

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

*для фахівців у сфері
охорони навколишнього
природного середовища*

Краматорськ-2017

ББК 20.167
УДК 502/504(075)
М 54

Методичний посібник для фахівців у сфері охорони навколишнього природного середовища. — Краматорськ: 2017. 744 с.

ISBN 978-966-621-619-2

Методичний посібник призначений для підвищення професійного рівня та ефективності повсякденної діяльності фахівців у сфері охорони навколишнього природного середовища місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування Донецької області. У виданні систематизовано основні нормативно-правові акти діючого природоохоронного законодавства України, у тому числі найновіші.

ББК 20.167
УДК 502/504(075)

ISBN 978-966-621-619-2

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про охорону навколишнього природного середовища

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 41, ст.546)

{Вводиться в дію Постановою ВР

№ 1268-ХІІ від 26.06.91, ВВР, 1991, № 41, ст.547}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 3180-ХІІ від 05.05.93, ВВР, 1993, № 26, ст.277

№ 81/96-ВР від 06.03.96, ВВР, 1996, № 15, ст.70

№ 650/97-ВР від 19.11.97, ВВР, 1998, № 11-12, ст.41

№ 186/98-ВР від 05.03.98, ВВР, 1998, № 34, ст.230

№ 783-ХІV від 30.06.99, ВВР, 1999, № 34, ст.274 – редакція набирає чинності одночасно з набранням чинності Законом про Державний бюджет України на 2000 рік

№ 934-ХІV від 14.07.99, ВВР, 1999, № 38, ст.338 – Закон діє до 01.01.2002 року

№ 1287-ХІV від 14.12.99, ВВР, 2000, № 4, ст.26

№ 1288-ХІV від 14.12.99, ВВР, 2000, № 5, ст.34

№ 1642-ІІІ від 06.04.2000, ВВР, 2000, № 27, ст.213

№ 1807-ІІІ від 08.06.2000, ВВР, 2000, № 38, ст.318

№ 2556-ІІІ від 21.06.2001, ВВР, 2001, № 48, ст.252

№ 3033-ІІІ від 07.02.2002, ВВР, 2002, № 26, ст.176

№ 198-ІV від 24.10.2002, ВВР, 2002, № 50, ст.366

№ 254-ІV від 28.11.2002, ВВР, 2003, № 4, ст.31

№ 380-ІV від 26.12.2002, ВВР, 2003, № 10-11, ст.86

№ 762-ІV від 15.05.2003, ВВР, 2003, № 30, ст.247

№ 824-ІV від 22.05.2003, ВВР, 2003, № 35, ст.269

№ 1122-ІV від 11.07.2003, ВВР, 2004, № 7, ст.58

№ 1344-ІV від 27.11.2003, ВВР, 2004, № 17-18, ст.250

№ 1863-ІV від 24.06.2004, ВВР, 2004, № 45, ст.501

№ 2285-ІV від 23.12.2004, ВВР, 2005, № 7-8, ст.162

№ 2505-ІV від 25.03.2005, ВВР, 2005, № 17, № 18-19, ст.267

№ 2637-ІV від 02.06.2005, ВВР, 2005, № 27, ст.362

№ 3235-ІV від 20.12.2005, ВВР, 2006, № 9, № 10-11, ст.96

№ 3421-ІV від 09.02.2006, ВВР, 2006, № 22, ст.199

№ 489-V від 19.12.2006, ВВР, 2007, № 7-8, ст.66

№ 997-V від 27.04.2007, ВВР, 2007, № 33, ст.440

№ 1026-V від 16.05.2007, ВВР, 2007, № 34, ст.444

№ 107-VІ від 28.12.2007, ВВР, 2008, № 5-6, № 7-8, ст.78 – зміни діють по 31 грудня 2008 року}

{Додатково див. Рішення Конституційного Суду № 10-рп/2008 від 22.05.2008}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 309-VІ від 03.06.2008, ВВР, 2008, № 27-28, ст.253

№ 515-VІ від 17.09.2008, ВВР, 2008, № 52, ст.394

№ 882-VІ від 15.01.2009, ВВР, 2009, № 24, ст.297

№ 1158-VІ від 19.03.2009, ВВР, 2009, № 30, ст.428

№ 2457-VІ від 08.07.2010, ВВР, 2010, № 48, ст.564

№ 2756-VІ від 02.12.2010, ВВР, 2011, № 23, ст.160

№ 2973-VІ від 03.02.2011, ВВР, 2011, № 33, ст.326

№ 3038-VІ від 17.02.2011, ВВР, 2011, № 34, ст.343

№ 3530-VІ від 16.06.2011, ВВР, 2012, № 2-3, ст.3

№ 4713-VІ від 17.05.2012, ВВР, 2013, № 8, ст.77

№ 5456-VІ від 16.10.2012, ВВР, 2013, № 46, ст.640 – зміни набирають чинності з 18.11.2012, крім положень, які стосуються передачі повноважень від територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, обласним, Київській, Севастопольській міським державним

адміністраціям, органам виконавчої влади Автономної Республіки Крим, які набирають чинності з 18.05.2013 — див. пункт 1 розділу II Закону № 5456-VI від 16.10.2012

№ 1193-VII від 09.04.2014, ВВР, 2014, № 23, ст.873

№ 1697-VII від 14.10.2014, ВВР, 2015, № 2-3, ст.12

№ 71-VIII від 28.12.2014, ВВР, 2015, № 7-8, № 9, ст.55

№ 77-VIII від 28.12.2014, ВВР, 2015, № 11, ст.75

№ 901-VIII від 23.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.44

№ 918-VIII від 24.12.2015, ВВР, 2016, № 6, ст.57

№ 1641-VIII від 04.10.2016, ВВР, 2016, № 46, ст.780

№ 1830-VIII від 07.02.2017, ВВР, 2017, № 11, ст.100}

№ 2059-VIII від 23.05.2017, ВВР, 2017, № 29, ст.315}

{У назві і тексті Закону слова «Українська РСР», «Кримська АРСР», «Міністерство охорони навколишнього природного середовища Української РСР», «міста республіканського підпорядкування» у всіх відмінках замінено словами «Україна», «Автономна Республіка Крим», «Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України», «міста загальнодержавного значення» у відповідних відмінках згідно із Законом № 81/96-ВР від 06.03.96}

{У тексті Закону слова «народних депутатів» виключені на підставі Закону № 186/98-ВР від 05.03.98}

{У тексті Закону слова «Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України» та «Міністерство охорони здоров'я України» в усіх відмінках замінено відповідно словами «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів» та «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань охорони здоров'я» у відповідних відмінках згідно із Законом № 1642-III від 06.04.2000}

{У тексті Закону: слова «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів» в усіх відмінках замінено словами «центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища» у відповідному відмінку; слова «міністерств, відомств» замінено словами «центральних органів виконавчої влади»; слова «громадські об'єднання» та «громадські об'єднання і організації» в усіх відмінках замінено словами «громадські організації» у відповідному відмінку; слова «інспектори охорони навколишнього природного середовища» в усіх відмінках замінено словами «інспектори з охорони довкілля» у відповідному відмінку; слова «місцеві Ради», «відповідні Ради» в усіх відмінках замінено відповідно словами «місцеві ради», «відповідні ради» у відповідному відмінку; слова «і його органів на місцях», «його органи на місцях», «та його органів на місцях», «і розпорядчі», «республіканські» у всіх відмінках виключено згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Охорона навколишнього природного середовища, раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини — невід'ємна умова сталого економічного та соціального розвитку України.

З цією метою Україна здійснює на своїй території екологічну політику, спрямовану на збереження безпечного для існування живої і неживої природи навколишнього середовища, захисту життя і здоров'я населення від негативного впливу, зумовленого забрудненням навколишнього природного середовища, досягнення гармонійної взаємодії суспільства і природи, охорону, раціональне використання і відтворення природних ресурсів.

Цей Закон визначає правові, економічні та соціальні основи організації охорони навколишнього природного середовища в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Завдання законодавства про охорону навколишнього природного середовища

Завданням законодавства про охорону навколишнього природного середовища є регулювання відносин у галузі охорони, використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, запобігання і ліквідації негативного впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, збереження природних ресурсів, генетичного фонду живої природи, ландшафтів та інших природних комплексів, унікальних територій та природних об'єктів, пов'язаних з історико-культурною спадщиною.

Стаття 2. Законодавство України про охорону навколишнього природного середовища

Відносини у галузі охорони навколишнього природного середовища в Україні регулюються цим Законом, а також земельним, водним, лісовим законодавством, законодавством про надра, про охорону атмосферного повітря, про охорону і використання рослинного і тваринного світу та іншим спеціальним законодавством.

{Стаття 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 3. Основні принципи охорони навколишнього природного середовища

Основними принципами охорони навколишнього природного середовища є:

- а) пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів при здійсненні господарської, управлінської та іншої діяльності;
- б) гарантування екологічно безпечного середовища для життя і здоров'я людей;
- в) запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

г) екологізація матеріального виробництва на основі комплексності рішень у питаннях охорони навколишнього природного середовища, використання та відтворення відновлюваних природних ресурсів, широкого впровадження новітніх технологій;

д) збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;

е) науково обгрунтоване узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища;

є) обов'язковість оцінки впливу на довкілля;

{Пункт «є» статті 3 в редакції Закону № 3038-VI від 17.02.2011}

ж) гласність і демократизм при прийнятті рішень, реалізація яких впливає на стан навколишнього природного середовища, формування у населення екологічного світогляду;

з) науково обгрунтоване нормування впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище;

и) безоплатність загального та платність спеціального використання природних ресурсів для господарської діяльності;

і) компенсація шкоди, заподіяної порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

{Пункт «і» статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2756-VI від 02.12.2010}

ї) вирішення питань охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів з урахуванням ступеня антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку;

й) поєднання заходів стимулювання і відповідальності у справі охорони навколишнього природного середовища;

к) вирішення проблем охорони навколишнього природного середовища на основі широкого міждержавного співробітництва;

л) встановлення екологічного податку, рентної плати за спеціальне використання води, рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів, рентної плати за користування надрами відповідно до Податкового кодексу України.

{Статтю 3 доповнено пунктом «л» згідно із Законом № 2756-VI від 02.12.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 71-VIII від 28.12.2014}

{Стаття 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 186/98-ВР від 05.03.98}

Стаття 4. Право власності на природні ресурси

Природні ресурси України є власністю Українського народу.

Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування у межах, визначених Конституцією України, цим та іншими законами України.

Громадяни України мають право користуватися природними ресурсами України відповідно до цього та інших законів.

{Стаття 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3180-XII від 21.05.93; в редакції Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 5. Об'єкти правової охорони навколишнього природного середовища

Державній охороні і регулюванню використання на території України підлягають: навколишнє природне середовище як сукупність природних і природно-соціальних умов та процесів, природні ресурси, як залучені в господарський обіг, так і невикористовувані в економіці в даний період (земля, надра, води, атмосферне повітря, ліс та інша рослинність, тваринний світ), ландшафти та інші природні комплекси.

{Частина перша статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Особливій державній охороні підлягають території та об'єкти природно-заповідного фонду України й інші території та об'єкти, визначені відповідно до законодавства України.

Державній охороні від негативного впливу несприятливої екологічної обстановки підлягають також здоров'я і життя людей.

Стаття 6. Державні цільові та інші екологічні програми

{Назва статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3421-IV від 09.02.2006}

З метою проведення ефективної і цілеспрямованої діяльності України по організації і координації заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання і відтворення природних ресурсів на перспективу розробляються і приймаються державні цільові, міждержавні, місцеві програми.

{Частина перша статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3421-IV від 09.02.2006, № 5456-VI від 16.10.2012}

Порядок розробки державних цільових екологічних програм визначається Кабінетом Міністрів України.

{Частина друга статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3421-IV від 09.02.2006}

Центральні та місцеві органи виконавчої влади, а також органи місцевого самоврядування під час

розробки екологічних програм залучають громадськість до їх підготовки шляхом оприлюднення проектів екологічних програм для їх вивчення громадянами, підготовки громадськістю зауважень та пропозицій щодо запропонованих проектів, проведення публічних слухань стосовно екологічних програм.

{Статтю 6 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 254-IV від 28.11.2002; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3421-IV від 09.02.2006}

Стаття 7. Освіта і виховання в галузі охорони навколишнього природного середовища

Підвищення екологічної культури суспільства і професійна підготовка спеціалістів забезпечуються загальною обов'язковою комплексною освітою та вихованням в галузі охорони навколишнього природного середовища, в тому числі в дошкільних дитячих закладах, в системі загальної середньої, професійної та вищої освіти, підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів.

Екологічні знання є обов'язковою кваліфікаційною вимогою для всіх посадових осіб, діяльність яких пов'язана з використанням природних ресурсів та призводить до впливу на стан навколишнього природного середовища.

Спеціально визначені вищі та професійні навчальні заклади здійснюють підготовку спеціалістів у галузі охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів з урахуванням суспільних потреб.

Стаття 8. Наукові дослідження

В Україні проводяться систематичні комплексні наукові дослідження навколишнього природного середовища та природних ресурсів з метою розробки наукових основ їх охорони та раціонального використання, забезпечення екологічної безпеки.

Координацію та узагальнення результатів цих досліджень здійснюють Академія наук України та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Розділ II

ЕКОЛОГІЧНІ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ГРОМАДЯН

Стаття 9. Екологічні права громадян України

Кожний громадянин України має право на:

- а) безпечне для його життя та здоров'я навколишнє природне середовище;
- б) участь в обговоренні та внесення пропозицій до проектів нормативно-правових актів, матеріалів щодо розміщення, будівництва і реконструкції об'єктів, які можуть негативно впливати на стан навколишнього природного середовища, внесення пропозицій до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, юридичних осіб, що беруть участь в прийнятті рішень з цих питань;

{Пункт «б» частини першої статті 9 в редакції Закону № 254-IV від 28.11.2002}

- в) участь в розробці та здійсненні заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, раціонального і комплексного використання природних ресурсів;

- г) здійснення загального і спеціального використання природних ресурсів;

- д) об'єднання в громадські природоохоронні формування;

- е) вільний доступ до інформації про стан навколишнього природного середовища (екологічна інформація) та вільне отримання, використання, поширення та зберігання такої інформації, за винятком обмежень, встановлених законом;

{Пункт «е» частини першої статті 9 в редакції Закону № 254-IV від 28.11.2002}

- є) участь у громадських обговореннях з питань впливу планованої діяльності на довкілля;

{Пункт «є» частини першої статті 9 в редакції Закону № 254-IV від 28.11.2002}

- ж) одержання екологічної освіти;

- з) подання до суду позовів до державних органів, підприємств, установ, організацій і громадян про відшкодування шкоди, заподіяної їх здоров'ю та майну внаслідок негативного впливу на навколишнє природне середовище;

- и) оскарження у судовому порядку рішень, дій або бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб щодо порушення екологічних прав громадян у порядку, передбаченому законом.

{Частина першу статті 9 доповнено пунктом «и» згідно із Законом № 254-IV від 28.11.2002}

Законами України можуть бути визначені й інші екологічні права громадян.

{Частина друга статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 10. Гарантії екологічних прав громадян

Екологічні права громадян забезпечуються:

- а) проведенням широкомасштабних державних заходів щодо підтримання, відновлення і поліпшення стану навколишнього природного середовища;

- б) обов'язком центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій здійснювати технічні та інші заходи для запобігання шкідливому впливу господарської та іншої діяльності на

навколишнє природне середовище, виконувати екологічні вимоги при плануванні, розміщенні продуктивних сил, будівництві та експлуатації об'єктів економіки;

{Пункт «б» частини першої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

в) участю громадських організацій та громадян у діяльності щодо охорони навколишнього природного середовища;

г) здійсненням державного та громадського контролю за додержанням законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

д) компенсацією в установленому порядку шкоди, заподіяної здоров'ю і майну громадян внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

е) невідворотністю відповідальності за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

є) створенням та функціонуванням мережі загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення доступу до екологічної інформації.

{Частина першу статті 10 доповнено пунктом «є» згідно із Законом № 254-IV від 28.11.2002}

Діяльність, що перешкоджає здійсненню права громадян на безпечне навколишнє природне середовище та інших їх екологічних прав, підлягає припиненню в порядку, встановленому цим Законом та іншим законодавством України.

Стаття 11. Захист прав громадян України у галузі охорони навколишнього природного середовища
Україна гарантує своїм громадянам реалізацію екологічних прав, наданих їм законодавством.

Місцеві ради, органи державної влади в галузі охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів зобов'язані подавати всебічну допомогу громадянам у здійсненні природоохоронної діяльності, враховувати їх пропозиції щодо поліпшення стану навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів, залучати громадян до участі у вирішенні питань охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів.

{Частина друга статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Порушені права громадян у галузі охорони навколишнього природного середовища мають бути поновлені, а їх захист здійснюється в судовому порядку відповідно до законодавства України.

Стаття 12. Обов'язки громадян у галузі охорони навколишнього природного середовища
Громадяни України зобов'язані:

а) берегти природу, охороняти, раціонально використовувати її багатства відповідно до вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

б) здійснювати діяльність з додержанням вимог екологічної безпеки, інших екологічних нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

в) не порушувати екологічні права і законні інтереси інших суб'єктів;

г) вносити штрафи за екологічні правопорушення;

{Пункт «г» частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2756-VI від 02.12.2010}

д) компенсувати шкоду, заподіяну забрудненням та іншим негативним впливом на навколишнє природне середовище.

Громадяни України зобов'язані виконувати й інші обов'язки у галузі охорони навколишнього природного середовища відповідно до законів України.

{Частина друга статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Розділ III

ПОВНОВАЖЕННЯ РАД У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Стаття 13. Компетенція Верховної Ради України у галузі охорони навколишнього природного середовища

До виключної компетенції Верховної Ради України у галузі регулювання відносин щодо охорони навколишнього природного середовища відповідно до Конституції України належать:

а) визначення основних напрямів державної політики у галузі охорони навколишнього природного середовища;

б) затвердження загальнодержавних екологічних програм;

{Пункт «б» частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3421-IV від 09.02.2006}

в) затвердження указів Президента України про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації;

{Пункт «в» частини першої статті 13 в редакції Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

г) вирішення інших питань у галузі охорони навколишнього природного середовища відповідно до Конституції України.

{Пункт «г» частини першої статті 13 в редакції Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Пункт «д» частини першої статті 13 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Частина другу статті 13 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 14. Компетенція Верховної Ради Автономної Республіки Крим

Верховна Рада Автономної Республіки Крим в галузі регулювання відносин щодо охорони навколишнього природного середовища:

а) визначає порядок організації та діяльності органів управління в галузі охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів;

{Пункт «б» частини першої статті 14 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

в) забезпечує реалізацію екологічної політики України, екологічних прав громадян;

г) затверджує екологічні програми;

д) організує вивчення навколишнього природного середовища;

е) створює і визначає статус резервних, в тому числі й валютних, фондів для фінансування програм та інших заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

{Пункт «е» статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 186/98-ВР від 05.03.98}

є) приймає рішення про організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні, встановлює додаткові їх категорії;

{Пункт «ж» частини першої статті 14 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

з) встановлює в разі потреби нормативи екологічної безпеки, більш суворі, ніж ті, що діють в цілому на території України.

Верховна Рада Автономної Республіки Крим здійснює й інші повноваження, визначені цим та іншими законами України.

{Частина друга статті 14 в редакції Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 15. Повноваження місцевих рад у галузі охорони навколишнього природного середовища

Місцеві ради несуть відповідальність за стан навколишнього природного середовища на своїй території і в межах своєї компетенції:

а) забезпечують реалізацію екологічної політики України, екологічних прав громадян;

б) дають згоду на розміщення на своїй території підприємств, установ і організацій у порядку, визначеному законом;

{Пункт «б» частини першої статті 15 в редакції Закону № 2637-IV від 02.06.2005}

в) затверджують з урахуванням екологічних вимог проекти планування і забудови населених пунктів, їх генеральні плани та схеми промислових вузлів;

г) видають (переоформлюють, видають дублікати, анулюють) дозволи на спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення у випадках, передбачених законом;

{Пункт «г» частини першої статті 15 в редакції Закону № 4713-VI від 17.05.2012}

д) затверджують місцеві екологічні програми;

е) організовують вивчення навколишнього природного середовища;

є) створюють і визначають статус резервних, в тому числі й валютних, фондів для фінансування програм та інших заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

{Пункт «е» статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 186/98-ВР від 05.03.98}

з) забезпечують інформування населення про стан навколишнього природного середовища, функціонування місцевих екологічних автоматизованих інформаційно-аналітичних систем;

{Пункт «з» частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 254-IV від 28.11.2002}

и) організують роботу по ліквідації екологічних наслідків аварій, залучають до цих робіт підприємства, установи та організації, незалежно від їх підпорядкування та форм власності, і громадян;

і) приймають рішення про організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій, що підлягають особливій охороні;

ї) здійснюють контроль за додержанням законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

{Пункт «й» частини першої статті 15 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Пункт «к» частини першої статті 15 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

Місцеві ради можуть здійснювати й інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

{Частина друга статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Розділ IV

ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Стаття 16. Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища

Управління охороною навколишнього природного середовища полягає у здійсненні в цій галузі функцій спостереження, дослідження, оцінки впливу на довкілля, контролю, прогнозування, програмування, інформування та іншої виконавчо-розпорядчої діяльності.

Державне управління в галузі охорони навколишнього природного середовища здійснюють Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві ради та виконавчі органи

сільських, селищних, міських рад, державні органи по охороні навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів та інші державні органи відповідно до законодавства України.

{Частина друга статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3530-VI від 16.06.2011, № 5456-VI від 16.10.2012}

Державними органами управління в галузі охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, а на території Автономної Республіки Крим – орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища та інші державні органи, до компетенції яких законами України віднесено здійснення зазначених функцій.

{Частина третя статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Громадські організації можуть брати участь в управлінні галуззю охорони навколишнього природного середовища, якщо така діяльність передбачена їх статутами, зареєстрованими відповідно до законодавства України.

{Частина четверта статті 16 в редакції Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

Метою управління в галузі охорони навколишнього природного середовища є реалізація законодавства, контроль за додержанням вимог екологічної безпеки, забезпечення проведення ефективних і комплексних заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів, досягнення узгодженості дій державних і громадських органів у галузі охорони навколишнього природного середовища.

Стаття 17. Компетенція Кабінету Міністрів України у галузі охорони навколишнього природного середовища

Кабінет Міністрів України у галузі охорони навколишнього природного середовища:

- а) здійснює реалізацію визначеної Верховною Радою України екологічної політики;
- б) забезпечує розробку державних цільових, міждержавних екологічних програм;

{Пункт «б» частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3421-IV від 09.02.2006, № 5456-VI від 16.10.2012}

в) координує діяльність центральних органів виконавчої влади, інших установ та організацій України у питаннях охорони навколишнього природного середовища;

г) встановлює порядок утворення і використання Державного фонду охорони навколишнього природного середовища у складі Державного бюджету України та затверджує перелік природоохоронних заходів;

{Пункт «г» статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законами № 81/96-ВР від 06.03.96, № 186/98-ВР від 05.03.98}

д) встановлює порядок розробки та затвердження екологічних нормативів, лімітів використання природних ресурсів, скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, а також порядок надання дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами;

{Пункт «д» частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2556-III від 21.06.2001, № 1193-VII від 09.04.2014}

{Пункт «е» частини першої статті 17 виключено на підставі Закону № 2756-VI від 02.12.2010}

є) приймає рішення про організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення;

{Пункт «є» статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 81/96-ВР від 06.03.96}

ж) організує екологічне виховання та екологічну освіту громадян;

{Пункт «з» частини першої статті 17 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

и) керує зовнішніми зв'язками України в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Кабінет Міністрів України може здійснювати й інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

{Частина друга статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

{Стаття 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 186/98-ВР від 05.03.98}

Стаття 18. Компетенція Ради міністрів Автономної Республіки Крим у галузі охорони навколишнього природного середовища

{Назва статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Рада міністрів Автономної Республіки Крим у галузі охорони навколишнього природного середовища на своїй території:

{Абзац перший частини першої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

а) здійснює реалізацію законодавства України в галузі охорони навколишнього природного середовища;

{Пункт «а» частини першої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

б) організує розробку екологічних програм;

в) спрямовує, координує та здійснює відповідно до закону контроль за діяльністю органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, підприємств, установ та організацій в Автономній Республіці Крим незалежно від форми власності та підпорядкування у питаннях охорони навколишнього природного середовища;

{Пункт «в» частини першої статті 18 в редакції Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

г) встановлює порядок утворення і використання фонду охорони навколишнього природного середовища у складі бюджету Автономної Республіки Крим;

{Пункт «г» статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 186/98-ВР від 05.03.98}

д) погоджує розміщення підприємств, установ і організацій;

е) організує управління і контроль в галузі охорони навколишнього природного середовища, координує діяльність із здійснення державного контролю у галузі охорони навколишнього природного середовища, вод та відтворення водних ресурсів, охорони, використання та відтворення лісів, мисливських тварин, рослинного та тваринного світу, у сфері лісових відносин, здійснює контроль за додержанням норм, правил та інших нормативно-правових актів з питань ведення лісового господарства, законодавства про охорону, використання та відтворення тваринного світу;

{Пункт «е» частини першої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3530-VI від 16.06.2011}

{Пункт «є» частини першої статті 18 виключено на підставі Закону № 2756-VI від 02.12.2010}

ж) затверджує за поданням органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища для підприємств, установ і організацій ліміти використання природних ресурсів, за винятком природних ресурсів загальнодержавного значення, скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, за винятком скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення, навколишнього природного середовища за межами території Автономної Республіки Крим;

{Пункт «ж» статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законами № 81/96-ВР від 06.03.96, № 1288-XIV від 14.12.99, № 2556-III від 21.06.2001, № 5456-VI від 16.10.2012, № 1193-VII від 09.04.2014}

з) організує здійснення оцінки впливу на довкілля об'єктів, що створюються або функціонують на території Автономної Республіки Крим;

и) погоджує поточні і перспективні плани роботи підприємств, установ та організацій з питань охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів;

і) організує ліквідацію екологічних наслідків аварій, залучає до її проведення підприємства, установи, організації, незалежно від підпорядкування та форм власності, і громадян;

ї) забезпечує систематичне та оперативне інформування населення, підприємств, установ та організацій про стан навколишнього природного середовища;

й) організує екологічну освіту та екологічне виховання громадян.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим може здійснювати й інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

{Частина друга статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

{Стаття 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 186/98-ВР від 05.03.98}

Стаття 19. Компетенція виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у галузі охорони навколишнього природного середовища

{Назва статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад у галузі охорони навколишнього природного середовища в межах своєї компетенції:

а) здійснюють реалізацію рішень відповідних рад;

б) координують діяльність підприємств, установ та організацій, розташованих на території відповідно села, селища, міста, незалежно від форм власності та підпорядкування;

{Пункт «б» частини першої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

в) організують розробку місцевих екологічних програм;

{Пункт «г» частини першої статті 19 виключено на підставі Закону № 2756-VI від 02.12.2010}

д) затверджують за поданням обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, а на території Автономної Республіки Крим — органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища для підприємств, установ та організацій ліміти використання природних ресурсів, за винятком ресурсів загальнодержавного значення, ліміти скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, за винятком скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення або навколишнього природного середовища за межами відповідно села, селища, міста;

{Пункт «д» статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законами № 81/96-ВР від 06.03.96, № 1288-XIV від 14.12.99, № 2556-III від 21.06.2001, № 5456-VI від 16.10.2012, № 1193-VII від 09.04.2014}

е) організують збір, переробку, утилізацію і захоронення відходів на своїй території;

{Пункт «е» статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1288-XIV від 14.12.99}

е) формують і використовують місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища у складі місцевих бюджетів;

{Пункт «є» статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 186/98-ВР від 05.03.98}

ж) погоджують поточні та перспективні плани роботи підприємств, установ та організацій з питань охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів;

з) забезпечують систематичне та оперативне інформування населення, підприємств, установ, організацій та громадян про стан навколишнього природного середовища, захворюваності населення;

и) організують екологічну освіту та екологічне виховання громадян;

і) приймають рішення про організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення.

Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад можуть здійснювати й інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

{Частина друга статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

{Стаття 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 186/98-ВР від 05.03.98; текст статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 20. Компетенція центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, в галузі охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів

{Назва статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, належать:

а) забезпечення формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів;

{Пункт «а» частини першої статті 20 в редакції Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Пункт «б» частини першої статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

в) організація моніторингу навколишнього природного середовища, створення і забезпечення роботи мережі загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення доступу до екологічної інформації, положення про яку затверджується Кабінетом Міністрів України;

{Пункт «в» частини першої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 254-IV від 28.11.2002}

г) затвердження нормативів, правил, участь у розробці стандартів щодо регулювання використання природних ресурсів і охорони навколишнього природного середовища від забруднення та інших шкідливих впливів;

{Пункт «д» частини першої статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

е) одержання безоплатно від центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій інформації, необхідної для виконання покладених на нього завдань;

{Пункт «є» частини першої статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Пункт «ж» частини першої статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Пункт «з» частини першої статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Пункт «и» частини першої статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

і) керівництво заповідною справою, ведення Червоної книги України;

ї) координація роботи інших спеціально уповноважених органів державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів;

й) здійснення міжнародного співробітництва з питань охорони навколишнього природного середовища, вивчення, узагальнення і поширення міжнародного досвіду в цій галузі, організація виконання зобов'язань України відповідно до міжнародних угод з питань охорони навколишнього природного середовища;

к) встановлення порядку надання інформації про стан навколишнього природного середовища;

{Частина першу статті 20 доповнено пунктом «к» згідно із Законом № 254-IV від 28.11.2002}

м) здійснення процедури попередньої обґрунтованої згоди відповідно до вимог Картахенського протоколу про біобезпеку до Конвенції про біологічне різноманіття щодо можливості транскордонного переміщення генетично модифікованих організмів, призначених для умисного введення в навколишнє природне середовище;

{Частина першу статті 20 доповнено пунктом «м» згідно із Законом № 1158-VI від 19.03.2009}

{Пункт «н» частини першої статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

о) видача документів дозвільного характеру в галузі охорони навколишнього природного середовища.

{Частина першу статті 20 доповнено пунктом «о» згідно із Законом № 1193-VII від 09.04.2014}

п) координація і забезпечення здійснення оцінки впливу на довкілля та прийняття висновку з оцінки впливу на довкілля.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, виконує й інші функції, визначені законами України.

{Частина друга статті 20 в редакції Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Частина третю статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Частина четверту статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Частина п'яту статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Частина шосту статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Частина сьому статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Частина восьму статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Частина дев'яту статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Частина десяту статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Частина одинадцяту статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Частина дванадцяту статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Частина тринадцяту статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Частина чотирнадцяту статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Частина п'ятнадцяту статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Частина шістнадцяту статті 20 виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 20¹. Компетенція центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, в галузі охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, в галузі охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів належить:

а) реалізація державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів;

б) реалізація повноважень у сфері оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля;

в) одержання безоплатно від центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій інформації, необхідної для виконання покладених на нього завдань;

г) видача дозволів на викиди шкідливих речовин у навколишнє природне середовище, на спеціальне використання природних ресурсів відповідно до законодавства України.

{Пункт «г» частини першої статті 20¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII від 09.04.2014}

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, виконує також інші функції, визначені законами України та покладені на нього актами Президента України.

{Закон доповнено статтею 20¹ згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 20². Компетенція центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, у сфері охорони навколишнього природного середовища

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, у сфері охорони навколишнього природного середовища належить:

а) організація і здійснення у межах компетенції державного нагляду (контролю) за додержанням центральними органами виконавчої влади та їх територіальними органами, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування в частині здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності та господарювання, громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, а також юридичними особами — нерезидентами вимог законодавства:

про оцінку впливу на довкілля;

про екологічну та радіаційну безпеку;

про використання та охорону земель;

про охорону і раціональне використання вод та відтворення водних ресурсів;

про охорону атмосферного повітря;

про охорону, захист, використання та відтворення лісів;

про охорону, утримання і використання зелених насаджень;

про використання, охорону і відтворення рослинного світу;

про охорону, раціональне використання та відтворення тваринного світу;

щодо дотримання правил створення, поповнення, зберігання, використання та державного обліку зоологічних, ботанічних колекцій і торгівлі ними;

під час ведення мисливського господарства та здійснення полювання;
про збереження об'єктів рослинного та тваринного світу, занесених до Червоної та Зеленої книг України, формування, збереження і використання екологічної мережі;
про природно-заповідний фонд;
про охорону, використання і відтворення риби та інших водних живих ресурсів;
у сфері хімічних джерел струму в частині забезпечення екологічної безпеки виробництва хімічних джерел струму та утилізації відпрацьованих хімічних джерел струму, ведення обліку обсягів накопичення відпрацьованих хімічних джерел струму та передачі їх на утилізацію;
щодо дотримання вимог реєстрації в судових документах операцій із шкідливими речовинами та сумішами;
про поведінку з відходами;
щодо наявності дозволів, лімітів та квот на спеціальне використання природних ресурсів, дотримання їх умов;
про біологічну та генетичну безпеку щодо біологічних об'єктів природного середовища при створенні, дослідженні та практичному використанні генетично модифікованих організмів у відкритій системі;
б) здійснення екологічного та радіологічного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.
У пунктах пропуску через державний кордон України екологічний контроль окремих товарів, що ввозяться на митну територію України (у тому числі з метою транзиту), здійснюється митними органами у формі попереднього документального контролю. Перелік цих товарів та порядок здійснення попереднього документального контролю затверджуються Кабінетом Міністрів України;
в) обмеження чи зупинення (тимчасове) діяльності підприємств і об'єктів незалежно від їх підпорядкування та форми власності, якщо їх експлуатація здійснюється з порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища, законодавства про оцінку впливу на довкілля, вимог дозволів на використання природних ресурсів, з перевищенням нормативів гранично допустимих викидів впливу фізичних та біологічних факторів і лімітів скидів забруднюючих речовин;
г) складання протоколів про адміністративні правопорушення та розгляд справ про адміністративні правопорушення, накладення адміністративних стягнень у випадках, передбачених законом;
г) пред'являти претензії про відшкодування збитків і втрат, заподіяних державі в результаті порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища;
д) одержання безоплатно в установленому порядку необхідних для виконання покладених на нього завдань інформації, документів і матеріалів від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій усіх форм власності та їх посадових осіб, фізичних осіб;
е) надання обов'язкових до виконання приписів щодо усунення виявлених порушень вимог законодавства з питань, що належать до його компетенції, інформування дозвільних органів про надані приписи суб'єктам господарювання, що здійснюють діяльність на підставі дозволів у сфері охорони навколишнього природного середовища, та здійснення контролю за їх виконанням;
{Пункт «е» частини першої статті 20² в редакції Закону № 1830-VIII від 07.02.2017}
е) зупинка транспортних (у тому числі плавучих) засобів та проведення їх огляду, огляд знарядь добування об'єктів рослинного та тваринного світу (у тому числі водних живих ресурсів) у місцях їх добування, зберігання, переробки та реалізації;
ж) вилучення у встановленому порядку в осіб знарядь добування об'єктів тваринного світу (у тому числі водних живих ресурсів), транспортних (у тому числі плавучих) засобів, обладнання та предметів, що є знаряддям добування об'єктів тваринного світу (у тому числі водних живих ресурсів), незаконно добутих природних ресурсів і продукції, що з них вироблена, а також відповідних документів (ліцензій, дозволів тощо);
з) здійснення відповідно до закону фотографування, звукозапису, кіно- і відеозйомки, у тому числі з літальних апаратів та із застосуванням космічних технологій, як допоміжного засобу для запобігання та розкриття правопорушень;
и) виконання відбору проб та інструментально-лабораторні вимірювання показників складу та властивостей викидів стаціонарних джерел забруднення атмосферного повітря, вод ляльних, баластних, зворотних, поверхневих, морських, вимірювання показників складу та властивостей підземних вод у пробах із спостережувальних свердловин на об'єктах, що обстежуються; вимірювання показників складу та властивостей викидів пересувних джерел забруднення атмосферного повітря та екологічних показників нафтопродуктів (бензину автомобільного і дизельного палива), які реалізуються шляхом оптової та роздрібною торгівлі суб'єктами господарювання;
і) внесення в установленому порядку до органів державної влади та органів місцевого самоврядування вимог щодо приведення у відповідність із законодавством прийнятих ними рішень у сфері охорони навколишнього природного середовища, використання, відтворення та охорони природних ресурсів;
ї) надання центральним органам виконавчої влади, їх територіальним органам, місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування приписів щодо зупинення дії чи анулювання в

установленому законодавством порядку дозволів, ліцензій, сертифікатів, висновків, рішень, лімітів, квот, погоджень, свідоцтв на спеціальне використання природних ресурсів, викиди і скиди забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, поводження з небезпечними хімічними речовинами, транскордонне переміщення об'єктів рослинного і тваринного світу (у тому числі водних живих ресурсів), ліцензій на проведення землевпорядних та землеоціночних робіт, а також щодо встановлення нормативів допустимих рівнів шкідливого впливу на стан навколишнього природного середовища;

{Пункт «ї» частини першої статті 20² із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII від 09.04.2014}

й) вживати в установленому порядку заходів досудового врегулювання спорів, виступати позивачем та відповідачем у судах;

к) викликати громадян для одержання усних та письмових пояснень у зв'язку з порушенням ними вимог законодавства про охорону, використання та відтворення тваринного світу;

л) здійснення інших повноважень, визначених законами України та покладених на нього Президентом України.

Повноваження, визначені у пункті «в» частини першої цієї статті, не застосовуються до суб'єктів підприємницької діяльності (інвесторів), що здійснюють свою діяльність на умовах угод про розподіл продукції.

У структурі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, можуть створюватися спеціальні підрозділи, працівники яких мають право носити форму встановленого зразка і вогнепальну зброю.

Посадові особи спеціальних підрозділів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

{Частина четверта статті 20² в редакції Закону № 77-VIII від 28.12.2014}

{Частина п'яту статті 20² виключено на підставі Закону № 77-VIII від 28.12.2014}

{Частина шосту статті 20² виключено на підставі Закону № 77-VIII від 28.12.2014}

{Частина сьому статті 20² виключено на підставі Закону № 77-VIII від 28.12.2014}

Шкода, заподіяна майну посадової особи спеціального підрозділу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, або членів її сім'ї у зв'язку з виконанням нею посадових обов'язків, відшкодовується в повному обсязі за рахунок коштів державного бюджету з наступним стягненням цієї суми з винних осіб.

Річна заробітна плата посадової особи спеціального підрозділу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, що береться для розрахунку розміру одноразової допомоги, включає всі види грошових виплат, які отримала посадова особа за час роботи у спеціальному підрозділі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, за рік, що передував року загибелі або ушкодження здоров'я.

Законодавством України передбачається охорона честі, гідності, здоров'я і життя працівників спеціальних підрозділів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

{Закон доповнено статтею 20² згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 20³. Компетенція органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища у сфері охорони навколишнього природного середовища

До компетенції органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища у сфері охорони навколишнього природного середовища належить:

а) здійснення управління у сфері охорони навколишнього природного середовища, забезпечення реалізації єдиної науково-технічної політики з питань охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів, координація діяльності підприємств, установ та організацій у цій сфері, розташованих на території Автономної Республіки Крим;

б) участь у проведенні моніторингу стану навколишнього природного середовища;

в) участь у розробленні стандартів щодо регулювання використання природних ресурсів і охорони навколишнього природного середовища від забруднення та інших шкідливих впливів;

г) реалізація повноважень у сфері оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля;

г) одержання безоплатно від центральних та місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій інформації, необхідної для виконання покладених на нього завдань;

д) видача дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, викиди шкідливих речовин у навколишнє природне середовище, спеціальне використання природних ресурсів відповідно до законодавства;

{Пункт «д» частини першої статті 20³ із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII від 09.04.2014}

е) забезпечення реалізації державної політики у сфері заповідної справи, формування, збереження та використання екологічної мережі, здійснення управління та регулювання у сфері охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду України на території Автономної Республіки Крим;

є) вирішення інших питань у сфері охорони навколишнього природного середовища відповідно до закону.

З питань, зазначених у частині першій цієї статті, та інших питань щодо здійснення державних функцій та повноважень у сфері охорони навколишнього природного середовища, екологічної безпеки та використання природних ресурсів орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища підзвітний і підконтрольний центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Закон доповнено статтею 20³ згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 20⁴. Компетенція обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері охорони навколишнього природного середовища

До компетенції обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері охорони навколишнього природного середовища належить:

а) забезпечення реалізації державної політики у сфері заповідної справи, формування, збереження та використання екологічної мережі, здійснення управління та регулювання у сфері охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду України на відповідній території;

б) участь у проведенні моніторингу стану навколишнього природного середовища;

в) участь у розробленні стандартів щодо регулювання використання природних ресурсів і охорони навколишнього природного середовища від забруднення та інших шкідливих впливів;

г) реалізація повноважень у сфері оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля;

г) затвердження за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, для підприємств, установ і організацій лімітів використання природних ресурсів (крім природних ресурсів загальнодержавного значення), скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище (крім скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення, навколишнього природного середовища за межами відповідної території);

{Пункт «г» частини першої статті 20⁴ із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII від 09.04.2014}

д) видача дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, викиди шкідливих речовин у навколишнє природне середовище, спеціальне використання природних ресурсів відповідно до законодавства;

{Пункт «д» частини першої статті 20⁴ із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII від 09.04.2014}

е) вирішення інших питань у сфері охорони навколишнього природного середовища відповідно до закону.

{Закон доповнено статтею 20⁴ згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 21. Повноваження громадських організацій у галузі охорони навколишнього природного середовища

Громадські природоохоронні організації мають право:

{Абзац перший частини першої статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

а) брати участь у розробці планів, програм, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища, розробляти і пропагувати свої екологічні програми;

{Пункт «а» частини першої статті 21 в редакції Закону № 254-IV від 28.11.2002}

б) утворювати громадські фонди охорони природи; за погодженням з місцевими радами за рахунок власних коштів і добровільної трудової участі членів громадських організацій виконувати роботи по охороні та відтворенню природних ресурсів, збереженню та поліпшенню стану навколишнього природного середовища;

в) брати участь у проведенні центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, перевірок виконання підприємствами, установами та організаціями природоохоронних планів і заходів;

{Пункт «в» частини першої статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

д) вільного доступу до екологічної інформації;

{Пункт «д» частини першої статті 21 в редакції Закону № 254-IV від 28.11.2002}

е) виступати з ініціативою проведення всеукраїнського і місцевих референдумів з питань, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища, використанням природних ресурсів та забезпеченням екологічної безпеки;

{Пункт «е» частини першої статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

є) вносити до відповідних органів пропозиції про організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

ж) подавати до суду позови про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища, в тому числі здоров'ю громадян і майну громадських організацій;

з) брати участь у заходах міжнародних неурядових організацій з питань охорони навколишнього природного середовища;

и) брати участь у підготовці проектів нормативно-правових актів з екологічних питань;

{Частина першу статті 21 доповнено пунктом «и» згідно із Законом № 254-IV від 28.11.2002}

і) оскаржувати в установленому законом порядку рішення про відмову чи несвоєчасне надання за запитом екологічної інформації або неправомірне відхилення запиту та його неповне задоволення.

{Частина першу статті 21 доповнено пунктом «і» згідно із Законом № 254-IV від 28.11.2002}

Діяльність громадських організацій в галузі охорони навколишнього природного середовища здійснюється відповідно до законодавства України на основі їх статутів.

Розділ V

СПОСТЕРЕЖЕННЯ, ПРОГНОЗУВАННЯ, ОБЛІК ТА ІНФОРМУВАННЯ В ГАЛУЗІ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Стаття 22. Моніторинг навколишнього природного середовища

З метою забезпечення збору, обробки, збереження та аналізу інформації про стан навколишнього природного середовища, прогнозування його змін та розробки науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття ефективних управлінських рішень в Україні створюється система державного моніторингу навколишнього природного середовища. Спостереження за станом навколишнього природного середовища, рівнем його забруднення здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, іншими спеціально уповноваженими державними органами, а також підприємствами, установами та організаціями, діяльність яких призводить або може призвести до погіршення стану навколишнього природного середовища.

{Частина перша статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Зазначені підприємства, установи та організації зобов'язані безоплатно передавати відповідним державним органам аналітичні матеріали своїх спостережень.

Порядок здійснення державного моніторингу навколишнього природного середовища визначається Кабінетом Міністрів України.

Державні органи разом з відповідними науковими установами забезпечують організацію короткострокового і довгострокового прогнозування змін навколишнього природного середовища, які повинні враховуватися при розробці і виконанні програм та заходів щодо економічного та соціального розвитку України, в тому числі щодо охорони навколишнього природного середовища, використання і відтворення природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

{Частина четверта статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 23. Кадастри природних ресурсів

Для обліку кількісних, якісних та інших характеристик природних ресурсів, обсягу, характеру та режиму їх використання ведуться державні кадастри природних ресурсів.

Державні кадастри ведуться в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 24. Державний облік об'єктів, що шкідливо впливають на стан навколишнього природного середовища

Об'єкти, що шкідливо впливають або можуть вплинути на стан навколишнього природного середовища, види та кількість шкідливих речовин, що потрапляють у навколишнє природне середовище, види й розміри шкідливих фізичних та біологічних впливів на нього підлягають державному обліку.

{Частина перша статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-IV від 24.10.2002}

Підприємства, установи та організації проводять первинний облік у галузі охорони навколишнього природного середовища і безоплатно подають відповідну інформацію органам, що ведуть державний облік у цій галузі.

Збір, обробка і подання відповідним державним органам зведеної статистичної звітності про обсяги викидів, скидів забруднюючих речовин, використання природних ресурсів, виконання завдань по охороні навколишнього природного середовища та іншої інформації, ведення екологічних паспортів здійснюється в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

{Частина третя статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 25. Інформація про стан навколишнього природного середовища (екологічна інформація) – це будь-яка інформація в письмовій, аудіовізуальній, електронній чи іншій матеріальній формі про:

стан навколишнього природного середовища чи його об'єктів – землі, вод, надр, атмосферного повітря, рослинного і тваринного світу та рівні їх забруднення;

біологічне різноманіття і його компоненти, включаючи генетично видозмінені організми та їх взаємодію із об'єктами навколишнього природного середовища;

джерела, фактори, матеріали, речовини, продукцію, енергію, фізичні фактори (шум, вібрацію, електромагнітне випромінювання, радіацію), які впливають або можуть вплинути на стан навколишнього природного середовища та здоров'я людей;

загрозу виникнення і причини надзвичайних екологічних ситуацій, результати ліквідації цих явищ, рекомендації щодо заходів, спрямованих на зменшення їх негативного впливу на природні об'єкти та здоров'я людей;

екологічні прогнози, плани і програми, заходи, в тому числі адміністративні, державну екологічну політику, законодавство про охорону навколишнього природного середовища;

витрати, пов'язані із здійсненням природоохоронних заходів за рахунок фондів охорони навколишнього природного середовища, інших джерел фінансування, економічний аналіз, проведений у процесі прийняття рішень з питань, що стосуються довкілля.

Основними джерелами такої інформації є дані моніторингу довкілля, кадастрів природних ресурсів, реєстри, автоматизовані бази даних, архіви, а також довідки, що видаються уповноваженими на те органами державної влади, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, окремими посадовими особами.

{Стаття 25 в редакції Закону № 254-IV від 28.11.2002}

Стаття 25¹. Екологічне інформаційне забезпечення

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, а на території Автономної Республіки Крим – орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, діяльність яких може негативно вплинути або впливає на стан навколишнього природного середовища, життя і здоров'я людей, зобов'язані забезпечувати вільний доступ населення до інформації про стан навколишнього природного середовища.

{Частина перша статті 25¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Екологічне інформаційне забезпечення здійснюється органами державної влади та органами місцевого самоврядування в межах їх повноважень шляхом:

а) підготовки центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, і подання на розгляд Верховної Ради України щорічної Національної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні, а після її розгляду Верховною Радою України – опублікування окремим виданням та розміщення в системі Інтернет;

б) щорічного інформування Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними державними адміністраціями, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями відповідних рад та населення про стан навколишнього природного середовища відповідних територій;

в) систематичного інформування населення через засоби масової інформації про стан навколишнього природного середовища, динаміку його змін, джерела забруднення, розміщення відходів чи іншої зміни навколишнього природного середовища і характер впливу екологічних факторів на здоров'я людей;

г) негайного інформування про надзвичайні екологічні ситуації;

г) передачі інформації, отриманої в результаті проведення моніторингу довкілля, каналами інформаційних зв'язків органам, уповноваженим приймати рішення щодо отриманої інформації;

д) забезпечення вільного доступу до екологічної інформації, яка не становить державної таємниці і міститься у списках, реєстрах, архівах та інших джерелах.

{Закон доповнено статтею 25¹ згідно із Законом № 254-IV від 28.11.2002}

Розділ VII

СТАНДАРТИЗАЦІЯ І НОРМУВАННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Стаття 31. Завдання стандартизації і нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища

Екологічна стандартизація і нормування проводяться з метою встановлення комплексу обов'язкових

норм, правил, вимог щодо охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

Стаття 32. Екологічні стандарти

Державні стандарти в галузі охорони навколишнього природного середовища є обов'язковими для виконання і визначають поняття і терміни, режим використання й охорони природних ресурсів, методи контролю за станом навколишнього природного середовища, вимоги щодо запобігання забрудненню навколишнього природного середовища, інші питання, пов'язані з охороною навколишнього природного середовища та використанням природних ресурсів.

{Частина перша статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1642-III від 06.04.2000}

Екологічні стандарти розробляються і вводяться в дію в порядку, що встановлюється законодавством України.

Стаття 33. Екологічні нормативи

Екологічні нормативи встановлюють гранично допустимі викиди та скиди у навколишнє природне середовище забруднюючих хімічних речовин, рівні допустимого шкідливого впливу на нього фізичних та біологічних факторів.

{Частина перша статті 33 в редакції Закону № 1642-III від 06.04.2000}

Законодавством України можуть встановлюватися нормативи використання природних ресурсів та інші екологічні нормативи.

Екологічні нормативи повинні встановлюватися з урахуванням вимог санітарно-гігієнічних та санітарно-протиепідемічних правил і норм, гігієнічних нормативів.

{Частина третя статті 33 в редакції Закону № 1642-III від 06.04.2000}

Нормативи гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин у навколишньому природному середовищі та рівні шкідливих фізичних та біологічних впливів на нього є єдиними для всієї території України.

{Частина четверта статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-IV від 24.10.2002}

У разі необхідності для курортних, лікувально-оздоровчих, рекреаційних та інших окремих районів можуть встановлюватися більш суворі нормативи гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин та інших шкідливих впливів на навколишнє природне середовище.

Екологічні нормативи розробляються і вводяться в дію центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, та іншими уповноваженими на те державними органами відповідно до законодавства України.

{Частина шоста статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1642-III від 06.04.2000, № 5456-VI від 16.10.2012}

Розділ VIII КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Стаття 34. Завдання контролю в галузі охорони навколишнього природного середовища

Завдання контролю у галузі охорони навколишнього природного середовища полягають у забезпеченні додержання вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища всіма державними органами, підприємствами, установами та організаціями, незалежно від форм власності і підпорядкування, а також громадянами.

Стаття 35. Державний контроль у сфері охорони навколишнього природного середовища

{Назва статті 35 в редакції Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

Державний контроль у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів. Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад здійснюють державний контроль у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина перша статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3530-VI від 16.06.2011; в редакції Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

Державному контролю підлягають використання і охорона земель, надр, поверхневих і підземних вод, атмосферного повітря, лісів та іншої рослинності, тваринного світу, морського середовища та природних ресурсів територіальних вод, континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони України, природних територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні, стан навколишнього природного середовища, а також дотримання заходів біологічної і генетичної безпеки щодо біологічних об'єктів навколишнього природного середовища при створенні, дослідженні та практичному використанні генетично модифікованих організмів у відкритій системі.

{Частина друга статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1158-VI від 19.03.2009, № 5456-VI від 16.10.2012}

Порядок здійснення державного контролю за охороною навколишнього природного середовища та використанням природних ресурсів визначається цим Законом та іншими законами України.

{Частина третя статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 36. Громадський контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища

Громадський контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища здійснюється громадськими інспекторами з охорони довкілля згідно з Положенням, яке затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина перша статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Громадські інспектори з охорони довкілля:

а) беруть участь у проведенні спільно з працівниками органів державного контролю рейдів та перевірок додержання підприємствами, установами, організаціями та громадянами законодавства про охорону навколишнього природного середовища, додержання норм екологічної безпеки та використання природних ресурсів;

б) проводять перевірки і складають протоколи про порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища і подають їх органам державного контролю в галузі охорони навколишнього природного середовища та правоохоронним органам для притягнення винних до відповідальності;

в) подають допомогу органам державного контролю в галузі охорони навколишнього природного середовища в діяльності по запобіганню екологічним правопорушенням.

Органи громадського контролю в галузі охорони навколишнього природного середовища можуть здійснювати й інші функції відповідно до законодавства України.

{Статтю 37 виключено на підставі Закону № 1697-VII від 14.10.2014}

Розділ IX

РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

Стаття 38. Загальне та спеціальне використання природних ресурсів

Використання природних ресурсів в Україні здійснюється в порядку загального і спеціального використання природних ресурсів.

Законодавством України громадянам гарантується право загального використання природних ресурсів для задоволення життєво необхідних потреб (естетичних, оздоровчих, рекреаційних, матеріальних тощо) безоплатно, без закріплення цих ресурсів за окремими особами і надання відповідних дозволів, за винятком обмежень, передбачених законодавством України.

В порядку спеціального використання природних ресурсів громадянам, підприємствам, установам і організаціям надаються у володіння, користування або оренду природні ресурси на підставі спеціальних дозволів, зареєстрованих у встановленому порядку, за плату для здійснення виробничої та іншої діяльності, а у випадках, передбачених законодавством України, — на пільгових умовах.

Стаття 39. Природні ресурси загальнодержавного і місцевого значення

До природних ресурсів загальнодержавного значення належать:

а) внутрішні морські води та територіальне море;

{Пункт «а» частини першої статті 39 в редакції Закону № 1641-VIII від 04.10.2016}

б) природні ресурси континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони;

в) атмосферне повітря;

г) підземні води;

д) поверхневі води, що знаходяться або використовуються на території більш як однієї області;

е) лісові ресурси державного значення;

є) природні ресурси в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення;

ж) дикі тварини, які перебувають у стані природної волі в межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, інші об'єкти тваринного світу, на які поширюється дія Закону України «Про тваринний світ» і які перебувають у державній власності, а також об'єкти тваринного світу, що у встановленому законодавством порядку набуті в комунальну або приватну власність і визнані об'єктами загальнодержавного значення;

{Пункт «ж» статті 39 в редакції Законів № 81/96-ВР від 06.03.96, № 1122-IV від 11.07.2003}

з) корисні копалини, за винятком загальнопоширених.

Законодавством України можуть бути віднесені до природних ресурсів загальнодержавного значення й інші природні ресурси.

До природних ресурсів місцевого значення належать природні ресурси, не віднесені законодавством України до природних ресурсів загальнодержавного значення.

{Стаття 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 81/96-ВР від 06.03.96}

Стаття 40. Додержання екологічних вимог при використанні природних ресурсів

Використання природних ресурсів громадянами, підприємствами, установами та організаціями здійснюється з додержанням обов'язкових екологічних вимог:

а) раціонального і економного використання природних ресурсів на основі широкого застосування новітніх технологій;

б) здійснення заходів щодо запобігання псуванню, забрудненню, виснаженню природних ресурсів, негативному впливу на стан навколишнього природного середовища;

в) здійснення заходів щодо відтворення відновлюваних природних ресурсів;

г) застосування біологічних, хімічних та інших методів поліпшення якості природних ресурсів, які забезпечують охорону навколишнього природного середовища і безпеку здоров'я населення;

д) збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, що підлягають особливій охороні;

е) здійснення господарської та іншої діяльності без порушення екологічних прав інших осіб;

є) здійснення заходів щодо збереження і невиснажливого використання біологічного різноманіття під час провадження діяльності, пов'язаної з поводженням з генетично модифікованими організмами.

{Частина першу статті 40 доповнено пунктом «є» згідно із Законом № 1158-VI від 19.03.2009}

При використанні природних ресурсів має забезпечуватися виконання й інших вимог, встановлених цим Законом та іншим законодавством України.

Розділ X

ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Стаття 41. Економічні заходи забезпечення охорони навколишнього природного середовища

Економічні заходи забезпечення охорони навколишнього природного середовища передбачають:

а) взаємозв'язок усієї управлінської, науково-технічної та господарської діяльності підприємств, установ та організацій з раціональним використанням природних ресурсів та ефективністю заходів по охороні навколишнього природного середовища на основі економічних важелів;

б) визначення джерел фінансування заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

в) встановлення лімітів використання природних ресурсів, скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище;

{Пункт «в» статті 41 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1288-XIV від 14.12.99, № 2556-III від 21.06.2001, № 1193-VII від 09.04.2014}

г) встановлення ставок екологічного податку;

{Пункт «г» статті 41 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1288-XIV від 14.12.99, № 515-VI від 17.09.2008; в редакції Закону № 2756-VI від 02.12.2010}

д) надання підприємствам, установам і організаціям, а також громадянам податкових, кредитних та інших пільг при впровадженні ними маловідхідних, енерго- і ресурсозберігаючих технологій та нетрадиційних видів енергії, здійсненні інших ефективних заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

е) відшкодування в установленому порядку збитків, завданих порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

{Стаття 41 із змінами, внесеними згідно із Законом № 186/98-ВР від 05.03.98}

Стаття 42. Фінансування заходів щодо охорони навколишнього природного середовища

В Україні фінансування заходів щодо охорони навколишнього природного середовища здійснюється за рахунок Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів, коштів підприємств, установ та організацій, фондів охорони навколишнього природного середовища, добровільних внесків та інших коштів.

{Стаття 42 із змінами, внесеними згідно із Законами № 81/96-ВР від 06.03.96, № 186/98-ВР від 05.03.98}

Стаття 43. Ліміти використання природних ресурсів

Ліміти використання природних ресурсів встановлюються в порядку, що визначається Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласними, міськими (міст загальнодержавного значення) радами, крім випадків, коли природні ресурси мають загальнодержавне значення.

Ліміти використання природних ресурсів загальнодержавного значення встановлюються в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

{Стаття 43 із змінами, внесеними згідно із Законами № 81/96-ВР від 06.03.96, № 186/98-ВР від 05.03.98, № 1288-XIV від 14.12.99; в редакції Закону № 2756-VI від 02.12.2010}

Стаття 44. Ліміти скидів забруднюючих речовин

Ліміти скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище та інших видів шкідливого впливу в цілому на території Автономної Республіки Крим, областей, міст загальнодержавного значення або окремих регіонів встановлюються:

{Абзац перший статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII від 09.04.2014}

у разі якщо це призводить до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення, територій інших областей, — центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища;

в інших випадках — у порядку, що встановлюється Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласними, міськими (міст загальнодержавного значення) радами, за поданням обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, а на території Автономної Республіки Крим — органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища.

{Абзац третій статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

{Стаття 44 із змінами, внесеними згідно із Законами № 186/98-ВР від 05.03.98, № 934-XIV від 14.07.99, № 1288-XIV від 14.12.99, № 2556-III від 21.06.2001, № 515-VI від 17.09.2008; в редакції Закону № 2756-VI від 02.12.2010}

{Статтю 45 виключено на підставі Закону № 2756-VI від 02.12.2010}

Стаття 46. Розподіл екологічного податку

Кошти від екологічного податку (за винятком тих, що справляються за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлені особливими умовами ліцензії строк) зараховуються до державного і місцевих бюджетів згідно з Бюджетним кодексом України.

{Стаття 46 із змінами, внесеними згідно із Законами № 81/96-ВР від 06.03.96, № 186/98-ВР від 05.03.98, № 934-XIV від 14.07.99, № 515-VI від 17.09.2008, № 2457-VI від 08.07.2010; в редакції Закону № 2756-VI від 02.12.2010}

Стаття 47. Фонди охорони навколишнього природного середовища

Для фінансування заходів щодо охорони навколишнього природного середовища утворюються Державний, Автономної Республіки Крим та місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища.

{Частина перша статті 47 із змінами, внесеними згідно із Законом № 186/98-ВР від 05.03.98}

Автономної Республіки Крим та місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища утворюються у складі бюджету Автономної Республіки Крим та відповідного місцевого бюджету за місцем заподіяння екологічної шкоди за рахунок:

а) частини екологічного податку згідно із законом;

{Пункт «а» частини другої статті 47 із змінами, внесеними згідно із Законом № 515-VI від 17.09.2008; в редакції Законів № 2457-VI від 08.07.2010, № 2756-VI від 02.12.2010}

б) частини грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища в результаті господарської та іншої діяльності, згідно з чинним законодавством;

{Пункт «б» частини другої статті 47 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2505-IV від 25.03.2005}

{Щодо зупинення дії пункту «б» частини другої статті 47 див. Закони № 380-IV від 26.12.2002, № 1344-IV від 27.11.2003, № 2285-IV від 23.12.2004}

в) цільових та інших добровільних внесків підприємств, установ, організацій та громадян.

{Частина друга статті 47 із змінами, внесеними згідно із Законом № 81/96-ВР від 06.03.96, в редакції Закону № 186/98-ВР від 05.03.98}

Розподіл коштів екологічного податку, що надходять до Автономної Республіки Крим та місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища, здійснюється Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідними обласними, міськими (міст загальнодержавного значення) радами за поданням обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, а на території Автономної Республіки Крим — органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища.

{Частина третя статті 47 із змінами, внесеними згідно із Законами № 186/98-ВР від 05.03.98, № 2756-VI від 02.12.2010, № 5456-VI від 16.10.2012}

Державний фонд охорони навколишнього природного середовища утворюється за рахунок:

а) частини екологічного податку згідно із законом;

{Пункт «а» частини четвертої статті 47 в редакції Законів № 2457-VI від 08.07.2010, № 2756-VI від 02.12.2010}

б) добровільних внесків підприємств, установ, організацій, громадян та інших надходжень;

{Пункт «в» частини четвертої статті 47 виключено на підставі Закону № 2756-VI від 02.12.2010}

г) частини грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища в результаті господарської та іншої діяльності, згідно з чинним законодавством.

{Частина четверту статті 47 доповнено пунктом «г» згідно із Законом № 489-V від 19.12.2006 —

зміни діють у 2007 році, № 107-VI від 28.12.2007 — зміни діють по 31 грудня 2008 року — зміну визнано неконституційною згідно з Рішенням Конституційного Суду № 10-рп/2008 від 22.05.2008; в редакції Закону № 309-VI від 03.06.2008}

{Частина четверта статті 47 із змінами, внесеними згідно із Законом № 186/98-ВР від 05.03.98}

Розподіл коштів, що надходять до Державного фонду охорони навколишнього природного середовища, здійснюється Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина п'ята статті 47 із змінами, внесеними згідно із Законом № 186/98-ВР від 05.03.98}

Кошти місцевих, Автономної Республіки Крим і Державного фондів охорони навколишнього природного середовища можуть використовуватися тільки для фінансового забезпечення здійснення природоохоронних заходів, включаючи захист від шкідливої дії вод сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь, ресурсозберігаючих заходів, у тому числі наукових досліджень з цих питань, ведення державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також заходів для зниження забруднення навколишнього природного середовища та дотримання екологічних нормативів і нормативів екологічної безпеки, для зниження впливу забруднення навколишнього природного середовища на здоров'я населення.

{Частина шоста статті 47 із змінами, внесеними згідно із Законами № 81/96-ВР від 06.03.96, № 186/98-ВР від 05.03.98, № 1287-XIV від 14.12.99, № 2457-VI від 08.07.2010; в редакції Закону № 918-VIII від 24.12.2015}

Положення про Автономної Республіки Крим та місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища затверджуються відповідно Верховною Радою Автономної Республіки Крим, місцевими радами, а Державного фонду охорони навколишнього природного середовища — Кабінетом Міністрів України.

{Частина сьома статті 47 із змінами, внесеними згідно із Законами № 186/98-ВР від 05.03.98, № 5456-VI від 16.10.2012}

В Україні можуть утворюватись й інші фонди для стимулювання і фінансування заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

{Стаття 47 із змінами, внесеними згідно із Законом № 186/98-ВР від 05.03.98}

Стаття 48. Стимулювання в системі охорони навколишнього природного середовища

В Україні здійснюється стимулювання раціонального використання природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища шляхом:

а) надання пільг при оподаткуванні підприємств, установ, організацій і громадян в разі реалізації ними заходів щодо раціонального використання природних ресурсів та охорони навколишнього природного середовища, при переході на маловідхідні і ресурсо- і енергозберігаючі технології, організації виробництва і впровадженні очисного обладнання і устаткування для утилізації та знешкодження відходів, а також приладів контролю за станом навколишнього природного середовища та джерелами викидів і скидів забруднюючих речовин, виконанні інших заходів, спрямованих на поліпшення охорони навколишнього природного середовища;

{Пункт «а» статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1288-XIV від 14.12.99}

б) надання на пільгових умовах короткострокових і довгострокових позичок для реалізації заходів щодо забезпечення раціонального використання природних ресурсів та охорони навколишнього природного середовища;

в) встановлення підвищених норм амортизації основних виробничих природоохоронних фондів;

г) звільнення від оподаткування фондів охорони навколишнього природного середовища;

д) передачі частини коштів фондів охорони навколишнього природного середовища на договірних умовах підприємствам, установам, організаціям і громадянам на заходи для гарантованого зниження викидів і скидів забруднюючих речовин і зменшення шкідливих фізичних, хімічних та біологічних впливів на стан навколишнього природного середовища, на розвиток екологічно безпечних технологій та виробництв;

{Пункт «д» статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом № 186/98-ВР від 05.03.98}

е) надання можливості отримання природних ресурсів під заставу.

{Пункт «є» статті 48 втратив чинність на підставі Закону № 783-XIV від 30.06.99}

Стаття 49. Екологічне страхування та екологічний аудит

{Назва статті 49 в редакції Закону № 1863-IV від 24.06.2004}

В Україні здійснюється добровільне і обов'язкове державне та інші види страхування громадян та їх майна, майна і доходів підприємств, установ і організацій на випадок шкоди, заподіяної внаслідок забруднення навколишнього природного середовища та погіршення якості природних ресурсів.

З метою врахування екологічних вимог у процесі приватизації чи корпоратизації об'єктів права державної власності, іншої зміни форми власності чи зміни суб'єктів права власності на об'єкти, а

також для потреб екологічного страхування, оренди майна, набуття права власності на майно та земельні ділянки, створення, функціонування і сертифікації систем екологічного управління, при здійсненні іншої діяльності в Україні проводиться добровільний чи обов'язковий екологічний аудит.

{Статтю 49 доповнено частиною другою згідно із Законом № 1863-IV від 24.06.2004; із змінами, внесеними згідно із Законом № 882-VI від 15.01.2009}

Порядок екологічного страхування та екологічного аудиту визначається законодавством України.
{Частина третя статті 49 в редакції Закону № 1863-IV від 24.06.2004}

Розділ XI

ЗАХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Стаття 50. Екологічна безпека

Екологічна безпека є такий стан навколишнього природного середовища, при якому забезпечується попередження погіршення екологічної обстановки та виникнення небезпеки для здоров'я людей.

Екологічна безпека гарантується громадянам України здійсненням широкого комплексу взаємопов'язаних політичних, економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів.

Діяльність фізичних та юридичних осіб, що завдає шкоди навколишньому природному середовищу, може бути припинена за рішенням суду.

{Статтю 50 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 997-V від 27.04.2007}

Стаття 51. Екологічні вимоги до розміщення, проектування, будівництва, реконструкції, введення в дію та експлуатації підприємств, споруд та інших об'єктів

При проектуванні, розміщенні, будівництві, введенні в дію нових і реконструкції діючих підприємств, споруд та інших об'єктів, удосконаленні існуючих і впровадженні нових технологічних процесів та устаткування, а також в процесі експлуатації цих об'єктів забезпечується екологічна безпека людей, раціональне використання природних ресурсів, додержання нормативів шкідливих впливів на навколишнє природне середовище. При цьому повинні передбачатися вловлювання, утилізація, знешкодження шкідливих речовин і відходів або повна їх ліквідація, виконання інших вимог щодо охорони навколишнього природного середовища і здоров'я людей.

Підприємства, установи й організації, діяльність яких пов'язана з шкідливим впливом на навколишнє природне середовище, незалежно від часу введення їх у дію повинні бути обладнані спорудами, устаткуванням і пристроями для очищення викидів і скидів або їх знешкодження, зменшення впливу шкідливих факторів, а також приладами контролю за кількістю і складом забруднюючих речовин та за характеристиками шкідливих факторів.

Проекти господарської та іншої діяльності повинні мати матеріали оцінки її впливу на навколишнє природне середовище і здоров'я людей.

Оцінка здійснюється з урахуванням вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища, екологічної ємкості даної території, стану навколишнього природного середовища в місці, де планується розміщення об'єктів, екологічних прогнозів, перспектив соціально-економічного розвитку регіону, потужності та видів сукупного впливу шкідливих факторів та об'єктів на навколишнє природне середовище.

Підприємства, установи та організації, які розміщують, проектують, будують, реконструюють, технічно переозброюють, вводять в дію підприємства, споруди та інші об'єкти, а також проводять дослідну діяльність, що за їх оцінкою може негативно вплинути на стан навколишнього природного середовища, подають центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, спеціальну заяву про це.

Забороняється введення в дію підприємств, споруд та інших об'єктів, на яких не забезпечено в повному обсязі додержання всіх екологічних вимог і виконання заходів, передбачених у проектах на будівництво та реконструкцію (розширення та технічне переоснащення).

Стаття 52. Охорона навколишнього природного середовища при застосуванні засобів захисту рослин, мінеральних добрив, нафти і нафтопродуктів, токсичних хімічних речовин та інших препаратів
{Назва статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом № 650/97-ВР від 19.11.97}

Підприємства, установи, організації та громадяни зобов'язані додержувати правил транспортування, зберігання і застосування засобів захисту рослин, стимуляторів їх росту, мінеральних добрив, нафти і нафтопродуктів, токсичних хімічних речовин та інших препаратів, з тим щоб не допустити забруднення ними або їх складовими навколишнього природного середовища і продуктів харчування.

{Частина перша статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом № 650/97-ВР від 19.11.97}

При створенні нових хімічних препаратів і речовин, інших потенційно небезпечних для навколишнього природного середовища субстанцій повинні розроблятися та затверджуватися у встановленому законодавством порядку допустимі рівні вмісту цих речовин у об'єктах навколишнього природного середовища та продуктах харчування, методи визначення їх залишкової кількості та утилізації після використання.

Вміст природних та штучних домішок, які можуть негативно впливати на стан навколишнього природного середовища або здоров'я людей, у таких препаратах, а також сировині, що використовується для їх виробництва, не повинен перевищувати допустимих рівнів, встановлених відповідно до законодавства.

Екологічні вимоги при виробництві, зберіганні, транспортуванні, використанні, знешкодженні, захороненні токсичних та інших небезпечних для навколишнього природного середовища і здоров'я людей речовин, віднесення хімічних речовин до категорії токсичних та їх класифікація за ступенем небезпечності визначаються нормативними документами на підставі висновку з оцінки впливу на довкілля і погоджуються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, і центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина четверта статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Перелік пестицидів та агрохімікатів, дозволених для використання в Україні, регламенти їх застосування, а також щорічні доповнення до нього визначаються в установленому законодавством порядку.

{Частина п'ята статті 52 в редакції Закону № 1642-III від 06.04.2000}

Стаття 53. Охорона навколишнього природного середовища від неконтрольованого та шкідливого біологічного впливу

Підприємства, установи та організації зобов'язані забезпечувати екологічно безпечне виробництво, зберігання, транспортування, використання, знищення, знешкодження і захоронення мікроорганізмів, інших біологічно активних речовин та продуктів біотехнології, а також інтродукцію, акліматизацію і реакліматизацію тварин і рослин, розробляти і здійснювати заходи щодо запобігання та ліквідації наслідків шкідливого впливу біологічних факторів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини.

{Частина перша статті 53 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1158-VI від 19.03.2009}

Створення нових штамів мікроорганізмів та біологічно активних речовин здійснюється за наявності оцінки їх впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я людей.

{Частина друга статті 53 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 1193-VII від 09.04.2014}

При створенні зазначених організмів і речовин повинні розроблятися нормативи гранично допустимих концентрацій, методи визначення цих організмів та речовин у навколишньому природному середовищі і продуктах харчування.

Виробництво і використання нових штамів мікроорганізмів та інших біологічно активних речовин, а також генетично модифікованих організмів, продукції, отриманої з використанням штамів мікроорганізмів, інших біологічно активних речовин та генетично модифікованих організмів.

{Частина четверта статті 53 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1158-VI від 19.03.2009, № 5456-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 1193-VII від 09.04.2014}

Стаття 54. Охорона навколишнього природного середовища від акустичного, електромагнітного, іонізуючого та іншого шкідливого впливу фізичних факторів та радіоактивного забруднення

Місцеві ради, підприємства, установи, організації та громадяни при здійсненні своєї діяльності зобов'язані вживати необхідних заходів щодо запобігання та недопущення перевищення встановлених рівнів акустичного, електромагнітного, іонізуючого та іншого шкідливого фізичного впливу на навколишнє природне середовище і здоров'я людини в населених пунктах, рекреаційних і заповідних зонах, а також в місцях масового скупчення і розмноження диких тварин.

Підприємства, установи та організації, що здійснюють господарську чи іншу діяльність, пов'язану з використанням радіоактивних речовин у різних формах і з будь-якою метою, зобов'язані забезпечувати екологічну безпеку цієї діяльності, що виключала б можливість радіоактивного забруднення навколишнього природного середовища та негативного впливу на здоров'я людей у процесі видобутку, збагачення, транспортування, переробки, використання та захоронення радіоактивних речовин.

Стаття 55. Охорона навколишнього природного середовища від забруднення відходами

Суб'єкти права власності на відходи повинні вживати ефективних заходів для зменшення обсягів утворення відходів, а також для їх утилізації, знешкодження або розміщення.

Здійснення операцій у сфері поводження з відходами дозволяється лише за наявності дозволу на здійснення операцій у сфері поводження з відходами на визначених місцевими радами територіях із додержанням санітарних та екологічних норм у спосіб, що забезпечує можливість подальшого використання відходів як вторинної сировини і безпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людей.

{Частина друга статті 55 в редакції Закону № 1193-VII від 09.04.2014}

{Стаття 55 в редакції Закону № 1288-XIV від 14.12.99}

Стаття 56. Екологічна безпека транспортних та інших пересувних засобів і установок
{Назва статті 56 в редакції Закону № 198-IV від 24.10.2002}

Підприємства, установи, організації, що здійснюють проектування, виробництво, експлуатацію та обслуговування автомобілів, літаків, суден, інших пересувних засобів, установок та виробництво і постачання пального, зобов'язані розробляти і здійснювати комплекс заходів щодо зниження токсичності та знешкодження шкідливих речовин, що містяться у відпрацьованих газах та скидах транспортних засобів, переходу на менш токсичні види енергії й пального, додержання режиму експлуатації транспортних засобів та інші заходи, спрямовані на запобігання й зменшення викидів та скидів у навколишнє природне середовище забруднюючих речовин та додержання встановлених рівнів фізичних впливів.

{Частина перша статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-IV від 24.10.2002}

Виробництво і експлуатація транспортних та інших пересувних засобів та установок, у викидах та скидах яких вміст забруднюючих речовин перевищує встановлені нормативи, не допускається.

Керівники транспортних організацій та власники транспортних засобів несуть відповідальність за додержання встановлених для відповідного типу транспортного засобу нормативів вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах, скидів забруднюючих речовин та впливу фізичних факторів пересувних джерел на стан навколишнього природного середовища.

{Частина третя статті 56 в редакції Закону № 198-IV від 24.10.2002}

Стаття 57. Додержання вимог екологічної безпеки при проведенні наукових досліджень, впровадженні відкриттів, винаходів, застосуванні нової техніки, імпортного устаткування, технологій і систем

При проведенні фундаментальних та прикладних наукових, науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт обов'язково повинні враховуватися вимоги охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання і відтворення природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

Забороняється впровадження відкриттів, винаходів, застосування нової техніки, імпортного устаткування, технологій і систем, якщо вони не відповідають вимогам екологічної безпеки.

У разі порушення встановлених вимог така діяльність припиняється уповноваженими на те державними органами, а винні особи притягуються до відповідальності.

Стаття 58. Вимоги екологічної безпеки щодо військових, оборонних об'єктів та військової діяльності

Вимоги екологічної безпеки, встановлені для розміщення, проектування, будівництва, реконструкції, введення в дію та експлуатації об'єктів щодо обмеження негативного впливу на навколишнє природне середовище хімічних, фізичних і біологічних факторів, а також інші вимоги, передбачені цим Законом та іншим законодавством України, повною мірою поширюються на військові та оборонні об'єкти, а також об'єкти органів Національної поліції та державної безпеки.

{Частина перша статті 58 із змінами, внесеними згідно із Законом № 901-VIII від 23.12.2015}

Вимоги екологічної безпеки повинні додержуватись також при дислокації військових частин, проведенні військових навчань, маневрів, переміщенні військ і військової техніки, крім випадків особливих ситуацій, що оголошуються відповідно до законодавства України.

Державний контроль за додержанням вимог екологічної безпеки щодо військових, оборонних об'єктів та військової діяльності на території України здійснюється відповідно до цього Закону та іншого законодавства України.

Стаття 59. Екологічні вимоги при розміщенні і розвитку населених пунктів

Планівка, розміщення, забудова і розвиток населених пунктів здійснюються за рішенням місцевих рад з урахуванням екологічної ємкості територій, додержанням вимог охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та екологічної безпеки.

При розробці генеральних планів розвитку і розміщення населених пунктів сільські, селищні, міські ради встановлюють режим використання природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки у приміських та зелених зонах за погодженням з місцевими радами, на території яких вони знаходяться, відповідно до законодавства України.

{Частина друга статті 59 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Розділ XII ПРИРОДНІ ТЕРИТОРІЇ ТА ОБ'ЄКТИ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ОСОБЛИВІЙ ОХОРОНІ

Стаття 60. Система природних територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні

Особливій охороні підлягають природні території та об'єкти, що мають велику екологічну цінність як унікальні та типові природні комплекси, для збереження сприятливої екологічної обстановки, попередження та стабілізації негативних природних процесів і явищ.

Природні території та об'єкти, що підлягають особливій охороні, утворюють єдину територіальну систему і включають території та об'єкти природно-заповідного фонду, курортні та лікувально-оздоровчі, рекреаційні, водозахисні, пожезахисні та інші типи територій та об'єктів, що визначаються законодавством України.

Стаття 61. Природно-заповідний фонд України

Ділянки суші та водного простору, природні комплекси й об'єкти, які мають особливу екологічну, наукову, естетичну і економічну цінність і призначені для збереження природної різноманітності, генофонду видів тварин і рослин, підтримання загального екологічного балансу та фонових моніторингу навколишнього природного середовища, вилучаються з господарського використання повністю або частково і оголошуються територією чи об'єктом природно-заповідного фонду України.

{Частина перша статті 61 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

До складу природно-заповідного фонду України входять державні заповідники, природні національні парки, заказники, пам'ятки природи, ботанічні сади, дендрологічні та зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, заповідні урочища.

Порядок організації, використання і охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду, додаткові їх категорії визначаються законодавством України.

{Частина третя статті 61 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 62. Курортні і лікувально-оздоровчі зони

Курортними і лікувально-оздоровчими зонами визнаються території, які мають виражені природні лікувальні фактори: мінеральні джерела, кліматичні та інші умови, сприятливі для лікування і оздоровлення людей.

З метою охорони природних якостей та лікувальних факторів курортних зон, запобігання їх псуванню, забрудненню і виснаженню встановлюються округи їх санітарної охорони.

В межах курортних і лікувально-оздоровчих зон забороняється діяльність, яка суперечить їх цільовому призначенню або може негативно впливати на лікувальні якості і санітарний стан території, що підлягає особливій охороні.

Оголошення природних територій курортними і лікувально-оздоровчими зонами здійснюється Верховною Радою України та Верховною Радою Автономної Республіки Крим, а їх природоохоронний режим визначається відповідно Кабінетом Міністрів України та Радою міністрів Автономної Республіки Крим відповідно до законодавства України.

{Частина четверта статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 63. Рекреаційні зони

Рекреаційними зонами є ділянки суші і водного простору, призначені для організованого масового відпочинку населення і туризму.

На території рекреаційних зон забороняються:

а) господарська та інша діяльність, що негативно впливає на навколишнє природне середовище або може перешкодити використанню їх за цільовим призначенням;

б) зміни природного ландшафту та проведення інших дій, що суперечать використанню цих зон за прямим призначенням.

Режим використання цих територій визначається Верховною Радою Автономної Республіки Крим, місцевими радами відповідно до законодавства України.

{Частина третя статті 63 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 64. Охорона рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу

Рідкісні і такі, що перебувають під загрозою зникнення, види тваринного і рослинного світу, які постійно або тимчасово перебувають (зростають) у природних умовах у межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, підлягають особливій охороні і заносяться до Червоної книги України.

Охорона та відтворення об'єктів Червоної книги України забезпечуються органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами, які є суб'єктами використання тваринного і рослинного світу відповідно до закону.

Об'єкти Червоної книги України можуть бути об'єктами права державної, комунальної та приватної форми власності відповідно до закону.

Ведення Червоної книги України покладається на центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина четверта статті 64 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

{Стаття 64 в редакції Закону № 824-IV від 22.05.2003}

Розділ XIII НАДЗВИЧАЙНІ ЕКОЛОГІЧНІ СИТУАЦІЇ

Стаття 65. Зона надзвичайної екологічної ситуації

Окрема місцевість України, на якій виникла надзвичайна екологічна ситуація, може бути оголошена зоною надзвичайної екологічної ситуації.

Надзвичайна екологічна ситуація — надзвичайна ситуація, за якої на окремій місцевості сталися

негативні зміни в навколишньому природному середовищі, що потребують застосування надзвичайних заходів з боку держави.

Негативні зміни в навколишньому природному середовищі — це втрата, виснаження чи знищення окремих природних комплексів та ресурсів внаслідок надмірного забруднення навколишнього природного середовища, руйнівного впливу стихійних сил природи та інших факторів, які обмежують або виключають можливість життєдіяльності людини та провадження господарської діяльності в цих умовах.

Окрема місцевість України оголошується зоною надзвичайної екологічної ситуації Президентом України за пропозицією Ради національної безпеки і оборони України або за поданням Кабінету Міністрів України. Указ Президента України про оголошення окремої місцевості зоною надзвичайної екологічної ситуації затверджується Верховною Радою України протягом двох днів з дня звернення Президента України.

Правове регулювання відносин, які виникають під час здійснення надзвичайних заходів, спрямованих на захист життя та здоров'я людей і нормалізацію екологічного стану на території зони надзвичайної екологічної ситуації, визначення порядку встановлення правового режиму зони надзвичайної екологічної ситуації, його організаційного, фінансового та матеріально-технічного забезпечення, порядку відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок виникнення надзвичайної екологічної ситуації, а також вирішення інших організаційних питань у цій сфері здійснюються згідно з Законом України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації», іншими нормативно-правовими актами.

{Стаття 65 в редакції Закону № 3033-III від 07.02.2002}

Стаття 66. Запобігання аваріям і ліквідація їх шкідливих екологічних наслідків

При проектуванні й експлуатації господарських та інших об'єктів, діяльність яких може шкідливо впливати на навколишнє природне середовище, розробляються і здійснюються заходи щодо запобігання аваріям, а також ліквідації їх шкідливих екологічних наслідків.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з промислової безпеки, і центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпеки використання ядерної енергії, спільно з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, систематично проводять перевірки стану екологічно небезпечних об'єктів та виконання відповідних заходів і вимог щодо їх безпечної експлуатації.

{Частина друга статті 66 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Перелік екологічно небезпечних об'єктів визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина третя статті 66 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

У разі аварії, що спричинила забруднення навколишнього природного середовища, підприємства, установи, організації зобов'язані негайно приступити до ліквідації її наслідків. Одночасно посадові особи або власники підприємств, керівники установ і організацій зобов'язані повідомляти про аварію і заходи, вжиті для ліквідації її наслідків, виконавчому комітету сільської, селищної, міської ради, центральному органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, відповідній обласній, Київській, Севастопольській міській державній адміністрації, а на території Автономної Республіки Крим — органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища та населенню.

{Частина четверта статті 66 із змінами, внесеними згідно із Законами № 81/96-ВР від 06.03.96, № 5456-VI від 16.10.2012}

Розділ XIV ВИРІШЕННЯ СПОРІВ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Стаття 67. Вирішення спорів у галузі охорони навколишнього природного середовища

Спори у галузі охорони навколишнього природного середовища вирішуються судом, місцевими радами чи органами, які утворюються ними, відповідно до їх компетенції і в порядку, встановленому законодавством України.

{Частина перша статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законами № 762-IV від 15.05.2003, № 5456-VI від 16.10.2012}

Спори підприємств, установ і організацій України у галузі охорони навколишнього природного середовища з підприємствами, установами та організаціями інших держав, розглядаються комісіями, що утворюються на паритетних засадах із представників України і заінтересованих держав, або третейським судом.

Розділ XV

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОХОРОНУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Стаття 68. Відповідальність за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища

Порушення законодавства України про охорону навколишнього природного середовища тягне за собою встановлену цим Законом та іншим законодавством України дисциплінарну, адміністративну, цивільну і кримінальну відповідальність.

Відповідальність за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища несуть особи, винні у:

- а) порушенні прав громадян на екологічно безпечне навколишнє природне середовище;
- б) порушенні норм екологічної безпеки;
- в) порушенні вимог законодавства про оцінку впливу на довкілля, у тому числі поданні завідомо неправдивого звіту з оцінки впливу на довкілля чи висновку з оцінки впливу на довкілля;
- г) неврахуванні у встановленому порядку результатів оцінки впливу на довкілля та невиконанні екологічних умов, визначених у висновку з оцінки впливу на довкілля;
- е) порушенні екологічних вимог при проектуванні, розміщенні, будівництві, реконструкції, введенні в дію, експлуатації та ліквідації підприємств, споруд, пересувних засобів та інших об'єктів;
- є) допущенні наднормативних, аварійних і залпових викидів і скидів забруднюючих речовин та інших шкідливих впливів на навколишнє природне середовище;
- ж) перевищенні лімітів та порушенні інших вимог використання природних ресурсів;
- з) самовільному спеціальному використанні природних ресурсів;
{Пункт «и» частини другої статті 68 виключено на підставі Закону № 2756-VI від 02.12.2010}
- і) невжитті заходів щодо попередження та ліквідації екологічних наслідків аварій та іншого шкідливого впливу на навколишнє природне середовище;
- ї) невиконанні розпоряджень органів, які здійснюють державний контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища, та вчиненні опору їх представникам;
- й) порушенні природоохоронних вимог при зберіганні, транспортуванні, використанні, знешкодженні та захороненні хімічних засобів захисту рослин, мінеральних добрив, токсичних радіоактивних речовин та відходів;

{Пункт «й» статті 68 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1288-XIV від 14.12.99}

к) невиконанні вимог охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду та інших територій, що підлягають особливій охороні, видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України;

л) відмові від надання своєчасної, повної та достовірної інформації про стан навколишнього природного середовища, а також про джерела забруднення, у приховуванні випадків аварійного забруднення навколишнього природного середовища або фальсифікації відомостей про стан екологічної обстановки чи захворюваності населення;

{Пункт «л» частини другої статті 68 із змінами, внесеними згідно із Законом № 650/97-ВР від 19.11.97}

м) приниженні честі і гідності працівників, які здійснюють контроль в галузі охорони навколишнього природного середовища, посягання на їх життя і здоров'я;

н) порушенні природоохоронних вимог під час провадження діяльності, пов'язаної з поводженням з генетично модифікованими організмами.

{Частина другу статті 68 доповнено пунктом «н» згідно із Законом № 1158-VI від 19.03.2009}

Законодавством України може бути встановлено відповідальність і за інші порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

Підприємства, установи, організації та громадяни зобов'язані відшкодовувати шкоду, заподіяну ними внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища, в порядку та розмірах, встановлених законодавством України.

Застосування заходів дисциплінарної, адміністративної або кримінальної відповідальності не звільняє винних від компенсації шкоди, заподіяної забрудненням навколишнього природного середовища та погіршенням якості природних ресурсів.

Незаконно добуті в природі ресурси та виготовлена з них продукція підлягають безоплатному вилученню, а знаряддя правопорушення — конфіскації. Одержані від їх реалізації доходи спрямовуються в Автономної Республіки Крим і місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища.

{Частина шоста статті 68 із змінами, внесеними згідно із Законом № 186/98-ВР від 05.03.98}

Посадові особи та спеціалісти, винні в порушенні вимог щодо охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, згідно з рішеннями їх органів управління позбавляються премій за основними результатами господарської діяльності повністю або частково.

{Частина сьома статті 68 із змінами, внесеними згідно із Законами № 81/96-ВР від 06.03.96, № 5456-VI від 16.10.2012}

Порядок позбавлення премій визначається законодавством України.

{Стаття 68 із змінами, внесеними згідно із Законом № 186/98-ВР від 05.03.98}

Стаття 69. Особливості застосування цивільної відповідальності

Шкода, заподіяна внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища, підлягає компенсації в повному обсязі.

{Частина перша статті 69 в редакції Закону № 2756-VI від 02.12.2010}

Особи, яким завдано такої шкоди, мають право на відшкодування неодержаних прибутків за час, необхідний для відновлення здоров'я, якості навколишнього природного середовища, відтворення природних ресурсів до стану, придатного для використання за цільовим призначенням.

Особи, що володіють джерелами підвищеної екологічної небезпеки, зобов'язані компенсувати заподіяну шкоду громадянам та юридичним особам, якщо не доведуть, що шкода виникла внаслідок стихійних природних явищ чи навмисних дій потерпілих.

Шкода, заподіяна довкіллю у зв'язку з виконанням угоди про розподіл продукції, підлягає відшкодуванню відповідно до вимог статті 29 Закону України «Про угоди про розподіл продукції».

{Статтю 69 доповнено частиною згідно із Законом № 1807-III від 08.06.2000}

{Стаття 69 із змінами, внесеними згідно із Законом № 186/98-ВР від 05.03.98}

Стаття 70. Адміністративна та кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення і злочини

Визначення складу екологічних правопорушень і злочинів, порядок притягнення винних до адміністративної та кримінальної відповідальності за їх вчинення встановлюються Кодексом України про адміністративні правопорушення та Кримінальним кодексом України.

Розділ XVI

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Стаття 71. Участь України у міжнародному співробітництві у галузі охорони навколишнього природного середовища

Україна бере участь у міжнародному співробітництві у галузі охорони навколишнього природного середовища на державному рівні відповідно до законодавства України та міжнародного права.

{Частина перша статті 71 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться в законодавстві України про охорону навколишнього природного середовища, то застосовуються правила міжнародного договору.

{Частина друга статті 71 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Україна здійснює заходи щодо розвитку та зміцнення міжнародного співробітництва у галузі охорони навколишнього природного середовища з іншими державами, а також в рамках природоохоронної діяльності ООН та організацій, що входять в її систему, інших урядових і неурядових міжнародних організацій.

Стаття 72. Обов'язок іноземців та осіб без громадянства, іноземних юридичних осіб щодо додержання законодавства України про охорону навколишнього природного середовища

{Назва статті 72 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Іноземці та особи без громадянства, іноземні юридичні особи зобов'язані на території України додержувати вимог цього Закону, інших законодавчих актів у галузі охорони навколишнього природного середовища та несуть відповідальність за їх порушення відповідно до законодавства України.

{Текст статті 72 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Голова
Верховної Ради
Української РСР
м. Київ,
25 червня 1991 року
№ 1264-XII

Л.КРАВЧУК

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 48, ст.483)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 1759-VI	(<u>1759-17</u>)	від 15.12.2009,	ВВР,	2010,	№ 9,	ст.76
№ 1869-VI	(<u>1869-17</u>)	від 11.02.2010,	ВВР,	2010,	№ 13,	ст.128
№ 2451-VI	(<u>2451-17</u>)	від 07.07.2010,	ВВР,	2010,	№ 46,	ст.547
Кодексом						
№ 2755-VI	(<u>2755-17</u>)	від 02.12.2010,	ВВР,	2011,	№ 13-14, № 15-16, № 17, ст.112	
Законами						
№ 3204-VI	(<u>3204-17</u>)	від 07.04.2011,	ВВР,	2011,	№ 42,	ст.426
№ 3261-VI	(<u>3261-17</u>)	від 21.04.2011,	ВВР,	2011,	№ 43,	ст.444
№ 3392-VI	(<u>3392-17</u>)	від 19.05.2011,	ВВР,	2011,	№ 47,	ст.532
Кодексом						
№ 3393-VI	(<u>3393-17</u>)	від 19.05.2011,	ВВР,	2011,	№ 48-49,	ст.536
Законами						
№ 3610-VI	(<u>3610-17</u>)	від 07.07.2011,	ВВР,	2012,	№ 7,	ст.53
№ 3720-VI	(<u>3720-17</u>)	від 08.09.2011,	ВВР,	2012,	№ 19-20,	ст.170
№ 3993-VI	(<u>3993-17</u>)	від 03.11.2011,	ВВР,	2012,	№ 23,	ст.236
№ 4154-VI	(<u>4154-17</u>)	від 09.12.2011,	ВВР,	2012,	№ 29,	ст.332
№ 4403-VI	(<u>4403-17</u>)	від 10.02.2012,	ВВР,	2012,	№ 42,	ст.521
№ 4442-VI	(<u>4442-17</u>)	від 23.02.2012,	ВВР,	2012,	№ 49,	ст.553
№ 4496-VI	(<u>4496-17</u>)	від 13.03.2012,	ВВР,	2013,	№ 2,	ст.4
№ 4782-VI	(<u>4782-17</u>)	від 17.05.2012,	ВВР,	2013,	№ 15,	ст.105
№ 5203-VI	(<u>5203-17</u>)	від 06.09.2012,	ВВР,	2013,	№ 32,	ст.409
№ 5316-VI	(<u>5316-17</u>)	від 02.10.2012,	ВВР,	2013,	№ 38,	ст.502
№ 5406-VI	(<u>5406-17</u>)	від 02.10.2012,	ВВР,	2013,	№ 41,	ст.551
№ 5410-VI	(<u>5410-17</u>)	від 02.10.2012,	ВВР,	2013,	№ 42,	ст.586
№ 5463-VI	(<u>5463-17</u>)	від 16.10.2012,	ВВР,	2014,	№ 4,	ст.61
№ 1193-VII	(<u>1193-18</u>)	від 09.04.2014,	ВВР,	2014,	№ 23,	ст.873
№ 1252-VII	(<u>1252-18</u>)	від 13.05.2014,	ВВР,	2014,	№ 28,	ст.934
№ 1314-VII	(<u>1314-18</u>)	від 05.06.2014,	ВВР,	2014,	№ 30,	ст.1008
№ 1669-VII	(<u>1669-18</u>)	від 02.09.2014,	ВВР,	2014,	№ 44,	ст.2040
№ 124-VIII	(<u>124-19</u>)	від 15.01.2015,	ВВР,	2015,	№ 14,	ст.96
№ 191-VIII	(<u>191-19</u>)	від 12.02.2015,	ВВР,	2015,	№ 21,	ст.133
№ 835-VIII	(<u>835-19</u>)	від 26.11.2015,	ВВР,	2016,	№ 2,	ст.17
№ 1983-VIII	(<u>1983-19</u>)	від 23.03.2017,	ВВР,	2017,	№ 25,	ст.289
№ 2019-VIII	(<u>2019-19</u>)	від 13.04.2017,	ВВР,	2017,	№ 27-28,	ст.312
№ 2042-VIII	(<u>2042-19</u>)	від 18.05.2017,	ВВР,	2017,	№ 31,	ст.343}

{У тексті Закону слово «адміністратор» в усіх відмінках і числах замінено відповідно словами «державний адміністратор» у відповідному відмінку та числі згідно із Законом № 1869-VI (1869-17) від 11.02.2010}

{У тексті Закону, крім частини другої статті 8, слова «Севастопольська міська державна адміністрація» в усіх відмінках замінено словами «Київська та Севастопольська міські державні адміністрації» у відповідному відмінку згідно із Законом № 2451-VI (2451-17) від 07.07.2010}

{У тексті Закону слова «державний адміністратор» в усіх відмінках і числах замінено словом «адміністратор» у відповідному відмінку та числі згідно із Законом № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

{У тексті Закону слова «видача дубліката» у всіх відмінках та числах виключено згідно із Законом № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

Цей Закон визначає правові та організаційні засади функціонування дозвільної системи у сфері господарської діяльності і встановлює порядок діяльності дозвільних органів, уповноважених видавати документи дозвільного характеру, та адміністраторів.

Стаття 1. Основні терміни

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

дозвільна система у сфері господарської діяльності — сукупність урегульованих законодавством відносин, які виникають між дозвільними органами, адміністраторами та суб'єктами господарювання у зв'язку з видачею документів дозвільного характеру, переоформленням, анулюванням документів дозвільного характеру;

дозвільні органи — суб'єкти надання адміністративних послуг, їх посадові особи, уповноважені відповідно до закону видавати документи дозвільного характеру; *{Абзац третій частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3610-VI (3610-17) від 07.07.2011; в редакції Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}*

документ дозвільного характеру — дозвіл, висновок, рішення, погодження, свідоцтво, інший документ в електронному вигляді (запис про наявність дозволу, висновку, рішення, погодження, свідоцтва, іншого документа в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань), який дозвільний орган зобов'язаний видати суб'єкту господарювання у разі надання йому права на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності та/або без наявності якого суб'єкт господарювання не може проваджувати певні дії щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності; *{Абзац четвертий частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}*

{Абзац п'ятий частини першої статті 1 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

{Абзац шостий частини першої статті 1 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

об'єкт, на який видається документ дозвільного характеру (далі — об'єкт), — природні ресурси, земельна ділянка, ґрунтовий покрив земельних ділянок, споруда, будівля, приміщення, устаткування, обладнання та механізми, що вводяться в експлуатацію або проектується, окрема операція, господарська діяльність певного виду, робота та послуга, а також документи, які використовуються суб'єктом господарювання у процесі проходження погоджувальної (дозвільної) процедури (проектна документація на будівництво об'єктів, землепорядна документація, містобудівна документація, гірничий відвід);

декларація відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства (далі — декларація) — документ, яким суб'єкт господарювання повідомляє адміністратора або представника відповідного дозвільного органу про відповідність своєї матеріально-технічної бази вимогам законодавства. У такий спосіб суб'єкт господарювання набуває права на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності без отримання документа дозвільного характеру.

Форма та порядок (922-2016-п) повідомлення адміністратора або відповідного дозвільного органу про відповідність матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства та внесення про це запису до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань встановлюються Кабінетом Міністрів України; *{Абзац статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2451-VI (2451-17) від 07.07.2010; в редакції Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}*

принцип мовчазної згоди — принцип, згідно з яким суб'єкт господарювання набуває право на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності без отримання відповідного документа дозвільного характеру, за умови якщо суб'єктом господарювання або уповноваженою ним особою подано в установленому порядку заяву та документи в повному обсязі, але у встановлений законом строк документ дозвільного характеру або рішення про відмову у його видачі не видано або не направлено;

{Абзац одинадцятий частини першої статті 1 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

дозвільна (погоджувальна) процедура — сукупність дій, що здійснюються адміністраторами та дозвільними органами під час проведення погодження (розгляду), оформлення, надання висновків тощо, які передують отриманню документа дозвільного характеру;

{Абзац дванадцятий частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

{Абзац тринадцятий частини першої статті 1 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

спеціально уповноважений орган з питань дозвільної системи у сфері господарської діяльності (далі — уповноважений орган) — центральний орган виконавчої влади, визначений Кабінетом Міністрів України; *{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 2451-VI (2451-17) від 07.07.2010; із змінами, внесеними згідно із Законами № 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012, № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}*

суб'єкт господарювання — зареєстрована в установленому законодавством порядку юридична особа України або іншої держави незалежно від її організаційно-правової форми та форми власності, яка здійснює господарську діяльність, крім органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також фізична особа — підприємець, у тому числі інвестор, що є стороною угоди про розподіл продукції відповідно до Закону України «Про угоди про розподіл продукції» (1039-14),

його підрядник, субпідрядник, постачальник та інший контрагент, що виконує роботи, передбачені угодою про розподіл продукції, на підставі договорів з інвестором. *{Статтю 1 доповнено абзацом п'ятнадцятим згідно із Законом № 5406-VI (5406-17) від 02.10.2012}*

Терміни «адміністратор», «центр надання адміністративних послуг» та «суб'єкт надання адміністративної послуги» у цьому Законі вживаються у значенні, визначеному в Законі України «Про адміністративні послуги» (5203-17). *{Статтю 1 доповнено абзацом шістнадцятим згідно із Законом № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}*

{Текст статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1759-VI (1759-17) від 15.12.2009; в редакції Закону № 1869-VI (1869-17) від 11.02.2010}

Стаття 2. Сфера дії Закону

1. Дія цього Закону поширюється на дозвільні органи, адміністраторів, уповноважений орган та суб'єктів господарювання, які мають намір провадити або провадять господарську діяльність.

2. Дія цього Закону не поширюється на відносини у сфері ліцензування господарської діяльності (крім відносин щодо видачі документів дозвільного характеру, необхідних для отримання ліцензії на провадження певного виду господарської діяльності), охорони державного кордону, державної митної справи, державного експортного контролю, державного регулювання ринків фінансових послуг, охорони державної таємниці (провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею), захисту економічної конкуренції, на відносини щодо сертифікації оператора системи передачі відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» (2019-19), а також на дозвільну систему, що поширюється на операції зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими матеріалами і речовинами, сильнодіючими отруйними речовинами, дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії, дозвільну діяльність у сфері цивільної авіації.

{Частина друга статті 2 із змінами, внесеними згідно з Кодексом № 3393-VI (3393-17) від 19.05.2011, Законами № 4496-VI (4496-17) від 13.03.2012, № 2019-VIII (2019-19) від 13.04.2017}

3. Видача, анулювання, поновлення ветеринарних документів здійснюються відповідно до цього Закону з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про ветеринарну медицину» (2498-12) та Законом України «Про безпечність та якість харчових продуктів» (771/97-ВР).

Видача, анулювання, поновлення сертифікатів суб'єкта оціночної діяльності здійснюються відповідно до цього Закону з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» (2658-14).

Видача, анулювання, поновлення дозволів на реекспорт товарів, що походять з інших країн, карантинних дозволів (на імпорт або транзит), міжнародних ветеринарних сертифікатів (для країн СНД – ветеринарних свідоцтв форми № 1, № 2, № 3) – при переміщенні за межі України, ветеринарних свідоцтв (для України – форми № 1, № 2) – при переміщенні за межі території Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, районів, міст (крім харчових продуктів тваринного походження для споживання людиною), карантинних сертифікатів, фітосанітарних сертифікатів, фітосанітарних сертифікатів на реекспорт здійснюється відповідно до цього Закону з урахуванням особливостей, визначених Митним кодексом України (4495-17), Законом України «Про ветеринарну медицину» (2498-12) та Законом України «Про карантин рослин» (3348-12).

Видача, переоформлення, анулювання свідоцтв про уповноваження на проведення повірки засобів виміральної техніки, що перебувають в експлуатації та застосовуються у сфері законодавчо регульованої метрології, здійснюються відповідно до цього Закону з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про метрологію та метрологічну діяльність» (1314-18), та без застосування принципу організаційної єдності. *{Частина третю статті 2 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 1314-VII (1314-18) від 05.06.2014; в редакції Закону № 124-VIII (124-19) від 15.01.2015}*

Видача, переоформлення рішень про призначення органу з оцінки відповідності на здійснення оцінки відповідності вимогам відповідного технічного регламенту та рішень про призначення визнаної незалежної організації на здійснення оцінки відповідності технології виконання нерознімних з'єднань, персоналу, який виконує нерознімні з'єднання, та/або персоналу, який проводить неруйнівний контроль, згідно з технічним регламентом щодо обладнання, що працює під тиском, розширення та обмеження сфери призначення, тимчасове припинення і поновлення дії зазначених рішень, їх анулювання здійснюються відповідно до цього Закону з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» (124-19), та без застосування принципу організаційної єдності. *{Частина третю статті 2 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 124-VIII (124-19) від 15.01.2015}*

Видача, переоформлення рішень про призначення органу з сертифікації в державній системі сертифікації, розширення сфери призначення, анулювання зазначених рішень здійснюються відповідно до цього Закону з урахуванням особливостей, визначених Декретом Кабінету Міністрів України від 10 травня 1993 року № 46-93 (46-93) «Про стандартизацію і сертифікацію», та без застосування принципу організаційної єдності. *{Частина третю статті 2 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 124-VIII (124-19) від 15.01.2015}*

{Частина третя статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4782-VI (4782-17) від 17.05.2012; в редакції Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

{Текст статті 2 в редакції Закону № 1869-VI (1869-17) від 11.02.2010}

Стаття 3. Основні принципи державної політики з питань дозвільної системи у сфері господарської діяльності

1. Основними принципами державної політики з питань дозвільної системи у сфері господарської діяльності є:

захист прав, законних інтересів суспільства, територіальних громад та громадян, життя громадян, охорона навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави;
розвиток конкуренції;
прозорість процедури видачі документів дозвільного характеру;
додержання рівності прав суб'єктів господарювання під час видачі документів дозвільного характеру;
відповідальність посадових осіб дозвільних органів, адміністраторів та суб'єктів господарювання за порушення вимог законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру;
зменшення рівня державного регулювання господарської діяльності;
установлення єдиних вимог до порядку видачі документів дозвільного характеру.

Стаття 4. Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності

1. Виключно законами, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру, встановлюються:

необхідність одержання документів дозвільного характеру та їх види;
дозвільний орган, уповноважений видавати документ дозвільного характеру;
платність або безоплатність видачі (переоформлення, анулювання) документа дозвільного характеру;
строк видачі документа дозвільного характеру або відмови у його видачі; *{Абзац п'ятий частини першої статті 4 в редакції Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}*
вичерпний перелік підстав для відмови у видачі, переоформлення, анулювання документа дозвільного характеру; *{Абзац шостий частини першої статті 4 в редакції Закону № 3392-VI (3392-17) від 19.05.2011}*
строк дії документа дозвільного характеру або необмеженість строку дії такого документа; *{Абзац восьмий частини першої статті 4 виключено на підставі Закону № 2451-VI (2451-17) від 07.07.2010}*
перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності; *{Частину першу статті 4 доповнено абзацом дев'ятим згідно із Законом № 3392-VI (3392-17) від 19.05.2011}*
перелік та вимоги до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання документа дозвільного характеру. *{Частину першу статті 4 доповнено абзацом десятим згідно із Законом № 1252-VII (1252-18) від 13.05.2014}*

{Частину другу статті 4 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

3. Суб'єкт господарювання має право на одержання (переоформлення, анулювання) документів дозвільного характеру та подання декларацій за своїм місцезнаходженням або у випадках, передбачених законом, — за місцем провадження діяльності або місцезнаходженням об'єкта. *{Абзац перший частини третьої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}*

{Абзац другий частини третьої статті 4 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

{Абзац третій частини третьої статті 4 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

{Абзац четвертий частини третьої статті 4 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

{Абзац п'ятий частини третьої статті 4 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

{Частина статті 4 в редакції Закону № 1252-VII (1252-18) від 13.05.2014}

{Частину четверту статті 4 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

5. Суб'єкт господарювання має право на здійснення певних дій щодо провадження господарської діяльності або видів господарської діяльності на підставі подання декларації без отримання документа дозвільного характеру, за винятком тих видів господарської діяльності, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України.

Реєстрацію декларацій здійснює дозвільний орган на безоплатній основі протягом п'яти робочих днів з дня отримання декларації шляхом внесення відповідного запису до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань. *{Абзац другий частини п'ятої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}*

Відмова у реєстрації декларації не допускається.

{Частина статті 4 в редакції Закону № 1252-VII (1252-18) від 13.05.2014}

{Стаття 4 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1759-VI (1759-17) від 15.12.2009, № 1869-VI (1869-17) від 11.02.2010, № 2451-VI (2451-17) від 07.07.2010, № 3204-VI (3204-17) від 07.04.2011, № 3993-VI (3993-17) від 03.11.2011}

Стаття 4-1. Основні вимоги до порядку видачі документів дозвільного характеру або відмови в їх видачі, переоформлення, анулювання документів дозвільного характеру

1. Порядок проведення дозвільної (погоджувальної) процедури, переоформлення та анулювання документів дозвільного характеру центральними органами виконавчої влади, їх територіальними органами встановлюється Кабінетом Міністрів України за поданням відповідного дозвільного органу,

погодженим з уповноваженим органом, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

{Абзац перший частини першої статті 4-1 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3993-VI (3993-17) від 03.11.2011, № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015; в редакції Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

Порядок проведення дозвільної (погоджувальної) процедури, переоформлення та анулювання документів дозвільного характеру, що законами України віднесено до повноважень органів місцевого самоврядування, встановлюється їх рішенням, а у випадках, передбачених законом, — на підставі типових порядків, затверджених Кабінетом Міністрів України.

{Абзац другий частини першої статті 4-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015; в редакції Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

{Абзац третій частини першої статті 4-1 виключено на підставі Закону № 1252-VII (1252-18) від 13.05.2014}

Порядок видачі документів дозвільного характеру, внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань записів про переоформлення, анулювання документів дозвільного характеру визначається Кабінетом Міністрів України.

{До частини першої статті 4-1 включено абзац третій згідно із Законом № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

Строк видачі документів дозвільного характеру становить десять робочих днів, якщо інше не встановлено законом. Документи дозвільного характеру видаються безоплатно, на необмежений строк, якщо інше не встановлено законом.

{Абзац четвертий частини першої статті 4-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1252-VII (1252-18) від 13.05.2014}

Представницький орган місцевого самоврядування розглядає та приймає на пленарних засіданнях рішення щодо видачі, переоформлення, анулювання або відмови у видачі документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності протягом місяця з дня одержання від суб'єкта господарювання відповідної заяви.

{Частину першу статті 4-1 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4154-VI (4154-17) від 09.12.2011; в редакції Закону № 4403-VI (4403-17) від 10.02.2012}

Порядок проведення дозвільної (погоджувальної) процедури, необхідність проведення якої встановлюється міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, здійснюється в порядку, передбаченому цими міжнародними договорами.

{Абзац шостий частини першої статті 4-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

2. Плата за видачу (переоформлення) документів дозвільного характеру (адміністративний збір) визначається відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги» (5203-17).

{Частина друга статті 4-1 в редакції Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

{Частину третю статті 4-1 виключено на підставі Закону № 2451-VI (2451-17) від 07.07.2010}

4. У разі надання на підставі договору оренди чи інших договорів у тимчасове користування приміщень та обладнання за умови збереження виду діяльності і стану цих приміщень та обладнання від орендаря або іншого користувача не вимагається отримання документа дозвільного характеру на їх використання (експлуатацію), крім потенційно небезпечних об'єктів та в разі експлуатації машин, механізмів, устаткування (далі — устаткування) підвищеної небезпеки, якщо інше не встановлено законом.

Відповідальність за використання (експлуатацію) приміщень та обладнання покладається на особу, визначену відповідним договором.

Положення цієї частини не застосовуються у разі надання в тимчасове користування потужностей, у тому числі їх частин, на які видано експлуатаційний дозвіл відповідно до Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» (771/97-ВР).

{Частину четверту статті 4-1 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 2042-VIII (2042-19) від 18.05.2017}

5. Підставами для відмови у видачі документа дозвільного характеру є:

подання суб'єктом господарювання неповного пакета документів, необхідних для одержання документа дозвільного характеру, згідно із встановленим вичерпним переліком;

виявлення в документах, поданих суб'єктом господарювання, недостовірних відомостей;

негативний висновок за результатами проведених експертиз та обстежень або інших наукових і технічних оцінок, необхідних для видачі документа дозвільного характеру.

Законом можуть встановлюватися інші підстави для відмови у видачі документа дозвільного характеру.

Відмова у видачі документа дозвільного характеру за підставами, не передбаченими законами, не допускається.

{Абзац сьомий частини п'ятої статті 4-1 виключено на підставі Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

У разі усунення суб'єктом господарювання причин, що стали підставою для відмови у видачі документа дозвільного характеру, повторний розгляд документів здійснюється дозвільним органом у строк, що не перевищує п'яти робочих днів з дня отримання відповідної заяви суб'єкта господарювання, документів, необхідних для видачі документа дозвільного характеру, і документів, які засвідчують усунення причин, що стали підставою для відмови у видачі документа дозвільного характеру, якщо інше не встановлено законом.

{Абзац восьмий частини п'ятої статті 4-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4154-VI (4154-17) від 09.12.2011}

При повторному розгляді документів не допускається відмова у видачі документа дозвільного характеру з причин, раніше не зазначених у письмовому повідомленні заявнику (за винятком неусунення чи усунення не в повному обсязі заявником причин, що стали підставою для попередньої відмови).

6. У разі якщо у встановлений законом строк суб'єкту господарювання не видано документ дозвільного характеру або не прийнято рішення про відмову у його видачі, через десять робочих днів з дня закінчення встановленого строку для видачі або відмови у видачі документа дозвільного характеру суб'єкт господарювання має право провадити певні дії щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності. Відмітка в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань про дату прийняття заяви є підтвердженням подання заяви та документів державному адміністратору або дозвільному органу.

{Абзац перший частини шостої статті 4-1 в редакції Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

Днем видачі документа дозвільного характеру вважається останній день строку розгляду заяви дозвільним органом, передбаченого законом.

7. Дозвільний орган анулює документ дозвільного характеру з таких підстав:

{Абзац перший частини сьомої статті 4-1 в редакції Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

звернення суб'єкта господарювання із заявою про анулювання документа дозвільного характеру;

{Абзац другий частини сьомої статті 4-1 в редакції Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

наявність в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань відомостей про припинення юридичної особи шляхом злиття, приєднання, поділу, перетворення та ліквідації, якщо інше не встановлено законом;

{Абзац третій частини сьомої статті 4-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4442-VI (4442-17) від 23.02.2012; в редакції Законів № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014, № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

наявність в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань відомостей про припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця.

{Абзац четвертий частини сьомої статті 4-1 в редакції Законів № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014, № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

Дозвільний орган, що видав документ дозвільного характеру, може звернутися до адміністративного суду з позовом про застосування заходу реагування у виді анулювання документа дозвільного характеру за наявності хоча б однієї з таких підстав:

{Абзац п'ятий частини сьомої статті 4-1 в редакції Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

1) встановлення факту надання в заяві про видачу документа дозвільного характеру та документах, що додаються до неї, недостовірної інформації;

{Абзац шостий частини сьомої статті 4-1 в редакції Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

2) здійснення суб'єктом господарювання певних дій щодо провадження господарської діяльності або видів господарської діяльності, на які отримано документ дозвільного характеру, з порушенням вимог законодавства, щодо яких дозвільний орган видавав припис про їх усунення із наданням достатнього часу для їх усунення.

{Абзац сьомий частини сьомої статті 4-1 в редакції Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Законом можуть передбачатися інші підстави для анулювання документа дозвільного характеру.

{Абзац восьмий частини сьомої статті 4-1 в редакції Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

{Абзац дев'ятий частини сьомої статті 4-1 виключено на підставі Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

Дія документа дозвільного характеру припиняється через десять робочих днів із дня прийняття (винесення) дозвільним органом рішення про анулювання такого документа, якщо інше не передбачено законом.

{Абзац десятий частини сьомої статті 4-1 в редакції Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Рішення дозвільного органу про анулювання документа дозвільного характеру може бути оскаржено до адміністративного суду.

{Абзац одинадцятий частини сьомої статті 4-1 в редакції Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Анулювання документа дозвільного характеру з підстав, не передбачених законом, забороняється.

{Абзац частини сьомої статті 4-1 в редакції Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

У разі анулювання документа дозвільного характеру з підстав, не передбачених законом, документ дозвільного характеру підлягає поновленню за рішенням дозвільного органу або адміністративного суду. Поновлення документа дозвільного характеру відбувається шляхом здійснення відповідного запису в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань.

{Абзац частини сьомої статті 4-1 в редакції Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

{Абзац чотирнадцятой частини сьомої статті 4-1 виключено на підставі Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

{Абзац п'ятнадцятой частини сьомої статті 4-1 виключено на підставі Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

Строк дії безпідставно анульованого документа дозвільного характеру подовжується на строк, протягом якого такий документ дозвільного характеру вважався анульованим.

Днем поновлення безпідставно анульованого документа дозвільного характеру є день внесення відповідного запису до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань.

{Абзац сімнадцятой частини сьомої статті 4-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

8. Підстави для переоформлення документа дозвільного характеру встановлюються законом.

{Абзац перший частини восьмої статті 4-1 в редакції Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

Зміна найменування та місцезнаходження юридичної особи або прізвища, імені, по батькові та місця проживання фізичної особи — підприємця не є підставами для переоформлення документа дозвільного характеру.

{Абзац другий частини восьмої статті 4-1 в редакції Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

Зміна найменування акціонерного товариства у зв'язку із зміною типу акціонерного товариства або перетворенням акціонерного товариства в інше господарське товариство не є підставою для переоформлення документів дозвільного характеру. У такому разі товариство має право продовжувати провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності на підставі виданого раніше такому товариству документа дозвільного характеру.

{Частину восьму статті 4-1 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1983-VIII (1983-19) від 23.03.2017}

{Абзац частини восьмої статті 4-1 виключено на підставі Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

{Абзац частини восьмої статті 4-1 виключено на підставі Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

У разі виникнення підстав для переоформлення документа дозвільного характеру суб'єкт господарювання зобов'язаний протягом п'яти робочих днів з дня настання таких підстав подати дозвільному органу або адміністратору заяву про переоформлення документа дозвільного характеру.

{Абзац частини восьмої статті 4-1 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5410-VI (5410-17) від 02.10.2012, № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

Дозвільний орган протягом двох робочих днів з дня одержання заяви про переоформлення документа дозвільного характеру зобов'язаний прийняти рішення про переоформлення документа дозвільного характеру з урахуванням змін, зазначених у заяві про переоформлення документа дозвільного характеру.

{Абзац частини восьмої статті 4-1 із змінами, внесеними згідно із Законами № 4154-VI (4154-17) від 09.12.2011, № 5410-VI (5410-17) від 02.10.2012; в редакції Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

{Абзац частини восьмої статті 4-1 виключено на підставі Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

У разі переоформлення документа дозвільного характеру дозвільний орган не пізніше наступного робочого дня з дня переоформлення документа дозвільного характеру приймає рішення про визнання недійсним документа дозвільного характеру, що був переоформлений, з внесенням відповідних змін до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань.

{Абзац частини восьмої статті 4-1 із змінами, внесеними згідно із Законами № 4154-VI (4154-17) від 09.12.2011, № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

Строк дії переоформленого документа дозвільного характеру не може перевищувати строк дії, зазначений у документі дозвільного характеру, що переоформлявся.

{Абзац частини восьмої статті 4-1 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

Не переоформлений в установленний строк документ дозвільного характеру є недійсним, крім випадку, передбаченого абзацом третім цієї частини.

{Абзац дванадцятий частини восьмої статті 4-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1983-VIII (1983-19) від 23.03.2017}

{Частина дев'яту статті 4-1 виключено на підставі Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

10. Зупинення розгляду документів, поданих для отримання документа дозвільного характеру, можливе за бажанням суб'єкта господарювання шляхом письмового повідомлення про це дозвільного органу або адміністратора, який протягом одного робочого дня повідомляє про це дозвільний орган. У разі якщо на день подання повідомлення було проведено експертизу, обстеження або інші наукові та технічні оцінки, необхідні для видачі документа дозвільного характеру, суб'єкт господарювання відшкодовує відповідні витрати, пов'язані з їх проведенням.

{Абзац перший частини десятої статті 4-1 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3204-VI (3204-17) від 07.04.2011, № 3993-VI (3993-17) від 03.11.2011, № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

У разі розгляду судом справи щодо об'єкта, на який видається документ дозвільного характеру, розгляд документів, поданих для його отримання, зупиняється до винесення судом відповідного рішення.

Дозвільні органи поновлюють розгляд документів після усунення обставин, що зумовили його зупинення.

Перебіг строку розгляду документів, поданих для отримання документа дозвільного характеру, зупиняється з дня зупинення розгляду таких документів. З дня поновлення такого розгляду перебіг строку розгляду документів продовжується.

Про зупинення та поновлення дозвільними органами розгляду документів, поданих для отримання документа дозвільного характеру, приймається відповідне рішення.

{Абзац п'ятий частини десятої статті 4-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3204-VI (3204-17) від 07.04.2011; в редакції Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

11. Основні вимоги до порядку видачі, переоформлення, анулювання документів дозвільного характеру поширюються на всі документи дозвільного характеру, у тому числі на дозвільні (погоджувальні) процедури, якщо інше не встановлено законом.

Дії щодо одержання погоджень, висновків та інших документів, необхідних для видачі документа дозвільного характеру, вчиняються дозвільним органом, що оформляє документ дозвільного характеру, без залучення суб'єкта господарювання.

{Частина одинадцять статті 4-1 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

{Частина дванадцять статті 4-1 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

13. У визначених законом випадках правонаступник суб'єкта господарювання має право провадити діяльність на підставі документів дозвільного характеру, виданих такому суб'єкту господарювання, у межах строку їх дії до оформлення документів дозвільного характеру на правонаступника такого суб'єкта господарювання.

{Статтю 4-1 доповнено частиною тринадцятою згідно із Законом № 4442-VI (4442-17) від 23.02.2012}

14. Прийняття від суб'єкта господарювання або уповноваженої ним особи заяви про одержання (переоформлення, анулювання) документа дозвільного характеру здійснюється адміністратором у центрі надання адміністративних послуг.

Кабінет Міністрів України має право визначити адміністративні послуги, які за вибором суб'єкта господарювання можуть отримуватися у центрі надання адміністративних послуг, дозвільному органі.

Заява про одержання (переоформлення, анулювання) документа дозвільного характеру, що оформляється дозвільними органами, або декларація подається суб'єктом господарювання (уповноваженим ним органом або особою):

у паперовій формі особисто або поштовим відправленням — до адміністратора;

в електронній формі через портал електронних сервісів юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань (далі — портал електронних сервісів), оформлена згідно з вимогами законів у сфері електронних документів, — до дозвільного органу.

Якщо документи подаються особисто, пред'являється паспорт громадянина України, тимчасове посвідчення громадянина України або паспортний документ іноземця.

У разі подання документів представником додатково подається документ, що засвідчує його повноваження.

Документи в електронній формі подаються суб'єктом господарювання (уповноваженим ним органом або особою) через портал електронних сервісів у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Вимоги до змісту заяви визначаються Кабінетом Міністрів України.

Законом можуть бути встановлені інші вимоги до заяви.

{Статтю 4-1 доповнено новою частиною згідно із Законом № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015; в редакції Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

15. Документи дозвільного характеру, видані суб'єктам господарювання, що здійснюють діяльність на території проведення антитерористичної операції, вважаються такими, що подовжили строк своєї дії на період проведення антитерористичної операції, про що дозвільні органи протягом трьох днів вносять відомості до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

{Статтю 4-1 доповнено частиною згідно із Законом № 1669-VII (1669-18) від 02.09.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

16. Рішення, прийняті дозвільним органом відповідно до цього Закону, підлягають обов'язковому оприлюдненню на порталі електронних сервісів у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 4-1 доповнено частиною шістнадцятою згідно із Законом № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

17. Документ дозвільного характеру відображається у виписці з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, що підлягає обов'язковому оприлюдненню на порталі електронних сервісів у порядку, визначеному Міністерством юстиції України в Порядку надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань

{Статтю 4-1 доповнено частиною сімнадцятою згідно із Законом № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

{Закон доповнено статтею 4-1 згідно із Законом № 1869-VI (1869-17) від 11.02.2010}

{Статтю 5 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

Стаття 6. Відомості про документи дозвільного характеру в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань

1. До Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань вносяться відомості про документи дозвільного характеру, визначені Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань», та декларації.

2. Дозвільні органи вносять до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань:

1) рішення, прийняті дозвільними органами відповідно до цього Закону, – у день їх прийняття;

2) заяви та декларації, подані до дозвільних органів, та іншу інформацію про документи дозвільного характеру та декларації, необхідну для ведення зазначеного реєстру, – у день їх отримання дозвільними органами.

{Стаття 6 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1869-VI (1869-17) від 11.02.2010, № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015; в редакції Закону № 835-VIII (835-19) від 26.11.2015}

{Статтю 7 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

Стаття 8. Формування єдиної інформаційної політики з питань дозвільної системи у сфері господарської діяльності

1. Дозвільні органи забезпечують оприлюднення та вільний доступ до необхідної суб'єктам господарювання інформації для провадження ними господарської діяльності.

2. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації забезпечують створення та функціонування в мережі Інтернет веб-сторінок, які містять інформацію, необхідну суб'єктам господарювання для провадження ними господарської діяльності.

Дозвільні органи подають для розміщення на веб-сторінках інформацію, необхідну для провадження господарської діяльності, зокрема, про перелік об'єктів нерухомого майна, що потребують реконструкції, перелік будівель, приміщень, земельних ділянок, які надаються або можуть бути надані в оренду.

{Абзац другий частини другої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3993-VI (3993-17) від 03.11.2011, № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

3. Адміністратор та дозвільні органи забезпечують безоплатне консультування з питань отримання відповідних документів дозвільного характеру за зверненням суб'єкта господарювання.

Стаття 9. Уповноважений орган

1. Уповноважений орган:

{Абзац другий статті 9 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

узагальнює практику застосування законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру, готує та подає пропозиції щодо його вдосконалення;

здійснює методологічне забезпечення діяльності дозвільних органів;

{Абзац четвертий статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

здійснює в межах своєї компетенції контроль за додержанням вимог законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру (з1651-13).

{Абзац шостий статті 9 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

Стаття 9-1. Контроль за додержанням вимог законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру

1. Державний контроль за додержанням дозвільними органами (їх посадовими особами) вимог законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру, встановленого порядку їх видачі здійснюється уповноваженим органом шляхом проведення планових та позапланових перевірок у встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного і соціального розвитку, порядку (з0514-17).

{Частина перша статті 9-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012; в редакції Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

2. Планові перевірки проводяться згідно з річним планом, який затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного і соціального розвитку.

{Абзац перший частини другої статті 9-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012; в редакції Законів № 1252-VII (1252-18) від 13.05.2014, № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

Планові перевірки дозвільного органу (його посадової особи) щодо додержання порядку видачі кожного окремого документа дозвільного характеру (його виду) проводяться не частіше одного разу на рік.

{Абзац другий частини другої статті 9-1 в редакції Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

Уповноважений орган проводить позапланові перевірки додержання дозвільним органом вимог законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру:

{Абзац третій частини другої статті 9-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

1) на підставі письмової заяви про порушення вимог законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру, поданої суб'єктом господарювання;

2) за письмовими зверненнями або запитамі органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування (їх виконавчих органів), адміністраторів, правоохоронних органів щодо виявлених фактів порушення вимог законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру;

3) за письмовими зверненнями або запитамі народних депутатів України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад щодо виявлених фактів порушення вимог законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру;

4) за рішенням Кабінету Міністрів України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного і соціального розвитку, щодо виявлених фактів порушення вимог законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру;

{Абзац сьомий частини другої статті 9-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

5) якщо дозвільним органом до уповноваженого органу не подана інформація про усунення порушень вимог законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру;

{Абзац восьмий частини другої статті 9-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

6) з метою перевірки виконання дозвільним органом припису уповноваженого органу про усунення порушень вимог законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру, зазначеного в акті перевірки.

{Абзац дев'ятий частини другої статті 9-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

{Абзац десятий частини другої статті 9-1 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

До участі у проведенні перевірки можуть залучатися представники органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування (їх виконавчих органів), установ та організацій за погодженням з їх керівниками.

Строк проведення планових чи позапланових перевірок не може перевищувати п'яти робочих днів.

3. Керівник дозвільного органу (його посадова особа) під час проведення перевірки зобов'язаний забезпечити надання документів, що стосуються предмета перевірки, а також на усну або письмову вимогу осіб, які проводять перевірку, забезпечувати копіювання документів, надавати письмові пояснення з питань, що виникають під час проведення перевірки.

{Частина третя статті 9-1 в редакції Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

4. Результати проведення планової чи позапланової перевірки оформлюються відповідним актом, який складається в довільній формі у двох примірниках (у разі залучення працівників інших органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування (їх виконавчих органів), установ та

організацій — відповідно до кількості установ та організацій, представники яких брали участь у проведенні перевірки), підписується головою і членами комісії та затверджується керівником уповноваженого органу.

В акті перевірки зазначаються:

інформація про діяльність дозвільного органу;

{Абзац третій частини четвертої статті 9-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

відомості про виявлені факти порушення вимог законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру (якщо такі мають місце) з посиланням на статті та пункти законодавчих і нормативно-правових актів, вимоги яких порушені;

дані про складення протоколу про адміністративне правопорушення, передбачене статтею 166-10 Кодексу України про адміністративні правопорушення (80731-10) (у разі складення протоколу);

припис про усунення недоліків та порушень вимог законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру, виявлених під час проведення перевірки, та строк їх усунення, що є обов'язковим для виконання.

Інформація про усунення недоліків та порушень вимог законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру подається до уповноваженого органу у строки, встановлені у приписі, але не пізніше ніж протягом 30 днів з дня отримання дозвільним органом акта перевірки.

{Абзац сьомий частини четвертої статті 9-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

Один примірник акта перевірки видається керівникові дозвільного органу (його посадовій особі), другий примірник зберігається уповноваженим органом.

{Абзац восьмий частини четвертої статті 9-1 в редакції Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

5. Контроль за наявністю документів дозвільного характеру у суб'єктів господарювання, необхідність одержання яких встановлена законом, здійснюють органи виконавчої влади та/або органи місцевого самоврядування (їх виконавчі органи) в межах повноважень та в порядку, передбачених законом.

{Закон доповнено статтею 9-1 згідно із Законом № 3261-VI (3261-17) від 21.04.2011}

Стаття 10. Відповідальність у сфері видачі документів дозвільного характеру

1. Керівники дозвільних органів, посадові особи цих органів, які відповідно до законодавства мають повноваження приймати рішення з питань видачі документів дозвільного характеру, несуть відповідальність за порушення вимог законодавства про дозвільну систему у сфері господарської діяльності у порядку, встановленому законом.

{Частина перша статті 10 в редакції Законів № 3720-VI (3720-17) від 08.09.2011, № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

2. Дії або бездіяльність посадових осіб дозвільних органів та адміністраторів можуть бути оскаржені до суду в порядку, встановленому законом.

{Частина друга статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

3. Шкода, завдана фізичним або юридичним особам посадовими особами дозвільного органу внаслідок їх неправомірних дій, відшкодовується у встановленому законом порядку.

4. У разі застосування дозвільним органом нормативно-правових актів, прийнятих з порушенням вимог частини першої статті 4 цього Закону, суб'єкт господарювання, законні права якого були порушені у зв'язку з прийняттям та застосуванням таких нормативно-правових актів, має право звернутися до суду з позовом про захист (поновлення) своїх прав та відшкодування завданої шкоди.

Стаття 11. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування, крім частини першої статті 4, яка набирає чинності через один рік з дня опублікування цього Закону.

2. Закони та інші нормативно-правові акти, прийняті до набрання чинності цим Законом, діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

{Пункт 2-1 статті 11 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

3. Внести до законодавчих актів України такі зміни:

1) у Кодексі України про адміністративні правопорушення (80731-10, 80732-10) (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

статтю 164 викласти в такій редакції:

«Стаття 164. Порушення порядку провадження господарської діяльності

Провадження господарської діяльності без державної реєстрації як суб'єкта господарювання або без одержання ліцензії на провадження певного виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню відповідно до закону, чи без одержання дозволу, іншого документа дозвільного характеру, якщо його одержання передбачене законом, —

тягне за собою накладення штрафу від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією виготовленої продукції, знарядь виробництва і сировини чи без такої.

Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за те ж порушення, —

тягнуть за собою накладення штрафу від тридцяти до шістдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією виготовленої продукції, знарядь виробництва і сировини чи без такої.

Надання суб'єктом господарювання дозвільному органу або державному адміністратору недостовірної інформації щодо відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства — тягне за собою накладення штрафу від сорока до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»; главу 12 доповнити статтею 166-10 такого змісту:

«Стаття 166-10. Порушення порядку видачі документа дозвільного характеру

Неповідомлення або несвоєчасне повідомлення дозвільним органом або державним адміністратором суб'єкта господарювання про прийняття рішення про відмову у видачі такого документа у строк, встановлений законом, —

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Порушення строків прийняття дозвільним органом рішення про видачу документа дозвільного характеру, неповідомлення державним адміністратором суб'єкта господарювання про одержання від дозвільних органів відповідних документів у строк, встановлений законом, —

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, вчинені посадовою особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення, —

тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб від п'ятдесяти до сімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Безпідставна відмова дозвільним органом суб'єкту господарювання у видачі документа дозвільного характеру —

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

у статті 221 та частині першій статті 294 цифри «166-7-166-9» замінити цифрами «166-7-166-10»; в абзаці третьому пункту 1 частини першої статті 255 слово та цифри «(стаття 183)» замінити словом та цифрами «(статті 164, 183)»;

2) частину п'яту статті 46 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (280/97-ВР) (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170) доповнити словами «а з питань відведення земельних ділянок — не рідше ніж один раз на місяць».

{Підпункт 3 пункту 3 статті 11 втратив чинність на підставі Кодексу № 2755-VI (2755-17) від 02.12.2010}

4. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня опублікування цього Закону підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо:

внесення змін до законів України «Про пожежну безпеку» (3745-12), «Про ветеринарну медицину» (2498-12), «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» (4004-12), «Про охорону праці» (2694-12) та інших для їх приведення у відповідність із цим Законом;

внесення змін до законодавчих актів стосовно визначення переліку дій, права на провадження яких набуваються за декларативним принципом.

5. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня опублікування цього Закону провести моніторинг законодавства з метою визначення доцільності застосування деяких документів дозвільного характеру та подати на розгляд Верховної Ради України проекти законів щодо скасування документів дозвільного характеру, застосування яких є недоцільним.

6. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності змінами до відповідних законів привести свої нормативно-правові акти у відповідність із вимогами цього Закону та відповідних законів, а також забезпечити приведення міністерствами та іншими органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

7. Органам місцевого самоврядування протягом шести місяців з дня набрання чинності змінами до відповідних законів привести свої нормативно-правові акти у відповідність із вимогами цього Закону та відповідних законів.

8. Кабінету Міністрів України та уповноваженому органу протягом трьох місяців з дня опублікування цього Закону відповідно до своїх повноважень забезпечити прийняття своїх нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону.

Президент України
м. Київ, 6 вересня 2005 року
№ 2806-IV

В.ЮЩЕНКО

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про адміністративні послуги

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 32, ст.409)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 399-VII від 04.07.2013, ВВР, 2014, № 14, ст.255
№ 1197-VII від 10.04.2014, ВВР, 2014, № 24, ст.883
№ 191-VIII від 12.02.2015, ВВР, 2015, № 21, ст.133
№ 222-VIII від 02.03.2015, ВВР, 2015, № 23, ст.158
№ 834-VIII від 26.11.2015, ВВР, 2016, № 1, ст.9
№ 888-VIII від 10.12.2015, ВВР, 2016, № 3, ст.30
№ 1540-VIII від 22.09.2016, ВВР, 2016, № 51, ст.833
№ 1666-VIII від 06.10.2016, ВВР, 2016, № 47, ст.800
№ 1670-VIII від 06.10.2016, ВВР, 2016, № 48, ст.808
№ 1798-VIII від 21.12.2016, ВВР, 2017, № 7-8, ст.50
№ 2019-VIII від 13.04.2017, ВВР, 2017, № 27-28, ст.312}

Цей Закон визначає правові засади реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері надання адміністративних послуг.

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

- 1) адміністративна послуга — результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону;
- 2) суб'єкт звернення — фізична особа, юридична особа, яка звертається за отриманням адміністративних послуг;
- 3) суб'єкт надання адміністративної послуги — орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, державний реєстратор, суб'єкт державної реєстрації, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги.

{Пункт 3 статті 1 в редакції Закону № 1666-VIII від 06.10.2016}

Стаття 2. Сфера дії Закону

1. Дія цього Закону поширюється на суспільні відносини, пов'язані з наданням адміністративних послуг.
2. Дія цього Закону не поширюється на відносини щодо:
 - 1) здійснення державного нагляду (контролю);
 - 2) метрологічного контролю і нагляду;
 - 3) акредитації органів з оцінки відповідності;
 - 4) дізнання, досудового слідства;
 - 5) оперативно-розшукової діяльності;
 - 6) судочинства, виконавчого провадження;
 - 7) нотаріальних дій;
 - 8) виконання покарань;
 - 9) доступу до публічної інформації;
 - 10) застосування законодавства про захист економічної конкуренції;
 - 11) провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею;
 - 12) набуття прав на конкурсних засадах;
 - 13) набуття прав стосовно об'єктів, обмежених у цивільному обігу;
 - 14) здійснення державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;

{Частина другу статті 2 доповнено пунктом 14 згідно із Законом № 1540-VIII від 22.09.2016}

- 15) сертифікації оператора системи передачі відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії».

{Частина другу статті 2 доповнено пунктом 15 згідно із Законом № 2019-VIII від 13.04.2017}

Стаття 3. Законодавство у сфері надання адміністративних послуг

1. Законодавство у сфері надання адміністративних послуг складається з Конституції України, цього та інших законів, прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері надання адміністративних послуг.

2. Надання адміністративних послуг здійснюється відповідно до цього Закону з урахуванням особливостей, визначених законами, які регулюють суспільні відносини у відповідних сферах, зокрема Законом України "Про ліцензування видів господарської діяльності".

{Частина друга статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII від 02.03.2015}

3. До адміністративних послуг також прирівнюється надання органом виконавчої влади, іншим державним органом, органом влади Автономної Республіки Крим, органом місцевого самоврядування, їх посадовими особами, державним реєстратором, суб'єктом державної реєстрації витягів та виписок із реєстрів, довідок, копій, дублікатів документів та інші передбачені законом дії, у результаті яких суб'єкту звернення, а також об'єкту, що перебуває в його власності, володінні чи користуванні, надається або підтверджується певний юридичний статус та/або факт.

{Частина третя статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015; в редакції Закону № 1666-VIII від 06.10.2016}

4. Якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлені інші правила, ніж передбачені законодавством України у сфері надання адміністративних послуг, застосовуються правила міжнародного договору.

{Частина четверта статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

Стаття 4. Державна політика у сфері надання адміністративних послуг

1. Державна політика у сфері надання адміністративних послуг базується на принципах:

- 1) верховенства права, у тому числі законності та юридичної визначеності;
- 2) стабільності;
- 3) рівності перед законом;
- 4) відкритості та прозорості;
- 5) оперативності та своєчасності;
- 6) доступності інформації про надання адміністративних послуг;
- 7) захищеності персональних даних;
- 8) раціональної мінімізації кількості документів та процедурних дій, що вимагаються для отримання адміністративних послуг;
- 9) неупередженості та справедливості;
- 10) доступності та зручності для суб'єктів звернень.

Стаття 5. Основні вимоги до регулювання надання адміністративних послуг

1. Виключно законами, які регулюють суспільні відносини щодо надання адміністративних послуг, встановлюються:

- 1) найменування адміністративної послуги та підстави для її одержання;

{Пункт 1 частини першої статті 5 в редакції Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

2) суб'єкт надання адміністративної послуги та його повноваження щодо надання адміністративної послуги;

- 3) перелік та вимоги до документів, необхідних для отримання адміністративної послуги;
- 4) платність або безоплатність надання адміністративної послуги;
- 5) граничний строк надання адміністративної послуги;
- 6) перелік підстав для відмови у наданні адміністративної послуги.

2. Адміністративні послуги визначаються виключно законом.

{Частина друга статті 5 в редакції Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

Стаття 6. Інформація про адміністративні послуги

1. Суб'єкти звернення мають право на безоплатне отримання інформації про адміністративні послуги та порядок їх надання, що забезпечується шляхом надання їм безоплатного доступу до Реєстру адміністративних послуг, розміщеного на Урядовому порталі, функціонування телефонної довідки та інформування таких суб'єктів через засоби масової інформації.

{Частина перша статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

2. Суб'єкти надання адміністративних послуг зобов'язані забезпечити:

1) облаштування у місцях прийому суб'єктів звернень інформаційних стендів із зразками відповідних документів та інформації в обсязі, достатньому для отримання адміністративної послуги без сторонньої допомоги;

2) створення та функціонування веб-сайтів, на яких розміщується інформація про порядок надання відповідних адміністративних послуг, режим доступу до приміщення, в якому здійснюється прийом суб'єктів звернень, наявність сполучення громадського транспорту, під'їзних шляхів та місць паркування;

3) здійснення посадовими особами прийому суб'єктів звернень згідно з графіком, затвердженим керівником відповідного суб'єкта надання адміністративних послуг. Кількість годин прийому суб'єктів звернень має становити не менше 40 годин на тиждень;

{Пункт 3 частини другої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

- 4) надання суб'єкту звернення, який звернувся за допомогою засобів телекомунікації (телефону, електронної пошти, інших засобів зв'язку), інформації про порядок надання адміністративних послуг;
- 5) видання довідково-інформаційних матеріалів про адміністративні послуги та безоплатне поширення таких матеріалів у приміщеннях, в яких здійснюється прийом суб'єктів звернень;
- 6) облаштування скриньки для висловлення суб'єктами звернень зауважень і пропозицій щодо якості надання адміністративних послуг, проведення щорічного аналізу таких зауважень і пропозицій, вжиття відповідних заходів.

Стаття 7. Вимоги щодо якості надання адміністративних послуг

1. Суб'єкт надання адміністративних послуг може видавати організаційно-розпорядчі акти про встановлення власних вимог щодо якості надання адміністративних послуг (визначення кількості годин прийому, максимального часу очікування у черзі та інших параметрів оцінювання якості надання адміністративних послуг).

2. У разі якщо суб'єктом надання адміністративної послуги є посадова особа, вимоги щодо якості надання адміністративних послуг визначаються органом, якому вона підпорядковується.

3. Вимоги, передбачені частинами першою та другою цієї статті, не можуть погіршувати умови надання адміністративних послуг, визначені законом.

Стаття 8. Інформаційна і технологічна картки адміністративної послуги

1. Суб'єктом надання адміністративних послуг на кожну адміністративну послугу, яку він надає відповідно до закону, затверджуються інформаційна і технологічна картки, а у разі якщо суб'єктом надання є посадова особа, — органом, якому вона підпорядковується.

2. Інформаційна картка адміністративної послуги, що надається територіальним органом центрального органу виконавчої влади, іншого державного органу, їх посадовими особами, які уповноважені відповідно до закону надавати адміністративну послугу, затверджується на підставі типової інформаційної картки, затвердженої відповідним центральним органом виконавчої влади, іншим державним органом.

{Статтю 8 доповнено новою частиною згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

3. У разі делегування центральним органом виконавчої влади, іншим державним органом відповідно до закону повноважень з надання адміністративних послуг органам місцевого самоврядування інформаційна картка адміністративної послуги, що надається органом, якому делеговані такі повноваження, затверджується на підставі типової інформаційної картки, затвердженої центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики щодо делегованого повноваження.

{Статтю 8 доповнено новою частиною згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

4. Інформаційна картка адміністративної послуги містить інформацію про:

- 1) суб'єкта надання адміністративної послуги та/або центр надання адміністративних послуг (найменування, місцезнаходження, режим роботи, телефон, адресу електронної пошти та веб-сайту);
- 2) перелік документів, необхідних для отримання адміністративної послуги, порядок та спосіб їх подання, а у разі потреби — інформацію про умови чи підстави отримання адміністративної послуги;
- 3) платність або безоплатність адміністративної послуги, розмір та порядок внесення плати (адміністративного збору) за платну адміністративну послугу;
- 4) строк надання адміністративної послуги;
- 5) результат надання адміністративної послуги;
- 6) можливі способи отримання відповіді (результату);
- 7) акти законодавства, що регулюють порядок та умови надання адміністративної послуги.

Інформаційна картка адміністративної послуги розміщується суб'єктом надання адміністративних послуг на його офіційному веб-сайті та у місці здійснення прийому суб'єктів звернень.

5. Технологічна картка адміністративної послуги містить інформацію про порядок надання адміністративної послуги.

У технологічній картці адміністративної послуги зазначаються:

- 1) етапи опрацювання звернення про надання адміністративної послуги;
- 2) відповідальна посадова особа;
- 3) структурні підрозділи, відповідальні за етапи (дію, рішення);
- 4) строки виконання етапів (дії, рішення).

6. Вимоги до підготовки технологічної картки адміністративної послуги визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 9. Порядок надання адміністративних послуг

1. Адміністративні послуги надаються суб'єктами надання адміністративних послуг безпосередньо або через центри надання адміністративних послуг.

Адміністративні послуги в електронній формі надаються через Єдиний державний портал адміністративних послуг, у тому числі через інтегровані з ним інформаційні системи державних

органів та органів місцевого самоврядування. Порядок та вимоги інтеграції інформаційних систем державних органів та органів місцевого самоврядування з Єдиним державним порталом адміністративних послуг затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері надання адміністративних послуг, спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері розвитку електронного урядування.

{Частина перша статті 9 в редакції Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

2. Фізична особа, у тому числі фізична особа – підприємець, має право на отримання адміністративної послуги незалежно від реєстрації її місця проживання, крім випадків, установлених законом.

{Частина друга статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

3. Юридична особа має право на отримання адміністративної послуги за місцезнаходженням такої особи або у випадках, передбачених законом, – за місцем провадження діяльності або місцезнаходженням відповідного об'єкта.

4. Заява на отримання адміністративної послуги (далі – заява) подається в письмовій, усній чи електронній формі.

{Абзац перший частини четвертої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

Письмова заява може бути подана суб'єкту надання адміністративної послуги особисто суб'єктом звернення або його представником (законним представником), надіслана поштою, а в разі надання адміністративних послуг в електронній формі – через Єдиний державний портал адміністративних послуг, у тому числі через інтегровані з ним інформаційні системи державних органів та органів місцевого самоврядування.

{Абзац другий частини четвертої статті 9 в редакції Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

5. Перелік та вимоги до документів, необхідних для отримання адміністративної послуги, визначаються законом.

6. Забороняється вимагати від суб'єкта звернення документи або інформацію для надання адміністративної послуги, не передбачені законом.

7. Суб'єкт надання адміністративної послуги не може вимагати від суб'єкта звернення документи або інформацію, що перебувають у володінні суб'єкта надання адміністративних послуг або у володінні державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ або організацій, що належать до сфери їх управління. Для отримання адміністративної послуги суб'єкт звернення у випадках, передбачених законом, подає документи (якщо відомості, що містяться в них, не внесені до відповідних інформаційних баз в обсязі, достатньому для надання адміністративної послуги), зокрема:

1) документи, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, у тому числі військовослужбовців;

2) документи, що посвідчують:

особу іноземця;

особу без громадянства;

отримання статусу біженця чи притулку в Україні (зокрема, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист);

3) документи військового обліку;

4) свідоцтва про державну реєстрацію актів цивільного стану;

5) документи, що підтверджують надання особі спеціального права на керування транспортним засобом відповідної категорії;

6) документи, що посвідчують проходження обов'язкового технічного контролю транспортних засобів відповідної категорії;

7) документи на транспортний засіб та його складові частини, у тому числі реєстраційні документи;

8) документи про трудову діяльність, трудовий стаж і заробітну плату громадянина;

9) документи про освіту та/або професійну кваліфікацію, науковий ступінь та вчене звання і документи, пов'язані з проходженням навчання, що надаються закладами освіти;

10) довідки, висновки та інші документи, що надаються закладами охорони здоров'я;

11) документи Національного архівного фонду та інші архівні документи відповідно до законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи;

12) рішення, вироки, ухвали і постанови судів;

13) установчі документи юридичної особи;

14) рішення, висновки і дозволи, що приймаються (надаються) органами опіки та піклування відповідно до законодавства;

15) документи медико-соціальної експертизи;

16) посвідчення та документи, що підтверджують право громадянина на отримання соціальної допомоги;

17) документи про державні і відомчі нагороди, державні премії та знаки розрізнення.

8. Суб'єкт надання адміністративної послуги отримує відповідні документи або інформацію без участі суб'єкта звернення на підставі поданих відомостей у заяві, у тому числі шляхом доступу до інформаційних систем або баз даних інших суб'єктів надання адміністративних послуг, підприємств, установ або організацій, що належать до сфери їх управління, або через систему електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів.

{Частина восьма статті 9 в редакції Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

9. Суб'єкт надання адміністративної послуги, підприємства, установи або організації, що належать до сфери його управління, які володіють документами або інформацією, необхідними для надання адміністративної послуги, зобов'язані:

1) забезпечити безоплатне надання таких документів або інформації не пізніше трьох робочих днів з дня отримання запиту від суб'єкта надання адміністративної послуги, якщо інше не передбачено законом;

2) вживати заходів щодо розбудови системи міжвідомчої електронної взаємодії, забезпечення безоплатного та відкритого доступу до своїх інформаційних систем та баз даних, якщо інше не передбачено законом;

3) відповідно до закону забезпечити зберігання та захист інформації, отриманої в результаті надання адміністративної послуги;

4) забезпечити безоплатний віддалений доступ до власних інформаційних систем та електронних баз даних (реєстрів), що містять інформацію, необхідну для надання адміністративних послуг, адміністраторам центрів надання адміністративних послуг та суб'єктам надання таких адміністративних послуг, у тому числі через систему електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів;

{Частина дев'яту статті 9 доповнено пунктом 4 згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

5) вживати заходів щодо запровадження надання адміністративних послуг в електронній формі.

{Частина дев'яту статті 9 доповнено пунктом 4 згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

10. Суб'єкт надання адміністративних послуг забезпечує можливість безоплатного одержання суб'єктами звернення у достатній кількості бланків заяв та інших документів, необхідних для звернення щодо надання адміністративної послуги, в тому числі одержання бланків з веб-сайтів суб'єктів надання адміністративних послуг, у центрах надання адміністративних послуг.

11. Суб'єкт надання адміністративних послуг забезпечує вільний доступ до своїх приміщень, в яких здійснюється прийом суб'єктів звернень, у тому числі належні умови для доступу осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Стаття 10. Строки надання адміністративних послуг

1. Граничний строк надання адміністративної послуги визначається законом.

2. У разі якщо законом не визначено граничний строк надання адміністративної послуги, цей строк не може перевищувати 30 календарних днів з дня подання суб'єктом звернення заяви та документів, необхідних для отримання послуги.

3. Суб'єкт надання адміністративних послуг надає адміністративну послугу, а центр надання адміністративних послуг забезпечує організацію надання такої послуги у найкоротший строк та за мінімальної кількості відвідувань суб'єктом звернення.

4. У разі надання адміністративної послуги суб'єктом надання адміністративних послуг, який діє на засадах колегіальності, рішення про надання адміністративної послуги або про відмову в її наданні приймається у строк, визначений частиною першою або другою цієї статті, а в разі неможливості прийняття зазначеного рішення у такий строк — на першому засіданні (слуханні) після закінчення цього строку.

5. Адміністративна послуга вважається наданою з моменту отримання її суб'єктом звернення особисто або направлення поштою (рекомендованим листом з повідомленням про вручення) листа з повідомленням про можливість отримання такої послуги на адресу суб'єкта звернення. У випадках, передбачених законодавством, відповідний документ може бути надісланий поштою (рекомендованим листом з повідомленням про вручення) або за допомогою засобів телекомунікаційного зв'язку. При цьому строк доставки поштової кореспонденції не зараховується до строку надання адміністративної послуги.

Стаття 11. Плата за надання адміністративних послуг (адміністративний збір)

1. При наданні адміністративних послуг у випадках, передбачених законом, справляється плата (адміністративний збір).

2. Надання адміністративних послуг у сфері соціального забезпечення громадян здійснюється на безоплатній основі.

3. Розмір плати за надання адміністративної послуги (адміністративного збору) і порядок її справляння визначаються законом з урахуванням її соціального та економічного значення.

4. Плата за надання адміністративної послуги (адміністративний збір) зараховується до державного або відповідного місцевого бюджету, крім випадків, встановлених законом.

{Частина четверта статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 834-VIII від 26.11.2015}

5. Плата за надання адміністративної послуги (адміністративний збір) вноситься суб'єктом звернення одноразово за весь комплекс дій та рішень суб'єкта надання адміністративних послуг, необхідних для отримання адміністративної послуги (включаючи вартість бланків, експертиз, здійснюваних суб'єктом надання адміністративної послуги, отримання витягів з реєстрів тощо).

6. Стягнення за надання адміністративних послуг будь-яких додаткових не передбачених законом платежів або вимагання сплати будь-яких додаткових коштів забороняється.

7. Орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи не можуть надавати інші платні послуги.

{Частина сьома статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законами № 888-VIII від 10.12.2015, № 1798-VIII від 21.12.2016}

8. Внесення відомостей до реєстрів, інших інформаційних баз, що використовуються для надання адміністративних послуг і є їх складовою, здійснюється безкоштовно.

{Частина восьма статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

Стаття 12. Центр надання адміністративних послуг

1. Центр надання адміністративних послуг — це постійно діючий робочий орган або структурний підрозділ місцевої державної адміністрації або органу місцевого самоврядування, що зазначений у частині другій цієї статті, в якому надаються адміністративні послуги через адміністратора шляхом його взаємодії з суб'єктами надання адміністративних послуг.

{Частина перша статті 12 в редакції Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

2. Центри надання адміністративних послуг утворюються при:

- 1) Київській міській державній адміністрації;
- 2) Севастопольській міській державній адміністрації;
- 3) районній державній адміністрації;
- 4) районній у місті Києві державній адміністрації;
- 5) районній у місті Севастополі державній адміністрації;
- 6) виконавчому органі міської ради міста обласного, республіканського Автономної Республіки

Крим значення.

Центри надання адміністративних послуг можуть утворюватися при виконавчому органі міської міста районного значення, селищної, сільської ради у разі прийняття відповідною радою такого рішення.

{Частина друга статті 12 в редакції Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

3. У містах і селищах, які є адміністративними центрами Автономної Республіки Крим, областей чи районів, а також у містах Києві та Севастополі центри надання адміністративних послуг можуть забезпечувати надання адміністративних послуг обласних, районних і відповідних міських державних адміністрацій на основі їх узгоджених рішень.

У разі утворення центрів надання адміністративних послуг районними державними адміністраціями такі центри можуть забезпечувати надання адміністративних послуг обласних державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування на основі їх узгоджених рішень.

{Частина третя статті 12 в редакції Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

4. З метою забезпечення належної доступності адміністративних послуг можуть утворюватися територіальні підрозділи центру надання адміністративних послуг та віддалені місця для роботи адміністраторів такого центру.

{Частина четверта статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

5. У разі утворення центру надання адміністративних послуг як постійно діючого робочого органу для здійснення матеріально-технічного та організаційного забезпечення діяльності центру надання адміністративних послуг у структурі відповідної міської ради, міської, районної державної адміністрації утворюється відповідний структурний підрозділ (виконавчий орган), на який покладаються керівництво та відповідальність за організацію діяльності такого центру.

6. Перелік адміністративних послуг, які надаються через центр надання адміністративних послуг, визначається органом, який прийняв рішення про утворення центру надання адміністративних послуг.

7. Перелік адміністративних послуг, які надаються через центр надання адміністративних послуг, має включати адміністративні послуги органів виконавчої влади, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України.

На основі узгоджених рішень із суб'єктами надання адміністративних послуг через центр надання адміністративних послуг також можуть надаватися інші адміністративні послуги.

8. Суб'єктам надання адміністративних послуг забороняється приймати заяви, видавати суб'єктам звернень оформлені результати надання адміністративних послуг (у тому числі рішень про відмову в наданні адміністративних послуг), якщо такі послуги надаються через центри надання адміністративних послуг, крім випадків подання заяв через Єдиний державний портал адміністративних послуг.

{Частина восьма статті 12 в редакції Закону № 191-VIII від 12.02.2015}

9. За рішенням органу, що утворив центр надання адміністративних послуг, у такому центрі також може здійснюватися:

- 1) прийняття звітів, декларацій, скарг;
- 2) надання консультацій;
- 3) прийняття та видача документів, не пов'язаних з наданням адміністративних послуг;
- 4) укладення договорів і угод представниками суб'єктів господарювання, які займають монопольне становище на відповідному ринку послуг, які мають соціальне значення для населення (водо-, тепло-, газо-, електропостачання тощо).

{Частина дев'ята статті 12 в редакції Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

10. Положення про центр надання адміністративних послуг та його регламент затверджуються органом, який прийняв рішення про утворення центру. Кабінет Міністрів України затверджує примірне положення про центр надання адміністративних послуг та його регламент.

Рішення про утворення центру, про затвердження положення про центр надання адміністративних послуг, а також переліку адміністративних послуг, що надаються через центр надання адміністративних послуг, які прийняті на підставі примірного положення про центр надання адміністративних послуг та з урахуванням положень частини сьомої цієї статті, не є регуляторними актами у сфері господарської діяльності та не підлягають державній реєстрації.

{Частина десяту статті 12 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

11. Час прийому суб'єктів звернень є загальним (єдиним) для всіх адміністративних послуг, що надаються через центр надання адміністративних послуг, і становить:

- 1) у центрах надання адміністративних послуг, утворених при виконавчих органах міських рад міст, що є адміністративними центрами областей, Автономної Республіки Крим, а також при Київській, Севастопольській міських та районних у містах Києві та Севастополі державних адміністраціях, — не менше шести днів на тиждень та семи годин на день;
- 2) в інших центрах надання адміністративних послуг — не менше п'яти днів на тиждень та семи годин на день;
- 3) у територіальних підрозділах центру надання адміністративних послуг та у віддалених робочих місцях адміністраторів центру час прийому суб'єктів звернень визначається органом, що утворив центр надання адміністративних послуг.

При цьому прийом суб'єктів звернень у центрі надання адміністративних послуг здійснюється без перерви на обід та не менше одного дня на тиждень до двадцятої години.

За рішенням органу, який прийняв рішення про утворення центру надання адміністративних послуг, час прийому суб'єктів звернень може бути збільшено.

{Частина одинадцята статті 12 в редакції Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

Стаття 13. Адміністратор

1. Суб'єкт звернення для отримання адміністративної послуги в центрі надання адміністративних послуг звертається до адміністратора — посадової особи органу, що утворив центр надання адміністративних послуг, яка організовує надання адміністративних послуг шляхом взаємодії з суб'єктами надання адміністративних послуг.

2. Адміністратор призначається на посаду та звільняється з посади особою, яка очолює орган (керівником органу), що прийняв рішення про утворення відповідного центру надання адміністративних послуг.

Кількість адміністраторів визначається органом, який прийняв рішення про утворення відповідного центру надання адміністративних послуг.

3. Адміністратор має іменну печатку (штамп) із зазначенням його прізвища, імені, по батькові та найменування центру надання адміністративних послуг.

4. Основними завданнями адміністратора є:

- 1) надання суб'єктам звернень вичерпної інформації та консультацій щодо вимог та порядку надання адміністративних послуг;
- 2) прийняття від суб'єктів звернень документів, необхідних для надання адміністративних послуг, їх реєстрація та подання документів (їх копій) відповідним суб'єктам надання адміністративних послуг не пізніше наступного робочого дня після їх отримання;
- 3) видача або забезпечення направлення через засоби поштового зв'язку суб'єктам звернень результатів надання адміністративних послуг (у тому числі рішення про відмову в задоволенні заяви

суб'єкта звернення), повідомлення щодо можливості отримання адміністративних послуг, оформлених суб'єктами надання адміністративних послуг;

4) організаційне забезпечення надання адміністративних послуг суб'єктами надання адміністративних послуг;

5) здійснення контролю за додержанням суб'єктами надання адміністративних послуг термінів розгляду справ та прийняття рішень;

6) надання адміністративних послуг у випадках, передбачених законом;

7) складення протоколів про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом;

{Частина четверту статті 13 доповнено пунктом 7 згідно із Законом № 191-VIII від 12.02.2015}

8) розгляд справ про адміністративні правопорушення та накладення стягнень.

{Частина четверту статті 13 доповнено пунктом 8 згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

5. Адміністратор має право:

1) безоплатно одержувати від суб'єктів надання адміністративних послуг, підприємств, установ, організацій, які належать до сфери їх управління, документи та інформацію, пов'язані з наданням адміністративних послуг, у порядку, визначеному **статтею 9** цього Закону;

2) погоджувати документи (рішення) в інших органах державної влади та органах місцевого самоврядування, отримувати їх висновки з метою надання адміністративної послуги без залучення суб'єкта звернення;

3) інформувати керівника центру надання адміністративних послуг та керівників суб'єктів надання адміністративних послуг про порушення термінів розгляду заяв щодо надання адміністративної послуги, вимагати вжиття заходів щодо усунення виявлених порушень;

4) посвідчувати власним підписом та печаткою (штампом) копії (фотокопії) документів і виписок з них, витягів з реєстрів та баз даних, які необхідні для надання адміністративної послуги.

Стаття 14. Організаційне забезпечення надання адміністративних послуг

1. Організація забезпечення надання адміністративних послуг здійснюється шляхом:

1) забезпечення безоплатного автоматизованого віддаленого доступу адміністраторів у режимі реального часу до інформації в інформаційних системах суб'єктів надання адміністративних послуг, підприємств, установ, організацій, які належать до сфери їх управління, в яких міститься інформація, необхідна для надання адміністративних послуг, якщо інше не передбачено законом;

{Пункт 1 частини першої статті 14 набирає чинності 1 січня 2013 року}

2) надання на підставі запитів адміністраторів інформації, необхідної для виконання покладених на них завдань;

3) забезпечення надання адміністративних послуг суб'єктам звернень у строки, встановлені законом, на підставі відповідних документів, одержаних від адміністраторів.

Стаття 15. Надання супутніх послуг

1. У приміщеннях, де розміщуються центри надання адміністративних послуг, інших приміщеннях, де надаються адміністративні послуги, можуть надаватися супутні послуги (виготовлення копій документів, ламінування, фотографування, продаж канцелярських товарів, надання банківських послуг тощо).

Забороняється відносити до супутніх послуг надання консультацій та інформації, пов'язаних з наданням адміністративних послуг, продаж бланків заяв та інших документів, необхідних для звернення щодо надання адміністративних послуг, а також надання допомоги в їх заповненні, формуванні пакета документів.

{Частина першу статті 15 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

{Частина другу статті 15 виключено на підставі Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

{Частина третю статті 15 виключено на підставі Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

4. Надання платних супутніх послуг суб'єктом надання адміністративних послуг, центром надання адміністративних послуг забороняється.

Стаття 16. Реєстр адміністративних послуг

1. Реєстр адміністративних послуг (далі — Реєстр) формується і ведеться центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері надання адміністративних послуг, з метою:

{Абзац перший частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 191-VIII від 12.02.2015}

1) ведення обліку адміністративних послуг;

2) забезпечення відкритого і безоплатного доступу до інформації про адміністративні послуги.

2. Реєстр містить інформацію про:

1) перелік адміністративних послуг;

2) правові підстави надання адміністративних послуг;

3) суб'єкта надання адміністративних послуг;

4) розмір плати (адміністративний збір) за адміністративну послугу (у разі надання послуги на платній основі);

5) інші відомості, визначені Кабінетом Міністрів України.

3. Порядок ведення Реєстру визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 17. Єдиний державний портал адміністративних послуг

1. Надання адміністративних послуг в електронній формі та доступ суб'єктів звернення до інформації про адміністративні послуги з використанням мережі Інтернет забезпечуються через Єдиний державний портал адміністративних послуг, який є офіційним джерелом інформації про надання адміністративних послуг в Україні.

2. Держателем Єдиного державного portalу адміністративних послуг є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері надання адміністративних послуг.

Відповідальний за адміністрування Єдиного державного portalу адміністративних послуг визначається Кабінетом Міністрів України.

{Частина друга статті 17 в редакції Закону № 191-VIII від 12.02.2015}

3. Єдиний державний портал адміністративних послуг забезпечує:

1) доступ суб'єктів звернення до інформації про адміністративні послуги та про суб'єктів надання адміністративних послуг;

2) доступність для завантаження і заповнення в електронній формі заяв та інших документів, необхідних для отримання адміністративних послуг;

3) можливість подання суб'єктами звернення заяви за допомогою засобів телекомунікаційного зв'язку;

4) можливість отримання суб'єктами звернення інформації про хід розгляду їхніх заяв;

{Пункт 4 частини третьої статті 17 набирає чинності 1 січня 2014 року}

5) можливість отримання суб'єктами звернення за допомогою засобів телекомунікаційного зв'язку результатів надання адміністративних послуг;

{Пункт 5 частини третьої статті 17 набирає чинності 1 січня 2014 року}

6) можливість здійснення суб'єктами звернення оплати за надання адміністративної послуги дистанційно, в електронній формі.

{Пункт 6 частини третьої статті 17 набирає чинності 1 січня 2014 року}

4. Порядок ведення, вимоги щодо функціональних можливостей Єдиного державного portalу адміністративних послуг, а також заходи та строки щодо його поетапного впровадження визначаються Кабінетом Міністрів України.

При цьому Єдиний державний портал адміністративних послуг повинен забезпечувати:

1) доступ суб'єктів звернення до інформації про адміністративні послуги та про суб'єктів надання адміністративних послуг;

2) доступність для завантаження і заповнення в електронній формі заяв та інших документів, необхідних для отримання адміністративних послуг;

3) можливість подання суб'єктами звернення заяви за допомогою засобів телекомунікаційного зв'язку;

4) можливість отримання суб'єктами звернення інформації про хід розгляду їхніх заяв;

5) можливість отримання суб'єктами звернення за допомогою засобів телекомунікаційного зв'язку результатів надання адміністративних послуг;

6) можливість здійснення суб'єктами звернення оплати за надання адміністративної послуги дистанційно, в електронній формі.

{Частина четверта статті 17 в редакції Закону № 191-VIII від 12.02.2015}

Стаття 18. Фінансове та інше забезпечення надання адміністративних послуг

1. Фінансове та інше забезпечення діяльності системи державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування з надання адміністративних послуг здійснюється виключно за рахунок Державного бюджету України, відповідних місцевих бюджетів.

2. Органи виконавчої влади, інші державні органи здійснюють закупівлю бланків для оформлення результатів надання адміністративних послуг (крім власних бланків цих органів) у державних підприємств, що входять до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері організації та контролю за виготовленням бланків цінних паперів, документів суворої звітності. Закупівля товарів, робіт і послуг для надання адміністративних послуг здійснюється відповідно до Закону України «Про здійснення державних закупівель».

{Частина друга статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законами № 399-VII від 04.07.2013, № 1670-VIII від 06.10.2016}

3. Орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи та центри надання адміністративних послуг

звільняються від плати за підключення (у тому числі обслуговування та використання) до реєстрів, інших інформаційних баз, що використовуються для надання адміністративних послуг.

{Статтю 18 доповнено новою частиною згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1798-VIII від 21.12.2016}

4. Обов'язковою умовою договору про створення об'єкта права інтелектуальної власності на замовлення суб'єкта надання адміністративної послуги є повне набуття цим суб'єктом майнових прав інтелектуальної власності на створений на його замовлення об'єкт.

5. Суб'єкт надання адміністративної послуги не може укладати договори про створення об'єкта права інтелектуальної власності на замовлення, якщо умовами такого договору не передбачається повне передання майнових прав інтелектуальної власності на такий об'єкт суб'єкту надання адміністративної послуги.

6. Технічне обслуговування чи будь-яка інша підтримка на платній основі об'єкта права інтелектуальної власності, що використовується для надання адміністративних послуг, здійснюється за цінами, встановленими відповідно до статті 191 Господарського кодексу України.

7. Право власності на реєстри, інші інформаційні бази, що використовуються для надання адміністративних послуг, належить державі або органам місцевого самоврядування.

8. Держателем реєстрів, інших інформаційних баз, що використовуються для надання адміністративних послуг, можуть бути виключно органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

Стаття 19. Відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері надання адміністративних послуг

1. Посадові особи, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги, адміністратори несуть дисциплінарну, цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність, передбачену законом, за порушення вимог законодавства у сфері надання адміністративних послуг.

2. Дії або бездіяльність посадових осіб, уповноважених відповідно до закону надавати адміністративні послуги, адміністраторів можуть бути оскаржені до суду в порядку, встановленому законом.

3. Шкода, заподіяна фізичним або юридичним особам посадовими особами, уповноваженими відповідно до закону надавати адміністративні послуги, адміністраторами внаслідок їх неправомірних дій, відшкодовується у встановленому законом порядку.

4. Держава, Автономна Республіка Крим, територіальні громади, відшкодувавши шкоду, заподіяну посадовою особою, уповноваженою відповідно до закону надавати адміністративні послуги, чи адміністратором внаслідок незаконно прийнятих ними рішень, дій чи бездіяльності, мають право зворотної вимоги до винної особи згідно із законом.

Стаття 20. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім: частини восьмої статті 11 та пункту 1 частини першої статті 14 цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2013 року;

пунктів 4-6 частини третьої статті 17 цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2014 року.

{Пункт 2 статті 20 виключено на підставі Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

3. Установити, що:

1) центри надання адміністративних послуг утворюються міськими радами міст обласного та/або республіканського Автономної Республіки Крим значення, Київською, Севастопольською міськими, районними, районними у містах Києві та Севастополі державними адміністраціями до 1 січня 2014 року;

2) діяльність центрів надання адміністративних послуг, утворених до набрання чинності цим Законом, а також утворених у період до ухвалення нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, необхідних для організації діяльності центрів надання адміністративних послуг відповідно до цього Закону, повинна бути приведена органами, які їх утворили, у відповідність із вимогами, передбаченими цим Законом, до 1 січня 2014 року;

3) витяги та виписки з реєстрів, свідоцтва, довідки, копії та дублікати документів, інші передбачені законом дії, у результаті яких суб'єкту звернення, а також об'єкту, що перебуває в його власності, володінні чи користуванні, надається або підтверджується певний юридичний статус та/або факт, надаються за цінами, встановленими відповідно до вимог Закону України «Про ціни і ціноутворення»;

4) ціни на бланки документів, у тому числі суворого обліку, які використовуються органами виконавчої влади, іншими державними органами для оформлення результатів надання адміністративних послуг (крім власних бланків цих органів), установлюються відповідно до вимог Закону України «Про ціни і ціноутворення».

4. Внести зміни до таких законів України:

1) статтю 191 Господарського кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 18–22, ст. 144) доповнити частиною третьою такого змісту:

«3. Державні регульовані ціни встановлюються на бланки документів, у тому числі суворого обліку, які використовуються органами виконавчої влади, іншими державними органами для оформлення результатів надання адміністративних послуг (крім власних бланків цих органів), відповідно до закону»;

2) пункт «б» статті 27 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170; 2010 р., № 37, ст. 496) доповнити підпунктом 4 такого змісту:

«4) організаційне забезпечення надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг»;

3) статтю 11 «Прикінцеві положення» Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 48, ст. 483; 2011 р., №№ 13-17, ст. 112) доповнити пунктом 2⁻¹ такого змісту:

«2⁻¹. Дозвільні центри, утворені відповідно до цього Закону, є складовою частиною центрів надання адміністративних послуг, що створюються відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги»;

{Підпункт 4 пункту 4 статті 20 втратив чинність на підставі Закону № 1197-VII від 10.04.2014}

5. Визнати таким, що втрачає чинність з 1 січня 2014 року, пункт 2 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., №№ 13-17, ст. 112).

6. Кабінету Міністрів України:

1) у двомісячний строк з дня набрання чинності цим Законом забезпечити в установленому порядку включення до Реєстру адміністративних послуг послуг, передбачених підпунктом 3 пункту 3 та пунктом 6 цієї статті;

2) у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

а) за участю органів місцевого самоврядування здійснити необхідні заходи з організації підготовки адміністраторів для забезпечення ефективної роботи центрів надання адміністративних послуг;

б) забезпечити прийняття органами виконавчої влади нормативно-правових актів, що впливають із цього Закону;

в) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

г) забезпечити приведення нормативно-правових актів органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом;

г) вирішити в установленому порядку питання про віднесення посади адміністратора, що запроваджується згідно з цим Законом, та посади державного адміністратора, запровадженої згідно із Закonom України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», за умовами оплати праці, матеріально-побутового забезпечення відповідно до посад, які належать відповідно до III групи посад державної служби згідно із Закonom України «Про державну службу» від 17 листопада 2011 року та до V категорії посад в органах місцевого самоврядування відповідно до Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування»;

д) підготувати та подати до Верховної Ради України проекти законів про:

{Абзац другий підпункту «д» підпункту 2 пункту 6 статті 20 виключено на підставі Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

{Абзац третій підпункту «д» підпункту 2 пункту 6 статті 20 виключено на підставі Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

{Абзац четвертий підпункту «д» підпункту 2 пункту 6 статті 20 виключено на підставі Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

внесення змін до законодавчих актів України, у тому числі до Кодексу України про адміністративні правопорушення, у зв'язку з прийняттям цього Закону.

7. Кабінету Міністрів України, органам місцевого самоврядування в установленому порядку забезпечити з дня набрання чинності законом про перелік адміністративних послуг та плату (адміністративний збір) за їх надання, але не пізніше ніж з 1 січня 2013 року, припинення надання підприємствами, установами, організаціями адміністративних послуг.

{Пункт 7 статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

Президент України

В.ЯНУКОВИЧ

м. Київ

6 вересня 2012 року

№ 5203-VI

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 47, ст.532)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 3677-VI від 08.07.2011, ВВР, 2012, № 17, ст.155

№ 3995-VI від 03.11.2011, ВВР, 2012, № 23, ст.238

№ 4496-VI від 13.03.2012, ВВР, 2013, № 2, ст.4

№ 4619-VI від 22.03.2012, ВВР, 2013, № 2, ст.10

№ 4710-VI від 17.05.2012, ВВР, 2013, № 8, ст.75

№ 4718-VI від 17.05.2012, ВВР, 2013, № 14, ст.92

№ 4781-VI від 17.05.2012, ВВР, 2013, № 15, ст.104

№ 4782-VI від 17.05.2012, ВВР, 2013, № 15, ст.105

№ 4840-VI від 24.05.2012, ВВР, 2013, № 15, ст.116

№ 5404-VI від 02.10.2012, ВВР, 2013, № 41, ст.550

№ 1193-VII від 09.04.2014, ВВР, 2014, № 23, ст.873

№ 1314-VII від 05.06.2014, ВВР, 2014, № 30, ст.1008

№ 1602-VII від 22.07.2014, ВВР, 2014, № 41-42, ст.2024

№ 124-VIII від 15.01.2015, ВВР, 2015, № 14, ст.96

№ 191-VIII від 12.02.2015, ВВР, 2015, № 21, ст.133

№ 864-VIII від 08.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.39

№ 867-VIII від 08.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.40

№ 1780-VIII від 08.12.2016, ВВР, 2017, № 4, ст.41

№ 2059-VIII від 23.05.2017, ВВР, 2017, № 29, ст.315}

Стаття 1. Затвердити Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності (далі – Перелік) згідно з додатком (додається).

Термін «документ дозвільного характеру» вживається у значенні, наведеному у Законі України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

Забороняється вимагати від суб'єктів господарювання отримання документів дозвільного характеру, які не внесені до Переліку, затвердженого цим Законом.

{Частина третя статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII від 09.04.2014}

Документи дозвільного характеру, необхідність видачі яких встановлюється міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, що не внесені до затвердженого цим Законом Переліку, видаються відповідно до міжнародних договорів.

Видача документів дозвільного характеру у сферах державного експортного контролю, державного регулювання ринків фінансових послуг, охорони державної таємниці (провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею), захисту економічної конкуренції та використання ядерної енергії здійснюється згідно із законами, що регулюють відносини у цих сферах.

Встановлення інших видів документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності може здійснюватися шляхом внесення відповідних змін до цього Закону.

Зміни до Переліку вносяться одночасно (разом) з внесенням змін до законів України, що регулюють відносини у цій сфері.

Необхідність одержання документів дозвільного характеру, встановлена законами, виникає виключно після внесення таких документів до Переліку, крім випадків, передбачених частиною четвертою цієї статті.

{Статтю 1 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 1193-VII від 09.04.2014}

Стаття 2. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2012 року.

2. Внести до частини першої статті 4 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 48, ст. 483; 2010 р., № 13, ст. 128, № 46, ст. 547) такі зміни:

абзац шостий викласти в такій редакції:

«вичерпний перелік підстав для відмови у видачі, переоформлення, видачі дубліката, анулювання документа дозвільного характеру»;

доповнити абзацом дев'ятим такого змісту:

«перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності».

3. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня опублікування цього Закону: підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до законів України для їх приведення у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України

м. Київ,

19 травня 2011 року

№ 3392-VI

В.ЯНУКОВИЧ

Додаток

до Закону України від 19 травня 2011 року

№ 3392-VI

Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності

Назва документа дозвільного характеру	Законодавчий акт України
1. Ветеринарні документи: міжнародні ветеринарні сертифікати (для країн СНД – ветеринарні свідоцтва форми № 1, № 2 та № 3) – при переміщенні за межі України	Закон України «Про ветеринарну медицину»
2. Ветеринарні документи: ветеринарні довідки – при переміщенні в межах району (крім харчових продуктів тваринного та рослинного походження для споживання людиною)	Закон України «Про ветеринарну медицину»
3. Ветеринарні документи: ветеринарні свідоцтва (для України – форми № 1, № 2) – при переміщенні за межі території Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, районів, міст (крім харчових продуктів тваринного та рослинного походження для споживання людиною)	Закон України «Про ветеринарну медицину»
4. Висновок з оцінки впливу на довкілля	Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»
5. Висновок державної експертизи землепорядної документації щодо об'єктів, які підлягають обов'язковій державній експертизі	Земельний кодекс України, Закон України «Про державну експертизу землепорядної документації»
6. Висновок державної санітарноепідеміологічної експертизи діючих об'єктів, у тому числі військового та оборонного призначення	Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»
7. Висновок державної санітарноепідеміологічної експертизи документації на розроблювані техніку, технології, устаткування, інструменти тощо	Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»
8. Висновок державної санітарноепідеміологічної експертизи щодо ввезення, реалізації та використання сировини, продукції (вироби, обладнання, технологічні лінії тощо) іноземного виробництва за умови відсутності даних щодо їх безпечності для здоров'я населення	Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»
9. Висновок державної санітарноепідеміологічної експертизи щодо продукції, напівфабрикатів, речовин, матеріалів та небезпечних факторів, використання, передача або збут яких може завдати шкоди здоров'ю людей	Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»
{Пункт 10 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}	
{Пункт 11 виключено на підставі Закону № 4782-VI від 17.05.2012}	

- {Пункт 12 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}*
13. Висновок щодо електромагнітної сумісності Закон України «Про радіочастотний ресурс України»
14. Дозвіл на виготовлення документів страхового фонду, виробництво технічних засобів оброблення інформації і технологічного оснащення, що має відповідати вимогам технічного захисту інформації з обмеженим доступом Закон України «Про страховий фонд документації України»
- {Пункт 15 виключено на підставі Закону № 4781-VI від 17.05.2012}*
16. Дозвіл на днопоглиблювальні роботи, прокладання кабелів, трубопроводів та інших комунікацій на землях водного фонду Водний кодекс України
- {Пункт 17 виключено на підставі Закону № 4718-VI від 17.05.2012}*
- {Пункт 18 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}*
- {Пункт 19 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}*
20. Дозвіл або сертифікат на ввезення в Україну і вивезення за її межі об'єктів рослинного світу Закон України «Про приєднання України до Конвенції про міжнародну торгівлю вилами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення»
21. Дозвіл або сертифікат на ввезення в Україну і вивезення за її межі об'єктів тваринного світу Закон України «Про тваринний світ»
- {Пункт 22 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}*
- {Пункт 23 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}*
24. Дозвіл на ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв спеціального призначення Закон України «Про радіочастотний ресурс України»
25. Дозвіл на ввезення на митну територію України незареєстрованих пестицидів і агрохімікатів, що використовуються для державних випробувань та наукових досліджень, а також обробленого ними насінневого (посадкового) матеріалу Закон України «Про пестициди і агрохімікати»
- {Пункт 26 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}*
- {Пункт 27 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}*
28. Дозвіл на вивільнення генетично модифікованих організмів у відкритій системі Закон України «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів»
- {Пункт 29 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}*
30. Дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами Закон України «Про охорону атмосферного повітря»
- {Пункт 31 виключено на підставі Закону № 4718-VI від 17.05.2012}*
32. Дозвіл на виконання будівельних робіт Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»
- {Пункт 33 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}*
34. Дозвіл на використання номерного ресурсу Закон України «Про телекомунікації»
- {Пункт 35 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}*
36. Дозвіл на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду Закон України «Про природнозаповідний фонд України»
- {Пункт 37 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}*
38. Дозвіл на добування мисливських тварин (ліцензія, відстрільна картка) Закон України «Про мисливське господарство та полювання»

39. Дозвіл на експлуатацію радіоелектронного засобу або випромінювального пристрою Закон України «Про радіочастотний ресурс України»
Закон України «Про відходи»
40. Дозвіл на здійснення операцій у сфері поводження з відходами
41. Дозвіл на зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок Земельний кодекс України
42. Дозвіл на імпорт в Україну товарів, щодо яких застосовуються заходи нагляду або регіонального нагляду Закон України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну»
- {Пункт 43 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}*
{Пункт 44 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
45. Дозвіл на переведення земельних лісових ділянок до нелісових земель у цілях, пов'язаних з веденням лісового господарства, без їх вилучення у постійного лісокористувача Лісовий кодекс України
46. Дозвіл на переміщення (перенесення) пам'ятки національного значення Закон України «Про охорону культурної спадщини»
47. Дозвіл на переміщення (перенесення) пам'яток місцевого значення Закон України «Про охорону культурної спадщини»
48. Дозвіл на початок виконання робіт підвищеної небезпеки та початок експлуатації (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки Закон України «Про охорону праці»
49. Дозвіл на право ввезення (вивезення) чи на право транзиту наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів наркотичних засобів і психотропних речовин Закон України «Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів»
50. Дозвіл на право ведення робіт, пов'язаних з діяльністю щодо охорони і вивчення археологічної спадщини Закон України «Про охорону археологічної спадщини»
51. Дозвіл на право займатися розведенням у напіввільних умовах чи в неволі видів тварин, занесених до Червоної книги України Закон України «Про тваринний світ», Закон України «Про Червону книгу України»
Закон України «Про тваринний світ»
52. Дозвіл на переселення тварин у нові місця перебування, акліматизацію нових для фауни України видів диких тварин, а також на здійснення заходів щодо схрещування диких тварин
53. Дозвіл на проведення будь-яких діагностичних, експериментальних, випробувальних, вимірювальних робіт на підприємствах, в установах, організаціях, діяльність яких пов'язана з використанням біологічних агентів, хімічної сировини, продукції та речовин з джерелами іонізуючого та неіонізуючого випромінювання і радіоактивних речовин Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»
54. Дозвіл на проведення заходів із залученням тварин Закон України «Про ветеринарну медицину»
55. Дозвіл на проведення наукових експериментів над тваринами Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження»
- {Пункт 56 виключено на підставі Закону № 191-VIII від 12.02.2015}*
57. Дозвіл на проведення робіт на пам'ятках місцевого значення (крім пам'яток археології), їх територіях та в зонах охорони, реєстрація дозволів на проведення археологічних розвідок, розкопок Закон України «Про охорону культурної спадщини»

58. Дозвіл на проведення робіт на пам'ятках національного значення, їхніх територіях та в зонах охорони, на охоронюваних археологічних територіях, в історичних ареалах населених пунктів
{Пункт 59 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 60 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 61 виключено на підставі Закону № 4496-VI від 13.03.2012}
{Пункт 62 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014} Закон України «Про охорону культурної спадщини»
63. Дозвіл на розміщення зовнішньої реклами Закон України «Про рекламу»
64. Дозвіл на розміщення, будівництво споруд, об'єктів дорожнього сервісу, автозаправних станцій, прокладання інженерних мереж та виконання інших робіт у межах смуги відведення автомобільних доріг
{Пункт 65 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 66 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014} Закон України «Про автомобільні дороги»
67. Дозвіл на спеціальне використання об'єктів тваринного світу Закон України «Про тваринний світ»
68. Дозвіл на спеціальне використання природних рослинних ресурсів Закон України «Про рослинний світ»
{Пункт 69 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
70. Дозвіл на спеціальне водокористування Водний кодекс України
{Пункт 71 виключено на підставі Закону № 4619-VI від 22.03.2012}
{Пункт 72 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 73 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
74. Дозвіл на транзитне переміщення незареєстрованих в Україні генетично модифікованих організмів Закон України «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів»
75. Письмова згода (повідомлення) на транскордонне перевезення небезпечних відходів Закон України «Про відходи»
76. Дозвіл на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні
{Пункт 77 виключено на підставі Закону № 5404-VI від 02.10.2012}
{Пункт 78 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 79 виключено на підставі Закону № 1602-VII від 22.07.2014} Закон України «Про дорожній рух»
80. Експлуатаційний дозвіл Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»
81. Експлуатаційні дозволи для потужностей (об'єктів): з переробки неїстівних продуктів тваринного походження; з виробництва, змішування та приготування кормових добавок, преміксів і кормів
{Пункт 82 виключено на підставі Закону № 867-VIII від 08.12.2015} Закон України «Про ветеринарну медицину»
83. Карантинний сертифікат Закон України «Про карантин рослин»
{Пункт 84 виключено на підставі Закону № 4781-VI від 17.05.2012}
{Пункт 85 виключено на підставі Закону № 4840-VI від 24.05.2012}
{Пункт 86 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 87 виключено на підставі Закону № 4782-VI від 17.05.2012}
{Пункт 88 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 89 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 90 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
91. Погодження відведення землі та водного простору для торговельного мореплавства, здійснення будівельних та інших робіт у зоні дії навігаційного обладнання і морських шляхів Кодекс торговельного мореплавства України

92. Погодження відчуження або передачі пам'яток місцевого значення їхніми власниками чи уповноваженими ними органами іншим особам у володіння, користування або управління Закон України «Про охорону культурної спадщини»
93. Погодження відчуження або передачі пам'яток національного значення їхніми власниками чи уповноваженими ними органами іншим особам у володіння, користування або управління
{Пункт 94 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 95 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 96 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014} Закон України «Про охорону культурної спадщини»
97. Погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів Закон України «Про перевезення небезпечних вантажів», Закон України «Про дорожній рух»
{Пункт 98 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 99 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 100 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 101 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 102 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 103 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 104 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 105 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 105-1 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
106. Погодження програм та проєктів містобудівних, архітектурних і ландшафтних перетворень, будівельних, меліоративних, шляхових, земельних робіт, реалізація яких може позначитися на стані пам'яток місцевого значення, їх територій і зон охорони Закон України «Про охорону культурної спадщини»
{Пункт 107 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
108. Погодження проєктів щодо будівництва, реконструкції і ремонту автомобільних доріг, залізничних переїздів, комплексів дорожнього сервісу та інших споруд у межах смуги відведення автомобільних доріг або червоних ліній міських вулиць і доріг Закон України «Про дорожній рух»
{Пункт 109 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 110 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 111 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 112 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
113. Рішення про виділення у встановленому порядку лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами Лісовий кодекс України
114. Рішення про передачу у власність, надання у постійне користування та оренду земельних ділянок, що перебувають у державній або комунальній власності Земельний кодекс України
115. Рішення про продаж земельних ділянок державної та комунальної власності Земельний кодекс України
116. Свідцтво на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей»
{Пункт 117 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 118 виключено на підставі Закону № 3995-VI від 03.11.2011}
{Пункт 119 виключено на підставі Закону № 3995-VI від 03.11.2011}

120. Свідоцтво про уповноваження на проведення перевірки засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації та застосовуються у сфері законодавчо регульованої метрології Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність»
- 120¹. Рішення про призначення органу з оцінки відповідності на здійснення оцінки відповідності вимогам відповідного технічного регламенту Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності»
- 120². Рішення про призначення визнаної незалежної організації на здійснення оцінки відповідності технології виконання нерознімних з'єднань, персоналу, який виконує нерознімні з'єднання, та/або персоналу, який проводить неруйнівний контроль, згідно з технічним регламентом щодо обладнання, що працює під тиском Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності»
- 120³. Рішення про призначення органу з сертифікації в державній системі сертифікації Декрет Кабінету Міністрів України від 10 травня 1993 року № 46-93 «Про стандартизацію і сертифікацію»
121. Сертифікат про прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, що належать до IV і V категорій складності Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»
{Пункт 122 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 122-1 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 123 виключено на підставі Закону № 4781-VI від 17.05.2012}
124. Сертифікат суб'єкта оціночної діяльності Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні»
{Пункт 124¹ виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 125 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 126 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
127. Підтвердження на ввезення в Україну та вивезення з України насіння і садивного матеріалу, не внесенного до Реєстру сортів рослин України та/або до Реєстру сортів рослин Організації економічного співробітництва та розвитку для селекційних, дослідних робіт і експонування Закон України «Про насіння і садивний матеріал»
128. Спеціальний дозвіл на зайняття народною медициною (цілительством) Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»
{Пункт 129 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
130. Спеціальний дозвіл на користування нафтогазоносними надрами Закон України «Про нафту і газ»
{Пункт 131 виключено на підставі Закону № 4718-VI від 17.05.2012}
132. Спеціальний дозвіл на спеціальне використання лісових ресурсів (лісорубний квиток, ордер, лісовий квиток) Лісовий кодекс України
133. Спеціальні дозволи на користування надрами у межах конкретних ділянок Кодекс України про надра
134. Фітосанітарний сертифікат Закон України «Про карантин рослин»
135. Фітосанітарний сертифікат на реекспорт Закон України «Про карантин рослин»
{Пункт 136 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
{Пункт 137 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
138. Дозвіл на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів»

139. Дозвіл на спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів»
140. Форма реєстрації уловів (реекспорту) антарктичного та патагонського іклячів Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів»
141. Дозвіл на імпорт та експорт зразків видів дикої фауни і флори, сертифікат на пересувні виставки, реекспорт та інтродукцію з моря зазначених зразків, які є об'єктами регулювання Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення, в частині осетрових риб і виробленої з них продукції Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів»
142. Підтвердження законності вилучення водних біоресурсів із середовища їх існування та переробки продуктів лову (у разі необхідності суб'єкту господарювання для здійснення зовнішньоторговельних операцій) Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів»
- {Пункт 143 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}*
144. Дозвіл на порушення об'єктів благоустрою Закон України «Про благоустрій населених пунктів»
144. Дозвіл на провадження діяльності, спрямованої на штучні зміни стану атмосфери та атмосферних явищ у господарських цілях Закон України «Про охорону атмосферного повітря»
145. Дозвіл на спеціальне використання (добування, збирання) об'єктів Червоної книги України Закон України «Про Червону книгу України»
146. Дозвіл на проведення державної апробації (випробовувань) генетично модифікованих організмів у відкритій системі Закон України «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів»
- {Пункт 147 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}*
148. Дозвіл на ввезення продукції, отриманої з використанням генетично модифікованих організмів для науково-дослідних цілей Закон України «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів»
149. Дозвіл на утримання диких тварин у неволі Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження»
- {Пункт 150 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}*
- {Пункт 151 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}*
- {Пункт 152 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}*
- {Пункт 153 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}*
154. Дозвіл на ввезення видавничої продукції, що має походження або виготовлена та/або ввозиться з території держави-агресора, тимчасово окупованої території України Закон України «Про видавничу справу»
- {Перелік із змінами, внесеними згідно із Законами № 3677-VI від 08.07.2011, № 4619-VI від 22.03.2012, № 4496-VI від 13.03.2012, № 4710-VI від 17.05.2012, № 4718-VI від 17.05.2012, № 4781-VI від 17.05.2012, № 4782-VI від 17.05.2012, № 4840-VI від 24.05.2012, № 5404-VI від 02.10.2012, № 1193-VII від 09.04.2014, № 1314-VII від 05.06.2014, № 1602-VII від 22.07.2014, № 124-VIII від 15.01.2015, № 191-VIII від 12.02.2015, № 864-VIII від 08.12.2015, № 867-VIII від 08.12.2015, № 1780-VIII від 08.12.2016}*

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про оцінку впливу на довкілля

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 29, ст.315)

Цей Закон встановлює правові та організаційні засади оцінки впливу на довкілля, спрямованої на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів.

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) вплив на довкілля (далі — вплив) — будь-які наслідки планованої діяльності для довкілля, в тому числі наслідки для безпечності життєдіяльності людей та їхнього здоров'я, флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, повітря, води, клімату, ландшафту, природних територій та об'єктів, історичних пам'яток та інших матеріальних об'єктів чи для сукупності цих факторів, а також наслідки для об'єктів культурної спадщини чи соціально-економічних умов, які є результатом зміни цих факторів;

2) громадськість — одна чи більше фізичних або юридичних осіб, їх об'єднання, організації або групи;

3) планована діяльність — планована господарська діяльність, що включає будівництво, реконструкцію, технічне переоснащення, розширення, перепрофілювання, ліквідацію (демонтаж) об'єктів, інше втручання в природне середовище; планована діяльність не включає реконструкцію, технічне переоснащення, капітальний ремонт, розширення, перепрофілювання об'єктів, інші втручання в природне середовище, які не справляють значного впливу на довкілля відповідно до критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України;

4) уповноважений територіальний орган — обласні, міські Київська та Севастопольська державні адміністрації (відповідний підрозділ з питань екології та природних ресурсів), орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань екології та природних ресурсів;

5) уповноважений центральний орган — центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Стаття 2. Зміст і суб'єкти оцінки впливу на довкілля

1. Оцінка впливу на довкілля — це процедура, що передбачає:

1) підготовку суб'єктом господарювання звіту з оцінки впливу на довкілля відповідно до статей 5, 6 та 14 цього Закону;

2) проведення громадського обговорення відповідно до статей 7, 8 та 14 цього Закону;

3) аналіз уповноваженим органом відповідно до статті 9 цього Закону інформації, наданої у звіті з оцінки впливу на довкілля, будь-якої додаткової інформації, яку надає суб'єкт господарювання, а також інформації, отриманої від громадськості під час громадського обговорення, під час здійснення процедури оцінки транскордонного впливу, іншої інформації;

4) надання уповноваженим органом мотивованого висновку з оцінки впливу на довкілля, що враховує результати аналізу, передбаченого пунктом 3 цієї частини;

5) врахування висновку з оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності відповідно до статті 11 цього Закону.

2. Оцінка впливу на довкілля здійснюється з дотриманням вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища, з урахуванням стану довкілля в місці, де планується провадити плановану діяльність, екологічних ризиків і прогнозів, перспектив соціально-економічного розвитку регіону, потужності та видів сукупного впливу (прямого та опосередкованого) на довкілля, у тому числі з урахуванням впливу наявних об'єктів, планованої діяльності та об'єктів, щодо яких отримано рішення про провадження планованої діяльності або розглядається питання про прийняття таких рішень.

3. Суб'єктами оцінки впливу на довкілля є суб'єкти господарювання, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, які є замовниками планованої діяльності і для цілей цього Закону прирівнюються до суб'єктів господарювання (далі — суб'єкт господарювання), уповноважений центральний орган, уповноважені територіальні органи, інші органи виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, громадськість, а у випадках, визначених статтею 14 цього Закону, — держава походження та зачеплена держава.

Стаття 3. Сфера застосування оцінки впливу на довкілля

1. Здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Така планована діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

Оцінці впливу на довкілля не підлягає планована діяльність, спрямована виключно на забезпечення оборони держави, ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій, наслідків антитерористичної операції на території проведення антитерористичної операції на період її проведення, відповідно до критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України.

2. Перша категорія видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля і підлягають оцінці впливу на довкілля, включає:

1) нафтопереробні та газопереробні заводи (крім підприємств, що виготовляють із сирової нафти виключно мастильні матеріали), установки з газифікації або зрідження вугілля чи бітумінозного сланцю;

2) теплові електростанції (ТЕС, ТЕЦ) та інші потужності для виробництва електроенергії, пари і гарячої води тепловою потужністю 50 мегават і більше з використанням органічного палива, атомні електростанції та інші ядерні реактори, включаючи будівництво, виведення (зняття) з експлуатації таких електростанцій або реакторів (крім дослідницьких установок для виробництва і конверсії ядерного палива та сировини для одержання вторинного ядерного палива, матеріалів, що діляться та відтворюються, потужність яких не перевищує 1 кіловат постійного теплового навантаження);

3) установки для виробництва або збагачення ядерного палива, установки для переробки відпрацьованого ядерного палива та високоактивних відходів, установки для захоронення радіоактивних відходів, зберігання (понад 10 років) чи переробки відпрацьованого ядерного палива або радіоактивних відходів поза межами місця їх утворення;

4) чорну та кольорову металургію (з використанням руди, збагаченої руди чи вторинної сировини, із застосуванням металургійних, хімічних або електролітичних процесів);

5) споруди з видобування, виробництва і перероблення азбесту, азбестовмісних продуктів: азбестоцементної продукції потужністю понад 20 тисяч тонн на рік, фрикційних матеріалів – понад 50 тонн на рік готової продукції, інших виробів – понад 200 тонн на рік;

6) хімічне виробництво, в тому числі виробництво основних хімічних речовин, хімічно-біологічне, біотехнічне, фармацевтичне виробництво з використанням хімічних або біологічних процесів, виробництво засобів захисту рослин, регуляторів росту рослин, мінеральних добрив, полімерних і полімервмісних матеріалів, лаків, фарб, еластомерів, пероксидів та інших хімічних речовин; виробництво та зберігання наноматеріалів потужністю понад 10 тонн на рік;

7) будівництво:

аеропортів і аеродромів з основною злітно-посадковою смугою довжиною 2100 метрів і більше; автомагістралей;

автомобільних доріг загального користування державного та місцевого значення, що мають чотири чи більше смуги руху, або реконструкція та/або розширення наявних смуг руху до чотирьох і більше, за умови їхньої безперервної протяжності 10 кілометрів і більше;

автомобільних доріг першої категорії;

магістральних залізничних ліній загального користування;

гідротехнічних споруд морських та річкових портів, які можуть приймати судна тоннажністю понад 1350 тонн;

глибоководних суднових ходів, у тому числі у природних руслах річок, спеціальних каналів на суходолі та у мілководних морських акваторіях, придатних для проходження суден тоннажністю понад 1350 тонн;

8) поводження з відходами:

операції у сфері поводження з небезпечними відходами (зберігання, оброблення, перероблення, утилізація, видалення, знешкодження і захоронення);

операції у сфері поводження з побутовими та іншими відходами (оброблення, перероблення, утилізація, видалення, знешкодження і захоронення) обсягом 100 тонн на добу або більше;

9) забір підземних вод або штучне поповнення підземних вод із щорічним забором води або щорічним об'ємом води, що поповнюється, 10 мільйонів кубічних метрів або більше;

10) міжбасейновий перерозподіл стоку річок, крім транспортування питної води трубопроводами;

11) греблі, водосховища та інші об'єкти, призначені для утримання та постійного зберігання води, коли нові або додаткові об'єми затриманої води перевищують 10 мільйонів кубічних метрів;

12) видобування нафти та природного газу на континентальному шельфі;

13) трубопроводи для транспортування газу, нафти, хімічних речовин діаметром понад 800 міліметрів і довжиною понад 40 кілометрів;

14) виробництво та переробка целюлози, виробництво паперу та картону з будь-якої сировини виробничою продуктивністю, що перевищує в сухому вигляді 200 тонн на добу;

- 15) кар'єри та видобування корисних копалин відкритим способом, їх перероблення чи збагачення на місці на площі понад 25 гектарів або видобування торфу на площі понад 150 гектарів;
- 16) потужності для зберігання нафти, нафтохімічної або хімічної продукції місткістю 200 тисяч тонн або більше;
- 17) установки для уловлювання вуглекислого газу з джерел, зазначених у цій частині, або з річною потужністю 1,5 мегатонни та більше, геологічні сховища вуглекислого газу;
- 18) установки для очищення стічних вод продуктивністю, що перевищує еквівалент чисельності населення в розмірі 150 тисяч осіб;
- 19) потужності для інтенсивного вирощування птиці (60 тисяч місць і більше), у тому числі бройлерів (85 тисяч місць і більше), свиней (3 тисячі місць для свиней понад 30 кілограмів або 900 місць для свиноматок);
- 20) будівництво повітряних ліній електропередачі напругою 220 кіловольт або більше і довжиною понад 15 кілометрів;
- 21) усі суцільні та поступові рубки головного користування та суцільні санітарні рубки на площі понад 1 гектар; усі суцільні санітарні рубки на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду;
- 22) розширення та зміни, включаючи перегляд або оновлення умов провадження планованої діяльності, встановлених (затверджених) рішенням про провадження планованої діяльності або подовження строків її провадження, реконструкцію, технічне переоснащення, капітальний ремонт, перепрофілювання діяльності та об'єктів, зазначених у пунктах 1-21 цієї частини, крім тих, які не справляють значного впливу на довкілля відповідно до критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України.
3. Друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля, включає:
- 1) глибоке буріння, у тому числі геотермальне буріння, буріння з метою зберігання радіоактивних відходів, буріння з метою водопостачання (крім буріння з метою вивчення стійкості ґрунтів);
- 2) сільське господарство, лісівництво та водне господарство:
- сільськогосподарське та лісгосподарське освоєння, рекультивація та меліорація земель (управління водними ресурсами для ведення сільського господарства, у тому числі із зрошенням і меліорацією) на територіях площею 20 гектарів і більше або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах на площі 5 гектарів і більше, будівництво меліоративних систем та окремих об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем;
- насадження лісу (крім лісовідновлювальних робіт) на площі понад 20 гектарів або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах на площі 5 гектарів і більше;
- зміна цільового призначення земель сільськогосподарського призначення (якщо нове призначення відноситься хоча б до одного виду діяльності, зазначеного у частинах другій та третій цієї статті) та зміна цільового призначення особливо цінних земель;
- потужності для вирощування: птиці (40 тисяч місць і більше); свиней (1 тисяча місць і більше, для свиноматок – 500 місць і більше); великої та дрібної рогатої худоби (1 тисяча місць і більше); кролів та інших хутрових тварин (2 тисячі голів і більше);
- установки для промислової утилізації, видалення туш тварин та/або відходів тваринництва;
- інтенсивна аквакультура з продуктивністю 10 тонн на рік і більше або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах;
- намив територій на землях водного фонду;
- 3) видобувну промисловість:
- видобування корисних копалин, крім корисних копалин місцевого значення, які видобуваються землевласниками чи землекористувачами в межах наданих їм земельних ділянок з відповідним цільовим використанням;
- перероблення корисних копалин, у тому числі збагачення;
- 4) енергетичну промисловість:
- зберігання та переробка вуглеводневої сировини (газу природного, газу сланцевих товщ, газу, розчиненого у нафті, газу центрально-басейнового типу, газу (метану) вугільних родовищ, конденсату, нафти, бітуму нафтового, скрапленого газу);
- поверхнєве та підземне зберігання викопного палива чи продуктів їх переробки на площі 500 квадратних метрів і більше або об'ємом (для рідких або газоподібних) 15 кубічних метрів і більше;
- промислове брикетування кам'яного і бурого вугілля;
- гідроелектростанції на річках незалежно від потужності;
- гідроакumuлюючі електростанції (ГАЕС);
- вітрові парки, вітрові електростанції, що мають дві і більше турбіни або висота яких становить 50 метрів і більше;
- 5) виробництво та обробку металу:
- установки для випалювання або агломерації металевих руд (у тому числі сульфідної руди);

установки для обробки чорних металів;
 стани гарячої прокатки продуктивністю, що перевищує 20 тонн сирової сталі за годину;
 ковальські молоти, енергетична потужність яких перевищує 50 кілоджоулів на молот, а потужність теплового споживання перевищує 20 мегават;
 нанесення захисних розпилених металевих покриттів з подачею сирової сталі продуктивністю, що перевищує 2 тонни за годину;
 установки для виплавлення, включаючи легування сплавів, кольорових металів, у тому числі рекуперованих продуктів (рафінування, ливарне виробництво тощо), плавильною продуктивністю, що перевищує 4 тонни на добу для свинцю та кадмію або 20 тонн на добу для інших металів;
 установки для поверхневої обробки металів у чанах з пластичних матеріалів з використанням електролітичних або хімічних процесів, якщо об'єм переробного технологічного чана перевищує 30 кубічних метрів;
 виробництво і складання автомобілів, виробництво двигунів;
 верфі;
 підприємства з виготовлення і ремонту літаків;
 виробництво і ремонт залізничного рухомого складу та устаткування для інфраструктури залізничного транспорту;
 штампування з використанням вибухових речовин;
 б) переробку мінеральної сировини:
 коксові печі, інші установки для виробництва коксу або графіту;
 виробництво цементу або цементного клінкеру;
 виробництво вапна в обсязі, що перевищує 50 тонн на добу;
 виробництво скла, у тому числі виготовлення скляного волокна, в обсязі, що перевищує 20 тонн на добу;
 виплавка мінеральних речовин, у тому числі виробництво мінеральних волокон;
 виробництво керамічних продуктів шляхом випалювання, зокрема покрівельної черепиці, цегли, вогнестійкої цегли, керамічної плитки, кам'яної кераміки або фарфорових виробів, виробничою продуктивністю понад 75 тонн за добу та/або випалювальних печей місткістю більш як 4 кубічні метри і щільністю затвердіння на піч понад 300 кілограмів на 1 метр кубічний;
 7) хімічну промисловість:
 установки для виробництва вибухових речовин;
 установки, в яких хімічні і біологічні процеси використовуються для виробництва білкових кормових добавок, ферментів та інших білкових речовин;
 зберігання хімічних продуктів (базисні і витратні склади, сховища, бази);
 8) харчову промисловість:
 виробництво продуктів харчування шляхом обробки та переробки: сировини тваринного походження (крім молока) продуктивністю виходу готової продукції понад 75 тонн на добу; сировини рослинного походження продуктивністю виходу готової продукції понад 300 тонн на добу (середній показник за квартал); молока, якщо обсяг одержаного молока перевищує 200 тонн на добу (на основі середньорічного показника); пакування та консервування тваринних і рослинних продуктів у обсязі понад 50 тонн на добу;
 виробництво молочних продуктів в обсязі понад 20 тонн на добу;
 виробництво пива та солоду в обсязі понад 50 тонн на добу;
 виробництво кондитерських виробів та патоки в обсязі понад 20 тонн на добу;
 виробництво крохмалю;
 підприємства з переробки риби і риб'ячого жиру;
 бійні продуктивністю понад 10 тонн на добу;
 цукрові заводи;
 9) підприємства текстильної, шкіряної, деревообробної і паперової промисловості продуктивністю понад 1 тонну на добу:
 з первинної обробки (промивання, відбілювання, мерсеризація) або фарбування волокон чи текстилю;
 з обробки шкірсиловини та хутра;
 з дублення шкір;
 з оброблення деревини (хімічне перероблення деревини, виробництво деревоволокнистих плит, деревообробне виробництво з використанням синтетичних смол, консервування деревини просоченням);
 з промислового виробництва і переробки паперу та картону з будь-якої сировини;
 10) інфраструктурні проекти:
 облаштування індустриальних парків;
 будівництво житлових кварталів (комплексів багатоквартирних житлових будинків) та торговельних чи розважальних комплексів поза межами населених пунктів на площі 1,5 гектара і більше або в межах населених пунктів, якщо не передбачено їх підключення до централізованого водопостачання та/або водовідведення; будівництво кінотеатрів з більш як 6 екранами; будівництво (облаштування) автостоянок на площі не менш як 1 гектар і більш як на 100 паркомісць;

будівництво аеропортів та аеродромів з основною злітно-посадковою смугою довжиною до 2100 метрів;
будівництво залізничних вокзалів, залізничних колій і споруд;
будівництво перевантажувальних терміналів та обладнання для перевантаження різних видів транспорту, а також терміналів для різних видів транспорту;
будівництво гребель та встановлення іншого обладнання для утримання або накопичення води на тривалі проміжки часу;
проведення робіт з розчищення і днопоглиблення русла та дна річок, берегоукріплення, зміни і стабілізації стану русел річок;
будівництво трамвайних колій, підвісних канатних доріг та фунікулерів або подібних ліній, що використовуються для перевезення пасажирів;
будівництво підземних, наземних ліній метрополітену як єдиних комплексів, у тому числі депо з комплексом споруд технічного обслуговування;
будівництво акведуків та трубопроводів для транспортування води на далекі відстані;
будівництво магістральних продуктопроводів (трубопроводів для транспортування газу, аміаку, нафти або хімічних речовин);
будівництво ліній електропередачі (повітряних та кабельних) напругою 110 кіловольт і більше та підстанцій напругою 330 кіловольт і більше;
будівництво гідротехнічних споруд морських і річкових портів;
будівництво глибоководних суднових ходів, у тому числі у природних руслах річок, спеціальних каналів на суходолі та у мілководних морських акваторіях, придатних для проходження суден, а також каналів у протипаводкових цілях та гідротехнічних споруд;
спеціалізовані морські або річкові термінали;
проведення прибережних робіт з метою усунення ерозії та будівельних робіт на морі, які призводять до зміни морського узбережжя, зокрема будівництво основних гідротехнічних споруд, підводні звалища ґрунтів, а також інші роботи на морі, крім експлуатаційних днопоглиблювальних робіт;
установки для очищення стічних вод з водовідведенням 10 тисяч кубічних метрів на добу і більше;
11) інші види діяльності:
постійно діючі траси і треки для перегонів, тестові полігони для моторизованих транспортних засобів;
майданчики для тестування (випробування) двигунів, турбін або реакторів площею 0,5 гектара і більше;
шламонакопичувачі, хвостосховища;
складування осаду, мулові поля площею 0,5 гектара і більше або на відстані не більш як 100 метрів до прибережних захисних смуг;
склади і перевалочні бази металобрухту площею 0,5 гектара і більше або на відстані не більш як 100 метрів до прибережних захисних смуг;
утилізація, видалення, оброблення, знешкодження, захоронення побутових відходів;
установки для поверхневої обробки речовин, предметів або продуктів з використанням органічних розчинників, зокрема для оздоблення, друку, покриття, знежирювання, гідроізолювання, калібрування, фарбування, очищення або насичування з витратою понад 150 кілограмів на годину або понад 200 тонн на рік;
виробництво і переробка виробів на основі еластомерів;
споруди для виробництва штучних мінеральних волокон, виробництво екструдованого пінополістиролу, утеплювачів, асфальтобетону;
видобування піску і гравію, прокладання кабелів, трубопроводів та інших комунікацій на землях водного фонду;
генетично-інженерна діяльність, введення в обіг та будь-яке використання генетично модифікованих організмів та продукції, виробленої з їх використанням (у відкритій системі);
інтродукція чужорідних видів фауни та флори у довкілля;
виробництво мікробіологічної продукції;
виробництво, утилізація і знищення боєприпасів, ракетного палива та інших токсичних хімічних речовин;
12) туризм та рекреацію:
лижні траси, лижні витяги і канатні дороги та відповідні комплекси споруд на площі 5 гектарів і більше;
яхт-клуби, яхтові стоянки та місця базування катерів місткістю понад 50 суден або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах;
курортні містечка та готельні комплекси поза межами населених пунктів місткістю не менш як 100 номерів або площею 5 гектарів і більше; курортні містечка та готельні комплекси в межах населених пунктів місткістю не менш як 50 номерів, якщо не передбачено їх підключення до централізованого водопостачання та/або водовідведення; курортні містечка та готельні комплекси на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах; оголошення природних територій курортними;
постійні місця для кемпінгу та автотуризму площею 1 гектар і більше або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах;

гольфклуби площею 3 гектари і більше або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах;

тематичні розважальні парки площею 1 гектар і більше;

13) господарську діяльність, що призводить до скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти, та забір води з водних об'єктів за умови, що водозабір підземних вод перевищує 300 кубічних метрів на добу;

14) розширення та зміни, включаючи перегляд або оновлення умов провадження планованої діяльності, встановлених (затверджених) рішенням про провадження планованої діяльності або подовження строків її провадження, реконструкцію, технічне переоснащення, капітальний ремонт, перепрофілювання діяльності та об'єктів, зазначених у пунктах 1-13 цієї частини, крім тих, які не справляють значного впливу на довкілля відповідно до критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України.

4. Забороняється розпочинати провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті, без оцінки впливу на довкілля та отримання рішення про провадження планованої діяльності.

5. Планована діяльність, що належить до першої категорії та зазначена в частині другій цієї статті, підлягає обов'язковому розгляду щодо наявності підстав для здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля згідно з міжнародними зобов'язаннями України. Якщо будь-яка планована діяльність, зазначена у цій статті, може мати значний негативний транскордонний вплив на довкілля, вона підлягає оцінці транскордонного впливу на довкілля у порядку, визначеному статтею 14 цього Закону.

6. Забороняється провадження господарської діяльності, експлуатація об'єктів, інші втручання в природне середовище і ландшафти, у тому числі видобування корисних копалин, використання техногенних родовищ корисних копалин, якщо не забезпечено в повному обсязі додержання екологічних умов, передбачених у висновку з оцінки впливу на довкілля, рішенні про провадження планованої діяльності та проектах будівництва, розширення, перепрофілювання, ліквідації (демонтажу) об'єктів, інших втручань у природне середовище і ландшафти, у тому числі видобування корисних копалин, використання техногенних родовищ корисних копалин, а також змін у цій діяльності або подовження строків її провадження.

Стаття 4. Гласність оцінки впливу на довкілля

1. У процесі оцінки впливу на довкілля забезпечується своєчасне, адекватне та ефективне інформування громадськості.

2. Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, інформація про висновок з оцінки впливу на довкілля та рішення про провадження планованої діяльності (із зазначенням органу, номера та дати їх прийняття) оприлюднюються шляхом розміщення на офіційному веб-сайті в мережі Інтернет уповноваженого територіального органу, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 цього Закону, — на офіційному веб-сайті уповноваженого центрального органу із зазначенням дати офіційного оприлюднення документа.

3. Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля оприлюднюються суб'єктом господарювання не пізніше трьох робочих днів з дня їх подання уповноваженому територіальному органу, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 цього Закону, — уповноваженому центральному органу шляхом опублікування в друкованих засобах масової інформації (не менше двох), визначених суб'єктом господарювання, територія розповсюдження яких охоплює адміністративно-територіальні одиниці, які можуть зазнати впливу планованої діяльності, а також розміщуються на дошках оголошень органів місцевого самоврядування або в інших громадських місцях на території, де планується провадити плановану діяльність, або оприлюднюються в інший спосіб, що гарантує доведення інформації до відома мешканців відповідної адміністративно-територіальної одиниці, на території якої планується розміщення об'єкта, чи до відповідної територіальної громади, яка може зазнати впливу планованої діяльності, та інших зацікавлених осіб.

4. Інформація про висновок з оцінки впливу на довкілля та рішення про провадження планованої діяльності (із зазначенням органу, номера та дати їх прийняття) оприлюднюється суб'єктом господарювання протягом трьох робочих днів з дня їх отримання суб'єктом господарювання шляхом розміщення в порядку, визначеному частиною третьою цієї статті.

5. Звіт з оцінки впливу на довкілля та надана суб'єктом господарювання інша документація, необхідна для оцінки впливу на довкілля, є відкритими (з урахуванням вимог частини восьмої цієї статті) і надаються уповноваженим органом, органом місцевого самоврядування та суб'єктом господарювання для ознайомлення. Доступ до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої наданої суб'єктом господарювання документації щодо планованої діяльності забезпечується шляхом їх розміщення у місцях, доступних для громадськості у приміщеннях уповноваженого органу, органу місцевого самоврядування відповідної адміністративно-територіальної одиниці, яка може зазнати впливу планованої діяльності, у приміщенні суб'єкта господарювання та, додатково, може розміщуватися в інших загальнодоступних місцях, визначених суб'єктом господарювання. Громадськості надається можливість робити копії (фотокопії) та виписки із зазначеної документації, а також можливість ознайомлення з інформацією за місцем розміщення.

6. Уповноважений територіальний орган, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою

статті 5 цього Закону, — уповноважений центральний орган, органи місцевого самоврядування відповідної адміністративно-територіальної одиниці, яка може зазнати впливу планованої діяльності, забезпечують суб'єкту господарювання протягом трьох днів з дня його звернення можливості для оприлюднення документів та інформації, зазначених у частинах третій та четвертій цієї статті, та розміщення і доступ до документації, зазначеної у частині п'ятій цієї статті, у місцях, доступних для громадськості у приміщеннях уповноваженого органу або органу місцевого самоврядування.

7. Уповноважений територіальний орган та уповноважений центральний орган забезпечують безоплатний доступ громадськості до всієї (з урахуванням вимог частини восьмої цієї статті) інформації, що стосується процесу прийняття висновку, в міру її надходження.

8. У виняткових випадках, якщо документація щодо планованої діяльності чи звіт з оцінки впливу на довкілля містять конфіденційну інформацію суб'єкта господарювання, така інформація за обґрунтованою заявою суб'єкта господарювання відокремлюється, а решта інформації надається для ознайомлення громадськості. При цьому інформація, що стосується впливу на довкілля, у тому числі про кількісні та якісні показники викидів і скидів, фізичні та біологічні фактори впливу, використання природних ресурсів та поводження з відходами, є відкритою і доступ до неї не може бути обмежений.

9. Опублікування інформації в друкованих засобах масової інформації, розміщення на дошках оголошень та виготовлення копій для їх фізичного розміщення з метою ознайомлення громадськості забезпечує суб'єкт господарювання. Суб'єкт господарювання одночасно з поданням звіту з оцінки впливу на довкілля подає уповноваженому територіальному органу, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 цього Закону, — уповноваженому центральному органу відомості, що підтверджують факт та дату опублікування, розміщення або оприлюднення в інший спосіб повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, та оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля. Уповноважений орган перевіряє та вносить зазначену інформацію до звіту про громадське обговорення.

10. Уповноважений центральний орган веде Єдиний реєстр з оцінки впливу на довкілля. Інформація, внесена до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, є відкритою, вільний доступ до неї забезпечується через мережу Інтернет. Порядок ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 5. Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації

1. Суб'єкт господарювання інформує уповноважений територіальний орган про намір провадити плановану діяльність та оцінку її впливу на довкілля шляхом подання повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, у письмовій формі (на паперових носіях) та в електронному вигляді за місцем провадження такої діяльності. Повідомлення може бути подано особисто заявником (його представником), надіслано засобами поштової зв'язки або в електронній формі із застосуванням засобів електронних комунікацій.

2. У повідомленні про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, наводиться інформація про:

1) суб'єкта господарювання — назва (прізвище, ім'я, по батькові), юридична адреса (адреса реєстрації), контактний номер телефону;

2) плановану діяльність, її характеристику, технічні альтернативи;

3) місце провадження планованої діяльності, територіальні альтернативи;

4) соціально-економічний вплив планованої діяльності;

5) загальні технічні характеристики, у тому числі параметри планованої діяльності (потужність, довжина, площа, обсяг виробництва тощо);

6) екологічні та інші обмеження планованої діяльності за альтернативами;

7) необхідну еколого-інженерну підготовку і захист території за альтернативами;

8) сферу, джерела та види можливого впливу на довкілля;

9) належність планованої діяльності до першої чи другої категорії видів діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля;

10) наявність підстав для здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля;

11) планований обсяг досліджень та рівень деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля;

12) передбачену процедуру оцінки впливу на довкілля та можливості для участі в ній громадськості;

13) проведення та процедуру громадського обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу планованої діяльності на довкілля;

14) вид рішення про провадження планованої діяльності, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, та орган, до повноважень якого належить прийняття цього рішення;

15) найменування уповноваженого територіального органу, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою цієї статті, — уповноваженого центрального органу, до якого подається повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, та якому надсилаються

зауваження та пропозиції громадськості до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля.

3. Уповноважений територіальний орган протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, надсилає таке повідомлення до уповноваженого центрального органу та одночасно повідомляє про це суб'єкта господарювання, якщо планована діяльність:

- 1) визначена у частині другій статті 3 цього Закону або може мати значний транскордонний вплив;
- 2) може мати вплив на довкілля двох і більше областей (Автономної Республіки Крим) або замовником якої є обласна, Київська або Севастопольська міські державні адміністрації;
- 3) стосується зони відчуження або зони безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, та/або рішення щодо затвердження (схвалення) якої приймається Кабінетом Міністрів України;
- 4) фінансуватиметься із залученням іноземних кредитів під державні гарантії.

4. Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, щодо планованої діяльності, яка стосується зони відчуження або зони безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, подається суб'єктом господарювання до уповноваженого центрального органу, який протягом трьох робочих днів з дня отримання такого повідомлення надсилає копію повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері управління зоною відчуження і зоною безумовного (обов'язкового) відселення, з метою отримання його зауважень та пропозицій з приводу планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля.

Суб'єкт господарювання має право самостійно (з дотриманням вимог частини другої цієї статті) подати повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, безпосередньо до уповноваженого центрального органу з метою отримання його висновку з оцінки впливу на довкілля. У такому разі уповноважений центральний орган протягом трьох робочих днів з дня отримання такого повідомлення надсилає копію повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, до уповноваженого територіального органу за місцем провадження діяльності з метою отримання його зауважень та пропозицій з приводу планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля.

5. Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, оприлюднюється уповноваженим територіальним органом, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою цієї статті, — уповноваженим центральним органом у порядку та способами, визначені статтею 4 цього Закону, протягом трьох робочих днів з дня надходження.

6. Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, вноситься уповноваженим територіальним органом, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою цієї статті, — уповноваженим центральним органом до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля протягом трьох робочих днів з дня надходження.

7. Протягом 20 робочих днів з дня офіційного оприлюднення повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, громадськість може надати уповноваженому територіальному органу, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою цієї статті, — уповноваженому центральному органу зауваження і пропозиції до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля. У разі отримання зауважень і пропозицій громадськості відповідний уповноважений орган повідомляє про них суб'єкту господарювання та надає йому копії зауважень і пропозицій протягом трьох робочих днів з дня їх отримання.

8. У разі здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля за процедурою держави походження або на вимогу суб'єкта господарювання уповноважений територіальний орган, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою цієї статті, — уповноважений центральний орган надає умови щодо обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля. У такому разі умови щодо обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, є обов'язковими для суб'єкта господарювання під час підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля.

9. У випадку, визначеному частиною восьмою цієї статті, вимога суб'єкта господарювання про надання умов щодо обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, подається та оприлюднюється одночасно з повідомленням про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля. Уповноважений орган надає умови протягом 30 робочих днів з дня офіційного оприлюднення повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля.

10. Суб'єкт господарювання при підготовці звіту з оцінки впливу на довкілля враховує повністю, враховує частково або обґрунтовано відхиляє зауваження і пропозиції громадськості, надані в процесі громадського обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля.

Стаття 6. Звіт з оцінки впливу на довкілля

1. Суб'єкт господарювання забезпечує підготовку звіту з оцінки впливу на довкілля і несе відповідальність за достовірність наведеної у звіті інформації згідно з законодавством.

2. Звіт з оцінки впливу на довкілля включає:

1) опис планованої діяльності, зокрема:

опис місця провадження планованої діяльності;

цілі планованої діяльності;

опис характеристик діяльності протягом виконання підготовчих і будівельних робіт та провадження планованої діяльності, у тому числі (за потреби) роботи з демонтажу, та потреби (обмеження) у використанні земельних ділянок під час виконання підготовчих і будівельних робіт та провадження планованої діяльності;

опис основних характеристик планованої діяльності (зокрема виробничих процесів), наприклад, виду і кількості матеріалів та природних ресурсів (води, земель, ґрунтів, біорізноманіття), які планується використовувати;

оцінку за видами та кількістю очікуваних відходів, викидів (скидів), забруднення води, повітря, ґрунту та надр, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення, а також випромінення, які виникають у результаті виконання підготовчих і будівельних робіт та провадження планованої діяльності;

2) опис виправданих альтернатив (наприклад, географічного та/або технологічного характеру) планованої діяльності, основних причин обрання запропонованого варіанта з урахуванням екологічних наслідків;

3) опис поточного стану довкілля (базовий сценарій) та опис його ймовірної зміни без здійснення планованої діяльності в межах того, наскільки природні зміни від базового сценарію можуть бути оцінені на основі доступної екологічної інформації та наукових знань;

4) опис факторів довкілля, які ймовірно зазнають впливу з боку планованої діяльності та її альтернативних варіантів, у тому числі здоров'я населення, стан фауни, флори, біорізноманіття, землі (у тому числі вилучення земельних ділянок), ґрунтів, води, повітря, кліматичні фактори (у тому числі зміна клімату та викиди парникових газів), матеріальні об'єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину, ландшафт, соціально-економічні умови та взаємозв'язки між цими факторами;

5) опис і оцінку можливого впливу на довкілля планованої діяльності, зокрема величини та масштабів такого впливу (площа території та чисельність населення, які можуть зазнати впливу), характеру (за наявності — транскордонного), інтенсивності і складності, ймовірності, очікуваного початку, тривалості, частоти і невідворотності впливу (включаючи прямий і будь-який опосередкований, побічний, кумулятивний, транскордонний, короткостроковий, середньостроковий та довгостроковий, постійний і тимчасовий, позитивний і негативний вплив), зумовленого:

виконанням підготовчих і будівельних робіт та провадженням планованої діяльності, включаючи (за потреби) роботи з демонтажу після завершення такої діяльності;

використанням у процесі провадження планованої діяльності природних ресурсів, зокрема земель, ґрунтів, води та біорізноманіття;

викидами та скидами забруднюючих речовин, шумовим, вібраційним, світловим, тепловим та радіаційним забрудненням, випроміненням та іншими факторами впливу, а також здійсненням операцій у сфері поводження з відходами;

ризиками для здоров'я людей, об'єктів культурної спадщини та довкілля, у тому числі через можливість виникнення надзвичайних ситуацій;

кумулятивним впливом інших наявних об'єктів, планованої діяльності та об'єктів, щодо яких отримано рішення про провадження планованої діяльності, з урахуванням усіх існуючих екологічних проблем, пов'язаних з територіями, які мають особливе природоохоронне значення, на які може поширитися вплив або на яких може здійснюватися використання природних ресурсів;

впливом планованої діяльності на клімат, у тому числі характер і масштаби викидів парникових газів, та чутливістю діяльності до зміни клімату;

технологією і речовинами, що використовуються;

б) опис методів прогнозування, що використовувалися для оцінки впливів на довкілля, зазначених у пункті 5 цієї частини, та припущень, покладених в основу такого прогнозування, а також використовувані дані про стан довкілля;

7) опис передбачених заходів, спрямованих на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на довкілля, у тому числі (за можливості) компенсаційних заходів;

8) опис очікуваного значного негативного впливу діяльності на довкілля, зумовленого вразливістю проекту до ризиків надзвичайних ситуацій, заходів запобігання чи пом'якшення впливу надзвичайних ситуацій на довкілля та заходів реагування на надзвичайні ситуації;

9) визначення усіх труднощів (технічних недоліків, відсутності достатніх технічних засобів або знань), виявлених у процесі підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля;

10) усі зауваження і пропозиції, що надійшли до уповноваженого територіального органу, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 цього Закону, — до уповноваженого

центрального органу після оприлюднення ними повідомлення про плановану діяльність, а також таблицю із зазначенням інформації про повне врахування, часткове врахування або обґрунтування відхилення отриманих під час громадського обговорення зауважень та пропозицій, що надійшли в порядку, передбаченому частиною сьомою статті 5 цього Закону;

11) стислий зміст програм моніторингу та контролю щодо впливу на довкілля під час провадження планованої діяльності, а також (за потреби) планів післяпроектного моніторингу;

12) резюме нетехнічного характеру інформації, зазначеної у пунктах 1-11 цієї частини, розраховане на широку аудиторію;

13) список посилань із зазначенням джерел, що використовуються для описів та оцінок, що містяться у звіті з оцінки впливу на довкілля.

3. Суб'єкт господарювання подає звіт з оцінки впливу на довкілля та оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля в письмовій формі на паперових носіях та в електронному вигляді, а також визначену суб'єктом господарювання іншу додаткову інформацію, необхідну для розгляду звіту, за місцем провадження планованої діяльності уповноваженому територіальному органу, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 цього Закону, — уповноваженому центральному органу.

4. Доступ громадськості до звіту з оцінки впливу на довкілля забезпечується в порядку, передбаченому статтею 4 цього Закону.

5. Протягом трьох робочих днів з дня отримання уповноважений територіальний орган, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 цього Закону, — уповноважений центральний орган вносить звіт з оцінки впливу на довкілля до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля.

6. Якщо на будь-якій стадії розгляду звіту з оцінки впливу на довкілля уповноважений територіальний орган виявить, що планована діяльність може мати вплив на довкілля двох і більше областей (Автономної Республіки Крим), він невідкладно, не пізніше трьох робочих днів, передає документацію уповноваженому центральному органу для проведення громадського обговорення в адміністративно-територіальних одиницях, які можуть зазнати впливу планованої діяльності (крім адміністративно-територіальних одиниць, в яких громадське обговорення вже проведено), та надання висновку з оцінки впливу на довкілля у порядку, встановленому цим Законом, про що одночасно повідомляє суб'єкта господарювання.

7. Якщо на будь-якій стадії розгляду звіту з оцінки впливу на довкілля уповноважений територіальний орган чи уповноважений центральний орган виявить, що планована діяльність може мати значний транскордонний вплив, уповноважений територіальний орган невідкладно, не пізніше трьох робочих днів, передає документацію уповноваженому центральному органу, а уповноважений центральний орган здійснює оцінку впливу на довкілля в порядку, визначеному цим Законом для планованої діяльності, яка може мати значний транскордонний вплив, про що одночасно повідомляє суб'єкта господарювання.

8. Звіт з оцінки впливу на довкілля підписується всіма його авторами (виконавцями) із зазначенням їхньої кваліфікації та зберігається в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля протягом усього часу провадження планованої діяльності, але не менш як п'ять років з дня отримання рішення про провадження планованої діяльності.

9. Нормативно-методичне забезпечення та стандартизацію підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля здійснює уповноважений центральний орган.

Стаття 7. Громадське обговорення

1. Громадське обговорення у процесі оцінки впливу на довкілля проводиться з метою виявлення, збирання та врахування зауважень і пропозицій громадськості до планованої діяльності.

2. Громадськість має право подавати будь-які зауваження чи пропозиції, які, на її думку, стосуються планованої діяльності, без необхідності їх обґрунтування. Зауваження та пропозиції можуть подаватися в письмовій формі (у тому числі в електронному вигляді) та усно під час громадських слухань із занесенням до протоколу громадських слухань. Письмові зауваження і пропозиції подаються під час громадського обговорення протягом строків, визначених частиною сьомою статті 5 цього Закону та частиною шостою цієї статті.

3. Уповноважений територіальний орган, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 цього Закону, — уповноважений центральний орган зобов'язаний забезпечити громадське обговорення у процесі здійснення оцінки впливу на довкілля.

4. Громадське обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, проводиться згідно із статтею 5 цього Закону.

5. Громадське обговорення планованої діяльності після подання звіту з оцінки впливу на довкілля проводиться у формі громадських слухань та у формі надання письмових зауважень і пропозицій (у тому числі в електронному вигляді).

6. Громадське обговорення планованої діяльності після подання звіту з оцінки впливу на довкілля починається з дня офіційного оприлюднення оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля та надання громадськості доступу до звіту з оцінки впливу на довкілля для ознайомлення в порядку, визначеному статтею 4 цього Закону, і триває не менше 25 робочих днів і не більше 35 робочих днів. Усі пропозиції та зауваження громадськості, одержані протягом встановленого

строку, підлягають обов'язковому розгляду уповноваженим територіальним органом, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 цього Закону, — уповноваженим центральним органом. Пропозиції, надані після встановленого строку, не розглядаються. У разі ненадання зауважень та пропозицій протягом визначеного строку вважається, що зауваження та пропозиції відсутні.

7. Уповноважений територіальний орган, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 цього Закону, — уповноважений центральний орган забезпечує підготовку звіту про громадське обговорення. Невід'ємною частиною звіту про громадське обговорення є відомості про оприлюднення інформації в порядку, визначеному статтею 4 цього Закону, та підтвердження такого оприлюднення, перелік матеріалів, наданих на розгляд громадськості, протоколи громадських слухань, усі отримані письмові зауваження і пропозиції громадськості, а також таблиця із зазначенням інформації про повне врахування, часткове врахування або обґрунтоване відхилення отриманих під час громадського обговорення зауважень та пропозицій. Звіт про громадське обговорення вноситься до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля не пізніше строку, визначеного частиною сьомою статті 9 цього Закону. Вимоги до змісту та форми звіту про громадське обговорення встановлюються уповноваженим центральним органом.

8. Витрати, пов'язані з проведенням громадського обговорення, несе суб'єкт господарювання.

9. Порядок проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля встановлює Кабінет Міністрів України.

Стаття 8. Оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля

1. Уповноважений територіальний орган, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 цього Закону, — уповноважений центральний орган оприлюднює оголошення про початок громадського обговорення протягом трьох робочих днів з дня надходження до нього звіту з оцінки впливу на довкілля. Оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля оприлюднюється у спосіб та в порядку, визначені статтею 4 цього Закону.

2. Оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля має містити інформацію про:

- 1) плановану діяльність (стисла характеристика);
- 2) суб'єкта господарювання;
- 3) уповноважений територіальний орган, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 цього Закону, — уповноважений центральний орган, який забезпечує проведення громадського обговорення;
- 4) процедуру прийняття рішення про провадження планованої діяльності та орган, який розглядатиме результати оцінки впливу на довкілля;
- 5) строки, тривалість та порядок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, включаючи інформацію про час і місце усіх запланованих громадських слухань;
- 6) державний орган, що забезпечує доступ до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої доступної інформації щодо планованої діяльності;
- 7) орган, до якого направляються запитання, зауваження чи пропозиції, та строки подання запитань, зауважень і пропозицій, у тому числі його поштову та електронну адреси, на які надсилаються пропозиції та зауваження;

8) наявну екологічну інформацію щодо планованої діяльності;

9) місце (місця) розміщення звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої додаткової інформації, яку визначає суб'єкт господарювання, а також час, з якого громадськість може ознайомитися з ними.

3. На офіційному веб-сайті уповноваженого територіального органу, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 цього Закону, — уповноваженого центрального органу в мережі Інтернет та на дошках оголошень органів місцевого самоврядування або в інших громадських місцях на території, де планується провадити плановану діяльність, оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля розміщується протягом усього часу з дня офіційного оприлюднення до завершення строку обговорення.

Стаття 9. Висновок з оцінки впливу на довкілля

1. Уповноважений територіальний орган, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 цього Закону, — уповноважений центральний орган видає висновок з оцінки впливу на довкілля, яким виходячи з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, зокрема величини та масштабів такого впливу (площа території та чисельність населення, які можуть зазнати впливу), характеру (у тому числі — транскордонного), інтенсивності і складності, ймовірності, очікуваного початку, тривалості, частоти і невідворотності впливу (включаючи прямий і будь-який опосередкований, побічний, кумулятивний, транскордонний, короткостроковий, середньостроковий та довгостроковий, постійний і тимчасовий, позитивний і негативний впливи), передбачених заходів, спрямованих на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення впливу на довкілля, визначає допустимість чи обґрунтовує недопустимість провадження планованої діяльності та визначає екологічні умови її провадження.

2. Висновок з оцінки впливу на довкілля є обов'язковим для виконання. Екологічні умови провадження планованої діяльності, зазначені у частині п'ятій цієї статті, є обов'язковими. Висновок

з оцінки впливу на довкілля враховується при прийнятті рішення про провадження планованої діяльності та може бути підставою для відмови у видачі рішення про провадження планованої діяльності.

3. При підготовці висновку з оцінки впливу на довкілля уповноважений територіальний орган, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 цього Закону, — уповноважений центральний орган розглядає та бере до уваги звіт з оцінки впливу на довкілля та звіт про громадське обговорення.

4. В описовій частині висновку з оцінки впливу на довкілля наводиться інформація про:

- 1) здійснену процедуру оцінки впливу на довкілля;
- 2) врахування звіту з оцінки впливу на довкілля;
- 3) враховані та відхилені зауваження та пропозиції, що надійшли під час громадського обговорення.

5. У висновку з оцінки впливу на довкілля уповноважений територіальний орган, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 цього Закону, — уповноважений центральний орган:

- 1) зазначає тип, основні характеристики та місце провадження планованої діяльності;
- 2) визначає допустимість чи обґрунтовує недопустимість провадження планованої діяльності;
- 3) встановлює умови використання території та природних ресурсів під час виконання підготовчих і будівельних робіт та провадження планованої діяльності;
- 4) встановлює умови щодо охорони довкілля та забезпечення екологічної безпеки під час виконання підготовчих і будівельних робіт та провадження планованої діяльності;
- 5) встановлює умови щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та усунення їх наслідків;
- 6) встановлює умови щодо зменшення транскордонного впливу планованої діяльності, щодо якої здійснювалася процедура оцінки транскордонного впливу;

7) якщо з оцінки впливу на довкілля випливає необхідність:

здійснення компенсаційних заходів — покладає обов'язок із здійснення таких заходів; запобігання, уникнення, зменшення (пом'якшення), усунення, обмеження, а також моніторингу впливу планованої діяльності на довкілля — покладає обов'язок із здійснення відповідних дій;

здійснення додаткової оцінки впливу на довкілля на іншій стадії проектування — визначає строки та обґрунтовує вимоги щодо її здійснення; додаткова оцінка впливу на довкілля здійснюється за процедурою, передбаченою цим Законом;

здійснення післяпроектного моніторингу — визначає порядок, строки та вимоги до його здійснення.

Якщо з оцінки впливу на довкілля з розглянутих виправданих альтернативних варіантів виявляється екологічно обґрунтованим варіант, відмінний від запропонованого суб'єктом господарювання, за письмовою згодою із суб'єктом господарювання у висновку з оцінки впливу на довкілля зазначається погоджений варіант здійснення планованої діяльності.

6. Висновок з оцінки впливу на довкілля надається суб'єкту господарювання безоплатно протягом 25 робочих днів з дня завершення громадського обговорення, а в разі здійснення процедури оцінки транскордонного впливу — з дня завершення цієї процедури та затвердження рішення про врахування результатів оцінки транскордонного впливу на довкілля. До висновку з оцінки впливу на довкілля додається звіт про громадське обговорення.

7. Уповноважений територіальний орган, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 цього Закону, — уповноважений центральний орган оприлюднює висновок з оцінки впливу на довкілля протягом трьох робочих днів з дня його прийняття у спосіб та в порядку, визначені статтею 4 цього Закону, та протягом цього ж строку вносить його до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля.

8. Висновок з оцінки впливу на довкілля втрачає силу через п'ять років у разі, якщо не було прийнято рішення про провадження планованої діяльності. Якщо до отримання рішення про провадження планованої діяльності внесено зміни до проектної документації чи зміни до законодавства, які вимагають зміни екологічних умов, визначених у висновку з оцінки впливу на довкілля, оцінка впливу на довкілля здійснюється повторно.

9. Висновок з оцінки впливу на довкілля та інші результати оцінки впливу на довкілля протягом п'яти років з дня прийняття рішення про провадження планованої діяльності можуть бути використані для отримання інших документів дозвільного характеру, передбачених законодавством, за умови що вони не передбачають встановлення (затвердження) змін у діяльності, затвердженої (схваленої) рішенням про провадження планованої діяльності або подовження строків її провадження.

10. Порядок передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та порядок фінансування оцінки впливу на довкілля затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 10. Експертні комісії з оцінки впливу на довкілля

1. З метою здійснення своїх повноважень, визначених статтями 5, 9 та 14 цього Закону, уповноважений центральний орган та уповноважений територіальний орган можуть утворювати експертні комісії з оцінки впливу на довкілля, члени яких призначаються строком на три роки. Уповноважений центральний орган веде реєстр експертів, з числа яких можуть призначатися члени експертної комісії з оцінки впливу на довкілля.

2. Положення про експертну комісію з оцінки впливу на довкілля, кваліфікаційні вимоги до експертів та порядок ведення реєстру експертів з оцінки впливу на довкілля затверджуються

уповноваженим центральним органом. На членів експертних комісій з оцінки впливу на довкілля поширюються вимоги Закону України «Про запобігання корупції».

Стаття 11. Врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності

1. Звіт з оцінки впливу на довкілля, звіт про громадське обговорення та висновок з оцінки впливу на довкілля подаються суб'єктом господарювання для отримання рішення органу державної влади або органу місцевого самоврядування про провадження планованої діяльності, яке є підставою для початку провадження цієї діяльності, встановлює (затверджує) параметри та умови провадження планованої діяльності і приймається у формі документа дозвільного характеру або іншого акта органу державної влади чи органу місцевого самоврядування у порядку, встановленому законодавством для відповідних рішень.

2. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, приймаючи рішення про провадження планованої діяльності, зобов'язані врахувати висновок з оцінки впливу на довкілля. У рішенні про провадження планованої діяльності зазначається, що екологічні умови провадження планованої діяльності визначені у висновку з оцінки впливу на довкілля. За рішенням органу державної влади або органу місцевого самоврядування рішення про провадження планованої діяльності може включати екологічні умови провадження планованої діяльності, зазначені у частині п'ятій статті 9 цього Закону.

3. Якщо після ухвалення висновку з оцінки впливу на довкілля законодавством не передбачається прийняття рішення про провадження планованої діяльності для початку її провадження, висновок з оцінки впливу на довкілля, у якому визначено допустимість провадження планованої діяльності, вважається рішенням про провадження планованої діяльності.

4. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування оприлюднюють інформацію про рішення про провадження планованої діяльності протягом трьох робочих днів з дня його прийняття та забезпечують громадськості можливість ознайомлення з ним.

5. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування протягом трьох робочих днів з дня прийняття рішення про провадження планованої діяльності надають інформацію про нього уповноваженим органам, які ухвалювали висновок з оцінки впливу на довкілля. Інформація про рішення про провадження планованої діяльності вноситься уповноваженими органами до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля протягом трьох робочих днів з дня її отримання.

Стаття 12. Оскарження в судовому порядку рішень, дій чи бездіяльності у процесі здійснення оцінки впливу на довкілля

1. Висновок з оцінки впливу на довкілля, інші рішення, дії чи бездіяльність органів державної влади або органів місцевого самоврядування у процесі здійснення оцінки впливу на довкілля можуть бути оскаржені будь-якою фізичною чи юридичною особою в судовому порядку.

2. Порухення процедури здійснення оцінки впливу на довкілля, безпідставне та необґрунтоване неврахування чи неналежне врахування результатів участі громадськості, інші порушення законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля є підставами для скасування висновку з оцінки впливу на довкілля та рішення про провадження планованої діяльності в судовому порядку.

Стаття 13. Післяпроектний моніторинг

1. Якщо це передбачено висновком з оцінки впливу на довкілля, суб'єкт господарювання забезпечує здійснення післяпроектного моніторингу з метою виявлення будь-яких розбіжностей і відхилень у прогнозованих рівнях впливу та ефективності заходів із запобігання забрудненню довкілля та його зменшення. Порядок, строки і вимоги до здійснення післяпроектного моніторингу визначаються у висновку з оцінки впливу на довкілля. За результатами післяпроектного моніторингу, за потреби, суб'єкт господарювання та уповноважений територіальний орган, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 цього Закону, — уповноважений центральний орган узгоджують вжиття додаткових заходів і дій із запобігання, уникнення, зменшення (пом'якшення), усунення, обмеження впливу господарської діяльності на довкілля.

2. Якщо під час провадження господарської діяльності, щодо якої здійснювалася оцінка впливу на довкілля, виявлено значний негативний вплив цієї діяльності на життя і здоров'я населення чи довкілля та якщо такий вплив не був оцінений під час здійснення оцінки впливу на довкілля та/або істотно змінює результати оцінки впливу цієї діяльності на довкілля, рішення про провадження такої планованої діяльності за рішенням суду підлягає скасуванню, а діяльність — припиненню.

3. У випадку, визначеному частиною другою цієї статті, у разі звернення за новим рішенням про провадження планованої діяльності процедура оцінки впливу на довкілля здійснюється повторно, з урахуванням виявленої інформації, у порядку, визначеному статтями 1-10, 14 цього Закону.

Стаття 14. Оцінка транскордонного впливу на довкілля

1. Планована діяльність, яка може мати значний негативний транскордонний вплив на довкілля, підлягає оцінці транскордонного впливу на довкілля відповідно до міжнародних договорів України до прийняття рішення про провадження такої планованої діяльності.

2. Оцінка транскордонного впливу на довкілля здійснюється за рішенням уповноваженого центрального органу. При розгляді та визначенні можливого значного негативного транскордонного

впливу на довкілля беруться до уваги масштаби планованої діяльності, місце її провадження, а також можливі наслідки. Рішення про здійснення транскордонної оцінки впливу на довкілля приймається уповноваженим центральним органом відповідно до порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України, на підставі наявної інформації щодо планованої діяльності або звернення іноземної держави.

3. Залежно від місця провадження планованої діяльності оцінка транскордонного впливу на довкілля здійснюється:

1) за процедурою держави походження — щодо планованої діяльності, яка здійснюватиметься на території України;

2) за процедурою зачепленої держави — щодо планованої діяльності, яка здійснюватиметься на території іноземної держави.

4. У разі здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля за процедурою держави походження уповноважений центральний орган протягом трьох робочих днів з дня прийняття відповідного рішення офіційно оповіщає держави, довкілля яких може зазнати значного негативного транскордонного впливу.

5. Оповіщення містить інформацію про плановану діяльність, у тому числі наявну інформацію про її можливий транскордонний вплив, можливе рішення та процедуру оцінки транскордонного впливу на довкілля планованої діяльності. В оповіщенні зазначається строк, що надається зачепленій державі для надання відповіді щодо участі в оцінці транскордонного впливу на довкілля, який не може становити менше 30 днів. Цей строк починає обраховуватися з дня отримання оповіщення зачепленою державою.

6. Уповноважений центральний орган припиняє процедуру оцінки транскордонного впливу на довкілля у разі відмови всіх зачеплених держав брати участь у цій оцінці чи у разі відсутності відповіді зачеплених держав у встановлений строк.

7. У разі здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля за процедурою держави походження умови щодо обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, надаються уповноваженим центральним органом. У такому разі звіт з оцінки впливу на довкілля має включати оцінку транскордонного впливу (розділ щодо оцінки транскордонного впливу), а звіт про громадське обговорення — розділ щодо громадського обговорення громадськістю інших держав. До звіту з оцінки впливу на довкілля додаються протоколи (листи) як результат консультацій із зачепленою державою (державами).

8. Суб'єкт господарювання забезпечує підготовку та переклад проекту оповіщення зачеплених держав, звіту з оцінки впливу на довкілля іноземною мовою (мовами) та іншої необхідної документації, що визначаються у кожному конкретному випадку уповноваженим центральним органом.

9. Уповноважений центральний орган проводить консультації із зачепленою державою (державами), а також спільно із зачепленими державами забезпечує громадське обговорення громадськістю цих держав планованої діяльності та звіту з оцінки впливу на довкілля.

10. Рішення про врахування результатів оцінки транскордонного впливу на довкілля схвалюється Міжвідомчою координаційною радою з питань реалізації в Україні Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті, склад та порядок діяльності якої визначаються Кабінетом Міністрів України, та є обов'язковим для виконання на території України. Рішення про врахування результатів оцінки транскордонного впливу на довкілля після схвалення Міжвідомчою координаційною радою з питань реалізації в Україні Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті затверджується уповноваженим центральним органом та є невід'ємною частиною висновку з оцінки впливу на довкілля.

11. Рішення про врахування результатів оцінки транскордонного впливу на довкілля оприлюднюється та вноситься уповноваженим центральним органом до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля в порядку, визначеному частиною сьомою статті 9 цього Закону.

12. Уповноважений центральний орган повідомляє всі зачеплені держави про рішення про провадження планованої діяльності, що підлягала оцінці транскордонного впливу на довкілля, та оприлюднює інформацію про нього на своєму офіційному веб-сайті в мережі Інтернет.

13. Участь України в оцінці транскордонного впливу на довкілля за процедурою зачепленої держави забезпечується уповноваженим центральним органом та передбачає:

1) направлення звернення іноземній державі стосовно необхідності здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля;

2) надання відповіді на оповіщення із зазначенням зацікавленості (незацікавленості) брати участь в оцінці транскордонного впливу на довкілля;

3) участь у консультаціях між державою походження та іншими зачепленими державами щодо наданих матеріалів оцінки транскордонного впливу на довкілля;

4) організацію спільно з іншими заінтересованими державами участі громадськості;

5) інші дії та заходи відповідно до закону та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

14. Уповноважений центральний орган оприлюднює своє рішення про здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля за процедурою зачепленої держави, сприяє громадському

обговоренню матеріалів оцінки транскордонного впливу на довкілля та їх врахуванню, а також повідомляє громадськість про рішення про провадження планованої діяльності, прийняте державою походження в порядку, передбаченому статтею 4 цього Закону.

15. З метою поліпшення управління процедурою оцінки транскордонного впливу на довкілля можуть утворюватися тимчасові або постійно діючі спільні органи з іншими державами. Статус і порядок функціонування таких органів визначаються відповідними двосторонніми чи багатосторонніми угодами.

Стаття 15. Відповідальність за порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля

1. Правопорушеннями у сфері оцінки впливу на довкілля є:

1) надання завідомо неправдивих чи неповних відомостей про вплив на довкілля планованої діяльності;

2) порушення встановленої законодавством процедури здійснення оцінки впливу на довкілля, у тому числі порядку інформування громадськості та порядку проведення громадського обговорення і врахування його результатів;

3) неврахування у встановленому порядку результатів оцінки впливу на довкілля при прийнятті рішення про провадження планованої діяльності;

4) підготовка завідомо неправдивого звіту з оцінки впливу на довкілля чи завідомо неправдивого висновку з оцінки впливу на довкілля;

5) незаконне втручання у підготовку та надання висновку з оцінки впливу на довкілля;

6) провадження планованої діяльності, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, без здійснення такої оцінки та отримання рішення про провадження планованої діяльності;

7) недотримання під час провадження господарської діяльності, експлуатації об'єктів, інших втручань у природне середовище і ландшафти, у тому числі з видобуванням корисних копалин, використанням техногенних родовищ корисних копалин, екологічних умов, визначених у висновку з оцінки впливу на довкілля, рішенні про провадження планованої діяльності та проектах будівництва, розширення, перепрофілювання, ліквідації (демонтажу) об'єктів, інших втручань у природне середовище і ландшафти, у тому числі з видобуванням корисних копалин, використанням техногенних родовищ корисних копалин, а також змін у цій діяльності або подовження строків її провадження.

Законами України може бути встановлена відповідальність і за інші правопорушення у сфері оцінки впливу на довкілля.

2. Особи, винні в порушенні законодавства про оцінку впливу на довкілля, притягаються до дисциплінарної, адміністративної, цивільної чи кримінальної відповідальності.

Стаття 16. Тимчасова заборона (зупинення) та припинення діяльності підприємств у разі порушення ними законодавства про оцінку впливу на довкілля

1. Діяльність суб'єктів господарювання незалежно від форми власності, що провадиться з порушенням законодавства про оцінку впливу на довкілля, може бути:

1) тимчасово заборонена (зупинена) — до виконання встановлених у висновку з оцінки впливу на довкілля екологічних умов зупиняється експлуатація підприємства чи окремих його цехів (дільниць) і одиниць обладнання;

2) припинена — повністю припиняється експлуатація підприємства чи окремих його цехів (дільниць) і одиниць обладнання.

У разі тимчасової заборони (зупинення) чи припинення діяльності підприємств забороняються всі викиди і скиди забруднюючих речовин та розміщення відходів підприємства в цілому чи окремих його цехів (дільниць) і одиниць обладнання.

2. Діяльність підприємств тимчасово забороняється (зупиняється) у разі порушення законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля, зокрема у разі недотримання під час провадження господарської діяльності, експлуатації об'єктів, інших втручань у природне середовище і ландшафти, у тому числі з видобуванням корисних копалин, використанням техногенних родовищ корисних копалин, екологічних умов, передбачених у висновку з оцінки впливу на довкілля, рішенні про провадження планованої діяльності та проектах будівництва, розширення, перепрофілювання, ліквідації (демонтажу) об'єктів, інших втручань у природне середовище і ландшафти, у тому числі з видобуванням корисних копалин, використанням техногенних родовищ корисних копалин, а також змін у цій діяльності або подовження строків її провадження, — до моменту забезпечення виконання таких екологічних умов.

3. Підставою для припинення діяльності підприємства чи окремих його цехів (дільниць) і одиниць обладнання є провадження планованої діяльності, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, без здійснення такої оцінки та отримання рішення про провадження планованої діяльності або систематичні порушення у сфері оцінки впливу на довкілля, що не можуть бути усунені з технічних, економічних або інших причин.

4. Рішення про тимчасову заборону (зупинення) або припинення діяльності підприємств у разі порушення ними законодавства про оцінку впливу на довкілля приймається виключно судом за позовом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, його територіальних органів або за позовом інших осіб, права та інтереси яких порушено.

Стаття 17. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через шість місяців з дня набрання ним чинності.

2. Дія цього Закону не поширюється на суб'єктів господарювання, які отримали рішення про провадження планованої діяльності до набрання чинності цим Законом, крім випадків, передбачених пунктом 22 частини другої та пунктом 14 частини третьої статті 3 цього Закону.

3. Висновки державної екологічної експертизи, одержані до введення в дію цього Закону, зберігають чинність та мають статус висновку з оцінки впливу на довкілля.

4. Визнати такими, що втратили чинність:

Закон України «Про екологічну експертизу» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 8, ст. 54; 2000 р., № 27, ст. 213; 2003 р., № 4, ст. 31; 2007 р., № 34, ст. 444; 2009 р., № 30, ст. 428; 2011 р., № 34, ст. 343; 2012 р., № 2-3, ст. 3; 2013 р., № 46, ст. 640);

Постанову Верховної Ради України «Про введення в дію Закону України «Про екологічну експертизу» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 8, ст. 55).

5. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

доповнити статтею 91⁵ такого змісту:

«**Стаття 91⁵.** Порухення вимог законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля

Надання завідомо неправдивих чи неповних відомостей про вплив на довкілля планованої діяльності, порушення встановлених законодавством вимог щодо здійснення оцінки впливу на довкілля, у тому числі порядку інформування громадськості та порядку проведення громадського обговорення і врахування його результатів, —

тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб, громадян — суб'єктів підприємницької діяльності від п'ятдесяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Недотримання під час провадження господарської діяльності, експлуатації об'єктів, інших втручань у природне середовище і ландшафти, у тому числі з видобуванням ресурсів корисних копалин, використанням техногенних родовищ корисних копалин, екологічних умов, передбачених у висновку з оцінки впливу на довкілля, рішення про провадження планованої діяльності та проектах будівництва, розширення, перепрофілювання, ліквідації (демонтажу) об'єктів, інших втручань у природне середовище і ландшафти, у тому числі з видобуванням корисних копалин, використанням техногенних родовищ корисних копалин, а також змін у цій діяльності або подовження строків її провадження — до моменту забезпечення виконання таких екологічних умов —

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб, громадян — суб'єктів підприємницької діяльності від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

главу 13-А доповнити статтею 172⁹⁻² такого змісту:

«**Стаття 172⁹⁻².** Порухення законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля

Порухення встановленої законодавством процедури та строків здійснення оцінки впливу на довкілля, втручання у підготовку та надання висновку з оцінки впливу на довкілля чи рішення про врахування результатів оцінки транскордонного впливу на довкілля, відмова уповноваженим законом територіальним органом, уповноваженим законом центральним органом виконавчої влади у видачі висновку з оцінки впливу на довкілля з підстав, не встановлених законом, —

тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб від двохсот до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті, —

тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб від чотирьохсот до шестисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на один рік.

Примітка. Суб'єктом правопорушень у цій статті є особи, зазначені у пункті 1, підпунктах «а», «б» пункту 2 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції»;

у статті 212³:

абзац перший частини першої після слів «Про доступ до публічної інформації» доповнити словами «Про оцінку впливу на довкілля»;

після частини сьомої доповнити новою частиною такого змісту:

«Несвоєчасне внесення документів до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля згідно із Законом України «Про оцінку впливу на довкілля», обмеження доступу до інформації, внесеної до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, —

тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

У зв'язку з цим частину восьму вважати частиною дев'ятою;
в абзаці першому частини дев'ятої слова «першою — сьомою» замінити словами «першою — восьмою»;
у статті 221 слова та цифри «статтями 85-1, 88-88-2, 90, 91, 92-1, статтями 98, 101-103» замінити словами та цифрами «статтями 85-1, 88-88-2, 90, 91, 91-5, 92-1, 98, 101-103»;
частину другу статті 250 після цифр «172⁴-172⁹» доповнити цифрами «172⁹⁻²»;
у пункті 1 частини першої статті 255:
абзац другий після цифр «172⁴-172⁹» доповнити цифрами «172⁹⁻²»;
абзац «центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів (частини друга, четверта та п'ята статті 85, статті 85¹, 88, 88¹, 88², 90, 91, 164 — в частині порушення порядку провадження господарської діяльності, пов'язаної з раціональним використанням, відтворенням та охороною природних ресурсів (земля, надра, поверхневі води, атмосферне повітря, тваринний та рослинний світ, природні ресурси територіальних вод, континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони України, добування і використання риби та інших водних живих ресурсів), поводження з відходами (крім поводження з радіоактивними відходами), небезпечними хімічними речовинами, пестицидами та агрохімікатами» викласти в такій редакції:
«центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів (частини друга, четверта та п'ята статті 85, статті 85¹, 88, 88¹, 88², 90, 91, 91⁵, 164 — в частині порушення порядку провадження господарської діяльності, пов'язаної з раціональним використанням, відтворенням та охороною природних ресурсів (земля, надра, поверхневі води, атмосферне повітря, тваринний та рослинний світ, природні ресурси територіальних вод, континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони України, добування і використання риби та інших водних живих ресурсів), поводження з відходами (крім поводження з радіоактивними відходами), небезпечними хімічними речовинами, пестицидами та агрохімікатами, порушення вимог законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля»;
абзац «Національного агентства з питань запобігання корупції (статті 172⁴-172⁹, 188⁴⁶, 212¹⁵, 212²¹)» викласти в такій редакції:
«Національного агентства з питань запобігання корупції (статті 172⁴-172⁹, 172⁹⁻², 188⁴⁶, 212¹⁵, 212²¹);
2) у Кодексі України про надра (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 36, ст. 340):
доповнити статтею 15¹ такого змісту:
«**Стаття 15¹.** Оцінка впливу на довкілля
Якщо користування надрами пов'язане з провадженням діяльності, визначеної Законом України «Про оцінку впливу на довкілля», надання їх у користування здійснюється з урахуванням результатів оцінки впливу на довкілля»;
у частині третій статті 48 слово «екологічній» замінити словами «оцінці впливу на довкілля»;
3) у Водному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 24, ст. 189):
пункт 4 статті 11 виключити;
пункт 4 частини першої статті 15-1 викласти в такій редакції:
«4) реалізація повноважень у сфері оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля»;
у статті 22:
назву викласти в такій редакції:
«**Стаття 22.** Оцінка впливу на довкілля»;
слова «державна, громадська та інша екологічна експертиза» замінити словами «оцінка впливу на довкілля»;
4) в абзаці першому частини першої статті 236 Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131) слова «проведення екологічної експертизи» замінити словами «здійснення оцінки впливу на довкілля»;
5) пункт «в» частини першої статті 14¹ Земельного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3-4, ст. 27) викласти в такій редакції:
«в) координація і забезпечення здійснення оцінки впливу на довкілля»;
6) у Лісовому кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 21, ст. 170):
у пункті 9 частини першої статті 29 слова «проведення екологічної експертизи» замінити словами «здійснення оцінки впливу на довкілля»;
у пункті 3 статті 29¹ слова «проведення екологічної експертизи» замінити словами «здійснення оцінки впливу на довкілля»;
частину восьму статті 69 доповнити абзацом шостим такого змісту:
«результати оцінки впливу на довкілля»;

7) у частині третій статті 76 Повітряного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 48-49, ст. 536) слова «технічного, економічного та екологічного висновків» замінити словами «технічного і екологічного висновків та оцінки впливу на довкілля»;

8) у Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 41, ст. 546 із наступними змінами):

пункт «Є» статті 3 викласти в такій редакції:

«Є) обов'язковість оцінки впливу на довкілля»;

пункт «Є» частини першої статті 9 викласти в такій редакції:

«Є) участь у громадських обговореннях з питань впливу планованої діяльності на довкілля»;

пункт «Ж» частини першої статті 15 виключити;

у частині першій статті 16 слова «екологічної експертизи» замінити словами «оцінки впливу на довкілля»;

у пункті «З» частини першої статті 18 слова «проведення державної екологічної експертизи» замінити словами «здійснення оцінки впливу на довкілля»;

у статті 20:

у частині першій:

пункт «Л» виключити;

доповнити пунктом «П» такого змісту:

«П) координація і забезпечення здійснення оцінки впливу на довкілля та прийняття висновку з оцінки впливу на довкілля»;

у частині другій слова «та покладені на нього актами Президента України» виключити;

пункт «Б» частини першої статті 20-1 викласти в такій редакції:

«Б) реалізація повноважень у сфері оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля»;

у частині першій статті 20²:

абзац другий пункту «А» доповнити словами «про оцінку впливу на довкілля»;

пункт «В» після слів «законодавства про охорону навколишнього природного середовища» доповнити словами «законодавства про оцінку впливу на довкілля»;

пункт «Г» частини першої статті 20-3 викласти в такій редакції:

«Г) реалізація повноважень у сфері оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля»;

пункт «Г» частини першої статті 20-4 викласти в такій редакції:

«Г) реалізація повноважень у сфері оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля»;

пункт «Г» частини першої статті 21 виключити;

розділ VI виключити;

у частині четвертій статті 52 слова «висновку державної екологічної експертизи» замінити словами «висновку з оцінки впливу на довкілля»;

у частині другій статті 68:

пункти «В» і «Г» викласти в такій редакції:

«В) порушенні вимог законодавства про оцінку впливу на довкілля, у тому числі поданні завідомо неправдивого звіту з оцінки впливу на довкілля чи висновку з оцінки впливу на довкілля»;

Г) неврахуванні у встановленому порядку результатів оцінки впливу на довкілля та невиконанні екологічних умов, визначених у висновку з оцінки впливу на довкілля»;

пункт «Д» виключити;

9) частину першу статті 8 Закону України «Про інвестиційну діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 47, ст. 646 із наступними змінами) після абзацу другого доповнити новим абзацом такого змісту: «одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля».

У зв'язку з цим абзаци третій — п'ятий вважати відповідно абзацами четвертим — шостим;

10) у Законі України «Про природно-заповідний фонд України» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 34, ст. 502; 2000 р., № 4, ст. 26; 2010 р., № 11, ст. 112):

в абзаці п'ятому статті 8 слова «проведення екологічних експертиз» замінити словами «здійснення оцінки впливу на довкілля»;

в абзаці четвертому статті 13 слова «проведенні екологічної експертизи» замінити словами «здійсненні оцінки впливу на довкілля»;

у статті 40:

у частині першій слова «навколишнє природне середовище» замінити словом «довкілля»;

у частині другій слова «на основі екологічної експертизи, що проводиться» виключити;

у пункті «В» частини другої статті 64 слова «проведення екологічної експертизи» замінити словами «здійснення оцінки впливу на довкілля», а слова «її висновків» — словами «екологічних умов»;

11) у частині другій статті 22 Закону України «Про дорожній рух» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 31, ст. 338) слова «екологічній експертизі» замінити словами «оцінці впливу на довкілля»;

12) у Законі України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 12, ст. 81; 2000 р., № 30, ст. 236; 2005 р., № 27, ст. 362; 2006 р., № 49, ст. 486; 2014 р., № 2-3, ст. 41):

в абзаці третьому частини першої статті 20 слова «екологічній експертизі» замінити словами «оцінці впливу на довкілля»;

у статті 37:

абзац третій частини четвертої після слів «оцінка впливу» доповнити словами «на довкілля», а слова «на людину та навколишнє природне середовище» виключити;

друге речення частини п'ятої після слів «приймається на підставі» доповнити словами «оцінки впливу на довкілля»;

у статті 40:

частину другу після слів «з урахуванням» доповнити словами «оцінки впливу на довкілля»;

у частині сьомій після слів «Висновки державних експертиз» доповнити словами «та висновок з оцінки впливу на довкілля», а слова «висновки державної екологічної експертизи» замінити словами «висновки з оцінки впливу на довкілля»;

у статті 83 після слів «які здійснюють» доповнити словами «оцінку впливу на довкілля», а слова «включаючи екологічну» виключити;

13) у Законі України «Про пестициди і агрохімікати» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 14, ст. 91; 2004 р., № 26, ст. 362; 2013 р., № 46, ст. 640):

частину третю статті 7 після слів «санітарно-епідеміологічної експертизи» доповнити словами «та позитивну еколого-експертну оцінку матеріалів, поданих для реєстрації пестицидів та агрохімікатів»;

в абзаці третьому частини першої статті 16-4 слова «державної екологічної експертизи» замінити словами «еколого-експертної оцінки в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України»;

14) у Законі України «Про поводження з радіоактивними відходами» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 27, ст. 198; 2000 р., № 30, ст. 236; 2005 р., № 27, ст. 362):

в абзаці третьому частини першої статті 8 слова «екологічній експертизі» замінити словами «оцінці впливу на довкілля»;

у статті 22:

абзац третій частини третьої викласти в такій редакції:

«результатів оцінки впливу на довкілля»;

частину четверту викласти в такій редакції:

«Результати оцінки впливу на довкілля та висновки експертиз мають бути доступними для громадськості»;

друге речення частини третьої статті 24 після слів «У разі позитивного» доповнити словами «висновку з оцінки впливу на довкілля та»;

абзац шостий частини першої статті 29 після слів «вимог законодавства щодо» доповнити словами «оцінки впливу на довкілля та»;

15) у назві і тексті статті 15 Закону України «Про трубопровідний транспорт» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 29, ст. 139) слова «Екологічна експертиза» та «обов'язкова державна екологічна експертиза» замінити словами «оцінка впливу на довкілля»;

16) у Законі України «Про видобування і переробку уранових руд» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 11-12, ст. 39):

у частині шостій статті 7 слова «позитивних висновків державної екологічної експертизи» замінити словами «позитивного висновку з оцінки впливу на довкілля», а слова «Про екологічну експертизу» та — словами «Про оцінку впливу на довкілля» та позитивних висновків»;

у частині третій статті 12 слова «державну екологічну експертизу» замінити словами «оцінку впливу на довкілля»;

17) у Законі України «Про відходи» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 36-37, ст. 242 із наступними змінами):

розділ I доповнити статтею 7¹ такого змісту:

«Стаття 7¹. Оцінка впливу на довкілля

Надання дозволів, передбачених цим Законом, на види діяльності та об'єкти, що підлягають оцінці впливу на довкілля, здійснюється з урахуванням результатів оцінки впливу на довкілля такої діяльності згідно із Законом України «Про оцінку впливу на довкілля»;

пункт «а» частини другої статті 20 викласти в такій редакції:

«а) забезпечення здійснення оцінки впливу на довкілля та надання висновку з оцінки впливу на довкілля щодо науково-дослідних і технологічних розробок та проектно-кошторисної документації

на будівництво і реконструкцію підприємств, установок, полігонів, комплексів, споруд, інших спеціально відведених місць чи об'єктів відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля»; пункт «а» статті 20¹ викласти в такій редакції:

«а) забезпечення здійснення оцінки впливу на довкілля та надання висновку з оцінки впливу на довкілля щодо науково-дослідних і технологічних розробок та проектно-кошторисної документації на будівництво і реконструкцію підприємств, установок, полігонів, комплексів, споруд, інших спеціально відведених місць чи об'єктів відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля»; пункт «в» частини першої статті 23 викласти в такій редакції:

«в) забезпечення здійснення оцінки впливу на довкілля та надання висновку з оцінки впливу на довкілля щодо науково-дослідних і технологічних розробок та проектно-кошторисної документації на будівництво і реконструкцію підприємств, установок, полігонів, комплексів, споруд, інших спеціально відведених місць чи об'єктів відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля»;

18) у Законі України «Про рослинний світ» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 22-23, ст. 198):

у пункті 3 частини першої статті 26 слова «проведенням екологічної експертизи» замінити словами «здійсненням оцінки впливу на довкілля»;

у статті 28:

у назві слова «екологічної експертизи» замінити словами «експертизи та здійснення оцінки впливу на довкілля»;

слово «екологічної» виключити, а слово «розрахунків» замінити словами «під час здійснення оцінки впливу на довкілля»;

19) у частині п'ятій статті 7 Закону України «Про архітектурну діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 31, ст. 246; 2011 р., № 34, ст. 343) слова «проводиться їх» замінити словами «здійснюється оцінка їх впливу на довкілля та проводиться»;

20) у статті 11 Закону України «Про угоди про розподіл продукції» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 44, ст. 391; 2011 р., № 6, ст. 47):

частину другу після слова «підлягають» доповнити словами «оцінці впливу на довкілля та», а слово «природоохоронних» виключити;

у частині третій:

абзац перший після слова «проведених» доповнити словами «оцінки впливу на довкілля та»;

в абзаці третьому слова «може бути проведена додаткова чи повторна експертиза» замінити словами «можуть бути проведені додаткові чи повторні оцінка впливу на довкілля або експертиза»;

21) у Гірничому законі України (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 50, ст. 433; 2001 р., № 32, ст. 172; 2005 р., № 6, ст. 138; 2013 р., № 48, ст. 682):

у частині третій статті 13 слово «екологічній» замінити словами «оцінці впливу на довкілля»;

у статті 16 слово «екологічну» замінити словами «оцінку впливу на довкілля»;

у статті 22:

у частині першій слова «Державна технічна (будівельно-технічна), екологічна» замінити словами «Оцінка впливу на довкілля, державна технічна (будівельно-технічна)»;

частину другу після слова «статті» доповнити словами «оцінка впливу на довкілля та»;

у частині першій статті 45 слово «екологічну» замінити словами «оцінку впливу на довкілля»;

22) в абзаці третьому статті 16 Закону України «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 12, ст. 95) слова «проведення державної екологічної експертизи» замінити словами «координація і забезпечення здійснення оцінки впливу на довкілля та надання висновку з оцінки впливу на довкілля щодо»;

23) у Законі України «Про курорти» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 50, ст. 435; 2014 р., № 2-3, ст. 41):

у статті 10 слова «державній екологічній та», «експертизам» та «Про державну екологічну експертизу» замінити відповідно словами «оцінці впливу на довкілля та державній», «експертизі» та «Про оцінку впливу на довкілля»;

у частині першій статті 11 слова «позитивного висновку державної екологічної та санітарно-гігієнічної експертиз» замінити словами «позитивного висновку з оцінки впливу на довкілля та позитивного висновку державної санітарно-гігієнічної експертизи»;

у частині третій статті 31 слова «та екологічної експертиз» замінити словами «експертизи та оцінки впливу на довкілля»;

24) статтю 25 Закону України «Про охорону атмосферного повітря» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 48, ст. 252) викласти в такій редакції:

«Стаття 25. Оцінка впливу на довкілля та державна санітарно-гігієнічна експертиза

Для визначення безпеки для здоров'я людини та екологічної безпеки під час проектування, розміщення, будівництва нових і реконструкції діючих підприємств та інших об'єктів проводяться

оцінка впливу на довкілля та державна санітарно-гігієнічна експертиза в порядку, визначеному законодавством»;

{Стаття 25 в редакції Закону N 2059-VIII (2059-19) від 23.05.2017}

25) у Законі України «Про нафту і газ» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 50, ст. 262; 2004 р., № 23, ст. 324; 2011 р., № 29, ст. 272; 2014 р., № 2-3, ст. 41):

частину першу статті 12 доповнити абзацом дев'ятим такого змісту:

«врахування результатів оцінки впливу на довкілля»;

статтю 14 доповнити частиною третьою такого змісту:

«Надання спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами здійснюється з урахуванням результатів оцінки впливу на довкілля»;

частину другу статті 41 після слів «у встановленому порядку» доповнити словами «оцінці впливу на довкілля та»;

у частині другій статті 45 слова «екологічній експертизі» замінити словами «оцінці впливу на довкілля»;

26) у Законі України «Про тваринний світ» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 14, ст. 97):

в абзаці дев'ятому статті 9 слова «висновків екологічної експертизи щодо» замінити словами «результатів оцінки впливу на довкілля»;

у назві і тексті статті 41 слова «проведення екологічної експертизи впливу об'єктів експертизи» замінити словами «здійснення оцінки впливу на довкілля», а слова «проведення екологічної експертизи діючих об'єктів» — словами «здійснення оцінки впливу на довкілля»;

у статті 51 слова «позитивних висновків державної екологічної експертизи» замінити словами «позитивного висновку з оцінки впливу на довкілля»;

абзац шостий частини другої статті 63 викласти в такій редакції:

«невиконанні екологічних умов, визначених у висновку з оцінки впливу на довкілля»;

27) у Законі України «Про питну воду та питне водопостачання» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 16, ст. 112):

в абзаці одинадцятому статті 6 слова «державної екологічної і» замінити словами «оцінки впливу на довкілля і державної»;

в абзаці восьмому частини першої статті 7 слова «екологічної і» замінити словами «оцінки впливу на довкілля і державної»;

в абзаці п'ятому статті 13 слова «екологічної та» виключити;

абзац третій частини третьої статті 45 виключити;

28) в абзаці восьмому частини другої статті 11 Закону України «Про Червону книгу України» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 30, ст. 201; 2009 р., № 19, ст. 259; 2015 р., № 25, ст. 195) слова «проведення екологічної експертизи» замінити словами «здійснення оцінки впливу на довкілля»;

29) у частині другій статті 49 Закону України «Про охорону земель» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 39, ст. 349) слова «проведення державної екологічної експертизи» замінити словами «здійснення оцінки впливу на довкілля»;

30) частину першу статті 31 Закону України «Про телекомунікації» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 12, ст. 155; 2011 р., № 34, ст. 343) після слова «підлягають» доповнити словами «оцінці впливу на довкілля та»;

31) у частині другій статті 10 Закону України «Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 6, ст. 138) слова «державна екологічна експертиза документації з упровадження і використання вибухових речовин» замінити словами «еколого-експертна оцінка документації із впровадження і використання вибухових речовин, яка здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України»;

32) абзац третій частини першої статті 5 Закону України «Про порядок прийняття рішень про розміщення, проектування, будівництво ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 51, ст. 555; 2009 р., № 51, ст. 759) викласти в такій редакції:

«результати оцінки впливу на довкілля»;

33) у Законі України «Про хімічні джерела струму» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 33, ст. 279):

частину другу статті 14 після слова «підлягає» доповнити словами «оцінці впливу на довкілля»;

частину другу статті 20 після слова «підлягає» доповнити словами «оцінці впливу на довкілля»;

34) у частині третій статті 8 Закону України «Про дитяче харчування» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 44, ст. 433; 2011 р., № 22, ст. 149) слова «висновком державної екологічної експертизи» замінити словами «результатами оцінки впливу на довкілля»;

35) у Законі України «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів» (Відомості Верховної Ради України, 2007 р., № 35, ст. 484; 2013 р., № 46, ст. 640):

в абзаці другого частини першої статті 9 слова «здійснює державну екологічну експертизу» замінити словами «забезпечує оцінку впливу на довкілля»;

частину третю статті 13 після слів «в навколишнє природне середовище ГМО» доповнити словами «без оцінки впливу на довкілля та»;

36) у Законі України «Про регулювання містобудівної діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 34, ст. 343; 2012 р., № 29, ст. 345; 2015 р., № 28, ст. 236):

у статті 31:

абзац третій частини першої викласти в такій редакції:

«До проектної документації на будівництво об'єктів, що підлягають оцінці впливу на довкілля згідно із Законом України «Про оцінку впливу на довкілля», додаються результати оцінки впливу на довкілля»;

частину четверту після абзацу четвертого доповнити новим абзацом такого змісту:

«4) підлягають оцінці впливу на довкілля згідно із Законом України «Про оцінку впливу на довкілля».

У зв'язку з цим абзац п'ятий вважати абзацом шостим;

пункт 3 частини першої статті 34 доповнити словами «або підлягають оцінці впливу на довкілля згідно із Законом України «Про оцінку впливу на довкілля»;

у статті 37:

частину третю після абзацу сьомого доповнити новим абзацом такого змісту:

«7) результати оцінки впливу на довкілля у випадках, визначених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля».

У зв'язку з цим абзац восьмий вважати абзацом дев'ятим;

частину четверту після абзацу п'ятого доповнити новим абзацом такого змісту:

«4) результати оцінки впливу на довкілля у випадках, визначених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля».

У зв'язку з цим абзац шостий вважати абзацом сьомим;

37) пункт 4 Переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності, затвердженого Законом України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 47, ст. 532 із наступними змінами), викласти в такій редакції:

«4. Висновок з оцінки впливу на довкілля Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»;

38) в абзаці четвертому частини першої статті 4 Закону України «Про аквакультуру» (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 43, ст. 616) слова «проведення екологічної експертизи» замінити словами «здійснення оцінки впливу на довкілля»;

39) статтю 3 Закону України «Про засади функціонування ринку електричної енергії України» (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 22, ст. 781) доповнити частиною четвертою такого змісту:

«4. Діяльність суб'єктів ринку підлягає оцінці впливу на довкілля у встановлених законодавством випадках»;

40) у пункті 7 Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення містобудівної діяльності» від 17 січня 2017 року № 1817-VIII:

підпункт 4 після абзацу «житлові будинки понад чотири поверхи» доповнити новим абзацом такого змісту:

«об'єкти, які підлягають оцінці впливу на довкілля відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»;

абзац другий підпункту 8 після слів і цифр «що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками» доповнити словами «або підлягають оцінці впливу на довкілля згідно із Законом України «Про оцінку впливу на довкілля».

6. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України

м. Київ

23 травня 2017 року

№ 2059-VIII

П.ПОРОШЕНКО

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 13 грудня 2017 р. № 989

Київ

Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля

Відповідно до частини дев'ятої статті 7 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» Кабінет Міністрів України **постановляє:**

Затвердити Порядок проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля, що додається.

Прем'єр-міністр України

В.ГРОЙСМАН

Інд. 75

ПОРЯДОК
проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу
на довкілля

1. Цей Порядок визначає механізм проведення громадських слухань у процесі громадського обговорення планованої діяльності, яка підлягає оцінці впливу на довкілля (далі — планована діяльність).

2. У цьому Порядку терміни вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про оцінку впливу на довкілля» (далі — Закон).

3. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган забезпечує проведення громадських слухань у процесі громадського обговорення планованої діяльності шляхом: оприлюднення оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, а в разі необхідності — оголошення про проведення повторних громадських слухань; проведення громадських слухань; розгляду, повного врахування, часткового врахування або обґрунтованого відхилення зауважень і пропозицій громадськості, отриманих під час громадських слухань; підготовки і оприлюднення шляхом внесення до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля звіту про громадське обговорення.

Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган може залучати до проведення громадських слухань організатора громадських слухань.

4. Організатор громадських слухань визначається уповноваженим центральним або уповноваженим територіальним органом один раз на рік на конкурсній основі за договором з урахуванням вимог Закону України «Про публічні закупівлі». У разі проведення уповноваженим центральним органом або уповноваженим територіальним органом громадських слухань самостійно відповідний орган виконує всі функції, передбачені цим Порядком для організатора громадських слухань.

5. Організатором громадських слухань може бути юридична особа або фізична особа — підприємець, яка має досвід у сфері охорони довкілля не менше двох років та людські і технічні ресурси, необхідні для забезпечення проведення громадських слухань у відповідному регіоні або регіонах.

6. Організатор громадських слухань повинен бути незалежним, об'єктивним та неупередженим і не мати потенційного конфлікту інтересів щодо планованої діяльності в розумінні Закону України «Про запобігання корупції». Юридична особа або фізична особа — підприємець, яка залучалася суб'єктом господарювання до розроблення документації щодо планованої діяльності на попередніх етапах (розроблення проектної документації, підготовка звіту з оцінки впливу на довкілля, інше), не може бути організатором громадських слухань щодо такої планованої діяльності. Організатор громадських слухань зобов'язаний повідомити про конфлікт інтересів уповноваженому центральному органу або уповноваженому територіальному органу. У такому випадку уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган проводить громадські слухання самостійно.

7. Організатор громадських слухань:

проводить громадські слухання відповідно до Закону та цього Порядку;

реєструє учасників громадських слухань у журналі (відомості) реєстрації учасників за формою згідно з додатком 1;

реєструє виступи учасників громадських слухань у журналі (відомості) реєстрації виступів за формою згідно з додатком 2;

забезпечує аудіо- та/або відеофіксацію ходу громадських слухань;

здійснює головування під час громадських слухань;

готує протокол громадських слухань за формою згідно з додатком 3.

8. Під час громадського обговорення планованої діяльності може проводитися одне або більше громадських слухань. Кількість громадських слухань визначається суб'єктом господарювання з урахуванням масштабів очікуваного впливу, а також таких умов:

якщо вплив планованої діяльності не поширюється за межі області, громадські слухання проводяться за місцем провадження планованої діяльності або в адміністративному центрі адміністративно-територіальної одиниці, яка може зазнати впливу планованої діяльності;

якщо вплив планованої діяльності поширюється на дві та більше областей, але менше ніж на третину областей України, громадські слухання проводяться за місцем провадження планованої

діяльності та в адміністративних центрах адміністративно-територіальних одиниць, які можуть зазнати впливу планованої діяльності, кожної з таких областей;

якщо вплив планованої діяльності поширюється більше ніж на третину областей України, громадські слухання проводяться за місцем провадження планованої діяльності, в адміністративних центрах адміністративно-територіальних одиниць третини областей України, які можуть зазнати впливу планованої діяльності, та додатково в м. Києві.

9. Громадські слухання проводяться не раніше ніж через десять робочих днів з дня оприлюднення уповноваженим центральним органом або уповноваженим територіальним органом оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля.

До подання оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля суб'єкт господарювання може провести консультації з уповноваженим центральним органом або уповноваженим територіальним органом щодо місця та часу проведення громадських слухань з урахуванням можливості забезпечення присутності всіх потенційних учасників.

10. Громадські слухання вважаються такими, що не відбулися, якщо на такі слухання не з'явився:

- 1) їх організатор;
- 2) суб'єкт господарювання.

У разі визнання громадських слухань такими, що не відбулися у зв'язку з неявкою організатора громадських слухань, проводяться повторні громадські слухання. Опублікування оголошення про проведення повторних громадських слухань та проведення повторних громадських слухань здійснюється за рахунок організатора громадських слухань.

11. Проведення повторних громадських слухань відбувається не раніше ніж через п'ять робочих днів після офіційного оприлюднення оголошення про проведення повторних громадських слухань. Оприлюднення оголошення про проведення повторних громадських слухань відбувається у той самий спосіб, що і оприлюднення оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля. Зміст оголошення про проведення повторних громадських слухань включає всю інформацію, що наводилася в оголошенні про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, із зазначенням дати, часу і місця проведення повторних громадських слухань.

12. Організатор громадських слухань забезпечує запис громадського слухання із застосуванням засобів аудіо- та/або відеофіксації. Аудіо- та/або відеозапис є невід'ємною частиною протоколу громадських слухань.

13. Громадські слухання проводяться під головуванням організатора громадських слухань, який зобов'язаний:

- визначати регламент громадських слухань;
- відкривати громадські слухання (представляти головуючого та суб'єкта господарювання, плановану діяльність, щодо якої проводяться громадські слухання);
- оголошувати порядок денний згідно з додатком 3 і регламент громадських слухань;
- інформувати про ведення аудіо- та/або відеозапису громадських слухань, про порядок ведення протоколу громадських слухань, подання усних та письмових зауважень і пропозицій під час громадських слухань;
- надавати можливість суб'єктові господарювання викласти основні відомості щодо планованої діяльності та положення звіту з оцінки впливу на довкілля, які виносяться на обговорення, та проблемні питання, що заслуговують на увагу громадськості;
- надавати можливість представникам громадськості ставити запитання суб'єкту господарювання, присутнім експертам та спеціалістам та висловити свою думку;
- забезпечувати ведення обговорення, подання пропозицій та зауважень громадськості з дотриманням регламенту;
- підбивати підсумки громадських слухань та інформувати учасників громадських слухань про те, в який спосіб враховуватимуться зауваження та пропозиції громадськості уповноваженим центральним органом або уповноваженим територіальним органом.

14. Хід та результати громадських слухань оформлюються протоколом громадських слухань, який підписується головуючим на громадських слуханнях.

15. Громадські слухання розпочинаються з доповіді головуючого, який коротко інформує присутніх про суть питань, що повинні бути обговорені, про склад учасників та порядок і регламент громадських слухань. Головуючий також повідомляє присутнім інформацію, надану суб'єктом господарювання, щодо оприлюднення ним оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, а також щодо розміщення звіту з оцінки впливу на довкілля для ознайомлення у місцях, доступних для громадськості.

16. Наступним після організатора громадських слухань виступає суб'єкт господарювання, який є замовником планованої діяльності. Доповідь суб'єкта господарювання повинна містити:

- короткий опис планованої діяльності;

основні положення та висновки звіту з оцінки впливу на довкілля;
інформацію про можливий негативний вплив на довкілля;
заходи, спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на довкілля, у тому числі (за можливості) компенсаційні заходи;
зміст зауважень і пропозицій громадськості, що надійшли до початку громадських слухань;
інші відомості щодо планованої діяльності, визначені суб'єктом господарювання.

17. У разі необхідності після суб'єкта господарювання за його пропозицією виступають інші співдоповідачі, експерти або спеціалісти.

18. Після доповідей головуєчий надає учасникам громадських слухань можливість поставити доповідачам запитання. Суб'єкт господарювання зобов'язаний забезпечити надання відповідей на запитання громадськості в усній формі під час громадських слухань із внесенням їх до протоколу громадських слухань або в письмовій формі після їх закінчення. Суб'єкт господарювання протягом п'яти робочих днів з дня проведення громадських слухань надає письмові відповіді на усі запитання громадськості, на які він не зміг надати відповідь під час громадських слухань. Відповідь надсилається на адресу особи, що поставила запитання, зазначену в журналі (відомості) реєстрації учасників громадських слухань. У той же строк копії відповідей також надсилаються організаторові громадських слухань для долучення до протоколу громадського слухання.

19. Усім учасникам громадських слухань забезпечуються рівні умови для висловлення своєї думки, подання пропозицій і зауважень.

20. З метою забезпечення належного проведення громадських слухань учасники громадських слухань реєструються у журналі (відомості) виступів учасників громадських слухань, а порядок виступів визначається відповідно до записів у зазначеному журналі (відомості). Регламент громадських слухань розраховується також з урахуванням можливості для виступів учасників громадських слухань, не зареєстрованих у журналі (відомості).

21. Усі пропозиції і зауваження, подані під час громадських слухань в усній формі, фіксуються у протоколі громадських слухань. Письмові пропозиції та зауваження, що подаються в ході громадських слухань, реєструються у журналі (відомості) реєстрації письмових зауважень та пропозицій за формою згідно з додатком 4 і додаються до протоколу громадських слухань.

22. У разі необхідності уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган або організатор громадських слухань може запросити представників правоохоронних органів для забезпечення правопорядку під час громадських слухань.

23. Відсутність пропозицій і зауважень громадськості фіксується у відповідному розділі протоколу громадських слухань. У разі неявки представників громадськості на громадські слухання складається відповідний акт, що підписується головуєчим. У такому випадку громадські слухання вважаються такими, що відбулися.

24. Організатор громадських слухань передає не пізніше ніж через сім робочих днів після проведення громадських слухань уповноваженому центральному органу або уповноваженому територіальному органу підписаний протокол громадських слухань з усіма додатками або акт у випадку, передбаченому пунктом 23 цього Порядку.

25. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган протягом трьох робочих днів вносить протокол громадських слухань до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля.

26. Розглядаючи звіт з оцінки впливу на довкілля та готуючи висновок з оцінки впливу на довкілля, уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган розглядає, повністю враховує, частково враховує або обґрунтовано відхиляє усі зауваження і пропозиції, отримані в ході громадських слухань та протягом усього строку громадського обговорення. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган складає таблицю із зазначенням інформації про повне врахування, часткове врахування або обґрунтоване відхилення отриманих під час громадського обговорення зауважень і пропозицій.

27. Протоколи громадських слухань з усіма додатками та таблиця врахування зауважень і пропозицій громадськості включаються уповноваженим центральним органом або уповноваженим територіальним органом до звіту про громадське обговорення. Звіт про громадське обговорення вноситься уповноваженим центральним органом або уповноваженим територіальним органом до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля одночасно з висновком з оцінки впливу на довкілля.

**ЖУРНАЛ (ВІДОМІСТЬ)
реєстрації учасників громадських слухань щодо**

(вид планованої діяльності)

(місце проведення громадського слухання)

« ____ » _____ 20__ р.

м. _____

№	Прізвище, ім'я, по батькові (для фізичних осіб) або прізвище, ім'я, по батькові представника і найменування (для юридичних осіб)	Рік народження (для фізичних осіб)	Контактний телефон	Адреса реєстрації або фактична адреса проживання (для фізичних осіб) або адреса місцезнаходження (для юридичних осіб)	Підпис*
---	---	--	-----------------------	---	---------

Головуючий _____
(підпис)

(прізвище та ініціали)

* Підпис особи, що дає згоду на обробку персональних даних відповідно до Закону України «Про захист персональних даних».

ЖУРНАЛ (ВІДОМІСТЬ)
реєстрації виступів учасників громадських слухань щодо

(вид планованої діяльності)

(місце проведення громадського слухання)

« ____ » _____ 20__ р.

м. _____

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові (для фізичних осіб) або прізвище, ім'я, по батькові представника (для юридичних осіб)	Посада / найменування юридичної особи	Підпис*
-------	---	--	---------

Головуючий _____
(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

* Підпис особи, що дає згоду на обробку персональних даних відповідно до Закону України «Про захист персональних даних».

ПРОТОКОЛ громадських слухань щодо

(вид планованої діяльності)

(місце проведення громадського слухання)

«___» _____ 20__ р.

м. _____

Присутні:

Учасники громадських слухань у кількості _____ осіб згідно із журналом (відомістю) реєстрації учасників, що є невід'ємним додатком до цього протоколу.

Порядок денний:

1. Оголошення головуючого, порядку денного та регламенту громадських слухань.
2. Доповідь суб'єкта господарювання щодо планованої діяльності та її впливу на довкілля, доповіді інших учасників.
3. Запитання до доповідачів та відповіді.
4. Обговорення учасниками громадських слухань (зауваження, пропозиції).
5. Підбиття підсумків, інформування учасників слухань про порядок врахування зауважень і пропозицій громадськості та закриття громадських слухань.
1. Оголошення головуючого, порядку денного та регламенту громадських слухань.

Слухали:

1. Головуючого, який повідомив, що згідно з Порядком проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 989, він уповноважений головувати на громадських слуханнях.

2. Головуючого, який роз'яснив мету і процедуру проведення громадських слухань, процедуру врахування зауважень та пропозицій громадськості під час видачі висновку з оцінки впливу на довкілля та рішення про провадження планованої діяльності.

3. Ураховуючи кількість доповідачів та учасників громадських слухань головуючий оголосив порядок денний та встановив такий регламент:

- на вступне слово головуючого — до ____ хв.;
- на доповідь суб'єкта господарювання — до ____ хв.;
- на кожну з ____ співдоповідей — до ____ хв.;
- відповіді на запитання після доповідей усіх співдоповідачів разом — до ____ хв.;
- на зареєстровані виступи в обговоренні — до ____ хв.;
- на інші виступи в обговоренні — до ____ хв.;
- на підбиття підсумків та закриття слухань — до ____ хв.

2. Доповідь суб'єкта господарювання щодо планованої діяльності та її впливу на довкілля, доповіді інших учасників.

Слухали:

1. Доповідь суб'єкта господарювання щодо планованої діяльності та її впливу на довкілля

(прізвище, ім'я, по батькові, посада)

(короткий зміст доповіді)

2. Доповідь іншого учасника

(прізвище, ім'я, по батькові, посада)

(короткий зміст доповіді)

3. Доповідь іншого учасника

(прізвище, ім'я, по батькові, посада)

(короткий зміст доповіді)

3. Запитання та відповіді до доповідачів (реєстрації підлягають усі запитання незалежно від того, відповідь надається безпосередньо на громадських слуханнях чи у письмовій формі після їх завершення)*

№	Запитання до доповідачів (із зазначенням особи, що їх подає)	Відповідь, якщо надавалася (із зазначенням особи, що її надає)

4. Обговорення учасниками громадських слухань (усні зауваження, пропозиції, та відповіді на них)*

№	Зауваження, пропозиція (із зазначенням особи, що їх подає)	Відповідь, якщо надавалася (із зазначенням особи, що її надає)

5. Підбиття головуючим підсумків, інформування учасників слухань про порядок урахування зауважень і пропозицій громадськості та закриття громадських слухань.

Слухали:

До протоколу додаються:

1. Журнал (відомість) реєстрації учасників громадських слухань на ____ арк.
2. Журнал (відомість) реєстрації виступів учасників громадських слухань на ____ арк.
3. Журнал (відомість) реєстрації письмових зауважень та пропозицій, що надійшли протягом громадських слухань, на ____ арк.
4. Письмові зауваження та пропозиції, що надійшли протягом громадських слухань, на ____ арк.
5. Відповіді суб'єкта господарювання на запитання, надані після громадських слухань, на ____ арк.
6. Аудіо- та/або відеозапис громадських слухань.

Головуючий

(підпис)

(прізвище та ініціали)

* Факт відсутності зауважень та пропозицій фіксується у розділі 3 протоколу.

**ЖУРНАЛ (ВІДОМІСТЬ)
реєстрації письмових зауважень та пропозицій, що надійшли
протягом громадських слухань**

(вид планованої діяльності)

(місце проведення громадського слухання)

№	Прізвище, ім'я, по батькові (для фізичних осіб), а також найменування (для юридичних осіб) особи, що подає письмові зауваження і пропозиції	Загальна кількість аркушів	Підпис*

Головуючий

(підпис)

(прізвище та ініціали)

* Підпис особи, що дає згоду на обробку персональних даних відповідно до Закону України «Про захист персональних даних».

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 13 грудня 2017 р. № 1010

Київ

Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1, абзацу другого частини першої, пункту 22 частини другої та пункту 14 частини третьої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» Кабінет Міністрів України **постановляє:**

Затвердити:

критерії визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, згідно з додатком 1;

критерії визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля, згідно з додатком 2.

Прем'єр-міністр України

В.ГРОЙСМАН

Інд. 75

КРИТЕРІЇ
визначення планованої діяльності, яка не
підлягає оцінці впливу на довкілля

1. Згідно з цими критеріями визначається планована діяльність, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля.

2. Оцінці впливу на довкілля не підлягає планована діяльність, визначена пунктами 1–21 частини другої та пунктами 1–13 частини третьої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», у разі, коли вона спрямована виключно на забезпечення оборони держави, ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій, наслідків антитерористичної операції на території проведення антитерористичної операції на період її проведення, а саме діяльність з:

1) будівництва об'єктів військового та оборонного призначення, які використовуватимуться виключно для забезпечення оборони держави та на які поширюється законодавство про державну таємницю;

2) відновлення окремих конструкцій будівель і споруд з метою ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та відновлення функціонування об'єктів, призначених для забезпечення життєдіяльності населення, без зміни їх геометричних розмірів;

3) відновлення окремих конструкцій будівель і споруд з метою ліквідації наслідків антитерористичної операції та відновлення функціонування об'єктів, призначених для забезпечення життєдіяльності населення, без зміни їх геометричних розмірів на територіях проведення антитерористичної операції та у населених пунктах, на території яких здійснювалася антитерористична операція, відповідно до переліку, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2015 р. № 1275 (Офіційний вісник України, 2015 р., № 98, ст. 3367), на період її проведення.

КРИТЕРІЇ
визначення розширень і змін діяльності та об'єктів,
які не підлягають оцінці впливу на довкілля

1. Згідно з цими критеріями визначаються розширення і зміни діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля.

2. Оцінці впливу на довкілля не підлягають розширення і зміни діяльності та об'єктів, визначених пунктами 1–21 частини другої та пунктами 1–13 частини третьої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», а саме:

1) технічне переоснащення одиниць та вузлів технологічного устаткування, систем управління та автоматизації, які морально застаріли та у яких вичерпано технічний ресурс, що розташовані в існуючих цехах, приміщеннях, без перепрофілювання, капітального ремонту, реконструкції об'єктів та підприємств, якщо в результаті такого переоснащення господарська діяльність не призведе до збільшення утворюваних та утворення нових видів небезпечних відходів, збільшення та/або появи нових джерел викидів в атмосферне повітря та скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення, а також випромінювання;

2) капітальний ремонт інженерних мереж (газопостачання, водопостачання, водовідведення, тепlopостачання, електропостачання, зв'язку) в межах існуючої мережі та у межах відведення земельних ділянок, без зміни зовнішніх геометричних розмірів, цільового та функціонального призначення, за винятком виконання таких робіт на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду (крім господарських зон національних природних і регіональних ландшафтних парків), за умови, що припинення на час виконання робіт експлуатації об'єкта в цілому або його частин не призведе до збільшення утворюваних та утворення нових видів небезпечних відходів, збільшення та/або появи нових викидів в атмосферне повітря та скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення, а також випромінювання;

3) капітальний ремонт та реконструкція окремих виробничих споруд та інженерних мереж в межах територій та/або приміщень, які використовуються для провадження господарської діяльності, без перепрофілювання та зміни зовнішніх геометричних розмірів та за умови, що в результаті такого капітального ремонту та реконструкції господарська діяльність не призведе до збільшення утворюваних та утворення нових видів небезпечних відходів, збільшення та/або появи нових джерел викидів в атмосферне повітря та скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення, а також випромінювання;

4) розширення господарської діяльності або об'єктів, які не підлягали оцінці впливу на довкілля та які внаслідок зазначеного розширення не перевищуватимуть порогових значень для видів діяльності або об'єктів, визначених у частинах другій і третій статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»;

5) розширення господарської діяльності або об'єктів, які підлягали оцінці впливу на довкілля та щодо яких було отримано висновок з оцінки впливу на довкілля, якщо зазначене розширення не перевищуватиме порогових значень для видів діяльності або об'єктів, визначених у частинах другій і третій статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (у разі встановлення таких порогових значень);

6) розширення господарської діяльності або об'єктів, які підлягали оцінці впливу на довкілля та щодо яких було отримано висновок з оцінки впливу на довкілля, порогові значення для яких у частинах другій і третій статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» не встановлені, за умови, що в результаті такого розширення господарська діяльність не призведе до збільшення утворюваних та утворення нових видів небезпечних відходів, збільшення та/або появи нових джерел викидів в атмосферне повітря та скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення, а також випромінювання;

7) перепрофілювання господарської діяльності або об'єктів з метою провадження господарської діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, якщо зазначене перепрофілювання не пов'язане з ліквідацією (демонтажем) таких об'єктів, рекультивацією чи консервацією таких об'єктів або територій.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 13 грудня 2017 р. № 1026

Київ

Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля

Відповідно до частини десятої статті 4, частини десятої статті 9 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» Кабінет Міністрів України **постановляє:**

Затвердити такі, що додаються:

Порядок передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля;

Порядок ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля.

Прем'єр-міністр України

В. ГРОЙСМАН

Інд. 75

ПОРЯДОК
передачі документації для надання висновку з оцінки впливу
на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля

1. Цей Порядок визначає механізм передачі суб'єктом господарювання Мінприроди (далі – уповноважений центральний орган) або обласним, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям (відповідному підрозділу з питань екології та природних ресурсів), органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань екології та природних ресурсів (далі – уповноважений територіальний орган) документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля, вимоги до форми, складу та її змісту та фінансування оцінки впливу на довкілля.

Терміни у цьому Порядку вживаються у значенні, наведеному у Законі України «Про оцінку впливу на довкілля» (далі – Закон).

Якщо суб'єкт господарювання подає документи через електронний кабінет Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля (далі – Реєстр, електронний кабінет Реєстру) вперше, він проходить реєстрацію. Для цього суб'єкт господарювання вносить в електронний кабінет Реєстру інформацію згідно з переліком, наведеним у додатку 1.

2. Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, подається уповноваженому територіальному органу, а у випадку, визначеному частиною четвертою статті 5 Закону, – уповноваженому центральному органу у форматі Adobe Portable Document Format (PDF) за формою згідно з додатком 2 через електронний кабінет Реєстру.

Повідомленню про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, поданому через електронний кабінет Реєстру, програмними засобами ведення Реєстру присвоюється реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності, який автоматично надсилається програмними засобами ведення Реєстру суб'єкту господарювання на електронну адресу, зазначену суб'єктом господарювання під час реєстрації у Реєстрі.

3. У випадку, визначеному частинами восьмою і дев'ятою статті 5 Закону, одночасно з повідомленням про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, суб'єкт господарювання подає через електронний кабінет Реєстру вимогу суб'єкта господарювання про надання умов щодо обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля (далі – вимога).

4. Протягом трьох робочих днів з дня подання повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, через електронний кабінет Реєстру суб'єкт господарювання подає зазначене повідомлення та вимогу (у разі подання) особисто або в письмовій формі на паперових носіях уповноваженому територіальному органу, а у випадку, визначеному частиною четвертою статті 5 Закону, – уповноваженому центральному органу за допомогою засобів поштового зв'язку поштовим відправленням з оголошеною цінністю з описом вкладення. У повідомленні про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, що подається на паперових носіях, зазначається реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності, присвоєний їй програмними засобами ведення Реєстру під час подання повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля.

5. Якщо суб'єктом господарювання у повідомленні про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, визначено наявність підстав для здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля (планована діяльність може мати значний транскордонний вплив), повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, подається українською та англійською мовами.

6. Після подання повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, та підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля суб'єкт господарювання подає уповноваженому територіальному органу, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 Закону, – уповноваженому центральному органу у форматі Adobe Portable Document Format (PDF) через електронний кабінет Реєстру та протягом трьох робочих днів з дня подання через електронний кабінет Реєстру у письмовій формі на паперових носіях – уповноваженому територіальному органу або уповноваженому центральному органу (за допомогою засобів поштового зв'язку поштовим відправленням з оголошеною цінністю з описом вкладення) такі документи для отримання висновку з оцінки впливу на довкілля:

оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля за формою згідно з додатком 3;

звіт з оцінки впливу на довкілля відповідно до вимог, наведених у додатку 4;

відомості (документи, матеріали), що підтверджують факт та дату опублікування, розміщення або оприлюднення в інший спосіб суб'єктом господарювання повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, та оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, якщо такі вже опубліковані, або договір з друкованими засобами масової інформації про опублікування таких документів, а також документ, що підтверджує внесення плати за проведення громадського обговорення.

7. Суб'єкт господарювання має право подати уповноваженому центральному органу або уповноваженому територіальному органу будь-яку іншу додаткову інформацію, необхідну для розгляду звіту з оцінки впливу на довкілля.

8. Звіт з оцінки впливу на довкілля та оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля подаються із зазначенням реєстраційного номера справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності, присвоєного їй програмними засобами ведення Реєстру під час подання повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля.

9. У випадках, визначених частиною восьмою статті 4 Закону, суб'єкт господарювання подає у форматі Adobe Portable Document Format (PDF) через електронний кабінет Реєстру та у письмовій формі на паперових носіях в порядку, визначеному цим пунктом, два варіанти звіту з оцінки впливу на довкілля або іншої документації щодо планованої діяльності: один повний, другий – з відокремленням конфіденційної інформації (слова, речення, абзаци ретушуються, а сторінки чи розділи документів вилучаються).

При цьому інформація, що стосується впливу на довкілля, у тому числі про кількісні та якісні показники викидів і скидів, фізичні та біологічні фактори впливу, використання природних ресурсів та поводження з відходами, є відкритою і доступ до неї не може бути обмеженим.

10. З метою підтвердження цілісності електронних документів та ідентифікації суб'єктів господарювання усі документи та інша інформація, що вносяться суб'єктом господарювання через електронний кабінет Реєстру, подаються з використанням електронного цифрового підпису відповідно до вимог Закону України «Про електронний цифровий підпис», 11. Подання документів через електронний кабінет Реєстру супроводжується автоматичним підтвердженням факту і часу одержання уповноваженим центральним органом або уповноваженим територіальним органом такого документа, що надсилається програмними засобами ведення Реєстру суб'єкту господарювання на електронну адресу, зазначену суб'єктом господарювання під час реєстрації у Реєстрі.

12. За результатами розгляду документів, поданих суб'єктом господарювання для отримання висновку з оцінки впливу на довкілля, виходячи з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган видає висновок з оцінки впливу на довкілля за формою згідно з додатком 5. Відмова у видачі висновку з оцінки впливу на довкілля або його анулювання здійснюється згідно з вимогами Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», 13. Висновок з оцінки впливу на довкілля надається суб'єкту господарювання уповноваженим територіальним органом або уповноваженим центральним органом безоплатно.

14. За проведення громадського обговорення в процесі оцінки впливу на довкілля справляється плата, за рахунок якої оплачуються: експертні послуги членів експертних комісій з оцінки впливу на довкілля, які залучатимуться відповідно до статті 10 Закону, організація громадських слухань (оренда приміщень для проведення громадських слухань, технічне забезпечення проведення громадських слухань, відрядження, друк та копіювання матеріалів, обслуговування копіювальної техніки, канцелярське приладдя, доступ до Інтернету, послуги організатора громадських слухань) та проведення громадського обговорення за процедурою оцінки транскордонного впливу (за винятком перекладу звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої необхідної документації суб'єкта господарювання, які забезпечуються суб'єктом господарювання).

15. Розмір плати за проведення громадського обговорення в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля затверджується уповноваженим центральним органом за погодженням з Міністерством розвитку. Розмір плати визначається згідно з категорією видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля з огляду на масштаби очікуваного впливу, кількість обов'язкових громадських слухань, кількість зачеплених держав, та диференціюється з урахуванням:

здійснення оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, якщо вплив такої діяльності не виходить за межі області (Автономної Республіки Крим);

здійснення оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, якщо вплив такої діяльності поширюється на дві і більше областей, але менше ніж на третину областей України;

здійснення оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, якщо вплив такої діяльності поширюється більше ніж на третину областей України;

здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля.

16. Суб'єкт господарювання вносить плату за проведення громадського обговорення на рахунок, визначений уповноваженим територіальним органом або уповноваженим центральним органом, до подання звіту з оцінки впливу на довкілля та оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля.

17. Документ, що підтверджує внесення плати за проведення громадського обговорення, подається суб'єктом господарювання разом із звітом з оцінки впливу на довкілля та оголошенням про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля у форматі Adobe Portable Document Format (PDF) через електронний кабінет Реєстру та протягом трьох робочих днів з дня подання через електронний кабінет Реєстру у письмовій формі на паперових носіях (за допомогою засобів поштового зв'язку поштовим відправленням з оголошеною цінністю з описом вкладення).

18. Якщо на будь-якій стадії розгляду звіту з оцінки впливу на довкілля виявиться, що планована діяльність може мати вплив на довкілля двох і більше областей, протягом п'яти робочих днів з дня одержання повідомлення від уповноваженого територіального органу про передачу документації уповноваженому центральному органу суб'єкт господарювання сплачує різницю між внесеною платою та платою за проведення громадського обговорення, передбаченою для такої планованої діяльності, на рахунок, визначений уповноваженим центральним органом. У цьому разі уповноважений територіальний орган, який отримав плату за проведення громадського обговорення, забезпечує проведення громадських слухань планованої діяльності на території своєї адміністративно-територіальної одиниці за рахунок коштів, одержаних від суб'єкта господарювання. Документ, що підтверджує сплату різниці, подається суб'єктом господарювання у форматі Adobe Portable Document Format (PDF) через електронний кабінет Реєстру та протягом трьох робочих днів з дня подання через електронний кабінет Реєстру у письмовій формі на паперових носіях (за допомогою засобів поштового зв'язку поштовим відправленням з оголошеною цінністю з описом вкладення).

19. Якщо на будь-якій стадії розгляду звіту з оцінки впливу на довкілля виявиться, що планована діяльність може мати значний транскордонний вплив, протягом п'яти робочих днів з дня одержання рішення про здійснення транскордонної оцінки впливу на довкілля від уповноваженого центрального органу суб'єкт господарювання вносить плату за проведення громадського обговорення за процедурою оцінки транскордонного впливу на рахунок, визначений уповноваженим центральним органом. У цьому разі уповноважений територіальний орган, який отримав плату за проведення громадського обговорення, забезпечує проведення громадських слухань планованої діяльності на території своєї адміністративно-територіальної одиниці за рахунок коштів, одержаних від суб'єкта господарювання. Документ, що підтверджує внесення плати, подається суб'єктом господарювання у форматі Adobe Portable Document Format (PDF) через електронний кабінет Реєстру та протягом трьох робочих днів з дня подання через електронний кабінет Реєстру у письмовій формі на паперових носіях (за допомогою засобів поштового зв'язку поштовим відправленням з оголошеною цінністю з описом вкладення).

20. Плата за проведення громадського обговорення зараховується до відповідних спеціальних фондів державного бюджету в разі здійснення оцінки впливу на довкілля уповноваженим центральним органом або уповноваженим територіальним органом, або до спеціальних фондів місцевих бюджетів — в разі здійснення оцінки впливу на довкілля відповідними підрозділами з питань екології та природних ресурсів Київської та Севастопольської міських держадміністрацій.

21. Оплата праці членів експертних комісій з оцінки впливу на довкілля, оплата організації громадських слухань та забезпечення громадського обговорення за транскордонною процедурою здійснюється на договірних засадах в порядку, передбаченому законодавством. Витрати на відрядження для участі у транскордонних консультаціях визначаються відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2011 р. № 98 «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів» (Офіційний вісник України, 2011 р., № 11, ст. 488).

22. Плата за проведення громадського обговорення не може використовуватися на оплату праці працівників уповноваженого територіального органу або уповноваженого центрального органу, придбання автотранспортних засобів, меблів, мобільних телефонів та проведення ремонту кабінетів.

Додаток 1
до Порядку передачі документації
для надання висновку з оцінки впливу на довкілля
та фінансування оцінки впливу на довкілля

ПЕРЕЛІК
інформації, що зазначається суб'єктом господарювання
для реєстрації в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля

Повне найменування юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи — підприємця.

Код згідно з ЄДРПОУ для юридичної особи або паспортні дані (серія, номер паспорта, ким і коли виданий), ідентифікаційний код для фізичної особи — підприємця (не зазначається для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті).

Місцезнаходження юридичної особи або місце проживання фізичної особи — підприємця (поштовий індекс, адреса).

Прізвище, ім'я та по батькові керівника (для юридичної особи).

Номер телефону.

Електронна адреса, на яку система Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля буде надсилати суб'єкту господарювання зворотну інформацію.

Код згідно з Класифікацією організаційно-правових форм господарювання (для юридичної особи).

Код згідно з Класифікатором об'єктів адміністративно-територіального устрою України (для юридичної особи).

*Пункти 4, 7, 8 заповнюються щодо суб'єкта господарювання — юридичної особи.

Додаток 2
до Порядку передачі документації
для надання висновку з оцінки впливу на довкілля
та фінансування оцінки впливу на довкілля

(дата офіційного опублікування в Єдиному реєстрі
з оцінки впливу на довкілля (автоматично генерується
програмними засобами ведення Єдиного реєстру
з оцінки впливу на довкілля, не зазначається суб'єктом
господарювання)

(реєстраційний номер справи про оцінку впливу на
довкілля планованої діяльності (автоматично генерується
програмними засобами ведення Єдиного реєстру з оцінки
впливу на довкілля, для паперової версії зазначається
суб'єктом господарювання)

ПОВІДОМЛЕННЯ
про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля

(повне найменування юридичної особи, код згідно з ЄДРПОУ або прізвище, ім'я та по батькові

фізичної особи — підприємця, ідентифікаційний код або

серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від
прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це
відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті)

інформує про намір провадити плановану діяльність та оцінку її впливу на довкілля.

1. Інформація про суб'єкта господарювання

(місцезнаходження юридичної особи або місце провадження діяльності фізичної

особи — підприємця (поштовий індекс, адреса), контактний номер телефону)

2. Планована діяльність, її характеристика, технічні альтернативи¹.

Планована діяльність, її характеристика.

Технічна альтернатива 1.

Технічна альтернатива 2.

3. Місце провадження планованої діяльності, територіальні альтернативи.

Місце провадження планованої діяльності: територіальна альтернатива 1.

Місце провадження планованої діяльності: територіальна альтернатива 2.

4. Соціально-економічний вплив планованої діяльності

¹ Суб'єкт господарювання має право розглядати більше технічних та територіальних альтернатив.

5. Загальні технічні характеристики, у тому числі параметри планованої діяльності (потужність, довжина, площа, обсяг виробництва тощо)

6. Екологічні та інші обмеження планованої діяльності за альтернативами: щодо технічної альтернативи 1

щодо технічної альтернативи 2

щодо територіальної альтернативи 1

щодо територіальної альтернативи 2

7. Необхідна еколого-інженерна підготовка і захист території за альтернативами: щодо технічної альтернативи 1

щодо технічної альтернативи 2

щодо територіальної альтернативи 1

щодо територіальної альтернативи 2

8. Сфера, джерела та види можливого впливу на довкілля:
щодо технічної альтернативи 1

щодо технічної альтернативи 2

щодо територіальної альтернативи 1

щодо територіальної альтернативи 2

9. Належність планованої діяльності до першої чи другої категорії видів діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля (зазначити відповідний пункт і частину статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»)

10. Наявність підстав для здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля (в тому числі наявність значного негативного транскордонного впливу на довкілля та перелік держав, довкілля яких може зазнати значного негативного транскордонного впливу (зачеплених держав))

11. Планований обсяг досліджень та рівень деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля

12. Процедура оцінки впливу на довкілля та можливості для участі в ній громадськості

Планована суб'єктом господарювання діяльність може мати значний вплив на довкілля і, отже, підлягає оцінці впливу на довкілля відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля». Оцінка впливу на довкілля – це процедура, що передбачає:

- підготовку суб'єктом господарювання звіту з оцінки впливу на довкілля;
- проведення громадського обговорення планованої діяльності;
- аналіз уповноваженим органом звіту з оцінки впливу на довкілля, будь-якої додаткової інформації, яку надає суб'єкт господарювання, а також інформації, отриманої від громадськості під час громадського обговорення, під час здійснення процедури оцінки трансграничного впливу, іншої інформації;
- надання уповноваженим органом мотивованого висновку з оцінки впливу на довкілля, що враховує результати аналізу, передбаченого абзацом п'ятим цього пункту;
- врахування висновку з оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності, зазначеного у пункті 14 цього повідомлення.

У висновку з оцінки впливу на довкілля уповноважений орган, виходячи з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, визначає допустимість чи обґрунтовує недопустимість провадження планованої діяльності та визначає екологічні умови її провадження.

Забороняється розпочинати провадження планованої діяльності без оцінки впливу на довкілля та отримання рішення про провадження планованої діяльності.

Процедура оцінки впливу на довкілля передбачає право і можливості громадськості для участі у такій процедурі, зокрема на стадії обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, а також на стадії розгляду уповноваженим органом поданого суб'єктом господарювання звіту з оцінки впливу на довкілля.

На стадії громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля протягом щонайменше 25 робочих днів громадськості надається можливість надавати будь-які зауваження і пропозиції до звіту з оцінки впливу на довкілля та планованої діяльності, а також взяти участь у громадських слуханнях. Детальніше про процедуру громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля буде повідомлено в оголошенні про початок громадського обговорення.

13. Громадське обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля

Протягом 20 робочих днів з дня оприлюднення цього повідомлення на офіційному веб-сайті уповноваженого органу громадськість має право надати уповноваженому органу, зазначеному у пункті 15 цього повідомлення, зауваження і пропозиції до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля.

Надаючи такі зауваження і пропозиції, вкажіть реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (зазначений на першій сторінці цього повідомлення). Це значно спростить процес реєстрації та розгляду Ваших зауважень і пропозицій.

У разі отримання таких зауважень і пропозицій громадськості вони будуть розміщені в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля та передані суб'єкту господарювання (протягом трьох робочих днів з дня їх отримання). Особи, що надають зауваження і пропозиції, своїм підписом засвідчують свою згоду на обробку їх персональних даних. Суб'єкт господарювання під час підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля зобов'язаний врахувати повністю, врахувати частково або обґрунтовано відхилити зауваження і пропозиції громадськості, надані у процесі громадського обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля. Детальна інформація про це включається до звіту з оцінки впливу на довкілля.

14. Рішення про провадження планованої діяльності

Відповідно до законодавства рішенням про провадження даної планованої діяльності буде

(вид рішення відповідно до частини першої статті 11

Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»)

що видається _____

(орган, до повноважень якого належить прийняття такого рішення)

15. Усі зауваження і пропозиції громадськості до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, необхідно надсилати до

(найменування уповноваженого органу, поштова адреса, електронна адреса, номер телефону та

контактна особа)

Додаток 3
до Порядку передачі документації
для надання висновку з оцінки впливу
на довкілля та фінансування оцінки впливу на
довкілля

(дата офіційного опублікування в Єдиному реєстрі з
оцінки впливу на довкілля (автоматично генерується
програмними засобами ведення Реєстру, не зазначається
суб'єктом господарювання)

(реєстраційний номер справи про оцінку впливу на
довкілля планованої діяльності)

ОГОЛОШЕННЯ

про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля

Повідомляємо про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, зазначеної у пункті 1 цього оголошення, з метою виявлення, збирання та врахування зауважень і пропозицій громадськості до планованої діяльності.

1. Планована діяльність

(загальні технічні характеристики, у тому числі параметри планованої діяльності

(потужність, довжина, площа, обсяг виробництва тощо), місце провадження планованої діяльності)

2. Суб'єкт господарювання

(повне найменування юридичної особи, код згідно з ЄДРПОУ або прізвище, ім'я та по батькові

фізичної особи — підприємця, ідентифікаційний код

або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті),

місцезнаходження юридичної особи або місце провадження діяльності фізичної особи — підприємця

(поштовий індекс, адреса), контактний номер телефону)

3. Уповноважений орган, який забезпечує проведення громадського обговорення

(найменування уповноваженого органу, місцезнаходження, номер телефону та контактна особа)

4. Процедура прийняття рішення про провадження планованої діяльності та орган, який розглядатиме результати оцінки впливу на довкілля

(вид рішення про провадження планованої діяльності, орган, уповноважений його видавати,

нормативний документ, що передбачає його видачу)

5. Строки, тривалість та порядок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, включаючи інформацію про час і місце усіх запланованих громадських слухань

Тривалість громадського обговорення становить ____ робочих днів (не менше 25, але не більше 35 робочих днів) з моменту офіційного опублікування цього оголошення (зазначається у назві оголошення) та надання громадськості доступу до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої додаткової інформації, визначеної суб'єктом господарювання, що передається для видачі висновку з оцінки впливу на довкілля.

Протягом усього строку громадського обговорення громадськість має право подавати будь-які зауваження або пропозиції, які, на її думку, стосуються планованої діяльності, без необхідності їх

обґрунтування. Зауваження та пропозиції можуть подаватися в письмовій формі (у тому числі в електронному вигляді) та усно під час громадських слухань із внесенням до протоколу громадських слухань. Пропозиції, надані після встановленого строку, не розглядаються.

Громадські слухання (перші) відбудуться

(зазначити дату, час, місце та адресу проведення громадських слухань)

Громадські слухання (другі) відбудуться

(вказати дату, час, місце та адресу проведення громадських слухань)

6. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган, що забезпечує доступ до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої доступної інформації щодо планованої діяльності

(зазначити найменування органу, місцезнаходження, номер телефону та контактну особу)

7. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган, до якого надаються зауваження і пропозиції, та строки надання зауважень і пропозицій

(зазначити найменування органу, поштову та електронну адресу, номер телефону та контактну особу)

Зауваження і пропозиції приймаються протягом усього строку громадського обговорення, зазначеного в абзаці другому пункту 5 цього оголошення.

8. Наявна екологічна інформація щодо планованої діяльності

Звіт з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності на ____ аркушах.

(зазначити усі інші матеріали, надані на розгляд громадськості)

(зазначити іншу екологічну інформацію, що стосується планованої діяльності)

9. Місце (місця) розміщення звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої додаткової інформації (відмінне від приміщення, зазначеного у пункті 6 цього оголошення), а також час, з якого громадськість може ознайомитися з ними

(найменування підприємства, установи, організації, місцезнаходження, дата, з якої громадськість

може ознайомитися з документами, контактна особа)

Додаток 4
до Порядку передачі документації для надання
висновку з оцінки впливу на довкілля
та фінансування оцінки впливу на довкілля

ЗВІТ

з оцінки впливу на довкілля

(реєстраційний номер справи про оцінку
впливу на довкілля планованої діяльності)

1. Звіт з оцінки впливу на довкілля включає:

1) опис планованої діяльності, зокрема:

опис місця провадження планованої діяльності (додаються: викопіювання з генерального плану, зонінгу або детального плану території та ситуаційна схема з нанесеними джерелами впливу на довкілля; відомості за підписом суб'єкта господарювання про наявність власних або орендованих виробничих площ (приміщень), необхідних для провадження господарської діяльності, разом з копіями документів, що підтверджують право власності або оренди на виробничі площі (приміщення); цілі планованої діяльності;

опис характеристик діяльності протягом виконання підготовчих і будівельних робіт та провадження планованої діяльності, у тому числі (за потреби) роботи з демонтажу, та потреби (обмеження) у використанні земельних ділянок під час виконання підготовчих і будівельних робіт та провадження планованої діяльності (додаються у разі наявності: документи, які підтверджують право користування (власності) земельною ділянкою, та/або документи, що підтверджують відповідність планованої діяльності затвердженій містобудівній документації відповідно до вимог законодавства);

опис основних характеристик планованої діяльності (зокрема виробничих процесів), наприклад, виду і кількості матеріалів та природних ресурсів (води, земель, ґрунтів, біорізноманіття), які планується використовувати (додається у разі наявності інформація про інженерне забезпечення об'єкта, в тому числі водопостачання та водовідведення);

оцінку за видами та кількістю очікуваних відходів, викидів (скидів), забруднення води, повітря, ґрунту та надр, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення, а також випромінювання, які виникають у результаті виконання підготовчих і будівельних робіт та провадження планованої діяльності;

2) опис виправданих альтернатив (наприклад, географічного та/або технологічного характеру) планованої діяльності, основних причин обрання запропонованого варіанта з урахуванням екологічних наслідків (додається у разі наявності ситуаційна карта-схема з нанесеними альтернативними варіантами);

3) опис поточного стану довкілля (базовий сценарій) та опис його ймовірної зміни без провадження планованої діяльності в межах того, наскільки природні зміни від базового сценарію можуть бути оцінені на основі доступної екологічної інформації та наукових знань (додаються у разі наявності: довідка щодо величин фонових концентрацій забруднюючих речовин, довідка з гідрометеоцентру щодо метеорологічної характеристики і коефіцієнти, які визначають умови розсіювання забруднюючих речовин в атмосфері для визначеної місцевості);

4) опис факторів довкілля, які ймовірно зазнають впливу з боку планованої діяльності та її альтернативних варіантів, у тому числі здоров'я населення, стан фауни, флори, біорізноманіття, землі (у тому числі вилучення земельних ділянок), ґрунтів, води, повітря, кліматичні фактори (у тому числі зміна клімату та викиди парникових газів), матеріальні об'єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину, ландшафт, соціально-економічні умови та взаємозв'язок між цими факторами;

5) опис і оцінку можливого впливу на довкілля планованої діяльності, зокрема величини та масштабів такого впливу (площа території та чисельність населення, які можуть зазнати впливу), характеру (за наявності — транскордонного), інтенсивності і складності, ймовірності, очікуваного початку, тривалості, частоти і невідворотності впливу (включаючи прямий і будь-який опосередкований, побічний, кумулятивний, транскордонний, короткостроковий, середньостроковий та довгостроковий, постійний і тимчасовий, позитивний і негативний вплив), зумовленого:

виконанням підготовчих і будівельних робіт та провадженням планованої діяльності, включаючи (за потреби) роботи з демонтажу після завершення такої діяльності;

використанням у процесі провадження планованої діяльності природних ресурсів, зокрема земель, ґрунтів, води та біорізноманіття;

викидами та скидами забруднюючих речовин, шумовим, вібраційним, світловим, тепловим та радіаційним забрудненням, випроміненням та іншими факторами впливу, а також здійсненням операцій у сфері поводження з відходами;

ризиками для здоров'я людей, об'єктів культурної спадщини та довкілля, у тому числі через можливість виникнення надзвичайних ситуацій;

кумулятивним впливом інших наявних об'єктів, планованої діяльності та об'єктів, щодо яких отримано рішення про провадження планованої діяльності, з урахуванням усіх існуючих екологічних проблем, пов'язаних з територіями, які мають особливе природоохоронне значення, на які може поширитися вплив або на яких може здійснюватися використання природних ресурсів;

впливом планованої діяльності на клімат, у тому числі характер і масштаби викидів парникових газів, та чутливістю діяльності до зміни клімату;

технологією і речовинами, що використовуються;

6) опис методів прогнозування, що використовувалися для оцінки впливу на довкілля, зазначеного у підпункті 5 цього пункту, та припущень, покладених в основу такого прогнозування, а також використовувані дані про стан довкілля (додається у разі наявності копія атестата про акредитацію лабораторії, яка проводила дослідження, та копія договору);

7) опис передбачених заходів, спрямованих на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на довкілля, у тому числі (за можливості) компенсаційних заходів;

8) опис очікуваного значного негативного впливу діяльності на довкілля, зумовленого вразливістю проекту до ризиків надзвичайних ситуацій, заходів запобігання чи пом'якшення впливу надзвичайних ситуацій на довкілля та заходів реагування на надзвичайні ситуації;

9) визначення усіх труднощів (технічних недоліків, відсутності достатніх технічних засобів або знань), виявлених у процесі підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля;

10) усі зауваження і пропозиції громадськості до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля (додається таблиця з інформацією про повне врахування, часткове врахування чи обґрунтоване відхилення суб'єктом господарювання зауважень і пропозицій громадськості, наданих у процесі громадського обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації);

11) стислий зміст програм моніторингу та контролю щодо впливу на довкілля під час провадження планованої діяльності, а також (за потреби) планів післяпроектного моніторингу;

12) резюме нетехнічного характеру інформації, зазначеної у підпунктах 1-11 цього пункту, розраховане на широку аудиторію;

13) список посилань із зазначенням джерел, що використовуються для описів та оцінок, що містяться у звіті з оцінки впливу на довкілля.

Виконавець 1*

(прізвище, ім'я, по батькові, кваліфікація)

(підпис)

Виконавець 2*

(прізвище, ім'я, по батькові, кваліфікація)

(підпис)

Виконавець 3*

(прізвище, ім'я, по батькові, кваліфікація)

(підпис)

*Звіт з оцінки впливу на довкілля підписується всіма його авторами (виконавцями) із зазначенням їх кваліфікації.

Додаток 5
до Порядку передачі документації
для надання висновку з оцінки впливу
на довкілля та фінансування оцінки впливу на
довкілля

(дата офіційного опублікування в Єдиному реєстрі
з оцінки впливу на довкілля
(автоматично генерується програмними
засобами ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу
на довкілля)

(заявник та його адреса)

(дата видачі)

(номер висновку)

(реєстраційний номер справи про оцінку впливу
на довкілля планованої діяльності)

(номер і дата звіту про громадське обговорення)

ВИСНОВОК
з оцінки впливу на довкілля

За результатами оцінки впливу на довкілля, здійсненої відповідно до статей 3, 6-7, 9 і 14* Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»,

(планована діяльність, тип, основні характеристики та місце провадження планованої діяльності)

(уповноважений орган)

(врахування звіту з оцінки впливу на довкілля)

а також з урахуванням усієї інформації, зауважень і пропозицій, що надійшли протягом строку громадського обговорення (звіт про громадське обговорення разом з таблицею повного, часткового врахування або обґрунтованого відхилення зауважень і пропозицій є невід'ємною частиною цього висновку),

вважає допустимим/недопустимим провадження планованої діяльності з огляду на нижченаведене (зайве викреслити)

(обґрунтовується допустимість провадження планованої діяльності / обґрунтовується її недопустимість)

Екологічні умови провадження планованої діяльності:

1. Для планованої діяльності встановлюються такі умови використання території та природних ресурсів під час виконання підготовчих і будівельних робіт та провадження планованої діяльності, а саме:

2. Для планованої діяльності встановлюються такі умови щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та усунення їх наслідків, а саме:

3. Для планованої діяльності встановлюються такі умови щодо зменшення транскордонного впливу планованої діяльності,* а саме:

4. На суб'єкта господарювання покладається обов'язок із здійснення таких компенсаційних заходів**:

5. На суб'єкта господарювання покладається обов'язок із запобігання, уникнення, зменшення (пом'якшення), усунення, обмеження впливу планованої діяльності на довкілля**, а саме:

6. На суб'єкта господарювання покладається обов'язок із здійснення післяпроектного моніторингу**, а саме:

(зазначається порядок, строки та вимоги до здійснення моніторингу)

7. На суб'єкта господарювання покладається обов'язок із здійснення додаткової оцінки впливу на довкілля на іншій стадії проектування**, а саме:

(зазначаються строки та обґрунтовується така вимога)

Висновок з оцінки впливу на довкілля є обов'язковим для виконання. Екологічні умови, передбачені у цьому висновку, є обов'язковими.

Висновок з оцінки впливу на довкілля втрачає силу через п'ять років у разі, якщо не було прийнято рішення про провадження планованої діяльності.

(керівник структурного підрозділу
з оцінку впливу на довкілля
уповноваженого органу)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(керівник уповноваженого територіального
/заступник керівника уповноваженого
центрального органу)

* Якщо здійснювалася процедура оцінки транскордонного впливу.

** Якщо з оцінки впливу на довкілля випливає така необхідність.

ПОРЯДОК ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля

1. Цей Порядок визначає процедуру ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (далі — Закон).

2. Терміни, що вживаються у цьому Порядку, мають таке значення:

веб-сайт Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля (далі — веб-сайт Реєстру) — це відокремлена частина Реєстру в Інтернеті з відкритим доступом, яка призначена для інтегрування в офіційні веб-сайти уповноваженого центрального органу або уповноваженого територіального органу з метою офіційного оприлюднення документації з оцінки впливу на довкілля та забезпечення інформування суб'єктів оцінки впливу на довкілля та інших заінтересованих сторін про хід та результати здійснення оцінки впливу на довкілля планованої діяльності;

електронний кабінет Реєстру — частина Реєстру з обмеженим доступом, що створюється для подання документів суб'єктом господарювання у процесі оцінки впливу на довкілля, опрацювання зазначених документів, а також внесення документів до Реєстру відповідальними особами уповноваженого центрального органу або уповноваженого територіального органу;

Єдиний реєстр з оцінки впливу на довкілля (далі — Реєстр) — це автоматизована інформаційна система збору, оброблення, розгляду, накопичення, систематизації, зберігання та надання доступу до інформації і документів з оцінки впливу на довкілля відповідно до статті 4 Закону;

уповноважений територіальний орган — обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації (відповідний підрозділ з питань екології та природних ресурсів), орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань екології та природних ресурсів;

уповноважений центральний орган — Мінприроди.

Інші терміни у цьому Порядку вживаються у значенні, наведеному в Законі.

3. Реєстр ведеться з метою забезпечення:

доступу суб'єктів оцінки впливу на довкілля до актуальної інформації про порядок здійснення оцінки впливу на довкілля (нормативно-правові акти, методичне забезпечення та довідкова інформація);

доступу суб'єктів господарювання до документів з оцінки впливу на довкілля та можливості їх подання через електронний кабінет Реєстру;

централізованого накопичення, оброблення, систематизації та зберігання інформації та документів щодо планованої діяльності, що створюються у процесі здійснення оцінки впливу на довкілля;

вільного доступу усіх заінтересованих сторін через веб-сайт Реєстру до інформації та документів щодо планованої діяльності, що створюються у процесі здійснення оцінки впливу на довкілля.

4. Держателем та адміністратором Реєстру, що забезпечує ведення Реєстру, а також відповідає за технічне, технологічне та програмне забезпечення Реєстру, збереження та захист даних, що містяться у Реєстрі, є Мінприроди. Уповноважені територіальні органи мають доступ до Реєстру з правом внесення та обробки даних у Реєстрі відповідно до повноважень.

5. Ведення Реєстру та внесення до нього відповідних документів та інформації здійснюється державною мовою. В разі підготовки під час здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля інформації та документів іноземною мовою така інформація та документи також вносяться до Реєстру.

6. Програмні засоби ведення Реєстру забезпечують неможливість виправлень вже внесеної інформації або документів. У разі необхідності внесення змін — виправлена інформація вноситься додатково.

7. У Реєстрі формується реєстраційна справа, у якій зберігаються такі документи щодо планованої діяльності:

повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля;

вимога суб'єкта господарювання про надання умов щодо обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля (у разі подання);

усі зауваження і пропозиції громадськості до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, які подавалися відповідно до статті 5 Закону (у разі подання);

зауваження і пропозиції або умови щодо обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, надані уповноваженим центральним органом та/або уповноваженим територіальним органом (у разі надання);

рішення про здійснення транскордонної оцінки впливу на довкілля (у разі прийняття);

оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля;

оголошення про проведення повторних громадських слухань (у разі проведення);

звіт з оцінки впливу на довкілля;

будь-яка інша надана суб'єктом господарювання додаткова інформація, необхідна для розгляду звіту з оцінки впливу на довкілля (у разі подання);

заява про конфіденційність інформації, що міститься у звіті з оцінки впливу на довкілля чи іншій документації щодо планованої діяльності (у разі подання);

висновок з оцінки впливу на довкілля/рішення про відмову у видачі висновку з оцінки впливу на довкілля (у разі прийняття);

рішення про анулювання висновку про оцінку впливу на довкілля (у разі прийняття);

звіт про громадське обговорення;

рішення про врахування результатів оцінки транскордонного впливу на довкілля (у разі проведення);

інформація про рішення про провадження планованої діяльності;

інші документи, що стосуються планованої діяльності, подані суб'єктом господарювання (у разі подання).

8. Усі документи з оцінки впливу на довкілля в електронному вигляді подаються суб'єктом господарювання уповноваженому центральному органу або уповноваженому територіальному органу у форматі Adobe Portable Document Format (PDF) через електронний кабінет Реєстру. Підтвердження факту і часу одержання документів уповноваженим центральним органом або уповноваженим територіальним органом здійснюється програмними засобами ведення Реєстру шляхом надсилання повідомлення на електронну адресу суб'єкта господарювання, зазначену під час реєстрації у Реєстрі, а також через електронний кабінет Реєстру.

9. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган вносять до Реєстру повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля (а в разі подання – і вимогу про надання умов щодо обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля), протягом трьох робочих днів з дня його/їх отримання.

10. У випадках, передбачених частиною третьою статті 5 Закону, уповноважений територіальний орган надсилає одержане від суб'єкта господарювання повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, уповноваженому центральному органу протягом трьох робочих днів з дня його надходження.

11. У випадку, передбаченому частиною четвертою статті 5 Закону, уповноважений центральний орган надсилає копію одержаного від суб'єкта господарювання повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, уповноваженому територіальному органу протягом трьох робочих днів з дня його надходження.

12. Надсилання повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, та іншої документації програмними засобами ведення Реєстру уповноваженим територіальним органом уповноваженому центральному органу та копії повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, уповноваженим центральним органом уповноваженому територіальному органу здійснюється через електронний кабінет Реєстру.

13. Інформація про надсилання повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, уповноваженому центральному органу надсилається суб'єкту господарювання програмними засобами ведення Реєстру на його електронну адресу, зазначену під час реєстрації у Реєстрі, та відображається у ньому.

14. Отримане від суб'єкта господарювання через електронний кабінет Реєстру повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, вноситься уповноваженим центральним органом або уповноваженим територіальним органом до Реєстру з відкриттям реєстраційної справи та присвоєнням їй програмними засобами ведення Реєстру реєстраційного номера справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності. Усі наступні документи, що стосуються тієї самої планованої діяльності, зазначені у пункті 7 цього Порядку, вносяться до Реєстру за тим самим реєстраційним номером справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності.

15. Внесення до Реєстру документів, отриманих через електронний кабінет Реєстру, супроводжується автоматичним підтвердженням факту і часу внесення, що надсилається на електронну адресу суб'єкта господарювання із зазначенням згенерованого системою гіперпосилання на такі документи на веб-сайті Реєстру.

16. Усі зауваження і пропозиції громадськості до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, що надходять до уповноваженого центрального органу або уповноваженого територіального органу, вносяться ним до Реєстру протягом трьох робочих днів з моменту їх надходження з повідомленням суб'єкту господарювання на його електронну адресу, зазначену під час реєстрації у Реєстрі, про факт і час одержання таких зауважень і пропозицій із згенерованим системою гіперпосиланням на них на веб-сайті Реєстру.

17. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган також вносить до Реєстру умови щодо обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, у разі їх надання відповідно до частини восьмої статті 5 Закону.

18. У разі надходження документів із заявою про конфіденційність інформації, що міститься у звіті з оцінки впливу на довкілля чи іншій документації щодо планованої діяльності, уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган вносить до Реєстру таку заяву та звіт з оцінки впливу на довкілля або іншу документацію щодо планованої діяльності у двох варіантах: повний та з відокремленою конфіденційною інформацією. У такому разі повний текст звіту з оцінки впливу на довкілля або іншої документації щодо планованої діяльності не публікується на веб-сайті Реєстру.

19. У разі надходження від держави походження оповіщення зачеплених держав, уповноважений центральний орган відкриває в Реєстрі реєстраційну справу, куди вносить оповіщення, відповідь на оповіщення із зазначенням заінтересованості (незаінтересованості) брати участь в оцінці транскордонного впливу на довкілля та інші пов'язані документи.

20. Якщо на стадії внесення документів до Реєстру чи на будь-якій стадії розгляду звіту з оцінки впливу на довкілля уповноважений територіальний орган виявить, що планована діяльність може мати вплив на довкілля двох і більше областей (Автономної Республіки Крим), він невідкладно, але не пізніше трьох робочих днів надсилає всю наявну документацію щодо оцінки впливу на довкілля цієї планованої діяльності через електронний кабінет Реєстру уповноваженому центральному органу для проведення громадського обговорення в адміністративно-територіальних одиницях, які можуть зазнати впливу планованої діяльності (крім адміністративно-територіальних одиниць, в яких громадське обговорення вже проведено), та надання висновку з оцінки впливу на довкілля.

21. Якщо на стадії внесення документів до Реєстру чи на будь-якій стадії розгляду звіту з оцінки впливу на довкілля уповноважений територіальний орган або уповноважений центральний орган виявить, що планована діяльність може мати значний транскордонний вплив, уповноважений територіальний орган невідкладно, але не пізніше трьох робочих днів надсилає всю наявну документацію щодо оцінки впливу на довкілля цієї планованої діяльності через електронний кабінет Реєстру уповноваженому центральному органу, а уповноважений центральний орган здійснює оцінку впливу на довкілля в порядку, визначеному Законом для планованої діяльності, яка може мати значний транскордонний вплив.

22. У випадках, передбачених пунктами 20 і 21 цього Порядку, інформація про надсилання документації уповноваженому центральному органу через електронний кабінет Реєстру надсилається суб'єкту господарювання на його електронну адресу, зазначену під час реєстрації, та відображається у ньому.

23. За результатами проведеного громадського обговорення планованої діяльності уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган готує і вносить до Реєстру звіт про громадське обговорення. Звіт про громадське обговорення вноситься уповноваженим центральним органом або уповноваженим територіальним органом до Реєстру одночасно з висновком про оцінку впливу на довкілля.

24. Умови щодо обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля (у разі надання), висновок з оцінки впливу на довкілля, рішення про врахування результатів оцінки транскордонного впливу на довкілля (у разі її проведення), рішення про відмову у видачі або анулювання висновку з оцінки впливу на довкілля (у разі їх прийняття), інформація про рішення про провадження планованої діяльності вносяться до Реєстру уповноваженим центральним органом або уповноваженим територіальним органом протягом трьох робочих днів з дня отримання такими органами відповідного документа чи інформації. Під час внесення до Реєстру висновку з оцінки впливу на довкілля або рішення про відмову у видачі висновку з оцінки впливу на довкілля програмні засоби ведення Реєстру автоматично генерують і надсилають суб'єкту господарювання повідомлення на його електронну адресу, зазначену під час реєстрації у Реєстрі, про факт завершення процедури розгляду документів для надання висновку про оцінку впливу на довкілля із згенерованим системою гіперпосиланням на веб-сайт Реєстру для ознайомлення з відповідним документом, а також про дату і адресу уповноваженого центрального органу або уповноваженого територіального органу за місцем провадження планованої діяльності, де суб'єкт господарювання може отримати відповідний документ на паперових носіях.

25. Звіт з оцінки впливу на довкілля, а також усі інші документи щодо конкретної планованої діяльності, що були створені у процесі здійснення оцінки впливу на довкілля, зберігаються в Реєстрі у вільному доступі через веб-сайт Реєстру протягом усього часу провадження планованої діяльності, але не менш як п'ять років з дня видачі рішення про провадження планованої діяльності.

26. Внесення інформації та документів до Реєстру здійснюють працівники уповноваженого територіального органу або уповноваженого центрального органу через електронний кабінет Реєстру після їх авторизації в системі.

27. На документи, що вносяться до Реєстру уповноваженим центральним органом або уповноваженим територіальним органом, накладається електронний цифровий підпис відповідальних працівників такого органу. Використання електронного цифрового підпису відповідальними особами здійснюється відповідно до Порядку застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2004 р. № 1452 (Офіційний вісник України, 2004 р., № 44, ст. 2894).

28. Інформація та документи, внесені до Реєстру, крім випадку, передбаченого пунктом 18 цього Порядку, є відкритими і публікуються на веб-сайті Реєстру у прив'язці до реєстраційної справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності з обов'язковим зазначенням дати офіційного оприлюднення такої інформації та документів у Реєстрі.

ЗАКОН УКРАЇНИ Про охорону атмосферного повітря

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 50, ст.678)

{Вводиться в дію Постановою ВР

№ 2708-XII (2708-12) від 16.10.92, ВВР, 1992, № 50, ст.679}

{Із змінами, внесеними згідно із Законом

№ 75/95-ВР від 28.02.95, ВВР, 1995, № 13, ст. 85}

{В редакції Закону

№ 2556-III (2556-14) від 21.06.2001, ВВР, 2001, № 48, ст.252}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 1745-IV (1745-15) від 03.06.2004, ВВР, 2004, № 36, ст.434

№ 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010, ВВР, 2011, № 23, ст.160

№ 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011, ВВР, 2012, № 2-3, ст.3

№ 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012, ВВР, 2013, № 46, ст.640 –

зміни набирають чинності з 18.11.2012, крім положень, які стосуються передачі повноважень від територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, обласним, Київській, Севастопольській міським державним адміністраціям, органам виконавчої влади Автономної Республіки Крим, які набирають чинності з 18.05.2013 – див. пункт 1 розділу II Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Із змінами, внесеними згідно із Законом

№ 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014, ВВР, 2014, № 23, ст.873

№ 1472-VIII (1472-19) від 14.07.2016, ВВР, 2016, № 34, ст.592}

N 2059-VIII (2059-19) від 23.05.2017, ВВР, 2017, № 29, ст.315}

{У тексті Закону:

слова «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів» в усіх відмінках замінено словами «центральный орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища» у відповідному відмінку;

слова «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань охорони здоров'я» в усіх відмінках замінено словами «центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» у відповідному відмінку згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Атмосферне повітря є одним з основних життєво важливих елементів навколишнього природного середовища.

Цей Закон спрямований на збереження та відновлення природного стану атмосферного повітря, створення сприятливих умов для життєдіяльності, забезпечення екологічної безпеки та запобігання шкідливому впливу атмосферного повітря на здоров'я людей та навколишнє природне середовище.

Цей Закон визначає правові і організаційні основи та екологічні вимоги в галузі охорони атмосферного повітря.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

атмосферне повітря – життєво важливий компонент навколишнього природного середовища, який являє собою природну суміш газів, що знаходиться за межами жилих, виробничих та інших приміщень;

охорона атмосферного повітря – система заходів, пов'язаних із збереженням, поліпшенням та відновленням стану атмосферного повітря, запобіганням та зниженням рівня його забруднення та впливу на нього хімічних сполук, фізичних та біологічних факторів;

забруднення атмосферного повітря – змінення складу і властивостей атмосферного повітря в результаті надходження або утворення в ньому фізичних, біологічних факторів і (або) хімічних сполук, що можуть несприятливо впливати на здоров'я людини та стан навколишнього природного середовища;

забруднююча речовина – речовина хімічного або біологічного походження, що присутня або надходить в атмосферне повітря і може прямо або опосередковано справляти негативний вплив на здоров'я людини та стан навколишнього природного середовища;

викид — надходження в атмосферне повітря забруднюючих речовин або суміші таких речовин;
нормативи екологічної безпеки атмосферного повітря — група нормативів, дотримання яких запобігає виникненню небезпеки для здоров'я людини та стану навколишнього природного середовища від впливу шкідливих чинників атмосферного повітря;

норматив вмісту забруднюючої речовини у відпрацьованих газах та впливу фізичних факторів пересувного джерела — гранично допустима кількість забруднюючої речовини у відпрацьованих газах пересувного джерела, що відводиться в атмосферне повітря;

норматив гранично допустимого викиду забруднюючої речовини стаціонарного джерела — гранично допустимий викид забруднюючої речовини або суміші цих речовин в атмосферне повітря від стаціонарного джерела викиду;

технологічний норматив допустимого викиду забруднюючої речовини — гранично допустимий викид забруднюючої речовини або суміші цих речовин, який визначається у місці його виходу з устаткування;

норматив якості атмосферного повітря — критерій якості атмосферного повітря, який відображає гранично допустимий максимальний вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі і при якому відсутній негативний вплив на здоров'я людини та стан навколишнього природного середовища;

норматив гранично допустимого впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел — норматив, який встановлюється для кожного стаціонарного джерела акустичного, електромагнітного, іонізуючого та інших фізичних і біологічних факторів на рівні, за якого фізичний та біологічний вплив усіх джерел у цьому районі з урахуванням перспектив його розвитку в період терміну дії встановленого нормативу не призведе до перевищення нормативів екологічної безпеки атмосферного повітря (за найбільш суворим нормативом);

джерело викиду — об'єкт (підприємство, цех, агрегат, установка, транспортний засіб тощо), з якого надходить в атмосферне повітря забруднююча речовина або суміш таких речовин.

Стаття 2. Законодавство про охорону атмосферного повітря

Відносини в галузі охорони атмосферного повітря регулюються цим Законом, Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» (~~1264-12~~) та іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 3. Державне управління в галузі охорони атмосферного повітря

Державне управління в галузі охорони атмосферного повітря відповідно до закону здійснюють: Кабінет Міністрів України;

центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища; {Абзац третій статті 3 в редакції Закону № 5456-VI (~~5456-17~~) від 16.10.2012}

центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища; {Абзац четвертий статті 3 в редакції Закону № 5456-VI (~~5456-17~~) від 16.10.2012}

центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я; {Абзац статті 3 в редакції Закону № 5456-VI (~~5456-17~~) від 16.10.2012}

центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я; {Абзац статті 3 в редакції Закону № 5456-VI (~~5456-17~~) від 16.10.2012}

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування.

Розділ II

СТАНДАРТИЗАЦІЯ І НОРМУВАННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ

Стаття 4. Завдання стандартизації і нормування в галузі охорони атмосферного повітря

Стандартизація і нормування в галузі охорони атмосферного повітря проводяться з метою встановлення комплексу обов'язкових норм, правил, вимог до охорони атмосферного повітря від забруднення та забезпечення екологічної безпеки.

Стандартизація і нормування в галузі охорони атмосферного повітря спрямовані на:

забезпечення безпечного навколишнього природного середовища та запобігання екологічним катастрофам;

реалізацію єдиної науково-технічної політики в галузі охорони атмосферного повітря;

встановлення єдиних вимог до обладнання і споруд щодо охорони атмосферного повітря від забруднення;

забезпечення безпеки господарських об'єктів і запобігання виникненню аварій та техногенних катастроф;

впровадження і використання сучасних екологічно безпечних технологій.

Стандарти в галузі охорони атмосферного повітря розробляються, приймаються, схвалюються, переглядаються, змінюються, їх дія припиняється в порядку, встановленому законом.

Стаття 5. Нормативи в галузі охорони атмосферного повітря

У галузі охорони атмосферного повітря встановлюються такі нормативи:

нормативи екологічної безпеки атмосферного повітря;

нормативи гранично допустимих викидів забруднюючих речовин стаціонарних джерел;

нормативи гранично допустимого впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел;

нормативи вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах та впливу фізичних факторів пересувних джерел;

технологічні нормативи допустимого викиду забруднюючих речовин.

Законодавством можуть встановлюватися й інші нормативи в галузі охорони атмосферного повітря.

Порядок розроблення та затвердження нормативів у галузі охорони атмосферного повітря встановлюється Кабінетом Міністрів України відповідно до закону.

Стаття 6. Нормативи екологічної безпеки атмосферного повітря

Для оцінки стану забруднення атмосферного повітря встановлюються нормативи екологічної безпеки атмосферного повітря та нормативи гранично допустимих викидів в атмосферне повітря забруднюючих речовин, рівні шкідливого впливу фізичних та біологічних факторів у межах населених пунктів, у рекреаційних зонах, в інших місцях проживання, постійного чи тимчасового перебування людей, об'єктах навколишнього природного середовища з метою забезпечення екологічної безпеки громадян і навколишнього природного середовища:

нормативи якості атмосферного повітря;

гранично допустимі рівні впливу акустичного, електромагнітного, іонізуючого та інших фізичних факторів і біологічного впливу на стан атмосферного повітря населених пунктів.

Для курортних, лікувально-оздоровчих, рекреаційних та інших окремих районів можуть встановлюватися більш суворі нормативи екологічної безпеки атмосферного повітря.

Стаття 7. Нормативи гранично допустимих викидів забруднюючих речовин стаціонарних джерел

Нормативи гранично допустимих викидів забруднюючих речовин та їх сукупності, які містяться у складі пилогазоповітряних сумішей, що відводяться від окремих типів обладнання, споруд і надходять в атмосферне повітря від стаціонарних джерел, встановлюються з метою забезпечення дотримання нормативів екологічної безпеки атмосферного повітря з урахуванням економічної доцільності, рівня технологічних процесів, технічного стану обладнання, газоочисних установок.

Для діючих і тих, що проектуються, окремих типів обладнання і споруд залежно від часу розроблення та введення у дію, наявності наукових і технічних розробок, економічної доцільності встановлюються:

норматив гранично допустимого викиду забруднюючої речовини стаціонарного джерела;

технологічні нормативи допустимих викидів забруднюючих речовин або їх суміші, які визначаються

у місці їх виходу з устаткування.

До технологічних нормативів допустимих викидів забруднюючих речовин належать:

поточні технологічні нормативи — для діючих окремих типів обладнання, споруд на рівні підприємств з найкращою існуючою технологією виробництва аналогічних за потужністю технологічних процесів;

перспективні технологічні нормативи — для нових і таких, що проектується, будуються або модернізуються, окремих типів обладнання, споруд з урахуванням досягнень на рівні передових вітчизняних і світових технологій та обладнання.

Стаття 8. Нормативи гранично допустимого впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел

Нормативи гранично допустимих рівнів впливу на атмосферне повітря встановлюються для кожного стаціонарного джерела по всіх створюваних ним видах фізичних і біологічних факторів.

Нормативи гранично допустимого впливу фізичних та біологічних факторів встановлюються на рівні, за якого фізичний та біологічний вплив усіх джерел у цьому районі, з урахуванням перспектив його розвитку, в період терміну дії встановленого нормативу не призведе до перевищення нормативів екологічної безпеки атмосферного повітря (за найбільш суворим нормативом).

Стаття 9. Нормативи вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах та впливу фізичних факторів пересувних джерел

Для кожного типу пересувних джерел, що експлуатуються на території України, встановлюються нормативи вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах та впливу фізичних факторів цих джерел, які розробляються з урахуванням сучасних технічних рішень щодо зменшення утворення забруднюючих речовин, зниження рівнів впливу фізичних факторів, очищення відпрацьованих газів та економічної доцільності.

Розділ III

ЗАХОДИ ЩОДО ОХОРОНИ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ

Стаття 10. Обов'язки підприємств, установ, організацій та громадян — суб'єктів підприємницької діяльності щодо охорони атмосферного повітря

Підприємства, установи, організації та громадяни — суб'єкти підприємницької діяльності, що здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря та діяльність яких пов'язана з впливом фізичних та біологічних факторів на його стан, зобов'язані:

здійснювати організаційно-господарські, технічні та інші заходи щодо забезпечення виконання вимог, передбачених стандартами та нормативами екологічної безпеки у галузі охорони атмосферного повітря, дозволами на викиди забруднюючих речовин тощо;

вживати заходів щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин і зменшення впливу фізичних факторів;

забезпечувати безперебійну ефективну роботу і підтримання у справному стані споруд, устаткування та апаратури для очищення викидів і зменшення рівнів впливу фізичних та біологічних факторів; здійснювати контроль за обсягом і складом забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, і рівнями фізичного впливу та вести їх постійний облік;

заздалегідь розробляти спеціальні заходи щодо охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру і вживати заходів для ліквідації причин, наслідків забруднення атмосферного повітря;

забезпечувати здійснення інструментально-лабораторних вимірювань параметрів викидів забруднюючих речовин стаціонарних і пересувних джерел та ефективності роботи газоочисних установок;

забезпечувати розроблення методик виконання вимірювань, що враховують специфічні умови викиду забруднюючих речовин;

використовувати метрологічно атестовані методики виконання вимірювань і повірені засоби вимірювальної техніки для визначення параметрів газопилового потоку і концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі та викидах стаціонарних і пересувних джерел;

здійснювати контроль за проектуванням, будівництвом і експлуатацією споруд, устаткування та апаратури для очищення газопилового потоку від забруднюючих речовин і зниження впливу фізичних та біологічних факторів, оснащення їх засобами вимірювальної техніки, необхідними для постійного контролю за ефективністю очищення, дотриманням нормативів гранично допустимих викидів забруднюючих речовин і рівнів впливу фізичних та біологічних факторів та інших вимог законодавства в галузі охорони атмосферного повітря;

своєчасно і в повному обсязі сплачувати екологічний податок.

{Абзац одинадцятий частини першої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010}

Виконання заходів щодо охорони атмосферного повітря не повинно призводити до забруднення ґрунтів, вод та інших природних об'єктів.

Стаття 11. Регулювання викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарних джерел

Для забезпечення екологічної безпеки, створення сприятливого середовища життєдіяльності, запобігання шкідливому впливу атмосферного повітря на здоров'я людей та навколишнє природне середовище здійснюється регулювання викидів найбільш поширених і небезпечних забруднюючих речовин, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Перелік забруднюючих речовин переглядається Кабінетом Міністрів України не менше одного разу на п'ять років за пропозицією центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, і центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

{Частина друга статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

За поданням обласних, Київської, Севастопольської міських державних адміністрацій, органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища і центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, органи місцевого самоврядування з урахуванням особливостей екологічної ситуації регіону, населеного пункту можуть додатково встановлювати перелік забруднюючих речовин, за якими здійснюється регулювання їх викидів на відповідній території.

{Частина третя статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

За поданням обласних, Київської, Севастопольської міських державних адміністрацій, органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища і центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, органи місцевого самоврядування, у разі перевищення нормативів екологічної безпеки, на відповідній території затверджують відповідно до закону програми оздоровлення атмосферного повітря, здійснюють заходи щодо зменшення забруднення атмосферного повітря.

{Частина четверта статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами можуть здійснюватися після отримання дозволу, виданого суб'єкту господарювання, об'єкт якого належить до другої або третьої групи, обласними, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями, органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

{Частина п'ята статті 11 в редакції Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами можуть здійснюватися на підставі дозволу, виданого суб'єкту господарювання, об'єкт якого належить до першої групи, суб'єкту господарювання, об'єкт якого знаходиться на території зони відчуження, зони безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення

внаслідок Чорнобильської катастрофи, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

{Частина статті 11 в редакції Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1472-VIII (1472-19) від 14.07.2016}

До першої групи належать об'єкти, які взяті на державний облік і мають виробництва або технологічне устаткування, на яких повинні впроваджуватися екологічно безпечні технології та методи керування. До другої групи належать об'єкти, які взяті на державний облік і не мають виробництв або технологічного устаткування, на яких повинні впроваджуватися екологічно безпечні технології та методи керування. До третьої групи належать об'єкти, які не належать до першої і другої груп.

{Частина статті 11 в редакції Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Строк дії дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, виданого суб'єкту господарювання, об'єкт якого належить до першої групи, суб'єкту господарювання, об'єкт якого знаходиться на території зони відчуження, зони безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, — сім років, об'єкт якого належить до другої групи, — десять років, об'єкт якого належить до третьої групи, — необмежений.

{Статтю 11 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1472-VIII (1472-19) від 14.07.2016}

Перелік установ, організацій та закладів, яким надається право на розробку документів, що обґрунтовують обсяги викидів для підприємств, установ, організацій та громадян — суб'єктів підприємницької діяльності, визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Дозволи на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря видаються за умови:

неперевищення протягом строку їх дії встановлених нормативів екологічної безпеки;

{Абзац другий частини десятої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

неперевищення нормативів допустимих викидів забруднюючих речовин стаціонарних джерел;

дотримання вимог до технологічних процесів у частині обмеження викидів забруднюючих речовин.

У разі зміни параметрів джерел викидів, їх кількості, кількісного та якісного складу забруднюючих речовин, заходів із зниження їх кількості до зазначених дозволів вносяться зміни.

{Статтю 11 доповнено новою частиною одинадцятою згідно із Законом № 1472-VIII (1472-19) від 14.07.2016}

Якщо за результатами спостережень за станом атмосферного повітря або розрахунковими даними встановлено зони, де внаслідок причин об'єктивного характеру встановлено перевищення нормативів екологічної безпеки, приймається рішення про поетапне зниження викидів забруднюючих речовин підприємствами, установами, організаціями та громадянами — суб'єктами підприємницької діяльності. Тривалість кожного етапу та необхідне зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин на кожному етапі встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, обласними, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями, органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

{Частина статті 11 в редакції Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Порядок проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян — суб'єктів підприємницької діяльності, які отримали такі дозволи, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 12. Обмеження, тимчасова заборона (зупинення) або припинення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря і впливу фізичних та біологічних факторів на його стан

Господарська чи інші види діяльності, пов'язані з порушенням умов і вимог до викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря і рівнів впливу фізичних та біологічних факторів на його стан, передбачених дозволами, може бути обмежена, тимчасово заборонена (зупинена) або припинена відповідно до законодавства.

Стаття 13. Регулювання рівнів впливу фізичних та біологічних факторів на стан атмосферного повітря

Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання зобов'язані вживати необхідних заходів для запобігання та недопущення перевищення встановлених

санітарними нормами рівнів впливу фізичних та біологічних факторів на середовище життєдіяльності людини.

{Стаття 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1745-IV (1745-15) від 03.06.2004; текст статті 13 в редакції Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 14. Регулювання викидів забруднюючих речовин і впливу фізичних та біологічних факторів на стан атмосферного повітря у разі відсутності нормативів

Викиди забруднюючих речовин, для яких не встановлено відповідних нормативів екологічної безпеки, допускаються у виняткових випадках лише з дозволу, виданого суб'єкту господарювання, об'єкт якого належить до першої групи, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, а до другої або третьої групи, – обласними, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями, органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

{Текст статті 14 в редакції Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 15. Заходи щодо охорони атмосферного повітря у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру

Підприємства, установи, організації та громадяни – суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють викиди забруднюючих речовин або впливи фізичних та біологічних факторів, що можуть призвести до виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру або до надзвичайних екологічних ситуацій, зобов'язані заздалегідь розробити та погодити спеціальні заходи щодо охорони атмосферного повітря відповідно до закону.

У разі виникнення таких надзвичайних екологічних ситуацій керівники підприємств, установ, організацій та громадяни – суб'єкти підприємницької діяльності зобов'язані негайно в порядку, визначеному Законом України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» (1809-14), повідомити про це органи, які здійснюють державний контроль у галузі охорони атмосферного повітря, і вжити заходів до охорони атмосферного повітря та ліквідації причин і наслідків його забруднення.

Стаття 16. Регулювання діяльності, що впливає на погоду і клімат

Діяльність, спрямована на штучні зміни стану атмосфери та атмосферних явищ у господарських цілях, може проводитися підприємствами, установами, організаціями та громадянами – суб'єктами підприємницької діяльності тільки за дозволами, виданими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Порядок погодження і видачі дозволів (301-2002-п) встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Частина перша статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Підприємства, установи, організації та громадяни – суб'єкти підприємницької діяльності зобов'язані відповідно до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, скорочувати і в подальшому повністю припинити виробництво та використання хімічних речовин, що шкідливо впливають на озоновий шар, а також проводити роботу щодо зменшення викидів речовин, накопичення яких в атмосферному повітрі може призвести до негативних змін клімату.

Стаття 17. Заходи щодо відвернення і зменшення забруднення атмосферного повітря викидами транспортних та інших пересувних засобів і установок та впливу їх фізичних факторів

З метою відвернення і зменшення забруднення атмосферного повітря транспортними та іншими пересувними засобами і установками та впливу пов'язаних з ними фізичних факторів здійснюються: розроблення та виконання комплексу заходів щодо зниження викидів, знешкодження шкідливих речовин і зменшення фізичного впливу під час проектування, виробництва, експлуатації та ремонту транспортних та інших пересувних засобів і установок;

переведення транспортних та інших пересувних засобів і установок на менш токсичні види палива; раціональне планування та забудова населених пунктів з дотриманням нормативно визначеної відстані до транспортних шляхів;

виведення з густонаселених житлових кварталів за межі міста транспортних підприємств, вантажного транзитного автомобільного транспорту;

обмеження в'їзду автомобільного транспорту та інших транспортних засобів та установок у сельбищні, курортні, лікувально-оздоровчі, рекреаційні та природно-заповідні зони, місця масового відпочинку та туризму;

поліпшення стану утримання транспортних шляхів і вуличного покриття;

впровадження в містах автоматизованих систем регулювання дорожнього руху;

удосконалення технологій транспортування і зберігання палива, забезпечення постійного контролю за якістю палива на нафтопереробних підприємствах та автозаправних станціях;

впровадження та вдосконалення діяльності контрольно-регулювальних і діагностичних пунктів та комплексних систем перевірки нормативів екологічної безпеки транспортних та інших пересувних засобів і установок.

Проектування, виробництво та експлуатація транспортних та інших пересувних засобів і установок, вміст забруднюючих речовин у відпрацьованих газах яких перевищує нормативи або рівні впливу фізичних факторів, забороняються.

Стаття 18. Виконання вимог до охорони атмосферного повітря під час застосування пестицидів та агрохімікатів

Підприємства, установи, організації та громадяни – суб'єкти підприємницької діяльності зобов'язані дотримуватися правил та вимог щодо транспортування, зберігання і застосування пестицидів та агрохімікатів з метою недопущення забруднення атмосферного повітря.

Стаття 19. Виконання вимог до охорони атмосферного повітря під час видобування надр та проведення вибухових робіт

Видобування надр та вибухові роботи повинні проводитися з дотриманням вимог щодо охорони атмосферного повітря способами, погодженими із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, іншими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідно до закону.

Стаття 20. Виконання вимог щодо охорони атмосферного повітря від забруднення виробничими, побутовими та іншими відходами

{Частина першу статті 20 виключено на підставі Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Не допускається спалювання промислових та побутових відходів, які є джерелами забруднення атмосферного повітря забруднюючими речовинами та речовинами з неприємним запахом або іншого шкідливого впливу, на території підприємств, установ, організацій і населених пунктів, за винятком випадків, коли це здійснюється з використанням спеціальних установок при додержанні вимог, встановлених законодавством про охорону атмосферного повітря.

{Частина друга статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Власники або уповноважені ними органи підприємств, установ, організацій та громадяни – суб'єкти підприємницької діяльності зобов'язані забезпечувати переробку, утилізацію та своєчасне вивезення відходів, які забруднюють атмосферне повітря, на підприємства, що використовують їх як сировину, або на спеціально відведені місця чи об'єкти.

Стаття 21. Відвернення і зниження шуму

З метою відвернення, зниження і досягнення безпечних рівнів виробничих та інших шумів повинні забезпечуватися:

створення і впровадження малозумних машин і механізмів;

удосконалення конструкцій транспортних та інших пересувних засобів і установок та умов їх експлуатації, а також утримання в належному стані залізничних і трамвайних колій, автомобільних шляхів, вуличного покриття;

розміщення підприємств, транспортних магістралей, аеродромів та інших об'єктів з джерелами шуму під час планування і забудови населених пунктів відповідно до встановлених законодавством санітарно-гігієнічних вимог, будівельних норм та карт шуму;

виробництво будівельних матеріалів, конструкцій, технічних засобів спорудження житла, об'єктів соціального призначення та будівництво споруд з необхідними акустичними властивостями;

організаційні заходи для відвернення і зниження виробничих, комунальних, побутових і транспортних шумів, включаючи запровадження раціональних схем і режимів руху транспорту та інших пересувних засобів і установок у межах населених пунктів.

Громадяни зобов'язані дотримувати вимоги, встановлені з метою зниження побутового шуму у квартирах, а також у дворах жилих будинків, на вулицях, у місцях відпочинку та інших громадських місцях.

Стаття 22. Організаційно-економічні заходи щодо забезпечення охорони атмосферного повітря

Для забезпечення охорони атмосферного повітря впроваджуються організаційно-економічні заходи, що передбачають:

екологічний податок;

{Абзац другий статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010}

відшкодування збитків, заподіяних внаслідок порушення законодавства про охорону атмосферного повітря;

надання підприємствам, установам, організаціям та громадянам – суб'єктам підприємницької

діяльності податкових, кредитних та інших пільг у разі впровадження ними маловідхідних, енерго- і ресурсозберігаючих технологій, застосування заходів щодо регулювання діяльності, що впливає на клімат, здійснення інших природоохоронних заходів з метою скорочення викидів забруднюючих речовин та зменшення рівнів впливу фізичних і біологічних факторів на атмосферне повітря; участь держави у фінансуванні екологічних заходів і будівництві об'єктів екологічного призначення.

Розділ IV

ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ЩОДО ОХОРОНИ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ ПІД ЧАС ПРОЕКТУВАННЯ, БУДІВНИЦТВА ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ТА ІНШИХ ОБ'ЄКТІВ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ АБО МОЖУТЬ ВПЛИВАТИ НА СТАН АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ

Стаття 23. Умови проектування, будівництва та реконструкції підприємств та інших об'єктів, які впливають або можуть впливати на стан атмосферного повітря

Проектування, будівництво і реконструкція підприємств та інших об'єктів, які впливають або можуть впливати на стан атмосферного повітря, удосконалення існуючих і впровадження нових технологічних процесів та устаткування здійснюються з обов'язковим дотриманням норм екологічної безпеки, державних санітарних вимог і правил на запланованих для будівництва та реконструкції підприємствах та інших об'єктах, а також з урахуванням накопичення і трансформації забруднення в атмосфері, його транскордонного перенесення, особливостей кліматичних умов.

Погодження проектів забудови, будівництва та реконструкції підприємств та інших об'єктів, які впливають або можуть впливати на стан атмосферного повітря, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архітектури та містобудування, із врахуванням висновків центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, а на території Автономної Республіки Крим — органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, та інших органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень, визначених законом.

{Частина друга статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Будівництво та введення в експлуатацію нових і реконструйованих підприємств та інших об'єктів, які не відповідають встановленим законодавством вимогам про охорону атмосферного повітря, забороняються.

Стаття 24. Санітарно-захисні зони

З метою забезпечення оптимальних умов життєдіяльності людини в районах житлової забудови, масового відпочинку і оздоровлення населення при визначенні місць розміщення нових, реконструкції діючих підприємств та інших об'єктів, які впливають або можуть впливати на стан атмосферного повітря, встановлюються санітарно-захисні зони.

Якщо внаслідок порушення встановлених меж та режиму санітарно-захисних зон виникає необхідність у відселенні жителів, виведенні з цих зон об'єктів соціального призначення або здійсненні інших заходів, підприємства, установи, організації та громадяни — суб'єкти підприємницької діяльності, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування повинні вирішувати питання про фінансування необхідних робіт і заходів та строки їх реалізації.

Стаття 25. Оцінка впливу на довкілля та державна санітарно-гігієнічна експертиза

Для визначення безпеки для здоров'я людини та екологічної безпеки під час проектування, розміщення, будівництва нових і реконструкції діючих підприємств та інших об'єктів проводяться оцінка впливу на довкілля та державна санітарно-гігієнічна експертиза в порядку, визначеному законодавством.

{Стаття 25 в редакції Закону N 2059-VIII (2059-19) від 23.05.2017}

Стаття 26. Дотримання вимог щодо охорони атмосферного повітря під час впровадження відкриттів, винаходів, корисних моделей, промислових зразків, раціоналізаторських пропозицій, застосування нової техніки, імпортного устаткування, технологій і систем

Впровадження відкриттів, винаходів, корисних моделей, промислових зразків, раціоналізаторських пропозицій, застосування нової техніки, імпортного устаткування, технологій і систем, якщо вони не відповідають вимогам, установленим законодавством про охорону атмосферного повітря, забороняється. У разі порушення зазначених вимог така діяльність припиняється відповідно до закону, а винні особи притягаються до відповідальності відповідно до закону.

Розділ V

КОНТРОЛЬ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ

Стаття 27. Контроль у галузі охорони атмосферного повітря

Контроль у галузі охорони атмосферного повітря здійснюється з метою забезпечення дотримання вимог законодавства про охорону атмосферного повітря місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, посадовими особами цих органів, а також підприємствами, установами, організаціями та громадянами.

Стаття 28. Державний контроль у галузі охорони атмосферного повітря

Державний контроль у галузі охорони атмосферного повітря здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, а на території Автономної Республіки Крим — органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань екології та природних ресурсів, а також іншими органами виконавчої влади.

{Частина перша статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011, № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Порядок здійснення державного контролю у галузі охорони атмосферного повітря визначається відповідно до закону.

Стаття 29. Виробничий контроль за охороною атмосферного повітря

Виробничий контроль за охороною атмосферного повітря здійснюється підприємствами, установами, організаціями та громадянами — суб'єктами підприємницької діяльності в процесі їх господарської та іншої діяльності, якщо вона справляє шкідливий вплив на стан атмосферного повітря.

Стаття 30. Громадський контроль у галузі охорони атмосферного повітря

Громадський контроль у галузі охорони атмосферного повітря здійснюється громадськими інспекторами з охорони довкілля відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12).

{Стаття 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Розділ VI

ДЕРЖАВНИЙ ОБЛІК ТА МОНІТОРИНГ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ

Стаття 31. Державний облік у галузі охорони атмосферного повітря

Державному обліку в галузі охорони атмосферного повітря підлягають:

об'єкти, які справляють або можуть справити шкідливий вплив на здоров'я людей та на стан атмосферного повітря;

види та обсяги забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря;

види і ступені впливу фізичних та біологічних факторів на стан атмосферного повітря.

Державний облік у галузі охорони атмосферного повітря здійснюється за єдиною системою у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 32. Моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря

Моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря проводиться з метою отримання, збирання, оброблення, збереження та аналізу інформації про викиди забруднюючих речовин та рівень забруднення атмосферного повітря, оцінки та прогнозування його змін і ступеня небезпечності та розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття рішень у галузі охорони атмосферного повітря.

Моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря є складовою частиною державної системи моніторингу навколишнього природного середовища. Порядок організації та проведення моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Розділ VII

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ

Стаття 33. Відповідальність за порушення законодавства в галузі охорони атмосферного повітря
Особи, винні у:

порушенні прав громадян на безпечне для життя і здоров'я навколишнє природне середовище;

перевищенні нормативів допустимих викидів забруднюючих речовин стаціонарних джерел в атмосферне повітря та нормативів гранично допустимого впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел;

перевищенні нормативів вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах пересувних джерел;

викидах забруднюючих речовин в атмосферне повітря без дозволу спеціально уповноважених на те органів виконавчої влади відповідно до закону;

перевищенні обсягів викидів забруднюючих речовин, встановлених у дозволах на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря;

недотриманні вимог, передбачених дозволом на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря;

провадженні незаконної діяльності, що негативно впливає на погоду і клімат;

впровадженні відкриттів, винаходів, раціоналізаторських пропозицій, нових технічних систем, речовин і матеріалів, а також закупівлі в інших державах та експлуатації технологічного устаткування, транспортних засобів та інших об'єктів, які не відповідають вимогам, встановленим законодавством про охорону атмосферного повітря;

порушенні встановлених законодавством правил складування та утилізації промислових і побутових

відходів, транспортування, зберігання і застосування пестицидів і агрохімікатів, що спричинило забруднення атмосферного повітря;

проектуванні і будівництві об'єктів з порушенням встановлених законодавством норм та вимог до охорони атмосферного повітря;

невиконанні розпоряджень та приписів органів, які здійснюють державний контроль у галузі охорони атмосферного повітря;

ненаданні передбаченої законодавством своєчасної, повної та достовірної інформації про стан атмосферного повітря, викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, джерела забруднення, а також приховуванні або перекидуванні відомостей про стан атмосферного повітря, викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, екологічну обстановку, яка склалася внаслідок забруднення атмосферного повітря;

недотриманні норм екологічної безпеки, державних санітарних норм при проектуванні, розміщенні, будівництві та введенні в експлуатацію нових і реконструйованих підприємств, споруд та інших об'єктів, удосконаленні існуючих і впровадженні нових технологічних процесів та устаткування, — несуть відповідальність згідно з законом.

Законами може бути встановлена відповідальність і за інші види правопорушень в галузі охорони атмосферного повітря.

Спори з питань охорони атмосферного повітря вирішуються у встановленому законом порядку.

Стаття 34. Відшкодування шкоди, завданої порушенням законодавства про охорону атмосферного повітря

Шкода, завдана порушенням законодавства про охорону атмосферного повітря, підлягає відшкодуванню у порядку та розмірах, встановлених законом.

Розділ VIII

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ

Стаття 35. Участь України у міжнародному співробітництві в галузі охорони атмосферного повітря

Україна бере участь у міжнародному співробітництві в галузі охорони атмосферного повітря відповідно до законодавства України.

Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються норми міжнародного договору.

Розділ IX

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

1-1. Установити, що строк дії дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, виданого суб'єкту господарювання, об'єкт якого належить до третьої групи, до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру» (1193-18) та який на момент набрання чинності зазначеним Законом є дійсним, є необмеженим.

{Розділ IX доповнено пунктом 1-1 згідно із Законом № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

2. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

подати до Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законів, що впливають з цього Закону;

розробити і затвердити нормативно-правові акти, передбачені цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

3. Внести до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12) (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 41, ст. 546; 1996 р., № 15, ст. 70; 2000 р., № 5, ст. 34) такі зміни:

1) у пункті «д» частини першої статті 17, пункті «ж» частини першої статті 18, пункті «д» частини першої статті 19 та пункті «в» статті 41 слова «викидів і» виключити;

2) у пункті «ж» частини першої статті 20 слова «лімітів викидів і скидів» замінити словами «нормативів гранично допустимих викидів і лімітів скидів»;

3) у статті 44:

частину першу викласти в такій редакції:

«Збір за забруднення навколишнього природного середовища встановлюється на основі фактичних обсягів викидів, лімітів скидів забруднюючих речовин в навколишнє природне середовище і розміщення відходів»;

в абзаці першому частини другої слова «викидів і» виключити.

Президент України

Л.КРАВЧУК

м. Київ,

16 жовтня 1992 року

№ 2707-XII

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА від 13 грудня 2001 р. № 1655 Київ

Про затвердження Порядку ведення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ
№ 769 (~~769-2004-п~~) від 16.06.2004
№ 748 (~~748-2013-п~~) від 07.08.2013}

Відповідно до статті 31 Закону України «Про охорону атмосферного повітря» (~~2707-12~~) Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**:

1. Затвердити Порядок ведення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря (додається).

2. Міністерству охорони навколишнього природного середовища розробити і погодити до 1 лютого 2002 р. з Державним комітетом статистики Інструкцію про порядок та критерії взяття на державний облік об'єктів, які справляють або можуть справити шкідливий вплив на здоров'я людей і стан атмосферного повітря, видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, видів і ступенів впливу на його стан фізичних та біологічних факторів.

{Пункт 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 769 (~~769-2004-п~~) від 16.06.2004}

3. Визнати такою, що втратила чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 29 грудня 1993 р. № 1073 (~~1073-93-п~~) «Про затвердження Положення про порядок здійснення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря» (ЗП України, 1994 р., № 5, ст. 113).

Прем'єр-міністр
Інд. 28

України А. КІНАХ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 13 грудня 2001 р. № 1655

ПОРЯДОК ведення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря

{У тексті Порядку слово «Мінекоресурсів» замінено словом «Мінприроди» згідно з Постановою КМ № 769 (~~769-2004-п~~) від 16.06.2004}

{У тексті Порядку слово «Держкомстат» в усіх відмінках замінено словом «Держстат» у відповідному відмінку згідно з Постановою КМ № 748 (~~748-2013-п~~) від 07.08.2013}

1. Цей Порядок визначає єдину систему ведення в галузі охорони атмосферного повітря державного обліку об'єктів (підприємств, установ, організацій та громадян — суб'єктів підприємницької діяльності), які справляють або можуть справити шкідливий вплив на здоров'я людей і на стан атмосферного повітря, видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, видів і ступенів впливу на його стан фізичних та біологічних факторів (далі — об'єкти, які справляють шкідливий вплив).

2. Державний облік ведеться з метою:
забезпечення державного контролю в галузі охорони атмосферного повітря та прогнозування зміни його стану;
розроблення державних, регіональних, місцевих екологічних програм та програм у галузі охорони здоров'я, здійснення інших заходів щодо зменшення ступеня забруднення атмосферного повітря;

регулювання викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря із стаціонарних та пересувних джерел, ступенів впливу на його стан фізичних та біологічних факторів.

3. Державний облік включає:
взяття на облік об'єктів, які справляють шкідливий вплив;
ведення на об'єктах первинного обліку стаціонарних джерел, які справляють шкідливий вплив;
складення державної статистичної звітності в галузі охорони атмосферного повітря за стаціонарними та пересувними джерелами, які справляють шкідливий вплив;
проведення інвентаризації викидів та обсягів забруднюючих речовин на зазначених об'єктах.

4. Взяття на державний облік об'єктів, які справляють шкідливий вплив, здійснює Мінприроди за критеріями, встановленими цим Міністерством за погодженням з Держстатом.

Для взяття на державний облік зазначеними об'єктами проводиться інвентаризація видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, видів і ступенів впливу на його стан фізичних та біологічних факторів.

5. На об'єктах, узятих на державний облік, ведеться за встановленою формою первинна звітна документація, що стосується стаціонарних джерел, які справляють шкідливий вплив, роботи установок очищення газів, виконання заходів, пов'язаних із зменшенням обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

На підставі зазначеної документації складається державна статистична звітність, яка в установленому порядку надається територіальним органам Держстату за місцезнаходженням стаціонарного джерела викиду.

{Абзац другий пункту 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

Форми і строки надання первинної, звітної документації, матеріалів інвентаризації затверджуються Мінприроди за погодженням з Держстатом, а форми державної статистичної звітності в галузі охорони атмосферного повітря – Держстатом за погодженням з Мінприроди.

{Абзац третій пункту 5 в редакції Постанови КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

6. Визначення видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря із стаціонарних джерел, видів і ступенів впливу на його стан фізичних та біологічних факторів здійснюється шляхом проведення безпосередніх інструментальних вимірювань, розрахунків з використанням показників емісії (питомих викидів), які затверджуються Мінприроди.

7. Держстат та його територіальні органи:

здійснюють збирання, оброблення та узагальнення державної статистичної звітності в галузі охорони атмосферного повітря;

безоплатно надають Мінприроди, обласним, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям, органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, а також іншим органам виконавчої влади зведених статистичних даних у цій галузі (за погодженням переліком).

{Абзац третій пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

8. Збирання, оброблення та узагальнення матеріалів інвентаризації об'єктів, які належать до першої групи, здійснює Мінприроди, а об'єктів, які належать до другої або третьої групи, здійснюють обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища.

{Пункт 8 в редакції Постанови КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

9. Мінприроди, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища здійснюють оброблення державної статистичної звітності в галузі охорони атмосферного повітря, матеріалів інвентаризації та створюють банк даних про об'єкти, які справляють шкідливий вплив, про здійснювані і заплановані заходи, спрямовані на поліпшення стану атмосферного повітря.

{Порядок доповнено пунктом 9 згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА від 29 листопада 2001 р. № 1598 Київ

Про затвердження переліку найбільш поширених і небезпечних забруднюючих речовин, викиди яких в атмосферне повітря підлягають регулюванню

На виконання статті 11 Закону України «Про охорону атмосферного повітря» (2707-12) Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**:

Затвердити перелік найбільш поширених і небезпечних забруднюючих речовин, викиди яких в атмосферне повітря підлягають регулюванню (додається).

Прем'єр-міністр України

А.КІНАХ

Інд. 33

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 29 листопада 2001 р. № 1598

ПЕРЕЛІК найбільш поширених і небезпечних забруднюючих речовин, викиди яких в атмосферне повітря підлягають регулюванню

Найбільш поширені забруднюючі речовини

Оксиди азоту
Бенз(а)пірен
Діоксид та інші сполуки сірки
Оксид вуглецю
Озон
Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна)
Свинець та його сполуки
Формальдегід

Небезпечні забруднюючі речовини

Метали та їх сполуки
Органічні аміни
Леткі органічні сполуки
Стійкі органічні сполуки
Хлор, бром та їх сполуки
Фтор та його сполуки
Ціаніди
Фреони
Арсен та його сполуки

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА від 13 березня 2002 р. № 302 Київ

Про затвердження Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян — підприємців, які отримали такі дозволи

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 769 (769-2004-п) від 16.06.2004

№ 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

{У назві і тексті слова «громадяни — суб'єкти підприємницької діяльності» в усіх відмінках замінено словами «громадяни — підприємці» у відповідному відмінку згідно з Постановою КМ № 769 (769-2004-п) від 16.06.2004}

Відповідно до статті 11 Закону України «Про охорону атмосферного повітря» (2707-12) Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**:

1. Затвердити Порядок проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян — підприємців, які отримали такі дозволи (додається).

2. Міністерству охорони навколишнього природного середовища:

{Абзац перший пункту 2 згідно з Постановою КМ № 769 (769-2004-п) від 16.06.2004}

за погодженням з Міністерством охорони здоров'я протягом 2002 року розробити і затвердити Інструкцію про загальні вимоги до оформлення документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для підприємств, установ, організацій та громадян — підприємців;

за погодженням з Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції визначити до 1 липня 2002 р. вартість робіт, пов'язаних з розробленням документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами;

затвердити:

у тримісячний термін — план робіт з видачі підприємствам, установам, організаціям та громадянам — підприємцям дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами;

у двомісячний термін — порядок обліку підприємств, установ, організацій та громадян — підприємців, які отримали дозволи на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.

3. Установити, що дозволи на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, які були видані до прийняття цієї постанови підприємствам, установам, організаціям та громадянам — підприємцям в установленому законодавством порядку, діють протягом зазначеного у них терміну.

4. Визнати такою, що втратила чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 29 травня 1995 р. № 364 (364-95-п) «Про затвердження Положення про порядок видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами» (ЗП України, 1995 р., № 8, ст. 196).

Прем'єр-міністр України

А.КІНАХ

Інд. 33

ПОРЯДОК
проведення та оплати робіт, пов'язаних
з видачею дозволів на викиди забруднюючих
речовин в атмосферне повітря стаціонарними
джерелами, обліку підприємств, установ,
організацій та громадян — підприємців,
які отримали такі дозволи

{У назві і тексті Порядку слова «громадяни — суб'єкти підприємницької діяльності» в усіх відмінках замінено словами «громадяни — підприємці» у відповідному відмінку; у тексті слово «Мінекоресурсів» замінено словом «Мінприроди» згідно з Постановою КМ № 769 (769-2004-п) від 16.06.2004}

{У тексті Порядку слова «територіальний орган Мінприроди» в усіх відмінках і формах числа замінено словами «орган, який видав дозвіл» у відповідному відмінку і числі згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

1. Цей Порядок встановлює єдиний механізм проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.

2. Дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами (далі — дозвіл) — це офіційний документ, який дає право підприємствам, установам, організаціям та громадянам — підприємцям (далі — суб'єкт господарювання) експлуатувати об'єкти, з яких надходять в атмосферне повітря забруднюючі речовини або їх суміші, за умов дотримання встановлених відповідних нормативів граничнодопустимих викидів та вимог до технологічних процесів у частині обмеження викидів забруднюючих речовин протягом визначеного в дозволі терміну.

Дозвіл видається суб'єкту господарювання за формою, встановленою Мінприроди.

{Абзац другий пункту 2 в редакції Постанови КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

3. Дозвіл видається безоплатно на строк не менш як п'ять років:

суб'єкту господарювання, об'єкт якого відповідно до законодавства належить до першої групи, — Мінприроди за погодженням з Держсанепідслужбою;

суб'єкту господарювання, об'єкт якого відповідно до законодавства належить до другої або третьої групи, — обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища через дозвільні центри за погодженням з територіальними органами Держсанепідслужби.

{Пункт 3 в редакції Постанови КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

4. Для отримання дозволу суб'єкт господарювання:

оформляє заяву;

готує документи, в яких обґрунтовуються обсяги викидів забруднюючих речовин;

проводить інвентаризацію стаціонарних джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, видів та обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, пилогазоочисного обладнання;

проводить оцінку впливу викидів забруднюючих речовин на стан атмосферного повітря на межі санітарно-захисної зони;

розробляє плани заходів щодо: досягнення встановлених нормативів граничнодопустимих викидів для найбільш поширених і небезпечних забруднюючих речовин; охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру; ліквідації причин і наслідків забруднення атмосферного повітря; остаточного припинення діяльності, пов'язаної з викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря, та приведення місця діяльності у задовільний стан; запобігання перевищенню встановлених нормативів граничнодопустимих викидів у процесі виробництва; здійснення контролю за дотриманням встановлених нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин та умов дозволу на викиди;

обґрунтовує розміри нормативних санітарно-захисних зон, проводить оцінку витрат, пов'язаних з реалізацією заходів щодо їх створення;

проводить оцінку та аналіз витрат, пов'язаних з реалізацією запланованих заходів щодо запобігання забрудненню атмосферного повітря;

готує інформацію про отримання дозволу для ознайомлення з нею громадськості відповідно до законодавства.

Суб'єкт господарювання для розроблення документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів,

може залучати установи, організації та заклади, яким Мінприроди надає право на розроблення цих документів.

5. Суб'єкт господарювання, об'єкт якого належить до першої групи, для отримання дозволу подає Мінприроди, а суб'єкт господарювання, об'єкт якого належить до другої або третьої групи, – дозвільному центру у письмовій та в електронній формі документи, підготовлені відповідно до затвердженої Мінприроди Інструкції про загальні вимоги до оформлення документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для підприємств, установ, організацій та громадян – підприємців, а також вміщує в місцевих друкованих засобах масової інформації повідомлення про намір отримати дозвіл із зазначенням адреси місцевої держадміністрації, до якої можуть надсилатися зауваження громадських організацій та окремих громадян.

{Пункт 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

6. Мінприроди та дозвільні центри передають Держсанепідслужбі, її територіальним органам відповідно заяву та документи на отримання дозволу.

Держсанепідслужба, її територіальні органи протягом 15 календарних днів з дати надходження документів приймають рішення щодо можливості/неможливості видачі дозволу, яке надсилається Мінприроди та дозвільним центрам відповідно.

У разі прийняття рішення щодо неможливості видачі дозволу у ньому зазначається зміст зауважень.

{Пункт 6 в редакції Постанови КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

7. Місцеві держадміністрації розглядають зауваження громадських організацій, у разі потреби організовують проведення їх публічного обговорення і протягом 30 календарних днів з дати опублікування інформації про намір суб'єкта господарювання отримати дозвіл повідомляють про це орган, який видав дозвіл.

Орган, який видав дозвіл, аналізують зауваження та у разі необхідності пропонує суб'єкту господарювання врахувати їх під час підготовки дозволу до видачі.

{Абзац другий пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

8. Орган, який видав дозвіл, протягом 30 календарних днів розглядає заяву та документи на отримання дозволу і у разі відсутності зауважень видає дозвіл.

У разі наявності зауважень документи повертаються суб'єкту господарювання з викладом їх змісту та зазначенням терміну повторного подання.

Рішення про видачу дозволу надсилається органом, який видав дозвіл, суб'єкту господарювання та Держсанепідслужбі або її територіальним органам.

{Абзац третій пункту 8 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

{Пункт 9 виключено на підставі Постанови КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

10. Дозвіл анулюється органом, який його видав, у разі:

звернення суб'єкта господарювання із заявою про анулювання документа дозвільного характеру;

припинення юридичної особи (злиття, приєднання, поділ, перетворення або ліквідація), якщо інше не визначено законом;

припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця;

встановлення факту подання в заяві та документах, що додаються до неї, недостовірної інформації.

Орган, який видав дозвіл, у триденний строк з дня прийняття рішення в письмовій формі інформує власника про анулювання дозволу.

{Пункт 10 в редакції Постанови КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

{Пункт 11 виключено на підставі Постанови КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

12. Суб'єкти господарювання, які отримали дозволи, підлягають обліку в порядку, встановленому Мінприроди.

13. Виконання робіт, пов'язаних з підготовкою документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, здійснюється на договірних засадах.

{Абзац другий пункту 13 виключено на підставі Постанови КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

14. Рішення Мінприроди, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища про відмову у видачі дозволу чи його анулювання можуть бути оскаржені у судовому порядку.

{Пункт 14 в редакції Постанови КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

МІНІСТЕРСТВО ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

10.05.2002 № 177

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
22 травня 2002 р.
за № 445/6733

Про затвердження Інструкції про порядок та критерії взяття на державний облік об'єктів, які справляють або можуть справити шкідливий вплив на здоров'я людей і стан атмосферного повітря, видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря

{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства
охорони навколишнього природного середовища
№ 71 від 16.02.2009

Наказом Міністерства екології та природних ресурсів
№ 104 від 03.03.2017}

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2001 року № 1655 «Про затвердження Порядку ведення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря» **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Інструкцію про порядок та критерії взяття на державний облік об'єктів, які справляють або можуть справити шкідливий вплив на здоров'я людей і стан атмосферного повітря, видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря(додається).

2. Департаменту екологічної безпеки (Є. Маторін) подати цей наказ у п'ятиденний термін на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

3. Голові Республіканського комітету Автономної Республіки Крим з екології та природних ресурсів, начальникам Державних управлінь екології та природних ресурсів в областях, містах Києві та Севастополі організувати та провести роботи щодо взяття на державний облік об'єктів, які справляють або можуть справити шкідливий вплив на здоров'я людей і стан атмосферного повітря, видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря в терміни, визначені цією Інструкцією.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Державного секретаря А. Гриценка.

Міністр

С. Курикін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства екології
та природних ресурсів України
10.05.2002 № 177

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
22 травня 2002 р.
за № 445/6733

ІНСТРУКЦІЯ

про порядок та критерії взяття на державний облік об'єктів, які справляють або можуть справити шкідливий вплив на здоров'я людей і стан атмосферного повітря, видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря

{У тексті Інструкції слово «Мінекоресурсів» у всіх відмінках замінено словом «Мінприроди» у відповідних відмінках згідно з Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища № 71 від 16.02.2009}

1. Загальні положення

1.1. Цю Інструкцію розроблено відповідно до статті 31 Закону України «Про охорону атмосферного повітря», на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2001 р. № 1655 «Про затвердження Порядку ведення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря».

1.2. Інструкція встановлює критерії взяття на державний облік об'єктів у залежності від видів і обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, та обов'язкові вимоги щодо єдиного на території України порядку подання матеріалів для взяття на державний облік підприємств, установ, організацій та громадян — суб'єктів підприємницької діяльності, що здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря із стаціонарних джерел (далі — об'єкти).

1.3. Дані про види та обсяги забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, готуються на підставі матеріалів інвентаризації викидів забруднюючих речовин.

1.4. Узяття на державний облік об'єктів, видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, здійснює Мінприроди.

{Пункт 1.4 розділу 1 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

2. Критерії взяття на державний облік об'єктів, видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря

Узяття на державний облік здійснюється за такими критеріями:

об'єктів — якщо в їх викидах присутня хоча б одна

забруднююча речовина (або група речовин), потенційний викид* якої

рівний або перевищує величину, зазначену в Переліку забруднюючих речовин та порогових значень потенційних викидів, за якими здійснюється державний облік (додаток 1);

видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, — за умови, що обсяг потенційних викидів рівний або перевищує порогові значення за окремою речовиною або групою речовин, наведених у додатку 1 до цієї Інструкції.

* Потенційний викид — це максимальний загальний обсяг викидів забруднюючої речовини із стаціонарних джерел при роботі підприємства в режимі номінального навантаження технологічного обладнання, що передбачається проектно-кошторисною документацією.

3. Документи, які надають об'єкти для взяття їх на державний облік (зняття з обліку)

Для взяття об'єкта на державний облік (зняття з обліку) необхідно надати до Мінприроди:

{Абзац перший розділу 3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

клопотання про взяття об'єкта на державний облік (зняття з обліку) за довільною формою на бланку заявника;

загальні відомості про об'єкт (додаток 2);

інформацію про види та обсяги забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, за формою, яка наведена в табл. 2.1 додатка 2 до цієї Інструкції;

копію листа про реєстрацію звіту з інвентаризації викидів забруднюючих речовин;

{Розділ 3 доповнено новим абзацом п'ятим згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

матеріали, які підтверджують достовірність геодезичних координат об'єкта (копія технічного звіту з визначення геодезичних координат географічного центру (центроїда).

{Розділ 3 доповнено новим абзацом шостим згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

Документи надаються у письмовій та електронній формі (XML — файл).

{Абзац сьомий розділу 3 в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

4. Порядок узяття об'єктів на державний облік

{Пункт 4.1 розділу 4 виключено на підставі Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

4.1. Об'єкти проводять інвентаризацію видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря;

за результатами інвентаризації встановлюють необхідність взяття їх на державний облік за критеріями, наведеними в розділі 2 цієї Інструкції;

готують документи згідно з розділом 3 цієї Інструкції та подають їх до Мінприроди.

{Абзац третій пункту 4.1 розділу 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

Об'єкти, які були взяті на державний облік, після проведення інвентаризації або її коригування

готують документи згідно з розділом 3 цієї Інструкції та подають їх до Мінприроди для коригування видів та обсягів викидів.

{Пункт 4.1 розділу 4 доповнено новим абзацом четвертим згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

4.2. Якщо об'єкт має відокремлені підрозділи у різних населених пунктах, то кожний підрозділ може самостійно подати документи до Мінприроди.

{Абзац перший пункту 4.2 розділу 4 в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

У випадку, коли відокремлений підрозділ здійснює викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, обсяг яких за критеріями не дозволяє взяти його окремо на державний облік, підрозділ повідомляє про це об'єкт, який повинен відобразити викиди цього підрозділу у своїй інформації при взятті його на облік.

{Абзац другий пункту 4.2 розділу 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

4.3. Якщо об'єкт не перебуває на державному обліку, в той же час потенційний обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря збільшився і потребує взяття його на облік, він подає документи до Мінприроди згідно з розділом 3 цієї Інструкції.

{Пункт 4.3 розділу 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

4.4. Об'єкт, який перебуває на державному обліку і в якого потенційний обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря зменшився до рівня, нижчого порогових значень, вказаних у додатку 1 до цієї Інструкції, надає до Мінприроди для зняття його з обліку документи згідно з розділом 3 цієї Інструкції та пояснювальну записку із зазначенням причин зменшення викидів.

{Пункт 4.4 розділу 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

4.5. Мінприроди:

{Абзац перший пункту 4.5 розділу 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

розглядає надані об'єктами документи щодо взяття їх на державний облік (зняття з обліку);

{Абзац другий пункту 4.5 розділу 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

направляє об'єкту у місячний термін з дня надходження матеріалів повідомлення про взяття його на державний облік (зняття з обліку). У разі подання недостовірної документації вона повертається на доопрацювання;

{Абзац третій пункту 4.5 розділу 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

складає перелік об'єктів, які перебувають на державному обліку;

{Абзац четвертий пункту 4.5 розділу 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

здійснює накопичення, обробку та аналіз даних про об'єкти, узяті на державний облік, види та обсяги забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря;

{Абзац п'ятий пункту 4.5 розділу 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

щороку до 01 грудня надає до Держстату перелік об'єктів, які станом на 15 листопада звітного року перебувають на державному обліку (додаток 3);

{Абзац шостий пункту 4.5 розділу 4 в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

веде журнал реєстрації об'єктів, узятих на державний облік (знятих з обліку) (додаток 4).

{Абзац сьомий пункту 4.5 розділу 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

{Абзац восьмий пункту 4.5 розділу 4 виключено на підставі Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

4.6. Дані щодо обліку об'єктів, які перебувають на державному обліку, видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, зберігаються у Мінприроди протягом 5 років з моменту зняття їх з обліку.

{Пункт 4.6 розділу 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

**Начальник Управління
атмосферного повітря**

В. Горбунов

Додаток 1
до Інструкції про порядок та критерії
взяття на державний облік об'єктів,
які справляють або можуть справити
шкідливий вплив на здоров'я людей
і стан атмосферного повітря, видів
та обсягів забруднюючих речовин,
що викидаються в атмосферне повітря

ПЕРЕЛІК

забруднюючих речовин на порогові значення потенційних викидів, за якими здійснюється державний облік

№ з/п	Код	Найменування	Порогові значення викидів, тонн/рік
1	2	3	4
1	01001	Арсен та його сполуки (у перерахунку на арсен)	0,001
2	01002	Ванадій та його сполуки (у перерахунку на п'ятиоксид ванадію)	0,02
3	01003	Залізо та його сполуки (у перерахунку на залізо)	0,1
4	01004	Кадмій та його сполуки (у перерахунку на кадмій)	0,001
5	01005	Мідь та її сполуки (у перерахунку на мідь)	0,01
6	01006	Нікель та його сполуки (у перерахунку на нікель)	0,001
7	01007	Ртуть та її сполуки (у перерахунку на ртуть)	0,0003
8	01008	Селен та його сполуки (у перерахунку на селен)	0,007
9	01009	Свинець та його сполуки (у перерахунку на свинець)	0,003
10	01010	Хром та його сполуки (у перерахунку на триоксид хрому)	0,02
11	01011	Цинк та його сполуки (у перерахунку на цинк)	0,1
12	01101	Алюмінію оксид	0,1
13	01102	Берилій та його сполуки (у перерахунку на берилій)	0,001
14	01103	Кобальт та його сполуки (у перерахунку на кобальт)	0,002
15	01104	Манган та його сполуки (у перерахунку на діоксид мангану)	0,005
16	01105	Олово та його сполуки (у перерахунку на олово)	0,007
17	01106	Стибій та його сполуки (у перерахунку на стибій)	0,002
18	03000	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна)	3,0
19	03001	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок більше 2,5 мкм і менше 10 мкм	1,0
20	03002	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок 2,5 мкм та менше	0,5
21	03003	Азбест	0,001
22	03004	Сажа	0,3
23	04001	Оксиди азоту (у перерахунку на діоксид азоту [NO + NO ₂])	1,0
24	04002	Азоту (1) оксид [N ₂ O]	0,1
25	04003	Аміак	1,5
26	04004	Азотна кислота	0,2
27	05000	Діоксид та інші сполуки сірки	2,0
28	05001	Сірки діоксид	1,5
29	05002	Сірководень (H ₂ S)	0,03
30	05003	Сірковуглець	0,05
31	05004	Сульфатна кислота (H ₂ SO ₄) [сірчана кислота]	0,5
32	06000	Оксид вуглецю	1,5
33	07000	Вуглецю діоксид	500
34	08000	Озон	0,1
35	09000	Фосфористий водень (фосфін)	0,01

36	10000	Органічні аміни	0,3
37	10001	Анілін	0,03
38	10002	Диметиламін	0,01
39	10003	Діетиламін	0,1
40	10004	(альфа)-Нафтиламін	0,001
41	10005	м,п-Хлоранілін	0,1
42	11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС)	1,5
43	11001	Акрилонітрил	0,003
44	11002	Ангідрид малеїновий	0,03
45	11003	Ангідрид фталевий	0,2
46	11004	Акролеїн	0,004
47	11005	Альдегід масляний	0,01
48	11006	Ацетальдегід	0,03
49	11007	Ацетон	0,5
50	11008	Бензол	0,05
51	11009	Бутиловий ефір оцтової кислоти (бутилацетат)	0,3
52	11010	1,3-Бутадієн (дивініл)	0,9
53	11011	Вінілацетат	0,3
54	11012	Гідразин гідрат	0,01
55	11013	Диметилформамід	0,5
56	11014	Дихлоретан	0,005
57	11015	Дихлорфенол	0,03
58	11016	Дибенз(а,п)антрацен	0,005
59	11017	Діетиловий ефір	0,05
60	11018	Діетилбензол	0,05
61	11019	Етилбензол	0,06
62	11020	Етилцелозольв	1,0
63	11021	Етилацетат	1,0
64	11022	Етилену оксид	0,005
65	11023	Кислота акрилова	0,5
66	11025	Кислота масляна	0,1
67	11026	Кислота мурашина	0,5
68	11027	Кислота пропіонова	0,1
69	11028	Кислота оцтова	0,8
70	11029	Кислота терефталева	0,01
71	11030	Ксилол	0,9
72	11031	Метилізобутилкетон	0,9
73	11032	Метилетилкетон	0,9
74	11033	Метилацетат	0,9
75	11034	Нафталін	0,01
76	11035	Піридин	0,5
77	11036	Спирт метиловий	0,9
78	11037	Стирол	0,05
79	11039	Тетрагідрофуран	0,9
80	11040	Трикрезол	0,05
81	11041	Толуол	0,9
82	11042	Толуїлендіізоціанат	0,2
83	11043	о,м,п-Толуїдини	0,3
84	11044	Трихлоретилен	1,0
85	11045	Трихлорбензол	0,01

86	11046	Трихлорметан (хлороформ)	0,01
87	11047	Тетрахлоретилен (перхлоретилен)	0,5
88	11048	Фенол	0,1
89	11049	Формальдегід	0,1
90	11050	Фурфурол	0,2
91	11051	1-Хлор-2,3-епіксипропан (епіхлоргідрин)	0,05
92	11052	Хлоропрен	0,05
93	11053	Циклогексанон	0,2
94	12000	Метан	10,0
95	13000	Стійкі органічні забруднювачі (СОЗ)	0,1
96	13001	Гексабромдифеніл	0,01
97	13002	Гексахлорбензол	0,001
98	13003	Мірекс	0,01
99	13004	Нітробензол	0,1
100	13005	м,о,п-Нітротолуоли	0,1
101	13006	м,о,п – Нітрофеноли	0,1
102	13007	Пентахлорфенол	0,02
103	13008	Пентахлорбензол	0,01
104	13009	Поліхлоровані дибензо-п-діоксини	5,0x10 ⁻⁷
105	13010	Поліхлоровані дибензофурани	5,0x10 ⁻⁷
106	13011	Поліхлоровані дифеніли	0,01
107	13012	2,3,7,8 – Тетрахлордибензопарадіоксин (ТХДД)	0,01
108	13013	Токсафен	0,01
109	13014	Хлордекон	0,01
110	13015	Хлоровані парафіни з коротким ланцюгом	0,01
111	13100	Поліароматичні вуглеводні (ПАВ)	5,0x10 ⁻⁷
112	13101	Бенз(а)пірен	5,0x10 ⁻⁷
113	13102	Бенз(б)флуорантен	5,0x10 ⁻⁷
114	13103	Бенз(к)флуорантен	5,0x10 ⁻⁷
115	13104	Індено(1,2,3-сd)пірен	5,0x10 ⁻⁷
116	14000	Бром та його сполуки (у перерахунку на бром)	0,02
117	15000	Хлор та сполуки хлору (у перерахунку на хлор)	0,1
118	15001	Аліл хлористий	0,1
119	15002	Вініл хлористий	0,01
120	15003	Водню хлорид (соляна кислота за молекулою HCL)	0,1
121	15004	Хлорбензол	0,5
122	16000	Фтор та його сполуки (у перерахунку на фтор)	0,05
123	16001	Фтористий водень	0,05
124	17000	Ціаніди	0,2
125	17001	Водню ціанід (синильна кислота)	0,1
126	18000	Фреони	0,1
127	18001	Гідрохлорфторвуглеці (ГХВ)	0,1
128	18002	Хлорфторвуглеці (ХФВ)	0,1
129	18003	Трихлоретан	0,1
130	18004	Галони	0,1
131	18005	Вуглецю чотирехлорид (тетрахлорметан)	0,005

{Додаток 1 в редакції Наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища № 71 від 16.02.2009}

**Начальник Управління
атмосферного повітря**

В. Горбунов

Додаток 2
до розділу 3 Інструкції
про порядок та критерії взяття
на державний облік об'єктів,
які справляють або можуть справити
шкідливий вплив на здоров'я людей
і стан атмосферного повітря, видів
та обсягів забруднюючих речовин,
що викидаються в атмосферне повітря

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

(повна назва об'єкта / код за ЄДРПОУ)
(місцезнаходження, телефон)
(назва області / код за КОАТУУ)
(назва району / код за КОАТУУ)
(назва населеного пункту / код за КОАТУУ)
(відомча підпорядкованість / код за СКОДУ)
(назва виду економічної діяльності / код за КВЕД)

Географічні координати об'єкта:

Широта			Довгота		
градуси	хвилини	секунди	градуси	хвилини	секунди
(0)	(')	(")	(0)	(')	(")
1	2	3	4	5	6

Інформація про види та обсяги забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, додається на ____ арк.

(керівник об'єкта)	(підпис)	(прізвище, ім'я та по батькові керівника)
--------------------	----------	---

М.П. (за наявності)

- Примітки:
1. Коди області, району та населеного пункту надаються згідно з класифікатором об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ).
 2. Коди міністерств або органу управління надаються згідно із Статистичним класифікатором органів державного управління (СКОДУ).
 3. Коди видів економічної діяльності (КВЕД) надаються згідно із загальним класифікатором видів економічної діяльності.
 4. Коди об'єктів устанавлюються відповідно до Єдиного державного реєстру підприємств, організацій України (ЄДРПОУ).
 5. Кодова та адресна частини Загальних відомостей заповнюються об'єктом на підставі реєстраційних відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань.
 6. Географічні координати визначаються об'єктом відповідно до Інструкції щодо порядку визначення геодезичних координат джерел викидів забруднюючих речовин при проведенні державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря, яка затверджена наказом Міністерства екології та природних ресурсів від 22.05.2001 № 190 та зареєстрована в Міністерстві юстиції 13.06.2001 за № 506/5697.

Інформація про види та обсяги забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря на

(повна назва об'єкта)

Таблиця 2.1

№ з/п	Забруднююча речовина		Потенційний обсяг викидів	Викиди за 200__ рік (факт)	Порогові значення потенційних викидів
	код	найменування	тонн/рік	тонн/рік	тонн/рік
1	2	3	4	5	6

«__» _____ 20__ р.

(керівник об'єкта)	(підпис)	(прізвище, ім'я та по батькові керівника)
--------------------	----------	---

М.П. (за наявності)

- Примітки:
1. У графі 2 «Код забруднюючої речовини» зазначається відповідно до додатка 1 до цієї Інструкції.
 2. У графах 4, 5 показники зазначаються з трьома десятковими знаками після коми.
 3. У графі 5 указується обсяг викидів за звітний період. Для новостворених об'єктів графа 5 не заповнюється.
 4. У графі 6 зазначається обсяг викидів, відповідно до додатка 1 до цієї Інструкції.

{Додаток 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

Додаток 3
до пункту 4.5 Інструкції про порядок
та критерії взяття на державний облік
об'єктів, які справляють або можуть
справити шкідливий вплив на здоров'я
людей і стан атмосферного повітря, видів
та обсягів забруднюючих речовин,
що викидаються в атмосферне повітря

ПЕРЕЛІК

об'єктів, які перебувають на державному обліку

В _____ області (місті)

№ з/п	Код за ЄДРПОУ	Найменування об'єкта	Місцезнаходження/код КОАТУУ	Потенційний викид, тонн/рік
1	2	3	4	5

«__» _____ 20__ р.

Уповноважена особа Мінприроди

_____ (посада)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я та по батькові особи)

М.П.

{Додаток 3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

Додаток 4
до пункту 4.5 Інструкції про порядок
та критерії взяття на державний облік
об'єктів, які справляють або можуть
справити шкідливий вплив на здоров'я
людей і стан атмосферного повітря, видів
та обсягів забруднюючих речовин,
що викидаються в атмосферне повітря

ЖУРНАЛ

реєстрації об'єктів, узятих на державний облік (знятих з обліку)

№ з/п	Дата взяття об'єкта на держоблік	Код за ЄДРПОУ	Найменування об'єкта, телефон	Дата зняття об'єкта з держобліку	Примітка
1	2	3	4	5	6

{Додаток 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 104 від 03.03.2017}

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЯДЕРНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Н А К А З

№ 7 від 10.02.95
м.Київ

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
15 березня 1995 р.
за № 61/597

Про затвердження Інструкції про зміст та порядок складання звіту проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві

{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства
екології та природних ресурсів
№ 97 (з0394-17) від 01.03.2017}

Відповідно до ст.31 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12), ст.4 Закону України «Про охорону атмосферного повітря» (2707-12) та з метою удосконалення розробки екологічних нормативів, **Н А К А З У Ю :**

1. Затвердити Інструкцію про зміст та порядок складання звіту проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві, що додається.
2. Управлінню регулювання природоохоронної діяльності (В.Горбунову) та Секретаріату (О.Даниляк) до 1 квітня 1995 р. забезпечити розсилку Інструкції органам Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України на місцях, заінтересованим міністерствам і відомствам.
3. Керівникам органів Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України на місцях забезпечити додержання вимог зазначеної Інструкції.
4. Вважати такими, що не застосовуються в Україні: «Рекомендации по составу и оформлению технического отчета по санитарно-техническому обследованию вентиляционных выбросов», Серія АЗ-928 (Держбуду СРСР, Державний проектний інститут Сантехпроект, М.1985 р.) і «Временные рекомендации по проведению инвентаризации вентиляционных выбросов», Серія АЗ-814 (Держбуду СРСР, Державний проектний інститут Сантехпроект, М.1980 р.).
5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра В. Шевчука.

Міністр

Ю.Костенко

Інструкція про зміст та порядок складання звіту проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві

1. Загальні положення

Відповідно до ст.31 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12) та ст.4 Закону України «Про охорону атмосферного повітря» (2707-12) нормування у галузі охорони атмосферного повітря проводиться з метою встановлення комплексу обов'язкових норм, правил, вимог щодо охорони атмосферного повітря від забруднення.

1.1. Інструкція про зміст та порядок складання звіту проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві (далі Інструкція) містить в собі методичні вказівки по змісту та оформленню необхідних документів для створення звіту по інвентаризації викидів забруднюючих речовин, які утворюються на підприємстві з урахуванням технологічного процесу та його особливостей.

1.2. В Інструкції узагальнені та викладені основні вимоги до:

— порядку проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин і представлення її в Мінприроди, обласні, Київську та Севастопольську міські державні адміністрації, орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища;

{Абзац другий пункту 1.2 глави 1 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 97 (з0394-17) від 01.03.2017}

— оформлення звіту по проведенню інвентаризації викидів забруднюючих речовин.

1.3. Застосування даної Інструкції обов'язкове при проведенні інвентаризації викидів забруднюючих речовин виробничими об'єднаннями і промисловими підприємствами, організаціями і установами (далі — підприємства), які мають викиди забруднюючих речовин в атмосферу, незалежно від відомчого підпорядкування і форм власності.

1.4. Інвентаризація включає в себе характеристику технології, газоочисних установок з точки зору утворення і відведення забруднюючих речовин, визначення параметрів стаціонарних джерел викидів, а також характеристику неорганізованих джерел.

Інвентаризація викидів забруднюючих речовин може проводитись як в повному обсязі, так і вибірково по визначенню параметрів окремих джерел утворення або викидів, визначенню якісних і кількісних характеристик окремих забруднюючих речовин, що відводяться в атмосферне повітря при експлуатації технологічного обладнання.

1.5. Обсяг інвентаризації викидів визначається залежно від поставленої мети у відповідності з вимогами законодавчих актів та нормативних документів по даному питанню.

1.6. Матеріали інвентаризації використовуються для:

— розробки нормативів утворення забруднюючих речовин, які відводяться у атмосферне повітря при експлуатації технологічного та іншого обладнання, споруд та об'єктів;

— розробки нормативів гранично допустимих викидів;

— регулювання викидів забруднюючих речовин в атмосферу;

— здійснення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря;

— розробки короткострокових і довгострокових планів заходів підприємств;

— розробки екологічних програм по зниженню викидів забруднюючих речовин в атмосферу.

1.7. При інвентаризації викидів забруднюючих речовин використовуються матеріали:

— прямих методів вимірів, які ґрунтуються на проведенні безпосередніх інструментальних вимірів;

— розрахункових методів;

— матеріали технологічного регламенту та проектних показників. В необхідних випадках для розрахунку кількісних характеристик викидів повинні застосовуватись галузеві методики, затверджені Мінприроди.

{Абзац четвертий пункту 1.7 глави 1 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 97 (з0394-17) від 01.03.2017}

1.8. Інвентаризацію викидів забруднюючих речовин підприємство проводить в строки, встановлені Кабінетом Міністрів України, рішеннями місцевих органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, Мінприроди.

{Абзац перший пункту 1.8 глави 1 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 97 (з0394-17) від 01.03.2017}

У випадку зміни параметрів джерел викидів, зареєстрованих у звіті по інвентаризації викидів забруднюючих речовин, підприємство, при необхідності, проводить інвентаризацію викидів в повному обсязі або вибірково без відповідних вказівок вищезазначених органів і представляє звіт в Мінприроди, обласні, Київську та Севастопольську міські державні адміністрації, орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища.

{Абзац другий пункту 1.8 глави 1 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 97 (з0394-17) від 01.03.2017}

1.9. Відповідальність за достовірність результатів, повноту і якість інвентаризації, а також за якість представленого звіту несе організація, яка виконувала дану роботу.

Підприємство несе відповідальність за виконання в установлені терміни інвентаризації викидів, а також за своєчасне представлення необхідної інформації, щодо ведення техпроцесів (техрегламенти, режимні карти, сировини, що використовується і т.д.) та створення необхідних умов по проведенню вимірів.

{Пункт 1.10 глави 1 виключено на підставі Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 97 (з0394-17) від 01.03.2017}

1.10. Матеріали звіту інвентаризації викидів забруднюючих речовин затверджуються керівником підприємства, для якого виконується інвентаризація, відповідним записом і печаткою на звіті (додаток № 1). Матеріали звіту по інвентаризації викидів, з моменту затвердження його керівником підприємства, зберігаються на підприємстві до проведення наступної інвентаризації. За результатами проведеної вибіркової інвентаризації, у випадку необхідності, вносяться відповідні зміни в матеріали повної інвентаризації викидів підприємства.

1.11. Звіт про інвентаризацію викидів забруднюючих речовин подається в Мінприроди (суб'єкт господарювання, об'єкт якого належить до першої групи), обласні, Київську та Севастопольську міські державні адміністрації, орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища (суб'єкт господарювання, об'єкт якого належить до другої або третьої групи) для реєстрації у вигляді роздрукованого звіту (один примірник) та в електронній формі.

Належність об'єкта до тієї чи іншої групи визначається відповідно до статті 11 Закону України «Про охорону атмосферного повітря» (2707-12).

{Пункт 1.11 глави 1 в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 97 (з0394-17) від 01.03.2017}

1.12. Вартість робіт по інвентаризації викидів забруднюючих речовин, виконаних в об'ємі даної Інструкції, визначається на договірній основі з урахуванням діючих ціників на виконання таких робіт.

1.13. Перед проведенням інвентаризації викидів повинна бути виконана робота по налагодці технологічного та вентиляційного обладнання відповідно до діючих санітарно-гігієнічних норм.

1.14. Основні терміни, їх визначення.

1.14.1. Викид речовини — надходження речовини в атмосферу від джерел забруднення.

1.14.2. Інвентаризація викидів — систематизація інформації про розміщення джерел забруднення атмосфери на території, види і кількісний склад забруднюючих речовин, що викидаються у атмосферне повітря.

1.14.3. Потужність викиду — кількість речовини, яка викидається в атмосферу за одиницю часу.

1.14.4. Джерело забруднення атмосфери — об'єкт, з якого поширюється забруднююча речовина.

1.14.5. Стаціонарне джерело забруднення атмосфери — підприємство, цех, агрегат, установка або інший нерухомий об'єкт, що зберігає свої просторові координати протягом певного часу і здійснює викиди забруднюючих речовин в атмосферу.

1.14.6. Пересувне джерело забруднення атмосфери — транспортний засіб, рух якого супроводиться викидом в атмосферу забруднюючих речовин.

1.14.7. Точкове джерело викидів — джерело викидів забруднюючих речовин в атмосферу, від якого надходження речовин здійснюється через отвір, зафіксований у вигляді точки в системі координат.

1.14.8. Лінійне джерело викидів — джерело викидів забруднюючих речовин в атмосферу, від якого надходження речовин здійснюється через отвір, зафіксований у вигляді лінії, і має початок і кінець в системі координат.

1.14.9. Площинне джерело викидів — джерело викидів забруднюючих речовин в атмосферу, від якого надходження речовин здійснюється з поверхні, що має територіальні координати в системі координат.

1.14.10. Організований викид — викид який надходить в атмосферу через спеціально споруджені газоходи, труби, аераційні ліхтарі та інші споруди.

1.14.11. Неорганізований викид — викид, який надходить в атмосферу у вигляді ненаправлених потоків газопилової суміші від джерел забруднення не оснащених спеціальними спорудами для відведення газів газоходами, трубами та іншими спорудами.

1.14.12. Технологічне джерело забруднення — об'єкт, в якому утворення забруднюючих речовин спричинене технологічним процесом.

1.14.13. Граничні нормативи утворення забруднюючих речовин — гранична кількість забруднюючих речовин, які утворюються при експлуатації окремих типів технологічного та іншого обладнання і

відводяться у атмосферне повітря, встановлюються з врахуванням сучасних технологічних можливостей, прогресивних маловідходних технологій, комплексного використання сировини, удосконаленого газопилоочисного обладнання та інше.

1.14.14 Концентрація забруднюючих речовин – кількість забруднюючої речовини в певному об'ємі або ваговій одиниці в газах, що відходять в атмосферне повітря.

1.14.15. Газоочисна установка – споруда, призначена для вловлювання з відхідних газів або вентиляційного повітря наявних в них шкідливих домішок, яка складається з газоочисних апаратів, допоміжного обладнання і комунікацій.

2. Зміст звіту по проведенню інвентаризації викидів забруднюючих речовин в атмосферу на підприємстві. Звіт по інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві повинен мати такі розділи:

2.1. Відомості про підприємство:

- повне і коротке найменування підприємства;
- поштовий індекс, адреса;
- міністерство чи відомство, якому підпорядковане підприємство;
- вид економічної діяльності у відповідності з класифікатором;
- дані про наявність на підприємстві служби по охороні атмосферного повітря, лабораторії по контролю стану навколишнього природного середовища;

2.2. Загальна частина:

- мета і завдання виконання інвентаризації викидів;
- перелік договорів, на основі яких виконуються роботи;
- найменування організації, яка виконувала роботи по інвентаризації, її реквізити, копія реєстраційного свідоцтва;
- методики виконання робіт з посиланням на стандарти, нормативи, нормативно-методичну літературу та довідковий матеріал;
- методики, по яких проводились прямі інструментально-лабораторні вимірювання, засоби виміру, їх похибка;
- методики, які використовуються при визначенні величин викидів розрахунковим методом.

2.3. Об'ємно-планувальні рішення промплощадки:

- графічні матеріали: карта-схема підприємства з нанесеними корпусами і розміщеними в них виробництвами, номер джерела викиду, в т.ч. відкритих ділянок зберігання сировини і матеріалів, які можуть бути джерелами викидів забруднюючих речовин в атмосферу, стоянки автомобілів, тощо;
- особливості розміщення підприємства: характер забудови території, що прилягає до промплощадки з вказівкою промислових підприємств, що на ній розташовані.

2.4. Характеристика джерел утворення забруднюючих речовин.

2.4.1 Характеристика технології виробництва та технологічного обладнання, опис продукції, яка випускається підприємством, основна сировина, що використовується, її хімічний склад по ГОСТу або аналізу заводської лабораторії (дані повинні бути пов'язані з балансовою схемою матеріальних потоків), кількість витраченого основного і резервного палива, його якісні характеристики. При цьому необхідно враховувати наявність у газах, що відходять, забруднюючих речовин, які утворюються в ході ведення технологічного процесу.

Визначення забруднюючих речовин, їх кількісних та якісних характеристик надається в додатку № 2 (таблиця 2.1).

2.4.2. Характеристика джерел утворення надається по технологічному обладнанню, техпроцесу або його етапу.

2.4.3. Кількісна та якісна характеристики джерел утворення надаються на основі прямих вимірювань забруднюючих речовин, проектних даних або технологічного регламенту. У випадку відсутності одного з показників (величини, визначеної прямими вимірами, взятої з проектних матеріалів або техрегламенту) вказується причина неможливості їх визначення. Надається характеристика максимальних і мінімальних фактичних концентрацій, які одержані безпосередньо інструментальними вимірами, при веденні технологічного процесу за технологічним обладнанням (агрегатом) на кожному з етапів технологічного процесу і відповідному йому навантаженні, а також проектне значення концентрацій (мг/куб.м) при номінальному навантаженні обладнання. У випадку зміни проектних показників вказується значення концентрацій по останньому технологічному регламенту.

2.5. Характеристика джерел викидів забруднюючих речовин.

2.5.1. В розділі надаються параметри джерел викидів, потужність та інші відомості у відповідності з додатком № 2 (таблиця 2.2.).

Визначення забруднюючих речовин, їх кількісних та якісних характеристик проводиться на основі прямих вимірювань забруднюючих речовин, проектних даних (або технологічного регламенту) та розрахункових методів.

2.5.2. Величина викиду, на основі прямих вимірювань, визначається на номінальному навантаженні технологічного обладнання на різних етапах технологічного процесу, які істотно відрізняються

величинами викиду. При цьому за максимальну фактичну величину викиду приймається найбільший викид, що визначений при обстеженні технологічного процесу.

Проектна величина викиду береться з технологічних регламентів, що входять в проектні матеріали на будівництво, реконструкцію, техпереобладнання і т.д., а у випадку модернізації техпроцесу, в ході їх експлуатації, за матеріалами останнього затвердженого техрегламенту.

Величина викиду розрахунковим методом визначається згідно з методиками, погодженими з Мінприроди.

{Абзац третій підпункту 2.5.2 пункту 2.5 глави 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 97 (з0394-17) від 01.03.2017}

2.5.3. Показники, передбачені таблицею 2.2 (графи 14, 15-16, 17-18), які виконані прямими вимірами, розрахунковими методами чи взяті з проекту (або з техрегламенту), є обов'язковими. При цьому, у випадку відсутності одного з показників вказується причина неможливості його визначення. Одержані показники аналізуються і за визначену величину приймається показник, який найбільш відображає викиди від діючого технологічного обладнання при нормальних умовах його експлуатації.

2.5.4. В розділі також подається інформація про викиди забруднюючих речовин від пересувних джерел (враховуються викиди забруднюючих речовин, які утворюються від пересувних джерел в межах промплощадки, від внутрішнього заводського транспорту, стоянок автомобілів і т.д.). Розрахунок викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел проводиться розрахунковими методами за методиками, погодженими Мінприроди.

{Підпункт 2.5.4 пункту 2.5 глави 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 97 (з0394-17) від 01.03.2017}

2.5.5. Первинні матеріали результатів вимірів і результати, які одержані розрахунковим методом, додаються до звіту по інвентаризації.

2.6. Характеристика газоочисних установок.

В розділі надається характеристика газоочисних установок, їх технічний стан, ефективність роботи, параметри пилогазоповітряної суміші і інша інформація у відповідності з таблицею 2.3. (додаток № 2).

2.7. Характеристика викидів забруднюючих речовин від основних виробництв.

В таблиці 2.4. (додаток № 2) приводиться характеристика викидів забруднюючих речовин в атмосферу від основних виробництв, перелік яких визначається Мінприроди.

{Абзац другий пункту 2.7 глави 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 97 (з0394-17) від 01.03.2017}

При визначенні річних викидів забруднюючих речовин враховується коефіцієнт корисної дії (ККД) очистки ГОУ. У випадку 2-3 ступінчатої очистки ККД вказується в цілому.

2.8. Висновки та рекомендовані заходи по експлуатації і наладці технологічного обладнання та газоочисних установок.

В розділі приводиться аналітичний матеріал, який стосується особливостей експлуатації на даному підприємстві технологічного обладнання і газоочисних установок, використання промислових технологій, їх відповідності світовому науково-технічному рівню, а також можливі заходи по зниженню викидів забруднюючих речовин в атмосферу.

Додаток № 1
до Інструкції про зміст та
порядок складання звіту
проведення інвентаризації
викидів забруднюючих речовин
на підприємстві

Міністерство (відомство)
Виробниче об'єднання

Затверджую

посада керівника підприємства

(підпис)

Дата

М. П.

Звіт

по інвентаризації викидів забруднюючих речовин

на

(найменування підприємства)

Посада керівника організації,
яка проводила інвентаризацію

(підпис)

Дата

Місто – рік

М. П.

Додаток № 2
до Інструкції про зміст та
порядок складання звіту
проведення інвентаризації
викидів забруднюючих речовин
на підприємстві

Таблиці до розділу 2

Зміст звіту по проведенню інвентаризації викидів забруднюючих речовин в атмосферу

Характеристика джерел утворення забруднюючих речовин

Вироб- ництво	№ дж ер. викиду	№ вен. установки	Джерело утворення забруднюючої речовини		Етапи техно- логічного процесу	Завантаження технологічно- го обладнання	Об'ємна витрата газу куб.м/сек	Темпера- тура С
			Найменування	Кількість				
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Забруднююча речовина		Значення концентрації забруднюючих речовин мг/куб.м				Методика визначення показників
Код	Найменування	факт.		проектне значення	по технологічному * регламенту	
		мак.	мін.			
1	2	3	4	5	6	7

Примітка: у випадку зміни проектних показників, вказується значення концентрації по останньому технологічному регламенту.

Пояснення до таблиці 2.1

в графі 1 — вказується, до якого виробництва відносяться джерела утворення забруднюючих речовин (агломерційне, шлако-переробне, віскози та інші);

в графі 2 — номер джерела викиду;

в графі 3 — номер вентиляційної установки;

в графі 4 — найменування установок, агрегатів, де безпосередньо утворюються забруднюючі речовини (парові котли, доменні печі, промивні колони та інші), а також основні джерела утворення неорганізованих викидів (нещільності обладнання, ставки-відстоювачі, шламові поля та інші);

в графі 5 — кількість одиниць технологічного обладнання;

в графі 6 — етапи (операції) технологічного процесу;

в графі 7 — інформація по завантаженню технологічного обладнання (наприклад: по котлоагрегатах випробування проводиться при завантаженні приблизно 0.30 мах, 0.50 мах, 0.75 мах, і 100 мах);

в графі 8 — об'ємна витрата газу, що відповідає максимальній фактичній концентрації (куб.м/сек);

в графі 9 — температура газоповітряної суміші С;

в графі 10 — «код забруднюючої речовини» міститься в списку «Перелік і коди речовин забруднюючих атмосферне повітря», якщо код забруднюючої речовини відсутній, необхідно звертатись в Мінприроди;

в графі 11 — найменування забруднюючої речовини, що утворюється;

в графах 12 — 13 — максимальна і мінімальна фактичні концентрації, які одержані безпосередньо інструментальними вимірами, при веденні технологічного процесу за технологічним обладнанням (агрегатом) на кожному з етапів технологічного процесу і відповідному його навантаженню;

в графі 14 — проектне значення концентрації мг/куб.м;

в графі 15 — значення по технологічному регламенту (мг/куб.м), у випадку зміни проектних показників вказується значення концентрації по останньому технологічному регламенту;

в графі 16 — надається перелік методик визначення концентрації забруднюючої речовини, об'ємних витрат газу, відбору проб, які погоджені Мінприроди.

Основні вимоги по відбору проб здійснюються згідно з Інструкцією по відбору проб з газопилових потоків.

Характеристика джерел викидів забруднюючих речовин

Таблиця 2.2.

№ джер. викидів	Найменування джерела	Висота джерела викиду м	Діаметр джерела викиду м	Координати джерела					Характеристика пилогазової суміші		
				точкового або початку лінійного, центру симетрії площинного		другого кінця лінійного, ширина і довжина площинного		Кут довжини площинного джерела відносно ОХ заводської системи (град)	об'єм м/сек	швидкість м/сек	температура С
				X1	X2	X1	X2				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Забруднююча речовина		Вихідні дані для визначення величини викиду (максимальні)					Визначена потужність викиду		Методика визначення величин викидів
код	найменування забруднюючої речовини	факт	проектні		розрахункові				
		г/с	г/с	т/рік	г/с	т/рік	г/с	т/рік	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Пояснення до таблиці 2.2

в графі 1 – номер джерела викиду;

в графі 2 – найменування джерела викиду забруднюючих речовин, (труба, шахта, аераційний фонар і т.д.), а також об'єднані джерела викидів (в цьому випадку потрібно вказати, які вентсистеми об'єднані);

в графі 3 – висота джерела в метрах над рівнем землі;

в графі 4 – діаметр гирла джерела в метрах;

в графі 5 – надається абсциса точкового джерела (або початку лінійного, або центру симетрії площинного) в метрах;

в графі 6 – надається ордината точкового джерела (або початку лінійного, або центру симетрії площинного) в метрах;

в графі 7 – надається абсциса кінця лінійного джерела або довжина площинного в метрах;

в графі 8 – надається ордината кінця лінійного джерела або ширина площинного в метрах;

в графі 9 – кут довжини площинного відносно ОХ заводської системи;

в графі 10 – об'єм пилоповітряної суміші, що відповідає максимальному (г/с) викиду;

в графах 11-12 – показники швидкості, температури, що відповідають максимальному (г/с) викиду;

в графі 13 – «Код забруднюючої речовини» міститься в списку «Перелік і коди речовин забруднюючих атмосферне повітря». Якщо код забруднюючої речовини відсутній, необхідно звертатись в Мінприроди;

в графі 14 – найменування забруднюючої речовини;

в графі 15 – максимальна величина викиду (г/с) забруднюючої речовини, яка одержана безпосередньо інструментальними вимірами;

в графах 16-17 – (г/с, т/рік) дані беруться з проектних матеріалів або з останнього затвердженого технологічного регламенту;

в графах 18-19 – величини, які одержані розрахунковими методами. Потужність викиду (т/рік) визначається за попередній рік встановленої дати проведення інвентаризації.

При заповненні граф 20-21 проводиться аналіз одержаних показників. Перевіряється їх достовірність, правильність відбору проб, пов'язується з навантаженням технологічного обладнання. За результатами аналізу приймається відповідне рішення. При визначенні максимального (г/с) викиду пріоритет надається прямим вимірам, а при визначенні потужності викиду (т/рік) – розрахунковим методам;

в графі 22 – дається посилання на методики визначення потужності викиду (максимального г/сек і т/рік) забруднюючих речовин.

В графах 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 20, 21, 22 – дається характеристика пересувних джерел викидів.

Характеристика газоочисних установок

Таблиця 2.3.

№ джер. викиду	№ вент. системи	№ ГОУ у техн. ланц.	Газоочисна установка		Міжремонтний період експлуатації		Параметри ПГПС на вході в ГОУ		Параметри ПГПС на виході з ГОУ	
			Клас +Код	Найменування	період	дата останнього ремонту	об'ємні витрати газу кубм/с	температура С	об'ємні витрати газу куб.м/с	температура С
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Забруднюючі речовини по яких проводиться газоочистка		№ ступен. очищен.	Концентрація речовини на вході в ГОУ мг/куб.м	Ефектив. очищення %	Концентрація речовини на виході з ГОУ мг/куб.м	Прилади контролю якими обладнано ГОУ
код	найменування					
12	13	14	15	16	17	18

Пояснення до таблиці 2.3

в графі 1 – номер джерела викиду;

в графі 2 – номер вентиляційної системи;

в графі 3 – номер ГОУ на вентсистемі;

в графі 4 – для одержання інформації про «Код ГОУ» необхідно звернутись в Мінприроди. У випадку відсутності інформації про ГОУ, що існує або пропонується, необхідно описати його характеристику згідно з додатком № 3 і направити її в Мінприроди. У цьому випадку код буде встановлено Мінприроди;

в графі 5 – найменування газоочисної установки;

в графах 6-7 – міжремонтний період експлуатації і дата останнього ремонту;

в графах 8-9 – фактичні параметри пилогазоповітряної суміші на вході в газоочисну установку (куб.м/с, С);

в графах 10-11 – фактичні параметри пилогазоповітряної суміші на виході з газоочисної установки (куб.м/с, С);

в графах 12-13 – найменування забруднюючих речовин, по яких проводиться очистка і їх код (код надається із списку «Перелік і коди речовин забруднюючих атмосферне повітря»);

в графі 14 – номер ступені газоочисної установки;

в графі 15 – концентрація речовини на вході в газоочисну установку;

в графі 16 – ефективність роботи газоочисної установки %;

в графах 17 – концентрація речовини на виході із газоочисної установки;

в графі 18 – прилади контролю, якими обладнана газоочисна установка.

{№ 2059-VIII (2059-19) від 23.05.2017, ВВР, 2017, № 29, ст.315 }

Характеристика викидів забруднюючих речовин від основних виробництв

Таблиця 2.4.

Вироб- ництво	Продукція, що випускається			Характеристика сировини, матеріалу			Викиди забруднюючих речовин				Питомий викид на одиницю сирови- ни, про- дукції
	Найме- нування	Одиниця виміру	Кіль- кість	Найме- нування	Одиниця виміру	Кіль- кість	Код	Найме- нування	Одиниця виміру	Фактич- ний викид	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Пояснення до таблиці 2.4

в графі 1 – найменування виробництв;
 в графі 2 – найменування продукції, що випускається, або напівпродукту;
 в графі 3 – одиниця виміру продукції, що випускається (кг, т, шт. і т.д.).
 в графі 4 – кількість продукції або напівпродуктів, що випускається;
 в графі 5 – найменування сировини (матеріалу), що використовується, або напівпродуктів;
 в графі 6 – вказується одиниця виміру сировини (матеріалу), що використовується (тонни, літри, штук);
 в графі 7 – вказується кількість сировини (матеріалу), що використовуються, або напівпродуктів;
 в графі 8 – «код» забруднюючої речовини;
 в графі 9 – найменування забруднюючої речовини;
 в графі 10 – одиниця виміру т/рік, т/добу, т/год. залежно від технологічного процесу;
 в графі 11 – фактичний викид забруднюючих речовин в атмосферу від виробництв в цілому;
 в графі 12 – питомий показник викиду на одиницю продукції або сировини;
{Додаток 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 97 (з0394-17) від 01.03.2017}

Додаток № 3
 до Інструкції про зміст та
 порядок складання звіту
 проведення інвентаризації
 викидів забруднюючих речовин
 на підприємстві

Характеристика газоочисної установки і технологічних заходів для зниження викидів забруднюючих речовин в атмосферу промисловими джерелами

1. Поштові реквізити і телефон приймальні організації.
2. Повне технічне найменування газоочисної установки, яка розроблена або використовується організацією, або технічних заходів для зниження аспіраційних викидів забруднюючих речовин.
3. Характеристика забруднюючих речовин, по яких буде досягнуто зниження маси викидів.
4. Максимальна допустима концентрація забруднюючих речовин в аспіраційному повітрі на вході в апарат.
5. Коротка характеристика і класифікація апарату очистки або технологічного заходу (суха, мокра, електроочистка, фільтр...).
6. Прийнята розробником і виробником позначка апарату очистки.
7. Маса, кг.
8. Габарити (довжина, ширина, висота).
9. Номінальна продуктивність по очищеному аспіраційному повітрі, куб.м/год;
10. Кошти установки і на який період.
11. Характеристика гідравлічного опору (формула для визначення або числове значення при номінальній продуктивності).
12. Для мокрої очистки – необхідний тиск води на ввіді в апарат.
13. Характеристика ефективності роботи апарату (формула для визначення або числове значення при номінальній продуктивності).
14. Базовий і можливі види виконання (звичайні, вибуховопожежонебезпечні, корозійно стійкі).
15. Умови обмеження використання обладнання, яке рекомендується, і технологічних заходів (температура, вологість).
16. Інші особливості, які характеризують ГОУ і технічні заходи.
17. Поштові реквізити організації розробника (калькотримач).
18. Поштові реквізити організації виробника.
19. Від яких джерел виділення (технологічного обладнання) організація немає змоги знизити викиди забруднюючих речовин, з причини відсутності інформації або з інших причин.
20. Посада, прізвище, ім'я, по батькові і телефони того, хто заповнює інформацію.

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

(Держстат)

НАКАЗ

27.11.2015

м. Київ

№ 345

Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 2-ТП (повітря) (річна) «Звіт про охорону атмосферного повітря»

Відповідно до статей 4, 14, 18 Закону України «Про державну статистику», пунктів 4, 9 Положення про Державну службу статистики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2014 року № 481, ураховуючи положення статей 80, 81, 95 Цивільного кодексу України, частини восьмої статті 19 та статті 55 Господарського кодексу України, з метою подальшого вдосконалення державних статистичних спостережень з питань охорони навколишнього природного середовища й отримання повної, всебічної та об'єктивної статистичної інформації

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити форму державного статистичного спостереження з питань охорони навколишнього природного середовища № 2-ТП (повітря) (річна) «Звіт про охорону атмосферного повітря», що додається, та ввести її у дію, починаючи зі звіту за 2015 рік.

2. Поширити форму державного статистичного спостереження, затверджену пунктом 1 цього наказу, на юридичних осіб, відокремлені підрозділи юридичних осіб, що мають стаціонарні джерела викидів, за переліком, визначеним Держстатом відповідно до затвердженої методології.

3. Департаменту статистики сільського господарства та навколишнього середовища (Прокопенко О. М.) здійснювати методологічне керівництво щодо збирання й опрацювання даних за формою державного статистичного спостереження, затвердженою пунктом 1 цього наказу.

4. Керівникам територіальних органів Держстату забезпечити в установленому порядку збирання, опрацювання та подання даних за формою державного статистичного спостереження, затвердженою пунктом 1 цього наказу.

5. Визнати таким, що втратив чинність, з 01 січня 2016 року наказ Державної служби статистики України від 19 серпня 2014 року № 243 «Про затвердження форм державних статистичних спостережень із екології, лісового та мисливського господарства» (зі змінами) у частині форми державного статистичного спостереження № 2-ТП (повітря) «Звіт про охорону атмосферного повітря за 20__ рік».

6. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

В.о. Голови

І. М. Жук

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ									
-----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується статтями 21 та 22 Закону України «Про державну статистику»

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186³ Кодексу України про адміністративні правопорушення

ЗВІТ ПРО ОХОРОНУ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ

за 20__ рік

Подають:	Термін подання
<i>юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб, що мають стаціонарні джерела викидів, за переліком, визначеним Держстатом</i> — територіальному органу Держстату	не пізніше 20 січня

№ 2-ТП (повітря)
(річна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держстату
27.11.2015 № 345

Респондент:

Найменування: _____

Місцезнаходження (юридична адреса): _____

(поштовий індекс, область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____

(поштовий індекс, область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Найменування виробничого та технологічного процесу, технологічного устаткування (установки)

*Заповнюється по окремих виробничих та технологічних процесах, технологічному устаткуванню (установці) відповідно до Переліку виробничих та технологічних процесів, технологічного устаткування (установок) (додаток 1 до Інструкції щодо заповнення форм державних статистичних спостережень про охорону атмосферного повітря № 2-ТП (повітря)-річна та № 2-ТП (повітря)-квартальна) відповідно до Переліку забруднювальних речовин та парникових газів (додаток 2 до Інструкції щодо заповнення форм державних статистичних спостережень про охорону атмосферного повітря № 2-ТП (повітря)-річна та № 2-ТП (повітря)-квартальна)

Найменування виробничого та технологічного процесу, технологічного устаткування (установки)

[illegible]

Найменування виробничого та технологічного процесу, технологічного устаткування (установки)

[illegible]

Найменування виробничого та технологічного процесу, технологічного устаткування (установки)

[illegible]

Найменування виробничого та технологічного процесу, технологічного устаткування (установки)

[illegible]

речовин та парникових газів у повітря *

[illegible]

***Заповнюється відповідно до Переліку повітроохоронних заходів
(додаток 3 до Інструкції щодо заповнення форм державних статистичних спостережень про
охорону атмосферного повітря № 2-ТП (повітря)-річна та № 2-ТП (повітря)-квартальна)**

Місце підпису керівника (власника) та/або особи,
відповідальної за достовірність наданої інформації

(ПИБ)

(ПИБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО
ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ
Н А К А З**

09.03.2006 № 108

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
29 березня 2006 р.
за № 341/12215

**Про затвердження Інструкції про загальні вимоги
до оформлення документів,
у яких обґрунтовуються обсяги викидів,
для отримання дозволу на викиди
забруднюючих речовин в атмосферне повітря
стаціонарними джерелами для підприємств,
установ, організацій та громадян-підприємців**

*{Щодо зупинення дії окремих положень Наказу з 05.06.2014 див. Повідомлення Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва (п0008773-14) від 26.07.2014 }
{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 348 (з1477-14) від 30.10.2014}*

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 302 (302-2002-п) «Про затвердження Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян – підприємців, які отримали такі дозволи» (із змінами) **Н А К А З У Ю:**

1. Затвердити Інструкцію про загальні вимоги до оформлення документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для підприємств, установ, організацій та громадян-підприємців (додається).

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Мінекобезпеки України від 29.12.95 № 154 (з0042-96) «Про затвердження Порядку розгляду документів та умов видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 31.01.96 за № 42/1067.

3. Відділу атмосферного повітря Департаменту екологічної безпеки та поводження з небезпечними хімічними речовинами та відходами (Горбунов В.С.) подати цей наказ у п'ятиденний термін на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

4. Голові Республіканського комітету Автономної Республіки Крим з охорони навколишнього природного середовища, начальникам Державних управлінь екології та природних ресурсів в областях, містах Києві та Севастополі при видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря суб'єктам господарювання приймати до розгляду документи, підготовлені відповідно до затвердженої Інструкції.

5. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Міністра А.В.Гриценка.

Міністр

П. М. Ігнатенко

ПОГОДЖЕНО:

Голова Державного комітету
України з питань регуляторної
політики та підприємництва

А. В. Дашкевич

Перший заступник Міністра
охорони здоров'я України
Головний державний санітарний
лікар України

С. П. Бережнов

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства охорони
навколишнього природного
середовища України
09.03.2006 № 108
Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
29 березня 2006 р.
за № 341/12215

ІНСТРУКЦІЯ

**про загальні вимоги до оформлення документів,
у яких обґрунтовуються обсяги викидів,
для отримання дозволу на викиди
забруднюючих речовин в атмосферне повітря
стаціонарними джерелами для підприємств,
установ, організацій та громадян-підприємців**

1. Загальні положення

1.1. Ця Інструкція розроблена відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 302 (~~302-2002-п~~) «Про затвердження Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян-підприємців, які отримали такі дозволи» (із змінами).

1.2. Інструкція встановлює загальні вимоги в частині побудови, оформлення та змісту документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди існуючими та новоствореними об'єктами.

1.3. Документи, у яких обґрунтовуються обсяги викидів для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для підприємств, установ, організацій та громадян-підприємців (далі — Документи, у яких обґрунтовуються обсяги викидів), є невід'ємною частиною заяви на отримання дозволу на викиди.

Розроблення Документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, здійснюють установи, організації та заклади, яким надано право на розробку таких документів та які занесені до відповідного переліку Мінприроди України.

1.4 *{Абзац перший пункту 1.4 розділу 1 виключено на підставі Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 348 (~~з1477-14~~) від 30.10.2014}*

У разі зміни якісних та кількісних показників викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря Документи, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, підлягають корегуванню.

1.5. Документи, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, готуються та надаються на розгляд в письмовій та електронній формах, які затверджуються Мінприроди України.

1.6. Склад Документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, залежить від ступеня впливу об'єкта на забруднення атмосферного повітря. Об'єкти, для яких розробляються Документи, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, розподіляються на три групи. Для кожної групи об'єктів склад документів повинен бути таким:

а) перша група — об'єкти, які взяті на державний облік і мають виробництва або технологічне устаткування, на яких повинні впроваджуватися найкращі доступні технології та методи керування, — документи, передбачені розділом 2 цієї Інструкції;

б) друга група — об'єкти, які взяті на державний облік і не мають виробництв або технологічного устаткування, на яких повинні впроваджуватися найкращі доступні технології та методи керування, — документи, передбачені розділом 2, за винятком пунктів 2.11, 2.15 цієї Інструкції;

в) третя група — об'єкти, які не входять до першої і другої груп, — документи, передбачені розділом 2, за винятком підпунктів 2.3.1 — 2.3.5, 2.7.2, пунктів 2.8, 2.10, 2.11, 2.14 — 2.16 цієї Інструкції.

{Пункт 1.7 розділу 1 виключено на підставі Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 348 (~~з1477-14~~) від 30.10.2014}

1.7. Документи, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, виконуються з урахуванням вимог

Державних санітарних правил охорони атмосферного повітря населених місць (від забруднення хімічними і біологічними речовинами), затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 09.07.97 № 201 (з0201282-97) (далі — ДСП-201-97), та Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.96 № 173 (з0379-96) та зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 24.07.96 за № 379/1404 (далі — ДСП-173-96).

1.8. У цій Інструкції наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

суб'єкт господарювання — фізична або юридична особа, яка керує або контролює устаткування, в тому числі особа, якій згідно з законодавством передані права володіти та користуватися устаткуванням, а також забезпечувати його технічне функціонування;

виробництво — сукупність організованих у систему виробничих процесів створення з предметів праці за допомогою засобів праці промислової продукції певного призначення;

керування виробництвом — система заходів впливу на виконавців, зайнятих у процесі виробництва, та через них на засоби виробництва, що здійснюються свідомо, цілеспрямовано, планомірно і сприяють виготовленню продукції потрібної кількості та якості з найменшими трудовими та матеріальними витратами;

контроль — загальна функція керування, що полягає у спостереженні за ходом процесів у керівній і керованій системах, порівнянні контрольованих величин параметрів із заданою програмою, виявленні відхилень, їх місця, часу, причини та характеру;

виробничий процес — систематичне та цілеспрямоване змінювання в часі та просторі кількісних та якісних характеристик засобів виробництва і робочої сили для отримання готової продукції з вихідної сировини згідно із заданою програмою;

основне виробництво — частина виробничої діяльності підприємства, яка полягає у безпосередньому перетворенні предмета праці на готову продукцію та провадиться у певних структурних підрозділах;

допоміжне виробництво — частина виробничої діяльності підприємства, яка полягає в обслуговуванні основного виробництва, забезпеченні безперебійного виготовлення і випуску продукції та провадиться у певних структурних підрозділах;

технологічний процес — частина виробничого процесу, яка складається з дій, спрямованих на зміну та (чи) визначення стану предмета праці;

технологічне устаткування — засоби технологічного спорядження, у яких для виконання певної частини технологічного процесу розміщують матеріали або заготовки, засоби дії на них, а також технологічне оснащення;

виробнича потужність — розрахунковий максимально можливий річний обсяг випуску підприємством, окремими його підрозділами за найповнішого використання виробничих і трудових ресурсів продукції у вигляді, придатному для зіставлення;

залповий викид — викид забруднюючих речовин в атмосферне повітря, який кількісно та якісно передбачений технологічним регламентом і перевищує в декілька разів величини викидів, що встановлені при нормальному веденні технологічного процесу. Тривалість залпового викиду визначається згідно з картою виробничого процесу;

санітарно-захисна зона — функціональна територія між промисловим підприємством або іншим виробничим об'єктом, що є джерелом надходження шкідливих чинників в навколишнє середовище, і найближчою житловою забудовою (чи прирівняними до неї об'єктами), яка створюється для зменшення залишкового впливу цих факторів до рівня гігієнічних нормативів з метою захисту населення від їх несприятливого впливу (далі — СЗЗ);

нормативна СЗЗ — мінімальна санітарно-захисна зона для окремих видів виробництв залежно від класу їх небезпеки, розмір якої визначено нормативними документами санітарного законодавства, зокрема санітарною класифікацією підприємств, виробництв, споруд (ДСП-173-96 (з0379-96) та іншими діючими на цей час нормативними документами;

фактична СЗЗ — санітарно-захисна зона, розмір якої встановлюється для конкретного промислового чи іншого виробничого об'єкта залежно від ступеня його впливу на навколишнє середовище і можливої небезпеки для здоров'я населення відповідно до санітарного законодавства;

норматив якості атмосферного повітря — критерій якості атмосферного повітря, який відображає граничнодопустимий максимальний вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі і при якому відсутній негативний вплив на здоров'я людини та на стан навколишнього природного середовища.

2. Документи, у яких обґрунтовуються обсяги викидів

2.1. На титульному аркуші (додаток 1) зазначається назва об'єкта, посада керівника організації, установи, закладу — розробника документів, відомості щодо відповідальних

виконавців документів та виконавців, які пройшли навчання на курсах підвищення кваліфікації Мінприроди України та мають відповідне посвідчення, посада керівника суб'єкта господарювання.

2.2. У вступній частині наводяться:

2.2.1. Мета надання документів:

а) отримання дозволу на викиди для:

новоствореного об'єкта;

існуючого об'єкта;

б) внесення змін до існуючого дозволу на викиди.

2.2.2. Відомості щодо суб'єкта господарювання:

назва об'єкта, у разі наявності – кількість виробничих майданчиків;

місцезнаходження об'єкта, у тому числі кожного виробничого майданчика;

прізвище, ім'я, по батькові контактної особи, посада, телефон, телефакс, електронна пошта;

ідентифікаційний код суб'єкта господарювання з ЄДРПОУ (або ідентифікаційний номер за ДРФО);

назва виду економічної діяльності об'єкта за КВЕД (код видів економічної діяльності згідно із загальним класифікатором видів економічної діяльності).

2.2.3. Відомості про об'єкти інших суб'єктів господарювання, що розміщуються на території об'єкта (назва об'єкта, місцезнаходження).

2.2.4. Відомості про об'єкти інших суб'єктів господарювання, які граничать із об'єктом (назва об'єкта, місцезнаходження).

2.2.5. Відомості про організацію, що проводить роботи з розробки документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, номер реєстраційного свідоцтва, яким надано право організації на розробку цих документів, контактні дані (місцезнаходження, телефон).

2.3. У відомостях щодо виробничої програми, виробничої потужності, обсягу випуску продукції, що виготовляється, або послуг, що надаються, виробництв та технологічного устаткування наводиться така інформація:

2.3.1. Виробнича структура об'єкта, зазначаються технологічні зв'язки, відомості про виробничу потужність;

2.3.2. Перелік видів продукції, що випускається на об'єкті, у тому числі продукції переділів, що використовується у власному виробництві. Інформація надається за формою, яка наведена в таблиці 2.1 додатка 2 до цієї Інструкції;

2.3.3. Матеріальні баланси (докладний підрахунок кількості матеріалів на вході і на виході) в розрізі виробничого процесу чи окремої операції;

2.3.4. Перелік та опис виробництв (основних, допоміжних, підсобних та побічних), виробничих процесів (основних, допоміжних, підсобних, побічних, циклічних, нециклічних, безперервних, напівбезперервних, дискретних, закритих, відкритих, напівзакритих), технологічних процесів, технологічного устаткування (прикладами технологічного устаткування є ливарні машини, преси, верстати, гальванічні ванни, випробувальні стенди тощо) об'єкта. Опис основних виробництв, виробничих та технологічних процесів супроводжується відповідними схемами (блок-схема виробничого процесу), відповідними технологічними схемами, режимними картами тощо. Для складних виробничих процесів надається загальна блок-схема, що відображає основні виробничі дільниці, а окремо – докладні блок-схеми з основних дільниць. Перелік та опис наводяться окремо для всіх виробничих майданчиків об'єкта;

2.3.5. Опис та місце розташування виробництв та технологічного устаткування, на яких повинні впроваджуватися найкращі доступні технології та методи керування, відповідно до переліку виробництв та технологічного устаткування, який наведено в додатку 3 до цієї Інструкції;

2.3.6. Наводяться значення проектної та фактичної виробничої потужності та продуктивності технологічного устаткування, режим роботи устаткування, баланс часу роботи устаткування. У разі, якщо суб'єкт господарювання має декілька виробництв, значення виробничої потужності та продуктивності технологічного устаткування вказуються для кожного виробництва окремо;

2.3.7. Вказуються терміни введення в експлуатацію технологічного устаткування, нормативний строк його амортизації, дата проведення останньої реконструкції або модернізації технологічного устаткування, зміни показників продуктивності устаткування внаслідок реконструкції у порівнянні з проектними показниками.

2.4. На генеральний план наносяться:

санітарно-захисна зона;

координатна сітка;

джерела викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;

місце розташування (будівлі, споруди, майданчики) виробничих процесів з позначенням технологічного устаткування;

об'єкти житлового, громадського призначення та інші прирівняні до них об'єкти, що розміщені в межах нормативної СЗЗ.

2.5. У відомостях щодо санітарно-захисної зони наводяться такі дані:

відповідно до ДСП-173-96 (з0379-96) для підприємств, виробництв та споруд визначений нормативний розмір санітарно-захисних зон.

Нормативний розмір СЗЗ повинен перевірятися розрахунками забруднення атмосферного повітря відповідно до вимог «Методики расчета концентраций в атмосферном воздухе вредных веществ, содержащихся в выбросах предприятий», затвердженої Головою Державного комітету СРСР по гідрометеорології та контролю природного середовища 04.08.86 (далі – ОНД-86), з урахуванням перспективи розвитку об'єкта та фактичного забруднення атмосферного повітря.

Надається обґрунтування розміру СЗЗ, проводиться аналіз витрат, пов'язаних з реалізацією заходів щодо її створення.

Збільшення або зменшення розміру СЗЗ для конкретного об'єкта у порівнянні з нормативним, а також розміри СЗЗ для нових видів виробництва затверджуються при належному обґрунтуванні Головним державним санітарним лікарем України відповідно до пункту 5.9 ДСП-173-96 (з0379-96).

2.6. У відомостях щодо сировини, хімікатів, пально-мастильних матеріалів та інших матеріалів, що використовуються на підприємстві, їх зберігання та споживання вказується документація, що регламентує вимоги санітарного законодавства щодо сировини, хімікатів та інше.

Надаються відомості щодо сировини, що використовується, допоміжних матеріалів, напівфабрикатів, продукції, що випускає підприємство, використання палива для вироблення тепла, пари та електричної енергії. Інформація надається за формою, яка наведена у таблицях 4.1, 4.2 додатка 4 до цієї Інструкції.

2.7. У відомостях про район, де розташовано підприємство, умови навколишнього середовища наводиться така інформація:

2.7.1. Геодезичні координати об'єкта, виробництв та технологічного устаткування, на яких повинні впроваджуватися найкращі доступні технології та методи керування.

Геодезичні координати визначаються відповідно до Інструкції щодо порядку визначення геодезичних координат джерел викидів забруднювальних речовин при проведенні державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря, затвердженої наказом Мінекоресурсів України від 22.05.2001 № 190 (з0506-01) та зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 13.06.2001 за № 506/5697, надаються за формою, яка наведена у таблиці 5.1 додатка 5 до цієї Інструкції.

Наводяться геодезичні координати географічного центру (центроїду) об'єкта;

2.7.2. Наводяться метеорологічні характеристики і коефіцієнти, що визначають умови розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі (коефіцієнт рельєфу місцевості визначається згідно з розділом 4 ОНД-86, метеорологічні параметри – за даними гідрометеорологічних організацій ДСНС України) за формою, яка наведена у таблиці 5.2 додатка 5 до цієї Інструкції; *{Підпункт 2.7.2 пункту 2.7 розділу 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 348 (з1477-14) від 30.10.2014}*

2.7.3. Мінприроди України, орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації приймають до розгляду тільки ті матеріали, у складі яких містяться засвідчені в установленому порядку копії офіційно отриманих (на бланку з гербовою печаткою) вихідних даних про стан довкілля (метеорологічні параметри, фонові концентрації, середньорічна та максимальна з разових концентрації); *{Підпункт 2.7.3 пункту 2.7 розділу 2 в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 348 (з1477-14) від 30.10.2014}*

2.7.4. Складається ситуаційна карта-схема, на якій вказуються розміщення об'єкта (окремо для кожного майданчика), сільбищні території, зони відпочинку, наносяться межа санітарно-захисної зони, координатна сітка, зона впливу.

2.8. У відомостях щодо стану забруднення атмосферного повітря наводяться:

2.8.1. Фонові концентрації забруднюючих речовин в атмосферному повітрі на території у зоні впливу об'єкта, для якого розробляються документи для отримання дозволу на викиди для речовин, які присутні у викидах цього об'єкта;

2.8.2. Середньорічні концентрації забруднюючих речовин за останній рік;

2.8.3. Максимальна з разових концентрація забруднюючих речовин за останній рік;

2.8.4. Інформація щодо середньорічних концентрацій та максимальної з разових концентрацій забруднюючих речовин надається для населених пунктів, у яких проводяться спостереження гідрометеорологічними організаціями ДСНС України, та за речовинами, за якими ведуться

спостереження; {Підпункт 2.8.4 пункту 2.8 розділу 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 348 (з1477-14) від 30.10.2014}

2.8.5. Величини фонових концентрацій речовин, фактичні спостереження за вмістом яких в атмосферному повітрі не проводяться, визначаються розрахунковим способом;

2.8.6. Інформація наводиться за формою, яка наведена у таблиці 5.3 додатка 5 до цієї Інструкції.

Інформація за даними стаціонарних постів спостережень та підфакельних вимірювань надається окремо.

2.9. У відомостях щодо виду та обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами наводяться дані, які готуються на підставі звіту проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві.

2.9.1. Відповідно до Переліку найбільш поширених і небезпечних забруднюючих речовин, викиди яких в атмосферне повітря підлягають регулюванню, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.11.2001 № 1598 (1598-2001-п), та Переліку забруднюючих речовин та порогових значень потенційних викидів, за якими здійснюється державний облік (додаток 1 до Інструкції про порядок та критерії взяття на державний облік об'єктів, які справляють або можуть справити шкідливий вплив на здоров'я людей і стан атмосферного повітря, видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, затвердженої наказом Мінекоресурсів України від 10.05.2002 № 177 (з0445-02) та зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 22.05.2002 за № 445/6733), надаються:

перелік найбільш поширених забруднюючих речовин та їх обсяги, викиди яких підлягають регулюванню та за якими здійснюється державний облік;

перелік небезпечних забруднюючих речовин та їх обсяги, викиди яких підлягають регулюванню та за якими здійснюється державний облік;

перелік інших забруднюючих речовин та їх обсяги, які викидаються в атмосферне повітря стаціонарними джерелами об'єкта;

перелік забруднюючих речовин та їх обсяги, для яких не встановлені ГДК (ОБРД), в атмосферному повітрі населених міст.

Інформація надається за формою, яка наведена в табл. 6.1 додатка 6 до цієї Інструкції.

2.9.2. Характеристика джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та їх параметрів, характеристика установок очистки газів, їх технічний стан і середня ефективність роботи, параметри газопилового потоку, характеристика джерел залпових та неорганізованих викидів складається за формами, які наведені в табл. 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6 додатка 6 до цієї Інструкції. Характеристика параметрів викидів повинна прийматись за річний період у реальних умовах експлуатації підприємства.

2.10. Оцінка впливу викидів забруднюючих речовин на стан забруднення атмосферного повітря здійснюється за даними результатів розрахунків розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі та даними, що одержані при проведенні інструментальних методів досліджень акредитованими лабораторіями в установленому законодавством порядку:

на межі санітарно-захисної зони;

в сельбищній зоні;

в зоні відпочинку.

Гігієнічним критерієм для визначення граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин в атмосферу є відповідність їх розрахункових концентрацій на межі СЗЗ гігієнічним нормативам.

Надається аналіз одержаних результатів розрахунків розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі, проведених на електронно-обчислювальних машинах (далі — ЕОМ) за програмами, які погоджені Мінприроди України (вказується найменування програми розрахунку розсіювання, її версії та дата погодження).

Визначення доцільності проведення розрахунку розсіювання забруднюючих речовин на ЕОМ проводиться відповідно до вимог пункту 5.21 ОНД-86.

Розмір розрахункового майданчика визначається згідно з пунктом 2.19 ОНД-86 і повинен бути розміром 50 висот найвищого джерела викиду, але не менше ніж 2 км. Розрахунок забруднення на ЕОМ проводиться з кроком сітки в залежності від класу підприємства (згідно з ДСП-201-97 (з0201282-97), а саме: 1, 2 клас — 250 м, 3 клас — 100 м, 4 клас — 50 м, 5 клас — 25 м.

У разі великого розрахункового майданчика та маленького кроку сітки доцільно проведення розрахунків розсіювання забруднюючих речовин на ЕОМ за 2-ма розрахунковими майданчиками:

оціночний — розміром 50 висот самої високої труби, але не менше ніж 2 км, з кроком сітки, яка дорівнює розміру санітарно — захисної зони;

розрахунковий — розміром не менше 2 кратного розміру нормативної санітарно — захисної зони та кроком сітки у залежності від класу підприємства (для високих джерел — розмір розрахункового майданчика повинен бути не менше 20 висот найвищого джерела викиду).

При роздрукуванні результатів проведених розрахунків забруднення атмосфери на ЕОМ таблиця за результатами розрахунку концентрацій у заданих точках розрахункового майданчика надається за такими речовинами або групами сумарних, максимальна концентрація яких перевищує 0,4 ГДК.

Розрахунки розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі на ЕОМ проводяться: на існуючий період з метою визначення зони впливу джерел даного підприємства;

на період поетапного зниження викидів забруднюючих речовин (тривалість кожного етапу та необхідне зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин на кожному етапі встановлюються Мінприроди України, органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями за погодженням з Держсанепідслужбою України); *{Абзац п'ятнадцятий пункту 2.10 розділу 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 348 (з1477-14) від 30.10.2014}*

на період досягнення нормативів граничнодопустимих викидів з урахуванням природоохоронних заходів для їх досягнення.

2.11. Інформація про заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва містить характеристику найкращих існуючих технологій виробництва, які не потребують надмірних витрат, та найкращих доступних технологій і методів керування для виробництва та технологічного устаткування, перелік яких наведено в додатку 3 до цієї Інструкції.

Для існуючого об'єкта впроваджуються найкращі існуючі технології виробництва, які не потребують надмірних витрат, а саме: технології найбільш ефективні з точки зору попередження, мінімізації або нейтралізації забруднюючих речовин, доступних будь-якому суб'єкту господарювання, який має відповідний тип виробництва (устаткування). Впровадження цих технологій передбачає підготовку робітників, методи роботи, інструменти контролю. Вартість використання таких технологій не повинна бути надмірною у порівнянні з природоохоронним результатом.

Для новоствореного об'єкта впроваджуються найкращі доступні технології і методи керування, які включають в себе технологічні процеси, методи проектування, виготовлення, обслуговування, експлуатації, виводу з експлуатації устаткування, які розроблені так, що можуть бути застосовані при умові економічної та технічної доцільності, доступні з точки зору витрат і переваг і є найбільш ефективними для досягнення високого рівня захисту навколишнього середовища в цілому.

Запропоновані до впровадження технології з точки зору їх перспективності та ефективності повинні характеризуватися за такими показниками:

порівняння процесів, обладнання та методів роботи, які були успішно апробовані недавно;

технологічні переваги, наукові знання та вишукування;

економічна прийнятність такої технології;

соціальна значимість;

обмеження застосування;

скорочення споживання сировини, природних ресурсів і енергоресурсів;

скорочення обсягів стічних вод і маси забруднюючих речовин у водні об'єкти, ґрунти та інші природні об'єкти;

скорочення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;

співставлення з технологічним нормативом для даної продукції;

економічна ефективність впровадження запропонованих технологій;

передбачувані строки впровадження технологій.

Інформація щодо заходів з впровадження найкращих існуючих технологій надається за формою, яка наведена в табл. 7.1 додатка 7 до цієї Інструкції.

Надається інформація щодо джерел фінансування, необхідного для реалізації вибраного заходу.

2.12. З метою затвердження нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел проводиться аналіз відповідності фактичних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами до встановлених нормативів на викиди, в тому числі технологічних нормативів, відповідно до законодавства України.

Інформація у розрізі виробничих, технологічних процесів та технологічного устаткування надається за формою, яка наведена у таблиці 8.1 додатка 8 до цієї Інструкції.

Для неорганізованих стаціонарних джерел нормативи граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин не встановлюються. Регулювання викидів від цих джерел здійснюється шляхом встановлення вимог.

Для забруднюючих речовин, викиди яких не підлягають регулюванню та за якими не здійснюється державний облік, граничнодопустимі викиди не встановлюються, крім випадків, коли за результатами

розрахунків розсіювання цих забруднюючих речовин в атмосферному повітрі виявлено перевищення нормативів екологічної безпеки та гігієнічних нормативів.

Для речовин, на які не встановлені гігієнічні нормативи, граничнодопустимі викиди не встановлюються.

2.13. Пропозиції щодо дозволених обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами надаються для джерел викидів, з яких в атмосферне повітря надходять забруднюючі речовини від виробництв та технологічного устаткування, на які повинні впроваджуватися найкращі доступні технології та методи керування (основні джерела), та для всіх інших джерел за формою, яка наведена у додатку 9 до цієї Інструкції.

Пропозиції щодо дозволених обсягів викидів надаються з урахуванням (у разі потреби) поетапного зниження викидів із зазначенням тривалості кожного етапу та відповідних обсягів викидів.

2.13.1. Надаються пропозиції щодо умов, які встановлюються в дозволі на викиди до:

технологічного процесу (ця умова уточнює виконання та експлуатацію технологічного процесу та спорудження, в тому числі вибір технологічного процесу, вибір технічного виконання технологічного обладнання, вибір сировини та хімікатів);

обладнання та споруд (визначається метод очистки або тип споруджень, що експлуатуються);

очистки газопилового потоку (визначається ступінь очистки);

виробничого контролю (основа організації та здійснення контрольної програми);

адміністративних дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру (визначаються відомства, які повідомляються при відповідних ситуаціях).

2.14. У переліку заходів щодо скорочення викидів забруднюючих речовин зазначаються такі заходи:

заходи щодо досягнення встановлених нормативів граничнодопустимих викидів для найбільш поширених і небезпечних забруднюючих речовин;

заходи щодо запобігання перевищенню встановлених нормативів граничнодопустимих викидів у процесі виробництва;

заходи щодо обмеження обсягів залпових викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;

заходи щодо остаточного припинення діяльності, пов'язаної з викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря, та приведення місця діяльності у задовільний стан;

заходи щодо охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, ліквідації наслідків забруднення атмосферного повітря;

заходи щодо охорони атмосферного повітря при несприятливих метеорологічних умовах;

інші заходи, направлені на скорочення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, в залежності від виробництв, технологічного устаткування.

Заходи щодо охорони атмосферного повітря при несприятливих метеорологічних умовах здійснюються відповідно до вимог Методичних вказівок «Регулирование выбросов при неблагоприятных метеорологических условиях» (РД 52.04.52-85), затверджених Державним комітетом СРСР по гідрометеорології та контролю природного середовища 01.12.86, для об'єктів, які розташовані в населених пунктах, де гідрометеорологічними організаціями ДСНС України проводиться або планується проведення прогнозування несприятливих метеорологічних умов. *{Абзац дев'ятий пункту 2.14 розділу 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 348 (з1477-14) від 30.10.2014}*

До інформації не включаються заходи, що передбачені в пункті 2.11 цієї Інструкції.

Для кожного запланованого заходу необхідно коротко навести таку інформацію: технічний опис, орієнтовні витрати та витрати на проведення заходів (капітальні, експлуатаційні), ефективність (скорочення викидів).

Інформація щодо заходів зі скорочення викидів забруднюючих речовин надається за формою, яка наведена у таблиці 10.1 додатка 10 до цієї Інструкції.

Перелік заходів щодо охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, ліквідації наслідків забруднення атмосферного повітря розробляється для об'єктів, які згідно з законодавством уважаються об'єктами підвищеної небезпеки (включені до Державного реєстру об'єктів підвищеної небезпеки), і надається за формою, яка наведена у таблиці 10.2 додатка 10 до цієї Інструкції.

2.15. Інформація щодо витрат, пов'язаних з реалізацією запланованих заходів щодо запобігання забрудненню атмосферного повітря, містить:

оцінку затрат та вигід при реалізації заходів з впровадження найкращих існуючих технологій для виробництв та устаткування, перелік яких наведено у додатку 3 до цієї Інструкції. Оцінці підлягають такі складові: капітальні витрати на оновлення основних фондів, складові прямих витрат, загальні накладні витрати, трансакційні витрати, витрати на проведення обговорень з громадськістю запропонованих заходів (умов дозволу на викиди);

порівняльний аналіз запропонованих до впровадження найкращих існуючих технологій з існуючими на об'єкті технологіями;

аналіз потоків коштів при реалізації заходів за формою, яка наведена в таблиці 11.1 додатка 11 до цієї Інструкції;

фінансове обґрунтування заходів з впровадження найкращих існуючих технологій і аналіз наступних надходжень коштів з приведенням їх до існуючого часу, у тому числі зазначається термін окупності заходу та прибуток.

2.16. Перелік заходів щодо здійснення контролю за дотриманням встановлених нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин та умов дозволу на викиди із зазначенням джерел викидів, періодичності вимірювань, методик виконання вимірювань, місця відбору проб надається за формою, яка наведена в таблиці 12.1 додатка 12 до цієї Інструкції.

У розділі надається інформація щодо вимог, пов'язаних з відбором, визначенням, обробкою та наданням даних вимірювань.

2.17. Пропозиції на отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря або змін та доповнень до дозволу на викиди повинні містити таку інформацію:

контактні дані суб'єкта господарювання (повне найменування юридичної особи або ім'я, по батькові та прізвище фізичної особи-підприємця; ідентифікаційний код за ЄДРПОУ або ідентифікаційний номер фізичної особи за ДРФО; ім'я, по батькові та прізвище керівника юридичної особи, телефон, телефакс, електронна пошта; місцезнаходження юридичної особи або місце проживання фізичної особи-підприємця; фактичне місцезнаходження; у разі потреби — місцезнаходження промислових майданчиків; ім'я, по батькові та прізвище контактної особи, телефон, телефакс, електронна пошта);

термін дії дозволу на викиди;

відомості щодо виробничої програми, виробничої потужності, обсягу випуску продукції, що виготовляється, або послуг, що надаються, виробництв та технологічного устаткування (відповідно до вимог п.2.3 цієї Інструкції);

відомості щодо сировини, хімікатів, пально-мастильних матеріалів та інших матеріалів, що використовуються на підприємстві, їх зберігання та споживання (відповідно до вимог п.2.6 цієї Інструкції);

перелік заходів щодо впровадження найкращих доступних технологій та методів керування і скорочення викидів забруднюючих речовин (відповідно до вимог пунктів 2.11, 2.14 цієї Інструкції);

граничнодопустимі викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, дозволені обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами та умови дозволу на викиди (відповідно до вимог пунктів 2.12, 2.13 цієї Інструкції);

перелік заходів щодо здійснення контролю за дотриманням встановлених нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин та умови дозволу на викиди (відповідно до вимог пункту 2.16 цієї Інструкції);

дані щодо потенційних обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за формою, яка наведена в таблицях 13.1, 13.2 додатка 13 до цієї Інструкції.

2.18. Інформація про отримання дозволу для ознайомлення з нею громадськості повинна включати таке:

опис промислового об'єкта відповідно до пункту 2.3 цієї Інструкції для об'єктів, які віднесені до першої та другої груп. Об'єкти, які віднесені до третьої групи, надають загальний опис виробництв та технологічного устаткування;

відомості щодо виду та обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами відповідно до пункту 2.9 цієї Інструкції;

заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва відповідно до пункту 2.11 для об'єктів, які віднесені до першої групи;

перелік заходів щодо скорочення викидів забруднюючих речовин відповідно до пункту 2.14 цієї Інструкції для об'єктів, які віднесені до першої та другої груп;

пропозиції щодо дозволених обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами відповідно до пункту 2.13 цієї Інструкції;

популярне резюме вищевикладеного для подачі в засоби масової інформації для ознайомлення з громадськістю.

2.19. У відомостях щодо джерел інформації зазначаються основні джерела інформації та матеріали, що були використані при підготовці документів, які обґрунтовують обсяги викидів.

Директор Департаменту екологічної
безпеки та поведіння
з небезпечними хімічними
речовинами та відходами

Є. М. Маторін

Додаток 1
до Інструкції про загальні
вимоги до оформлення
документів, у яких
обґрунтовуються обсяги
викидів, для отримання
дозволу на викиди
забруднюючих речовин
в атмосферне повітря
стаціонарними джерелами
для підприємств, установ,
організацій та
громадян-підприємців

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОГО АРКУША ДОКУМЕНТИ, У ЯКИХ ОБґРУНТОВУЮТЬСЯ ОБСЯГИ ВИКИДІВ, ДЛЯ ОТРИМАННЯ ДОЗВОЛУ НА ВИКИДИ ЗАБРУДНЮЮЧИХ РЕЧОВИН В АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ СТАЦІОНАРНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ ДЛЯ

(назва об'єкта)

(посада керівника організації, установи, закладу — розробника документів)

(дата)

(підпис)

(прізвище, ім'я та по батькові особи)

М.П.

(прізвище, ім'я та по батькові відповідальних виконавців документів та виконавців, які пройшли навчання на курсах підвищення кваліфікації Мінприроди України та мають відповідне посвідчення)

(посада керівника суб'єкта господарювання)

(дата)

(підпис)

(прізвище, ім'я та по батькові особи)

М.П.

Місто — рік

Директор Департаменту екологічної
безпеки та поводження
з небезпечними хімічними
речовинами та відходами

Є. М. Маторін

Додаток 2
до Інструкції про загальні
вимоги до оформлення
документів, у яких
обґрунтовуються обсяги
викидів, для отримання
дозволу на викиди
забруднюючих речовин
в атмосферне повітря
стаціонарними джерелами
для підприємств, установ,
організацій та
громадян-підприємців

ПРОДУКЦІЯ (готова продукція та напівфабрикати, які відпускає підприємство споживачам)

Таблиця 2.1

№ з/п	Вид продукції	Річний випуск
1	2	3

Директор Департаменту екологічної
безпеки та поводження
з небезпечними хімічними
речовинами та відходами

Є. М. Маторін

Додаток 3
до Інструкції про загальні
вимоги до оформлення
документів, у яких
обґрунтовуються обсяги
викидів, для отримання
дозволу на викиди
забруднюючих речовин
в атмосферне повітря
стаціонарними джерелами
для підприємств, установ,
організацій
та громадян-підприємців

ПЕРЕЛІК

виробництв та технологічного устаткування, які підлягають до впровадження найкращих доступних технологій та методів керування

1. Енергетика та переробна промисловість:
теплосилові установки, номінальна теплова потужність яких перевищує 50 МВт;
нафтопереробне та газопереробне устаткування;
коксівні печі;
устаткування (установки) для газифікації та зрідження вугілля;
котельні;
устаткування (установки) для помолу вугілля і установки для виробництва вуглехімічних продуктів і твердого бездимного палива.
2. Виробництво та обробка металів:
устаткування (установки) для випалювання та агломерації металеві руди (включаючи сульфідну руду);
устаткування (установки) для виробництва чушкового чавуну та сталі (первинна та вторинна плавка), включаючи безперервний розлив, продуктивність якого перевищує 2,5 тонни на годину;
устаткування (установки) для обробки чорних металів:
 - а) стани гарячої прокатки, потужність яких перевищує 20 тонн сталі на годину;
 - б) ковальські молоти, енергія яких перевищує 50 кДж на молот, а теплова потужність — 20 МВт;
 - в) нанесення захисних розпилених металічних покриттів з подачею сирової сталі, що перевищує 2 тонни на годину;
 - г) ливарні заводи для лиття чорних металів, виробнича потужність яких перевищує 20 тонн на день;устаткування (установки) для виробництва кольорових металів із руди, концентратів або вторинної сировини з використанням металургійного, хімічного та електролітичного процесів;
устаткування (установки) для плавки, включаючи легування кольорових металів, у тому числі рекуперовані матеріали (рафінування, лиття тощо), з плавильною потужністю, що перевищує 4 тонни на день для свинцю та кадмію або 20 тонн на день для усіх інших металів;
устаткування (установки) для обробки поверхні металів та пластичних матеріалів із використанням електролітичного або хімічного процесів, для яких об'єм ванн для обробки складає понад 30 куб.м.
3. Промисловість з переробки мінеральної сировини:
підземні гірські роботи і зв'язані з ними операції, відкрите добування корисних копалин з поверхні ділянки, що перевищує 25 га;
устаткування (установки) для виробництва цементного клінкеру в обертових випалювальних печах, виробнича потужність яких перевищує 500 тонн на день;
устаткування (установки) для виробництва вапна в обертових випалювальних печах, виробнича потужність яких перевищує 50 тонн на день, або в інших печах, виробнича потужність яких перевищує 50 тонн на день;
устаткування (установки) для виробництва азбесту та виготовлення продуктів, що містять азбест;
устаткування (установки) для виготовлення скла, включаючи скловолокно, з плавильною потужністю, яка перевищує 20 тонн на день;
устаткування (установки) для плавлення мінеральних речовин, включаючи виробництво мінеральних волокон, з плавильною потужністю, яка перевищує 20 тонн на день;
устаткування (установки) для виробництва керамічних виробів шляхом випалювання, зокрема для виробництва черепиці для покрівлі, цегли, вогнетривкої цегли, керамічної плитки, кам'яної кераміки або порцелянових виробів, у якого (яких) виробнича потужність перевищує 75 тонн на

добу та/або потужність випалювальних печей перевищує 4 куб. м і щільність садки на випалювальну піч перевищує 300 кг/куб.м.

4. Хімічна промисловість:

устаткування (установки) для виробництва основних органічних хімічних речовин:

а) устаткування (установки) для виробництва простих вуглеводнів (лінійні та циклічні, насичені та ненасичені, аліфатичні та ароматичні);

б) устаткування (установки) для виробництва вуглеводнів, що містять кисень (спирти, альдегіди, кетони, карбонові кислоти, складні ефіри, ацетати, прості ефіри, перекиси, епоксидні смоли);

в) устаткування (установки) для виробництва вуглеводнів, що містять сірку;

г) устаткування (установки) для виробництва вуглеводнів, що містять азот (аміни, аміді, сполуки азоту, нітросполуки та сполуки нітратів, нітрили, ціанати, ізоціанати);

г) устаткування (установки) для виробництва вуглеводнів, що містять фосфор;

д) устаткування (установки) для виробництва вуглеводнів із вмістом галогенів;

е) устаткування (установки) для виробництва органометалічних сполук;

е) устаткування (установки) для виробництва основних пластичних матеріалів (полімери, синтетичні волокна та волокна на базі целюлози);

ж) устаткування (установки) для виробництва синтетичного каучуку;

з) устаткування (установки) для виробництва фарб та пігментів;

и) устаткування (установки) для виробництва поверхнево-активних речовин;

хімічне устаткування (установки) для виробництва основних неорганічних хімічних продуктів:

а) устаткування (установки) для виробництва газів (аміак, хлор та хлористий водень, фтор або фтористий водень, оксиди вуглецю, сполуки сірки, оксиди азоту, водень, діоксид сірки, хлорокис вуглецю);

б) устаткування (установки) для виробництва кислот (хромово кислота, фтористоводнева кислота, фосфорна кислота, азотна кислота, хлористоводнева кислота, сірчана кислота, олеум, сірчиста кислота);

в) устаткування (установки) для виробництва гідроокису амонію, гідроокису калію, гідроокису натрію;

г) устаткування (установки) для виробництва карбіду кальцію, кремнію, карбіду кремнію;

г) устаткування (установки) для виробництва хлористого амонію, хлорноватокислого калію, вуглекислого калію, вуглекислого натрію, перборату, азотнокислого срібла;

д) устаткування (установки) для виробництва фосфорних, азотних та калійних мінеральних добрив (простих та складних добрив);

е) устаткування (установки) для виробництва основних продуктів для рослинництва та біоцидів;

е) устаткування (установки) для виробництва основних фармацевтичних продуктів.

5. Виробництво і обробка деревини: устаткування (установки) для виробництва целюлози із деревини або аналогічних волокнистих матеріалів;

устаткування (установки) для виробництва паперу та картону і інших продуктів із деревини (картон, волокно із деревини і фанера) з виробничою потужністю, яка перевищує 20 тонн на день;

устаткування (установки) для обробки деревини і виробів із деревини хімікатами.

6. Інші види діяльності:

устаткування (установки) для поверхневої обробки речовин, предметів та продуктів із застосуванням органічних розчинників, зокрема для апретування, друку, нанесення покриття, знежирення, надання водонепроникності, ґрунтовки, фарбування, очистки або просочення, виробничою потужністю більше 150 кг на годину або 200 тонн на рік;

устаткування (установки) для дублення шкіри та хутра, на яких об'єм переробки перевищує 12 тонн оброблених виробів на день;

устаткування (установки) для виробництва вуглецю (з коксу) або електрографіту шляхом спалювання та графітизації.

7. Обробка та видалення відходів:

устаткування (установки) для спалювання, піролізації, рекуперації, хімічної обробки або захоронення небезпечних відходів потужністю більше ніж 10 тонн на добу;

устаткування (установки) для спалювання комунально-побутових відходів з продуктивністю, що перевищує 3 тонни за годину;

устаткування (установки) для видалення безпечних відходів з продуктивністю, що перевищує 50 тонн на добу.

Директор Департаменту екологічної

безпеки та поводження

з небезпечними хімічними

речовинами та відходами

Є. М. Маторін

Додаток 4
до Інструкції про загальні
вимоги до оформлення
документів, у яких
обґрунтовуються обсяги
викидів, для отримання
дозволу на викиди
забруднюючих речовин
в атмосферне повітря
стаціонарними джерелами
для підприємств, установ,
організацій
та громадян-підприємців

СИРОВИНА, допоміжні матеріали, які необхідні для випуску продукції

Таблиця 4.1

№ з/п	Сировина, допоміжні матеріали	Призначення	Умови зберігання	Річне використання, тонн	Наявність документації, що регламентує вимоги санітарного законодавства
1	2	3	4	5	6

Примітки:

1. У табл.4.1 надається інформація щодо сировини, допоміжних матеріалів, у результаті використання яких в атмосферне повітря надходять забруднюючі речовини.

2. У гр.4 надається інформація щодо зберігання сировини, допоміжних матеріалів. Зазначається їх місцезнаходження на генеральному плані відповідно до пункту 2.4 розділу 2.

**Використання палива для технологічних потреб,
вироблення тепла, пари та електричної енергії,
а також транспортних потреб на території підприємства**

Таблиця 4.2

Види палива	Річне використання	Вміст сірки, %	Вміст золи, %	Калорійність, Ккал/кг, Ккал/куб.м	Направлення використання							
					техно- логічні потреби	транспорт (внутріш- ній)	вироблення електро- енергії, Квт.год/рік			вироблення пари та тепла, Гкал./рік		
							усього	на власні потреби	інше	усього	на власні потреби	інше
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	8	9	10
Мазут (т)												
Газойль (л)												
Природний газ (тис. куб.м)												
Стиснутий газ (тис. куб. м)												
Вугілля (т)												
Дизельне паливо (л)												
Бензин (л)												
Відходи деревини (т)												
Дрова (т)												
Торф (т)												
Інше (зазначити)												

Директор Департаменту екологічної
безпеки та поводження
з небезпечними хімічними
речовинами та відходами

Є. М. Маторін

Додаток 5
до Інструкції про загальні
вимоги до оформлення
документів, у яких
обґрунтовуються обсяги
викидів, для отримання
дозволу на викиди
забруднюючих речовин
в атмосферне повітря
стаціонарними джерелами
для підприємств, установ,
організацій та
громадян-підприємців

Геодезичні координати

Таблиця 5.1

Широта			Довгота		
градуси	мінути	секунди	градуси	мінути	секунди
(о)	(')	(")	(о)	(')	(")
1	2	3	4	5	6
Об'єкт					

Метеорологічні характеристики і коефіцієнти, які визначають умови розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі населеного пункту

(назва населеного пункту, де розташований об'єкт)

Таблиця 5.2

Найменування характеристик	Величина
Коефіцієнт, який залежить від стратифікації атмосфери, А	
Коефіцієнт рельєфу місцевості	
Середня максимальна температура зовнішнього повітря найбільш жаркого місяця року, Т, град.С	
Середня температура зовнішнього повітря найбільш холодного місяця (для котельних, які працюють за опалювальним графіком), Т, град.С	
Середньорічна роза вітрів, %	
П	
ПС	
С	
ПдС	
Пд	
ПдЗ	
З	
ПЗ	
Швидкість вітру (за середніми багаторічними даними), повторення перевищення якої складає 5%, U*, м/с	

Відомості щодо стану забруднення атмосферного повітря

Таблиця 5.3

№ з/п	Забруднююча речовина		Нормативи якості атмосферного повітря (мг/куб.м)	Гігієнічні нормативи		Фонова концентрація (мг/куб.м)	Середньорічні концентрації (мг/куб.м)	Максимальна з разових концентрацій (мг/куб.м)
	код	найменування		ГДК (мг/куб.м)	ОБРД (мг/куб.м)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Примітка.

У гр. 7 інформація наводиться у разі, якщо значення фонових концентрацій встановлені в цілому для населеного пункту. У всіх інших випадках інформація щодо фонових концентрацій наводиться відповідно до вимог Порядку визначення величин фонових концентрацій забруднювальних речовин в атмосферному повітрі, затвердженому наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 30 липня 2001 року № 286 (з0700-01) та зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 15 серпня 2001 року за № 700/5891.

Директор Департаменту екологічної

безпеки та поводження

з небезпечними хімічними

речовинами та відходами

Є. М. Маторін

Додаток 6

до Інструкції про загальні вимоги до оформлення документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для підприємств, установ, організацій та громадян-підприємців

ПЕРЕЛІК

видів та обсягів забруднюючих речовин, які викидаються в атмосферне повітря стаціонарними джерелами

Таблиця 6.1

№ з/п	Забруднююча речовина		Фактичний обсяг викидів (т/рік)	Потенційний обсяг викидів (т/рік)	Порогові значення потенційних викидів для взяття на державний облік (т/рік)
	код	найменування			
1	2	3	4	5	6
Усього для підприємства					
Найбільш поширені забруднюючі речовини					
1	2	3	4	5	6
Усього					
Небезпечні забруднюючі речовини					
1	2	3	4	5	6
Усього					
Інші забруднюючі речовини, присутні у викидах об'єкта					
1	2	3	4	5	6
Усього					
Забруднюючі речовини, для яких не встановлені ГДК (ОБРД) в атмосферному повітрі населених міст					
1	2	3	4	5	6
Усього					

Характеристика джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та їх параметри

Таблиця 6.2

Виробництво, процес, установка, устаткування		Номер джерела викиду		Найменування джерела викиду		Параметри джерел викиду		
						висота, м		діаметр вихідного отвору, м
1		2		3		4		5

Координати джерела на карті-схемі				Місце відбору проб	Параметри газопилового потоку у місці вимірювання		
Точкового або початок лінійного; центра симетрії площинного		Другого кінця лінійного; ширина і довжина площинного			вита- та, куб.м/с	швид- кість, м/с	температура, град.С
X , м 1	Y , м 1	X , м 2	Y , м 2				
6	7	8	9	10	11	12	13

Код забруд- нюючої речови- ни	Найменування забруднюючої речовини	Максимальна масова концентрація забруднюючої речовини, мг/куб.м	Потужність викиду		
			г/сек	кг/ год.	т/рік
14	15	16	17	18	19

Примітки.

- У графі 13 для викидів, які мають температуру зовнішнього атмосферного повітря, вноситься середня максимальна температура найспекотнішого місяця незалежно від часу проведення вимірювань.
- У гр.16 надається концентрація, приведена до нормальних умов, для газоподібних забруднюючих речовин; для газоподібних продуктів горіння — приведена до нормальних умов, 3% кисню (рідке та газоподібне паливо), 6% кисню (тверде паливо), 15% кисню (газові турбіни та дизельні двигуни).

Характеристика викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, що відводяться від окремих типів обладнання і споруд та надходять до джерела викиду в атмосферне повітря

Таблиця 6.3

Номер джерела викиду	Джерела утворення		Місце відбору проб	Діаметр газоходу, м	Параметри газопилового потоку в газоході		
	наймену- вання	номер			витрата, на вході в ГОУ, куб.м/с	швидкість, м/с	температура, град.С
1	2	3	4	5	6	7	8

Код забруднюючої речовини	Найменування забруднюючої речовини	Максимальна масова концентрація забруднюючої речовини, мг/куб.м	Потужність викиду	
			г/сек.	кг/год.
9	10	11	12	13

Примітка.

- В таблиці 6.3 наводиться інформація щодо викидів, які відводяться від декількох джерел утворення (котел, піч) і надходять в атмосферне повітря через централізовані джерела викидів (димова труба).

Характеристика устаткування очистки газів

Таблиця 6.4

Номер джерел викиду на карті-схемі	Клас	Найменування ГОУ	Забруднюючі речовини, за якими проводиться газоочистка		Витрата газопилового потоку на вході в ГОУ, куб.м/с	Максимальна масова концентрація на вході в ГОУ, мг/куб.м	Ефективність роботи ГОУ, %	Витрата газопилового потоку на виході з ГОУ, куб.м/с	Максимальна масова концентрація на виході з ГОУ, мг/куб.м
			код	найменування					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Характеристика джерел залпових викидів

Таблиця 6.5

Номер джерела викиду	Найменування забруднюючої речовини	Код забруднюючої речовини	Максимальна масова концентрація мг/куб.м	Потужність викиду		Періодичність, раз/доба, місяць, рік	Тривалість викиду, хв., год.	Річна величина залпових викидів, т/рік
				г/сек	кг/год.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Характеристика джерел неорганізованих викидів

Таблиця 6.6

Номер джерела викиду	Найменування джерела викиду	Код забруднюючої речовини	Найменування забруднюючої речовини	Потужність викиду	
				г/сек	кг/год.
1	2	3	4	5	6

Директор Департаменту екологічної безпеки та поведіння з небезпечними хімічними речовинами та відходами

Є.М.Маторін

Додаток 7
до Інструкції про загальні вимоги
до оформлення документів, у яких
обґрунтовуються обсяги викидів, для
отримання дозволу на викиди забруднюючих
речовин в атмосферне повітря стаціонарними
джерелами для підприємств, установ,
організацій та громадян-підприємців

ЗАХОДИ
щодо впровадження найкращих існуючих технологій
виробництва, які не потребують надмірних витрат
та найкращих доступних технологій
і методів керування

Таблиця 7.1

Код виробничого та технологічного процесу, технологічного устаткування (установки)	Найменування заходу	Код заходу	Загальний обсяг витрат за кошторисною вартістю, тис.грн.	Очікуване зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря після впровадження заходу, т/рік
1	2	3	4	5

Примітка.

Таблиця 7.1 заповнюється з використанням Інструкції щодо заповнення форм державних статистичних спостережень за станом атмосферного повітря № 2-ТП (повітря) (річна) та № 2-ТП (повітря) (квартальна) «Звіт про охорону атмосферного повітря» ([z0098-05](#)), затвердженої наказом Держкомстату України від 30.12.2004 № 674 ([z0097-05](#)) та зареєстрованої у Мін'юсті України 25.01.2005 за № 98/10378.

Директор Департаменту екологічної
безпеки та поводження
з небезпечними хімічними
речовинами та відходами

Є.М.Маторін

Додаток 8
до Інструкції про загальні вимоги до оформлення документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для підприємств, установ, організацій та громадян-підприємців

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА фактичних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами з встановленими нормативами на викиди

Таблиця 8.1

Номер джерела викиду	Код забруднюючої речовини	Найменування забруднюючої речовини	Фактичний викид		Норматив граничнодопустимого викиду	
			масова концентрація в газопиловому потоці, мг/куб.м	величина масового потоку в газах, що відходять, кг/год.	масова концентрація в газопиловому потоці, мг/куб.м	величина масового потоку в газах, що відходять, кг/год.
1	2	3	4	5	6	7

Директор Департаменту екологічної безпеки та поведінки з небезпечними хімічними речовинами та відходами

Є.М.Маторін

Додаток 9
до Інструкції про загальні вимоги до оформлення документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для підприємств, установ, організацій та громадян-підприємців

ПРОПОЗИЦІЇ щодо дозволених обсягів викидів забруднюючих речовин, які віднесені до основних джерел викидів

Номер джерела викиду на карті-схемі _____
Місце розташування джерела викиду _____
Максимальна витрата викиду, куб.м/с _____
Висота викиду, м _____

Таблиця 9.1

Найменування забруднюючої речовини	Граничнодопустимий викид відповідно до законодавства, мг/куб.м	Затверджений гранично-допустимий викид		Термін досягнення затвердженого значення
		мг/куб.м	г/с	
1	2	3	4	5

**Пропозиції щодо дозволених обсягів
викидів забруднюючих речовин,
які віднесені до інших джерел викидів**

Номери джерел викидів:

Таблиця 9.2

Найменування забруднюючої речовини	Граничнодопустимий викид відповідно до законодавства, мг/куб.м	Затверджений гранично-допустимий викид мг/куб.м	Термін досягнення затвердженого значення
1	2	3	4

Примітки:

1. Стационарні джерела, з яких здійснюються залпові викиди забруднюючих речовин, позначаються знаком «*». Дозволений обсяг залпових викидів не повинен перевищувати 3 – кратне значення граничнодопустимого викиду відповідно до законодавства.

2. Пропозиції щодо дозволених граничнодопустимих викидів надаються з урахуванням поетапності скорочення викидів, тривалості кожного етапу та терміну, з якого дозволяється певний обсяг викидів.

Директор Департаменту екологічної безпеки та поведінки
з небезпечними хімічними речовинами та відходами

Є.М.Маторін

Додаток 10
до Інструкції про загальні вимоги до оформлення документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для підприємств, установ, організацій та громадян-підприємців

**ЗАХОДИ
щодо скорочення викидів забруднюючих речовин**

Таблиця 10.1

Код виробничого та технологічного процесу, технологічного устаткування (установки)	Найменування заходу	Термін виконання заходу	Номер джерела викиду на карті-схемі	Загальний обсяг витрат за кошторисною вартістю, тис.грн.	Очікуване зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря після впровадження заходу, т/рік
1	2	3	4	5	6

Примітка.

Таблиця наводиться окремо для кожного із типу заходів відповідно до переліку, зазначеного у пункті 2.14 цієї Інструкції.

Перелік заходів щодо охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, ліквідації наслідків забруднення атмосферного повітря

Таблиця 10.2

Найменування потенційно небезпечного об'єкта	Місце розташування потенційно небезпечного об'єкта	Найменування, маса, категорія небезпечної речовини чи групи речовин, що використовуються або виготовляються, переробляються, зберігаються чи транспортуються на об'єкті	Найменування або категорія небезпечної речовини чи групи небезпечних речовин, за якими проводилася ідентифікація об'єкта	Найменування забруднюючих речовин, які у випадку виникнення надзвичайної ситуації техногенного або природного характеру можуть надійти в атмосферне повітря	Найменування заходів щодо охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайної ситуації	Найменування заходів щодо ліквідації наслідків забруднення атмосферного повітря у разі виникнення надзвичайної ситуації
1	2	3	4	5	6	7

Директор Департаменту екологічної безпеки та поведження з небезпечними хімічними речовинами та відходами

Є.М.Маторін

Додаток 11
до Інструкції про загальні вимоги
до оформлення документів, у яких
обґрунтовуються обсяги викидів, для
отримання дозволу на викиди забруднюючих
речовин в атмосферне повітря стаціонарними
джерелами для підприємств, установ,
організацій та громадян-підприємців

Аналіз потоків коштів

Таблиця 11.1

Додаткові потоки грошових коштів	Гривні					
	Початок	Квартал	Квартал			
Витрати (відтік): Інвестиції (за рахунок кредиту на 1 рік) Вихідна допомога робітнику, що звільнився Навчання 1 працівника						
Усього вихідні потоки (1)						
Надходження/економія (прибуток)						
Економія матеріалів (коагулянт), енергії і транспортних витрат Економія заробітної плати від скорочення одного робочого місяця Економія на вартості оборотного капіталу Економія за рахунок скорочення платежів за забруднення						
Усього надходження/ економія (2)						
Додатковий чистий прибуток коштів (2)-(1) Графік виплати за позицією: Виплати відсотків Погашення основного боргу						
Усього виплат за позицією						

Директор Департаменту екологічної
безпеки та поводження
з небезпечними хімічними
речовинами та відходами

Є.М.Маторін

Додаток 12
до Інструкції про загальні вимоги
до оформлення документів, у яких
обґрунтовуються обсяги викидів, для
отримання дозволу на викиди забруднюючих
речовин в атмосферне повітря стаціонарними
джерелами для підприємств, установ,
організацій та громадян-підприємців

ЗАХОДИ
щодо здійснення контролю за дотриманням затверджених
нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин

Таблиця 12.1

Номер/ номери джерел викидів	Найменування забруднюючої речовини	Затверджений граничнодо- пустимий викид, мг/куб.м	Періодичність вимірювання	Методика виконання вимірювань	Місце відбору проб
1	2	3	4	5	6

Директор Департаменту екологічної
безпеки та поведження
з небезпечними хімічними
речовинами та відходами

Є.М.Маторін

Додаток 13
до Інструкції про загальні вимоги
до оформлення документів, у яких
обґрунтовуються обсяги викидів, для
отримання дозволу на викиди забруднюючих
речовин в атмосферне повітря стаціонарними
джерелами для підприємств, установ,
організацій та громадян-підприємців

СУМАРНІ ПОТЕНЦІЙНІ ОБСЯГИ
викидів забруднюючих речовин та груп речовин
в атмосферне повітря від підприємства

Таблиця 13.1

Код забруднюючої речовини	Найменування забруднюючої речовини	Потенційний викид забруднюючої речовини, тонн, з трьома десятковими знаками
1	2	3
00000	Усього для підприємства:	

Примітка.

Перелік забруднюючих речовин та груп речовин наведено в додатку 2 до Інструкції щодо заповнення форм державних статистичних спостережень за станом атмосферного повітря № 2-ТП (повітря) (річна) та № 2-ТП (повітря) (квартальна) «Звіт про охорону атмосферного повітря» (з0098-05), затвердженої наказом Держкомстату України від 30.12.2004 № 674 (з0097-05) та зареєстрованої у Мін'юсті України 25.01.2005 за № 98/10378).

**Потенційні обсяги викидів забруднюючих речовин
від виробничих та технологічних процесів,
технологічного устаткування (установок)**

Найменування виробничого та технологічного процесу, технологічного устаткування (установки)

_____ код _____

Таблиця 13.2

Код забруднюючої речовини	Найменування забруднюючої речовини	Потенційний викид забруднюючої речовини, тонн, з трьома десятковими знаками
1	2	3
00000	Усього за виробничим та технологічним процесом, технологічним устаткуванням (установкою)	

Примітка.

Викиди відображаються за окремими виробничими та технологічними процесами, технологічним устаткуванням (установкою) відповідно до Переліку виробничих та технологічних процесів, технологічного устаткування (установок), наведеного в додатку 1 до Інструкції щодо заповнення форм державних статистичних спостережень за станом атмосферного повітря № 2-ТП (повітря) (річна) та № 2-ТП (повітря) (квартальна) «Звіт про охорону атмосферного повітря» ([z0098-05](#)), затвердженої наказом Держкомстату України від 30.12.2004 № 674 ([z0097-05](#)) та зареєстрованої в Мін'юсті України 25.01.2005 за № 98/10378.

Директор Департаменту екологічної
безпеки та поводження
з небезпечними хімічними
речовинами та відходами

Є.М.Маторін

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ

НАКАЗ

27.06.2006 № 309

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України 1 серпня 2006 р.
за № 912/12786

Про затвердження нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2001 року № 1780 ([1780-2001-п](#)) «Про затвердження Порядку розроблення та затвердження нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел» **Н А К А З У Ю:**

1. Затвердити нормативи граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел (додаються).

2. Відділу атмосферного повітря Департаменту екологічної безпеки та поводження з небезпечними хімічними речовинами та відходами (Горбунов В.С.) у встановленому порядку забезпечити подання цього наказу до Міністерства юстиції України для державної реєстрації.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Гриценка А.В.

Міністр

П.М.Ігнатенко

ПОГОДЖЕНО:

Голова Державного комітету України
з питань регуляторної політики
та підприємництва

А.В.Дашкевич

Міністр палива та енергетики України

І.В.Плачков

Міністр промислової політики України

В.М.Шандра

Перший заступник Міністра,
головний державний санітарний
лікар України

С.П.Бережнов

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства охорони
навколишнього природного середовища
України 27.06.2006 № 309

Зареєстровано в Міністерстві юстиції
України 1 серпня 2006 р. за № 912/12786

НОРМАТИВИ **граничнодопустимих викидів забруднюючих** **речовин із стаціонарних джерел**

1. Загальні положення

Відповідно до Закону України «Про охорону атмосферного повітря» (2707-12) та постанови Кабінету Міністрів України від 28.12.2001 № 1780 (1780-2001-п) «Про затвердження Порядку розроблення та затвердження нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел», установлюються:

1.1. Нормативи граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин для діючих і тих, що проектується, будуються або модернізуються, стаціонарних джерел. Нормативи граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин та їх сукупності належать до типу нормативів, що обмежують масову концентрацію забруднюючих речовин в організованих викидах стаціонарних джерел (мг/куб. м).

1.2. Технологічні нормативи допустимих викидів, які обмежують масову концентрацію забруднюючих речовин у газах (мг/куб. м), що відводяться від окремих типів обладнання, споруд у місці їх виходу з устаткування і складаються з:

поточних технологічних нормативів — для діючих окремих типів обладнання, споруд на рівні підприємств з найкращою існуючою технологією виробництва аналогічних за потужністю технологічних процесів;

перспективних технологічних нормативів — для нових і таких, що проектується, будуються або модернізуються, окремих типів обладнання, споруд з урахуванням передових вітчизняних і світових досягнень у відповідній сфері.

1.3. Граничнодопустима концентрація викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря досягається без розбавлення повітря і ґрунтується на величинах об'єму газів, які приведені до таких нормальних умов:

якщо гази, — температура 273 К, тиску 101,3 кПа (без поправок на вміст кисню чи вологи);

якщо газоподібні продукти горіння, — температура 273 К, тиск 101,3 кПа, сухий газ; 3% кисню для рідкого і газоподібного палива, 6% кисню для твердого палива; 15% кисню для газових турбін і дизельних двигунів.

1.4. Якщо для стаціонарного джерела встановлені нормативи граничнодопустимого викиду забруднюючої речовини та технологічний норматив допустимого викиду, тоді застосовується технологічний норматив допустимого викиду.

1.5. Дотримання нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин є обов'язковим для всіх стаціонарних джерел.

2. Нормативи граничнодопустимих викидів **забруднюючих речовин із стаціонарних джерел**

2.1. Нормативи граничнодопустимих викидів суспендованих твердих частинок, недиференційованих за складом

Масові концентрації суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом, не повинні перевищувати встановлених значень нормативів граничнодопустимих викидів, наведених у табл. 1.

Таблиця 1

Клас небезпеки речовини	Назва речовини	Величина масової витрати, г/год	Граничнодопустимі викиди, мг/куб. м
1	2	3	4
	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	понад 500 г/год	50 мг/куб. м
	-»-	менше або дорівнює 500 г/год	150 мг/куб. м

2.2. Нормативи граничнодопустимих викидів речовин у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна)

Масові концентрації речовин у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна) не повинні перевищувати встановлених значень нормативів граничнодопустимих викидів, наведених у табл. 2.

Таблиця 2

Клас небезпеки речовини	Назва речовини	Величина масової витрати, г/год	Граничнодопустимі викиди, мг/куб. м
1	2	3	4
КЛАС I	Кадмій та його сполуки в перерахунку на кадмій	1 г/год або більше	0,2 мг/куб. м
	Ртуть та її сполуки в перерахунку на ртуть	1 г/год або більше	0,2 мг/куб. м
	Талій та його сполуки в перерахунку на талій	1 г/год або більше	0,2 мг/куб. м
КЛАС II	Арсен та його сполуки в перерахунку на арсен	5 г/год або більше	1 мг/куб. м
	Кобальт та його сполуки в перерахунку на кобальт	5 г/год або більше	1 мг/куб. м
	Нікель та його сполуки в перерахунку на нікель	5 г/год або більше	1 мг/куб. м
	Селен та його сполуки в перерахунку на селен	5 г/год або більше	1 мг/куб. м
	Телур та його сполуки в перерахунку на телур	5 г/год або більше	1 мг/куб. м
КЛАС III	Стибій та його сполуки в перерахунку на стибій	25 г/год або більше	5 мг/куб. м
	Свинець та його сполуки в перерахунку на свинець	25 г/год або більше	5 мг/куб. м
	Хром та його сполуки в перерахунку на триоксид хрому	25 г/год або більше	5 мг/куб. м
	Ціаніди, що легко розчиняються (наприклад, NaCN) та їх сполуки в перерахунку на ціаніди (CN ⁻)	25 г/год або більше	5 мг/куб. м

	Фториди, що легко розчиняються (наприклад, NaF) та їх сполуки в перерахунку на фтор	25 г/год або більше	5 мг/куб. м
	Мідь та її сполуки в перерахунку на мідь	25 г/год або більше	5 мг/куб. м
	Манган та його сполуки в перерахунку на діоксид мангану	25 г/год або більше	5 мг/куб. м
	Платина та її сполуки в перерахунку на платину	25 г/год або більше	5 мг/куб. м
	Паладій та його сполуки в перерахунку на паладій	25 г/год або більше	5 мг/куб. м
	Родій та його сполуки в перерахунку на родій	25 г/год або більше	5 мг/куб. м
	Ванадій та його сполуки в перерахунку на п'ятиоксид ванадію	25 г/год або більше	5 мг/куб. м
	Олово та його сполуки в перерахунку на олово	25 г/год або більше	5 мг/куб. м

За наявності у викидах кількох речовин у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна) одного класу небезпеки сумарна концентрація цих речовин не повинна перевищувати встановлених значень нормативів граничнодопустимих викидів для даного класу небезпеки.

2.3. Нормативи граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин, визначених як канцерогенні речовини

Масові концентрації забруднюючих речовин, визначених як канцерогенні речовини, не повинні перевищувати встановлених значень граничнодопустимих викидів, наведених у табл. 3.

Таблиця 3

Клас небезпеки речовини	Назва речовини	Величина масової витрати, г/год	Граничнодопустимі викиди, мг/куб. м
1	2	3	4
КЛАС I	Азбест (хризотил, крокидоліт, амозит, антифіліт, актинодит, тремолит) у вигляді дрібного пилу	0,5 г/год або більше	0,1 мг/куб. м
	Бенз(а)пірен	0,5 г/год або більше	0,1 мг/куб. м
	Берилій та його сполуки у вигляді, що сприяє засвоєнню органами дихання, у перерахунку на берилій	0,5 г/год або більше	0,1 мг/куб. м
	Дибенц(а,п)антраце	0,5 г/год або більше	0,1 мг/куб. м
	2-нафтиламін	0,5 г/год або більше	0,1 мг/куб. м
КЛАС II	Триокис арсену, п'ятиокис арсену, арсенова кислота та її солі у формі, що сприяє засвоєнню органами дихання, у перерахунку на арсен	0,5 г/год або більше	1 мг/куб. м

	Сполуки хрому у формі, що сприяє засвоєнню органами дихання, у тому числі хромат кальцію, хромхромат, хромат стронцію і хромат цинку в перерахунок на хром	5 г/год або більше	1 мг/куб. м
	Кобальт у формі, що сприяє засвоєнню органами дихання (речовини у вигляді суспендованих твердих частинок), аерозоль металевого кобальту та його сполуки, що важко розчиняються, у перерахунок на кобальт	5 г/год або більше	1 мг/куб. м
	Дихлорбензидин 3,3	5 г/год або більше	1 мг/куб. м
	Диметилсульфат	5 г/год або більше	1 мг/куб. м
	Етиленамін	5 г/год або більше	1 мг/куб. м
	Нікель у формі, що сприяє засвоєнню органами дихання (речовини у вигляді суспендованих твердих частинок), аерозоль металевого нікелю, сульфиду нікелю і сульфідної руди, окис нікелю і карбонат нікелю, карбоніл нікелю у перерахунок на нікель	5 г/год або більше	1 мг/куб. м
КЛАС III	Акрилонітрил	25 г/год або більше	5 мг/куб. м
	Бензол	25 г/год або більше	5 мг/куб. м
	1,3-бутадиєн	25 г/год або більше	5 мг/куб. м
	1-хлор-2,3-епіксипропан (епіхлоргідрин)	25 г/год або більше	5 мг/куб. м
	1,2-диброметан	25 г/год або більше	5 мг/куб. м
	1,2-епіксипропан	25 г/год або більше	5 мг/куб. м
	Окис етилену	25 г/год або більше	5 мг/куб. м
	Гідразин	25 г/год або більше	5 мг/куб. м
	Вінілхлорид	25 г/год або більше	5 мг/куб. м

1. За наявності у викидах кількох канцерогенних речовин одного класу небезпеки сумарна концентрація цих речовин не повинна перевищувати встановлених значень нормативів граничнодопустимих викидів для даного класу небезпеки.

2. При спільній присутності речовин I і II класів небезпеки сумарна концентрація цих речовин не повинна перевищувати 1 мг/куб. м, а при спільній присутності речовин I і III або II і III класів небезпеки сумарна концентрація цих речовин не повинна перевищувати 5 мг/куб. м.

2.4. Нормативи граничнодопустимих викидів пароподібних та газоподібних неорганічних сполук

Масові концентрації пароподібних та газоподібних неорганічних сполук не повинні перевищувати встановлених значень нормативів граничнодопустимих викидів, наведених у табл. 4.

Таблиця 4

Клас небезпеки речовини	Назва речовини	Величина масової витрати, г/год	Граничнодопустимі викиди, мг/куб. м
1	2	3	4
КЛАС I	Арсен (арсеновий водень)	10 г/год або більше	1 мг/куб. м
	Хлороціан	10 г/год або більше	1 мг/куб. м
	Фосген	10 г/год або більше	1 мг/куб. м
	Фосфін	10 г/год або більше	1 мг/куб. м
КЛАС II	Бром і його пароподібні та газоподібні сполуки в перерахунку на бромистий водень	50 г/год або більше	5 мг/куб. м
	Хлор	50 г/год або більше	5 мг/куб. м
	Синильна кислота	50 г/год або більше	5 мг/куб. м
	Фтор і його пароподібні та газоподібні сполуки в перерахунку на фтористий водень	50 г/год або більше	5 мг/куб. м
	Сірководень	50 г/год або більше	5 мг/куб. м
КЛАС III	Пароподібні та газоподібні сполуки хлору, якщо вони не ввійшли до класу I, у перерахунку на хлористий водень	300 г/год або більше	30 мг/куб. м
КЛАС IV	Діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на надіоксид сірки	5000 г/год або більше	500 мг/куб. м
	Оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) у перерахунку на діоксид азоту	5000 г/год або більше	500 мг/куб. м
	Оксид вуглецю	5000 г/год або більше	250 мг/куб. м

2.5. Нормативи граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин, віднесених до органічних сполук

Масові концентрації забруднюючих речовин, віднесених до органічних сполук, не повинні перевищувати встановлених значень нормативів граничнодопустимих викидів, наведених у табл. 5.

Таблиця 5

Клас небезпеки речовини	Назва речовини	Величина масової витрати, г/год	Граничнодопустимі викиди, мг/куб. м
1	2	3	4
КЛАС І	Акролеїн	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Анілін	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Ацетальдегід	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Бензил хлористий	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Вінілен-хлорид	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Вуглецю	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	чотирихлорид	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Диметиламін	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Диметилфеноли	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Діетиламін	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	1,2-Дихлорбензол	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	1,1-Дихлоретан	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Дихлорфенол	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Дифеніл	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Кислота акрилова	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Кислота	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	монохлороцтова	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Кислота мурашина	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	О,м,п-Крезолі	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Меркаптани	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Метиловий ефір акрилової кислоти	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Монометиламін	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Моноетиламін	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Нафталін	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Нітробензол	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	о,м,п-Нітротолуоли	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	о,м,п-Нітрофеноли	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Піридин	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	1,1,2,2-	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Тетрахлоретан	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	о,м,п-Толуїдини	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	2,4,6-Трихлорфенол	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Триетиламін	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Фенол	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Формальдегід	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Фурфурол	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Хлорацетальдегід	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Етилену діоксид	до 100 г/год	20 мг/куб. м
	Етиловий ефір акрилової кислоти	до 100 г/год	20 мг/куб. м
КЛАС ІІ	Альдегід масляний	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Вінілацетат	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	2,6-Диметилгептанол-4	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	2,4-Диметилфенол	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Диметилформамід	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Діетаноламін	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Ді-(2-етилексил)-фталат	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	1,4-Дихлорбензол	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	1,2-Дихлоретан	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Ізопріл	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Ізопропілбензол	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Кислота оцтова	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Ксилол	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Метилацетат	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	альфа-Метилстирол	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м

	Метилформіат	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Метилловий ефір етиленгліколю	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Моноізобутиловий ефір етиленгліколю	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Сірковуглець	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Спирт фурфуріловий	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Тетрагідрофуран	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Тетрахлоретилен	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Толуєни	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	1,3,5-Триметилбензол	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Трихлорметан	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	1,1,1-Трихлоретан	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Трихлоретилен	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Хлоропрен	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Циклогексанон	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Етилбензол	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
	Етиловий ефір етиленгліколю	від 100 г/год до 2000 г/год	100 мг/куб. м
КЛАС III	Ацетилен-дихлорид	від 2000 г/год і більше	150 мг/куб. м
	Ацетон	від 2000 г/год і більше	150 мг/куб. м
	Бутиловий ефір оцтової кислоти	від 2000 г/год і більше	150 мг/куб. м
	Дибутіловий ефір	від 2000 г/год і більше	150 мг/куб. м
	Діізопропіловий ефір	від 2000 г/год і більше	150 мг/куб. м
	Диметіловий ефір	від 2000 г/год і більше	150 мг/куб. м
	Діетіловий ефір	від 2000 г/год і більше	150 мг/куб. м
	Дихлордифторметан	від 2000 г/год і більше	150 мг/куб. м
	Метилізобутилкетон	від 2000 г/год і більше	150 мг/куб. м
	Метилєн хлористий	від 2000 г/год і більш	150 мг/куб. м
	Метіловий ефір бензольної кислоти	від 2000 г/год і більше	150 мг/куб. м
	Спирт діацетонівий	від 2000 г/год і більше	150 мг/куб. м
	Трихлорфлуорометан	від 2000 г/год і більше	150 мг/куб. м
	Хлорбензол	від 2000 г/год і більше	150 мг/куб. м
	Етилацетат	від 2000 г/год і більше	150 мг/куб. м
	Етиленгліколь	від 2000 г/год і більше	150 мг/куб. м
	Етил хлористий	від 2000 г/год і більше	150 мг/куб. м

1. При спільній присутності у викиді декількох забруднюючих речовин, віднесених до органічних сполук, що належать до одного класу небезпеки, сумарні масові концентрації цих речовин не повинні перевищувати встановлених значень граничнодопустимих викидів для відповідного класу небезпеки.

2. При спільній присутності у викиді органічних забруднюючих речовин, що належать до різних класів небезпеки, та при сумарній масовій витраті цих речовин від 2000 г/год і більше встановлюється, що одночасно:

— сумарна масова концентрація цих речовин не повинна перевищувати 150 мг/куб. м;

— масова концентрація кожної речовини не повинна перевищувати значень граничнодопустимого викиду, встановленого для класу небезпеки, до якого належить ця забруднююча речовина.

3. Масові концентрації органічних сполук у вигляді суспендованих твердих частинок, віднесених до II або III класів небезпеки, не повинні перевищувати нормативів граничнодопустимих викидів, установлених у розділі 2.1 (табл. 1).

3. Визначення відповідності вмісту забруднюючих речовин у викидах стаціонарних джерел установленим нормативам граничнодопустимих викидів

3.1. Результати вимірювань масової концентрації забруднюючих речовин у викидах стаціонарних джерел зводяться до нормальних умов (273 К, 101,3 кПа) і стандартного вмісту кисню.

Розряд останньої цифри результату вимірювань та останньої значущої цифри похибки вимірювань повинен відповідати один одному.

При порівнянні результатів вимірювань масової концентрації забруднюючих речовин з установленими нормативами граничнодопустимого викиду значення похибок вимірювання не враховуються.

3.2. Результати вимірювань масової концентрації забруднюючої речовини, які характеризують уміст цієї забруднюючої речовини за двадцятихвилинний проміжок часу по всьому вимірному перерізу газопроводу, вважаються такими, що не перевищують значення відповідного нормативу граничнодопустимого викиду, якщо значення кожного результату вимірювання не перевищують значення встановленого нормативу граничнодопустимого викиду.

3.3. Результати вимірювань, отримані при здійсненні безперервного автоматизованого контролю, які характеризують уміст забруднюючої речовини по всьому вимірному перерізу газопроводу, вважаються такими, що не перевищують значень відповідних нормативів, якщо одночасно виконуються такі умови:

а) значення осереднених результатів за добу не перевищують установленого нормативу граничнодопустимого викиду;

б) 97% усіх середніх значень, виміряних за двадцятихвилинний інтервал, не перевищують установленого значення нормативу граничнодопустимого викиду;

в) 3% середніх значень, виміряних за двадцятихвилинний інтервал, не перевищують 1,2 встановленого значення нормативу граничнодопустимого викиду.

3.4. Результати вимірювань масової концентрації забруднюючої речовини повинні характеризувати її вміст за двадцятихвилинний проміжок часу по всьому вимірному перерізу газопроводу.

3.5. Обчислення величини масової витрати (г/год) за період одна година визначається як сума масових витрат, визначених за двадцятихвилинні проміжки у відповідному періоді часу.

Заступник директора Департаменту
екологічної безпеки та поводження
з небезпечними хімічними речовинами
та відходами

В.Горбунов

Нормативно-правова база у сфері поводження з відходами

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про відходи

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 36-37, ст.242)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 3073-III (3073-14) від 07.03.2002, ВВР, 2002, № 31, ст.214

№ 2290-IV (2290-15) від 23.12.2004, ВВР, 2005, № 6, ст.140

№ 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010, ВВР, 2010, № 10, ст.107

№ 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010, ВВР, 2011, № 23, ст.160

№ 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012, ВВР, 2013, № 15, ст.98

№ 5179-VI (5179-17) від 06.07.2012, ВВР, 2013, № 31, ст.361

№ 5400-VI (5400-17) від 02.10.2012, ВВР, 2013, № 40, ст.537

№ 5402-VI (5402-17) від 02.10.2012, ВВР, 2013, № 40, ст.539

№ 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012, ВВР, 2013, № 46, ст.640

№ 320-VIII (320-19) від 09.04.2015, ВВР, 2015, N 28, ст.236

№ 2059-VIII (2059-19) від 23.05.2017, ВВР, 2017, N 29, ст.315}

зміни набирають чинності з 18.11.2012, крім положень, які стосуються передачі повноважень від територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, обласним, Київській, Севастопольській міським державним адміністраціям, органам виконавчої влади Автономної Республіки Крим, які набирають чинності з 18.05.2013 — див. пункт 1 розділу II Закону № 5456-VI від 16.10.2012

№ 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014, ВВР, 2014, № 23, ст.873

№ 1697-VII (1697-18) від 14.10.2014, ВВР, 2015, № 2-3, ст.12

№ 222-VIII (222-19) від 02.03.2015, ВВР, 2015, № 23, ст.158

№ 287-VIII (287-19) від 07.04.2015, ВВР, 2015, № 24, ст.171

№ 320-VIII (320-19) від 09.04.2015}

{У тексті Закону слова «Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України» в усіх відмінках замінено словами «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері поводження з відходами» у відповідних відмінках згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002}

{у тексті Закону слова «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері поводження з відходами» у всіх відмінках і числах замінено словами «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища» у відповідному відмінку і числі згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

{У тексті Закону слова «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища» в усіх відмінках і числах замінено словами «центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища» у відповідному відмінку згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Цей Закон визначає правові, організаційні та економічні засади діяльності, пов'язаної із запобіганням або зменшенням обсягів утворення відходів, їх збиранням, перевезенням, зберіганням, сортуванням, обробленням, утилізацією та видаленням, знешкодженням та захороненням, а також з відверненням негативного впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини на території України.

{Пreamбула із змінами, внесеними згідно із Законом № 5402-VI (5402-17) від 02.10.2012}

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення основних термінів

У цьому Законі наведені нижче основні терміни вживаються в такому значенні:

відходи — будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворилися у процесі виробництва чи споживання, а також товари (продукція), що повністю або частково втратили свої споживчі властивості і не мають подальшого використання за місцем їх утворення чи виявлення і від яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення;

{Абзац другий статті 1 в редакції Законів № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002, № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

небезпечні відходи — відходи, що мають такі фізичні, хімічні, біологічні чи інші небезпечні властивості, які створюють або можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища і здоров'я людини та які потребують спеціальних методів і засобів поводження з ними;
(Абзац третій статті 1 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002)

виробник відходів — фізична або юридична особа, діяльність якої призводить до утворення відходів;

поводження з відходами — дії, спрямовані на запобігання утворенню відходів, їх збирання, перевезення, сортування, зберігання, оброблення, перероблення, утилізацію, видалення, знешкодження і захоронення, включаючи контроль за цими операціями та нагляд за місцями видалення;

{Абзац п'ятий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5402-VI (5402-17) від 02.10.2012}

збирання відходів — діяльність, пов'язана з вилученням, накопиченням і розміщенням відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах, включаючи сортування відходів з метою подальшої утилізації чи видалення;

зберігання відходів — тимчасове розміщення відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах (до їх утилізації чи видалення);

оброблення (перероблення) відходів — здійснення будь-яких технологічних операцій, пов'язаних із зміною фізичних, хімічних чи біологічних властивостей відходів, з метою підготовки їх до екологічно безпечного зберігання, перевезення, утилізації чи видалення;

перевезення відходів — транспортування відходів від місць їх утворення або зберігання до місць чи об'єктів оброблення, утилізації чи видалення;

трансграничне перевезення відходів — транспортування відходів з території, або через територію України, на територію або через територію іншої держави;

{Абзац десятий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

утилізація відходів — використання відходів як вторинних матеріальних чи енергетичних ресурсів;

видалення відходів — здійснення операцій з відходами, що не призводять до їх утилізації;

знешкодження відходів — зменшення чи усунення небезпечності відходів шляхом механічного, фізико-хімічного чи біологічного оброблення;

захоронення відходів — остаточне розміщення відходів при їх видаленні у спеціально відведених місцях чи на об'єктах таким чином, щоб довгостроковий шкідливий вплив відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини не перевищував установлених нормативів;

об'єкти поводження з відходами — місця чи об'єкти, що використовуються для збирання, зберігання, сортування, оброблення, перероблення, утилізації, видалення, знешкодження та захоронення відходів;

{Абзац п'ятнадцятий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5402-VI (5402-17) від 02.10.2012}

відведені місця чи об'єкти — місця чи об'єкти (місця розміщення відходів, сховища, полігони, комплекси, споруди, ділянки надр тощо), на використання яких отримано дозвіл на здійснення операцій у сфері поводження з відходами;

{Абзац шістнадцятий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002, № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012, № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Державний класифікатор відходів — систематизований перелік кодів та назв відходів, призначений для використання в державній статистиці з метою надання різнобічної та обґрунтованої інформації про утворення, накопичення, оброблення (перероблення), знешкодження та видалення відходів;

операції поводження з відходами — збирання, перевезення, зберігання, сортування, оброблення (перероблення), утилізація, видалення, знешкодження і захоронення відходів;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5402-VI (5402-17) від 02.10.2012}

розміщення відходів — зберігання та захоронення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи об'єктах;

(Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002)

відходи як вторинна сировина — відходи, для утилізації та переробки яких в Україні існують відповідні технології та виробничо-технологічні і/або економічні передумови;

(Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002)

збирання і заготівля відходів як вторинної сировини — діяльність, пов'язана із збиранням, купівлею, прийманням, зберіганням, обробленням (переробленням), перевезенням, реалізацією і постачанням таких відходів переробним підприємствам на утилізацію, а також надання послуг у цій сфері;

(Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002)

{Абзац двадцять другий статті 1 виключено на підставі Закону № 287-VIII (287-19) від 07.04.2015}
власник відходів — фізична або юридична особа, яка відповідно до закону володіє, користується і розпоряджається відходами;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

побутові відходи — відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

тверді відходи — залишки речовин, матеріалів, предметів, виробів, товарів, продукції, що не можуть у подальшому використовуватися за призначенням;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

рідкі відходи — побутові відходи, що утворюються у будинку за відсутності централізованого водопостачання та каналізації і зберігаються у вигрібних ямах; {Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

послуги з вивезення побутових відходів — збирання, зберігання та перевезення побутових відходів, що здійснюються у населеному пункті згідно з правилами благоустрою, затвердженими органом місцевого самоврядування;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010; в редакції Законів № 5400-VI (5400-17) від 02.10.2012, № 5402-VI (5402-17) від 02.10.2012}

послуги з перероблення (оброблення) побутових відходів — здійснення будь-яких технологічних операцій, пов'язаних із зміною фізичних, хімічних чи біологічних властивостей побутових відходів, з метою підготовки їх до екологічно безпечного зберігання, перевезення, утилізації чи видалення;

{Статтю 1 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 5402-VI (5402-17) від 02.10.2012}

послуги із захоронення побутових відходів — послуги з остаточного розміщення побутових відходів після їх перероблення (оброблення) у спеціально відведених місцях чи на об'єктах таким чином, щоб довгостроковий шкідливий вплив відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини не перевищував установлених нормативів;

{Статтю 1 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 5402-VI (5402-17) від 02.10.2012}

сортування відходів — механічний розподіл відходів за їх фізико-хімічними властивостями, технічними складовими, енергетичною цінністю, товарними показниками тощо з метою підготовки відходів до їх утилізації чи видалення;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010; в редакції Закону № 5402-VI (5402-17) від 02.10.2012}

джерело утворення побутових відходів — об'єкт, на якому утворюються побутові відходи (житловий будинок, підприємство, установа, організація, земельна ділянка);

{Статтю 1 доповнено абзацом тридцять першим згідно із Законом № 5402-VI (5402-17) від 02.10.2012}

декларація про відходи — документ, який згідно з цим Законом подають суб'єкти господарської діяльності у сфері поводження з відходами, діяльність яких призводить виключно до утворення відходів, для яких показник загального утворення відходів в межах від 50 до 1000;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

показник загального утворення відходів (далі — Пзув) — критерій обсягу утворення відходів, що розраховується за формулою $P_{зув} = 5000 \times M_1 + 500 \times M_2 + 50 \times M_3 + 1 \times M_4$, де M_1 , M_2 , M_3 , M_4 — маса в тоннах відходів 1, 2, 3 та 4 класів небезпеки відповідно, утворених за попередній рік

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Стаття 2. Законодавство про відходи

Законодавство про відходи складається із законів України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12), «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» (4004-12), «Про поводження з радіоактивними відходами» (255/95-ВР), «Про металобрухт» (619-14), «Про житлово-комунальні послуги» (1875-15), «Про хімічні джерела струму» (3503-15), «Про ветеринарну медицину» (2498-12), «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції» (1393-14), Кодексу України про надра (132/94-ВР), цього Закону та інших нормативно-правових актів.

{Стаття 2 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

Стаття 3. Завдання законодавства про відходи

Основними завданнями законодавства про відходи є:

- а) визначення основних принципів державної політики у сфері поводження з відходами;
- б) правове регулювання відносин щодо діяльності у сфері поводження з відходами;
- в) визначення основних умов, вимог і правил щодо екологічно безпечного поводження з

відходами, а також системи заходів, пов'язаних з організаційно-економічним стимулюванням ресурсозбереження;

г) забезпечення мінімального утворення відходів, розширення їх використання у господарській діяльності, запобігання шкідливому впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини.

Стаття 4. Сфера дії Закону

Цей Закон регулює відносини, пов'язані з утворенням, збиранням і заготівлею, сортуванням, перевезенням, зберіганням, обробленням (переробленням), утилізацією, видаленням, знешкодженням та захороненням відходів, що утворюються в Україні, перевозяться через її територію, вивозяться з неї, а також з перевезенням, обробленням та утилізацією відходів, що ввозяться в Україну як вторинна сировина.

{Частина перша статті 4 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5402-VI (5402-17) від 02.10.2012}

Дія цього Закону не поширюється на відносини у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження, не призначені для споживання людиною.

{Статтю 4 доповнено новою частиною згідно із Законом № 287-VIII (287-19) від 07.04.2015}

Особливості регулювання відносин щодо поводження з невлонюваними газоподібними речовинами, що викидаються безпосередньо у повітря, речовинами, що скидаються із стічними водами у водні об'єкти (крім тих, які акумулюються і підлягають вивезенню у спеціально відведені місця складування), радіоактивними відходами і речовинами, забрудненими ними, розкритими породами гірничодобувних підприємств, які за технологією зворотного відвалоутворення використовуються для закладення виробленого простору, металобрухтом, включаючи побічні продукти від виробництва та обробки чорних і кольорових металів та їх сплавів (шлаки, шлами та інше), а також вторинними матеріальними чи енергетичними ресурсами та іншими відходами визначаються відповідними законами.

{Частина статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002; в редакції Закону № 2290-IV (2290-15) від 23.12.2004}

Стаття 5. Основні принципи і напрями державної політики у сфері поводження з відходами

Основними принципами державної політики у сфері поводження з відходами є пріоритетний захист навколишнього природного середовища та здоров'я людини від негативного впливу відходів, забезпечення ошадливого використання матеріально-сировинних та енергетичних ресурсів, науково обгрунтоване узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства щодо утворення та використання відходів з метою забезпечення його сталого розвитку.

До основних напрямів державної політики щодо реалізації зазначених принципів належить:

- а) забезпечення повного збирання і своєчасного знешкодження та видалення відходів, а також дотримання правил екологічної безпеки при поводженні з ними;
- б) зведення до мінімуму утворення відходів та зменшення їх небезпечності;
- в) забезпечення комплексного використання матеріально-сировинних ресурсів;
- г) сприяння максимально можливій утилізації відходів шляхом прямого повторного чи альтернативного використання ресурсно-цінних відходів;
- д) забезпечення безпечного видалення відходів, що не підлягають утилізації, шляхом розроблення відповідних технологій, екологічно безпечних методів та засобів поводження з відходами;
- е) організація контролю за місцями чи об'єктами розміщення відходів для запобігання шкідливому впливу їх на навколишнє природне середовище та здоров'я людини;
- є) здійснення комплексу науково-технічних та маркетингових досліджень для виявлення і визначення ресурсної цінності відходів з метою їх ефективного використання;
- ж) сприяння створенню об'єктів поводження з відходами;
- з) забезпечення соціального захисту працівників, зайнятих у сфері поводження з відходами;
- и) обов'язковий облік відходів на основі їх класифікації та паспортизації;
- і) створення умов для реалізації роздільного збирання побутових відходів шляхом запровадження соціально-економічних механізмів, спрямованих на заохочення утворювачів цих відходів до їх роздільного збирання;

{Частина другу статті 5 доповнено пунктом «і» згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

ї) сприяння залученню недержавних інвестицій та інших позабюджетних джерел фінансування у сфері поводження з відходами.

{Частина другу статті 5 доповнено пунктом «ї» згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

Стаття 6. Стандартизація у сфері поводження з відходами

Стандартизації підлягають поняття та терміни, що використовуються у сфері поводження з відходами, вимоги до класифікації відходів та їх паспортизації, способи визначення складу відходів та їх небезпеки, методи контролю за станом накопичувачів, вимоги щодо безпечного поводження з відходами, які забезпечують запобігання негативному впливу їх на навколишнє природне середовище та здоров'я людини, а також вимоги щодо відходів як вторинної сировини.

Стаття 7. Нормування у сфері поводження з відходами

У сфері поводження з відходами встановлюються такі нормативи:

граничні показники утворення відходів у технологічних процесах;

питомі показники утворення відходів, використання та втрат сировини у технологічних процесах;

інші нормативи, передбачені законодавством.

Нормативи у сфері поводження з відходами розробляються відповідними міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями за погодженням із уповноваженими органами виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища.

{Частина друга статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 7-1. Оцінка впливу на довкілля

Надання дозволів, передбачених цим Законом, на види діяльності та об'єкти, що підлягають оцінці впливу на довкілля, здійснюється з урахуванням результатів оцінки впливу на довкілля такої діяльності згідно із Законом України «Про оцінку впливу на довкілля»;

Розділ II ВІДНОСИНИ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ВІДХОДИ

Стаття 8. Відходи як об'єкт права власності

Відходи є об'єктом права власності.

Право власності на відходи може переходити від однієї особи до іншої в порядку, передбаченому законом.

Стаття 9. Суб'єкти права власності на відходи

Суб'єктами права власності на відходи є громадяни України, іноземці, особи без громадянства, підприємства, установи та організації усіх форм власності, територіальні громади, Автономна Республіка Крим і держава.

Територіальні громади є власниками відходів, що утворюються на об'єктах комунальної власності чи знаходяться на їх території і не мають власника або власник яких невідомий (безхазяйні відходи).

Держава є власником відходів, що утворюються на об'єктах державної власності чи знаходяться на території України і не мають власника або власник яких невідомий (крім відходів, зазначених у частині другій цієї статті), а також в інших випадках, передбачених законом. Від імені держави управління відходами, що є державною власністю, здійснюється Кабінетом Міністрів України відповідно до закону.

Суб'єкти права власності володіють, користуються і розпоряджаються відходами в межах, визначених законом.

Стаття 10. Перехід права власності на відходи у процесі приватизації державних підприємств

У разі приватизації державних підприємств, внаслідок діяльності яких накопичено певні обсяги відходів, право власності на відходи та обов'язок щодо відшкодування заподіяної відходами шкоди здоров'ю людей, майну фізичних або юридичних осіб та навколишньому природному середовищу переходить до нових власників, якщо інше не передбачено відповідно до закону умовами приватизації цих підприємств.

(Частина перша статті 10 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002)

Умовами приватизації може бути передбачена солідарна відповідальність попереднього власника та власника приватизованого підприємства.

Стаття 11. Перехід права власності на відходи в результаті зміни власника чи користувача земельної ділянки

При зміні власника чи користувача земельної ділянки, на якій розміщені відходи, питання про право власності на відходи вирішується окремо, відповідно до закону.

Стаття 12. Виявлення та облік безхазяйних відходів

Відходи, щодо яких не встановлено власника або власник яких невідомий, вважаються безхазяйними.

З метою запобігання або зменшення обсягів утворення відходів виявлені безхазяйні відходи беруться на облік.

Порядок виявлення та обліку безхазяйних відходів визначається Кабінетом Міністрів України.

{Частина четверту статті 12 виключено на підставі Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Відходи, щодо яких встановлено власника, беруться на облік відповідно до вимог цього Закону.

Відходи, повернуті юридичній особі, обліковуються за встановленою вартістю з одночасним збільшенням додаткового капіталу такої юридичної особи.

Власники або користувачі земельних ділянок, на яких виявлено безхазяйні відходи, зобов'язані у п'ятиденний строк повідомити про них місцеві органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування.

Підставами для визначення відходів безхазяйними та їх обліку можуть бути: повідомлення власників або користувачів земельних ділянок, на яких виявлено безхазяйні відходи; звернення (повідомлення) громадян, підприємств, установ та організацій, засобів масової інформації;

результати інспекційних перевірок центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, державної санітарно-епідеміологічної служби, органів місцевого самоврядування. {Абзац четвертий частини восьмої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

{Частина дев'яту статті 12 виключено на підставі Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

У разі отримання звернення (повідомлення) Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, а також органи місцевого самоврядування зобов'язані визначити кількість, склад, властивості, вартість відходів, рівень їх небезпеки для навколишнього природного середовища і здоров'я людини та вжити заходів для визначення власника відходів.

{Частина десята статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

У разі потреби для визначення власника безхазяйних відходів та їх оцінки можуть залучатися правоохоронні органи, відповідні спеціалісти і експерти.

{Частина дванадцяті статті 12 виключено на підставі Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

{Стаття 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002; в редакції Закону № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

Розділ III

СУБ'ЄКТИ У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ, ЇХ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ

Стаття 13. Суб'єкти у сфері поводження з відходами

Суб'єктами у сфері поводження з відходами є громадяни України, іноземці та особи без громадянства, а також підприємства, установи та організації усіх форм власності, діяльність яких пов'язана із поводженням з відходами.

Стаття 14. Права громадян України, іноземців та осіб без громадянства у сфері поводження з відходами

Громадяни України, іноземці та особи без громадянства у сфері поводження з відходами мають право на:

- а) безпечні для їх життя та здоров'я умови при здійсненні операцій щодо поводження з відходами;
- б) одержання в установленому порядку повної та достовірної інформації про безпеку об'єктів поводження з відходами як тих, що експлуатуються, так і тих, будівництво яких планується;
- в) відвідування в установленому порядку спеціально відведених місць чи об'єктів поводження з відходами;
- г) участь в обговоренні питань, пов'язаних із розміщенням, проектуванням, спорудженням та експлуатацією об'єктів поводження з відходами;
- д) екологічне страхування відповідно до законодавства України;
- е) відшкодування шкоди, заподіяної їх здоров'ю та майну внаслідок порушення законодавства про відходи.

Стаття 15. Обов'язки громадян України, іноземців та осіб без громадянства у сфері поводження з відходами

Громадяни України, іноземці та особи без громадянства зобов'язані:

- а) дотримуватися вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів у сфері поводження з відходами;
- б) вносити в установленому порядку плату за користування послугами з вивезення побутових відходів;

{Пункт «б» частини першої статті 15 в редакції Закону № 5402-VI (5402-17) від 02.10.2012}

в) виконувати інші обов'язки, передбачені законами, щодо запобігання забрудненню навколишнього природного середовища відходами.

{Пункт «в» частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 16. Права підприємств, установ та організацій у сфері поводження з відходами

Підприємства, установи та організації усіх форм власності у сфері поводження з відходами мають право на:

- а) одержання в установленому порядку інформації про технології утилізації відходів, будівництво та експлуатацію об'єктів поводження з відходами;
- б) зберігання відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах відповідно до санітарних норм і правил утримання територій;
- в) внесення пропозицій, пов'язаних з розміщенням, проектуванням, будівництвом та експлуатацією об'єктів поводження з відходами;
- г) одержання в установленому порядку пільг у разі участі у створенні об'єктів поводження з відходами;
- д) участь у розробленні місцевих, регіональних та загальнодержавної програм поводження з відходами;
- е) участь у конкурсах на набуття права виконання послуг у сфері поводження з побутовими відходами на певній території.

{Частина першу статті 16 доповнено пунктом «е» згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

Стаття 17. Обов'язки суб'єктів господарської діяльності у сфері поводження з відходами

{Назва статті 17 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002}

Суб'єкти господарської діяльності у сфері поводження з відходами зобов'язані:

{Абзац перший статті 17 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002}

- а) запобігати утворенню та зменшувати обсяги утворення відходів;
- б) забезпечувати приймання та утилізацію використаних пакувальних матеріалів і тари, в яких знаходилася продукція цих підприємств, установ та організацій – суб'єктів господарської діяльності, або укладати угоди з відповідними організаціями на їх збирання та утилізацію;

{Пункт «б» статті 17 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002}

- в) визначати склад і властивості відходів, що утворюються, а також ступінь небезпечності відходів для навколишнього природного середовища та здоров'я людини відповідно до нормативно-правових актів, які затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища;

{Пункт «в» частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012; в редакції Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

- г) на основі матеріально-сировинних балансів виробництва виявляти і вести первинний поточний облік кількості, типу і складу відходів, що утворюються, збираються, перевозяться, зберігаються, обробляються, утилізуються, знешкоджуються та видаляються, і подавати щодо них статистичну звітність у встановленому порядку;

- д) забезпечувати повне збирання, належне зберігання та недопущення знищення і псування відходів, для утилізації яких в Україні існує відповідна технологія, що відповідає вимогам екологічної безпеки;

{Пункт «д» статті 17 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002}

- е) брати участь у будівництві об'єктів поводження з відходами;

- є) здійснювати організаційні, науково-технічні та технологічні заходи для максимальної утилізації відходів, реалізації чи передачі їх іншим споживачам або підприємствам, установам та організаціям, що займаються збиранням, обробленням та утилізацією відходів, а також забезпечувати за власний рахунок екологічно обгрунтоване видалення тих відходів, що не підлягають утилізації;

- ж) не допускати змішування відходів, якщо це не передбачено існуючою технологією та ускладнює поводження з відходами або не доведено, що така дія відповідає вимогам підвищення екологічної безпеки;

- з) не допускати зберігання та видалення відходів у несанкціонованих місцях чи об'єктах;

- и) здійснювати контроль за станом місць чи об'єктів розміщення власних відходів;

- і) своєчасно в установленому порядку сплачувати екологічний податок, що справляється за розміщення відходів;

{Пункт «і» частини першої статті 17 в редакції Закону № 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010}

- ї) надавати місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування, уповноваженим органам виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища інформацію про відходи та пов'язану з ними діяльність, у тому числі про випадки несанкціонованого попадання відходів у навколишнє природне середовище та вжиті щодо цього заходи;

{Пункт «ї» частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

- й) призначати відповідальних осіб у сфері поводження з відходами;
- к) забезпечувати розробку в установленому порядку та виконання планів організації роботи у сфері поводження з відходами;
- л) відшкодовувати шкоду, заподіяну навколишньому природному середовищу, здоров'ю та майну громадян, підприємствам, установам та організаціям внаслідок порушення встановлених правил поводження з відходами, відповідно до законодавства України;
- м) забезпечувати професійну підготовку, підвищення кваліфікації та проведення атестації фахівців у сфері поводження з відходами;
- н) мати ліцензії на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами і/або дозвіл на транскордонне перевезення небезпечних відходів;
- {Статтю 17 доповнено пунктом «н» згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}*
- о) мати погоджений із уповноваженими органами виконавчої влади план дій на випадок виникнення надзвичайної ситуації, пов'язаної з поводженням з небезпечними відходами;
- {Статтю 17 доповнено пунктом «о» згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}*
- п) передбачати при укладанні угод на поставку в Україну товарної продукції утилізацію чи вивезення з України використаних пакувальних матеріалів і тари;
- {Статтю 17 доповнено пунктом «п» згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002}*
- р) здійснювати планування нового будівництва або реконструкції об'єкта поводження з відходами з дотриманням вимог законодавства про містобудування;
- {Статтю 17 доповнено пунктом «р» згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002; в редакції Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}*
- с) мати дозвіл на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, якщо їхня діяльність призводить до утворення відходів, для яких Пзув перевищує 1000;
- {Статтю 17 доповнено пунктом «с» згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002; в редакції Законів № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014, № 222-VIII (222-19) від 02.03.2015}*
- т) виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством, щодо запобігання забрудненню навколишнього природного середовища відходами.
- Суб'єкти господарської діяльності у сфері поводження з відходами, діяльність яких призводить виключно до утворення відходів, для яких Пзув від 50 до 1000, зобов'язані щороку подавати декларацію про відходи за формою та у порядку, встановленими Кабінетом Міністрів України.
- {Статтю 17 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}*
- Суб'єкти господарювання, які в установленому порядку визначені виконавцями послуг на вивезення побутових відходів на певній території, здійснюють їх роздільне збирання.
- {Статтю 17 доповнено новою частиною згідно із Законом № 5402-VI (5402-17) від 02.10.2012}*
- Суб'єкти господарської діяльності у сфері поводження з відходами укладають договори з юридичною особою, яка в установленому порядку визначена виконавцем послуг на вивезення побутових відходів на певній території, на якій знаходиться об'єкт утворення відходів.
- {Статтю 17 доповнено частиною згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}*

Розділ IV

КОМПЕТЕНЦІЯ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ

Стаття 18. Компетенція Кабінету Міністрів України у сфері поводження з відходами

До компетенції Кабінету Міністрів України у сфері поводження з відходами належить:

- а) реалізація державної політики у сфері поводження з відходами;
- б) забезпечення розроблення і виконання загальнодержавних і міждержавних програм поводження з відходами і запровадження маловідходних, енергозберігаючих та ресурсозберігаючих технологій;
- {Пункт «б» частини першої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002}*
- в) забезпечення організаційно-економічних засад у сфері поводження з відходами, впровадження маловідходних, безвідходних технологій, стимулювання роздільного збирання та утилізації відходів;
- {Пункт «в» частини першої статті 18 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002}*
- г) координація роботи міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади у сфері поводження з відходами;
- д) затвердження порядку надання дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами;

{Пункт «д» частини першої статті 18 в редакції Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

е) затвердження переліку небезпечних відходів;

є) затвердження переліку відходів, транскордонне перевезення і видалення яких підлягає державному регулюванню, та організація контролю за їх перевезенням і видаленням;

{Пункт «ж» частини першої статті 18 виключено на підставі Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

з) затвердження переліку операцій, пов'язаних з утилізацією та видаленням відходів;

и) забезпечення створення в Україні об'єктів для захоронення небезпечних відходів, що не підлягають знешкодженню та утилізації;

і) визначення порядку обліку утворення, утилізації та видалення відходів;

ї) організація підготовки фахівців у сфері поводження з відходами;

й) забезпечення участі України у міжнародному співробітництві у сфері поводження з відходами;

к) встановлення квот на ввезення в Україну для утилізації відходів як вторинної сировини;

{Частина першу статті 18 доповнено пунктом «к» згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002} *{Пункт «л» частини першої статті 18 виключено на підставі Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}*

м) визначення органу ліцензування операцій у сфері поводження з небезпечними відходами;

{Частина першу статті 18 доповнено пунктом «м» згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002; в редакції Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

н) встановлення порядку надання письмової згоди (повідомлення) на транскордонне перевезення небезпечних відходів;

{Частина першу статті 18 доповнено пунктом «н» згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

о) встановлення порядку ввезення, вивезення і транзиту через територію України окремих видів відходів;

{Частина першу статті 18 доповнено пунктом «о» згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002}

п) затвердження вимог до систем поводження з відходами;

{Частина першу статті 18 доповнено пунктом «п» згідно із Законом № 5179-VI (5179-17) від 06.07.2012}

р) затвердження форми декларації про відходи та порядку її подання (118-2016-п).

{Частина першу статті 18 доповнено пунктом «р» згідно із Законом № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Кабінет Міністрів України може здійснювати й інші повноваження у сфері поводження з відходами відповідно до законів України.

Стаття 19. Повноваження Автономної Республіки Крим у сфері поводження з відходами

До повноважень Автономної Республіки Крим у сфері поводження з відходами належить:

а) виконання Конституції (254к/96-ВР) та законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших центральних органів виконавчої влади;

б) участь у формуванні державної політики у сфері поводження з відходами;

в) здійснення заходів у сфері поводження з відходами відповідно до законодавства України;

г) забезпечення виконання на території Автономної Республіки Крим загальнодержавних програм та програм поводження з відходами;

д) затвердження та забезпечення виконання програм Автономної Республіки Крим щодо поводження з відходами;

е) координація і сприяння розробленню місцевих програм поводження з відходами;

є) контроль за виконанням на території Автономної Республіки Крим загальнодержавних програм та програм Автономної Республіки Крим поводження з відходами;

ж) контроль за дотриманням законодавства підприємствами, установами, організаціями та громадянами, які здійснюють діяльність у сфері поводження з відходами на території Автономної Республіки Крим;

з) розроблення та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів.

{Частина першу статті 19 доповнено пунктом «з» згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

Законами України до повноважень Автономної Республіки Крим можуть бути віднесені й інші повноваження у сфері поводження з відходами.

Стаття 20. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері поводження з відходами

До повноважень місцевих державних адміністрацій у сфері поводження з відходами належить:

а) виконання Конституції та законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших центральних органів виконавчої влади;

- б) участь у розробленні загальнодержавних програм раціонального використання відходів і вжиття необхідних заходів для запровадження маловідходних та енергозберігаючих технологій;
- в) організація розроблення та здійснення регіональних і місцевих програм поводження з відходами, а також забезпечення реалізації загальнодержавних програм;
- г) координація та сприяння розвитку підприємницької діяльності у сфері поводження з відходами;
- д) здійснення контролю за використанням відходів з урахуванням їх ресурсної цінності та вимог безпеки для здоров'я людей і навколишнього природного середовища;
- е) здійснення контролю за діяльністю об'єктів поводження з відходами;
- є) взаємодія з органами місцевого самоврядування;
- ж) розроблення та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів;
{Пункт «ж» частини першої статті 20 в редакції Закону № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}
- з) організація та сприяння створенню спеціалізованих підприємств усіх форм власності для збирання, оброблення, утилізації та видалення відходів, а також для виготовлення, монтажу та сервісного обслуговування відповідного устаткування;
- и) залучення та об'єднання на договірних засадах коштів підприємств, установ, організацій та громадян, місцевого бюджету і позабюджетних фондів для фінансування будівництва нових, розширення та реконструкції діючих об'єктів поводження з відходами, а також для вивчення можливості утилізації відходів, їх маркетингу тощо;
- і) складання і ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів і реєстру місць видалення відходів;
- ї) організація ведення обліку утворення, оброблення, знешкодження, утилізації та видалення відходів, їх паспортизації;
- й) організація збирання і видалення побутових та інших відходів, у тому числі відходів дрібних виробників, створення полігонів для їх захоронення, а також здійснення роздільного збирання корисних компонентів цих відходів;
{Пункт «й» частини першої статті 20 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002}
- к) видача дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами терміном на три роки;
{Пункт «к» частини першої статті 20 в редакції Законів № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002, № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012, № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}
- {Пункт «л» частини першої статті 20 виключено на підставі Закону № 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010}
- {Пункт «м» частини першої статті 20 виключено на підставі Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002}
- м) забезпечення ліквідації несанкціонованих і неконтрольованих звалищ відходів самостійно або за рішенням уповноважених на те органів;
(Пункт «м» частини першої статті 20 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002)
- н) сприяння роз'ясненню законодавства про відходи серед населення, створення необхідних умов для стимулювання залучення населення до збирання і заготівлі окремих видів відходів як вторинної сировини;
(Пункт «н» частини першої статті 20 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002)
- {Пункт «о» частини першої статті 20 виключено на підставі Закону 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}
- п) здійснення контролю за дотриманням юридичними та фізичними особами вимог у сфері поводження з виробничими та побутовими відходами відповідно до закону та розгляд справ про адміністративні правопорушення або передача їх матеріалів на розгляд інших державних органів у разі порушення законодавства про відходи.
(Частину першу статті 20 доповнено пунктом «п» згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002; в редакції Закону № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010)
- {Пункт «р» частини першої статті 20 виключено на підставі Закону 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}
- {Пункт «с» частини першої статті 20 виключено на підставі Закону 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}
- Крім повноважень, зазначених у частині першій цієї статті, до повноважень обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері поводження з відходами належить:
- а) забезпечення здійснення оцінки впливу на довкілля та надання висновку з оцінки впливу на довкілля щодо науково-дослідних і технологічних розробок та проектно-кошторисної документації на будівництво і реконструкцію підприємств, установок, полігонів, комплексів, споруд, інших спеціально відведених місць чи об'єктів відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля;
- б) видача відповідно до закону дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами терміном на три роки;

{Пункт «б» частини другої статті 20 в редакції Закону 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014} {Пункт «в» частини другої статті 20 виключено на підставі Закону 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

г) погодження місць розміщення об'єктів поводження з відходами (крім небезпечних відходів).

{Статтю 20 доповнено новою частиною згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Під час підготовки проектів місцевих бюджетів місцеві державні адміністрації вносять пропозиції щодо залучення коштів, необхідних для здійснення заходів у сфері поводження з відходами.

Стаття 20-1. Повноваження органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища у сфері поводження з відходами

До повноважень органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища у сфері поводження з відходами належить:

а) забезпечення здійснення оцінки впливу на довкілля та надання висновку з оцінки впливу на довкілля щодо науково-дослідних і технологічних розробок та проектно-кошторисної документації на будівництво і реконструкцію підприємств, установок, полігонів, комплексів, споруд, інших спеціально відведених місць чи об'єктів відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля;

б) видача відповідно до закону дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами терміном на три роки;

{Пункт «б» статті 20-1 в редакції Закону 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

{Пункт «в» статті 20-1 виключено на підставі Закону 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

г) погодження місць розміщення об'єктів поводження з відходами (крім небезпечних відходів).

{Закон доповнено статтею 20-1 згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 21. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері поводження з відходами

Органи місцевого самоврядування у сфері поводження з відходами забезпечують:

а) виконання вимог законодавства про відходи;

б) розроблення та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів;

в) організацію збирання і видалення побутових відходів, у тому числі відходів дрібних виробників, створення полігонів для їх захоронення, а також організацію роздільного збирання корисних компонентів цих відходів;

г) затвердження місцевих і регіональних програм поводження з відходами та контроль за їх виконанням;

д) вжиття заходів для стимулювання суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері поводження з відходами;

е) вирішення питань щодо розміщення на своїй території об'єктів поводження з відходами;

є) координацію діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, що знаходяться на їх території, в межах компетенції;

{Пункт «ж» частини першої статті 21 виключено на підставі Закону № 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010}

з) здійснення контролю за раціональним використанням та безпечним поводженням з відходами на своїй території;

и) ліквідацію несанкціонованих і неконтрольованих звалищ відходів;

і) сприяння роз'ясненню законодавства про відходи серед населення, створення необхідних умов для стимулювання залучення населення до збирання і заготівлі окремих видів відходів як вторинної сировини;

(Пункт «і» частини першої статті 21 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002)

ї) здійснення інших повноважень відповідно до законів України;

й) надання згоди на розміщення на території села, селища, міста місць чи об'єктів для зберігання та захоронення відходів, сфера екологічного впливу функціонування яких згідно з діючими нормативами включає відповідну адміністративно-територіальну одиницю;

{Частина першу статті 21 доповнено пунктом «й» згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

{Пункт «к» частини першої статті 21 виключено на підставі Закону 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

{Пункт «л» частини першої статті 21 виключено на підставі Закону 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

м) здійснення контролю за додержанням юридичними та фізичними особами вимог у сфері поводження з виробничими та побутовими відходами відповідно до закону та розгляд справ про адміністративні правопорушення або передача їх матеріалів на розгляд інших державних органів у разі порушення законодавства про відходи.

{Частина першу статті 21 доповнено пунктом «м» згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002; в редакції Закону № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

Органи місцевого самоврядування приймають рішення про відвід земельних ділянок для розміщення відходів і будівництва об'єктів поводження з відходами.

Стаття 22. Уповноважені органи виконавчої влади у сфері поводження з відходами

Уповноваженими органами виконавчої влади у сфері поводження з відходами є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, а на території Автономної Республіки Крим – орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, інші органи виконавчої влади відповідно до їх компетенції.

{Стаття 22 в редакції Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 23. Компетенція центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища

{Назва статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, у сфері поводження з відходами належить:

{Абзац перший частини першої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

{Пункт «а» частини першої статті 23 виключено на підставі Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

{Пункт «б» частини першої статті 23 виключено на підставі Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

в) забезпечення здійснення оцінки впливу на довкілля та надання висновку з оцінки впливу на довкілля щодо науково-дослідних і технологічних розробок та проектно-кошторисної документації на будівництво і реконструкцію підприємств, установок, полігонів, комплексів, споруд, інших спеціально відведених місць чи об'єктів відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля;

{Пункт «в» частини першої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

{Пункт «г» частини першої статті 23 виключено на підставі Закону № 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010}

{Пункт «д» частини першої статті 23 виключено на підставі Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

е) створення інформаційно-аналітичних систем і банків даних про обсяги утворення та поводження з відходами;

{Пункт «є» частини першої статті 23 виключено на підставі Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

{Пункт «ж» частини першої статті 23 виключено на підставі Закону 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

з) надання письмової згоди (повідомлення) на транскордонне перевезення небезпечних відходів;

{Пункт «з» частини першої статті 23 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

{Пункт «и» частини першої статті 23 виключено на підставі Закону 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

і) погодження місць розміщення небезпечних об'єктів поводження з відходами;

{Пункт «і» частини першої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

{Пункт «ї» частини першої статті 23 виключено на підставі Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

й) участь у розробленні та погодженні нормативних документів, що регулюють питання поводження з відходами;

к) розроблення пропозицій щодо розміщення об'єктів для поводження з небезпечними відходами та їх перевезення по території України;

{Пункт «л» частини першої статті 23 виключено на підставі Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

м) забезпечення обміну інформацією з відповідними органами влади інших держав та міжнародними організаціями у сфері поводження з відходами;

н) затвердження переліку небезпечних властивостей відходів за погодженням з державною санітарно-епідеміологічною службою України;

(Частина першу статті 23 доповнено пунктом «н» згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002)

о) здійснення функцій компетентного органу виконавчої влади, який забезпечує виконання положень Базельської конвенції про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх видаленням (995_022);

(Частина першу статті 23 доповнено пунктом «о» згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002)

п) формування і ведення державного банку даних щодо впроваджених в Україні технологій утилізації відходів;

{Частина першу статті 23 доповнено пунктом «п» згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

{Пункт «р» частини першої статті 23 виключено на підставі Закону 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

с) розроблення та впровадження систем поводження з відходами. {Частина першу статті 23 доповнено пунктом «с» згідно із Законом № 5179-VI (5179-17) від 06.07.2012}

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, здійснює й інші функції, передбачені цим Законом.

{Частина друга статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}
{Текст статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 23-1. Компетенція центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, у сфері поводження з відходами

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, у сфері поводження з відходами належить:

а) координація роботи інших уповноважених органів виконавчої влади у сфері поводження з відходами та контролю за дотриманням вимог екологічної безпеки;

б) встановлення відповідно до закону порядку здійснення операцій у сфері поводження з відходами;

в) участь у розробленні та погодженні нормативних документів, що регулюють питання поводження з відходами;

г) укладення в передбаченому законом порядку міжвідомчих міжнародних договорів України щодо співробітництва у сфері поводження з відходами та контролю за транскордонним перевезенням відходів;

г) забезпечення обміну інформацією з відповідними органами влади інших держав та міжнародними організаціями у сфері поводження з відходами;

д) затвердження переліку небезпечних властивостей відходів за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, здійснює також інші функції, передбачені законом.

{Закон доповнено статтею 23-1 згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 23-2. Компетенція центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, у сфері поводження з відходами

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, у сфері поводження з відходами належить здійснення державного нагляду (контролю) за виконанням центральними органами виконавчої влади та їх територіальними органами, місцевими органами виконавчої влади, іншими органами, органами місцевого самоврядування делегованих їм повноважень органів виконавчої влади, за додержанням підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності і господарювання, громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, а також юридичними особами — нерезидентами вимог законодавства про поводження з відходами щодо:

а) дотримання вимог виданих дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами;

{Пункт «б» частини першої статті 23-2 виключено на підставі Закону 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

в) складання і ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів та реєстру місць видалення відходів;

г) перевезення небезпечних відходів територією України та за транскордонним перевезенням відходів;

г) збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, знешкодження, видалення, захоронення відходів;

д) ведення первинного обліку кількості, типу і складу відходів, що утворюються, збираються, перевозяться, зберігаються, обробляються, утилізуються, знешкоджуються та видаляються, подання відповідної статистичної звітності в установленому порядку та паспортизації таких відходів;

е) дотримання вимог нормативно-технічної і технологічної документації, погодженої в установленому порядку, при виробництві продукції (крім дослідних зразків) з відходів чи з їх використанням;

{Пункт «є» частини першої статті 23-2 виключено на підставі Закону 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

ж) дотримання правил і режиму експлуатації установок, виробництв з оброблення та утилізації відходів;

з) дотримання правил зберігання, транспортування, знешкодження, ліквідації, захоронення пестицидів і агрохімікатів, токсичних хімічних речовин, небезпечних речовин;

и) дотримання вимог екологічної безпеки при транспортуванні, зберіганні, використанні, знешкодженні та захороненні хімічних засобів захисту рослин, мінеральних добрив, токсичних речовин і відходів;

і) своєчасного та повного виконання заходів із захисту земель від засмічення та забруднення відходами.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, здійснює також інші повноваження, передбачені законом.

{Закон доповнено статтею 23-2 згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 24. Компетенція центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, у сфері поводження з відходами

{Назва статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, у сфері поводження з відходами належить:

{Абзац перший статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

а) здійснення державного санітарно-епідеміологічного нагляду за дотриманням державних санітарних норм, правил, гігієнічних нормативів під час утворення, збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження та захоронення відходів, а також забезпечення у стандартах, нормах і правилах та інших нормативних документах щодо поводження з відходами вимог безпеки для здоров'я людини;

б) визначення пріоритетних заходів щодо охорони здоров'я людини від негативного впливу відходів;

в) проведення державної санітарно-гігієнічної експертизи проектно-кошторисної документації з метою визначення місць розташування та техніко-економічного обґрунтування проектів будівництва, розширення, реконструкції об'єктів поводження з відходами;

г) видача висновків державної санітарно-гігієнічної експертизи щодо об'єктів поводження з відходами;

д) встановлення санітарно-гігієнічних вимог до продукції, що виробляється з відходів, та видача гігієнічного сертифіката на неї;

е) методичне забезпечення та здійснення контролю при визначенні рівня небезпечності відходів;

е-1) погодження республіканських Автономної Республіки Крим, обласних (міст Києва та Севастополя) програм у сфері поводження з відходами;

{Статтю 24 доповнено пунктом «е-1» згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

є) інші функції, передбачені законами України.

Стаття 25. Компетенція центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, у сфері поводження з відходами

{Назва статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, у сфері поводження з відходами належать:

{Абзац перший статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

а) формування державної політики у сфері поводження з побутовими відходами, забезпечення розроблення державних програм у сфері поводження з побутовими відходами, планів та заходів у сфері поводження з побутовими відходами;

{Пункт «а» статті 25 в редакції Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

б) координація діяльності місцевих органів виконавчої влади у сфері поводження з побутовими відходами;

в) нормативно-методичне забезпечення з питань поводження з побутовими відходами;

г) розроблення та затвердження державних стандартів, норм і правил у сфері поводження з побутовими відходами;

д) погодження республіканських Автономної Республіки Крим, обласних (міст Києва та Севастополя) програм у сфері поводження з побутовими відходами;

е) встановлення за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, порядку розроблення, погодження та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів (z0505-17);

{Пункт «е» статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

є) затвердження за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, правил експлуатації (z0821-12) та утримання об'єктів поводження з побутовими відходами;

ж) інші повноваження, передбачені законами України.

{Стаття 25 в редакції Закону № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

Стаття 25-1. Компетенція центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства, у сфері поводження з відходами

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства, у сфері поводження з відходами належить:

а) реалізація державної політики у сфері поводження з побутовими відходами, забезпечення розроблення та виконання державних програм у сфері поводження з побутовими відходами, планів та заходів у сфері поводження з побутовими відходами;

б) погодження республіканських Автономної Республіки Крим, обласних, міст Києва та Севастополя програм у сфері поводження з побутовими відходами;

в) інші повноваження, передбачені законами України.

{Закон доповнено статтею 25-1 згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Розділ V ДЕРЖАВНИЙ ОБЛІК, МОНІТОРИНГ ТА ІНФОРМУВАННЯ У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ

Стаття 26. Державний облік і паспортизація відходів

Державному обліку та паспортизації підлягають в обов'язковому порядку всі відходи, що утворюються на території України і на які поширюється дія цього Закону.

Державний облік та паспортизація відходів здійснюються у порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Система і форми звітності, порядок надання і використання відповідної інформації про відходи, а також порядок перегляду їх номенклатури розробляються на основі державного класифікатора відходів і затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері статистики, за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища та інших заінтересованих центральних органів виконавчої влади.

{Частина третя статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 27. Ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів

З метою забезпечення збирання, оброблення, збереження та аналізу інформації про об'єкти утворення, оброблення та утилізації відходів ведеться їх реєстр, в якому визначаються номенклатура, обсяги утворення, кількісні та якісні характеристики відходів, інформація про поводження з ними та заходи щодо зменшення обсягів утворення відходів і рівня їх небезпеки.

Реєстр об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів ведеться на підставі звітних даних виробників відходів, відомостей уповноважених органів виконавчої влади у сфері поводження з відходами.

{Частина друга статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Порядок ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 28. Ведення реєстру місць видалення відходів

З метою повного обліку та опису функціонуючих, закритих та законсервованих місць видалення відходів, їх якісного і кількісного складу, а також здійснення контролю за впливом відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини ведеться реєстр місць видалення відходів
(*Частина перша статті 28 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002*)

Реєстр місць видалення відходів ведеться на підставі відповідних паспортів, звітних даних виробників відходів, відомостей уповноважених органів виконавчої влади у сфері поводження з відходами. Дані реєстру підлягають щорічному уточненню.

{Частина друга статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Порядок ведення реєстру місць видалення відходів визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 29. Моніторинг місць утворення, зберігання та видалення відходів

З метою визначення та прогнозування впливу відходів на навколишнє природне середовище, своєчасного виявлення негативних наслідків, їх відвернення та подолання виробники відходів, їх власники, а також центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, а на території Автономної Республіки Крим – орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища здійснюють моніторинг місць утворення, зберігання і видалення відходів.

{Частина перша статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Моніторинг місць утворення, зберігання і видалення відходів є складовою єдиної системи державного моніторингу навколишнього природного середовища.

Стаття 30. Інформування про вплив відходів і місць чи об'єктів їх зберігання та видалення на стан навколишнього природного середовища та здоров'я людини

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, та інші уповноважені органи виконавчої влади у сфері поводження з відходами забезпечують заінтересовані органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, громадян та їх об'єднання інформацією про розташування місць чи об'єктів зберігання і видалення відходів, їх вплив на стан навколишнього природного середовища та здоров'я людини.

{Стаття 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Розділ VI

ЗАХОДИ І ВИМОГИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ АБО ЗМЕНШЕННЯ УТВОРЕННЯ ВІДХОДІВ ТА ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНОГО ПОВОДЖЕННЯ З НИМИ

Стаття 31. Заходи щодо запобігання або зменшення обсягів утворення відходів

З метою запобігання або зменшення обсягів утворення відходів та стимулювання впровадження маловідходних технологій Кабінет Міністрів України, міністерства та інші центральні і місцеві органи виконавчої влади в межах своєї компетенції здійснюють:

а) розроблення та впровадження науково обґрунтованих нормативів утворення відходів на одиницю продукції (сировини та енергії), виконання робіт і надання послуг, що регламентують їх кількісний та якісний склад, відповідно до передових технологічних досягнень;

б) періодичний перегляд встановлених нормативів утворення відходів, спрямований на зменшення їх обсягів, з урахуванням передового вітчизняного і зарубіжного досвіду та економічних можливостей;

{Пункт «в» частини першої статті 31 виключено на підставі Закону 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

г) розроблення та впровадження системи поводження з пакувальними матеріалами і тарою; системи збирання, видалення, знешкодження та утилізації відпрацьованих мастил (олив); системи збирання, заготівлі та утилізації зношених шин, резинотехнічних виробів та відходів резинотехнічного виробництва; системи заготівлі та утилізації непридатних до використання транспортних засобів; системи збирання та утилізації електричного та електронного обладнання; системи збирання, видалення, знешкодження, утилізації відходів, що утворюються у процесі медичного обслуговування, ветеринарної практики, пов'язаних з ними дослідних робіт;

{Пункт «г» частини першої статті 31 в редакції Закону № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5179-VI (5179-17) від 06.07.2012}

д) розроблення загальних вимог щодо поводження з побутовими відходами;

е) розроблення системи інформаційного, науково-методичного забезпечення виробників відходів відомостями про технологічні та інші можливості зменшення обсягів утворення та утилізації відходів;

{Пункт «є» частини першої статті 31 виключено на підставі Закону 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014} {Частина другу статті 31 виключено на підставі Закону 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Стаття 32. Заходи щодо обмеження та запобігання негативному впливу відходів

З метою обмеження та запобігання негативному впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини забороняється:

а) провадити будь-яку господарську діяльність, пов'язану з утворенням відходів, без одержання від місцевих органів виконавчої влади дозволу на здійснення операцій у сфері поводження з відходами відповідно до вимог цього Закону;

{Пункт «а» частини першої статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002, № 5402-VI (5402-17) від 02.10.2012, № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012; в редакції Закону 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

б) використовувати результати наукових досліджень, впроваджувати в практику винаходи, застосовувати нову техніку, імпортувати устаткування, технології та системи, якщо вони не передбачають запобігання чи мінімізацію обсягів утворення відходів на всіх стадіях технологічного процесу, їх утилізацію та безпечно видалення;

в) визначати місця розміщення підприємств, установок, полігонів, комплексів, сховищ та інших об'єктів поводження з відходами, проектувати та будувати регіональні і міжрегіональні комплекси оброблення, знешкодження, утилізації та видалення відходів, якщо вони не відповідають екологічним та санітарно-гігієнічним вимогам;

{Пункт «в» частини першої статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002}

г) приймати рішення про розміщення і розвиток міст та інших населених пунктів без визначення технічних та інших заходів щодо створення умов для утилізації чи видалення побутових відходів;

д) вводити в дію нові і реконструйовані підприємства та інші об'єкти, не забезпечені устаткуванням і технологіями для безпечного поводження з відходами, та в разі відсутності даних, необхідних для оцінки їх впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я людини, згідно з установленим порядком;

е) передавати чи продавати небезпечні відходи громадянам, підприємствам, установам та організаціям, якщо вони не забезпечують утилізації чи видалення цих відходів екологічно безпечним способом;

є) залучати дітей і підлітків до організованого збирання відходів (як вторинної сировини), небезпечних для здоров'я;

ж) порушувати строки переробки відходів, ввезених в Україну відповідно до встановлених квотами умов;

{Пункт «ж» частини першої статті 32 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002}

з) порушувати встановлені квоти на ввезення в Україну відходів як вторинної сировини;

{Частина першу статті 32 доповнено пунктом «з» згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002}

и) ввезення в Україну, за винятком транзитного перевезення, будь-яких відходів з метою їх зберігання чи видалення;

{Частина першу статті 32 доповнено пунктом «и» згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002; в редакції Закону № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

і) з 1 січня 2018 року захоронення неперероблених (необроблених) побутових відходів.

{Частина першу статті 32 доповнено пунктом «і» згідно із Законом № 5402-VI (5402-17) від 02.10.2012}

Законодавством України можуть передбачатися й інші спеціальні заходи щодо обмеження та запобігання негативному впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини.

Стаття 33. Вимоги щодо зберігання та видалення відходів

Зберігання та видалення відходів здійснюються відповідно до вимог екологічної безпеки та способами, що забезпечують максимальне використання відходів чи передачу їх іншим споживачам (за винятком захоронення).

На кожне місце чи об'єкт зберігання або видалення відходів складається спеціальний паспорт, в якому зазначаються найменування та код відходів (згідно з державним класифікатором відходів), їх кількісний та якісний склад, походження, а також технічні характеристики місць чи об'єктів зберігання чи видалення і відомості про методи контролю та безпечної експлуатації цих місць чи об'єктів.

Видалення відходів здійснюється відповідно до встановлених законодавством вимог екологічної безпеки з обов'язковим забезпеченням можливості утилізації чи захоронення залишкових продуктів за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

{Частина третя статті 33 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Зберігання та видалення відходів здійснюються в місцях, визначених органами місцевого самоврядування з врахуванням вимог земельного та природоохоронного законодавства, за наявності дозволу на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, в якому визначені види та кількість відходів, загальні технічні вимоги, заходи безпеки, відомості щодо утворення, призначення, методів оброблення відходів відповідно до встановлених умов їх зберігання.

{Частина четверта статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010, № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Визначені для зберігання та видалення відходів місця чи об'єкти повинні використовуватися лише для відходів, заявлених на одержання дозволу на здійснення операцій у сфері поводження з відходами.

{Частина п'ята статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Забороняється змішування чи захоронення відходів, для утилізації яких в Україні існує відповідна технологія.

Забороняється несанкціоноване скидання і розміщення відходів, у тому числі побутових, у підземних горизонтах, на території міст та інших населених пунктів, на територіях природно-заповідного фонду, на землях природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, в межах водоохоронних зон та зон санітарної охорони водних об'єктів, в інших місцях, що може створювати небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини. Захоронення відходів у надрах допускається у виняткових випадках за результатами спеціальних досліджень з дотриманням стандартів, норм і правил, передбачених законодавством України.

{Частина шоста статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

Стаття 34. Вимоги щодо поводження з небезпечними відходами

Усі небезпечні відходи за ступенем їх шкідливого впливу на навколишнє природне середовище та на життя і здоров'я людини поділяються на чотири класи і підлягають обліку.

{Частина перша статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Відповідний клас відходів визначається виробником відходів відповідно до нормативно-правових актів, що затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина друга статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012, № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Суб'єкт господарської діяльності, у власності або у користуванні якого є хоча б один об'єкт поводження з небезпечними відходами, зобов'язаний:

забезпечити запобігання забрудненню ними навколишнього природного середовища, а у разі виникнення такого забруднення – ліквідувати забруднення та його наслідки для навколишнього природного середовища та здоров'я людини;

вживати заходів, направлених на запобігання аваріям, обмеження і ліквідацію їх наслідків та захист людей і навколишнього природного середовища від їх впливу;

повідомляти про аварію, що сталася на зазначеному об'єкті, і про заходи, вжиті для ліквідації її наслідків, органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та населення;

забезпечувати експлуатацію зазначених об'єктів і перевезення небезпечних відходів з додержанням вимог природоохоронного законодавства;

мати ліцензію на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами (не підлягає ліцензуванню зберігання (накопичення) суб'єктом господарювання утворених ним небезпечних відходів, якщо протягом року з дня утворення небезпечні відходи передаються суб'єктам господарювання, що мають ліцензію на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами);

{Абзац шостий частини третьої статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

ідентифікувати об'єкти поводження з небезпечними відходами відповідно до Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» (2245-14);

мати план локалізації та ліквідації аварії на об'єкті;

мати декларацію безпеки;

надавати інформацію про такі об'єкти відповідно до Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» (2245-14).

У разі порушення суб'єктом господарської діяльності ліцензійних умов поводження з небезпечними відходами ліцензія анулюється у встановленому законом порядку.

До поводження з небезпечними відходами допускаються особи, які мають професійну підготовку,

підтверджену свідоцтвом (сертифікатом) на право роботи з небезпечними речовинами, та не мають медичних протипоказань. Допуск працівників до роботи забезпечується відповідною посадовою особою підприємства, установи, організації.

Перевезення небезпечних відходів дозволяється лише за наявності їх паспорта та ліцензії на поводження з ними і в порядку, визначеному законодавством про перевезення небезпечних вантажів.

Перевезення небезпечних відходів здійснюється за умови обов'язкового страхування цивільної відповідальності перевізника за збитки, які можуть бути завдані ним під час перевезення, відповідно до закону.

Розміщення небезпечних відходів дозволяється лише у спеціально обладнаних місцях та здійснюється відповідно до ліцензійних умов щодо поводження з небезпечними відходами. Проведення інших видів діяльності, не пов'язаної з поводженням з небезпечними відходами, на території, відведеній для їх розміщення, забороняється.

{Частина дев'яту статті 34 виключено на підставі Закону № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}
Підприємства, установи та організації – суб'єкти господарської діяльності, на території яких зберігаються небезпечні відходи, відносяться відповідно до закону до об'єктів підвищеної небезпеки.

Відповідальність суб'єкта господарської діяльності, у власності або у користуванні якого є хоча б один об'єкт поводження з небезпечними відходами, за шкоду, яка може бути заподіяна аваріями на таких об'єктах життю, здоров'ю, майну фізичних та/або юридичних осіб, підлягає обов'язковому страхуванню відповідно до закону.

(Стаття 34 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002)

Стаття 34-1. Порядок надання письмової згоди (повідомлення) на транскордонне перевезення небезпечних відходів

Письмова згода (повідомлення) на транскордонне перевезення небезпечних відходів надається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, протягом 60 днів до запланованої дати їх першого перевезення.

{Частина перша статті 34-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Підставами для прийняття рішення про відмову у наданні письмової згоди (повідомлення) є:
недостовірність даних у документах, поданих для отримання письмової згоди (повідомлення);
подання документів, необхідних для отримання письмової згоди (повідомлення), не в повному обсязі та/або невідповідність їх встановленим законодавством вимогам;

непогодження матеріалів іншими уповноваженими органами виконавчої влади;

відсутність фінансових гарантій за завдану шкоду під час здійснення транскордонного перевезення відходів територією України залежно від виду та класу безпеки відходів.

Письмова згода (повідомлення) на транскордонне перевезення небезпечних відходів надається в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Закон доповнено статтею 34-1 згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

Стаття 35. Порядок здійснення діяльності, пов'язаної із збиранням і заготівлею окремих видів відходів як вторинної сировини

{Частина першу статті 35 виключено на підставі Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

{Частина другу статті 35 виключено на підставі Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Загальні вимоги до матеріально-технічної бази для збирання і заготівлі відходів як вторинної сировини, забезпечення протипожежної та екологічної безпеки встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Операції поводження з окремими видами відходів як вторинної сировини в частині приймання і закупівлі їх у населення спеціалізовані підприємства здійснюють через свої приймальні пункти (стаціонарні або пересувні).

{Частина п'яту статті 35 виключено на підставі Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

(Стаття 35 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002)

Стаття 35-1. Вимоги щодо поводження з побутовими відходами

Поводження з побутовими відходами здійснюється відповідно до державних норм, стандартів і правил.

Власники або наймачі, користувачі, у тому числі орендарі, джерел утворення побутових відходів, земельних ділянок укладають договори з юридичною особою, яка визначена виконавцем послуг на вивезення побутових відходів, здійснюють оплату таких послуг та забезпечують роздільне збирання твердих побутових відходів.

{Частина друга статті 35-1 в редакції Закону № 5402-VI (5402-17) від 02.10.2012}

Збирання та вивезення побутових відходів у межах певної території здійснюються юридичною особою, яка уповноважена на це органом місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, спеціально обладнаними для цього транспортними засобами.

{Частина третя статті 35-1 в редакції Закону № 5402-VI (5402-17) від 02.10.2012}

Під час проектування житлових будинків, громадських, виробничих, складських та інших споруд передбачаються будівництво та облаштування контейнерних майданчиків для роздільного збирання і зберігання побутових відходів, урн для побутових відходів.

Житлові масиви і внутрішньодворові території, дороги загального користування та інші об'єкти благоустрою населених пунктів, а також місця проведення масових заходів обладнуються контейнерними майданчиками, урнами для побутових відходів.

{Частина п'ята статті 35-1 в редакції Закону № 5402-VI (5402-17) від 02.10.2012}

Роздільне збирання побутових відходів здійснюється їх власниками згідно з методикою роздільного збирання побутових відходів, яка затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

{Частина шоста статті 35-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Великогабаритні та ремонтні відходи у складі побутових відходів мають збиратися окремо від інших видів побутових відходів.

Небезпечні відходи у складі побутових відходів збираються окремо від інших видів побутових відходів, а також мають відокремлюватися на етапі збирання чи сортування та передаватися спеціалізованим підприємствам, що одержали ліцензії на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами.

Перевезення побутових відходів здійснюється спеціально обладнаними транспортними засобами.

Орган місцевого самоврядування на конкурсних засадах визначає виконавця послуг з перевезення побутових відходів з певної території населеного пункту.

Захоронення побутових відходів дозволяється тільки на спеціально обладнаних для цього полігонах/звалищах.

Під час обрання органами місцевого самоврядування або місцевими державними адміністраціями схеми санітарного очищення перевага надається пропозиціям, що передбачають більший ступінь перероблення чи утилізації побутових відходів.

Термічне оброблення (спалювання) побутових відходів дозволяється лише на спеціально призначених для цього підприємствах чи об'єктах.

Спалювання побутових відходів дозволяється лише на енергетичні цілі з метою одержання теплової та/або електричної енергії.

Забороняється проектування, будівництво та експлуатація полігонів побутових відходів без оснащення системами захисту ґрунтових вод, вилучення та знешкодження біогазу та фільтрату.

{Закон доповнено статтею 35-1 згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

{Статтю 35-2 виключено на підставі Закону № 287-VIII (287-19) від 07.04.2015}

{Статтю 36 виключено на підставі Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002}

Стаття 37. Контроль у сфері поводження з відходами

{Назва статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1697-VII (1697-18) від 14.10.2014}

Контроль у сфері поводження з відходами здійснюють центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, громадські інспектори з благоустрою населених пунктів.

{Частина перша статті 37 в редакції Законів № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010, № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012, № 320-VIII (320-19) від 09.04.2015}

Первинний виробничий контроль у сфері поводження з відходами здійснюють у межах своєї компетенції виробники відходів.

Громадський контроль у сфері поводження з відходами здійснюють громадські інспектори з охорони довкілля відповідно до законодавства.

{Частина третя статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

{Частину четверту статті 37 виключено на підставі Закону № 1697-VII (1697-18) від 14.10.2014}

Розділ VII

ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХОДІВ ЩОДО УТИЛІЗАЦІЇ ВІДХОДІВ І ЗМЕНШЕННЯ ОБСЯГІВ ЇХ УТВОРЕННЯ

Стаття 38. Організаційно-економічні заходи щодо забезпечення утилізації відходів і зменшення обсягів їх утворення

Організаційно-економічні заходи щодо забезпечення утилізації відходів і зменшення обсягів їх утворення передбачають:

{Пункт «а» частини першої статті 38 виключено на підставі Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

б) встановлення ставок екологічного податку, що справляється за розміщення відходів, із диференціацією залежно від рівня небезпеки відходів та цінності території;

{Пункт «б» частини першої статті 38 в редакції Закону № 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010}

в) надання суб'єктам підприємницької діяльності, які утилізують, зменшують обсяги утворення відходів та впроваджують у виробництво маловідходні технології, відповідно до законодавства податкових, кредитних та інших пільг;

г) надання в установленому законодавством порядку податкових, кредитних та інших пільг суб'єктам підприємницької діяльності, які здають відходи як вторинну сировину та займаються збиранням і заготівлею таких відходів;

д) визначення пріоритетів щодо фінансування за державним контрактом підприємств, що впроваджують маловідходні технології, обробляють і утилізують відходи;

е) перегляд переліку відходів, щодо яких з урахуванням державних інтересів повинен установлюватися спеціальний режим стимулювання їх збирання, заготівлі та використання;

є) цільове фінансування науково-дослідних робіт з конкретних проблем утилізації відходів і зменшення їх утворення;

{Пункт «ж» частини першої статті 38 виключено на підставі Закону № 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010}

з) створення фондів для цільового фінансування заходів щодо утилізації відходів за рахунок добровільних внесків виробників відходів, їх власників, вітчизняних та іноземних суб'єктів господарської діяльності, окремих громадян, екологічного страхування тощо;

и) формування державного банку даних щодо впроваджених в Україні технологій утилізації відходів.

{Частину першу статті 38 доповнено пунктом «и» згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

Законодавством України можуть встановлюватися й інші організаційно-економічні заходи щодо забезпечення утилізації відходів та зменшення обсягів їх утворення.

{Статтю 39 виключено на підставі Закону № 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010}

Стаття 40. Стимулювання заходів щодо утилізації відходів та зменшення обсягів їх утворення

З метою стимулювання заходів щодо утилізації відходів та зменшення обсягів їх утворення суб'єктам господарської діяльності, які впроваджують технології, спрямовані на зменшення обсягів утворення відходів, утилізують відходи в процесі виробництва продукції (виконання робіт, надання послуг), здійснюють їх збирання і заготівлю, будівництво підприємств і цехів, а також організують виробництво устаткування для утилізації відходів, беруть пайову участь у фінансуванні заходів щодо утилізації відходів та зменшення обсягів їх утворення, можуть надаватися відповідно до закону України:

(Абзац перший частини першої статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002)

а) пільги щодо оподаткування прибутку від реалізації продукції, виготовленої з використанням відходів;

б) пріоритетне державне кредитування;

в) спеціальні державні субсидії на зменшення відсотків за банківські кредити, пов'язані з інвестиціями, що спрямовуються на утилізацію відходів і виготовлення відповідного устаткування;

г) дотації з Державного бюджету України і місцевих бюджетів для перевезення відходів (вторинної сировини) чи напівфабрикатів, одержаних з цих відходів;

{Пункт «г» частини першої статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

д) інформація щодо технологічних можливостей утилізації відходів;

е) дотації з фондів охорони навколишнього природного середовища та інших джерел;

є) пільги щодо поповнення обігових коштів підприємств, установ та організацій — суб'єктів господарської діяльності, що здійснюють збирання і заготівлю, оброблення (перероблення) і утилізацію відходів як вторинної сировини, за умови цільового використання цих коштів для придбання та переробки таких відходів.

{Частину першу статті 40 доповнено пунктом «є» згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002}

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування можуть визначати у межах своїх повноважень додаткові заходи, пов'язані із стимулюванням утилізації відходів та зменшенням обсягів їх утворення.

Стаття 41. Фінансування заходів у сфері поводження з відходами

{Назва статті 41 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

Фінансування заходів у сфері поводження з відходами здійснюється за рахунок коштів виробників відходів та їх власників. Для фінансування цих заходів можуть залучатися кошти місцевих бюджетів, фондів охорони навколишнього природного середовища, добровільні внески підприємств, установ, організацій, громадян та їх об'єднань, а також кошти Державного бюджету України, передбачені на проведення заходів.
{Текст статті 41 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010, № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

Розділ VIII ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НИХ

Стаття 42. Правопорушення у сфері поводження з відходами

Особи, винні в порушенні законодавства про відходи, несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільну чи кримінальну відповідальність за:

а) порушення встановленого порядку поводження з відходами, що призвело або може призвести до забруднення навколишнього природного середовища, прямого чи опосередкованого шкідливого впливу на здоров'я людини та економічних збитків;

б) самовільне розміщення чи видалення відходів;

(Пункт «б» частини першої статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002)

в) порушення порядку ввезення в Україну, вивезення і транзиту через її територію відходів як вторинної сировини;

(Пункт «в» частини першої статті 42 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002)

г) невиконання розпоряджень і приписів органів, що здійснюють державний контроль та нагляд за операціями поводження з відходами та за місцями їх видалення;

д) приховування, перекручення або відмову від надання повної та достовірної інформації за запитами посадових осіб і громадян та їх об'єднань стосовно безпеки утворення відходів та поводження з ними, в тому числі про їх аварійні скиди та відповідні наслідки;

{Пункт «е» частини першої статті 42 виключено на підставі Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

{Пункт «е» частини першої статті 42 виключено на підставі Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

ж) порушення правил ведення первинного обліку та здійснення контролю за операціями поводження з відходами;

з) порушення строків подання і порядку звітності щодо утворення, використання, знешкодження та видалення відходів;

и) невиконання вимог щодо поводження з відходами (під час їх збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, знешкодження, видалення та захоронення), що призвело до негативних екологічних, санітарно-епідемічних наслідків або завдало матеріальної чи моральної шкоди;

і) здійснення операцій у сфері поводження з відходами без відповідного дозволу на проведення таких операцій, а також за порушення встановленого порядку подання декларації про відходи або за неподання такої декларації;

{Пункт «і» частини першої статті 42 в редакції Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

ї) порушення встановлених правил і режиму експлуатації установок і виробництв з оброблення та утилізації відходів, а також полігонів для зберігання чи захоронення промислових, побутових та інших відходів (сміттєзвалищ, шламосховищ, золовідвалів тощо);

й) виробництво продукції з відходів чи з їх використанням без відповідної нормативно-технічної та технологічної документації, погодженої в установленому порядку;

к) недотримання умов ввезення відходів як вторинної сировини на територію України;

(Пункт «к» частини першої статті 42 в редакції Закону № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002)

л) несвоєчасне внесення платежів за розміщення відходів;

м) порушення вимог безпечного перевезення небезпечних відходів;

(Частину першу статті 42 доповнено пунктом «м» згідно із Законом № 3073-III (3073-14) від 07.03.2002)

н) порушення встановлених квот на ввезення в Україну відходів як вторинної сировини та строків їх перевезення.

{Частину першу статті 42 доповнено пунктом «н» згідно із Законом № 1825-VI (1825-17) від 21.01.2010}

Законами України може бути встановлено відповідальність і за інші правопорушення законодавства про відходи.

Стаття 43. Відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок порушення законодавства про відходи Підприємства, установи, організації та громадяни України, а також іноземці та особи без громадянства, іноземні юридичні особи зобов'язані відшкодувати шкоду, заподіяну ними внаслідок порушення законодавства про відходи, в порядку і розмірах, встановлених законодавством України.
{Стаття 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 44. Вирішення спорів у сфері поводження з відходами

Спори, що виникають у сфері поводження з відходами, вирішуються судом у встановленому законодавством порядку.

Міжнародними договорами України може бути передбачений інший порядок розгляду спорів щодо транскордонного перевезення відходів.

Розділ IX МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ

Стаття 45. Участь України у міжнародному співробітництві у сфері поводження з відходами

Україна бере участь у міжнародному співробітництві у сфері поводження з відходами відповідно до норм міжнародного права.

Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені інші правила ніж ті, що передбачені цим Законом, то застосовуються правила міжнародного договору.

Розділ X ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. До приведення законів України, інших нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом вони застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом: подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із Законом України «Про відходи»; відповідно до компетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом; привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади України їхніх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ, 5 березня 1998 року
№ 187/98-ВР

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про пестициди і агрохімікати

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 14, ст.91)

{Вводиться в дію Постановою ВР № 87/95-ВР від 02.03.95, ВВР, 1995, № 14, ст.92}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 1628-IV від 18.03.2004, ВВР, 2004, № 26, ст.362

№ 3078-IV від 15.11.2005, ВВР, 2006, № 5-6, ст.74

№ 141-V від 14.09.2006, ВВР, 2006, № 43, ст.420

№ 335-V від 14.11.2006, ВВР, 2007, № 2, ст.10

№ 2189-VI від 13.05.2010, ВВР, 2010, № 30, ст.394

№ 2608-VI від 19.10.2010, ВВР, 2011, № 11, ст.69

№ 4769-VI від 17.05.2012, ВВР, 2013, № 15, ст.101

№ 5456-VI від 16.10.2012, ВВР, 2013, № 46, ст.640 —

зміни набирають чинності з 18.11.2012, крім положень, які стосуються передачі повноважень від територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, обласним, Київській, Севастопольській міським державним адміністраціям, органам виконавчої влади Автономної Республіки Крим, які набирають чинності з 18.05.2013 — див. пункт 1розділу II Закону № 5456-VI від 16.10.2012

№ 1193-VII від 09.04.2014, ВВР, 2014, № 23, ст.873

№ 124-VIII від 15.01.2015, ВВР, 2015, № 14, ст.96

№ 191-VIII від 12.02.2015, ВВР, 2015, № 21, ст.133

№ 222-VIII від 02.03.2015, ВВР, 2015, № 23, ст.158

№ 867-VIII від 08.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.40

№ 2059-VIII від 23.05.2017, ВВР, 2017, № 29, ст.315}

{У тексті Закону слова «Укрдержхімкомісія» та «Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України» в усіх відмінках замінено словами «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища» у відповідному відмінку згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

{У тексті Закону слова «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища», «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань аграрної політики», «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань охорони здоров'я» в усіх відмінках замінено відповідно словами «центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища», «центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну аграрну політику», «центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» у відповідному відмінку згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Цей Закон регулює правові відносини, пов'язані з державною реєстрацією, виробництвом, закупівлею, транспортуванням, зберіганням, торгівлею та безпечним для здоров'я людини і навколишнього природного середовища застосуванням пестицидів і агрохімікатів, визначає права і обов'язки підприємств, установ, організацій та громадян, а також повноваження органів виконавчої влади і посадових осіб у цій сфері.

{Пreamбула із змінами, внесеними згідно із Законами № 1628-IV від 18.03.2004, № 5456-VI від 16.10.2012}

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:

пестициди — токсичні речовини, їх сполуки або суміші речовин хімічного чи біологічного походження, призначені для знищення, регуляції та припинення розвитку шкідливих організмів,

внаслідок діяльності яких вражаються рослини, тварини, люди і завдається шкоди матеріальним цінностям, а також гризунів, бур'янів, деревної, чагарникової рослинності, засмічуючих видів риб; агрохімікати — органічні, мінеральні і бактеріальні добрива, хімічні меліоранти, регулятори росту рослин та інші речовини, що застосовуються для підвищення родючості ґрунтів, урожайності сільськогосподарських культур і поліпшення якості рослинницької продукції;

технічні засоби застосування пестицидів і агрохімікатів — спеціальні машини, механізми та пристрої для обробки об'єктів пестицидами та внесення органічних і мінеральних добрив;

залишкові кількості — вміст діючої речовини пестицидів і агрохімікатів, їх похідні і продукти перетворення в живих системах (метаболіти) і у навколишньому природному середовищі;

регламенти застосування — сукупність вимог щодо застосування пестицидів і агрохімікатів;

паспортизація об'єкта — документальне засвідчення наявності належних умов для роботи з пестицидами і агрохімікатами;

агрохімічний паспорт земельної ділянки (поля) — документ, що містить дані щодо агрохімічної характеристики ґрунтів і стану їх забруднення токсичними речовинами та радіонуклідами;

агрохімічне обстеження — обов'язкове суцільне обстеження сільськогосподарських угідь з метою державного контролю за зміною показників родючості і забрудненням ґрунтів;

захист рослин — комплекс заходів щодо попередження, зменшення втрат врожаю сільськогосподарських культур від шкідників, хвороб і бур'янів;

спеціальні сировинні зони — регіони або окремі господарства, що відповідають умовам виробництва продукції рослинництва і тваринництва, придатної для виготовлення продуктів дієтичного та дієтичного харчування;

регулятори росту рослин — хімічні речовини, які впливають на процеси росту і розвитку рослин;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

фальсифіковані пестициди і агрохімікати — продукція, яка не відповідає встановленим вимогам, що висуваються до пестицидів і агрохімікатів, у тому числі вимогам щодо маркування та пакування, розміщення інформації про товар на його упаковці тощо, та/або продукція, на упаковці якої зареєстрований знак для товарів та послуг використано з порушенням прав власника.

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 141-V від 14.09.2006}

Стаття 2. Законодавство України про пестициди і агрохімікати

Законодавство України про пестициди і агрохімікати складається з цього Закону та інших актів законодавства, прийнятих відповідно до нього.

Стаття 3. Основні принципи державної політики у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами

Основними принципами державної політики у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами, є:

пріоритетність збереження здоров'я людини і охорони навколишнього природного середовища по відношенню до економічного ефекту від застосування пестицидів і агрохімікатів;

державна підконтрольність їх ввезення на митну територію України, реєстрації, виробництва, зберігання, транспортування, торгівлі і застосування;

обґрунтованість їх застосування;

мінімалізація використання пестицидів за рахунок впровадження біологічного землеробства та інших екологічно безпечних, нехімічних методів захисту рослин;

безпечність для здоров'я людини та навколишнього природного середовища під час їх виробництва, транспортування, зберігання, випробування і застосування за умови дотримання вимог, встановлених державними стандартами, санітарними нормами, регламентами та іншими нормативними документами;

{Абзац шостий статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2189-VI від 13.05.2010}

єдність державної політики щодо діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами.

{Стаття 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

Розділ II **ДЕРЖАВНІ ВИПРОБУВАННЯ ТА ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ** **ПЕСТИЦИДІВ, АГРОХІМІКАТІВ І ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ЇХ** **ЗАСТОСУВАННЯ**

Стаття 4. Вимоги до пестицидів і агрохімікатів

Пестициди і агрохімікати вітчизняного, а також іноземного виробництва, що завозяться для використання на територію України, повинні відповідати таким вимогам:

висока біологічна ефективність щодо цільового призначення;

безпечність для здоров'я людини та навколишнього природного середовища за умови дотримання регламентів їх застосування;

відповідність державним стандартам, санітарним нормам та іншим нормативним документам.

Забороняються ввезення на митну територію України, виробництво, торгівля, застосування та рекламування пестицидів і агрохімікатів до їх державної реєстрації, крім випадків, встановлених цим Законом. Вимоги щодо проведення державної реєстрації пестицидів і агрохімікатів не поширюються на дослідні партії, що використовуються для державних випробувань та наукових досліджень; виробництво для експорту та виробництво дослідних партій, що використовуються для державних випробувань, науково-технологічних досліджень та випробувань, а також на агрохімікати за переліком згідно з додатком до цього Закону. Обов'язковою умовою завезення та застосування незареєстрованих в Україні пестицидів для цих цілей є документальне підтвердження їх державної реєстрації в країні, де вони виробляються.

{Частина друга статті 4 в редакції Законів № 1628-IV від 18.03.2004, № 867-VIII від 08.12.2015}

Ввезення на митну територію України незареєстрованих пестицидів і агрохімікатів, що використовуються для державних випробувань та наукових досліджень, у науково обґрунтованих обсягах здійснюється відповідно до планів державних випробувань і наукових досліджень, а також обробленого ними насіннєвого (посадкового) матеріалу – за дозволом, що видається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Частина третя статті 4 в редакції Закону № 1628-IV від 18.03.2004; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII від 09.04.2014}

Використання залишків пестицидів і агрохімікатів, термін реєстрації яких закінчився, проводиться протягом двох років.

{Статтю 4 доповнено абзацом згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004; частина четверта статті 4 в редакції Закону № 1193-VII від 09.04.2014}

{Частина п'яту виключено на підставі Закону № 867-VIII від 08.12.2015}

Стаття 5. Організація державних випробувань пестицидів і агрохімікатів

Державні випробування пестицидів і агрохімікатів вітчизняного та іноземного виробництва проводяться з метою біологічної, токсиколого-гігієнічної та екологічної оцінки і розроблення регламентів їх застосування.

Державні випробування пестицидів і агрохімікатів проводяться на підприємствах, в установах і організаціях за рішенням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, в порядку, затверджену Кабінетом Міністрів України.

Стаття 6. Проведення державних випробувань пестицидів і агрохімікатів

Державні випробування пестицидів і агрохімікатів проводяться у два етапи: польові і виробничі.

Метою польових випробувань є встановлення або підтвердження біологічної ефективності нових пестицидів і агрохімікатів порівняно з тими, що застосовуються, розроблення тимчасових регламентів їх застосування та поглиблене вивчення препаративних форм.

{Частина друга статті 6 в редакції Закону № 1628-IV від 18.03.2004}

Сільськогосподарська продукція, отримана в результаті проведення польових випробувань пестицидів і агрохімікатів з новою діючою речовиною, підлягає знищенню з додержанням вимог санітарних правил щодо безпеки для здоров'я людини та охорони навколишнього природного середовища.

Виробничі випробування проводяться з метою підтвердження біологічної ефективності пестицидів і агрохімікатів у різних зонах України, уточнення та обґрунтування регламентів і способів їх застосування, санітарно-гігієнічних і екологічних нормативів, розроблення та модифікації методик визначення залишкових кількостей цих пестицидів і агрохімікатів та їх небезпечних метаболітів.

{Частина четверта статті 6 в редакції Закону № 1628-IV від 18.03.2004}

{Стаття 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

Стаття 7. Державна реєстрація пестицидів і агрохімікатів

Державній реєстрації підлягають препаративні форми пестицидів і агрохімікатів.

Державна реєстрація пестицидів і агрохімікатів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, на платній основі в порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, на підставі позитивних результатів випробувань та матеріалів досліджень.

{Частина друга статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4769-VI від 17.05.2012}

Обов'язковою умовою державної реєстрації пестицидів та агрохімікатів є наявність відповідної документації щодо їх безпечного застосування, включаючи позитивний висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи та позитивну еколого-експертну оцінку матеріалів, поданих для реєстрації пестицидів та агрохімікатів, методик визначення залишкових кількостей пестицидів і агрохімікатів у сільськогосподарській продукції, кормах, харчових продуктах, ґрунті, воді, повітрі.

{Частина третя статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

У разі державної реєстрації пестицидів чи агрохімікатів в Україні забороняється протягом десяти років з дати такої реєстрації використовувати інформацію, що міститься в документації (досьє) щодо безпечного застосування цих пестицидів, агрохімікатів, без дозволу суб'єкта господарювання, за зверненням якого здійснено реєстрацію.

{Статтю 7 доповнено частиною згідно із Законом № 335-V від 14.11.2006}

Після державної реєстрації пестицидів та агрохімікатів органи, що здійснюють державний контроль за їх застосуванням, забезпечуються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, стандартними зразками пестицидів і агрохімікатів, методиками визначення їх залишкових кількостей.

Пестициди і агрохімікати реєструються терміном до десяти років. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, може встановити повну або тимчасову заборону на застосування пестицидів і агрохімікатів в разі надходження нових, раніше невідомих, даних про їх небезпеку. В окремих випадках, у зв'язку з санітарно-епідемічною та природоохоронною ситуацією в країні (регіоні), центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, вправі обмежити аж до припинення у встановленому порядку всі види діяльності з пестицидами і агрохімікатами.

{Частина статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

Після закінчення терміну реєстрації пестицидів і агрохімікатів проводиться їх перереєстрація на платній основі в порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України.

{Частина сьома статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4769-VI від 17.05.2012}

Перелік пестицидів і агрохімікатів, дозволених для використання, регламенти їх застосування та щорічні доповнення до нього ведуться центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища в порядку, передбаченому Кабінетом Міністрів України.

Державна реєстрація пестицидів і агрохімікатів є підставою для здійснення державного контролю шляхом запровадження санітарних заходів (процедур експертизи, інспектування та ухвалення) щодо наявності в харчових продуктах дозволеної центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, кількості залишків пестицидів і агрохімікатів у харчових продуктах, що реалізуються на ринку України.

{Статтю 7 доповнено частиною згідно із Законом № 141-V від 14.09.2006; із змінами, внесеними згідно із Законами № 5456-VI від 16.10.2012, № 191-VIII від 12.02.2015}

{Стаття 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

Стаття 8. Державні випробування та державна реєстрація технічних засобів застосування пестицидів і агрохімікатів

Серійне виробництво, закупівля та експлуатація технічних засобів застосування пестицидів і агрохімікатів дозволяється лише після їх державної реєстрації.

Допускається державна реєстрація технічних засобів застосування пестицидів і агрохімікатів, які забезпечують належну якість технологічних операцій, запобігають заподіяння шкоди здоров'ю осіб, які безпосередньо працюють з ними, та населення, а також забрудненню навколишнього природного середовища.

Державні випробування і реєстрація технічних засобів застосування пестицидів і агрохімікатів проводяться уповноваженим органом та в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Технічні засоби застосування пестицидів і агрохімікатів, що отримали позитивну оцінку за наслідками державних випробувань, заносяться до державного реєстру технічних засобів застосування пестицидів і агрохімікатів. Порядок ведення державного реєстру визначається Кабінетом Міністрів України.

У разі зміни конструкції технічного засобу застосування пестицидів і агрохімікатів він підлягає обов'язковій перереєстрації.

{Частина шосту статті 8 виключено на підставі Закону № 191-VIII від 12.02.2015}

Розділ III

ВИМОГИ ДО ВИРОБНИЦТВА, ТРАНСПОРТУВАННЯ, ТОРГІВЛІ, ЗБЕРІГАННЯ, ЗАСТОСУВАННЯ, УТИЛІЗАЦІЇ, ЗНИЩЕННЯ ТА ЗНЕШКОДЖЕННЯ ПЕСТИЦИДІВ І АГРОХІМІКАТІВ

{Назва розділу III із змінами, внесеними згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

Стаття 9. Діяльність, пов'язана з виробництвом і торгівлею пестицидами та агрохімікатами

{Назва статті 9 в редакції Законів № 1628-IV від 18.03.2004, № 2608-VI від 19.10.2010}

{Частину першу статті 9 виключено на підставі Закону № 222-VIII від 02.03.2015}

{Частину другу статті 9 виключено на підставі Закону № 222-VIII від 02.03.2015}

Ведення балансу потреби і надходження до України пестицидів і агрохімікатів здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну аграрну політику.

{Частина третя статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII від 09.04.2014}

Ввезення громадянами на митну територію України зареєстрованих пестицидів і агрохімікатів дозволяється в обсягах, необхідних для особистого використання.

Екологічний ризик діяльності, пов'язаної з ввезенням на територію України пестицидів і агрохімікатів, їх транспортуванням та використанням, підлягає обов'язковому страхуванню в порядку, визначеному актами законодавства України.

{Стаття 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

Стаття 10. Вимоги до пакування та маркування

{Назва статті 10 в редакції Закону № 2189-VI від 13.05.2010}

Пестициди і агрохімікати, що використовуються в Україні, пакуються і маркуються відповідно до чинного законодавства.

{Частина перша статті 10 в редакції Закону № 2189-VI від 13.05.2010}

Кожна товарна одиниця повинна супроводжуватися рекомендацією щодо її застосування із зазначенням культур та об'єктів, для оброблення яких призначено пестициди і агрохімікати, способів, норм і кратності використання, термінів вичікування (для пестицидів), заборони та обмеження на застосування, способів і засобів знешкодження пестицидів та агрохімікатів, а також заходів безпеки під час роботи, транспортування і зберігання, ліквідації аварійних ситуацій та їх наслідків, заходів подання першої медичної допомоги у разі отруєння.

{Частина друга статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2189-VI від 13.05.2010}

Розфасування пестицидів і агрохімікатів може здійснюватися лише за наявності дозволу його виробника або власника знака для товарів і послуг.

{Статтю 10 доповнено частиною згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

Пестициди і агрохімікати і пакування іноземного виробництва, що ввозяться на територію України, повинні супроводжуватися даними про технологію їх знешкодження та утилізацію.

{Частина четверта статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2189-VI від 13.05.2010}

{Частину п'яту статті 10 виключено на підставі Законів № 124-VIII від 15.01.2015, № 191-VIII від 12.02.2015}

{Стаття 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

Стаття 11. Загальні вимоги до транспортування, зберігання, застосування, утилізації, знищення та знешкодження пестицидів і агрохімікатів та торгівлі ними

Транспортування, зберігання, застосування, утилізація, знищення та знешкодження пестицидів і агрохімікатів та торгівля ними здійснюються відповідно до вимог, встановлених чинним законодавством, санітарними правилами транспортування, зберігання і застосування пестицидів і агрохімікатів та іншими нормативними актами.

Особи, діяльність яких пов'язана з транспортуванням, зберіганням, застосуванням пестицидів і агрохімікатів та торгівлею ними, повинні мати допуск (посвідчення) на право роботи із зазначеними пестицидами і агрохімікатами. Порядок одержання такого допуску визначається Кабінетом Міністрів України.

Продаж населенню пестицидів і агрохімікатів здійснюється у дрібнофасованому вигляді та з обов'язковою наявністю інструкції щодо безпечного їх застосування.

{Частина третя статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

Господарська діяльність у сфері зберігання та застосування пестицидів і агрохімікатів підлягає обов'язковому страхуванню, умови та порядок якого визначаються законодавством.

{Статтю 11 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

{Стаття 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

Стаття 12. Порядок застосування пестицидів і агрохімікатів

При застосуванні пестицидів і агрохімікатів здійснюється комплекс заходів відповідно до регламентів, встановлених для певної ґрунтово-кліматичної зони, з урахуванням попереднього агрохімічного обстеження ґрунтів, даних агрохімічного паспорта земельної ділянки (поля) і стану посівів, діагностики мінерального живлення рослин, прогнозу розвитку шкідників і хвороб.

Переліки пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні, у тому числі для роздрібної торгівлі та для застосування авіаційним методом, затверджуються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

{Частина друга статті 12 в редакції Закону № 1628-IV від 18.03.2004; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII від 09.04.2014}

Стаття 13. Особливості застосування пестицидів і агрохімікатів

Застосування пестицидів і агрохімікатів на землях природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення здійснюється відповідно до законодавства.

На території, що зазнала радіоактивного забруднення, а також у зонах надзвичайних екологічних ситуацій застосування пестицидів і агрохімікатів обмежується в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики.

{Частина друга статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

У спеціальних сировинних зонах, призначених для вирощування продукції для дитячого і дієтичного харчування, пестициди і агрохімікати застосовуються за спеціальними технологіями, які забезпечують одержання продукції, що відповідає санітарно-гігієнічним вимогам до дитячого та дієтичного харчування.

{Стаття 13 в редакції Закону № 1628-IV від 18.03.2004}

Стаття 14. Державний облік пестицидів та агрохімікатів

Підприємства, установи і організації зобов'язані вести облік наявності та використання пестицидів і агрохімікатів та надавати інформацію органам, що ведуть державний облік.

Порядок державного обліку наявності та використання пестицидів і агрохімікатів, обсяги інформації та органи, яким така інформація подається, визначаються Кабінетом Міністрів України.

Посадові особи несуть відповідальність за розголошення інформації, що стала відома їм внаслідок виконання службових обов'язків і яка охороняється відповідно до чинного законодавства.

Стаття 15. Вилучення, утилізація, знищення та знешкодження непридатних або заборонених до використання пестицидів

Непридатні або заборонені до використання пестициди і агрохімікати, пакування від них підлягають вилученню, утилізації, знищенню та знешкодженню в порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Стаття 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2189-VI від 13.05.2010}

Розділ IV **РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ, ЗДІЙСНЕННЯ** **ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ І ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ** **ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПЕСТИЦИДИ** **І АГРОХІМІКАТИ**

Стаття 16. Органи, що реалізують державну політику у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами

Державна політика у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами, реалізується Кабінетом Міністрів України, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну аграрну політику, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, та іншими органами виконавчої влади відповідно до їх компетенції.

{Стаття 16 в редакції Закону № 1628-IV від 18.03.2004; текст статті 16 в редакції Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 16⁻¹. Компетенція центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами

{Назва статті 16-¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами, належить:

{Абзац другий частини першої статті 16-¹ виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Абзац третій частини першої статті 16-¹ виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Абзац четвертий частини першої статті 16-¹ виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

розробка та затвердження за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, методик визначення відповідності пестицидів і агрохімікатів сертифікатам якості та методичних вказівок визначення вмісту залишкових кількостей пестицидів у воді, ґрунті та сільськогосподарській продукції.

{Абзац шостий частини першої статті 16-¹ виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Абзац сьомий частини першої статті 16-¹ виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

{Абзац восьмий частини першої статті 16-¹ виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, можуть належати й інші види діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами, відповідно до закону.

{Закон доповнено статтею 16-¹ згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004; текст статті 16-¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 16-². Компетенція центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну аграрну політику, у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну аграрну політику, у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами, належить:

{Абзац другий частини першої статті 16-² виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}

{Абзац третій частини першої статті 16-² виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}

здійснення державного контролю за вмістом залишкових кількостей пестицидів, агрохімікатів та важких металів у поверхневих водах, призначених для сільськогосподарських потреб, ґрунті на землях сільськогосподарського призначення, кормах, а також у сільськогосподарській продукції та сировині;

реєстрація технічних засобів застосування пестицидів та агрохімікатів.

{Частину першу статті 16-² доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну аграрну політику, можуть належати й інші види діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами, відповідно до закону.

{Закон доповнено статтею 16-² згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

Стаття 16-³. Компетенція центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами, належить:

{Абзац другий частини першої статті 16-³ виключено на підставі Закону № 5456-VI від 16.10.2012}

проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи планів державних випробувань пестицидів і агрохімікатів, матеріалів реєстрації пестицидів і агрохімікатів;

погодження планів державних випробувань пестицидів і агрохімікатів та переліків пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні;

здійснення державного нагляду за додержанням підприємствами, установами, організаціями всіх форм власності та громадянами державних санітарних норм і правил, гігієнічних нормативів і регламентів безпечного виробництва, транспортування, зберігання, застосування пестицидів і агрохімікатів, за вмістом залишкової кількості пестицидів і агрохімікатів у харчових продуктах та продовольчій сировині, у тому числі імпортованих, лікарських травах, водних об'єктах, воді, що використовується для господарсько-питного постачання, купання, спортивних занять, організованого відпочинку та з лікувальною метою, лікувальних грязях, ґрунтах, на землях населених пунктів, оздоровчого та рекреаційного призначення, у повітрі робочої зони;

наукове обґрунтування та розроблення гігієнічних нормативів і регламентів безпечного застосування пестицидів і агрохімікатів;

{Абзац шостий частини першої статті 16-³ із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

{Абзац сьомий частини першої статті 16-³ виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}

визначення переліку установ, які проводять токсиколого-гігієнічні (медико-біологічні) дослідження пестицидів і агрохімікатів;

проведення арбітражних досліджень щодо токсиколого-гігієнічної оцінки пестицидів і агрохімікатів, умов їх безпечного застосування.

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, можуть належати й інші види діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами, відповідно до закону.

{Закон доповнено статтею 16-³ згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

Стаття 16-4. Компетенція центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами, належить:

організація державних випробувань пестицидів і агрохімікатів вітчизняного та іноземного виробництва, формування і затвердження плану їх проведення;

проведення еколого-експертної оцінки в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України матеріалів, поданих для реєстрації пестицидів і агрохімікатів;

здійснення в установленому порядку державної реєстрації пестицидів і агрохімікатів;

затвердження переліків пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні;

видача дозволів на ввезення на митну територію України незареєстрованих пестицидів і агрохімікатів, що використовуються для проведення державних випробувань та наукових досліджень, обробленого ними насіннєвого (садивного) матеріалу, на використання залишків пестицидів і агрохімікатів, термін реєстрації яких закінчився.

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, можуть належати також інші види діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами, відповідно до закону.

{Закон доповнено статтею 16-⁴ згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 16-5. Компетенція центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами, належить:

встановлення санітарно-гігієнічних вимог до транспортування, зберігання та застосування пестицидів і агрохімікатів;

затвердження гігієнічних нормативів і регламентів безпечного застосування пестицидів і агрохімікатів.

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, можуть належати також інші види діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами, відповідно до закону.

{Закон доповнено статтею 16-⁵ згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 16-6. Компетенція центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами, належить:

затвердження програми навчання працівників, робота яких пов'язана з організацією та безпосередньо проведенням робіт із транспортування, зберігання, застосування, торгівлі пестицидами і агрохімікатами;

затвердження порядку застосування пестицидів і агрохімікатів на території, що зазнала радіоактивного забруднення, а також у зоні надзвичайної екологічної ситуації.

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, можуть належати також інші види діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами, відповідно до закону.

{Закон доповнено статтею 16-⁶ згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 16-7. Компетенція центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із

здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами, належить здійснення державного нагляду (контролю) за поведінкою з пестицидами і агрохімікатами.

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, можуть належати також інші види діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами, визначені законами України та покладені на нього Президентом України.

{Закон доповнено статтею 16-⁷ згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Стаття 17. Права посадових осіб, які здійснюють державний нагляд і державний контроль за додержанням законодавства про пестициди і агрохімікати

Посадові особи органів виконавчої влади, які здійснюють державний нагляд та державний контроль у сфері діяльності з пестицидами і агрохімікатами, в межах компетенції, передбаченої законами, мають право:

{Абзац перший частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

вимагати від підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності і громадян, діяльність яких пов'язана з виробництвом, транспортуванням, зберіганням, застосуванням пестицидів і агрохімікатів і торгівлею ними, додержання законодавства про пестициди і агрохімікати;

безперешкодно відвідувати підприємства, установи і організації незалежно від форм власності, діяльність яких пов'язана з виробництвом, транспортуванням, зберіганням, застосуванням пестицидів і агрохімікатів і торгівлею ними, інші підконтрольні об'єкти з метою перевірки додержання законодавства про пестициди і агрохімікати і відбору зразків необхідних матеріалів для агрохімічних та інших аналізів і досліджень;

припиняти роботи із застосуванням пестицидів і агрохімікатів в порядку, передбаченому законодавством;

забороняти ввезення і торгівлю пестицидами і агрохімікатами, що не відповідають вимогам стандартів та інших документів з стандартизації, і використання води у разі забруднення їх залишками пестицидів і агрохімікатів у кількості, що перевищує встановлені нормативи;

{Абзац п'ятий частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004, № 3078-IV від 15.11.2005}

вимагати усунення від роботи з пестицидами і агрохімікатами осіб, які не мають відповідного посвідчення;

отримувати від центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій статистичні дані та іншу інформацію, необхідну для здійснення державного контролю у цій сфері;

{Абзац сьомий частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

накладати адміністративні стягнення на осіб, винних у порушенні законодавства про пестициди і агрохімікати, в порядку, передбаченому законодавством.

Законні вимоги посадових осіб, що здійснюють державний нагляд і державний контроль, є обов'язковими для виконання.

У разі забруднення харчових продуктів залишками пестицидів і агрохімікатів у кількості, що перевищує встановлені вимоги, право забороняти їх переробку і реалізацію надається центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини, та центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну аграрну політику, відповідно до їх компетенції.

{Статтю 17 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 3078-IV від 15.11.2005; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Розділ V

ВИМОГИ ДО БЕЗПЕЧНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ СИРОВИНИ

{Назва розділу V в редакції Закону № 3078-IV від 15.11.2005}

Стаття 18. Вимоги до безпечності сільськогосподарської сировини

Сільськогосподарська сировина повинна відповідати санітарним вимогам щодо максимальних меж залишків (максимально допустимий рівень залишків) пестицидів і агрохімікатів.

Рішення про порядок використання сільськогосподарської сировини, яка не відповідає цим вимогам, приймають центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, та центральний орган виконавчої

влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини, відповідно до їх компетенції.

{Частина друга статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

Сільськогосподарська сировина, яка не може бути використана, підлягає вилученню, утилізації і знищенню у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Стаття 18 в редакції Закону № 3078-IV від 15.11.2005}

{Статтю 19 виключено на підставі Закону № 3078-IV від 15.11.2005}

Розділ VI

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА

ПРО ПЕСТИЦИДИ І АГРОХІМІКАТИ

Стаття 20. Відповідальність за порушення законодавства про пестициди і агрохімікати

Порушення законодавства про пестициди і агрохімікати тягне за собою цивільну, дисциплінарну, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно з чинним законодавством.

Відповідальність несуть особи, винні у:

приховуванні або перекрученні інформації, що могло спричинити або спричинило загрозу життю та здоров'ю людини, а так само майну і навколишньому природному середовищу;

недотриманні вимог стандартів, санітарних норм і правил та інших нормативних документів під час виробництва, транспортування, зберігання пестицидів, агрохімікатів і технічних засобів їх застосування (крім машин, призначених для застосування пестицидів і агрохімікатів, на які поширюється дія технічного регламенту щодо машин);

{Абзац третій частини другої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2189-VI від 13.05.2010, № 124-VIII від 15.01.2015}

забрудненні пестицидами і агрохімікатами понад допустимі рівні сільськогосподарської сировини, кормів, харчових продуктів, ґрунту, води, повітря;

порушенні регламентів та санітарних норм і правил транспортування, зберігання, торгівлі та застосування пестицидів і агрохімікатів;

застосуванні пестицидів, агрохімікатів, технічних засобів, які не пройшли державних випробувань, реєстрації, перереєстрації;

порушенні правил утилізації, знищення сільськогосподарської сировини і продовольчих продуктів, які не відповідають встановленим вимогам щодо вмісту пестицидів і агрохімікатів;

невиконанні законних вимог посадових осіб, які здійснюють державний нагляд і контроль;

використанні завідомо фальсифікованих пестицидів і агрохімікатів.

{Частина другу статті 20 доповнено абзацом згідно із Законом № 141-V від 14.09.2006}

Відшкодування збитків, заподіяних внаслідок порушень законодавства про пестициди та агрохімікати, здійснюється відповідно до чинного законодавства.

Законодавством України може бути встановлено відповідальність і за інші види порушень законодавства України про пестициди і агрохімікати.

{Стаття 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

Розділ VII

ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 21. Пільги і компенсації працівникам, які виконують роботи, пов'язані із застосуванням пестицидів та агрохімікатів

Держава гарантує працівникам, які безпосередньо виконують роботи, пов'язані з виробництвом, транспортуванням, торгівлею, застосуванням, утилізацією, знищенням, знешкодженням пестицидів і агрохімікатів, та здійснюють аналітичний контроль у цій сфері, соціальний захист відповідно до чинного законодавства.

Працівники, безпосередньо зайняті на роботах з пестицидами та небезпечними агрохімікатами, мають право на пільгову пенсію, додаткову відпустку та скорочений робочий день згідно з чинним законодавством.

Перелік категорій працівників, які мають пільги, затверджується Кабінетом Міністрів України.

{Стаття 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

Стаття 22. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення державних органів, що здійснюють державний нагляд та державний контроль за дотриманням законодавства про пестициди і агрохімікати

Фінансування та матеріально-технічне забезпечення державних органів, що здійснюють

державний нагляд і державний контроль за дотриманням законодавства про пестициди і агрохімікати, провадиться за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів України та в порядку, передбаченому положеннями про ці органи, які затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Позабюджетними джерелами фінансування діяльності зазначених органів є:

надходження за виконання робіт за договорами з підприємствами, установами, організаціями і громадянами;

інші не заборонені законодавством джерела.

Стаття 23. Державні заходи щодо застосування пестицидів і агрохімікатів, які фінансуються з державного бюджету

За рахунок коштів державного бюджету фінансуються витрати на:

державний контроль за забрудненням навколишнього природного середовища залишковими кількостями пестицидів і агрохімікатів, а також солями важких металів;

проведення культуртехнічних робіт, в тому числі вапнування і гіпсування ґрунтів, та комплексу заходів для боротьби з окремими шкідниками і хворобами сільськогосподарських культур та бур'янами;

здійснення агрохімічних заходів, пов'язаних з ліквідацією наслідків аварії на Чорнобильській АЕС;

державні випробування та реєстрацію пестицидів і агрохімікатів, створених вітчизняними науково-дослідними установами та підприємствами.

{Абзац п'ятий статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

{Стаття 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

Стаття 24. Міжнародне співробітництво у сфері виробництва, транспортування, торгівлі, зберігання, застосування, вилучення, утилізації, знищення та знешкодження пестицидів і агрохімікатів

Україна бере участь у міжнародному співробітництві у сфері реєстрації, виробництва, транспортування, торгівлі, зберігання, застосування, вилучення, утилізації, знищення та знешкодження пестицидів і агрохімікатів на основі міжнародних договорів.

Якщо міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться в законодавстві України про пестициди та агрохімікати, то застосовуються правила міжнародного договору.

{Частина друга статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI від 16.10.2012}

{Стаття 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1628-IV від 18.03.2004}

Додаток
до Закону України «Про пестициди
і агрохімікати»
від 2 березня 1995 року № 86/95-ВР

ПЕРЕЛІК

агрохімікатів, дозволених до ввезення на митну територію України, виробництва, торгівлі, застосування та рекламування без їх державної реєстрації

№ з/п	Товарна підкатегорія згідно з <u>УКТ ЗЕД</u>	Різновид продукції	Вміст основних складників (масова частка, %)
1	2	3	4
1	2814 10 00 00	Аміак безводний	
2	3102 10 10 00	Сечовина (карбамід)	Азот (більше 45%)
3	3102 10 90 00	Сечовина (карбамід)	Азот (не більше 45%)
4	3102 21 00 00	Сульфат амонію	
5	3102 30 90 00	Аміачна селітра (нітрат амонію)	
6	3102 40 10 00	Суміш нітрату амонію з карбонатом кальцію	Азот (не більше 28%)
7	3102 40 90 00	Суміш нітрату амонію з карбонатом кальцію	Азот (більше 28%)

8	3102 80 00 00	Суміш сечовини та нітрату амонію у водному або аміачному розчині (КАС)	
9	3103 10 90 00	Суперфосфат, концентрований суперфосфат	Вміст оксиду фосфору (P_2O_5) не більше 35%
10	3103 10 10 00	Потрійний суперфосфат	Вміст оксиду фосфору (P_2O_5) більше 35%
11	3103 90 00 00	Фосфоритне борошно	
12	3104 20 50 00	Хлористий калій	Калій у перерахунку на водорозчинний K_2O (більше 40%, але не більше 62%)
13	3104 20 90 00	Хлористий калій	Калій у перерахунку на водорозчинний K_2O (більше 62%)
14	3104 30 00 00	Сульфат калію	
15	2833 21 00 00	Сульфат магнію	
16	2810 00 90 00	Борна кислота	
17	3105 20 10 00	Добрива мінеральні або хімічні із вмістом трьох поживних елементів: азоту, фосфору та калію	Вміст азоту у перерахунку на сухий безводний продукт (більше 10 %)
18	3105 20 90 00	Добрива мінеральні або хімічні із вмістом трьох поживних елементів: азоту, фосфору та калію	Вміст азоту у перерахунку на сухий безводний продукт (не більше 10%)
19	3105 51 00 00	Добрива мінеральні або хімічні інші із вмістом двох поживних елементів: азоту і фосфору (із вмістом нітратів та фосфатів)	
20	3105 59 00 00	Добрива мінеральні або хімічні інші із вмістом двох поживних елементів: азоту і фосфору	
21	3105 60 00 00	Добрива мінеральні або хімічні із вмістом двох поживних елементів: фосфору та калію	
22	2503 00 10 00	Сірка сира або нерафінована (крім сірки сублімованої, осадженої та колоїдної)	
23	2503 00 90 00	Інша сірка	
24	2802 00 00 00	Сірка сублімована або осаджена, колоїдна	

{Закон доповнено додатком згідно із Законом № 867-VIII від 08.12.2015}

Президент України
м. Київ
2 березня 1995 року
№ 86/95-ВР

Л.КУЧМА

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ліцензування видів господарської діяльності (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 23, ст.158)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 580-VIII від 02.07.2015, ВВР, 2015, № 40-41, ст.379
№ 835-VIII від 26.11.2015, ВВР, 2016, № 2, ст.17
№ 867-VIII від 08.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.40
№ 1540-VIII від 22.09.2016, ВВР, 2016, № 51, ст.833
№ 1774-VIII від 06.12.2016, ВВР, 2017, № 2, ст.25
№ 1817-VIII від 17.01.2017, ВВР, 2017, № 9, ст.68
№ 1983-VIII від 23.03.2017, ВВР, 2017, № 25, ст.289
№ 2019-VIII від 13.04.2017, ВВР, 2017, № 27-28, ст.312
№ 2042-VIII від 18.05.2017, ВВР, 2017, № 31, ст.343
№ 2145-VIII від 05.09.2017, ВВР, 2017, № 38-39, ст.380}

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) безліцензійна діяльність — провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, без ліцензії на його провадження, у тому числі провадження ліцензіатом частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, іншої, ніж та, на яку йому надано ліцензію;

1-¹) видача ліцензії — внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань запису про право провадження суб'єктом господарювання визначеного ним виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню;

{Частина першу статті 1 доповнено пунктом 1-¹ згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

2) здобувач ліцензії — суб'єкт господарювання, який подав до органу ліцензування заяву про отримання ліцензії разом із підтвердними документами згідно з вимогами відповідних ліцензійних умов;

3) ліцензіат — суб'єкт господарювання, який має ліцензію на провадження встановленого законом виду господарської діяльності;

4) ліцензійні умови — нормативно-правовий акт Кабінету Міністрів України, іншого уповноваженого законом органу державної влади, положення якого встановлюють вичерпний перелік вимог, обов'язкових для виконання ліцензіатом, та вичерпний перелік документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії;

{Пункт 4 частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1540-VIII від 22.09.2016}

5) ліцензія — запис у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань про рішення органу ліцензування щодо наявності у суб'єкта господарювання права на провадження визначеного ним виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню;

{Пункт 5 частини першої статті 1 в редакції Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

6) ліцензування — засіб державного регулювання провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, спрямований на забезпечення реалізації єдиної державної політики у сфері ліцензування, захист економічних і соціальних інтересів держави, суспільства та окремих споживачів;

7) орган ліцензування — орган виконавчої влади, визначений Кабінетом Міністрів України, або уповноважений законом державний колегіальний орган.

Стаття 2. Сфера дії Закону та повноваження органів державної влади у сфері ліцензування

1. Цей Закон регулює суспільні відносини у сфері ліцензування видів господарської діяльності, визначає виключний перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, встановлює уніфікований порядок їх ліцензування, нагляд і контроль у сфері ліцензування, відповідальність за порушення законодавства у сфері ліцензування видів господарської діяльності.

2. Дія цього Закону не поширюється на порядок видачі, переоформлення та анулювання ліцензій на здійснення таких видів господарської діяльності:

1) банківську діяльність, яка здійснюється відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність»;

2) діяльність в галузі телебачення і радіомовлення, яка здійснюється відповідно до Закону України «Про телебачення і радіомовлення»;

3) виробництво і торгівля спиртом етиловим, коньячним і плодовим, алкогольними напоями та тютюновими виробами, що здійснюється відповідно до Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів».

3. Суб'єкт господарювання може здійснювати види господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, після внесення відомостей до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань щодо рішення органу ліцензування про видачу йому ліцензії.

{Частина третя статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

4. Господарська діяльність на підставі ліцензії, виданої органом ліцензування, яким є:

центральный орган виконавчої влади, державний колегіальний орган, – провадиться на всій території України;

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, – провадиться на території Автономної Республіки Крим;

місцевий орган виконавчої влади, – провадиться на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

5. Формування та реалізацію державної політики у сфері ліцензування у встановленому цим Законом порядку здійснюють:

Кабінет Міністрів України або інший орган державної влади у випадках, встановлених законом, – шляхом прийняття нормативно-правових актів у сфері ліцензування;

{Абзац другий частини п'ятої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2019-VIII від 13.04.2017}

спеціально уповноважений орган з питань ліцензування;

органи ліцензування.

Стаття 3. Принципи державної політики у сфері ліцензування

1. Державна політика у сфері ліцензування ґрунтується на:

1) принципі єдиної державної системи ліцензування, що реалізується шляхом:

встановлення єдиного переліку видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, виключно цим Законом;

визначення вичерпного переліку документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії, виходячи з мінімальної кількості таких документів, достатніх лише для підтвердження виконання вимог відповідних ліцензійних умов;

визначення Кабінетом Міністрів України органів ліцензування та видів господарської діяльності згідно із статтею 7 цього Закону, на які відповідний орган ліцензування видає ліцензії;

2) принципі територіальності, згідно з яким дія ліцензії поширюється на адміністративну територію органу ліцензування, що її видав;

3) принципі дотримання законності шляхом того, що:

запровадження ліцензування виду господарської діяльності здійснюється виключно законом;

види господарської діяльності, не зазначені у статті 7 цього Закону, ліцензуванню не підлягають;

встановлюються конкретні строки здійснення кожної дії органу ліцензування, спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування;

вимоги ліцензійних умов мають бути однозначними, прозорими та виключати можливість їх суб'єктивного застосування органами ліцензування чи ліцензіатами;

повноваження спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування, Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування та порядок набрання чинності рішеннями органу ліцензування поширюються на сферу ліцензування всіх видів господарської діяльності, визначаються виключно цим Законом і не можуть бути обмежені іншими законами;

запроваджується відповідальність посадових осіб органів ліцензування і спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування та суб'єктів господарювання за порушення вимог нормативно-правових актів, що регулюють сферу ліцензування;

забороняється вимагання органами ліцензування надання документів з державних паперових або електронних інформаційних ресурсів;

4) принципі пріоритетності захисту прав, законних інтересів, життя і здоров'я людини, навколишнього природного середовища, захисту обмежених ресурсів держави та забезпечення безпеки держави, що передбачає:

ліцензування виду господарської діяльності застосовується лише до такого виду, провадження якого становить загрозу порушення прав, законних інтересів громадян, життю чи здоров'ю людини, навколишньому природному середовищу та/або безпеці держави, і лише у разі недостатності інших засобів державного регулювання;

запобігання проявам корупції;

у разі внесення змін до нормативно-правових актів у сфері ліцензування, передбачається достатній для реалізації цих змін строк, але не менш як два місяці;

5) принципі рівності прав суб'єктів господарювання, що передбачає:

вільний вибір суб'єктом господарювання провадження встановленого законом виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, і території своєї діяльності;

забезпечення при отриманні ліцензії рівності прав суб'єктів господарювання незалежно від організаційно-правової форми чи форми власності;

встановлення єдиних вимог ліцензійних умов шляхом визначення їх відповідності рівням ризику від провадження відповідного виду господарської діяльності;

уникнення необґрунтованих обтяжень чи зайвих адміністративних процедур;

заборону використання ліцензування видів господарської діяльності для обмеження конкуренції;

6) принципі відкритості процесу ліцензування, що забезпечується шляхом:

своєчасного оприлюднення результатів ліцензійної діяльності органами ліцензування на своїх офіційних веб-сайтах та проектів нормативно-правових актів – у порядку, передбаченому Законом України «Про доступ до публічної інформації»;

забезпечення доступності інформації у сфері ліцензування відповідно до закону;

залучення на паритетних засадах представників профільних громадських організацій, суб'єктів господарювання та/або їх об'єднань до процесу прийняття рішень Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування.

2. Принципи державної політики у сфері ліцензування поширюються на порядок ліцензування всіх видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню.

Ліцензування видів господарської діяльності, що не відповідає наведеним у цій статті принципам державної політики, забороняється.

Стаття 4. Спеціально уповноважений орган з питань ліцензування

1. Спеціально уповноважений орган з питань ліцензування:

1) розробляє основні напрями розвитку сфери ліцензування та вносить на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції щодо її вдосконалення;

2) узагальнює практику застосування нормативно-правових актів з питань ліцензування;

3) погоджує проекти нормативно-правових актів у сфері ліцензування (у тому числі ліцензійні умови), що розробляються та/або приймаються органами виконавчої влади, державними колегіальними органами;

4) здійснює методичне керівництво, інформаційне забезпечення діяльності органів ліцензування та визначає форму ліцензійного звіту;

5) здійснює нагляд за додержанням органами державної влади, державними колегіальними органами законодавства у сфері ліцензування;

6) утворює Експертно-апеляційну раду з питань ліцензування та забезпечує її діяльність;

7) має право для цілей Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування отримувати від органу ліцензування копії документів, які стосуються прийнятого ним рішення, що оскаржується до спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування, та залучати на громадських засадах державних службовців, науковців та інших фахівців (за згодою їхніх керівників) для одержання консультацій та проведення експертизи документів у сфері ліцензування, а також запитувати і отримувати інформацію, документи чи матеріали;

8) видає розпорядження про усунення порушення законодавства у сфері ліцензування та розпорядження про відхилення або задовільнення апеляцій чи скарг з урахуванням рішення Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування;

9) порушує питання щодо відповідальності посадових осіб органів ліцензування, які прийняли рішення, скасоване на підставі рішення Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування;

10) забезпечує підвищення кваліфікації працівників органу ліцензування, до посадових обов'язків яких належить забезпечення виконання повноважень у сфері ліцензування;

11) одержує інформацію з питань ліцензування та контролю за наявністю ліцензій у суб'єктів господарювання від органів ліцензування, органів, що здійснюють контроль за наявністю ліцензій, зокрема щорічний ліцензійний звіт та щорічний звіт про виявлення безліцензійної діяльності;

12) має безоплатний доступ до даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань у порядку, встановленому Міністерством юстиції України.

{Пункт 12 частини першої статті 4 в редакції Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

2. Розпорядження спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування, прийняті в межах його повноважень, є обов'язковими до виконання органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, юридичними особами всіх форм власності, а також фізичними особами – підприємцями.

Стаття 5. Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування

1. Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування є постійно діючим колегіальним органом при спеціально уповноваженому органі з питань ліцензування та діє за регламентом, що затверджується спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування.

2. Обов'язками Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування є:

1) розгляд апеляцій та інших скарг здобувачів ліцензії, ліцензіатів на дії органу ліцензування або інших заявників щодо порушення законодавства у сфері ліцензування;

2) розгляд звернень органів ліцензування або спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування щодо проведення позапланових перевірок додержання ліцензіатами вимог ліцензійних умов на підставах, передбачених пунктами 4 та 5 частини дев'ятої статті 19 цього Закону.

3. Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування має право:

1) розглядати пропозиції щодо запровадження ліцензування нового чи скасування чинного виду господарської діяльності (частини (частин) виду господарської діяльності) та запитувати необхідні матеріали для їх розгляду;

2) розробляти рекомендації стосовно вдосконалення державної політики у сфері ліцензування;

3) проводити експертизу проектів нормативно-правових актів або пропозицій у сфері ліцензування.

4. Експертно-апеляційну раду з питань ліцензування очолює голова, який за посадою є керівником спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування.

Голова Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування має першого заступника та заступника. У разі відсутності голови його обов'язки виконує перший заступник, а в разі відсутності і першого заступника – заступник голови.

Перший заступник голови призначається з представників громадськості, науковців, суб'єктів господарювання або їх об'єднань за результатами обрання його членами Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування. Заступник голови призначається головою Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування з числа державних службовців.

5. Склад Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування формується за пропозиціями громадських організацій, суб'єктів господарювання та їх об'єднань, посадових осіб органів ліцензування та наукових установ і затверджується спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування.

Представники громадських організацій, суб'єктів господарювання, їх об'єднань та науковців залучаються до складу Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування у кількості не менш як п'ятдесят відсотків її складу.

6. Формою роботи Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування є засідання, що проводяться за потреби, але не рідше одного разу на місяць, та є правомочними за присутності не менше, ніж половини членів Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування.

7. У разі надходження апеляції до спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування він протягом трьох робочих днів з дня одержання ним апеляції:

1) повідомляє здобувача ліцензії чи ліцензіата і орган ліцензування про прийняття апеляції до розгляду;

2) запрошує відповідного здобувача ліцензії чи ліцензіата і орган ліцензування до участі в засіданні Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування;

3) запитує в органу ліцензування копії (фотокопії) документів, що стосуються прийняття оскаржуваного рішення;

4) передає заяву (скаргу), проект нормативно-правового акта та інші документи (в міру надходження) до Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування відповідно до її повноважень згідно з частинами другою та третьою цієї статті.

У разі потреби спеціально уповноважений орган з питань ліцензування може запитати в органу ліцензування додаткові документи, що стосуються прийняття органом ліцензування оскаржуваного рішення. З метою оперативного опрацювання відповідні запити можуть передаватися за допомогою телекомунікаційних засобів.

Форма подачі апеляції є довільною.

До апеляції додаються документи, що підтверджують її обгрунтованість.

8. Апеляції розглядаються на засіданні Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування у строк, що не перевищує десяти календарних днів з дня одержання від органу ліцензування запитуваних документів стосовно оскаржуваного рішення.

Ліцензія, стосовно якої орган ліцензування прийняв рішення про анулювання і щодо якої Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування розглядається апеляція на рішення органу ліцензування, є чинною до дня прийняття відповідного рішення спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування.

9. Орган ліцензування зобов'язаний протягом трьох робочих днів з дня одержання запиту подати

спеціально уповноваженому органу з питань ліцензування завірені ним запитовані копії (фотокопії) документів, що стосуються оскаржуваного рішення.

У разі неподання органом ліцензування запитованих документів у встановлений строк Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування розглядає апеляцію по суті або може відкласти розгляд цієї апеляції з обґрунтуванням причин відкладення розгляду такої справи.

10. Апеляція, подана з перевищенням встановленого цим Законом строку набрання чинності рішенням відповідного органу ліцензування, Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування не розглядається.

11. Рішення Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування приймається більшістю голосів її членів і оформлюється протокольним рішенням, що підписується особою, яка головує на засіданні Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування, та секретарем ради, який призначається головою ради з числа її членів.

Рішення Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування щодо розгляду апеляцій або інших скарг здобувачів ліцензії чи ліцензіатів, проектів нормативно-правових актів та/або пропозицій про запровадження чи скасування ліцензування виду господарської діяльності є обов'язковими для розгляду спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування у триденний строк з дня ухвалення відповідного рішення Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування і є підставою для видання спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування розпорядження про задоволення апеляції або про відхилення апеляції, про розгляд скарг, про погодження чи відхилення проектів нормативно-правових актів та/або усунення порушень законодавства у сфері ліцензування.

Розпорядження про задоволення апеляції чи про відхилення апеляції, про розгляд скарг, про погодження чи відхилення проектів нормативно-правових актів та/або усунення порушень законодавства у сфері ліцензування надсилаються відповідному органу ліцензування та здобувачеві ліцензії, ліцензіату чи заявнику протягом трьох робочих днів з дня їх прийняття.

12. Доведення доцільності проведення органом ліцензування позапланової перевірки ліцензіата на підставах, передбачених пунктами 4 та 5 частини дев'ятої статті 19 цього Закону, покладається на юридичну або фізичну особу, яка подала відповідне звернення (повідомлення), для чого такі особи або їхні представники запрошуються на засідання Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування.

13. Інформація про результати діяльності Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування оприлюднюється на офіційному веб-сайті спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування.

Стаття 6. Повноваження органів ліцензування

1. Орган ліцензування видає ліцензії на право здійснення видів господарської діяльності, зазначених у статті 7 цього Закону.

Види господарської діяльності, на здійснення яких державний колегіальний орган видає ліцензії, встановлюються цим Законом.

2. Орган ліцензування для цілей цього Закону за відповідним видом господарської діяльності:

1) отримує та розглядає заяву разом з документами, подання яких до органу ліцензування передбачено законом, і за результатом їх розгляду приймає рішення про залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду, відмови у видачі ліцензії чи про видачу ліцензії, оформлення, переоформлення та видачу інших документів, що стосуються сфери повноважень органу ліцензування;

{Пункт 1 частини другої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

2) розробляє проекти ліцензійних умов і змін до них та подає їх в установленому порядку на затвердження Кабінету Міністрів України, якщо інше не встановлене законом;

{Пункт 2 частини другої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1540-VIII від 22.09.2016}

3) здійснює контроль за додержанням ліцензіатами вимог ліцензійних умов та за результатами перевірки приймає рішення;

4) вносить до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань прийняті ним рішення, документи та інші відомості про ліцензування видів господарської діяльності, необхідні для ведення цього реєстру, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

{Пункт 4 частини другої статті 6 в редакції Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

5) формує та веде ліцензійні справи, забезпечує їх зберігання, передачу та одержання у паперовій формі (або одержання належним чином завірених документів із них у разі, якщо такі справи передані до архівних установ);

{Пункт 5 частини другої статті 6 в редакції Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

6) здійснює інформаційне та методичне супроводження ліцензування;

7) надає інформацію з ліцензійних справ та у паперовій формі, зокрема у порядку, встановленому Законом України «Про доступ до публічної інформації»;

{Пункт 7 частини другої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

8) розміщує на своєму офіційному веб-сайті інформацію про прийняті ним рішення за відповідним видом господарської діяльності;

{Пункт 8 частини другої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

9) складає та подає спеціально уповноваженому органу з питань ліцензування щорічний ліцензійний звіт до 30 січня року, наступного за звітним;

10) забезпечує підвищення кваліфікації працівників, до посадових обов'язків яких віднесено забезпечення виконання повноважень у сфері ліцензування;

11) здійснює перевірку документів, що підтверджують відсутність контролю, у значенні, наведеному у статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за діяльністю ліцензіата осіб – резидентів інших держав, що здійснюють збройну агресію проти України у значенні, наведеному у статті 1 Закону України «Про оборону України», та/або дії яких створюють умови для виникнення воєнного конфлікту та застосування воєнної сили проти України.

3. Рішення органу ліцензування оформлюються організаційно-розпорядчими актами за підписом керівника органу або його заступника згідно з розподілом повноважень.

4. Рішенням органу ліцензування на його територіальні підрозділи можуть бути покладені обов'язки з виконання повноважень органу ліцензування щодо проведення перевірок додержання ліцензіатами вимог ліцензійних умов та складання актів за результатом їх проведення.

Надання таких повноважень оформлюється організаційно-розпорядчим актом органу ліцензування. Такий акт на наступний день після його прийняття оприлюднюється на офіційному веб-сайті органу ліцензування і направляється у письмовому вигляді до спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування.

Забороняється делегувати повноваження органу ліцензування будь-яким органам, організаціям, суб'єктам господарювання чи особам (у тому числі утвореним органом ліцензування чи які перебувають у сфері управління або підпорядкування органу ліцензування).

5. Орган виконавчої влади або державний колегіальний орган, що втратив повноваження органу ліцензування, зобов'язаний:

1) вжити у місячний строк невідкладних заходів з передачі своїх ліцензійних справ, інших інформаційних ресурсів, необхідних для забезпечення виконання вимог цього Закону, відповідному органу виконавчої влади чи державному колегіальному органу, визначеному (уповноваженому) для ліцензування відповідного виду господарської діяльності, а у разі скасування ліцензування відповідного виду діяльності – до архівної установи;

2) забезпечити передання ліцензійних справ та інших інформаційних ресурсів щодо сфери ліцензування органу ліцензування, який визначений (уповноважений) відповідно законом чи Кабінетом Міністрів України, протягом часу, що забезпечує додержання строків прийняття рішень, вчинення інших дій у сфері ліцензування, передбачених цим Законом, але не більш як за десять календарних днів з дня його визначення (уповноваження) органом ліцензування.

Стаття 7. Перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню

1. Ліцензуванню підлягають такі види господарської діяльності:

1) банківська діяльність, яка ліцензується відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність»;

2) надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів);

3) професійна діяльність на ринку цінних паперів, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні»;

4) діяльність у галузі телебачення і радіомовлення, яка ліцензується відповідно до Закону України «Про телебачення і радіомовлення»;

5) діяльність у сфері електроенергетики, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про ринок електричної енергії», і діяльність у сфері використання ядерної енергії, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії»;

{Пункт 5 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1540-VIII від 22.09.2016; в редакції Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

6) освітня діяльність, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених спеціальними законами у сфері освіти;

7) виробництво і торгівля спиртом етиловим, коньячним і плодовим, алкогольними напоями та тютюновими виробами, яка ліцензується відповідно до Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів»;

8) діяльність у сфері телекомунікацій з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про телекомунікації», надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації, за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України;

{Ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій, передбаченої пунктом 8 частини першої статті 7, втрачає чинність з 1 січня 2018 року — див. пункт 2 статті 21 цього Закону}

9) будівництво об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми та значними наслідками, — з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про архітектурну діяльність»;

{Пункт 9 частини першої статті 7 в редакції Закону № 1817-VIII від 17.01.2017}

10) виробництво лікарських засобів, оптова та роздрібна торгівля лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів) - з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про лікарські засоби»;

11) виробництво та ремонт вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівля вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництво спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивою та дратівною дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продаж;

12) виробництво вибухових матеріалів промислового призначення за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України;

13) надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України;

14) виробництво особливо небезпечних хімічних речовин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, поводження з небезпечними відходами. Не підлягає ліцензуванню зберігання (накопичення) суб'єктом господарювання утворених ним небезпечних відходів, якщо протягом року з дня утворення небезпечні відходи передаються суб'єктам господарювання, що мають ліцензію на поводження з небезпечними відходами;

{Пункт 14 частини першої статті 7 в редакції Закону № 867-VIII від 08.12.2015}

15) медична практика;

16) діяльність банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини згідно з переліком, затвердженим Міністерством охорони здоров'я України;

17) ветеринарна практика;

18) випуск та проведення лотерей;

19) туроператорська діяльність;

20) посередництво у працевлаштуванні за кордоном;

21) промисловий вилов водних біоресурсів за межами юрисдикції України;

{Пункт 21 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 867-VIII від 08.12.2015}

22) культивування рослин, включених до таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного Переліку, — з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»;

23) діяльність, пов'язана з розробленням, виготовленням, постачанням спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації (критерії належності та перелік технічних засобів негласного отримання інформації визначаються Кабінетом Міністрів України за поданням Служби безпеки України);

24) перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів річковим, морським, автомобільним, залізничним та повітряним транспортом, міжнародні перевезення пасажирів та вантажів автомобільним транспортом;

25) зовнішньоекономічна діяльність відповідно до статті 16 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність»;

26) транспортування нафти, нафтопродуктів магістральним трубопроводом;

27) діяльність на ринку природного газу, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про ринок природного газу»;

{Пункт 27 частини першої статті 7 в редакції Закону № 1540-VIII від 22.09.2016}

28) централізоване водопостачання та водовідведення, крім централізованого водопостачання та водовідведення за нерегульованим тарифом;

29) виробництво теплової енергії, транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами та постачання теплової енергії, крім виробництва, транспортування та постачання теплової енергії за нерегульованим тарифом;

30) охоронна діяльність;

31) перероблення побутових відходів;

{Частину першу статті 7 доповнено пунктом 31 згідно із Законом № 1540-VIII від 22.09.2016}

32) захоронення побутових відходів;

{Частину першу статті 7 доповнено пунктом 32 згідно із Законом № 1540-VIII від 22.09.2016}

33) виробництво ветеринарних препаратів.

{Частину першу статті 7 доповнено пунктом 33 згідно із Законом № 2042-VIII від 18.05.2017}

Стаття 8. Запровадження, скасування, зміна назви виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню

1. У разі запровадження ліцензування нового виду господарської діяльності або нової частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, ліцензійні умови провадження нового виду господарської діяльності або нової частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, набирають чинності у строк, необхідний для приведення суб'єктом господарювання своєї діяльності у відповідність із вимогами ліцензійних умов, але не менш як через два місяці з дня їх прийняття.

2. У разі скасування ліцензування виду господарської діяльності орган ліцензування втрачає повноваження органу ліцензування, а ліцензії, видані на здійснення цього виду діяльності, вважаються недійсними.

3. У разі зміни згідно з цим Законом назви виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, яка не призводить до зміни предмета такої діяльності, відповідні ліцензійні умови надалі поширюються на такий вид діяльності. Ліцензії на провадження такого виду господарської діяльності продовжують діяти.

4. У зв'язку зі змінами, передбаченими цією статтею, органи ліцензування актуалізують інформацію в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.

Стаття 9. Ліцензійні умови

1. Ліцензіат зобов'язаний виконувати вимоги ліцензійних умов відповідного виду господарської діяльності, а здобувач ліцензії для її одержання – відповідати ліцензійним умовам.

2. Ліцензійні умови та зміни до них розробляються органом ліцензування, що є центральним органом виконавчої влади, підлягають погодженню спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування та затверджуються Кабінетом Міністрів України, крім випадків, визначених законом.

{Абзац перший частини другої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2019-VIII від 13.04.2017}

У разі якщо органом ліцензування визначено одночасно центральний орган виконавчої влади або Раду міністрів Автономної Республіки Крим чи місцевий орган виконавчої влади, ліцензійні умови провадження цього виду господарської діяльності розробляються відповідним центральним органом виконавчої влади.

У разі якщо органом ліцензування визначено Раду міністрів Автономної Республіки Крим, вона може передати свої повноваження органу ліцензування профільному міністерству Ради міністрів Автономної Республіки Крим.

3. У разі внесення змін до чинних ліцензійних умов, які потребуватимуть проведення суб'єктами господарювання підготовчої роботи, такі ліцензійні умови або їх окремі положення мають набирати чинності через певний строк з дня їх опублікування, достатній для проведення таких підготовчих робіт, що не може бути меншим, ніж два місяці.

4. Органи ліцензування оприлюднюють ліцензійні умови і зміни до них на своєму офіційному веб-сайті.

5. У разі внесення змін до ліцензійних умов у частині зміни переліку документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії, цими ж змінами встановлюється строк подачі здобувачами ліцензій цих додаткових документів, який не може бути меншим, ніж два місяці з дня оприлюднення змін до ліцензійних умов.

6. Залежно від особливостей провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, вимоги ліцензійних умов встановлюються стосовно суб'єкта господарювання загалом та /або відносно кожного місця провадження кожного виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню.

7. Якщо суб'єкт господарювання провадить вид господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, не в повному обсязі, а частково, ліцензійні умови поширюються на ліцензіата лише в частині, що встановлює вимоги до провадження цієї частини виду господарської діяльності.

8. Ліцензійні умови можуть визначати вичерпний перелік видів місць провадження діяльності, якщо це обумовлено особливостями провадження цього виду господарської діяльності.

Місцем провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, є об'єкт (приміщення, будівля, земельна ділянка та/або територія), у межах якого провадиться цей вид господарської діяльності або який використовується у його провадженні (може збігатися з місцезнаходженням суб'єкта господарювання).

Вимоги ліцензійних умов поширюються на місця провадження господарської діяльності ліцензіата, що зазначені в документах, що додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до них, поданих ліцензіатом до органу ліцензування).

9. Вимоги ліцензійних умов до суб'єкта господарювання мають бути обумовлені особливостями провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, та включають:

1) вичерпний перелік підтвердних документів, що підтверджують відповідність суб'єкта господарювання вимогам ліцензійних умов, крім документів, які органи влади не можуть вимагати відповідно до частини сьомої статті 9 Закону України «Про адміністративні послуги», щодо:

відомостей про місця провадження господарської діяльності із зазначенням щодо кожного з них виду діяльності (повністю або частково стосовно зазначеного у заяві) або операцій, що за ним провадитимуться;

відомостей про засоби провадження господарської діяльності;

2) кадрові вимоги щодо:

мінімальної кількості працівників за окремими посадами (у разі якщо це зумовлено особливостями провадження певного виду господарської діяльності, встановлюються вимоги щодо наявності у певних працівників відповідної освіти, кваліфікації та (або) стажу роботи, зокрема у фізичних осіб — підприємців, мінімальної частки кваліфікованих працівників за певними посадами, які уклали трудові договори з ліцензіатом);

даних про наявність трудових договорів з усіма найманими працівниками;

3) організаційні вимоги щодо:

зберігання протягом дії ліцензії документів, копії яких подавалися органу ліцензування відповідно до вимог цього Закону;

зберігання протягом строку дії ліцензії документів (копій), які підтверджують достовірність даних, що зазначалися здобувачем ліцензії у документах, які подавалися органу ліцензування відповідно до вимог цього Закону;

строку повідомлення органу ліцензування про всі зміни даних (у тому числі розширення, звуження), зазначених у документах, що додавалися до заяви, який не може бути меншим, ніж один місяць з дня настання таких змін;

провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, виключно в межах місць провадження господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, зазначених у відомостях про них, поданих органу ліцензування згідно з вимогами ліцензійних умов, використання виключно таких місць у провадженні виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню;

провадження виду господарської діяльності виключно з використанням засобів їх провадження, що зазначені у відомостях про них, які подані органу ліцензування згідно з вимогами ліцензійних умов;

подання передбаченої законом звітності;

порядку дій ліцензіата у разі планового або позапланового припинення (у зв'язку з неможливістю використання матеріально-технічної бази, виникненням форс-мажорних обставин тощо) провадження ним виду господарської діяльності загалом або за певними місцями провадження такої діяльності та відновлення її провадження;

забезпечення присутності керівника ліцензіата, його заступника або іншої уповноваженої особи під час проведення органом ліцензування в установленому законом порядку перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов;

4) технологічні вимоги щодо наявності певної матеріально-технічної бази разом з даними, що дають можливість її ідентифікувати;

5) спеціальні вимоги, передбачені законом, стосовно:

обмеження щодо суміщення здійснення видів господарської діяльності;

виконання передбачених законом вимог щодо відокремлення і незалежності;

{Пункт 5 частини дев'ятої статті 9 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2019-VIII від 13.04.2017}

можливості провадження видів господарської діяльності лише юридичними особами або лише юридичними особами окремих організаційно-правових форм;

розміру статутного капіталу;

обмеження щодо здійснення над суб'єктом господарювання контролю, у значенні, наведеному у статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», резидентами держав, що здійснюють збройну агресію проти України у значенні, наведеному у статті 1 Закону України «Про оборону України», та/або дії яких створюють умови для виникнення воєнного конфлікту та застосування воєнної сили проти України.

10. До ліцензійних умов не можуть бути включені вимоги:

1) щодо додержання законодавства України у відповідній сфері та/або окремих законів у цілому;

2) законодавства, обов'язкові до виконання всіма суб'єктами господарювання.

11. Ліцензійними умовами встановлюються зміст та форма:

- 1) заяви про одержання ліцензії;
- 2) документів, що додаються до заяви про одержання ліцензії;
- 3) опису документів, що подаються для одержання ліцензії;
- 4) документів щодо кожного місця провадження господарської діяльності.

12. У ліцензійних умовах визначаються вичерпні переліки типів місць та засобів провадження господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, щодо яких встановлюються вимоги, передбачені абзацами п'ятим та шостим пункту 3 частини дев'ятої цієї статті.

13. Ліцензійні умови повинні відповідати принципам державної політики у сфері ліцензування.

Стаття 10. Оформлення та подання документів до органу ліцензування, видача документів органом ліцензування

1. Документи, подання яких до органу ліцензування передбачено цим Законом, можуть бути подані до органу ліцензування за вибором здобувача ліцензії:

{Абзац перший частини першої статті 10 в редакції Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

1) нарочно відповідно до пункту 3 частини другої статті 6 та у порядку, встановленому статтею 9 Закону України «Про адміністративні послуги»;

2) поштовим відправленням з описом вкладення;

{Пункт 2 частини першої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

3) в електронному вигляді за допомогою порталу електронних сервісів юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – портал електронних сервісів).

{Пункт 3 частини першої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

2. У разі оформлення документів, що складаються здобувачем ліцензії відповідно до цілей цього Закону, на паперовому носії вони складаються за допомогою друкувальних засобів або оформлюються рукописним способом.

3. Подання документів в електронному вигляді до органу ліцензування здійснюються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Частина третя статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

4. Електронні документи, що подаються здобувачем ліцензії відповідно до цілей цього Закону, оформлюються згідно з вимогами законів у сфері електронних документів.

5. Документи, що складаються здобувачем ліцензії відповідно до цілей цього Закону, повинні бути викладені державною мовою та підписані здобувачем ліцензії або іншою уповноваженою на це особою.

{Частина шоста статті 10 виключено на підставі Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

7. Заява про отримання ліцензії та підтвердні документи приймаються за описом.

8. При надходженні до органу ліцензування заяви про отримання ліцензії разом з підтвердними документами на паперових носіях на двох екземплярах опису документів уповноваженою посадовою особою органу ліцензування робиться відмітка про дату прийняття документів і засвідчується своїм підписом із зазначенням прізвища, ініціалів, посади. Один екземпляр опису уповноваженою посадовою особою органу ліцензування видається здобувачу ліцензії (а у разі подання здобувачем ліцензії документів до органу ліцензування нарочно – видається йому нарочно одразу після заповнення), а другий екземпляр опису залишається в органі ліцензування.

{Частина восьма статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

9. Письмові заяви (повідомлення), подані у спосіб, передбачений частиною восьмою цієї статті, до закінчення останнього дня строку, вважаються такими, що подані своєчасно.

Стаття 11. Документи, що подаються для одержання ліцензії

1. Здобувач ліцензії подає до органу ліцензування заяву про отримання ліцензії за визначеною ліцензійними умовами формою.

2. У заяві про отримання ліцензії повинна міститися інформація про:

1) здобувача ліцензії:

для юридичної особи – повне найменування, місцезнаходження, ідентифікаційний код;

для фізичної особи – підприємця – прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дані про місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків (не зазначається фізичною особою, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомила про це відповідний орган державної податкової служби і має відмітку у паспорті, – подається копія цієї відмітки) та згода на обробку персональних даних з метою забезпечення виконання вимог цього Закону;

2) вид господарської діяльності (повністю або частково), зазначений у статті 7 цього Закону, на провадження якого здобувач ліцензії має намір одержати ліцензію.

{Пункт 3 частини другої статті 11 виключено на підставі Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

3. До заяви про отримання ліцензії додаються:

1) документи відповідно до ліцензійних вимог;

2) копія паспорта керівника здобувача ліцензії (або довіреної особи) із відміткою органу державної податкової служби про повідомлення про відмову через свої релігійні переконання від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків (подається тільки фізичними особами – підприємцями, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби);

3) опис документів, що подаються для одержання ліцензії, у двох екземплярах.

4. Перелік підтвердних документів встановлюється ліцензійними умовами і є виключним.

5. Посадовим особам органів ліцензування забороняється вимагати від здобувача ліцензії (суб'єкта господарювання):

1) подання оригіналів документів (крім документів, що складаються безпосередньо здобувачем ліцензії);

2) зазначення здобувачами ліцензії у документах, що подаються для одержання ліцензії, інформації або подання документів, не передбачених законом;

3) документи, що підтверджують або спростовують інформацію про нього, які видаються іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування або їх посадовими особами (виписки, витяги, довідки, листи).

6. Документи, подання яких для одержання ліцензії передбачено цим Законом та прийняті органом ліцензування до розгляду для видачі ліцензії, поверненню здобувачеві ліцензії не підлягають.

7. З документів, поданих для одержання ліцензії на паперових носіях, органом ліцензування обов'язково виготовляється електронна копія шляхом сканування.

8. У разі подання електронних документів у випадках, передбачених цим Законом, усі документи, крім документів, що засвідчують повноваження уповноваженої особи, можуть засвідчуватися електронним цифровим підписом заявника відповідно до законодавства.

Електронний документ вважається одержаним органом ліцензування з часу надходження заявникові повідомлення в електронній формі про одержання такого електронного документа органом ліцензування. Орган ліцензування автоматично після отримання від заявника електронного документа надсилає йому електронний документ з підтвердженням факту одержання електронного документа.

Стаття 12. Порядок прийняття заяви про отримання ліцензії до розгляду та підстави для залишення її без розгляду

1. Орган ліцензування протягом трьох робочих днів з дня одержання заяви про отримання ліцензії встановлює наявність або відсутність підстав для залишення її без розгляду і в разі їх наявності приймає відповідне рішення.

{Частина перша статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

2. Підставою для залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду є:

1) підписані документи, що додаються до заяви для отримання ліцензії, подані не в повному обсязі;

2) заява або хоча б один з документів, що додається до заяви про отримання ліцензії:

підписаний особою, яка не має на це повноважень;

оформлений із порушенням вимог цього Закону, складений не за встановленою формою або не містить даних, які обов'язково вносяться до них згідно з цим Законом;

3) подання заяви з порушенням строків, передбачених цим Законом;

4) відсутність у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань відомостей про здобувача ліцензії (суб'єкта господарювання) або наявність відомостей про державну реєстрацію його припинення.

{Пункт 4 частини другої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

3. У рішенні про залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду зазначаються:

1) реквізити заяви про отримання ліцензії;

2) вид господарської діяльності, зазначений здобувачем ліцензії у заяві про отримання ліцензії;

3) дані про здобувача ліцензії (найменування та ідентифікаційний код юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові та реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи – підприємця (серія та номер паспорта для фізичної особи, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомила про це відповідний орган державної податкової служби та має відмітку у паспорті);

4) перелік обґрунтованих підстав для залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду і пропозиції щодо порядку їх усунення.

4. У рішенні про прийняття рішення про залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду зазначаються вичерпний перелік та опис підстав для прийняття такого рішення і пропозиції щодо усунення відповідних недоліків, які повинні бути викладені в чіткій і однозначній формі.

{Частина четверта статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

5. Після усунення причин, що стали підставою для прийняття рішення про залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду, здобувач ліцензії може повторно подати заяву про отримання ліцензії.

6. Забороняється залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду з підстав, не передбачених цією статтею.

7. Для цілей цього Закону використовуються відомості з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань.

{Частина сьома статті 12 в редакції Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

Стаття 13. Розгляд заяви про отримання ліцензії, відмова у видачі ліцензії

{Назва статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

1. Орган ліцензування після встановлення відсутності підстав для залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду розглядає її та підтвердні документи з метою встановлення відсутності або наявності підстав для відмови у видачі ліцензії шляхом аналізу підтвердних документів та одержання інформації з державних паперових та електронних інформаційних ресурсів.

2. У разі встановлення наявності підстав для відмови у видачі ліцензії орган ліцензування приймає обґрунтоване рішення про відмову у видачі ліцензії.

{Абзац другий частини другої статті 13 виключено на підставі Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

3. Підставою для прийняття рішення про відмову у видачі ліцензії за результатом розгляду заяви про отримання ліцензії є:

1) встановлення невідповідності здобувача ліцензії ліцензійним умовам, встановленим для провадження виду господарської діяльності, зазначеного в заяві про отримання ліцензії;

2) виявлення недостовірності даних у підтвердних документах, поданих здобувачем ліцензії. Виявленням недостовірності даних у підтвердних документах, поданих суб'єктом господарювання до органу ліцензування, є встановлення на момент подання документів здобувачем ліцензії чи ліцензіатом наявності розбіжності між даними, наведеними у них, та фактичним станом цього суб'єкта господарювання. Не вважаються недостовірними дані, підстава наведення яких суб'єктом господарювання не могла бути для нього завідомо неналежною.

4. У разі відмови у видачі ліцензії на підставі пункту 1 частини третьої цієї статті здобувач ліцензії може подати до органу ліцензування нову заяву про отримання ліцензії після усунення причин, що стали підставою для прийняття такого рішення.

5. У разі відмови у видачі ліцензії на підставі пункту 2 частини третьої цієї статті суб'єкт господарювання може подати до органу ліцензування нову заяву про отримання ліцензії не раніше ніж через три місяці з дати прийняття відповідного рішення про відмову.

6. У рішенні про відмову у видачі ліцензії зазначаються:

1) реквізити заяви про отримання ліцензії;

2) вид господарської діяльності, зазначений здобувачем ліцензії у заяві про отримання ліцензії;

3) найменування та ідентифікаційний код юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові та реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи — підприємця (серія та номер паспорта для фізичної особи, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомила про це відповідний орган державної податкової служби та має відмітку у паспорті);

4) перелік та опис підстав (обґрунтування) для прийняття рішення про відмову у видачі ліцензії;

5) пропозиції щодо усунення відповідних недоліків, які мають бути викладені в однозначній, зрозумілій та достатній для виконання здобувачем ліцензії формі.

7. У разі встановлення під час розгляду заяви про отримання ліцензії відсутності підстав для відмови у видачі ліцензії орган ліцензування приймає рішення про видачу ліцензії.

{Абзац перший частини сьомої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

Рішення, прийняті органом ліцензування відповідно до цього Закону, у день внесення їх до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань підлягають обов'язковому оприлюдненню на порталі електронних сервісів у порядку, визначеному Міністерством юстиції України.

{Абзац другий частини сьомої статті 13 в редакції Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

8. Строк прийняття рішення про видачу ліцензії становить десять робочих днів з дня одержання органом ліцензування заяви про отримання ліцензії.

9. Набуття здобувачем ліцензії права на провадження виду господарської діяльності, що підлягає

ліцензуванню, відбувається з моменту внесення рішення органу ліцензування про видачу ліцензії до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань.

{Частина дев'ята статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

10. У рішенні про видачу ліцензії орган ліцензування зазначає розрахункові реквізити для внесення плати за видачу ліцензії.

{Частина десята статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

11. Ліцензія на провадження здобувачем ліцензії визначеного ним виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, оформлюється органом ліцензування в електронному вигляді (запис про рішення органу ліцензування щодо видачі ліцензії суб'єкту господарювання в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань) та відображається у виписці з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань, яка видається ліцензіату безоплатно, та підлягає обов'язковому оприлюдненню на порталі електронних сервісів у порядку, визначеному Міністерством юстиції України в Порядку надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань.

{Частина одинадцята статті 13 в редакції Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

12. Ліцензія видається на необмежений строк.

13. Форму та зміст ліцензії визначає спеціально уповноважений орган з питань ліцензування.

{Частина чотирнадцяту статті 13 виключено на підставі Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

{Частина п'ятнадцяту статті 13 виключено на підставі Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

16. Непереоформлена у встановлений строк ліцензія є недійсною і підлягає анулюванню.

Стаття 14. Плата за видачу ліцензії

1. За видачу ліцензії справляється разова плата в розмірі одного прожиткового мінімуму, виходячи з розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що діє на день прийняття органом ліцензування рішення про видачу ліцензії, якщо інший розмір плати не встановлений законом.

{Абзац перший частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

Плата за видачу ліцензії, що видана Радою міністрів Автономної Республіки Крим або місцевим органом виконавчої влади, становить 10 відсотків від розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що діє на день прийняття рішення про видачу ліцензії.

{Абзац другий частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

Переоформлення ліцензії є безоплатним.

2. Плата за видачу ліцензії вноситься ліцензіатом у строк не пізніше десяти робочих днів з дня оприлюднення на порталі електронних сервісів рішення про видачу ліцензії.

{Частина друга статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

3. Документом, що підтверджує внесення плати за видачу ліцензії, є копія квитанції, виданої банком, копія платіжного доручення з відміткою банку, квитанція з платіжного термінала, квитанція (чек) з поштового відділення зв'язку.

4. Органу ліцензування забороняється вимагати від суб'єктів господарювання внесення плати за видачу ліцензії до прийняття рішення про її видачу.

5. Плата за видачу ліцензії, що видана органом ліцензування, який є центральним органом виконавчої влади або державним колегіальним органом, зараховується до Державного бюджету України.

Плата за видачу ліцензії, що видана Радою міністрів Автономної Республіки Крим, зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим.

Плата за видачу ліцензії, що видана органами ліцензування, які є місцевими органами виконавчої влади, зараховується до відповідного місцевого бюджету.

Стаття 15. Зміни, що стосуються ліцензіата або назви виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню

1. У разі зміни серії та номера паспорта ліцензіата — фізичної особи — підприємця, який через свої релігійні переконання відмовився від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомив про це відповідний орган державної податкової служби та має відповідну відмітку у паспорті, він невідкладно подає до органу ліцензування повідомлення про таку зміну, додавши до нього копію (фотокопію) паспорта з відміткою органу державної податкової служби про повідомлення про відмову через свої релігійні переконання від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків.

2. Ліцензіат зобов'язаний повідомляти органу ліцензування про всі зміни даних, які були зазначені в його документах, що додавалися до заяви про отримання ліцензії, у строк, встановлений ліцензійними умовами, але не пізніше ніж один місяць з дня настання таких змін.

3. У разі зміни переліку документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії, ліцензіат: у разі доповнення переліку новими документами — повинен подати до органу ліцензування документи, якими доповнено перелік, протягом строку, встановленого нормативно-правовим актом, яким затверджено відповідні зміни;

у разі зміни форми відомостей, що додаються до заяви про отримання ліцензії і складаються здобувачем ліцензії, — подає органу ліцензування відомості, форму яких змінено, за новою формою протягом строку, встановленого нормативно-правовим актом, яким затверджено відповідні зміни.

4. Якщо ліцензіат припиняється в результаті злиття, приєднання чи перетворення і його правонаступник має намір провадити вид господарської діяльності, на провадження якого ліцензіат мав ліцензію, такий правонаступник має право для забезпечення завершення організаційних заходів, пов'язаних з одержанням нової ліцензії на його здійснення, провадити у строк, що не перевищує трьох місяців, такий вид господарської діяльності на підставі раніше виданої ліцензії. Після закінчення цього строку правонаступник зобов'язаний отримати нову ліцензію, а раніше видана ліцензія підлягає анулюванню.

5. Якщо ліцензіат припиняється в результаті поділу, то лише один правонаступник за згодою правонаступників має право провадити вид господарської діяльності, на провадження якого ліцензіат мав ліцензію. Такий правонаступник має право для забезпечення завершення організаційних заходів, пов'язаних з одержанням ліцензії на його провадження, провадити у строк, що не перевищує шести місяців, такий вид господарської діяльності на підставі раніше виданої ліцензії. Після закінчення цього строку правонаступник зобов'язаний отримати нову ліцензію, а раніше видана ліцензія підлягає анулюванню.

6. правонаступник має повідомити про початок своєї господарської діяльності, вид якої підлягає ліцензуванню, відповідний орган ліцензування. Протягом встановленого частинами четвертою і п'ятою цієї статті відповідного строку правонаступник вважається ліцензіатом.

7. Право на здійснення виду господарської діяльності, на який отримано ліцензію, може переходити від ліцензіата, що був фізичною особою — підприємцем, до іншої фізичної особи, яка є її спадкоємцем. Така ліцензія ліцензіата підлягає у місячний строк переоформленню органом ліцензування на ім'я спадкоємця з дати набуття ним такого права, за умови відповідності спадкоємця вимогам відповідних ліцензійних умов.

У разі виникнення такої підстави для переоформлення ліцензії спадкоємець зобов'язаний протягом місяця подати до органу ліцензування заяву про переоформлення ліцензії та документи (їх копії (фотокопії), засвідчені спадкоємцем), що підтверджують наявність підстав для переоформлення ліцензії.

{Частина сьому статті 15 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

Зміна найменування ліцензіата (акціонерного товариства) у зв'язку із зміною типу акціонерного товариства або у зв'язку із перетворенням ліцензіата (акціонерного товариства) в інше господарське товариство не є підставою для переоформлення ліцензії. У такому разі товариство має право продовжувати провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності на підставі виданої раніше такому товариству відповідної чинної ліцензії.

{Частина сьому статті 15 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1983-VIII від 23.03.2017}

Вимагання додаткових документів, не передбачених цим Законом, для переоформлення ліцензії забороняється.

{Частина сьому статті 15 доповнено абзацом згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

Рішення про переоформлення ліцензії підлягає оприлюдненню на порталі електронних сервісів не пізніше робочого дня, наступного за днем прийняття такого рішення.

{Частина сьому статті 15 доповнено абзацом згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

У разі переоформлення ліцензії, виданої на паперовому носії, орган ліцензування приймає рішення про визнання ліцензії, що була переоформлена, недійсною.

{Частина сьому статті 15 доповнено абзацом згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

Непереоформлена у встановлений строк ліцензія є недійсною і підлягає анулюванню, крім випадку, передбаченого абзацом третім цієї частини.

{Частина сьому статті 15 доповнено абзацом згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1983-VIII від 23.03.2017}

8. У разі звуження ліцензіатом провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, на певну частину він подає до органу ліцензування заяву про звуження провадження ним цього виду господарської діяльності, в якій зазначає таку частину виду господарської діяльності, до якої він звужив провадження цього виду господарської діяльності. На підставі такої заяви орган ліцензування протягом п'яти робочих днів з дати її надходження приймає рішення про звуження провадження ліцензіатом виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню.

{Частина восьма статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

9. У разі наміру ліцензіата розширити провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, який провадиться ним частково, додатковою частиною він подає до органу ліцензування заяву про розширення провадження такого виду господарської діяльності, в якій зазначає вид господарської діяльності, до якого він має намір розширити свою діяльність (повністю або частково, доповнений додатковою частиною), відповідно до переліку видів господарської діяльності, визначених статтею 7 цього Закону, разом з документами згідно з відповідними ліцензійними умовами.

Заява про розширення провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, вважається заявою про отримання ліцензії в частині, на яку ліцензіат має намір розширити свою діяльність, та розглядається органом ліцензування за аналогією з порядком розгляду заяви про отримання ліцензії. Плата за надання ліцензії в частині, на яку ліцензіат має намір розширити свою діяльність, справляється як за отримання нової ліцензії відповідно до частини першої статті 14 цього Закону, якщо інше не передбачено законом.

10. Дані про рішення органу ліцензування щодо розширення або звуження виду господарської діяльності ліцензіата вносяться до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців у строк та в порядку, встановлені для видачі ліцензії.

11. Ліцензіат набуває право на провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, у розширеному вигляді у термін, встановлений частиною дев'ятою статті 13 цього Закону.

12. Повідомлення та заяви, що складаються ліцензіатами відповідно до цієї статті, повинні містити найменування та ідентифікаційний код ліцензіата – юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові та реєстраційний номер облікової картки платника податків ліцензіата – фізичної особи – підприємця (серія та номер паспорта для фізичної особи, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомила про це відповідний орган державної податкової служби та має відмітку у паспорті) згідно з відомостями з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

{Частина дванадцята статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

Стаття 16. Анулювання ліцензії

1. Анулюванням ліцензії є позбавлення ліцензіата права на провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, шляхом прийняття органом ліцензування рішення про анулювання його ліцензії.

Ліцензія вважається анульованою з дня, коли ліцензіат дізнався чи повинен був дізнатися про анулювання ліцензії, але у строк, не менший за один тиждень з дня прийняття органом ліцензування рішення про анулювання виданої йому ліцензії.

2. Підставою для прийняття рішення про анулювання ліцензії є:

1) заява ліцензіата про анулювання власної ліцензії. Не є підставою для анулювання ліцензії заява ліцензіата про анулювання його ліцензії, що подана після видання органом ліцензування розпорядчого документа про проведення перевірки додержання таким ліцензіатом вимог ліцензійних умов і до закінчення строку:

перевірки та усунення порушень ліцензійних умов (у разі їх наявності);

у тридцять робочих днів після спливу терміну виконання ліцензіатом розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов (крім випадку видання протягом цього строку органом ліцензування розпорядчого документа про проведення позапланової перевірки виконання ліцензіатом розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов);

2) набрання чинності рішенням органу ліцензування про анулювання ліцензії або скасування такого рішення спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування;

3) наявність у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань відомостей про державну реєстрацію припинення юридичної особи (державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця), крім випадку та строку, передбачених частиною четвертою статті 15 цього Закону;

{Пункт 3 частини другої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

4) подання копії свідоцтва про смерть фізичної особи – підприємця (у разі відсутності правонаступника);

5) акт про невиконання розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов, встановлених для виду господарської діяльності;

6) акт про повторне порушення ліцензіатом ліцензійних умов. Повторним порушенням ліцензіатом ліцензійних умов вважається вчинення ним протягом двох років з дня видання органом ліцензування розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов нового порушення хоча б однієї з вимог ліцензійних умов, щодо якої видавалося таке розпорядження;

7) акт про виявлення недостовірності даних у документах, поданих суб'єктом господарювання разом із заявою про отримання ліцензії;

8) акт про відмову ліцензіата у проведенні перевірки органом ліцензування. Відмовою ліцензіата у проведенні перевірки органом ліцензування вважається недопуск уповноважених посадових осіб органу ліцензування до здійснення перевірки додержання ліцензіатом вимог відповідних ліцензійних умов за відсутності передбачених для цього законом підстав (зокрема, ненадання документів, інформації щодо предмета перевірки на письмову вимогу посадових осіб органу ліцензування, відмова в доступі посадових осіб органу ліцензування до місць провадження діяльності, що підлягає ліцензуванню, об'єктів, що використовуються ліцензіатом при провадженні діяльності, що підлягає ліцензуванню, або відсутність протягом першого дня перевірки за місцезнаходженням ліцензіата особи, уповноваженої представляти інтереси ліцензіата на час проведення перевірки);

9) акт про документальне підтвердження встановлення факту контролю (вирішального впливу) за діяльністю ліцензіата осіб інших держав, що здійснюють збройну агресію проти України у значенні, наведеному у статті 1 Закону України «Про оборону України», та (або) дії яких створюють умови для виникнення воєнного конфлікту, застосування воєнної сили проти України;

10) несплата за видачу ліцензії відповідно до частини другої статті 14 цього Закону.

3. Акти, передбачені пунктами 5-9 частини другої цієї статті, мають містити детальне викладення фактів порушення законодавства, їх обґрунтування та у випадках, якщо вони стосуються невиконання ліцензіатом вимог відповідних ліцензійних умов, містити посилання на конкретні пункти цих ліцензійних умов.

До актів можуть долучатися фото та відеоматеріали, відзняті під час проведення перевірки.

4. Орган ліцензування приймає рішення про анулювання ліцензії протягом п'яти робочих днів з: дня одержання документа, передбаченого пунктом 1 частини другої цієї статті; дня виявлення відомостей, передбачених пунктом 2 частини другої цієї статті; наступного дня після закінчення строку, передбаченого пунктом 3 частини другої цієї статті; дня виявлення підстав, передбачених пунктами 4-9 частини другої цієї статті.

{Частину п'яту статті 16 виключено на підставі Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

6. Рішення про анулювання ліцензії повинно містити:

1) реквізити рішення про видачу ліцензії;

2) вид господарської діяльності, на провадження якого анулюється ліцензія;

3) найменування та ідентифікаційний код юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові та реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи – підприємця (серія та номер паспорта для фізичної особи, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомила про це відповідний орган державної податкової служби та має відмітку у паспорті);

4) підстави анулювання ліцензії.

7. Рішення про анулювання ліцензії, прийняте з підстав, передбачених пунктами 1-3 частини другої цієї статті, набирає чинності з дня його прийняття.

8. Рішення про анулювання ліцензії, прийняте з підстав, передбачених пунктами 4-9 частини другої цієї статті, набирає чинності через тридцять календарних днів з дня його прийняття.

9. Якщо ліцензіат протягом строку набрання чинності рішенням органу ліцензування про анулювання ліцензії, встановленого частиною восьмою цієї статті, подає скаргу (апеляцію) до Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування, дія цього рішення органу ліцензування зупиняється до прийняття рішення спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування за результатами розгляду апеляції Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування.

Рішення спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування набирає чинності з дня видання ним розпорядження про задоволення або відхилення апеляції чи про необхідність усунення порушень законодавства у сфері ліцензування.

10. У разі анулювання ліцензії з підстав, передбачених пунктами 5-10 частини другої цієї статті, суб'єкт господарювання може подати заяву про отримання ліцензії на право провадження відповідного виду господарської діяльності (повністю або частково) не раніше ніж через рік з дня набрання чинності рішенням органу ліцензування про анулювання попередньої ліцензії.

11. Рішення про анулювання ліцензії може бути оскаржено до суду.

Стаття 17. Ліцензійні справи

1. Орган ліцензування після надходження від здобувача ліцензії заяви про отримання ліцензії формує єдину ліцензійну справу щодо цього суб'єкта (якщо орган ліцензування ще не має ліцензійної справи щодо відповідного суб'єкта господарювання).

Ліцензійна справа – це єдиний набір документів на паперових або електронних носіях стосовно відповідного здобувача ліцензії чи ліцензіата, які подані ним, надходять до органу ліцензування

від органів державної влади, юридичних або фізичних осіб чи прийняті органом ліцензування в результаті реалізації своїх повноважень відповідно до цього Закону.

2. У ліцензійній справі зберігаються:

1) документи, подані здобувачем ліцензії чи ліцензіатом до органу ліцензування відповідно до вимог цього Закону (разом із конвертами);

2) завірені органом ліцензування копії (фотокопії) рішень стосовно здобувача ліцензії чи ліцензіата;

3) оригінали, копії (фотокопії) судових рішень, звернень правоохоронних органів, що надійшли до органу ліцензування стосовно здобувача ліцензії чи ліцензіата;

4) копії (фотокопії) розпоряджень спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування про усунення порушень органом ліцензування законодавства у сфері ліцензування, допущених стосовно здобувача ліцензії чи ліцензіата;

5) матеріали (документи або їх копії (фотокопії), завірені органом ліцензування) перевірок органом ліцензування додержання ліцензіатами вимог ліцензійних умов (зокрема скарг, що стали підставою для проведення позапланових перевірок, повідомлень органом ліцензування ліцензіатів про проведення планових перевірок, актів, складених за результатами проведення таких перевірок, та розпоряджень про усунення порушень ліцензійних умов);

6) оригінали судового рішення про витребування документів з ліцензійної справи, супровідні листи або документи, якими суд уповноважив осіб на їх одержання, фотокопії описів витребуваних документів;

7) інші документи, встановлені законом.

3. Електронні копії документів, зазначених у частині другій цієї статті, зберігаються у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань на електронних носіях і є невід'ємною частиною ліцензійної справи.

{Частина третя статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

4. Ліцензійні справи є перехідними справами постійного зберігання.

5. Посадові особи органу ліцензування, на яких покладено згідно з рішенням керівника цього органу повноваження щодо зберігання ліцензійних справ, несуть адміністративну, матеріальну або дисциплінарну відповідальність.

{Частина п'ята статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

6. Вилучення документів з ліцензійних справ здійснюється в порядку, передбаченому законом.

Орган ліцензування зобов'язаний зробити копії (фотокопії) документів, що вилучаються з ліцензійної справи, пронумерувати, прошити та завірити їх печаткою.

До ліцензійної справи долучаються документи, визначені законом, на підставі яких було вилучено документи з ліцензійної справи.

7. Витребування документів з ліцензійних справ здійснюється на підставі судового рішення.

Орган ліцензування зобов'язаний зробити копії (фотокопії) документів, що витребуються з ліцензійної справи, пронумерувати, прошити та завірити їх печаткою.

До ліцензійної справи долучаються судові рішення про витребування документів, супровідний лист або документ, яким суд уповноважив особу на їх одержання, та копія (фотокопії) до опису витребуваних документів.

Оригінали витребуваних документів надсилаються поштовим відправленням з описом вкладення до суду або передаються безпосередньо особі, уповноваженій судом на їх одержання.

8. Вилучення документів з ліцензійної справи не є підставою для відмови органом ліцензування у здійсненні передбачених цим Законом дій, крім випадку одержання органом ліцензування судового рішення про заборону їх вчинення.

Стаття 18. Відомості про ліцензування видів господарської діяльності в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань

1. До Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань вносяться відомості про ліцензування видів господарської діяльності, визначені Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань».

2. Органи ліцензування вносять до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань:

1) рішення, прийняті органами ліцензування відповідно до цього Закону, — у день їх прийняття;

2) документи, подані до органів ліцензування, та іншу інформацію про ліцензування видів господарської діяльності, необхідну для ведення зазначеного реєстру, — у день їх отримання органами ліцензування.

{Стаття 18 в редакції Закону № 835-VIII від 26.11.2015}

Стаття 19. Нагляд і контроль у сфері ліцензування

1. Державний нагляд за додержанням органами державної влади чи державними колегіальними органами вимог законодавства у сфері ліцензування здійснює спеціально уповноважений орган з питань ліцензування шляхом проведення планових та позапланових перевірок у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України за поданням спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування.

2. Спеціально уповноважений орган з питань ліцензування може проводити позапланові перевірки додержання органами ліцензування вимог законодавства у сфері ліцензування з підстав:

1) наявності повідомлення в письмовій формі про порушення органом ліцензування вимог законодавства у сфері ліцензування;

2) видання розпорядження про усунення порушень законодавства у сфері ліцензування з метою перевірки його виконання органом ліцензування;

3) виявлення інформації, що вказує на порушення органом ліцензування законодавства у сфері ліцензування (зокрема, у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, листах, щорічних звітах та офіційних інформаційних ресурсах органів ліцензування);

{Пункт 3 частини другої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

4) рішення Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування про необхідність проведення перевірки додержання певним органом ліцензування законодавства у сфері ліцензування;

5) за дорученням Кабінету Міністрів України.

3. Керівник органу ліцензування зобов'язаний забезпечити надання посадовим особам спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування при проведенні ними перевірки додержання органом ліцензування вимог законодавства у сфері ліцензування ліцензійних справ, інших документів та інформації з питань ліцензування і необхідні умови для проведення перевірки.

4. Спеціально уповноважений орган з питань ліцензування складає акт перевірки у двох примірниках в останній день перевірки.

Один примірник акта видається керівнику органу ліцензування, діяльність якого перевірялася, другий – зберігається спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування.

У разі виявлення порушення органом ліцензування законодавства у сфері ліцензування спеціально уповноважений орган з питань ліцензування протягом п'яти робочих днів з дня складення акта перевірки видає розпорядження про усунення порушень законодавства у сфері ліцензування.

5. Орган ліцензування, який одержав розпорядження про усунення порушень законодавства у сфері ліцензування, зобов'язаний в установленний у розпорядженні строк подати спеціально уповноваженому органу з питань ліцензування інформацію про виконання вимог такого розпорядження.

6. Контроль за наявністю у ліцензіатів (суб'єктів господарювання) ліцензій здійснюють державні органи, на які згідно із законом покладено функції контролю за наявністю ліцензій.

7. Контроль за додержанням ліцензіатами вимог ліцензійних умов здійснюють у межах своїх повноважень органи ліцензування шляхом проведення планових і позапланових перевірок відповідно до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

8. Для проведення перевірки органом ліцензування створюється комісія, до складу якої можуть входити виключно працівники його апарату і територіальних органів.

9. Позапланові перевірки додержання ліцензіатами вимог ліцензійних умов проводяться у разі наявності хоча б однієї з таких підстав:

1) виявлення у документах, що подаються ліцензіатом до органу ліцензування згідно з цим Законом, інформації, що вказує на недотримання ним вимог ліцензійних умов, – з метою перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов у відповідній частині;

2) виявлення у державних інформаційних ресурсах (паперових або електронних) інформації, що свідчить про порушення ліцензіатом вимог ліцензійних умов або не узгоджується з інформацією, що подається ліцензіатом органу ліцензування відповідно до вимог цього Закону, – з метою перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов у відповідній частині (зокрема, повідомлення про зміну даних, зазначених у підтвердних документах) або перевірки достовірності відповідної інформації;

3) розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов, видане за результатами проведення планових заходів, – з метою перевірки його виконання;

4) обґрунтоване звернення фізичної або юридичної особи про те, що внаслідок порушення ліцензіатом вимог ліцензійних умов такої особи (особам) було завдано матеріальної шкоди або порушено її (їхні) законні права чи інтереси, – з метою перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов у відповідній частині;

5) повідомлення посадових осіб контролюючих органів про виявлені в ході виконання контрольних

повноважень порушення ліцензіатом вимог ліцензійних умов — з метою перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов у відповідній частині;

6) неподання ліцензіатом у встановлений строк органу ліцензування звітності, подання якої передбачено ліцензійними умовами, без поважних причин, що унеможливляють її подання і настання яких не залежить від волі ліцензіата, та повідомлення про них органу ліцензування — з метою перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов у відповідній частині;

7) реалізація загрози життю чи здоров'ю людей, навколишньому природному середовищу або державній безпеці, яка безпосередньо пов'язана з провадженням ліцензіатом виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, та документально підтверджена органом державної влади, уповноваженим у відповідній сфері, — з метою перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов, що пов'язані з відповідним випадком.

10. Позапланова перевірка додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов з підстав, передбачених пунктами 2, 4 та 5 частини дев'ятої цієї статті, здійснюється лише за наявності погодження спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування, яке надається на підставі рішення Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування за зверненням органу ліцензування.

Звернення органу ліцензування повинно містити документальне підтвердження виявлення інформації, передбаченої пунктом 2 частини дев'ятої цієї статті, або завірену ним копію відповідного звернення чи повідомлення, передбачених пунктами 4 або 5 частини дев'ятої цієї статті.

Анонімні звернення не є підставою для проведення позапланових перевірок.

11. Перевірка додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов проводиться органом ліцензування залежно від предмета перевірки:

за місцезнаходженням ліцензіата;

за місцями провадження ліцензіатом господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню.

12. З метою забезпечення ліцензіатом присутності керівника, його заступника або іншої уповноваженої особи під час проведення органом ліцензування планової перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов, орган ліцензування вживає вичерпних заходів попереднього інформування (не менш як за десять робочих днів) ліцензіата про дату та місце проведення планової перевірки, зокрема за допомогою засобів поштового, телефонного, факсимільного та/або електронного поштового зв'язку.

13. Про проведення позапланової перевірки ліцензіат повідомляється у день перевірки.

14. Акт перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов складається в останній день проведення перевірки.

В акті відображаються питання, що перевірялися, та встановлений стан додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов.

У разі встановлення в ході перевірки додержання ліцензіатом вимог ліцензійних умов підстав для складання актів, що є підставами для анулювання ліцензії, такі акти складаються як окремі документи в останній день проведення перевірки.

15. Розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов видається органом ліцензування не пізніше трьох робочих днів з останнього дня проведення перевірки у разі виявлення за результатами її проведення порушень ліцензіатом вимог ліцензійних умов.

У разі складення за результатом проведення перевірки акта, що є підставою для анулювання ліцензії, розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов не видається.

16. Ліцензіат, який одержав розпорядження про усунення порушень вимог ліцензійних умов, зобов'язаний в установленій у розпорядженні строк подати до органу ліцензування інформацію про усунення зазначених у такому акті порушень.

Стаття 20. Відповідальність за порушення законодавства у сфері ліцензування під час провадження господарської діяльності

1. За провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, без ліцензії чи здійснення таких видів господарської діяльності з порушенням умов ліцензування посадові особи суб'єктів господарювання несуть адміністративну відповідальність, передбачену Кодексом України про адміністративні правопорушення.

2. У разі відсутності ліцензійних умов провадження відповідного виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню відповідно до закону, відповідальність за провадження такої господарської діяльності без ліцензії не застосовується.

3. За порушення законодавства у сфері ліцензування посадові особи органу ліцензування несуть адміністративну, матеріальну або дисциплінарну відповідальність.

Стаття 21. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування.

2. Ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій, передбаченої пунктом 8 частини першої статті 7 цього Закону, втрачає чинність з 1 січня 2018 року.

3. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 36, ст. 299 із наступними змінами) втрачає чинність з дня набрання чинності цим Законом.

4. Орган ліцензування, уповноважений здійснювати ліцензування господарської діяльності, визначеної пунктом 23 частини першої статті 7 цього Закону, оприлюднює на власному веб-сайті затверджений ним перелік заборонених для ввезення на територію України технічних засобів негласного отримання інформації.

5. До набрання чинності положенням про внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців інформації про ліцензування та видання Кабінетом Міністрів України акта щодо припинення ведення Єдиного ліцензійного реєстру органи ліцензування:

продовжують формувати, вести, надавати відомості з власних ліцензійних реєстрів та подавати їх до Єдиного ліцензійного реєстру згідно з порядком формування, ведення і користування відомостями ліцензійного реєстру та подання їх до Єдиного ліцензійного реєстру;

оприлюднюють прийняті ними рішення про видачу ліцензій на своїх офіційних веб-сайтах на наступний робочий день;

сприяють розпоряднику Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців у формуванні електронного інформаційного ресурсу реєстру щодо ліцензування.

6. Ліцензії на провадження видів господарської діяльності, що на день набрання чинності цим Законом є чинними, продовжують діяти.

Ліцензії на провадження видів господарської діяльності, зазначених у статті 7 цього Закону:

види господарської діяльності яких звужені, підлягають переоформленню, що здійснюється органом ліцензування у триденний строк безкоштовно;

які є чинними на день набрання чинності цим Законом та мали обмежений термін дії, є безстроковими і можуть бути, за заявою ліцензіата, переоформлені відповідним органом ліцензування безкоштовно у тиждень строк.

7. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

в абзаці першому частини першої статті 126 слова «а у випадках, передбачених законодавством, ліцензійної картки на транспортний засіб» виключити;

в абзаці першому частини першої статті 128 слова «чи без ліцензійної картки на транспортний засіб» виключити;

у статті 164:

в абзаці другому частини першої слова «двадцяти до ста» замінити словами «однієї тисячі до двох тисяч»;

в абзаці другому частини другої слова «ста до п'ятисот» замінити словами «двох тисяч до п'яти тисяч»;

в абзаці другому частини третьої слова «сорока до ста» замінити словами «однієї тисячі до двох тисяч»;

статтю 166-¹² викласти в такій редакції:

«Стаття 166-¹². Порушення законодавства у сфері ліцензування видів господарської діяльності

Порушення законодавства у сфері ліцензування видів господарської діяльності:

не прийняття рішення, не оформлення, не видача (не надсилання) передбаченого законом документа органом ліцензування протягом встановленого законом строку;

прийняття рішення, складання акта, видача розпорядження органом ліцензування, що не відповідає нормам законодавства у сфері ліцензування;

не внесення відомостей щодо ліцензування до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців протягом передбаченого законодавством у сфері ліцензування строку;

невиконання органом ліцензування у передбачений законом строк розпорядження про усунення порушень законодавства у сфері ліцензування –

тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб від п'ятдесяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частиною першою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, –

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від вісімдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

у частинах першій та другій статті 260 слова «ліцензійної картки на транспортний засіб» виключити;

статтю 265-³ виключити;

у частині першій статті 267 слова «ліцензійної картки на транспортний засіб» виключити;

2) в абзаці першому частини першої статті 213 Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131) слово «(ліцензії)» виключити;

3) у Земельному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3-4, ст. 27):
в абзаці першому частини восьмої статті 128 слова «відповідну ліцензію» замінити словами «відповідний дозвіл»;
в абзаці третьому частини другої статті 134 слова «спеціальних», «(ліцензій)» виключити;
в абзаці другому частини третьої статті 135 слова «має ліцензію на проведення земельних торгів та» виключити;

4) у Господарському кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 18-22, ст. 144):
частину третю статті 14 викласти в такій редакції:
«3. Відносини, пов'язані з ліцензуванням видів господарської діяльності, регулюються законом»;
абзац восьмий частини першої статті 239 доповнити словами «на умовах та в порядку, визначених законом»;

5) у Митному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., №№ 44-48, ст. 552):
у статті 405:
у назві слова «Ліцензія та дозволи» замінити словом «Дозволи»;
у частині першій:
перше речення виключити;
у другому реченні слово та цифри «пунктах 2-6» виключити;
у частині другій слово та цифри «пунктах 2-6» виключити;
частину першу статті 406 після слів «Дозвіл на» доповнити словами «здійснення митної брокерської діяльності»;
у частині першій статті 407 слово та цифри «пунктах 2-6» виключити;
у статті 408:
у назві слова «ліцензії та» виключити;
у частині першій слово «ліцензії» замінити словом «дозволу»;
частину другу виключити;
у частині першій статті 411 слово та цифри «пунктах 2-6» виключити;
пункт 6 частини третьої статті 412 викласти в такій редакції:
«6) у разі анулювання іншого дозволу, наявність якого є необхідною відповідно до статті 408 цього Кодексу»;

у частині першій статті 414 слово та цифри «пунктах 2-6» виключити;
у назві статті 415 слова «та ліцензії» виключити;
у пункті 11 частини другої статті 544 слова «та видача ліцензій» виключити;
{Підпункт 6 пункту 7 статті 21 втратив чинність на підставі Закону № 580-VIII від 02.07.2015}

7) у частині тридцять четвертій статті 16 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 29, ст. 377; 2007 р., № 3, ст. 29) слова «дисків для лазерних систем зчитування» виключити;

8) у Законі України «Про основи містобудування» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 52, ст. 683; 2007 р., № 16, ст. 76; 2011 р., № 34, ст. 343; 2012 р., № 29, ст. 345; 2013 р., № 48, ст. 682):
абзац шістнадцятий статті 2 після слова «будівництві» доповнити словами і цифрами «об'єктів IV і V категорій складності за переліком видів робіт, що визначається Кабінетом Міністрів України»;
абзац одинадцятий статті 8 після слова «будівництві» доповнити словами і цифрами «об'єктів IV і V категорій складності за переліком видів робіт, що визначається Кабінетом Міністрів України»;
абзац одинадцятий частини першої статті 9 доповнити словами і цифрами «об'єктів IV і V категорій складності за переліком видів робіт, що визначається Кабінетом Міністрів України»;
абзац восьмий частини першої статті 10 виключити;

9) у Законі України «Про дорожній рух» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 31, ст. 338 із наступними змінами):
в абзаці дванадцятому статті 4 слова «ліцензій і» виключити;
в абзаці другому частини другої статті 16 слова «ліцензійну картку на автомобільний транспортний засіб у разі надання послуг з перевезення пасажирів і небезпечних вантажів» виключити;
у частині другій статті 52-¹ слова «а також ліцензійну картку на транспортний засіб» виключити;

10) частину третю статті 8 Закону України «Про транспорт» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 51, ст. 446; 2006 р., № 22, ст. 184; 2011 р., № 11, ст. 69) виключити;

11) частини першу та другу статті 9 Закону України «Про пестициди і агрохімікати» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 14, ст. 91 із наступними змінами) виключити;

12) частину третю статті 15 Закону України «Про донорство крові та її компонентів» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 23, ст. 183; 2014 р., № 2-3, ст. 41) викласти в такій редакції:

«Взяття, переробка, зберігання донорської крові та її компонентів, реалізація їх та виготовлених з них препаратів закладами охорони здоров'я та їх підрозділами, зазначеними у частині першій цієї статті, а також переробка і зберігання донорської крові та її компонентів, реалізація виготовлених з них препаратів суб'єктами, зазначеними у частині другій цієї статті, дозволяється лише за наявності відповідної ліцензії, виданої центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я»;

13) у частині третій статті 8 Закону України «Про залізничний транспорт» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 40, ст. 183; 2006 р., № 22, ст. 184) слова «надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів залізничним транспортом» замінити словами «перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів залізничним транспортом загального користування»;

14) у Законі України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорожніх металів і дорожнього каміння та контроль за операціями з ними» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 9, ст. 34 із наступними змінами):

абзац третій частини першої статті 3 виключити;

частину першу статті 4 виключити;

друге речення частини першої статті 12 виключити;

абзац четвертий частини першої статті 19 виключити;

15) пункт «с» частини першої статті 17 Закону України «Про відходи» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 36-37, ст. 242; 2002 р., № 31, ст. 214; 2014 р., № 23, ст. 873) викласти в такій редакції:

«с) мати дозвіл на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, якщо їхня діяльність призводить до утворення відходів, для яких Пзув перевищує 1000»;

16) у пункті 8 частини першої статті 8 Закону України «Про обов'язковий примірник документів» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 22-23, ст. 199; 2002 р., № 17, ст. 121) слова «спеціально уповноваженому органу з питань ліцензування» замінити словами «центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності»;

17) у Законі України «Про металобрухт» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 25, ст. 212 із наступними змінами):

в абзаці дванадцятому статті 1 слова «та отримали відповідні ліцензії» виключити;

у статті 4:

частину другу викласти в такій редакції:

«Діяльність, пов'язана із заготівлею, переробкою брухту чорних та кольорових металів і його металургійною переробкою, провадиться в порядку, встановленому законодавством»;

частини третю, четверту та сьому виключити;

друге речення частини п'ятої виключити;

частину третю статті 5 виключити;

друге та третє речення частини другої статті 11 виключити;

абзац другий частини третьої статті 12 виключити;

абзаци п'ятий – сьомий частини другої статті 13 виключити;

у статті 15:

абзац четвертий частини першої виключити;

у частині другій слова «ліцензійних умов» виключити;

18) в абзаці другому частини першої статті 27 Закону України «Про архітектурну діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 31, ст. 246; 2006 р., № 39, ст. 342) слова «(кваліфікаційний сертифікат)» виключити;

19) у Законі України «Про племінну справу у тваринництві» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 6-7, ст. 37; 2010 р., № 37, ст. 494; 2011 р., № 11, ст. 69):

абзац другий частини другої статті 7 виключити;

у частині першій статті 9 слова «ліцензуванню та» виключити;

20) у статті 8 Закону України «Про кредитні спілки» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 15, ст. 101; 2012 р., № 7, ст. 53; 2014 р., № 28, ст. 935):

у назві слова «та ліцензування окремих видів діяльності» виключити;

частину четверту виключити;

21) у Законі України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 17, ст. 121; 2005 р., № 33, ст. 432; 2014 р., № 2-3, ст. 41, № 20-21, ст. 712):

у частині першій статті 1:

абзаци п'ятий, шостий, дев'ятий і десятий виключити;

в абзаці тринадцятому слова «органом, що видає ліцензію на виробництво дисків для лазерних

систем зчитування, матриць» замінити словами «центральною владою, що реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності»;

у частині другій статті 2 слова «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» виключити;

у статті 3:

частини першу, четверту і п'яту виключити;

у частині другій слова «і зазначає його у ліцензії» виключити;

в абзаці першому частини третьої слова «Ліцензія на виробництво дисків для лазерних систем зчитування, матриць видається суб'єкту господарювання, який виконав вимоги статті 10 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» і надав» замінити словами «Виробник дисків надає»;

у статті 4:

у назві слова «(ліцензійні умови)» виключити;

у частині першій:

в абзаці першому слова «що отримав ліцензію на виробництво» виключити;

у пункті «а» слово «ліцензованому» замінити словом «сертифікованому», а слова «та в ліцензованих приміщеннях» виключити;

у пункті «в» слова «ліцензованим обладнанням» виключити;

пункт «г» виключити;

у пункті «ж» слово «ліцензованих» виключити;

частини першу, другу, третю, четверту та шосту статті 5 виключити;

у статті 6:

у частині першій:

в абзаці другому слова «здійснюють центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ліцензування» замінити словом «здійснює»;

в абзаці третьому слова «центральною владою, що реалізує державну політику у сфері ліцензування», «інформації щодо виданих ліцензій та» та «згідно з ліцензіями на експорт/імпорт дисків для лазерних систем зчитування, матриць» виключити;

в абзаці першому частини другої слова «органом, що видає відповідну ліцензію» замінити словами «центральною владою, що реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності»;

абзаци другий — шостий виключити;

в абзаці сьомому слова «органу, що видає відповідну ліцензію» замінити словами «центральною владою, що реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності»;

у статті 7:

у частині першій слова «та Законом України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» виключити;

у частині другій:

в абзаці другому слово «ліцензованих» виключити;

абзац третій виключити;

в абзаці четвертому слова «ліцензовані» та «ліцензоване» виключити;

абзаци другий, п'ятий і шостий частини першої та частину другу статті 8 виключити;

у статті 9:

пункти 2 і 3 частини першої виключити;

частини другу, п'яту і шосту виключити;

22) у Законі України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 31-32, ст. 263 із наступними змінами):

частину третю статті 16 доповнити абзацом дванадцятим такого змісту:

«функціонування Єдиного державного реєстру згідно із Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності»;

у статті 17:

частину першу доповнити абзацом третім такого змісту:

«До Єдиного державного реєстру також включаються відомості щодо ліцензування видів господарської діяльності згідно із Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності», що становлять його складову»;

частини другу та четверту доповнити новим абзацом такого змісту:

«відомості про ліцензування відповідно до закону»;

статтю 19 доповнити частиною шістнадцятою такого змісту:

«16. Зміни до відомостей про ліцензування вносяться до Єдиного державного реєстру відповідно до закону»;

частину третю статті 38 після слів «Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку» доповнити словами «органи ліцензування видів господарської діяльності, на провадження яких відповідна юридична особа має чинні ліцензії»;

частину другу статті 39 після слів «фондів соціального страхування» доповнити словами «органам ліцензування видів господарської діяльності, на провадження яких відповідна юридична особа має чинні ліцензії»;

23) пункт «є» частини першої статті 5 Закону України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 7, ст. 46; 2011 р., № 41, ст. 413; 2012 р., № 42, ст. 586; 2014 р., № 24, ст. 885) виключити;

24) у Законі України «Про оцінку земель» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 15, ст. 229, № 38, ст. 471; 2010 р., № 5, ст. 40; 2013 р., № 40, ст. 534):

в абзаці третьому статті 6 слова «отримали ліцензії на виконання землеоціночних робіт у встановленому законом порядку» замінити словами «зареєстровані у Державному реєстрі сертифікованих інженерів-землевпорядників»;

в абзаці четвертому статті 11 слова «та ліцензування в установленому законом порядку землеоціночних робіт» виключити;

25) частину другу статті 7 Закону України «Про карантин рослин» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 19-20, ст. 167) виключити;

26) у Законі України «Про автомобільний транспорт» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 32, ст. 273 із наступними змінами):

абзац тридцять восьмий статті 1 виключити;

абзац дев'ятий частини другої, частини третьої, п'яту, сьому та восьму статті 9 виключити;

у частині п'ятій статті 19 слова «мають ліцензійну картку» замінити словами «використовуються згідно з відомостями, поданими ліцензіатом органу ліцензування господарської діяльності з надання послуг з перевезення пасажирів автомобільним транспортом, при провадженні такого виду господарської діяльності»;

у частині п'ятій статті 20 слова «ліцензійна картка на транспортні засоби для перевезення пасажирів і транспортні засоби для перевезення небезпечних вантажів» замінити словами «ліцензія на перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та/або небезпечних відходів»;

в абзаці третьому частини другої — сьомої та дев'ятої і абзаці другому частини восьмої статті 39 слова «ліцензійна картка» виключити;

у статті 46:

абзац третій частини першої викласти в такій редакції:

«відомості за підписом суб'єкта господарювання про автобуси, які будуть використовуватися на автобусному маршруті з зазначенням підстав для їх використання перевізником»;

частину четверту викласти в такій редакції:

«Під час визначення переможця конкурсу на міжміських та міжнародних автобусних маршрутах у разі рівних пропозицій претендентів перевага надається перевізникам, які представили до конкурсного комітету свідоцтво відповідності автобуса параметрам комфортності»;

в абзаці третьому частини третьої статті 48 слова «ліцензійна картка» виключити;

абзац третій частини третьої та четвертої статті 53 виключити;

в абзацах четвертому та п'ятому частини першої статті 60 слова «ліцензійної картки» замінити словом «ліцензії»;

27) статтю 2 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2007 р., № 29, ст. 389 із наступними змінами) доповнити частиною третьою такого змісту:

«Контроль за додержанням ліцензіатами вимог ліцензійних умов здійснюється органами ліцензування у встановленому цим Законом порядку з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності»;

28) у Законі України «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів» (Відомості Верховної Ради України, 2007 р., № 35, ст. 484 із наступними змінами):

абзац дев'ятий частини першої статті 7 виключити;

статтю 8-¹ виключити;

частини першу — третю статті 12 виключити;

29) у статті 38 Закону України «Про Державний земельний кадастр» (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 8, ст. 61):

в абзаці шостому частини першої слова «і особам, які отримали ліцензії на проведення землеоціночних робіт та земельних торгів, землеоціночних робіт та земельних торгів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України» виключити;

в абзаці шостому частини п'ятої слова «і особи, які отримали ліцензії на проведення землеоціночних робіт та земельних торгів, землеоціночних робіт, для виконання зазначених робіт» виключити;

30) в абзаці першому частини четвертої статті 2 Закону України «Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 29, ст. 345) слова «пов'язану із створенням об'єктів архітектури» замінити словами і цифрами «з будівництва об'єктів IV і V категорій складності за переліком видів робіт, які визначаються Кабінетом Міністрів України»;

31) абзац другий частини першої статті 7 Закону України «Про державні лотереї в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 31, ст. 369) викласти в такій редакції:

«Розмір плати за видачу ліцензії встановлює Кабінет Міністрів України»;

32) частину другу статті 3 Закону України «Про адміністративні послуги» (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 32, ст. 409) доповнити словами «зокрема Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності»;

33) частину четверту статті 24 Закону України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 37-38, ст. 2004) викласти в такій редакції:

«4. Ліцензії видаються окремо за кожною спеціальністю і можуть бути анульовані з підстав, передбачених цим Законом з урахуванням вимог Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності». Інформація про видачу та анулювання ліцензії вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти та Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців».

7-¹. Положення частин першої і третьої статті 8 цього Закону застосовуються з урахуванням вимог Закону України «Про ринок електричної енергії».

{Статтю 21 доповнено пунктом 7-¹ згідно із Законом № 2019-VIII від 13.04.2017}

8. Кабінету Міністрів України:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України

П.ПОРОШЕНКО

**м. Київ
2 березня 2015 року
№ 222-VIII**

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 51, ст.833)

{Із змінами, внесеними згідно із Законом
№ 2019-VIII від 13.04.2017, ВВР, 2017, № 27-28, ст.312
№ 2237-VIII від 07.12.2017}

Цей Закон визначає правовий статус Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, її завдання, функції, повноваження та порядок їх здійснення.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Статус Регулятора

1. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі — Регулятор), є постійно діючим незалежним державним колегіальним органом, метою діяльності якого є державне регулювання, моніторинг та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

2. Регулятор є юридичною особою публічного права, має відокремлене майно, що є державною власністю, рахунки в органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.

3. Роботу Регулятора забезпечують його центральний апарат і територіальні органи.

4. Територіальні органи Регулятора утворюються в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі за його рішенням як структурні підрозділи, що не мають статусу юридичної особи.

Територіальні органи діють на підставі положень, що затверджуються Регулятором. Повноваження територіальних органів визначаються Регулятором відповідно до закону.

Стаття 2. Сфера діяльності Регулятора

1. Регулятор здійснює державне регулювання, моніторинг та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг, зокрема:

1) у сфері енергетики:

діяльності з виробництва, передачі, розподілу, постачання електричної енергії;

діяльності з транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору), надання послуг установки LNG, постачання природного газу;

діяльності з транспортування нафти, нафтопродуктів та інших речовин трубопровідним транспортом;

2) у сфері комунальних послуг:

діяльності з виробництва теплової енергії на теплогенеруючих установках, включаючи установки для комбінованого виробництва теплової та електричної енергії, транспортування її магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, постачання теплової енергії в обсягах понад рівень, що встановлюється умовами та правилами провадження господарської діяльності (ліцензійними умовами);

діяльності у сфері централізованого водопостачання та водовідведення в обсягах понад рівень, що встановлюється умовами та правилами провадження господарської діяльності (ліцензійними умовами).

Розподіл видів діяльності відповідно до сфер застосовується виключно для цілей цього Закону.

2. Державне регулювання у сферах, визначених у частині першій цієї статті, здійснюється Регулятором відповідно до цього Закону, а також законів України «Про природні монополії», «Про ринок електричної енергії», «Про ринок природного газу», «Про трубопровідний транспорт», «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання

скидного енергопотенціалу», «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг», «Про теплопостачання», «Про питну воду та питне водопостачання», інших актів законодавства, що регулюють відносини у відповідних сферах.

{Частина друга статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2019-VIII від 13.04.2017}

Стаття 3. Мета, форми діяльності Регулятора та його основні завдання

1. Регулятор здійснює державне регулювання з метою досягнення балансу інтересів споживачів, суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, і держави, забезпечення енергетичної безпеки, європейської інтеграції ринків електричної енергії та природного газу України.

2. Регулятор здійснює державне регулювання шляхом:

1) нормативно-правового регулювання у випадках, коли відповідні повноваження надані Регулятору законом;

2) ліцензування діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг;

3) формування цінової і тарифної політики у сферах енергетики та комунальних послуг та реалізації відповідної політики у випадках, коли такі повноваження надані Регулятору законом;

4) державного контролю та застосування заходів впливу;

5) використання інших засобів, передбачених законом.

3. Основними завданнями Регулятора є:

1) забезпечення ефективного функціонування та розвитку ринків у сферах енергетики та комунальних послуг;

2) сприяння ефективному відкриттю ринків у сферах енергетики та комунальних послуг для всіх споживачів і постачальників та забезпечення недискримінаційного доступу користувачів до мереж/трубопроводів;

3) сприяння інтеграції ринків електричної енергії, природного газу України з відповідними ринками інших держав, зокрема в рамках Енергетичного Співтовариства, співпраці з Радою регуляторів Енергетичного Співтовариства, Секретаріатом Енергетичного Співтовариства та національними регуляторами енергетики інших держав;

4) забезпечення захисту прав споживачів товарів, послуг у сферах енергетики та комунальних послуг щодо отримання цих товарів і послуг належної якості в достатній кількості за обґрунтованими цінами;

5) сприяння транскордонній торгівлі електричною енергією та природним газом, забезпечення інвестиційної привабливості для розвитку інфраструктури;

6) реалізація цінової і тарифної політики у сферах енергетики та комунальних послуг;

7) сприяння впровадженню заходів з енергоефективності, збільшенню частки виробництва енергії з відновлюваних джерел енергії та захисту навколишнього природного середовища;

8) створення сприятливих умов для залучення інвестицій у розвиток ринків у сферах енергетики та комунальних послуг;

9) сприяння розвитку конкуренції на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг;

10) інші завдання, передбачені законом.

Стаття 4. Основні принципи діяльності Регулятора

1. Основними принципами діяльності Регулятора є:

1) законність;

2) самостійність і незалежність;

3) компетентність;

4) ефективність;

5) справедливість;

6) прогнозованість та своєчасність прийняття рішень;

7) адресність регулювання;

8) неупередженість та об'єктивність під час прийняття рішень;

9) відкритість і прозорість, гласність процесу державного регулювання;

10) недопущення дискримінації;

11) відповідальність за прийняті рішення.

Розділ II

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГУЛЯТОРА

Стаття 5. Гарантії незалежності Регулятора

1. Під час виконання своїх функцій та повноважень відповідно до закону Регулятор діє самостійно та незалежно від будь-якого іншого органу державної влади, іншого державного органу, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, суб'єктів господарювання, а також політичних партій, громадських об'єднань, професійних спілок чи їх органів.

2. Члени Регулятора, інші посадові особи Регулятора діють незалежно. Будь-які письмові чи усні вказівки, розпорядження, доручення органу державної влади, іншого державного органу, органу місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, суб'єктів господарювання, політичних партій, громадських об'єднань, професійних спілок чи їх органів, а також інших осіб, що стосуються виконання членами Регулятора, його посадовими особами своїх функцій і повноважень відповідно до закону, є незаконним впливом.

Органам державної влади, органам місцевого самоврядування, їх посадовим і службовим особам, суб'єктам господарювання, політичним партіям, громадським об'єднанням, професійним спілкам та їх органам забороняється втручатися у процеси державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Особи, які здійснюють незаконний вплив на процес виконання членами Регулятора, його посадовими особами своїх функцій і повноважень, несуть адміністративну та кримінальну відповідальність відповідно до закону.

3. Рішення Регулятора не підлягають погодженню органами державної влади, крім випадків, передбачених законодавством про захист економічної конкуренції.

Рішення Регулятора можуть бути оскаржені в судовому порядку. Оскарження рішень Регулятора не зупиняє їх виконання.

4. Регулятор має достатньо людських та фінансових ресурсів для виконання своїх завдань відповідно до цього Закону та інших законів. Регулятор самостійно розподіляє кошти, виділені Регулятору на відповідний рік, та розпоряджається ними.

5. Члени Регулятора, інші посадові особи Регулятора діють незалежно від приватних інтересів. Вони не мають права бути власниками корпоративних прав будь-яких суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до Закону України «Про запобігання корупції».

Регулятор затверджує правила професійної етики, що застосовуються до членів Регулятора, працівників центрального апарату і територіальних органів Регулятора. Правила професійної етики, зокрема, повинні містити:

1) вимоги щодо проведення членами Регулятора зустрічей з представниками суб'єктів, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, та/або суб'єктів, пов'язаних з ними відносинами контролю, з питань провадження такими суб'єктами діяльності за участю не менше двох інших членів Регулятора або керівників структурних підрозділів, а в разі проведення зустрічей працівниками центрального апарату та/або територіальних органів Регулятора – за участю не менше двох інших працівників;

2) зобов'язання повідомляти членами Регулятора, працівниками центрального апарату і територіальних органів Регулятора про наявність конфлікту інтересів у процесі виконання ними службових повноважень.

Вимоги цієї статті не обмежують право Регулятора на співпрацю з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування та не обмежують дію статей 15 і 16 цього Закону.

Стаття 6. Відносини Регулятора з Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, іншими органами державної влади

1. Регулятор щорічно, до 1 квітня року, наступного за звітним, подає до Верховної Ради України звіт про свою діяльність, звіт про використання коштів. Регулятор взаємодіє з Кабінетом Міністрів України, центральними органами виконавчої влади в питаннях розроблення і реалізації програм економічного та соціального розвитку України, державних цільових програм.

2. Регулятор розробляє та подає до Кабінету Міністрів України проекти актів Кабінету Міністрів України з питань, що належать до його компетенції, узагальнює та аналізує інформацію про їх виконання, вносить пропозиції щодо їх удосконалення.

3. Регулятор взаємодіє з Антимонопольним комітетом України та органами фінансового контролю у процесі моніторингу та під час проведення Антимонопольним комітетом України розслідувань на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг. У разі виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції Регулятор звертається до Антимонопольного комітету України з поданням для прийняття відповідного рішення.

4. Регулятор надає на запит Кабінету Міністрів України, інших органів державної влади документи, статистичну та іншу інформацію, необхідні для виконання ними своїх функцій.

Стаття 7. Правомочність члена Регулятора

1. Головою або членом Комісії може бути громадянин України, який має повну вищу освіту (технічну, юридичну або економічну), високі професійні та моральні якості, досвід роботи у сферах енергетики або комунальних послуг не менше п'яти років, у тому числі на керівних посадах не менше двох років, володіє державною мовою, має освітній і професійний рівень та стан здоров'я, необхідні для виконання своїх посадових обов'язків.

2. Не може бути призначена на посаду члена Регулятора особа, яка:

1) є членом політичної партії;

2) не менш як три місяці протягом одного року до дня подання заявки на відкритий конкурс входила до складу керівних органів політичної партії або перебувала у трудових чи інших договірних відносинах з політичною партією;

3) є членом органів управління суб'єктів природних монополій та/або суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сферах енергетики та комунальних послуг або близькі особи якої, визначені Законом України «Про запобігання корупції», є членом органів управління таких суб'єктів господарювання;

4) володіє прямо або опосередковано підприємствами або корпоративними правами будь-яких суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики або комунальних послуг, або члени сім'ї якої, визначені Законом України «Про запобігання корупції», є власниками таких підприємств або корпоративних прав;

5) за рішенням суду визнана неієздатною або дієздатність якої обмежена;

6) має судимість за вчинення злочину, не погашену або не зняту в установленому законом порядку (крім реабілітованої особи);

7) притягалася на підставі обвинувального вироку, що набрав законної сили, до кримінальної відповідальності за вчинення корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією;

8) до якої протягом року до дня подання заявки на відкритий конкурс застосовувалося адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією;

9) відповідно до вироку суду позбавлена права займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, або обіймати відповідні посади;

10) у разі призначення є близькою особою відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» іншим членам Регулятора;

11) не подала декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування за минулий рік або не пройшла спеціальну перевірку відповідно до Закону України «Про запобігання корупції»;

12) є особою, до якої застосовуються заборони, визначені частиною третьою або четвертою статті 1 Закону України «Про очищення влади»;

13) має громадянство іншої держави.

Стаття 8. Особливості призначення, припинення повноважень та правового статусу членів Регулятора

1. До складу Регулятора входять сім членів, у тому числі Голова.

2. Призначення на посаду члена Регулятора здійснюється за результатами відкритого конкурсного відбору на зайняття цієї посади, крім випадків, передбачених цим Законом. Організацію та проведення конкурсного відбору здійснює Конкурсна комісія з добору кандидатів на посади членів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – Конкурсна комісія), що утворюється і діє відповідно до цього Закону.

3. До складу Конкурсної комісії входять:

1) дві особи, яких визначає Президент України;

2) дві особи, яких визначає Верховна Рада України: одна особа – за поданням Комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого належить розвиток паливно-енергетичного комплексу, вугільної, газової, нафтової, нафтопереробної промисловості та електроенергетики; одна особа – за поданням Комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого належить житлово-комунальне господарство.

Комітети Верховної Ради України приймають рішення щодо кандидатур членів Конкурсної комісії, які пропонуються Верховній Раді України для обрання, на основі пропозицій депутатських фракцій (груп);

3) одна особа, яку визначає Кабінет Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у паливно-енергетичному комплексі.

Конкурсна комісія вважається повноважною у разі затвердження в її складі не менше чотирьох осіб.

Членами Конкурсної комісії можуть бути особи, які мають повну вищу освіту, бездоганну ділову репутацію, високі професійні та моральні якості, суспільний авторитет. Членами Конкурсної комісії не можуть бути особи, які є членами органів управління суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, а також особи, зазначені в частині другій статті 7 цього Закону, та особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, відповідно до пункту 1 статті 3 Закону України «Про запобігання корупції».

Член Конкурсної комісії не має права брати участь у конкурсному відборі на зайняття посади члена Регулятора.

Строк повноважень члена Конкурсної комісії становить три роки та може бути припинений достроково за ініціативою органу або особи, що призначила такого члена Конкурсної комісії, або за власною ініціативою члена Конкурсної комісії.

Члени Конкурсної комісії виконують свої функції на громадських засадах.

За пропозицією членів Конкурсної комісії до роботи Конкурсної комісії можуть залучатися представники Європейської Комісії, Секретаріату Енергетичного Співтовариства, інших міжнародних організацій, які співпрацюють з Україною у сферах енергетики та комунальних послуг. Представники зазначених міжнародних організацій беруть участь у роботі Конкурсної комісії з правом дорадчого голосу на громадських засадах.

Конкурсна комісія обирає голову та затверджує регламент своєї роботи.

Засідання Конкурсної комісії проводяться у формі відкритих слухань. Протокол засідання розміщується на офіційних веб-сайтах Президента України та Верховної Ради України протягом трьох робочих днів з дня його проведення.

Засідання Конкурсної комісії проводяться у формі відкритих слухань. Забезпечується відео- та аудіофіксація і трансляція у режимі реального часу засідання Конкурсної комісії на офіційних веб-сайтах Президента України та Верховної Ради України.

На засіданнях Конкурсної комісії як спостерігачі можуть бути присутніми народні депутати України, представники Європейської Комісії, Секретаріату Енергетичного Співтовариства, інших міжнародних організацій, які співпрацюють з Україною у сферах енергетики та комунальних послуг, а також представники громадськості.

Забороняється незаконне втручання державних органів, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, політичних партій, громадських об'єднань, інших фізичних або юридичних осіб у діяльність Конкурсної комісії.

Інформація про час і місце проведення засідання Конкурсної комісії оприлюднюється на офіційних веб-сайтах Президента України та Верховної Ради України не пізніше ніж за два робочі дні до його початку.

Протоколи засідань Конкурсної комісії розміщуються на офіційних веб-сайтах Президента України та Верховної Ради України протягом трьох робочих днів з дня їх проведення.

Роботу Конкурсної комісії забезпечує Апарат Верховної Ради України.

Конкурсна комісія оголошує прийом заявок на відкритий конкурс:

у разі закінчення строку повноважень члена (членів) Регулятора, визначеного цим Законом, – за три місяці до дня закінчення строку повноважень;

у разі дострокового припинення повноважень члена (членів) Регулятора відповідно до цього Закону – протягом п'яти робочих днів із дня припинення повноважень.

Прийом заявок на відкритий конкурс здійснюється протягом 45 календарних днів з дня оголошення конкурсу. Порядок та умови проведення відкритого конкурсу затверджуються Конкурсною комісією та розміщуються на офіційних веб-сайтах Президента України та Верховної Ради України, в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації.

Особа, яка претендує на участь у конкурсі, подає такі документи:

1) заяву про участь у конкурсі із зазначенням основних мотивів щодо зайняття посади члена Регулятора, до якої додається резюме довільної форми;

2) заяву про надання згоди на проведення спеціальної перевірки відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» та на обробку персональних даних відповідно до Закону України «Про захист персональних даних»;

3) автобіографію, що містить: прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), число, місяць, рік і місце народження, громадянство, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду (заняття), місце роботи, громадську діяльність (у тому числі на виборних посадах), членство у політичних партіях, у тому числі в минулому, наявність трудових або будь-яких інших договірних відносин з політичною партією упродовж двох років, що передують поданню заяви (незалежно від тривалості), контактний номер телефону та адресу електронної пошти, відомості про наявність чи відсутність судимості;

4) особовий листок з обліку кадрів;

5) копію паспорта громадянина України;

6) копії документів про освіту, вчені звання та наукові ступені;

7) медичну довідку про стан здоров'я за формою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, щодо перебування особи на обліку в психоневрологічних або наркологічних закладах охорони здоров'я;

8) копію військового квитка або посвідчення особи військовослужбовця (для військовослужбовців або військовозобов'язаних);

9) декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за рік, що передує року, в якому було оприлюднено оголошення про конкурс, за формою, визначеною відповідно до Закону України «Про запобігання корупції».

Відомості, що містяться у поданих відповідно до цієї частини документах, підлягають оприлюдненню упродовж трьох робочих днів після закінчення строку подання заявки на відкритий конкурс на офіційних веб-сайтах Президента України та Верховної Ради України, крім відомостей, які відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» віднесені до інформації з обмеженим доступом, та відомостей про контактний номер телефону, адресу електронної пошти кандидата.

Конкурсна комісія протягом 30 календарних днів з дня завершення прийому заявок на відкритий конкурс проводить необхідні процедури, передбачені порядком проведення відкритого конкурсу, за результатами голосування складає рейтинг кандидатів на посаду члена (членів) Регулятора та оприлюднює його на офіційних веб-сайтах Президента України та Верховної Ради України. Протягом зазначеного строку також проводяться спеціальна перевірка кандидатів, передбачена Законом України «Про запобігання корупції», і перевірка, передбачена Законом України «Про очищення влади».

Рішення Конкурсної комісії приймаються простою більшістю голосів її членів. У разі рівного розподілу голосів голос голови Конкурсної комісії є вирішальним.

Конкурсна комісія подає на розгляд Президента України кандидатури, які отримали найвищий рейтинг і пройшли передбачену цим Законом перевірку, загальним списком у кількості з розрахунку дві особи на одну посаду члена Регулятора.

Конкурсна комісія оприлюднює інформацію про кандидатів, які отримали найвищий рейтинг та подані на розгляд Президента України.

Президент України призначає на посаду члена (членів) Регулятора з відібраних Конкурсною комісією кандидатів не пізніше місячного строку з дня внесення Конкурсною комісією відповідного подання.

Члени Регулятора призначаються на посади указом Президента України.

У разі якщо членом Регулятора призначається особа, яка має представницький мандат та відповідно до законодавства не може суміщати свою службову діяльність з іншою роботою та/або діяльністю, така особа приступає до виконання обов'язків члена Регулятора лише після складання представницького мандата.

4. На працівників центрального апарату і територіальних органів Регулятора поширюється правовий статус державних службовців.

Апарат Регулятора очолює керівник апарату, який призначається на посаду та звільняється з посади Головою Регулятора за рішенням Регулятора.

5. Строк повноважень членів Регулятора становить шість років. При цьому забезпечується періодична ротація складу Регулятора. Одна й та сама особа не може бути членом Регулятора більше двох строків.

Схемою ротації членів Регулятора передбачається, що не більше двох нових членів Регулятора призначаються (призначаються повторно) протягом кожного календарного року, крім випадків, коли більше двох членів Регулятора звільняються достроково з посади протягом цього періоду. У разі дострокового звільнення членів Регулятора з посади нові призначення здійснюються на залишковий період перебування на посаді звільнених членів Регулятора.

6. Повноваження члена Регулятора припиняються достроково за рішенням Президента України у разі:

- 1) призначення чи обрання на іншу посаду за його згодою;
- 2) визнання його судом недієздатним або обмежено дієздатним, визнання його безвісно відсутнім чи оголошення його померлим;
- 3) набрання законної сили обвинувальним вироком суду стосовно нього;
- 4) набрання законної сили рішенням суду про притягнення до відповідальності за корупційне правопорушення або правопорушення, пов'язане з корупцією;
- 5) припинення його громадянства України або виїзду на постійне проживання за межі України;
- 6) подання заяви про звільнення з посади за власним бажанням, зокрема в разі неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я або у разі виходу на пенсію;
- 7) подання заяви про відставку у разі принципової незгоди з рішенням (рішеннями) Регулятора;
- 8) невідповідності вимогам частини другої статті 7 цього Закону;
- 9) смерті.

Не може бути підставою для звільнення члена Регулятора набуття повноважень новообраним Президентом України.

Повноваження члена Регулятора припиняються з дня видання указу Президента України про його звільнення.

7. Особа, повноваження якої на посаді члена Регулятора припинені, зобов'язана наступного року після припинення повноважень подати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік відповідно до Закону України «Про запобігання корупції».

Протягом двох років з дня припинення повноважень члена Регулятора особа не має права мати трудові або інші договірні відносини з будь-яким суб'єктом господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та/або комунальних послуг.

8. Член Регулятора, строк повноважень якого закінчився, а також повноваження якого достроково припинені у разі подання заяви про звільнення з посади за власним бажанням або про відставку, має право на компенсацію заробітної плати протягом шести місяців з дня закінчення строку його повноважень (звільнення) у розмірі середньої заробітної плати за останніх шість місяців, що передували місяцю закінчення строку повноважень (звільнення).

Право на компенсацію втрачає чинність після закінчення шестимісячного періоду з дня закінчення строку повноважень (звільнення) такого члена Регулятора. У разі працевлаштування члена Регулятора протягом строку виплати компенсації виплата компенсації припиняється з дня працевлаштування такої особи.

Стаття 9. Голова Регулятора

1. Голова Регулятора обирається членами Регулятора шляхом таємного голосування.

Голова Регулятора переобирається кожні два роки після дня затвердження першого складу Регулятора відповідно до цього Закону. У разі дострокового припинення повноважень Голови Регулятора члени Регулятора у 10-денний строк обирають члена Регулятора, який виконує обов'язки Голови до призначення нового члена Регулятора.

2. Голова Регулятора:

- 1) очолює Регулятора, спрямовує його діяльність;
- 2) розподіляє обов'язки між членами Регулятора відповідно до регламенту Регулятора;
- 3) подає на погодження Комітету Верховної Ради України з питань бюджету проект кошторису Регулятора на наступний рік;
- 4) представляє Регулятора у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності, громадянами, громадськими об'єднаннями, а також з міжнародними установами та організаціями;
- 5) представляє на пленарному засіданні Верховної Ради України річний звіт про діяльність Регулятора, а також звіт про використання коштів;
- 6) бере участь у засіданнях Кабінету Міністрів України з правом дорадчого голосу;
- 7) головує на засіданнях Регулятора та підписує від імені Регулятора постанови і розпорядження;
- 8) призначає члена Регулятора, уповноваженого виконувати функції та повноваження Голови у разі його відсутності;
- 9) здійснює інші повноваження, передбачені законом.

Стаття 10. Обмеження, що застосовуються до членів Регулятора, працівників центрального апарату і територіальних органів Регулятора

1. Не може бути призначена працівником центрального апарату та/або територіального органу Регулятора особа, яка:

- 1) не відповідає вимогам, встановленим Законом України «Про державну службу»;
- 2) має судимість за вчинення злочину, не погашену або не зняту в установленому законом порядку (крім реабілітованої особи), або була притягнута до відповідальності за корупційне правопорушення чи правопорушення, пов'язане з корупцією, протягом одного року до дня призначення;
- 3) відповідно до вироку суду позбавлена права займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, або обіймати відповідні посади;
- 4) має громадянство іноземної держави;
- 5) не подала декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік або не пройшла спеціальну перевірку відповідно до Закону України «Про запобігання корупції»;
- 6) належить до осіб, щодо яких застосовуються заборони, визначені частиною третьою або четвертою статті 1 Закону України «Про очищення влади»;

7) прямо чи опосередковано є членом органів управління та/або володіє підприємствами або корпоративними правами будь-яких суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики або комунальних послуг, або члени сім'ї якої, визначені Законом України «Про запобігання корупції», є власниками таких підприємств або корпоративних прав та/або є членами органів управління таких суб'єктів господарювання.

2. Члени Регулятора, працівники центрального апарату і територіальних органів Регулятора не мають права:

- 1) бути повіреними третіх осіб у справах Регулятора;

2) використовувати Регулятора, інших посадових осіб та майно Регулятора у партійних чи особистих інтересах.

На членів Регулятора, працівників його центрального апарату і територіальних органів поширюються інші обмеження та вимоги, встановлені Законом України «Про запобігання корупції».

3. У разі виникнення у члена Регулятора конфлікту інтересів під час виконання службових повноважень він повинен негайно повідомити про це Регулятора. У разі виникнення у працівника центрального апарату або територіального органу Регулятора конфлікту інтересів під час виконання службових повноважень така особа повинна негайно повідомити про це своєму безпосередньому керівникові для вжиття всіх необхідних заходів, спрямованих на запобігання чи усунення конфлікту інтересів шляхом надання доручення про виконання відповідного завдання іншій посадовій особі, працівнику, особистого виконання цього завдання чи в інший спосіб, передбачений законодавством.

Стаття 11. Фінансування діяльності Регулятора

1. Фінансування Регулятора, його центрального апарату і територіальних органів здійснюється за рахунок надходження до спеціального фонду Державного бюджету України внесків на регулювання, які сплачуються суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до статті 13 цього Закону. Внески на регулювання зараховуються до доходів спеціального фонду Державного бюджету України, не підлягають вилученню та використовуються за цільовим призначенням на фінансування діяльності Регулятора, його центрального апарату і територіальних органів.

{Частина перша статті 11 набирає чинності з 01.01.2017 — див. пункт 1 розділу IV}

2. Регулятор затверджує свій кошторис після погодження його проектом Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету.

Проект кошторису Регулятора оприлюднюється щорічно, не пізніше 1 червня, шляхом розміщення на офіційному веб-сайті Регулятора. Регулятор проводить відкрите обговорення проекту кошторису, за результатами якого проект кошторису може бути уточнений.

3. Голова Регулятора не пізніше 1 липня поточного року подає для погодження Комітету Верховної Ради України з питань бюджету проект кошторису Регулятора на наступний рік.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету у місячний строк приймає рішення про погодження кошторису Регулятора або надає обґрунтовані зауваження до нього. Рішення Комітету Верховної Ради України з питань бюджету підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті Регулятора у строк не пізніше п'яти днів з дня його прийняття.

У разі надходження зауважень Регулятор у 15-денний строк після їх отримання подає відкоригований проект кошторису Комітету Верховної Ради України з питань бюджету для погодження.

Після погодження проект кошторису подається Регулятором до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, для його включення до проекту Державного бюджету України на відповідний рік.

Регулятор затверджує кошторис після набрання чинності законом про Державний бюджет України на відповідний рік та розміщує його на своєму офіційному веб-сайті.

4. Контроль за цільовим використанням коштів Регулятора здійснюється відповідно до законодавства.

Звіт про виконання кошторису оприлюднюється на офіційному веб-сайті Регулятора та подається до Верховної Ради України разом із річним звітом Регулятора.

Стаття 12. Оплата праці членів Регулятора, працівників центрального апарату і територіальних органів Регулятора

1. Оплата праці членів Регулятора, працівників центрального апарату і територіальних органів Регулятора повинна забезпечувати достатні матеріальні умови для незалежного виконання ними службових обов'язків та стимулювати сумлінну працю.

2. Умови оплати праці членів Регулятора визначаються з урахуванням особливостей цього Закону.

3. Умови оплати праці, надання відпусток, питання соціального захисту працівників центрального апарату і територіальних органів Регулятора визначаються Законом України «Про державну службу» з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

4. Установлюються такі посадові оклади членам Регулятора, працівникам центрального апарату і територіальних органів Регулятора відповідно до розміру мінімальної заробітної плати, визначеної законом про Державний бюджет України на відповідний рік:

Голова Регулятора — 50;

член Регулятора — 40;

керівник, заступник керівника самостійного структурного підрозділу центрального апарату або територіального органу Регулятора, інші працівники центрального апарату або територіального органу Регулятора — від 10 до 25.

5. Голові, члену Регулятора можуть встановлюватись такі премії:
місячна або квартальна премія за відмінне виконання службових обов'язків;
за виконання окремих особливо важливих завдань.

Рішення про встановлення премій членам та Голові Регулятора приймається на його засіданні відповідно до затвердженого Регулятором Положення про преміювання та з урахуванням особистого внеску Голови, члена Регулятора в загальний результат роботи. Загальний розмір премій, які може отримати Голова, член Регулятора за рік, не може перевищувати 50 відсотків фонду посадового окладу для відповідних посад за рік.

6. Розмір та порядок встановлення надбавок, премій, інших виплат працівникам центрального апарату і територіальних органів Регулятора визначаються Законом України «Про державну службу».

Стаття 13. Порядок сплати внесків на регулювання

{Стаття 13 набирає чинності з 01.01.2017 — див. пункт 1 розділу IV}

1. Платниками внесків на регулювання є суб'єкти господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, визначену статтею 2 цього Закону.

2. Базою нарахування внеску на регулювання є чистий дохід платників внеску на регулювання від діяльності, що регулюється Регулятором, за звітний квартал.

3. Ставка внеску на регулювання визначається Регулятором щорічно шляхом ділення планового обсягу потреб у фінансуванні Регулятора на чистий дохід платників внеску на регулювання від діяльності, що регулюється Регулятором, за попередній рік.

Ставка внеску на регулювання підлягає перегляду Регулятором щоквартально з урахуванням обсягу чистого доходу платників внеску на регулювання від діяльності, що регулюється Регулятором, за попередній квартал.

Ставка внеску на регулювання не може перевищувати 0,1 відсотка чистого доходу платника внеску на регулювання від діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг за попередній квартал.

Методика (порядок) визначення ставки внеску на регулювання затверджується Регулятором.

4. Внески на регулювання сплачуються платниками до спеціального фонду Державного бюджету України щоквартально, протягом перших 30 днів кварталу, наступного за звітним, та є джерелом фінансування Регулятора.

5. У разі несплати внеску на регулювання або сплати його не в повному обсязі протягом кварталу, наступного за звітним, Регулятор приймає рішення про накладення на такого платника внеску штрафу у розмірі 5 відсотків несплаченої суми внеску на регулювання.

Рішення про накладення штрафу приймається Регулятором на підставі акта перевірки суб'єкта господарювання або подання відповідного структурного підрозділу Регулятора про несплату внеску на регулювання або сплату його не в повному обсязі протягом кварталу, наступного за звітним, у 15-денний строк з моменту складення акта перевірки або отримання відповідного подання та оформлюється постановою Регулятора.

Штраф може бути накладено протягом шести місяців з дня виявлення правопорушення, але не пізніше одного року з дня його вчинення.

Кошти, отримані внаслідок стягнення штрафів, зараховуються до доходів Державного бюджету України.

Платники внесків на регулювання не пізніше 15 днів з дня вручення або отримання копії постанови про накладення штрафу зобов'язані сплатити штраф та надати Регулятору копію завіреного банком платіжного документа, що засвідчує факт сплати штрафу.

У разі несплати штрафу та/або ненадання копії платіжного документа, що засвідчує факт сплати штрафу, в зазначений строк, виконання постанови про накладення штрафу здійснюється державною виконавчою службою в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження».

Рішення Регулятора про накладення штрафу може бути оскаржено до суду в порядку, встановленому законом.

Стаття 14. Порядок організації роботи Регулятора та прийняття рішень

1. Засідання Регулятора є основною формою його роботи як колегіального органу. Порядок організації роботи Регулятора, зокрема проведення його засідань, визначається регламентом, що затверджується Регулятором, та підлягає оприлюдненню на його офіційному веб-сайті.

2. Засідання Регулятора проводяться у формі відкритих слухань. На відкритих слуханнях розглядаються всі питання, розгляд яких належить до повноважень Регулятора, крім питань, що містять таємну інформацію.

У разі розгляду Регулятором питання, що містить таємну інформацію, порядок доступу до якої регулюється законом, Регулятор приймає рішення про розгляд такого питання в режимі закритого слухання.

3. Засідання Регулятора є правомочними у разі присутності на ньому більшості із загального складу Регулятора. У відкритих слуханнях мають право брати участь представники суб'єктів

господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, організацій, що представляють інтереси споживачів, громадських організацій, засобів масової інформації та інші заінтересовані особи.

У разі розгляду питання на закритих слуханнях Регулятор приймає рішення щодо доступу осіб, які можуть бути присутніми на таких слуханнях.

4. Регулятор на своїх засіданнях:

- 1) розглядає та приймає рішення з питань, що належать до його компетенції;
- 2) розглядає і схвалює в межах своїх повноважень проекти актів законодавства, пропозиції стосовно вдосконалення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг;
- 3) приймає нормативно-правові акти з питань, що належать до його компетенції;
- 4) затверджує щорічний звіт Регулятора;
- 5) затверджує регламент Регулятора;
- 6) розглядає справи про адміністративні правопорушення;
- 7) розглядає справи щодо видачі ліцензій та дотримання суб'єктами господарювання ліцензійних умов, а також щодо застосування санкцій за порушення ліцензійних умов та законодавства з питань державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій та суміжних ринків.

Перелік питань, що вносяться на розгляд Регулятора, оприлюднюється не пізніше як за три робочі дні до дня проведення засідання на офіційному веб-сайті Регулятора.

Разом з переліком питань, що вносяться на розгляд Регулятора, підлягають оприлюдненню на офіційному веб-сайті Регулятора проекти рішень Регулятора та обґрунтування до них, одержані зауваження та пропозиції, а також вмотивована позиція Регулятора щодо одержаних зауважень.

5. Голосування на засіданнях Регулятора здійснюється членами Регулятора особисто та самостійно.

Рішення Регулятора вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало не менше чотирьох членів Регулятора, присутніх на засіданні. Кожний член Регулятора має один голос. Член Регулятора, не згодний з прийнятим рішенням, може письмово викласти свою окрему думку, яка додається до такого рішення.

Рішення Регулятора оформлюються постановами, крім рішень щодо усунення порушень, виявлених під час здійснення контролю, які оформлюються розпорядженнями. Рішення Регулятора підписуються Головою.

Результати засідання Регулятора оформлюються протоколом. Протокол засідання Регулятора оприлюднюється на його офіційному веб-сайті не пізніше п'яти робочих днів з дня його проведення. Якщо до рішення Регулятора була подана окрема думка члена Регулятора, вона розміщується у публічному доступі як невід'ємна частина протоколу.

Регулятор забезпечує онлайн-трансляцію засідань, що проводяться у формі відкритих слухань, на своєму офіційному веб-сайті. Зберігання записів таких трансляцій та вільний доступ до них на офіційному веб-сайті забезпечується Регулятором протягом не менше одного року з дня проведення засідання.

6. Рішення Регулятора не підлягають державній реєстрації Міністерством юстиції України. Відсутність державної реєстрації рішень Регулятора не є підставою для відмови суду у прийнятті заяви про їх оскарження.

Регулятор веде реєстр всіх прийнятих рішень та забезпечує вільний доступ до них на своєму офіційному веб-сайті у затвердженому ним порядку.

7. Рішення Регулятора, що мають ознаки регуляторних актів, а також рішення з питань встановлення тарифів на товари (послуги) суб'єктів природних монополій, цін (тарифів) для населення (якщо відповідні повноваження щодо встановлення цін (тарифів) надані спеціальними законами) набувають чинності з дня, наступного за днем їх опублікування в офіційному друкованому виданні — газеті «Урядовий кур'єр», якщо більш пізній строк набрання ними чинності не встановлено самим рішенням, але не раніше дня офіційного опублікування рішення. Рішення підлягає опублікуванню у 15-денний строк з дня його прийняття.

Інші рішення Регулятора набувають чинності з дня їх прийняття, якщо рішенням не встановлено більш пізній строк набрання чинності, та доводяться до відома осіб, на яких поширюється їх дія, у порядку, встановленому Регулятором.

8. Рішення Регулятора, крім тих частин рішень, що містять таємну інформацію, підлягають оприлюдненню протягом п'яти робочих днів з дня їх прийняття на офіційному веб-сайті Регулятора. Обсяг конфіденційної інформації, що не підлягає розкриттю, визначається Регулятором на підставі клопотання заінтересованих осіб з урахуванням вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації».

9. Рішення Регулятора є обов'язковими до виконання суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг.

Стаття 15. Порядок підготовки рішень Регулятора, що мають ознаки регуляторних актів

1. Підготовка проектів рішень Регулятора, що мають ознаки регуляторних актів відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», здійснюється у порядку, визначеному цим Законом.

2. Кожен проект рішення Регулятора, що має ознаки регуляторного акта, разом з матеріалами, що обґрунтовують необхідність прийняття такого рішення, та аналізом його впливу оприлюднюються на офіційному веб-сайті Регулятора з метою одержання зауважень і пропозицій від інших органів державної влади, фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань та інших заінтересованих осіб.

Проект рішення Регулятора разом з матеріалами, що обґрунтовують необхідність прийняття такого рішення, та аналізом його впливу оприлюднюються Регулятором не пізніше п'яти робочих днів з дня оприлюднення повідомлення про оприлюднення цього проекту рішення.

Повідомлення про оприлюднення проекту рішення повинно містити:

1) стислий виклад змісту проекту рішення;
2) поштову та електронну адресу, на які можуть надсилатися зауваження та пропозиції;
3) інформацію про спосіб оприлюднення проекту рішення та відповідного аналізу впливу (назва друкованого засобу масової інформації та/або адреса сторінки в мережі Інтернет, де опубліковано чи розміщено проект рішення та аналіз його впливу, або інформація про інший спосіб оприлюднення, передбачений Регулятором);

4) інформацію про строк, протягом якого приймаються зауваження та пропозиції від органів державної влади, фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань та інших заінтересованих осіб;

5) інформацію про спосіб надання органами державної влади, фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями та іншими заінтересованими особами зауважень та пропозицій.

Оприлюднення проекту рішення Регулятора з метою одержання зауважень і пропозицій не може бути перешкодою для проведення громадських слухань та будь-яких інших форм відкритих обговорень цього проекту.

3. Строк, протягом якого приймаються зауваження та пропозиції до проектів рішень, встановлюється Регулятором і не може становити менше одного місяця та більше трьох місяців з дня оприлюднення відповідних проектів рішень.

4. Зауваження і пропозиції до проектів рішень, одержані протягом встановленого строку, оприлюднюються шляхом розміщення на офіційному веб-сайті Регулятора та підлягають обов'язковому розгляду Регулятором за участі фізичних, юридичних осіб, їх об'єднань, органів місцевого самоврядування та інших заінтересованих осіб, які надали такі зауваження та пропозиції, у порядку, затвердженому Регулятором.

У разі внесення до проекту рішення суттєвих змін Регулятор може повторно провести процедуру оприлюднення проекту рішення, збору і розгляду зауважень та пропозицій до нього.

Зауваження і пропозиції до проектів рішень Регулятора та інформація про результати їх розгляду Регулятором з обґрунтуванням прийняття або відхилення оприлюднюються на офіційному веб-сайті Регулятора не пізніше як за п'ять робочих днів до прийняття Регулятором рішення. Зазначені матеріали повинні залишатися у публічному доступі протягом одного року з дня прийняття відповідного рішення Регулятора.

5. Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, їх об'єднання, інші заінтересовані особи мають право подавати до Регулятора пропозиції про необхідність підготовки проектів рішень Регулятора, а також про необхідність їх перегляду. Регулятор протягом 30 днів з дати отримання пропозицій повідомляє про результати їх розгляду.

Стаття 16. Проведення відкритого обговорення проектів рішень Регулятора

1. Проекти рішень Регулятора з питань встановлення цін (тарифів), затвердження інвестиційних програм, якщо відповідні повноваження щодо встановлення цін (тарифів), затвердження інвестиційних програм надані Регулятору законом, підлягають відкритому обговоренню.

У разі якщо проект рішення Регулятора, що має ознаки регуляторного акта, стосується розвитку окремого регіону або територіальної громади, його розгляд забезпечується із залученням місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

У разі необхідності Регулятор може проводити відкриті обговорення з інших питань, що належать до його компетенції.

2. Відкрите обговорення проектів рішень Регулятора з питань встановлення цін (тарифів), затвердження інвестиційних програм у сфері комунальних послуг проводиться за місцем надання послуг суб'єктами господарювання.

3. Порядок проведення відкритого обговорення проектів рішень Регулятора затверджується Регулятором і має враховувати особливості організації та проведення відкритого обговорення окремих видів рішень Регулятора, зокрема визначених частиною першою цієї статті.

Стаття 17. Функції та повноваження Регулятора

1. Для ефективного виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг Регулятор:
 - 1) приймає обов'язкові до виконання рішення з питань, що належать до його компетенції;
 - 2) вносить пропозиції до органів державної влади щодо вдосконалення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг;
 - 3) розробляє та затверджує нормативно-правові акти, зокрема:
 - ліцензійні умови провадження господарської діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг;
 - порядки контролю за дотриманням вимог законодавства у відповідній сфері регулювання та ліцензійних умов;
 - порядок розрахунку та встановлення ставки внесків на регулювання;
 - показники якості надання послуг суб'єктами природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг та суб'єктами, що провадять діяльність на суміжних ринках;
 - правила розгляду звернень споживачів щодо дій суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, та врегулювання спорів;
 - правила врегулювання спорів, що виникають між суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг;
 - порядки (правила) організації обліку та звітності за видами ліцензованої діяльності;
 - порядки (методики) формування, розрахунку та встановлення державних регульованих цін і тарифів для суб'єктів природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг, а також для інших суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, якщо відповідні повноваження надані Регулятору законом;
 - кодекси систем передачі та розподілу електричної енергії, газотранспортної та газорозподільних систем, кодекси газосховищ та установки LNG, підготовлені операторами, та ініціює внесення змін до них;
 - порядки (методики) приєднання до електричних, теплових, газових мереж, розрахунку плати за приєднання та фінансування послуг з приєднання;
 - правила користування (постачання) товарами та послугами на роздрібних ринках;
 - форми звітності суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, та порядок їх подання;
 - 4) здійснює:
 - ліцензування видів господарської діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг, передбачених законом;
 - визначення умов, за яких суб'єкти природних монополій і суміжних ринків у сферах енергетики та комунальних послуг можуть провадити діяльність без ліцензії;
 - визначення умов доступу до товарів (послуг), що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг;
 - встановлення обмежень для суб'єктів природних монополій щодо суміщення видів діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг;
 - контроль за недопущенням перехресного субсидіювання при провадженні господарської діяльності суб'єктами природних монополій і суміжних ринків у сферах енергетики та комунальних послуг;
 - 5) контролює виконання операторами систем передачі та розподілу, операторами газотранспортної та газорозподільних систем, іншими суб'єктами ринків електричної енергії і природного газу, а у відповідних випадках — власниками систем їхніх зобов'язань відповідно до закону;
 - 6) затверджує типові та схвалює примірні договори відповідно до закону;
 - 7) здійснює сертифікацію операторів системи передачі та газотранспортної системи відповідно до встановленого ним порядку;
 - 8) визначає і публікує умови доступу до транскордонної системи передачі електричної енергії та природного газу, включаючи процедури розподілу пропускної спроможності та управління перевантаженням;
 - 9) затверджує і публікує умови надання послуг з балансування, які повинні надаватися на справедливій і недискримінаційній основі, ґрунтуватися на об'єктивних критеріях, з найбільшою економічною ефективністю і забезпечувати стимулювання користувачів мережі до балансування свого споживання енергії з мережі та постачання енергії в мережу;
 - 10) бере участь у регулюванні платіжно-розрахункових відносин на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг у випадках, визначених законом;
 - 11) контролює додержання ліцензіатами законодавства у відповідній сфері регулювання і ліцензійних умов провадження господарської діяльності та вживає заходів до запобігання порушенням ліцензійних умов;

12) розглядає справи про порушення ліцензійних умов, а також справи про адміністративні правопорушення і за результатами розгляду приймає рішення про застосування санкцій, накладення адміністративних стягнень у випадках, передбачених законом, приймає у межах своєї компетенції рішення про направлення до відповідних державних органів матеріалів про виявлені факти порушення законодавства;

13) встановлює державні регульовані ціни і тарифи на товари (послуги) суб'єктів природних монополій та інших суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, якщо відповідні повноваження надані Регулятору законом;

14) забезпечує захист прав та законних інтересів споживачів товарів (послуг), які виробляються (надаються) суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, розгляд звернень таких споживачів та врегулювання спорів, надання роз'яснень з питань застосування нормативно-правових актів Регулятора;

15) здійснює моніторинг та аналіз ринків у сферах енергетики та комунальних послуг;

16) організує проведення науково-технічних та аналітичних досліджень з питань, що належать до його компетенції;

17) оприлюднює інформацію про свою діяльність відповідно до закону та здійснює інші заходи щодо налагодження діалогу з громадськістю, створює умови для участі громадян у процесі формування та реалізації державної політики;

18) бере участь у підготовці проектів міжнародних договорів України;

19) здійснює заходи щодо адаптації законодавства України у сфері енергетики до законодавства Європейського Союзу та проводить консультації з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства щодо питань адаптації законодавства України;

20) встановлює мінімальні стандарти та вимоги до якості обслуговування споживачів та постачання природного газу, електричної і теплової енергії, здійснює моніторинг їх дотримання;

21) погоджує/схвалює інвестиційні програми (плани розвитку) суб'єктів, діяльність яких регулюється Регулятором, у випадках, встановлених законом;

22) забезпечує досудовий розгляд спорів, що виникають між суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг;

23) здійснює у встановленому законодавством порядку видавничу діяльність;

24) забезпечує відповідно до закону доступ споживачів до інформації про ціни/тарифи у сферах постачання електричної енергії, природного газу, а також у сферах теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення;

25) проводить консультації з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства з метою отримання висновків щодо застосування європейського енергетичного права;

26) виконує інші функції та повноваження, визначені законом.

2. Регулятор має право:

1) приймати рішення з питань, що належать до його компетенції, які є обов'язковими до виконання;

2) вимагати від операторів систем передачі та розподілу електричної енергії або операторів газотранспортної та газорозподільних систем за необхідності змінювати умови і положення, у тому числі тарифи або методики, з метою забезпечення їх пропорційності і застосовування на недискримінаційній основі;

3) отримувати безоплатно на свій запит необхідні для виконання покладених функцій:

від суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, — копії документів, статистичну та іншу інформацію про їхню діяльність;

від органів державної влади — документи, матеріали, статистичну та іншу інформацію, необхідну для виконання покладених функцій;

4) вимагати від суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, надання у визначені Регулятором строки, але не менш як протягом 10 робочих днів, завірених в установленому законодавством порядку копій документів, пояснень та іншої інформації, пов'язаної з провадженням такими суб'єктами ліцензованої діяльності, необхідних для виконання покладених функцій;

5) передавати у порядку, встановленому законодавством, відповідним державним органам матеріали про виявлені факти порушення законодавства;

6) звертатися до суду з підстав, передбачених законом, та здійснювати захист своїх прав та законних інтересів у суді;

7) залучати вчених та спеціалістів центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками) до розроблення проектів нормативно-правових актів, проведення консультацій та експертиз у сферах енергетики та комунальних послуг;

8) укладати угоди про співробітництво з питань своїх повноважень з іноземними і міжнародними органами та організаціями, у тому числі з регулюючими органами інших держав;

9) співпрацювати з регулюючими органами інших держав і Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства, отримувати і надавати будь-яку інформацію, необхідну для виконання покладених на них завдань відповідно до цього Закону;

10) утворювати за потреби у межах своєї компетенції робочі групи, постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи;

11) інші права, визначені законом.

3. У процесі здійснення функцій та повноважень, визначених цим Законом та іншими законами, Регулятор може поширювати конфіденційну інформацію, отриману від суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, а також конфіденційну інформацію, отриману від споживачів (замовників) товарів (послуг) таких суб'єктів, лише за згодою осіб, які обмежили доступ до такої інформації, а за відсутності такої згоди – лише в інтересах національної безпеки.

4. Порядки (методики) формування, розрахунку та встановлення державних регульованих цін і тарифів для суб'єктів природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг, а також для інших суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, затверджені Регулятором, мають бути недискримінаційними і прозорими та підлягають оприлюдненню на офіційному веб-сайті Регулятора та в офіційному друкованому виданні. При розробленні та затвердженні зазначених методик Регулятор має забезпечити, щоб суб'єкти природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг отримали належні стимули на коротко- та довгостроковий періоди щодо підвищення ефективності, ліквідації перехресного субсидіювання між видами діяльності та групами споживачів, сприяння ринковій інтеграції та безпеці постачання.

У разі застосування будь-якого способу державного регулювання цін порядки (методики) формування, розрахунку та встановлення тарифів повинні забезпечити покриття економічно обґрунтованих витрат, залучення необхідних інвестицій, дотримання екологічних вимог, вимог якості та безпеки, обґрунтованої прибутковості. Такі порядки (методики) повинні сприяти використанню місцевих, відновлюваних та вторинних енергетичних ресурсів, а також сприятливих до навколишнього природного середовища технологій.

У разі застосування будь-якого способу державного регулювання цін з метою встановлення довгострокового тарифу суб'єкти господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг подають на узгодження Регулятору розроблену довгострокову інвестиційну програму після її громадського обговорення. З метою встановлення річного тарифу суб'єкти господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг подають на узгодження Регулятору річний інвестиційний план. Довгострокові інвестиційні програми та річні інвестиційні плани є публічною інформацією та повинні бути загальнодоступними.

5. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг розробляються та затверджуються Регулятором з урахуванням особливостей, визначених законами.

Стаття 18. Питання транскордонної торгівлі

1. Співпраця Регулятора з регулюючими органами інших держав і Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства, а також на регіональному рівні здійснюється з метою:

1) сприяння застосуванню оперативних заходів для оптимального управління мережею (системою);

2) сприяння об'єднанню ринків електричної енергії та природного газу, спільному розподілу транскордонної пропускної потужності та забезпеченню належного рівня міжсистемної пропускної потужності, у тому числі нових міжсистемних з'єднань у регіоні або між регіонами, для забезпечення розвитку ефективної конкуренції та підвищення безпеки постачання без дискримінації постачальників у різних державах – членах Енергетичного Співтовариства;

3) координації розроблення кодексів мереж (систем) для відповідних операторів та інших суб'єктів ринків електричної енергії та природного газу та їх періодичного перегляду;

4) координації розроблення правил управління перевантаженням.

2. Співпраця Регулятора з регулюючими органами інших держав і Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства здійснюється, за потреби, спільно з іншими державними органами, у межах їх повноважень.

Розділ III ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ФУНКЦІЙ ТА ПОВНОВАЖЕНЬ РЕГУЛЯТОРА

Стаття 19. Особливості здійснення державного контролю на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг

1. Регулятор здійснює державний контроль за дотриманням суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах

та ліцензійних умов шляхом проведення планових та позапланових виїзних, а також невиїзних перевірок відповідно до затверджених ним порядків контролю.

2. Перевірка проводиться на підставі рішення Регулятора.

3. Для проведення перевірки створюється комісія з перевірки, що складається не менш як із трьох представників центрального апарату та/або територіальних органів Регулятора.

4. Під час здійснення державного контролю Регулятор має право:

1) вимагати від суб'єкта господарювання усунення виявлених порушень вимог цього Закону та законів, що регулюють діяльність у сфері енергетики та комунальних послуг, і ліцензійних умов;

2) фіксувати процес здійснення планового або позапланового заходу чи кожен окрему дію засобами аудіо- та відеотехніки, не перешкоджаючи здійсненню такого заходу;

3) вимагати припинення дій, що перешкоджають здійсненню державного контролю;

4) призначати експертизу, одержувати пояснення, довідки, копії документів, відомості з питань, що виникають під час державного контролю;

5) приймати обов'язкові до виконання суб'єктом господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, рішення про усунення виявлених порушень;

6) накладати штрафні санкції та вживати заходів, передбачених законом.

5. За результатами перевірки складається акт у двох примірниках, який підписується членами комісії з перевірки.

Один примірник акта про результати перевірки передається суб'єкту господарювання, діяльність якого перевірялася, або уповноваженій ним особі.

У разі відмови суб'єкта господарювання або уповноваженої ним особи прийняти акт про результати перевірки такий акт надсилається суб'єкту господарювання рекомендованим листом протягом п'яти робочих днів з дня підписання акта членами комісії з перевірки.

Суб'єкт господарювання, діяльність якого перевірялася, має право надати письмові пояснення та обґрунтування щодо проведеної перевірки та/або виявлених порушень у строк до п'яти робочих днів з дня отримання акта про результати перевірки.

У разі виявлення порушень акт про результати перевірки вноситься на засідання Регулятора, за результатами якого Регулятор приймає рішення про застосування до суб'єкта господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, санкції, передбаченої цим Законом.

Акт про результати перевірки разом із поясненнями та обґрунтуванням суб'єкта господарювання, діяльність якого перевірялася, підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті Регулятора до розгляду акта на засіданні Регулятора.

6. Планові перевірки суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, проводяться не частіше одного разу на рік відповідно до річних планів, які затверджуються Регулятором до 1 грудня року, що передує плановому, та оприлюднюються на його офіційному веб-сайті.

План здійснення заходів державного контролю на відповідний плановий період оприлюднюється на офіційному веб-сайті Регулятора не пізніше як за п'ять днів до початку відповідного планового періоду.

Планова виїзна перевірка проводиться за умови письмового повідомлення суб'єкта господарювання про проведення планового заходу не пізніше як за 10 днів до дня його початку.

Строк проведення планової виїзної перевірки не може перевищувати 15 робочих днів, а щодо суб'єктів малого підприємництва – п'яти робочих днів.

У разі великих обсягів перевірки за рішенням Регулятора строк проведення планової виїзної перевірки може бути збільшений до 20 робочих днів, а для суб'єктів малого підприємництва – до семи робочих днів з внесенням відповідних змін до посвідчення на проведення перевірки.

Щорічно, до 1 квітня, Регулятор готує звіт про виконання річного плану державного контролю суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, за попередній рік, який включається до річного звіту про діяльність Регулятора та підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті Регулятора.

7. Підставою для проведення позапланової виїзної перевірки є:

1) подання суб'єктом господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, письмової заяви про здійснення заходу державного контролю;

2) обґрунтоване звернення фізичної або юридичної особи про порушення суб'єктом господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, її законних прав;

3) обґрунтоване звернення суб'єктів господарювання та споживачів про порушення суб'єктом природної монополії законодавства з питань доступу до електричних/теплових/газових мереж та/або порушення ліцензійних умов;

4) перевірка виконання рішень Регулятора щодо усунення порушень вимог законодавства, прийнятих за результатами планових або позапланових перевірок.

Строк проведення позапланової виїзної перевірки не може перевищувати 10 робочих днів, а щодо суб'єктів малого підприємництва – трьох робочих днів.

У разі великих обсягів перевірки за рішенням Регулятора строк проведення позапланової виїзної перевірки може бути збільшений до 20 робочих днів, а для суб'єктів малого підприємництва – до п'яти робочих днів з внесенням відповідних змін до посвідчення на проведення перевірки.

8. Позапланова невиїзна перевірка проводиться виключно у приміщенні Регулятора або його територіального органу.

Підставою для проведення позапланової невиїзної перевірки суб'єкта господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, є:

1) неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації;

2) неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірних даних у звітності в установлений Регулятором строк або в інших документах;

3) неподання копій документів, засвідчених в установленому законодавством порядку, пояснень та іншої інформації на законну вимогу Регулятора.

Позапланова невиїзна перевірка суб'єкта господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, може проводитися без попередження заздалегідь.

Згода суб'єкта, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, його повідомлення про проведення позапланової невиїзної перевірки, його присутність під час проведення такої перевірки є необов'язковими.

Про результати позапланової невиїзної перевірки (про факти виявлення порушень законодавства та їх перелік або про відсутність порушень) суб'єкт господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, повідомляється рекомендованим листом протягом п'яти робочих днів після підписання акта про результати позапланової невиїзної перевірки.

9. До проведення перевірок Регулятор має право залучати представників інших державних органів, органів місцевого самоврядування за згодою керівників цих органів.

10. Про виявленні під час проведення перевірок факти, що можуть свідчити про порушення законодавства про захист економічної конкуренції або про наявність ознак злочину, Регулятор повідомляє Антимонопольний комітет України або правоохоронні органи відповідно до повноважень, встановлених законом.

Стаття 20. Моніторинг ринків у сферах енергетики та комунальних послуг

1. Регулятор здійснює моніторинг функціонування ринків у сферах енергетики та комунальних послуг, який забезпечується шляхом проведення аналізу та оцінки, зокрема:

1) рівня прозорості та конкуренції на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг;

2) рівня та ефективності відкриття ринків у сферах енергетики та комунальних послуг, рівня конкуренції на оптовому і роздрібному ринках, статистики зміни постачальника і відключень, рівня цін та якості робіт з технічного обслуговування, скарг споживачів, застосування положень договорів, що обмежують конкуренцію на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, а також будь-яких інших практик, що призводять до порушення, спотворення або обмеження конкуренції на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг;

3) оптових та роздрібних цін на товари (послуги) на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг;

4) порушень та/або обмежень конкуренції на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, проявів обмежувальної договірної практики на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, включаючи індивідуальні умови договорів з великими непобутовими споживачами і, за потреби, інформує Антимонопольний комітет України про таку практику;

5) виконання суб'єктами господарювання, що провадять діяльність на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, своїх зобов'язань відповідно до законодавства;

6) відсутності проявів перехресного субсидювання між різними видами діяльності, категоріями споживачів (замовників) на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг;

7) стану безпеки постачання енергоресурсів та безперебійної роботи інфраструктури;

8) розроблення та реалізації інвестиційних програм і заходів з інвестиційного планування щодо операторів систем передачі, газотранспортної системи у коротко- і довгостроковій перспективі з метою підвищення ефективності роботи систем і сприяння ринковій інтеграції;

9) інвестицій у генеруючі потужності з метою забезпечення безпеки постачання електричної енергії;

10) дотримання вимог щодо надійності та безперебійності енерго-, тепло-, газопостачання та постачання комунальних послуг, стандартів та вимог до якості обслуговування споживачів;

11) виконання операторами систем передачі та розподілу, операторами газотранспортної та газорозподільних систем їхніх функцій та зобов'язань відповідно до законодавства;

12) дотримання вимог щодо надійності та безперебійності енергопостачання, газопостачання, стандартів якості послуг з енергопостачання, газопостачання, правил управління перевантаженнями, включаючи правила розподілу пропускної спроможності електричних (газових) міждержавних мереж;

13) застосування правил, що регулюють розподіл міжсистемної пропускної потужності і управління перевантаженнями в системах передачі електричної енергії та природного газу, включаючи перевантаження міжсистемних з'єднань, заснованих на зобов'язаннях, взятих Україною відповідно до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства;

14) доступу до мереж для нових генеруючих потужностей, зокрема усунення перешкод, які можуть перешкоджати доступу нових учасників ринків електричної енергії (у тому числі електроенергії, що виробляється з відновлюваних джерел енергії) та природного газу;

15) умов доступу до акумулюючої здатності в системі передачі природного газу (заповнення системи) та інших допоміжних послуг, пов'язаних з природним газом;

16) використання доходів, отриманих від управління перевантаженнями в системах передачі електричної енергії та природного газу;

17) строків, необхідних операторам систем передачі та розподілу для виконання робіт з приєднання та ремонту;

18) своєчасності оприлюднення операторами систем передачі електричної енергії та природного газу інформації щодо міжсистемних з'єднань, розподілу пропускної спроможності таких з'єднань;

19) змін у структурі власності суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики, зокрема суб'єктів господарювання, що виконують функції операторів передачі та розподілу електричної енергії та природного газу;

20) застосування цін і тарифів у сферах, що регулюються;

21) застосування умов для приєднання до мереж нових генеруючих потужностей з належним урахуванням витрат і вигод, пов'язаних з різними технологіями у використанні відновлюваних джерел енергії, а також із розподіленою генерацією та комбінованим виробництвом теплової та електричної енергії (когенерацією);

22) дотримання ліцензіатами ліцензійних умов, у тому числі щодо транскордонних питань;

23) наявності обмежувальних договірних практик, у тому числі виняткових положень, які можуть перешкоджати споживачам укладати договори одночасно з більш як одним постачальником або обмежувати таку можливість;

24) дотримання виконання зобов'язань суб'єктами господарювання, які здійснюють один або більше видів регульованої діяльності у сферах енергетики або один чи більше видів регульованої діяльності у сферах енергетики та іншої діяльності;

25) виконання зобов'язань, що стосуються бухгалтерського обліку та публікації фінансової звітності суб'єктами господарювання, які здійснюють один або більше видів регульованої діяльності у сферах енергетики або один або більше видів регульованої діяльності у сферах енергетики та іншої діяльності;

26) виконання програм відповідності, прийнятих операторами систем передачі електричної енергії та природного газу, за допомогою яких вони повинні забезпечувати повну юридичну, фінансову, управлінську та операційну незалежність від вертикально інтегрованих підприємств, до яких вони належать, а також від суміжних підприємств, з метою забезпечення недискримінації, прозорості та об'єктивності у функціонуванні енергетичних ринків;

27) технічного співробітництва з операторами системи передачі та/або операторами ринку інших договірних сторін Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.

Порядок здійснення моніторингу ринків у сферах енергетики та комунальних послуг, включаючи період моніторингу, визначається Регулятором.

2. Регулятор оприлюднює результати моніторингу функціонування ринків у сферах енергетики та комунальних послуг на своєму офіційному веб-сайті не пізніше місячного строку після завершення періоду моніторингу.

Стаття 21. Розгляд скарг та врегулювання спорів

1. Регулятор розглядає скарги споживачів щодо порушення їхніх прав та інтересів суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, а також вирішує спори, що виникають між суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, з питань:

1) доступу/приєднання до електричних, теплових та газових мереж, нафто- та продуктопроводів, мереж централізованого водопостачання і водовідведення;

2) дотримання суб'єктами господарювання ліцензійних умов;

3) якості товарів і послуг, що надаються споживачам у сферах енергетики та комунальних послуг;

4) інших питань, розгляд яких віднесено законом до компетенції Регулятора.

2. Регулятор розглядає скарги споживачів відповідно до Закону України «Про звернення громадян».

Вирішення спорів, що виникають між суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, здійснюється у порядку, затвердженому Регулятором.

3. Під час розгляду скарг, вирішення спорів Регулятор має право вимагати від суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, копії документів, пояснення та іншу інформацію, необхідні для встановлення фактичних обставин справи та врегулювання спорів.

4. До прийняття рішення по суті спірного питання Регулятор може проводити попередні слухання із залученням заінтересованих осіб та, за потреби, проводити позапланові перевірки.

Порядок проведення попередніх слухань визначається Регулятором.

5. За результатами розгляду скарги, вирішення спорів Регулятор приймає рішення про:

1) припинення порушення суб'єктом господарювання, що провадить діяльність у сфері енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідній сфері;

2) припинення порушення суб'єктом господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, ліцензійних умов;

3) накладення штрафу на суб'єкта господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, у встановленому порядку;

4) припинення розгляду звернення заявника.

Рішення Регулятора надається суб'єкту господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, шляхом надсилення або вручення під розписку.

Рішення, прийняте Регулятором у ході досудового розгляду спору, є обов'язковим до виконання учасниками спору і може бути оскаржене в суді.

Стаття 22. Відповідальність за порушення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг

1. Суб'єкти господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, несуть відповідальність за правопорушення у сферах енергетики та комунальних послуг, визначені законами України «Про природні монополії», «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу», «Про ринок електричної енергії», «Про ринок природного газу», «Про трубопровідний транспорт», «Про теплопостачання», «Про питну воду та питне водопостачання», «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг» та іншими законами, що регулюють відносини у відповідних сферах.

{Абзац перший частини першої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2019-VIII від 13.04.2017}

Посадові особи суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, несуть адміністративну та кримінальну відповідальність за порушення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг.

2. За порушення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг до суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у відповідній сфері, Регулятор може застосовувати санкції у вигляді:

1) застереження та/або попередження про необхідність усунення порушень;

2) накладення штрафу;

3) зупинення дії ліцензії;

4) анулювання ліцензії.

За порушення законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг до посадових осіб суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у відповідній сфері, Регулятор може застосовувати адміністративні стягнення.

3. У разі виявлення порушень законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг Регулятор розглядає питання відповідальності суб'єкта господарювання, його посадових осіб на своєму засіданні та приймає рішення про застосування до суб'єкта господарювання санкцій та/або застосування адміністративного стягнення до посадової особи такого суб'єкта господарювання. При застосуванні санкцій Регулятор має дотримуватися принципів пропорційності порушення і покарання та ефективності санкцій, які мають стримуючий вплив.

4. Регулятор застосовує штрафні санкції до суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, у розмірах, встановлених цим Законом, законами України «Про ринок електричної енергії», «Про природні монополії», «Про питну воду та питне водопостачання», «Про ринок природного газу», «Про теплопостачання».

{Абзац перший частини четвертої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2019-VIII від 13.04.2017}

Адміністративні стягнення застосовуються до посадових осіб суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення.

5. Суб'єкти господарювання, на яких накладено штраф, зобов'язані сплатити його у 30-денний строк з дня одержання копії рішення про накладення штрафу, крім випадків, встановлених частиною п'ятою статті 13 цього Закону.

За кожний день прострочення сплати штрафу стягується пеня у розмірі 1,5 відсотка суми штрафу. Розмір пені не може перевищувати розміру штрафу, накладеного відповідним рішенням Регулятора.

Суми стягнутих штрафів та пені зараховуються до Державного бюджету України.

Протягом п'яти робочих днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати Регулятору документи, що підтверджують сплату штрафу.

У разі відмови від сплати штрафу та пені їх примусове стягнення здійснюється на підставі відповідного рішення суду за позовом Регулятора, крім випадків, встановлених частиною п'ятою статті 13 цього Закону.

6. Посадові особи суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, несуть адміністративну відповідальність за несвоєчасне надання інформації, необхідної для виконання покладених на Регулятора завдань, ненадання інформації або надання завідомо недостовірних даних, невиконання або несвоєчасне виконання рішень Регулятора в порядку, встановленому Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Стаття 23. Відповідальність Регулятора

1. Збитки, завдані суб'єкту господарювання, що провадить діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, внаслідок прийняття Регулятором неправомірного рішення, дій чи бездіяльності Регулятора, підлягають відшкодуванню в порядку, передбаченому законом.

2. Посадові особи Регулятора несуть персональну відповідальність за зловживання владою або службовим становищем, за бездіяльність, невиконання або неналежне виконання своїх службових обов'язків, у тому числі за розголошення відомостей, що становлять комерційну таємницю, у порядку, встановленому законом.

Стаття 24. Відкритість діяльності Регулятора

1. Регулятор забезпечує відкритість своєї діяльності шляхом:

1) прийняття рішень на засіданнях, які проводяться у формі відкритих слухань, крім випадків, передбачених законодавством;

2) інформування громадськості про плани та результати своєї роботи;

3) забезпечення доступу до інформації і надання інформації за запитом відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації»;

4) проведення громадських обговорень та громадських слухань;

5) оприлюднення на своєму офіційному веб-сайті у формі відкритих даних:

порядку денного засідання Регулятора;

проектів рішень Регулятора разом з обґрунтуванням;

прийнятих Регулятором рішень;

результатів моніторингу ринків у сферах енергетики та комунальних послуг (шокварталу);

актів перевірки суб'єктів господарювання та наданих суб'єктами господарювання зауважень, пояснень та обґрунтувань;

проекту та затвердженого кошторису Регулятора (змін до нього);

річного звіту про роботу Регулятора;

звіту про виконання кошторису Регулятора;

6) оприлюднення на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних публічної інформації у формі відкритих даних, що була отримана для здійснення моніторингу функціонування ринків у сферах енергетики та комунальних послуг;

7) забезпечення можливості перегляду на своєму офіційному веб-сайті онлайн-трансляції засідань Регулятора, які проводяться у формі відкритих слухань, та доступу до архіву їх записів;

8) представлення Головою Регулятора річного звіту про роботу Регулятора на пленарному засіданні Верховної Ради України.

Річний звіт про роботу Регулятора має містити, зокрема, інформацію про результати моніторингу ринків у сферах енергетики та комунальних послуг, планів роботи та результатів діяльності Регулятора, здійснення державного контролю на відповідних ринках, співпраці Регулятора з міжнародними організаціями, регуляторними органами інших держав і Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства.

2. Споживачі та будь-які зацікавлені особи мають право звертатися до Регулятора з питань, що належать до його компетенції. Регулятор розглядає такі звернення та надає відповідь заявникам у встановленому порядку.

3. При Регуляторові діє Громадська рада як постійно діючий консультативно-дорадчий орган, що утворюється з метою залучення громадян до реалізації державної політики щодо регулювання діяльності суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Положення про Громадську раду, зміни до нього погоджуються з Регулятором та затверджуються Громадською радою Регулятора.

Розділ IV ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім частини першої статті 11, статті 13 цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2017 року.

2. Для визначення переліку платників внеску на регулювання, сплата якого передбачена статтею 13 цього Закону, Регулятор не пізніше 1 грудня 2016 року формує та оприлюднює реєстр суб'єктів господарювання, які провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, діяльність яких регулюється Регулятором відповідно до цього Закону.

3. До Голови та членів Регулятора, які перебувають на посаді станом на день набрання чинності цим Законом, Президентом України застосовується ротація, згідно з якою члени Регулятора підлягають звільненню у такі строки:

три члени Комісії — не пізніше 6 місяців з дня набрання чинності цим Законом;

два члени Комісії — не пізніше 12 місяців з дня набрання чинності цим Законом;

два члени Комісії — не пізніше 18 місяців з дня набрання чинності цим Законом.

Відповідний план ротації з поіменним списком затверджується Президентом України.

4. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

статтю 188-²¹ виключити;

у статті 188-³⁶:

у назві і тексті слова «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» в усіх відмінках замінити словами «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» у відповідному відмінку;

у тексті слова «у сфері теплопостачання і централізованого водопостачання та водовідведення, перероблення та захоронення побутових відходів» замінити словами «у сферах енергетики та комунальних послуг»;

в абзаці другому частини другої і третьої слова «суб'єктів господарювання» замінити словом «суб'єктів»;

статтю 244-¹⁵ виключити;

у статті 244-¹⁸:

у назві і частині першій слова «Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» замінити словами «Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

у частині другій слова «національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» замінити словами «національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

у пункті 18 частини другої статті 255 слова «національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» замінити словами та цифрами «національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (стаття 188-³⁶)»;

2) абзац перший частини першої статті 344 Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131) після слів «Голову Державного комітету телебачення і радіомовлення України» доповнити словами «члена Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

3) частину першу статті 191 Господарського кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 18-22, ст. 144) після слів «органами виконавчої влади» доповнити словами «державними колегіальними органами»;

4) частину третю статті 8 Закону України «Про оплату праці» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 17, ст. 121; 1997 р., № 11, ст. 89; 2010 р., №№ 41-45, ст. 529) після слова «суддів» доповнити словами «та членів національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, працівників її центрального апарату і територіальних органів»;

5) у підпункті 2 пункту «а» частини першої статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170; 2010 р., № 49, ст. 571; 2012 р., № 7, ст. 53; 2013 р., № 40, ст. 537; 2014 р., № 23, ст. 874) слова «визначених законодавством» замінити словами «визначених законом», а слова «національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» словами «національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

6) у Законі України «Про електроенергетику» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 1, ст. 1 із наступними змінами):

частину третю статті 13 викласти в такій редакції:

«Ліцензія видається окремо на кожний вид діяльності відповідно до закону»; у статті 27:

частину другу доповнити абзацами дванадцятим і тринадцятим такого змісту:

«невиконання законних вимог національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, щодо подання копій документів, пояснень та іншої інформації; інші правопорушення, передбачені законом»;

у частині третій:

в абзаці другому після слів «споживання енергії» доповнити словами «а також неподання копій документів, пояснень та іншої інформації на законну вимогу національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», а слова «до однієї тисячі» замінити словами «від ста до трьох тисяч»;

в абзаці третьому слова «та порушення умов ліцензій» замінити словами «та/або порушення умов ліцензій», а слова «до п'яти тисяч» — словами «від п'ятисот до п'ятдесяти тисяч»;

7) у Законі України «Про природні монополії» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 30, ст. 238 із наступними змінами):

статтю 2 доповнити частиною третьою такого змісту:

«3. Дія положень розділу III цього Закону не поширюється на національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

у частині першій статті 3 після слів «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг» доповнити словами «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про ринок природного газу», а слова «Про засади функціонування ринку природного газу» виключити;

абзац перший частини першої статті 4 доповнити словами «з особливостями, встановленими законом»;

у частині першій статті 17:

абзац п'ятий виключити;

доповнити абзацом шостим такого змісту:

«Штрафи на суб'єктів природних монополій, що провадять діяльність на ринках електричної енергії та/або на ринку природного газу, накладаються за порушення та в розмірах, визначених законами України «Про електроенергетику» і «Про ринок природного газу» відповідно»;

8) частину третю статті 6 Закону України «Про політичні партії в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 23, ст. 118 із наступними змінами) доповнити пунктом 10 такого змісту:

«10) члени Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

9) у Законі України «Про питну воду та питне водопостачання» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 16, ст. 112; 2012 р., № 42, ст. 526):

у частині другій статті 18⁻¹ слова «встановлюється спільним рішенням центрального органу виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства, центрального органу виконавчої влади у сфері інвестиційної діяльності та національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» замінити словами «затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

у тексті Закону слова «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» в усіх відмінках замінити словами «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» у відповідному відмінку;

10) частину другу статті 3 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 9, ст. 79; 2012 р., № 37, ст. 445; 2013 р., № 33, ст. 439; 2014 р., № 33, ст. 1162) доповнити абзацом п'ятнадцятим такого змісту:

«актів національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

11) у Законі України «Про житлово-комунальні послуги» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 47, ст. 514 із наступними змінами):

у частині четвертій статті 5:

в абзаці першому слова «Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики» замінити словами «Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

в абзаці другому слова «Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, є державним колегіальним органом» замінити словами «Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, є державним колегіальним органом»;

у пункті 1 частини першої статті 14, в абзаці другому частини третьої статті 31 слова «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг та національна комісія,

що здійснює державне регулювання у сфері енергетики» у всіх відмінках замінити словами «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» у відповідному відмінку;

12) у тексті Закону України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 20, ст. 278) слова «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики» в усіх відмінках замінити словами «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» у відповідному відмінку;

13) у Законі України «Про теплопостачання» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 28, ст. 373 із наступними змінами):

у частині третій статті 15:

абзац третій викласти у такій редакції:

«Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

абзац четвертий виключити;

у статті 16:

назву, абзаци перший, четвертий та п'ятий викласти в такій редакції:

«**Стаття 16.** Повноваження національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у сфері теплопостачання

До повноважень національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, належать»;

«ліцензування господарської діяльності з виробництва теплової енергії (крім виробництва теплової енергії на установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії), діяльності з виробництва теплової енергії на теплоцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках, транспортування її тепловими мережами, постачання теплової енергії в обсягах, що перевищують рівень, який встановлюється умовами та правилами провадження господарської діяльності (ліцензійними умовами);

затвердження в установленому порядку ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва теплової енергії, у тому числі на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії, з транспортування і постачання теплової енергії та порядку контролю за їх додержанням»;

в абзаці шостому слова «ліцензування діяльності яких здійснюється Комісією» виключити;

в абзаці другому статті 16-¹ слова «та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії» виключити;

статтю 17 виключити;

частину третю статті 20 викласти в такій редакції:

«Тарифи на виробництво теплової енергії, у тому числі на теплоелектроцентралях, теплоелектро-станціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії, на транспортування та постачання теплової енергії встановлюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, та органами місцевого самоврядування у межах повноважень, визначених законодавством»;

у частині другій статті 26-¹ слова «встановлюється спільним рішенням центрального органу виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства, центрального органу виконавчої влади у сфері інвестиційної діяльності та національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» замінити словами «затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

у пункті 2 частини першої статті 31 слова «національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики» замінити словами «національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

14) у тексті Закону України «Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств паливно-енергетичного комплексу» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 33, ст. 430) слова «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики» в усіх відмінках замінити словами «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» у відповідному відмінку;

15) статтю 18 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 17, ст. 146) доповнити частиною десятою такого змісту:

«10. Комітет, до предмета відання якого належать питання розвитку паливно-енергетичного комплексу, вугільної, газової, нафтової, нафтопереробної промисловості та електроенергетики, та комітет, до предмета відання якого належать питання житлово-комунального господарства, на основі

пропозицій депутатських фракцій (груп) здійснюють підготовку та подають на розгляд Верховної Ради України кандидатури членів Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, які пропонуються Верховній Раді України для призначення відповідно до статті 8 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

16) в абзаці другому частини другої статті 11-¹ Закону України «Про управління об'єктами державної власності» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 46, ст. 456; 2011 р., № 29, ст. 272; 2012 р., № 7, ст. 53; 2013 р., № 32, ст. 413; 2016 р., № 3, ст. 25) слова «національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики» замінити словами «національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

17) частину другу статті 2 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2007 р., № 29, ст. 389; 2014 р., № 36, ст. 1189; 2015 р., №№ 7-9, ст. 55, № 11, ст. 75, № 28, ст. 236) доповнити словами «державного нагляду (контролю) за дотриманням суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг»;

18) у тексті Закону України «Про газ (метан) вугільних родовищ» (Відомості Верховної Ради України, 2009 р., № 40, ст. 578) слова «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики» в усіх відмінках замінити словами «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» у відповідному відмінку;

19) Регламент Верховної Ради України, затверджений Законом України «Про Регламент Верховної Ради України» (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., №№ 14-17, ст. 133 із наступними змінами), доповнити статтею 208-³ такого змісту:

«Стаття 208-³. Порядок формування Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

1. Відповідно до статті 8 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» члени Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, визначаються Верховною Радою України за поданням комітетів, до предмета відання яких належать питання розвитку паливно-енергетичного комплексу, вугільної, газової, нафтової, нафтопереробної промисловості та електроенергетики та питання житлово-комунального господарства.

2. Рішення про призначення членів Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, оформляється відповідною постановою Верховної Ради України»;

20) у Законі України «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг» (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 49, ст. 571 із наступними змінами):

пункт 3 частини першої статті 1 після слів «централізованого водопостачання та водовідведення» доповнити словами «послуги з»;

у частині другій статті 2 слова «Законом України «Про природні монополії» замінити словами «Законом України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

у частині першій статті 6:

у пункті 2:

після абзацу другого доповнити двома новими абзацами такого змісту:

«ліцензування господарської діяльності з перероблення побутових відходів в обсягах, що перевищують рівень, який встановлюється умовами та правилами провадження господарської діяльності (ліцензійними умовами), розроблення і затвердження ліцензійних умов і порядку контролю за їх дотриманням;

ліцензування господарської діяльності з захоронення побутових відходів в обсягах, що перевищують рівень, який встановлюється умовами та правилами провадження господарської діяльності (ліцензійними умовами); розроблення і затвердження ліцензійних умов і порядку контролю за їх дотриманням».

У зв'язку з цим абзаци третій — сьомий вважати відповідно абзацами п'ятим — дев'ятим;

в абзаці п'ятому слова «теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та» виключити;

в абзаці сьомому слова «ліцензування діяльності яких здійснюється національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» виключити;

у пунктах 5 і 6 слова «перероблення та» виключити;

пункт 7 після слова «водовідведення» доповнити словами «перероблення та захоронення побутових відходів»;

пункт 23 виключити;

у статті 11:
у частині першій слова «та ліцензійних умов» замінити словами «та/або ліцензійних умов відповідно до порядку контролю за дотриманням ліцензійних умов»;
у частині другій:
абзац перший доповнити словами «у визначених законом випадках»;
у пункті 1 слова «за умови виконання вимог порядку здійснення державного нагляду (контролю), передбаченого законом» виключити;
доповнити пунктом 5 такого змісту:
«5) накладати на суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання на суміжних ринках штрафні санкції відповідно до закону»;
у тексті Закону слова «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» в усіх відмінках замінити словами «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» у відповідному відмінку;
21) частину шосту статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 34, ст. 343) доповнити словами «або державними колегіальними органами»;
22) частину другу статті 2 Закону України «Про адміністративні послуги» (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 32, ст. 409) доповнити пунктом 14 такого змісту:
«14) здійснення державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;
23) у тексті Закону України «Про засади функціонування ринку електричної енергії України» (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 22, ст. 781) слова «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики» в усіх відмінках замінити словами «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» у відповідному відмінку;
24) у Законі України «Про запобігання корупції» (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 49, ст. 2056 із наступними змінами):
пункт 1 частини першої статті 3 доповнити підпунктом «і» такого змісту:
«і) члени державних колегіальних органів»;
примітку до статті 56 після слів «Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку» доповнити словами «Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;
25) у Законі України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 23, ст. 158; 2016 р., № 4, ст. 40):
пункт 4 частини першої статті 1 після слів «Кабінету Міністрів України» доповнити словами «іншого уповноваженого законом органу державної влади»;
пункт 2 частини другої статті 6 доповнити словами «якщо інше не встановлене законом»;
у частині першій статті 7:
у пункті 5 слова «крім діяльності з постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом (постачання незалежним електропостачальником)» виключити;
пункт 27 викласти в такій редакції:
«27) діяльність на ринку природного газу, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про ринок природного газу»;
доповнити пунктами 31 і 32 такого змісту:
«31) перероблення побутових відходів;
32) захоронення побутових відходів».
5. Кабінету Міністрів України:
протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
до 1 липня 2017 року подати на розгляд Верховної Ради України проект Закону України про енергетичного омбудсмена.
6. Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом прийняти нормативно-правові акти, що впливають із цього Закону.

Президент України
м. Київ
2 березня 2015 року
№ 222-VIII

П. ПОРОШЕНКО

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 24, ст.171)

{Із змінами, внесеними згідно із Законом
№ 1531-VIII від 20.09.2016, ВВР, 2016, № 44, ст.745}

Цей Закон визначає організаційні та правові засади діяльності фізичних та юридичних осіб, пов'язаної з утворенням, збиранням, перевезенням, зберіганням, обробленням, переробкою, утилізацією, видаленням побічних продуктів тваринного походження, не призначених або визнаних непридатними для споживання людиною, продуктів оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) видалення побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, — здійснення операцій (спалення, захоронення або інші методи, дозволені законодавством), що не призводять до утилізації побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною;

2) гній — будь-які екскременти та/або сеча сільськогосподарських тварин, крім риби, з підстилкою або без неї;

{Пункт 2 частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1531-VIII від 20.09.2016}

3) зберігання побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, — тимчасове перебування побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, з метою їх подальшого оброблення, переробки, утилізації чи видалення на спеціально облаштованих майданчиках, у бункерах, контейнерах, холодильних установках, конструкція яких запобігає потраплянню побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, у ґрунт та водні об'єкти;

4) збирання побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, — діяльність, пов'язана з прийманням, вилученням, перевезенням, зберіганням побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, з метою їх подальшого оброблення, переробки, утилізації чи видалення;

5) знезараження побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, — заходи, спрямовані на знищення патогенних та умовно патогенних збудників у приміщеннях, обладнанні, інструментах, матеріалах, речовинах та побічних продуктах тваринного походження, не призначених для споживання людиною;

6) знешкодження побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, — механічне, фізико-хімічне чи біологічне оброблення небезпечних побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, з метою зниження ризику поширення інфекційних хвороб;

7) критичні контрольні точки — етапи чи операції у процесі оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, під час яких можна відслідкувати та усунути ризики виробництва неякісних чи небезпечних продуктів тваринного походження, або продуктів оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною;

8) маркування побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, — слова, описи, знаки, найменування торгової марки, зображення чи символи, що стосуються побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною,

чи продуктів оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, чи пов'язаних з ними послуг і розміщені на будь-якій упаковці, етикетці (стікері), споживчій тарі, контретикетці, кольєретці, ярлику, пробці, листку-вкладиші, документі, повідомленні, інших елементах упаковки, що супроводжують чи належать до таких продуктів;

9) обіг побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, — види діяльності, пов'язаної з поводженням з побічними продуктами тваринного походження, не призначеними для споживання людиною, їх реалізацією або будь-якою іншою формою передачі на платній чи безоплатній основі відповідно до цього Закону;

10) оброблення, переробка побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, — здійснення будь-яких технологічних операцій, пов'язаних із зміною фізичних чи біологічних властивостей побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, у тому числі шляхом стерилізації під тиском;

11) оператор ринку — суб'єкт господарювання, що вчиняє будь-які дії з побічними продуктами тваринного походження, не призначеними для споживання людиною, та бере участь у їх обігу;

11-¹) органічні добрива та покращувачі ґрунту — продукти тваринного походження, що використовуються для забезпечення чи покращення живлення рослин та/або фізичних, хімічних властивостей, біологічної активності ґрунту та які можуть включати компостовані або перероблені гній, немінералізоване гуано, вміст травного тракту та залишки їх біологічної переробки;

{Частина першу статті 1 доповнено пунктом 11-¹ згідно із Законом № 1531-VIII від 20.09.2016}

12) перевезення побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, — транспортування побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, від місць їх утворення або зберігання до місць та/або потужностей (об'єктів) з їх оброблення, переробки, утилізації чи видалення;

13) побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною (далі — побічні продукти тваринного походження), — туша або частини туш забитих, загиблих тварин, сировина та продукти тваринного походження, що не призначені або визнані непридатними для споживання людиною;

14) поводження з побічними продуктами тваринного походження — дії, спрямовані на утворення, збирання, перевезення, зберігання, оброблення, переробку, знешкодження, утилізацію, видалення, ввезення на територію України, вивезення з території України, транзит через територію України побічних продуктів тваринного походження;

15) потужності (об'єкти) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження — територія, споруди або комплекс споруд, приміщення, будівлі, обладнання та інші засоби, у тому числі транспортні засоби, що використовуються у процесі збирання, перевезення, зберігання, оброблення, переробки, знешкодження, утилізації та видалення побічних продуктів тваринного походження відповідно до цього Закону;

16) продукти оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження — продукти, отримані в результаті однієї чи більше обробок, перетворень або етапів оброблення побічних продуктів тваринного походження, у тому числі з отриманням кормів тваринного походження, органічних добрив, покращувачів ґрунту, ветеринарних, лікарських, медичних препаратів, засобів, пристроїв;

{Пункт 16 частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1531-VIII від 20.09.2016}

17) простежуваність побічних продуктів тваринного походження — можливість документально ідентифікувати оператора ринку, час, місце, предмет та інші умови обігу, достатні для встановлення походження побічних продуктів тваринного походження, на всіх етапах поводження з ними;

18) ризиковий матеріал — тканини тваринного походження, що мають високий рівень ризику інфікування збудником губчастоподібної енцефалопатії великої рогатої худоби: для тварин групи ризику віком до 12 місяців — головний мозок та кишківник повністю (від дванадцятипалої до прямої кишки), віком старше 12 місяців — череп разом з головним мозком та очима, спинний мозок, мигдалики та кишківник повністю;

19) розміщення на ринку — будь-яка операція щодо відчуження побічних продуктів тваринного походження або продуктів оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження третій особі або зберігання для постачання третім особам;

20) стерилізація під тиском — оброблення побічних продуктів тваринного походження після зменшення їх розміру до часток не більш як 50 міліметрів при температурі вище 133 °C протягом не менш як 20 хвилин без перерви при абсолютному тиску не менш як 3 бари;

21) утилізація побічних продуктів тваринного походження — використання побічних продуктів тваринного походження як матеріальних ресурсів до або після здійснення оброблення, переробки, а також спалення з отриманням теплової енергії, пари, гарячої води тощо.

2. Термін «забруднююча речовина» вживається у значенні, наведеному в Законі України «Про ветеринарну медицину». Перелік особливо небезпечних (карантинних) хвороб затверджується відповідно до Закону України «Про ветеринарну медицину».

{Частина друга статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1531-VIII від 20.09.2016}

Стаття 2. Сфера застосування цього Закону

1. Дія цього Закону поширюється на побічні продукти тваринного походження, продукти оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження.

2. Дія цього Закону не поширюється на такі побічні продукти тваринного походження:

1) усю тушу або частини туш диких тварин, що не призначені для споживання людиною та не підозрюються в інфекції або впливі інфекційного захворювання, яке передається людині або тварині, крім водних організмів (гідробіонтів), виловлених з метою розміщення на ринку;

2) репродуктивний матеріал, призначений для селекційних цілей та відтворення;

3) мушлі молюсків з видаленими м'якими тканинами і плоттю;

4) побічні продукти тваринного походження із суден, що добуті у процесі їх промислу і скидаються в море, крім матеріалу, отриманого з потрошіння риби на борту, в якому виявлено ознаки хвороби, у тому числі паразитів, небезпечних для людини;

5) неперероблений корм для домашніх тварин у торгових мережах, де розділення і зберігання здійснюються виключно з метою постачання споживачеві безпосередньо на місці;

6) неперероблені корми, отримані в домашніх умовах, або тварини, вбиті в господарстві, де їх утримували, призначені для годування домашніх тварин, крім випадків, якщо в таких продуктах виявлено ознаки зараження інфекційними агентами, небезпечними для людини та тварини;

7) молоко та молочні продукти, не призначені для споживання людиною, що утворилися, зберігалися та утилізовані в господарстві, з якого вони походять;

8) продукти тваринного походження, радіаційне забруднення яких перевищує максимально допустимий рівень відповідно до законодавства.

Стаття 3. Законодавство про побічні продукти тваринного походження

1. Поводження з побічними продуктами тваринного походження регулюється цим Законом, Законом України «Про ветеринарну медицину», іншими нормативно-правовими актами України.

Розділ II

ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ПОБІЧНИМИ ПРОДУКТАМИ ТВАРИННОГО ПОХОДЖЕННЯ

Стаття 4. Органи державного управління у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження

1. Державне управління у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження здійснюють Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини (компетентний орган), місцеві державні адміністрації.

Стаття 5. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження

1. До повноважень Кабінету Міністрів України у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження належить:

1) забезпечення проведення державної політики у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження;

2) забезпечення розроблення і виконання загальнодержавних і міждержавних програм поводження з побічними продуктами тваринного походження;

3) спрямування та координація роботи центральних та місцевих органів виконавчої влади у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження;

4) здійснення інших повноважень, передбачених законом.

Стаття 6. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження

1. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження належить:

1) встановлення вимог до годівлі тварин побічними продуктами тваринного походження;

2) встановлення ветеринарно-санітарних вимог під час поводження з побічними продуктами тваринного походження;

3) встановлення ветеринарно-санітарних вимог до потужностей (об'єктів) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження;

- 4) затвердження порядку ведення реєстру потужностей (об'єктів) з оброблення, переробки та місць видалення побічних продуктів тваринного походження;
- 5) затвердження технічних умов, технологічних інструкцій щодо оброблення, переробки, утилізації та видалення побічних продуктів тваринного походження;
- 6) здійснення інших повноважень, передбачених законом.

Стаття 7. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження

1. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження належить:

- 1) здійснення державного контролю та нагляду у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження відповідно до вимог закону;
- 2) розроблення технологічних інструкцій щодо поводження з побічними продуктами тваринного походження;
- 3) вжиття невідкладних заходів у разі погіршення епізоотичної ситуації, пов'язаної з поводженням з побічними продуктами тваринного походження;
- 4) ведення реєстру потужностей (об'єктів) з оброблення, переробки та місць видалення побічних продуктів тваринного походження;
- 5) встановлення обмеження на обіг побічних продуктів тваринного походження;
- 6) надання операторам ринку обов'язкових для виконання приписів щодо усунення порушень законодавства про побічні продукти тваринного походження;
- 7) вжиття заходів у межах своїх повноважень для усунення порушень цього Закону та притягнення винних осіб до відповідальності відповідно до закону;
- 8) здійснення інших повноважень, передбачених законом.

Стаття 8. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження

1. До повноважень місцевих державних адміністрацій у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження належить:

- 1) організація розроблення та забезпечення виконання регіональних і місцевих програм поводження з побічними продуктами тваринного походження;
- 2) організація заходів щодо забезпечення ліквідації несанкціонованих і неконтрольованих звалищ побічних продуктів тваринного походження;
- 3) здійснення інших повноважень, передбачених законом.

Стаття 9. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження

1. Органи місцевого самоврядування у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження забезпечують:

- 1) затвердження місцевих і регіональних програм поводження з побічними продуктами тваринного походження та здійснення контролю за їх виконанням;
- 2) ліквідацію несанкціонованих і неконтрольованих звалищ побічних продуктів тваринного походження;
- 3) належне облаштування місць захоронення побічних продуктів тваринного походження;
- 4) здійснення інших повноважень, передбачених законом.

Розділ III

КАТЕГОРІЇ ПОБІЧНИХ ПРОДУКТІВ ТВАРИННОГО ПОХОДЖЕННЯ

Стаття 10. Категорії побічних продуктів тваринного походження

1. Побічні продукти тваринного походження належать до категорій I-III залежно від ступеня ризику для здоров'я людини та тварини.

2. Поводження з побічними продуктами тваринного походження, що належать до категорій I-III, здійснюється згідно з порядком, затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Стаття 11. Побічні продукти тваринного походження, що належать до категорії I

1. Побічними продуктами тваринного походження, що належать до категорії I, є:

- 1) туші та їх частини, у тому числі шкіра:
тварин, підозрюваних у зараженні губчастоподібною енцефалопатією;
тварин, забитих (загиблих) у результаті вжиття заходів з ліквідації губчастоподібною енцефалопатією;

тварин, що використовуються для наукових цілей;

диких тварин, що підозрюються у зараженні хворобами, які передаються людям або тваринам;

тварин із зоопарку та цирку;

2) ризиковий матеріал та уся туша або частини туш загиблих тварин, в яких не видалено ризиковий матеріал на момент утилізації чи видалення;

3) побічні продукти тваринного походження, зібрані в результаті очищення стічних вод згідно з правилами вжиття ветеринарно-санітарних заходів з потужностей (об'єктів) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, що належать до категорії I, або підприємств, де видаляється ризиковий матеріал;

4) небезпечні побічні продукти тваринного походження, що не підлягають утилізації (побічні продукти тваринного походження, заражені чи забруднені збудниками сибірки, емфізематозного карбункула, чуми великої рогатої худоби, ящура, чуми верблюдів, сказу, туляремії, правця, злаякісного набряку, катаральної лихоманки великої рогатої худоби і овець, африканської чуми свиней, ботулізму, сапу, міксоматозу, геморагічної хвороби кролів, грипу птахів, хвороби Ньюкасла);

5) суміші побічних продуктів тваринного походження, що належать до категорії I, з побічними продуктами тваринного походження, що належать до категорії II та/або III.

Стаття 12. Побічні продукти тваринного походження, що належать до категорії II

1. Побічними продуктами тваринного походження, що належать до категорії II, є:

1) туші та їх частини, крім зазначених у статті 13 цього Закону, тварин, що загинули від інфекційних хвороб, у тому числі тварин, підозрюваних у зараженні та/або захворюванні, а також репродуктивний матеріал, не призначений для селекційних цілей, плоди, ембріони, відходи інкубації, отримані від таких тварин;

2) побічні продукти тваринного походження, що містять забруднюючі речовини, які перевищують допустимий рівень, встановлений згідно із законодавством;

3) продукти тваринного походження, визначені непридатними для споживання людиною у зв'язку із зараженням інфекційними хворобами;

4) залишки, зібрані в результаті очищення стічних вод згідно з правилами вжиття ветеринарно-санітарних заходів з потужностей (об'єктів) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, що належать до категорії II, або з боєнь, крім тих, що є побічними продуктами тваринного походження, що належать до категорії I, або контактували з такими побічними продуктами тваринного походження;

5) продукти тваринного походження, які імпортовані/експортовані і не відповідають вимогам законодавства щодо якості та безпечності харчових продуктів;

6) гній, немінералізоване гуано і вміст травного тракту;

{Пункт 6 частини другої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1531-VIII від 20.09.2016}

7) суміші побічних продуктів тваринного походження, що належать до категорії II, з побічними продуктами тваринного походження, що належать до категорії III.

Стаття 13. Побічні продукти тваринного походження, що належать до категорії III

1. Побічними продуктами тваринного походження, що належать до категорії III, є:

1) туші та їх частини або органи сільськогосподарських тварин і птиці, диких тварин, які внаслідок передзабійного огляду визнані придатними для споживання людиною, але після забою з будь-яких причин не використані для такого споживання, крім жуйних тварин, що потребують дослідження на губчастоподібну енцефалопатію;

2) туші жуйних тварин та їх частини, які досліджені на губчастоподібну енцефалопатію з негативним результатом, у тому числі шкіра та її обрізки, роги і копита, включаючи фаланги і зап'ясток, п'ясток, передплесну і плесну кістки;

3) побічні продукти тваринного походження, що утворюються під час виробництва продукції, призначеної для споживання людиною, у тому числі жирова тканина забитих на бійні тварин, в яких не виявлено ознак захворювання, знежирені кістки, шкварки, шлам з центрифуги або сепаратора від переробки молока;

4) побічні продукти тваринного походження з інкубатора, яйця, яйцепродукти, у тому числі пір'я, голови, лапи, яєчна шкаралупа, забиті курчата, що походять від птиці, в якій не виявлено ознак захворювання інфекційними хворобами, що можуть передаватися людині або тварині;

5) кров тварин, які не виявляли ознак захворювання, що передається через кров людині чи тварині, і були забиті на бійні після того, як їх визнано придатними на забій для споживання людиною;

6) кров, плацента, шерсть, пір'я, щетина, роги, копита, отримані від живих тварин, які не виявляли ознак захворювання, що передається людині або тварині, крім крові жуйних тварин, що потребують дослідження на губчастоподібну енцефалопатію;

7) водні організми (гідробіонти) та їх частини, крім морських ссавців, у яких не виявлено ознак захворювання інфекційними хворобами, що можуть передаватися людині або тварині, виловлені з метою розміщення на ринку;

8) побічні продукти тваринного походження з водних організмів (гідробіонтів), виловлених з метою розміщення на ринку, які утворюються під час виробництва продукції для споживання людиною;

9) туші та/або частини туш гризунів, зайцеподібних хутрових звірів, крім побічних продуктів тваринного походження, що належать до категорій I і II;

10) корми тваринного походження, що не використовуються для годівлі тварин, у тому числі через проблеми виробництва або дефекти упаковки чи інші дефекти, що не становлять ризику для людини або тварини;

11) харчові продукти тваринного походження, що є непридатними для споживання людиною, але безпечними для здоров'я тварини.

Стаття 14. Поводження з побічними продуктами тваринного походження, що належать до категорії I

1. Побічні продукти тваринного походження, що належать до категорії I, підлягають виключно видаленню.

2. Ввезення побічних продуктів тваринного походження, що належать до категорії I, на територію України заборонено.

Стаття 15. Поводження з побічними продуктами тваринного походження, що належать до категорії II

1. Побічні продукти тваринного походження, що належать до категорії II, повинні бути використані, оброблені або перероблені одним або кількома з таких способів:

1) використані для виробництва органічних добрив або покращувачів ґрунту для розміщення на ринку відповідно до статті 19 цього Закону після оброблення шляхом стерилізації під тиском з постійним маркуванням отриманого матеріалу;

2) компостовані або перетворені на біогаз після оброблення шляхом стерилізації під тиском з постійним маркуванням отриманого матеріалу, а щодо молока і молочних продуктів, яєць і яйцепродуктів, гною, вмісту травного тракту, відокремленого від травного тракту (якщо щодо таких побічних продуктів компетентним органом у порядку здійснення заходів державного контролю відповідно до вимог закону не встановлено ризику поширення хвороб, зазначених у пункті 4 частини першої статті 11 цього Закону, а також інших хвороб, включених до переліку особливо небезпечних (карантинних) хвороб), – з попереднім обробленням або без такого оброблення;

3) перероблені на органічні добрива для внесення в ґрунт та покращувачі ґрунту з попереднім обробленням шляхом стерилізації під тиском або без такого оброблення – щодо гною, вмісту травного тракту, відокремленого від травного тракту, немінералізованого гуано, внесені у ґрунт з попереднім обробленням або без такого оброблення, – щодо молока та молочних продуктів (якщо щодо передбачених у цьому пункті побічних продуктів компетентним органом у порядку здійснення заходів державного контролю відповідно до вимог закону не встановлено ризику поширення хвороб, зазначених у пункті 4 частини першої статті 11 цього Закону, а також інших хвороб, включених до переліку особливо небезпечних (карантинних) хвороб);

4) використані в якості палива для спалення з попереднім обробленням або без такого оброблення;

5) оброблені шляхом стерилізації під тиском або іншими рівноцінними методами та використані для фармацевтичного, хірургічного, промислового або сільськогосподарського виробництва, крім виробництва кормів.

2. Побічні продукти тваринного походження, що належать до категорії II, можуть бути також видалені шляхом спалювання безпосередньо без попереднього оброблення або після такого оброблення шляхом стерилізації під тиском з постійним маркуванням отриманого матеріалу.

{Стаття 15 в редакції Закону № 1531-VIII від 20.09.2016}

Стаття 16. Поводження з побічними продуктами тваринного походження, що належать до категорії III

1. Продукти тваринного походження, що належать до категорії III, повинні бути використані, оброблені або перероблені одним або кількома з таких способів:

{Абзац перший частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1531-VIII від 20.09.2016}

1) оброблені шляхом стерилізації під тиском або іншими рівноцінними методами і використані для виробництва кормів тваринного походження, крім тих побічних продуктів тваринного походження, що змінилися шляхом розкладання або псування та становлять ризик для здоров'я людини або тварини;

2) перероблені на органічні добрива, компостовані або перетворені на біогаз;

- 3) оброблені шляхом стерилізації під тиском або іншими рівноцінними методами та використані для фармацевтичного, хірургічного, промислового або сільськогосподарського виробництва;
- 4) перероблені відповідно до технологій, необхідних для виробництва продукції.

Стаття 17. Інше поводження з побічними продуктами тваринного походження

1. Побічні продукти тваринного походження, за умови дотримання ветеринарно-санітарних вимог, можуть бути представлені на виставках, ярмарках, використовуватися для діагностики, освітніх та дослідницьких цілей з подальшою обов'язковою утилізацією/видаленням або поверненням їх оператору ринку.

Стаття 18. Поводження з продуктами оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження

1. Продукти оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, що належать до категорій II і III, на потужностях (об'єктах), зареєстрованих в установленому порядку, можуть бути розміщені на ринку чи утилізовані відповідно до законодавства.

2. Продукти оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження після їх утворення повинні негайно маркуватися оператором ринку та містити інформацію, чітко викладену українською мовою у формі, що привертає увагу і не стирається, а саме:

- 1) категорію побічних продуктів тваринного походження, з якої виготовлено продукт;
- 2) назву продукту;
- 3) ім'я або найменування виробника та адресу чи місцезнаходження виробничих потужностей;
- 4) якісний та кількісний склад компонентів;
- 5) інструкцію для застосування та всі рекомендації стосовно безпеки чи можливих наслідків споживання (використання).

3. Забороняється використовувати продукти оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження для годівлі жуйних тварин, якщо такі продукти чи корми містять тваринний білок жуйних тварин, крім молока та молочних продуктів.

4. Забороняється годівля сільськогосподарських тварин, крім хутрових звірів, залишками харчових продуктів, відходами закладів харчування або кормовими матеріалами, що містять або походять з відходів закладів громадського харчування.

5. Забороняється використовувати для годівлі тварин продукти оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, утворені після оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, що належать до категорій I і II.

Стаття 19. Органічні добрива та покращувачі ґрунту

{Назва статті 19 в редакції Закону № 1531-VIII від 20.09.2016}

1. Органічні добрива та покращувачі ґрунту, утворені в результаті оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, можуть бути розміщені на ринку та/або використовуватися за умови, що вони отримані з побічних продуктів тваринного походження, що належать до категорії II або III, вироблені з дотриманням вимог, передбачених статтями 15 та 16 цього Закону, на зареєстрованих в установленому порядку потужностях (об'єктах) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження. Можуть бути розміщені на ринку і використані в якості органічних добрив або покращувачів ґрунту також залишки, утворені внаслідок перетворення побічних продуктів тваринного походження на біогаз або компост.

{Частина перша статті 19 в редакції Закону № 1531-VIII від 20.09.2016}

2. У разі використання м'ясо-кісткового борошна, оброблених білків як органічних добрив чи покращувачів ґрунту вони мають змішуватися з компонентом, що виключає подальше використання суміші для годівлі тварин.

{Частина друга статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1531-VIII від 20.09.2016}

Розділ IV ОПЕРАТОРИ РИНКУ

Стаття 20. Обов'язки та права операторів ринку у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження

1. Оператори ринку у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження незалежно від форми власності зобов'язані:

- 1) направляти утворені на їхніх потужностях побічні продукти тваринного походження на оброблення, переробку з метою подальшої утилізації або для здійснення операцій з видалення;
- 2) розробляти, вводити в дію та застосовувати постійно діючі процедури, засновані на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках, а також забезпечувати належну підготовку осіб, відповідальних за постійно діючі процедури під час оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження;

3) залучати спеціалістів ветеринарної медицини для визначення категорій, до яких належать побічні продукти тваринного походження, що утворюються на їх потужностях (об'єктах) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, відповідно до цього Закону;

4) відшкодовувати шкоду, завдану юридичній чи фізичній особі внаслідок порушення встановлених правил поводження з побічними продуктами тваринного походження, відповідно до закону;

5) забезпечувати:

безперешкодний доступ державних інспекторів, які здійснюють державний контроль, до потужностей (об'єктів) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження та відбір зразків побічних продуктів тваринного походження та продуктів оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження на зазначених потужностях (об'єктах), а також надавати на вимогу державних інспекторів документи, необхідні для здійснення державного контролю;

фіксацію факту виконаних робіт з оброблення, переробки, утилізації побічних продуктів тваринного походження на власних потужностях (об'єктах) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження із складенням акта виконаних робіт;

складення акта приймання-передачі та акта виконаних робіт у разі надання послуг з оброблення, переробки, утилізації чи видалення відповідно до договору про надання послуг з оброблення, переробки, утилізації чи видалення побічних продуктів тваринного походження;

створення належних санітарних умов на потужностях (об'єктах) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження під час поводження з такими продуктами та роздільне збирання даних продуктів;

ведення обліку та надання центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, інформації про кількість і якість утворюваних побічних продуктів тваринного походження;

ведення обліку руху побічних продуктів тваринного походження відповідно до їх категорій та надання центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, відповідної інформації;

якість продукції та достовірність інформації, що надається споживачу, а також відповідність такої інформації вимогам законодавства;

6) вживати заходів для забезпечення належного поводження з небезпечними побічними продуктами тваринного походження, що не підлягають утилізації, відповідно до цього Закону;

7) дотримуватися інших вимог законодавства щодо поводження з побічними продуктами тваринного походження.

2. Якщо оператор ринку має підстави вважати, що продукти оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, які він ввів в обіг, можуть становити небезпеку для здоров'я людини та тварини, він протягом дня письмово, а також за допомогою телекомунікаційних та електронних засобів зв'язку інформує центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, органи місцевого самоврядування про це, а також про заходи, вжиті для запобігання виникненню ризиків для людини та тварини.

3. Оператор ринку щомісяця звітує центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, про свою діяльність для запобігання виникненню або зменшення ризиків, що становлять побічні продукти тваринного походження та продукти оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, які він ввів або вводить в обіг.

4. У разі встановлення під час здійснення державного контролю невідповідності потужностей (об'єктів) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження вимогам законодавства оператор ринку зобов'язаний вжити необхідних заходів для усунення такої невідповідності.

5. Оператор ринку, що провадить діяльність з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження та має намір припинити діяльність, зобов'язаний письмово повідомити про це центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, за місцезнаходженням такої потужності (об'єкта) не пізніше ніж за два місяці до дати припинення діяльності та оприлюднити інформацію про припинення діяльності в засобах масової інформації.

6. Оператори ринку, що здійснюють перевезення побічних продуктів тваринного походження, зобов'язані перевозити такі продукти з використанням транспортних засобів та герметичних контейнерів для перевезення побічних продуктів тваринного походження, які унеможливають витік рідин від таких продуктів, доступ до побічних продуктів тваринного походження птахів, тварин, гризунів та мають конструкцію, що забезпечує ефективне очищення та дезінфекцію.

7. Оператори ринку незалежно від форми власності мають право на:

1) будівництво та експлуатацію потужностей (об'єктів) поводження з побічними продуктами тваринного походження з урахуванням вимог цього Закону;

2) зберігання побічних продуктів тваринного походження відповідно до ветеринарно-санітарних вимог;

3) внесення центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, пропозицій щодо розміщення, проектування, будівництва та експлуатації потужностей (об'єктів) поводження з побічними продуктами тваринного походження;

4) участь у розробленні та виконанні місцевих, регіональних та загальнодержавної програм поводження з побічними продуктами тваринного походження;

5) надання послуг з оброблення, переробки, утилізації чи видалення побічних продуктів тваринного походження з дотриманням вимог цього Закону;

6) одержання від центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, належним чином оформлених документів про здійснення державного контролю за потужностями (об'єктами) поводження з побічними продуктами тваринного походження, що перебувають в управлінні оператора ринку, в тому числі приписи, розпорядження, протоколи, документи, на підставі яких оператор ринку або його посадові особи притягаються до відповідальності, а також інформації, пов'язаної із здійсненням державного контролю за такими потужностями (об'єктами).

Стаття 21. Вимоги до потужностей (об'єктів) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження

1. Потужності (об'єкти) з оброблення, переробки продуктів тваринного походження повинні відповідати ветеринарно-санітарним вимогам.

2. Потужності (об'єкти) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження повинні мати виробничі, складські приміщення, інженерне забезпечення з газо-, електро-, водопостачання, водовідведення, очисні споруди та іншу необхідну інфраструктуру.

3. Потужності (об'єкти) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження повинні бути:

1) розміщені окремо від бійні або інших підприємств, на яких переробляються харчові продукти чи виробляються продукти тваринного походження;

2) забезпечені технологічним обладнанням, спеціалізованим транспортом, що гарантує заявлений обсяг оброблення, переробки відповідно до ветеринарно-санітарних вимог;

3) забезпечені кваліфікованим персоналом.

4. Потужності (об'єкти) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, що належать до категорії III, повинні бути відокремлені від потужностей (об'єктів) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, що належать до категорій I і II.

5. Розташування будівель, споруд, інших засобів на території потужностей (об'єктів) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження повинно забезпечувати можливість переміщення транспортних засобів таким чином, щоб шляхи перевезення побічних продуктів тваринного походження і продуктів оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження не перетиналися.

6. Розміщення потужностей (об'єктів) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження повинно здійснюватися з дотриманням усіх вимог щодо планування і забудови, санітарно-захисних зон відповідно до законодавства.

7. Ветеринарно-санітарні вимоги до потужностей (об'єктів) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики.

Стаття 22. Простежуваність

1. Оператори ринку на всіх стадіях утворення та обігу побічних продуктів тваринного походження повинні забезпечувати простежуваність таких продуктів.

2. Оператори ринку, що здійснюють поводження з побічними продуктами тваринного походження, зобов'язані вести облік таких продуктів і супровідної документації.

3. Документація, якою супроводжуються побічні продукти тваринного походження або продукти оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження під час перевезення, має включати інформацію про походження, пункт призначення, кількість та категорію таких продуктів, їх опис та маркування відповідно до законодавства.

4. Оператори ринку повинні бути здатні встановити інших операторів ринку, які постачають їм побічні продукти тваринного походження та продукти оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження. Така інформація має бути доступною центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, за його запитом.

5. Оператори ринку повинні бути здатні встановити операторів ринку, до яких направляють побічні продукти тваринного походження. Така інформація має бути доступною центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, за його запитом.

6. Для забезпечення простежуваності продукти оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, що вводяться в обіг або ймовірно будуть введені в обіг, повинні бути марковані відповідно до вимог цього Закону.

Стаття 23. Система аналізу ризиків у критичних контрольних точках

1. Оператори ринку повинні проводити із складенням відповідного акта внутрішні перевірки на своїх потужностях (об'єктах), засновані на принципах системи аналізу ризиків у критичних контрольних точках, під час провадження таких видів діяльності:

- 1) оброблення, переробка побічних продуктів тваринного походження;
- 2) перетворення побічних продуктів тваринного походження на біогаз чи компост.

2. Оператори ринку повинні забезпечити, щоб побічні продукти тваринного походження та продукти оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, які не відповідають вимогам цього Закону, не залишали межі їхніх потужностей (об'єктів), крім випадків, коли це здійснюється з метою видалення, зокрема якщо:

1) на потужності, на яких здійснюється оброблення, переробка побічних продуктів тваринного походження, що належать до категорії II або III, потрапили побічні продукти тваринного походження, що належать до категорії I;

2) на потужності, на яких здійснюється оброблення, переробка, утилізація чи видалення побічних продуктів тваринного походження, потрапили побічні продукти тваринного походження або продукти оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, радіаційне забруднення яких перевищує максимально допустимий рівень відповідно до законодавства.

3. Оператори ринку повинні, зокрема:

1) виявляти будь-які ризики для здоров'я людини та тварини, які мають бути усунені або зменшені до прийняттого рівня та яким треба запобігти;

2) виявляти критичні контрольні точки на етапах чи операціях, на яких контроль є необхідним для запобігання або усунення небезпеки або її зменшення до прийняттого рівня;

3) вживати коригувальних дій, якщо за результатами проведення моніторингу на виробництві визначено, що критична контрольна точка не перебуває під контролем;

4) проводити перевірки з метою підтвердження ефективності заходів, зазначених у пунктах 1-3 цієї частини, та складати відповідні акти.

4. Якщо процес оброблення, переробки, зберігання або реалізації зазнає змін, оператори ринку повинні внести відповідні зміни до системи аналізу ризиків у критичних контрольних точках.

Стаття 24. Фінансування заходів, пов'язаних з утилізацією та видаленням побічних продуктів тваринного походження

1. Утилізація та видалення побічних продуктів тваринного походження здійснюються за рахунок коштів оператора ринку.

2. Фінансування заходів, пов'язаних з утилізацією та видаленням побічних продуктів тваринного походження, може здійснюватися за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених законом, шляхом надання суб'єктам господарювання дотацій (субсидій) для часткової компенсації витрат, пов'язаних з утилізацією та видаленням побічних продуктів тваринного походження.

Порядок використання коштів, передбачених у Державному бюджеті України для фінансування заходів, пов'язаних з утилізацією та видаленням побічних продуктів тваринного походження, затверджується Кабінетом Міністрів України.

Розділ V

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПОБІЧНІ ПРОДУКТИ ТВАРИННОГО ПОХОДЖЕННЯ

Стаття 25. Відповідальність за порушення законодавства про побічні продукти тваринного походження

1. Особи, винні в порушенні норм цього Закону, несуть відповідальність відповідно до закону.

2. Оператори ринку (юридичні особи, фізичні особи – підприємці) у разі порушення законодавства про побічні продукти тваринного походження несуть таку відповідальність:

1) утилізація чи видалення побічних продуктів тваринного походження та продуктів оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження у спосіб, що суперечить вимогам цього Закону, –

тягне за собою накладення штрафу на юридичних осіб від двадцяти трьох до тридцяти мінімальних заробітних плат, на фізичних осіб – підприємців – від восьми до п'ятнадцяти мінімальних заробітних плат;

2) оброблення побічних продуктів тваринного походження без отримання експлуатаційного дозволу, якщо обов'язковість його отримання встановлена законом, –

тягне за собою накладення штрафу на юридичних осіб від тридцяти до тридцяти восьми мінімальних заробітних плат, на фізичних осіб – підприємців – від двадцяти трьох до тридцяти мінімальних заробітних плат;

3) неспроможності на потужностях постійно діючих процедур, заснованих на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках, -

тягне за собою накладення штрафу на юридичних осіб від тридцяти до сорока п'яти мінімальних заробітних плат, на фізичних осіб – підприємців – від трьох до п'яти мінімальних заробітних плат;

4) введення в обіг неправильно маркованих продуктів оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження -

тягне за собою накладення штрафу на юридичних осіб від п'яти до восьми мінімальних заробітних плат із відкликанням та/або вилученням з обігу таких продуктів оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, на фізичних осіб – підприємців – від трьох до п'яти мінімальних заробітних плат із відкликанням та/або вилученням з обігу таких продуктів оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження;

5) порушення вимог щодо забезпечення простежуваності та ведення документації (актів, протоколів) -

тягне за собою накладення штрафу на юридичних осіб від трьох до п'яти мінімальних заробітних плат, на фізичних осіб – підприємців – від двох до трьох мінімальних заробітних плат;

6) неповідомлення оператором ринку центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, органів місцевого самоврядування про продукти оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, що можуть становити небезпеку для здоров'я людей та тварин, які він ввів в обіг, відповідно до вимог цього Закону -

тягне за собою накладення штрафу на юридичних осіб від тридцяти до сорока п'яти мінімальних заробітних плат із відкликанням та/або вилученням з обігу таких продуктів, на фізичних осіб – підприємців – від двадцяти трьох до тридцяти мінімальних заробітних плат із відкликанням та/або вилученням з обігу таких продуктів;

7) використання операторами ринку, що здійснюють перевезення побічних продуктів тваринного походження, транспортних засобів без застосування герметичних контейнерів, що унеможливають витік з них рідин, доступ до побічних продуктів тваринного походження птахів, тварин, гризунів, а також контейнерів, конструкція яких не забезпечує ефективне очищення та дезінфекцію, -

тягне за собою накладення штрафу на юридичних осіб від восьми до дванадцяти мінімальних заробітних плат, на фізичних осіб – підприємців – від п'яти до восьми мінімальних заробітних плат;

8) невиконання законних вимог (приписів) посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, щодо усунення порушень законодавства про побічні продукти тваринного походження -

тягне за собою накладення штрафу на юридичних осіб від п'яти до восьми мінімальних заробітних плат, на фізичних осіб – підприємців – від трьох до п'яти мінімальних заробітних плат;

9) ненадання або надання недостовірної інформації, передбаченої цим Законом, за запитом посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, -

тягне за собою накладення штрафу на юридичних осіб від п'яти до восьми мінімальних заробітних плат, на фізичних осіб – підприємців – від трьох до п'яти мінімальних заробітних плат.

3. Під час визначення розміру штрафу враховується ступінь ризику для здоров'я людей і тварин.

4. Проведення у справах про порушення законодавства про побічні продукти тваринного походження стосовно юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців здійснюється відповідно до вимог цього Закону.

5. Справи про правопорушення, передбачені частиною другою цієї статті, розглядаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, та його територіальними органами, за результатами розгляду виносяться постанови.

Від імені центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, його територіальних органів розглядати справи про правопорушення і накладати стягнення мають право головні державні інспектори та їх заступники.

Штраф може бути накладено на юридичну особу, фізичну особу – підприємця протягом шести місяців з дня виявлення порушення, але не пізніше як через один рік з дня його вчинення.

6. Підставою для розгляду справи про правопорушення, передбачені частиною другою цієї статті, є протокол. Протокол за результатами здійснення заходу державного контролю мають право складати державні інспектори центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, його територіальних органів. Протокол складається у двох примірниках. Один примірник протоколу вручається оператору ринку або уповноваженій ним особі, другий зберігається у центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, його територіальних органах.

Форма протоколу затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики. У протоколі зазначаються: дата і місце його складання, посада, прізвище, ім'я, по батькові особи, яка склала протокол, відомості про оператора ринку (найменування та місцезнаходження юридичної особи, прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи – підприємця), дата, місце та суть правопорушення, характер та розмір заподіяної шкоди, якщо така мала місце, інші відомості, необхідні для вирішення справи.

Протокол про правопорушення підписується особою, яка його склала, та фізичною особою — підприємцем, яка притягається до відповідальності за порушення законодавства про побічні продукти тваринного походження, або уповноваженою нею особою, а в разі провадження у справі щодо оператора ринку — юридичної особи — уповноваженою ним особою.

У разі відмови від підписання протоколу фізичною особою — підприємцем, яка притягається до відповідальності за порушення законодавства про побічні продукти тваринного походження, або уповноваженою нею особою, а в разі провадження у справі щодо оператора ринку — юридичної особи — уповноваженою ним особою у протоколі робиться відповідний запис. Зазначені особи мають право надати пояснення і зауваження щодо змісту протоколу, які додаються до нього, а також зазначити мотиви своєї відмови від підписання протоколу.

7. Справа про правопорушення розглядається в п'ятнадцятиденний строк з дня одержання центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, його територіальними органами протоколу про правопорушення, передбачені частиною другою цієї статті.

8. Штраф сплачується не пізніше п'ятнадцяти днів з дня вручення оператору ринку або отримання ним копії постанови про накладення штрафу.

9. Копія завіреного банком платіжного документа, що засвідчує факт сплати штрафу у повному обсязі, надсилається до органу, який виніс постанову про накладення штрафу.

10. У разі якщо штраф не сплачено у строки, встановлені частиною восьмою цієї статті, примусове виконання постанови про накладення штрафу здійснюється державною виконавчою службою в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження».

11. Сума штрафів зараховується до державного бюджету.

12. Постанову у справі про порушення законодавства про побічні продукти тваринного походження може бути оскаржено оператором ринку до вищого органу або до суду.

Розділ VI

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ПОБІЧНИМИ ПРОДУКТАМИ ТВАРИННОГО ПОХОДЖЕННЯ

Стаття 26. Міжнародне співробітництво у сфері поведження з побічними продуктами тваринного походження

1. Міжнародне співробітництво у сфері поведження з побічними продуктами тваринного походження здійснюється шляхом:

- 1) участі в роботі міжнародних організацій, конференцій, симпозіумів, виставок тощо;
- 2) укладання міжнародних договорів.

2. У разі якщо міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються правила міжнародних договорів.

Розділ VII

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через рік з дня, наступного за днем його опублікування, крім пункту 3 цього розділу, який набирає чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

2. Внести зміни до таких законів України:

1) у Законі України «Про відходи» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 36-37, ст. 242 із наступними змінами):

- а) абзац двадцять другий статті 1 виключити;
- б) статтю 4 після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

«Дія цього Закону не поширюється на відносини у сфері поведження з побічними продуктами тваринного походження, не призначені для споживання людиною».

У зв'язку з цим частину другу вважати частиною третьою;

- в) статтю 35⁻² виключити;

2) у Законі України «Про ветеринарну медицину» (Відомості Верховної Ради України, 2007 р., № 5-6, ст. 53; 2009 р., № 6, ст. 22; 2012 р., № 4, ст. 17; 2014 р., № 23, ст. 873):

- а) у статті 1 термін «неїстівні продукти тваринного походження» викласти в такій редакції:

«неїстівні продукти тваринного походження — побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною, а також ті, які не використовуються для споживання людиною, але використовуються для фармацевтичних, хірургічних, сільськогосподарських та промислових цілей»;

- б) пункт 17 частини сьомої статті 7 викласти в такій редакції:

«17) здійснення державного ветеринарно-санітарного нагляду за поведженням з побічними продуктами тваринного походження, не призначеними для споживання людиною»;

в) частину шосту статті 50 виключити.

3. Кабінету Міністрів України протягом року з дня, наступного за днем опублікування цього Закону:

подати до Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до законів України, що впливають з цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону;

забезпечити набрання чинності нормативно-правовими актами, зазначеними в абзацах третьому – п'ятому цього пункту, одночасно з набранням чинності цим Законом.

3-1. До призначення нового складу (нових членів) Регулятора відповідно до статті 8 цього Закону та у разі неправомочності Регулятора Президент України призначає членів Регулятора у кількості, що дорівнює кількості вакантних посад, до дня призначення членів Регулятора, обраних за результатами відкритого конкурсного відбору, але не більш як на три місяці.

Президент України
м. Київ

7 квітня 2015 року

№ 287-VIII

П.ПОРОШЕНКО

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ П О С Т А Н О В А

від 3 серпня 1998 р. № 1216
Київ

Про затвердження Порядку ведення реєстру місць видалення відходів

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 1518 (1518-2002-п) від 11.10.2002

№ 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

З метою посилення контролю за екологічним станом місць видалення відходів, оцінки їх впливу на навколишнє природне середовище і здоров'я людини та відповідно до статті 28 Закону України «Про відходи» (187/98-ВР) Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**:

1. Затвердити Порядок ведення реєстру місць видалення відходів, що додається.
2. Міністерству охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки за погодженням з Міністерством охорони здоров'я, Міністерством праці та соціальної політики, Державним комітетом по геології і використанню надр, Державним комітетом у справах будівництва, архітектури та житлової політики, Державним комітетом по водному господарству у тримісячний термін розробити і затвердити Інструкцію про зміст і складання паспорта місць видалення відходів.

Прем'єр-міністр України

В.ПУСТОВОЙТЕНКО

Інд.33

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 3 серпня 1998 р. № 1216

ПОРЯДОК ведення реєстру місць видалення відходів

(У тексті Порядку слова «Мінекобезпеки» та «Держкомгеології» замінено словом «Мінекоресурсів» згідно з Постановою КМ № 1518 (1518-2002-п) від 11.10.2002)

1. Цей Порядок, розроблений відповідно до статті 28 Закону України «Про відходи» (187/98-ВР), визначає правила ведення реєстру місць видалення відходів.

2. Реєстр місць видалення відходів (далі — реєстр) — це система даних, одержаних у результаті обліку та опису всіх об'єктів і спеціально відведених місць, де здійснюються операції з видалення відходів (форму ведення реєстру подано в додатку 1 до цього Порядку).

3. Терміни, що використовуються в цьому Порядку, мають таке значення:

видалення відходів — здійснення операцій з відходами, що не призводять до їх утилізації, згідно з переліком, наведеним у додатку 2 до цього Порядку;

місця видалення відходів (далі — МВВ) — спеціально відведені місця чи об'єкти (полігони, комплекси, котловани, споруди, ділянки надр тощо), на використання яких для видалення відходів отримано дозвіл від спеціально уповноважених органів у сфері поводження з відходами;

власник місць (чи об'єктів) видалення відходів — будь-яка фізична або юридична особа, що здійснює видалення відходів на законних підставах, у тому числі виробник відходів.

4. Включенню до реєстру підлягають усі місця видалення відходів (ті, що функціонують, закриті, законсервовані тощо).

5. На кожне МВВ складається спеціальний паспорт, у якому зазначається найменування і код відходів, їх кількісний та якісний склад, походження, а також технічні характеристики і відомості про методи контролю та безпечної експлуатації. Спеціальний паспорт складається власником МВВ відповідно до Інструкції про зміст і складання паспорта місць видалення відходів.

6. Фінансування робіт з ведення реєстру здійснюється за рахунок коштів місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища.

7. Контроль за повнотою та якістю ведення реєстру покладається на територіальні органи Держекоінспекції.

{Пункт 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

8. Ведення реєстру здійснюють місцеві державні адміністрації.

9. У реєстрі вміщується узагальнююча інформація щодо кожного МБВ (розміщення, технічні та екологічні характеристики, дані про власника тощо). Дані реєстру підлягають щорічному уточненню.

10. Реєстр створюється і ведеться на підставі паспортів МБВ, звітних даних, що подаються виробниками відходів, відомостей спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері поводження з відходами.

11. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації визначають перелік МБВ, які мають бути включені до реєстру, і повідомляють їхніх власників про необхідність складання паспортів МБВ та термін їх реєстрації.

{Пункт 11 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

12. Власники МБВ або за їх дорученням спеціалізовані проектні організації, що мають відповідну ліцензію, здійснюють інвентаризацію МБВ та складають проекти їх паспортів.

13. У визначений термін власники МБВ надсилають проекти паспортів на погодження до територіальних органів Держсанепідслужби.

{Пункт 13 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

14. Після погодження проектів паспортів власники МБВ передають їх на затвердження Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям.

{Пункт 14 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

15. Проекти паспортів розглядаються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями у двотижневий строк. Затверджені проекти паспортів МБВ засвідчуються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями їх штампом або печаткою. У разі відхилення паспорта на адресу власника МБВ надсилається лист з обґрунтуванням причин відхилення і встановленням строку повторного подання такого проекту.

{Пункт 15 в редакції Постанови КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

16. Затверджені паспорти вносяться Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями до реєстру.

{Пункт 16 в редакції Постанови КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

17. Кожному МБВ присвоюється реєстраційний номер та фіксується дата реєстрації.

18. Оригінал паспорта повертається власнику МБВ, а копії – Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям.

{Пункт 18 в редакції Постанови КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

19. Щорічно паспорти МБВ підлягають перегляду за результатами спостережень, контрольних замірів, додаткових робіт тощо і погоджуються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями. У разі необхідності за рішенням місцевих державних адміністрацій може здійснюватися позачергове уточнення даних паспортів МБВ.

{Пункт 19 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

20. На підставі даних паспортів Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації готують висновки щодо рівня екологічної безпеки МБВ, визначають категорію їх екологічної безпеки для навколишнього природного середовища та здоров'я людини. Висновки надсилаються власникам МБВ для вжиття ними заходів, спрямованих на забезпечення екологічно безпечного функціонування МБВ.

{Пункт 20 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

Додаток 1
до Порядку ведення реєстру
місць видалення відходів

**РЕЄСТР
місць видалення відходів**

Реєстраційний номер	Дата реєстрації	Назва, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	Код підпорядкування за СПОДУ	Адреса (населений пункт, район), код за КОАТУУ	Форма власності, код за КФВ	Характеристика відходів що оброблюються чи утилізуються (найменування, код за класифікатором відходів, група, клас небезпеки)	Обсяг відходів, що обробляються чи утилізуються т/рік	Примітка
1	2	3	4	5	6	7	8	9

{Додаток 1 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 1518 (1518-2002-п) від 11.10.2002, № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

Додаток 2
до Порядку ведення реєстру
місць видалення відходів

Операції з видалення відходів

Код операції	Вид операції
D1	Поховання в землі чи скидання на землю (наприклад на звалище тощо)
D2	Обробка ґрунту (наприклад біохімічний розклад рідких чи мулових відходів у ґрунті тощо)
D3	Закачування на глибину (наприклад вприскування відходів відповідної консистенції у свердловини, соляні куполи природних резервуарів тощо)
D4	Скидання у поверхневі водойми (наприклад скидання рідких або мулистих відходів у котловани, ставки чи відстійні басейни тощо)
D5	Скидання на спеціально обладнані звалища (наприклад скидання в окремі відсіки з прокладкою і поверхневі покриттям, які ізолюють їх один від одного і від навколишнього середовища, тощо)
D6	Скидання у водойми, крім морів/океанів
D7	Скидання у моря/океани, в тому числі поховання на морському дні
D8	Біологічна обробка, не обумовлена в інших розділах цього додатка, яка призводить до утворення кінцевих сполук чи сумішей, які потім видаляються будь-яким способом, зазначеним у цьому додатку
D9	Фізико-хімічна обробка, не обумовлена в інших розділах цього додатка, яка призводить до утворення кінцевих сполук чи сумішей, які потім видаляються будь-яким способом, зазначеним у розділі А (наприклад випарювання, сушіння, прожарювання, нейтралізація, осаджування тощо)
D10	Спалювання на суші
D11	Спалювання в морі
D12	Постійне зберігання (наприклад у спеціальних контейнерах у шахті тощо)
D13	Змішування чи перемішування до початку будь-якої з операцій, зазначених у цьому додатку
D14	Переупаковка до початку будь-якої з операцій, зазначених у цьому додатку
D15	Зберігання до будь-якої з операцій, зазначених у цьому додатку

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 31 серпня 1998 р. № 1360
Київ

Про затвердження Порядку ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів

*{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ
№ 1518 (1518-2002-п) від 11.10.2002
№ 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}*

На виконання статті 27 Закону України «Про відходи» (187/98-ВР) і з метою систематизації та уніфікації інформації щодо об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів, здійснення контролю за їх станом, оцінки обсягів утворення відходів і рівня їх безпеки Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**:

1. Затвердити Порядок ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів, що додається.

2. Міністерству охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки за погодженням з Міністерством охорони здоров'я, Міністерством промислової політики, Міністерством праці та соціальної політики, Державним комітетом у справах будівництва, архітектури та житлової політики у тримісячний термін розробити і затвердити форму реєстрової карти об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів та Інструкцію щодо її складання.

Прем'єр-міністр України

В.ПУСТОВОЙТЕНКО

Інд.33

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 31 серпня 1998 р. № 1360

ПОРЯДОК **ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів**

*(У тексті Порядку слово «Мінекобезпеки» замінено словом «Мінекоресурсів»
згідно з Постановою КМ № 1518 (1518-2002-п) від 11.10.2002)*

1. Цей Порядок розроблений відповідно до статті 27 Закону України «Про відходи» (187/98-ВР), визначає правила ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів.

2. Терміни, що використовуються в цьому Порядку, мають таке значення:

відходи — будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворюються у процесі людської діяльності і не мають подальшого використання за місцем утворення чи виявлення та яких їх власник повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення; (Абзац другий пункту 2 в редакції Постанови КМ № 1518 (1518-2002-п) від 11.10.2002)

небезпечні відходи — відходи, що мають такі фізичні, хімічні, біологічні чи інші небезпечні властивості, які створюють або можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища і здоров'я людини та які потребують спеціальних методів і засобів поводження з ними; (Абзац третій пункту 2 в редакції Постанови КМ № 1518 (1518-2002-п) від 11.10.2002)

утилізація відходів — використання відходів як вторинних матеріальних чи енергетичних ресурсів;

оброблення (перероблення) відходів — здійснення будь-яких технологічних операцій, пов'язаних із зміною фізичних, хімічних чи біологічних властивостей відходів, з метою підготовки їх до екологічно безпечного зберігання, перевезення, утилізації чи видалення;

виробник відходів — фізична або юридична особа, діяльність якої призводить до утворення відходів;

об'єкт утворення відходів — юридична особа, що є виробником відходів;

об'єкт утилізації відходів — об'єкт, що використовується для утилізації відходів;
об'єкт оброблення відходів — об'єкт, що використовується для оброблення відходів.

3. Реєстр об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів (далі — реєстр) — це комплексна система збирання, оброблення, збереження та аналізу інформації про об'єкти утворення, оброблення та утилізації відходів (форма ведення додається).

4. Реєстр складається з двох частин.

До першої частини реєстру включаються об'єкти утворення відходів (далі — ОУВ).

До другої частини реєстру включаються об'єкти оброблення та утилізації відходів (далі — ООУВ) інших власників.

5. Складення і ведення реєстру здійснюють Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації за участю територіальних органів Держсанепідслужби.

{Пункт 5 в редакції Постанови КМ № 748 (748-2013-н) від 07.08.2013}

6. Фінансування робіт із складання та ведення реєстру здійснюється за рахунок коштів місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища.

7. Контроль за повнотою обліку та якістю ведення реєстру покладається на територіальні органи Держекоінспекції.

{Пункт 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-н) від 07.08.2013}

8. Критерієм включення ОУВ до реєстру є показник загального утворення відходів (Пзув), який розраховується за формулою:

$$\text{Пзув} = 5000 \times \text{м1} + 500 \times \text{м2} + 50 \times \text{м3} + 1 \times \text{м4},$$

де м1, м2, м3, м4 — умовні одиниці, значення яких дорівнюють кількості утворених на ОУВ відходів за класами небезпеки (1, 2, 3, 4 класи відповідно).

До реєстру включаються об'єкти, для яких показник загального утворення відходів перевищує граничне значення (Пгз), що дорівнює 1000 умовних одиниць на рік.

Критерієм включення ООУВ до реєстру є показник загального обсягу оброблення чи утилізації відходів, який не може бути меншим 100 тонн на рік.

9. Реєстр складається і ведеться на підставі реєстрових карт ОУВ та ООУВ, що містять звітні дані щодо виробників відходів, об'єктів утилізації та оброблення відходів, а також відомостей, поданих спеціально уповноваженими органами виконавчої влади у сфері поводження з відходами.

10. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації визначають перелік ОУВ та ООУВ, що підлягають реєстрації, та надсилають їх власникам повідомлення про необхідність складання реєстрових карт і строк їх реєстрації та про необхідність подання відповідних форм звітності.

{Абзац перший пункту 10 в редакції Постанови КМ № 748 (748-2013-н) від 07.08.2013}

Перелік ОУВ та ООУВ, що підлягають включенню до реєстру, складається за критеріями, визначеними у пункті 5 цього Порядку, на підставі доведених власникам відходів лімітів на утворення та розміщення відходів.

За рішенням місцевих державних адміністрацій до реєстру можуть бути включені ОУВ, для яких показник Пзув менший від Пгз, якщо ОУВ розташовані у рекреаційній і курортній зоні.

Реєстрові карти, які містять інформацію про розміщення, технічні та екологічні характеристики ОУВ та ООУВ, кількісні та якісні характеристики відходів, що утворюються, обробляються та утилізуються, та інформацію про поводження з ними, складаються відповідно до Інструкції про зміст і складання реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів, яка затверджується Мінприроди.

{Абзац четвертий пункту 10 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-н) від 07.08.2013}

11. Власники ОУВ та ООУВ, що підлягають включенню до реєстру, або за їх дорученням організації, що мають відповідну ліцензію, заповнюють реєстрові карти і подають їх за погодженням з територіальними органами Держсанепідслужби на затвердження Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям.

{Абзац перший пункту 11 в редакції Постанови КМ № 748 (748-2013-н) від 07.08.2013}

Подані власниками ОУВ та ООУВ реєстрові карти розглядаються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями у місячний строк.

{Абзац другий пункту 11 в редакції Постанови КМ № 748 (748-2013-н) від 07.08.2013}

У разі незатвердження реєстрової карти на адресу власника ОУВ та ООУВ надсилається лист із зазначенням причини незатвердження і встановленням терміну її повторного подання.

12. На підставі затверджених реєстрових карт ОУВ та ООУВ Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації у двотижневий строк формують реєстр ОУВ та ООУВ.

{Пункт 12 в редакції Постанови КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

13. Кожному ОУВ та ООУВ у реєстрі присвоюється відповідний номер та фіксується дата реєстрації. Оригінал реєстру зберігається в Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських держадміністраціях, а копії зберігаються в територіальних органах Держсанепідслужби.

{Пункт 13 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

14. Після затвердження реєстру ОУВ та ООУВ оригінал затвердженої реєстрової карти разом з повідомленням про включення ОУВ та ООУВ до реєстру повертаються їх власнику, а копії – територіальним органам Держсанепідслужби та Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям.

{Пункт 14 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

15. Щорічно власники ОУВ та ООУВ подають Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям дані про зміни у діяльності своїх об'єктів для внесення відповідних змін до реєстрових карт та реєстру.

{Пункт 15 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

16. Виключення з реєстру здійснюється у разі ліквідації ОУВ та ООУВ місцевими державними адміністраціями за поданням власників ОУВ та ООУВ за погодженням з Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями.

{Пункт 16 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

17. За даними реєстрів формуються державний та регіональні інформаційні банки даних. Формування державного банку даних покладається на Мінприроди. Формування регіональних банків даних здійснюється Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями.

{Пункт 17 в редакції Постанови КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

18. На підставі даних реєстрових карт Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації готують висновки щодо ефективності діяльності і рівня екологічної безпеки ОУВ та ООУВ. {Абзац перший пункту 18 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

Висновки надсилаються власникам ОУВ та ООУВ для вжиття ними заходів, спрямованих на зменшення обсягів утворення відходів, забезпечення екологічно безпечного функціонування ОУВ та ООУВ.

Додаток

до Порядку ведення реєстру об'єктів утворення,
оброблення та утилізації відходів

РЕЄСТР об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів

І. Об'єкти утворення відходів (ОУВ)

Реєстраційний номер	Дата реєстрації	Назва, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	Код підпорядкування за СПОДУ	Адреса (населений пункт, район), код за КОАТУУ	Форма власності, код за КФВ	Характеристика відходів що оброблюються чи утилізуються (найменування, код за класифікатором відходів, група, клас небезпеки)	Обсяг відходів, що обробляються чи утилізуються т/рік	Примітка
1	2	3	4	5	6	7	8	9

II. Об'єкти оброблення та утилізації відходів (ООУВ)

Реєстраційний номер	Дата реєстрації	Назва, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	Код підпорядкування за СПОДУ	Адреса (населений пункт, район), код за КОАТУУ	Форма власності, код за КФВ	Характеристика відходів що оброблюються чи утилізуються (найменування, код за класифікатором відходів, група, клас небезпеки)	Обсяг відходів, що обробляються чи утилізуються т/рік	Примітка
1	2	3	4	5	6	7	8	9

ЄДРПОУ – Єдиний державний реєстр підприємств і організацій України.

СПОДУ – Система позначень органів державного управління (для коду центральних органів виконавчої влади).

КОАТУУ – Класифікатор об'єктів адміністративно- територіального устрою України.

КФВ – Класифікатор форм власності.

{Додаток із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 1518 (1518-2002-п) від 11.10.2002, № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 1 листопада 1999 р. № 2034

Київ

Про затвердження Порядку ведення державного обліку та паспортизації відходів

{Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

Відповідно до статті 26 Закону України (187/98-ВР) «Про відходи» Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**:

Затвердити Порядок ведення державного обліку і паспортизації відходів (додається).

Міністерству охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки і Державному комітетові статистики розробити протягом року та затвердити нормативно-правові акти, що впливають з цього Порядку.

Прем'єр-міністр України
Інд. 33

В.ПУСТОВОЙТЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 1 листопада 1999 р. № 2034

ПОРЯДОК ведення державного обліку та паспортизації відходів

{У тексті Порядку слово «Мінекобезпеки» замінено словом «Мінприроди», а слово «Держкомстат» в усіх відмінках — словом «Держстат» у відповідному відмінку згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

1. Цей Порядок встановлює єдині правила ведення державного обліку та паспортизації відходів, дія яких поширюється на підприємства, установи, організації всіх форм власності, громадян — суб'єктів підприємницької діяльності, діяльність яких пов'язана з утворенням відходів та здійсненням операцій поводження з ними (далі — підприємства).

2. У цьому Порядку терміни вживаються у такому значенні:

державний облік відходів — єдина державна система збирання, узагальнення, всебічного аналізу та зберігання відомостей про відходи під час їх утворення та здійснення операцій поводження з ними;

первинний облік відходів — реєстрація у формах первинних облікових документів (картки, журнали, анкети) відомостей про відходи під час їх утворення на підприємстві та здійснення операцій поводження з ними;

інвентаризація відходів — комплекс разових організаційно-технічних заходів з виявлення, ідентифікації, опису і реєстрації відходів, обліку обсягів їх утворення, утилізації та видалення, а також виявлення і обстеження місць утворення відходів і об'єктів поводження з ними;

ідентифікація відходів — віднесення відходів до певних категорій та класифікаційних груп, виходячи з їх походження, складу, стану, небезпеки для довкілля, здоров'я людини, технологічних можливостей утилізації, знешкодження;

паспортизація відходів — процес послідовного збирання, узагальнення та зберігання відомостей про кожний конкретний вид відходів, їх походження, технічні, фізико-хімічні, технологічні, екологічні, санітарні, економічні та інші показники, методи їх вимірювання і контролю, а також про технології їх збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення.

3. Державний облік відходів ґрунтується на даних спостережень за утворенням відходів та здійсненням операцій поводження з ними і включає ведення первинного обліку відходів та державної статистичної звітності про них.

4. Первинний облік відходів ведуть підприємства відповідно до типових форм первинної облікової документації (картки, журнали, анкети) з використанням технологічної, нормативно-технічної, планово-економічної, бухгалтерської та іншої документації. Відомості для первинного обліку відходів, що заносяться до зазначених документів, обумовлюються системою показників, необхідних для заповнення форм державної статистичної звітності та ведення паспорта відходів.

Типові форми первинної облікової документації про відходи згідно з державним класифікатором ДК 010-98 «Класифікатор управлінської документації» та інструкції щодо їх заповнення розробляються Мінприроди за участю Держпідприємництва інших заінтересованих центральних органів виконавчої влади, погоджуються з МОЗ і затверджуються спільним наказом Держстату та Мінприроди.

{Абзац другий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-н) від 07.08.2013}

Джерелом первинної інформації про безхазайні відходи є акт комісії з питань поводження з безхазайними відходами, складений згідно з Порядком виявлення та обліку безхазайних відходів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 3 серпня 1998 р. № 1217 (1217-98-п).

5. Державна статистична звітність про відходи ведеться за встановленими уніфікованими формами відповідно до державного класифікатора ДК 010-98 «Класифікатор управлінської документації», ДК 005-96 «Класифікатор відходів» та номенклатурою відходів.

{Абзац перший пункту 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-н) від 07.08.2013}

Форми державної статистичної звітності про відходи та інструкції щодо порядку складання цих форм розробляються та затверджуються Держстатом за погодженням з Мінприроди.

{Абзац другий пункту 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-н) від 07.08.2013}

Державна статистична звітність про небезпечні відходи ведеться за окремою формою. Реєстр звітних статистичних одиниць, що повинні складати звіти про небезпечні відходи, формується органами державної статистики за поданням Мінприроди.

Підприємства заповнюють форми державної статистичної звітності на підставі документів первинного обліку і подають їх в установленому порядку територіальним органам державної статистики.

{Абзац четвертий пункту 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-н) від 07.08.2013}

6. Номенклатура відходів, за якою ведеться державний статистичний облік відходів, розроблюється Мінприроди відповідно до державного класифікатора ДК 005-96 «Класифікатор відходів» і затверджується Держстатом.

7. Органи державної статистики в установленому порядку проводять статистичні спостереження за утворенням відходів і здійсненням операцій поводження з ними, а також забезпечують контроль за достовірністю ведення державної статистичної звітності та інформаційно-довідкового обслуговування користувачів.

{Пункт 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-н) від 07.08.2013}

8. Інвентаризація відходів проводиться на загальних методологічних засадах відповідно до законодавства.

{Пункт 8 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-н) від 07.08.2013}

9. Паспортизація відходів ведеться підприємствами з метою їх вичерпної ідентифікації та визначення оптимальних шляхів поводження з ними.

Паспортизація відходів передбачає складання і ведення паспортів відходів, паспортів місць видалення відходів, реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів відповідно до державного класифікатора ДК 005-96 «Класифікатор відходів» та номенклатури відходів.

{Абзац другий пункту 9 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-н) від 07.08.2013}

Форми паспортів відходів та інструкції щодо їх ведення розробляються Мінприроди за участю інших заінтересованих центральних органів виконавчої влади і затверджуються ним за погодженням з МОЗ.

10. Контроль за веденням підприємствами первинного обліку відходів та за їх паспортизацією здійснюється Держекоінспекцією та її територіальними органами, а також іншими спеціально уповноваженими органами виконавчої влади у сфері поводження з відходами відповідно до їх компетенції.

{Пункт 10 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-н) від 07.08.2013}

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 18 лютого 2016 р. № 118
Київ

Про затвердження Порядку подання декларації про відходи та її форми

Відповідно до пункту «р» частини першої статті 18 Закону України «Про відходи» Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити:

Порядок подання декларації про відходи, що додається;
форму декларації про відходи згідно з додатком.

2. Визнати такими, що втратили чинність, постанови Кабінету Міністрів України згідно з переліком, що додається.

Прем'єр-міністр України

А.ЯЦЕНЮК

Інд. 75

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 18 лютого 2016 р. № 118

ПОРЯДОК подання декларації про відходи

1. Цей Порядок встановлює механізм подання декларації про відходи.

2. У цьому Порядку терміни вживаються у значенні, наведеному в Господарському кодексі України, Законі України «Про відходи» та інших актах законодавства України.

3. Суб'єкти господарювання у сфері поводження з відходами, діяльність яких призводить виключно до утворення відходів, для яких показник загального утворення відходів становить від 50 до 1000 умовних одиниць, щороку подають декларацію про відходи (далі – декларація) за формою згідно з додатком до постанови від 18 лютого 2016 р. № 118.

Декларація подається один раз на рік одночасно в паперовій та електронній формі до центру надання адміністративних послуг, який передає її відповідно до органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, обласної, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій (далі – дозвільний орган), або через електронну систему здійснення дозвільних процедур у сфері поводження з відходами, порядок функціонування якої визначається Мінприроди, до 20 лютого року, що настає за звітним.

Якщо суб'єкт господарювання має у своєму складі філії або інші відокремлені підрозділи без статусу юридичної особи, які провадять свою діяльність у різних регіонах (у межах певної адміністративно-територіальної одиниці) України, такий суб'єкт господарювання подає декларацію за місцем провадження діяльності філією або іншим відокремленим підрозділом.

4. Дозвільний орган протягом п'яти робочих днів з дня отримання декларації розглядає та здійснює її реєстрацію або оформляє письмове повідомлення із вичерпним переліком зауважень щодо необхідності виправлення/уточнення наданих відомостей, яке передає до центру надання адміністративних послуг, для передачі суб'єкту господарювання.

Підставами для оформлення письмового повідомлення щодо необхідності виправлення/уточнення наданих відомостей є виявлення в наданій декларації неповних та/або недостовірних відомостей.

Суб'єкт господарювання, що подав декларацію, в п'ятиденний строк з дня отримання повідомлення подає виправлену декларацію або уточнену інформацію з питань, зазначених у

повідомленні дозвільного органу, до центру надання адміністративних послуг для її передачі до дозвільного органу.

5. Інформаційне забезпечення щодо стану реєстрації декларацій здійснює дозвільний орган шляхом забезпечення функціонування загальнодоступних інформаційних ресурсів, на яких щотижнево актуалізується перелік суб'єктів господарювання, декларації яких зареєстровано.

6. Дозвільний орган щомісяця до 10 числа місяця, що настає за звітним, надсилає Мінприроди інформацію про зареєстровані декларації разом з електронними версіями зареєстрованих декларацій.

Порядок та форма надання інформації затверджується Мінприроди.

7. Відповідальність за достовірність заповнення декларації покладається на суб'єкта господарювання.

Додаток
до постанови Кабінету Міністрів України
від 18 лютого 2016 р. № 118

ДЕКЛАРАЦІЯ про відходи

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 18 лютого 2016 р. № 118

ПЕРЕЛІК постанов Кабінету Міністрів України, що втратили чинність

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 3 серпня 1998 р. № 1218 «Про затвердження Порядку розроблення, затвердження і перегляду лімітів на утворення та розміщення відходів» (Офіційний вісник України, 1998 р., № 31, ст. 1183).

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2012 р. № 289 «Про внесення змін до Порядку розроблення, затвердження і перегляду лімітів на утворення та розміщення відходів» (Офіційний вісник України, 2012 р., № 28, ст. 1049).

3. Пункт 12 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 7 серпня 2013 р. № 748 (Офіційний вісник України, 2013 р., № 82, ст. 3041).

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

П О С Т А Н О В А

від 13 липня 2000 р. № 1120

Київ

**Про затвердження Положення про контроль
за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів
та їх утилізацією/видаленням і Жовтого та Зеленого переліків відходів**

*{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 1481 (1481-2000-п) від 28.09.2000
№ 1518 (1518-2002-п) від 11.10.2002 № 544 (544-2013-п) від 07.08.2013 № 1173 (1173-2015-п)
від 16.12.2015}*

На виконання міжнародних зобов'язань України, що випливають з її участі у Базельській конвенції про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх видаленням (1989 р.) (995_022) та з метою забезпечення дотримання вимог екологічної безпеки під час транскордонних перевезень небезпечних відходів Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**:

1. Затвердити такі, що додаються:

Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням;

Жовтий перелік відходів;

Зелений перелік відходів.

2. Визнати такою, що втратила чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 12 вересня 1997 р. № 1016 (1016-97-п) «Про впорядкування контролю за транскордонним перевезенням відходів та їх утилізацією/видаленням» (Офіційний вісник України, 1997 р., число 38, с. 16).

Дозволи на транскордонне перевезення небезпечних відходів, отримані згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 12 вересня 1997 р. № 1016, є чинними в межах термінів, на які вони були видані.

3. Ця постанова набирає чинності з 1 вересня 2000 року.

Прем'єр-міністр України

В.ЮЩЕНКО

Інд. 33

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 13 липня 2000 р. № 1120

ПОЛОЖЕННЯ
про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів
та їх утилізацією/видаленням

*{У тексті Положення слово «Мінекоресурсів» замінено словом «Мінприроди»
згідно з Постановою КМ № 544 (544-2013-п) від 07.08.2013}*

Загальна частина

1. Це Положення визначає порядок здійснення державного контролю за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням під час їх експорту з України, імпорту в Україну чи транзиту через територію України.

2. Терміни, що вживаються в цьому Положенні, мають таке значення:

відходи — будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворюються у процесі людської діяльності і не мають подальшого використання за місцем утворення чи виявлення та яких їх власник повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення;

(Абзац другий пункту 2 в редакції Постанови КМ № 1518 (1518-2002-п) від 11.10.2002)

небезпечні відходи — відходи, включені до розділу А Жовтого переліку відходів, що затверджується Кабінетом Міністрів України, і мають одну чи більше небезпечних властивостей, наведених у переліку небезпечних властивостей, що затверджується Мінприроди, та до Зеленого переліку, що затверджується Кабінетом Міністрів України, у разі, коли вони містять матеріали, наведені у додатку 2 до цього Положення, в таких кількостях, що можуть виявляти небезпечні властивості, наведені у зазначеному вище переліку небезпечних властивостей;

транскордонне — будь-яке переміщення відходів з району, який перевезення перебуває під національною юрисдикцією однієї держави, у район чи через район, який перебуває під національною юрисдикцією іншої держави, або у район чи через район, який не перебуває під юрисдикцією будь-якої держави, за умови, що таке перевезення стосується, принаймні, двох держав;

компетентний — спеціально уповноважений державний орган, орган який забезпечує виконання положень Базельської конвенції про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх видаленням (далі — Базельська конвенція);

поводження з — збирання, перевезення, зберігання, відходами оброблення, утилізація і видалення відходів, включаючи контроль за цими операціями та нагляд за місцями утилізації/видалення;

видалення — будь-яка операція, зазначена у розділі А додатка 1 до цього Положення;

утилізація — будь-яка операція, зазначена у розділі Б додатка 1 до цього Положення;

екологічно — вжиття всіх практично можливих заходів для обґрунтованого забезпечення захисту довкілля та здоров'я поведження людини від можливого негативного впливу під час поведження з відходами;

санкціоновані — об'єкти для утилізації або видалення об'єкти для відходів, на експлуатацію яких з цією метою утилізації/отримано письмовий дозвіл або ліцензію видалення спеціально уповноважених органів;

виробник відходів — будь-яка особа, діяльність якої призводить до утворення відходів, або, якщо ця особа невідома, то особа, яка володіє цими відходами та/або здійснює над ними контроль;

особа — будь-яка фізична чи юридична особа;

імпорт відходів — будь-яке ввезення відходів на національну територію з інших причин, ніж транзит;

транзит відходів — безперервне перевезення відходів від одного кордону національної території до іншого без зберігання, за винятком зберігання, обумовленого технологічним процесом перевезення відходів;

експорт відходів — будь-яке вивезення відходів за межі національної території з інших причин, ніж транзит;

реімпорт відходів — ввезення на національну територію раніше експортованих за її межі відходів; особа, що — будь-яка особа, якій відвантажуються відходи відповідає за і яка здійснює їх утилізацію/видалення; утилізацію/ видалення

імпортер — будь-яка особа, яка перебуває під юрисдикцією держави імпорту та здійснює імпорт відходів;

експортер — будь-яка особа, яка перебуває під юрисдикцією держави експорту та здійснює експорт відходів;

перевізник — будь-яка особа, яка здійснює транспортування відходів;

заінтересована — будь-яка держава експорту, імпорту чи держава транзиту відходів.

3. Функції компетентного органу з питань контролю за перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням в Україні виконує Мінприроди.

Видача (відмова у видачі, переоформлення, видача дубліката) письмової згоди (повідомлення) на транскордонне перевезення небезпечних відходів здійснюється відповідно до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» (2806-15).{Пункт 3 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1173 (1173-2015-п) від 16.12.2015}

4. Дія пунктів 6 — 33 цього Положення поширюється на такі відходи, що є об'єктом транскордонного перевезення:

а) небезпечні відходи, що включені до розділу А Жовтого переліку відходів;
б) відходи, які потребують окремого розгляду, що включені до розділу Б Жовтого переліку відходів;

в) відходи, що включені до Зеленого переліку відходів і є об'єктом транскордонного перевезення, у разі, коли вони містять матеріали, наведені у додатку 2 до цього Положення, в таких кількостях, що можуть виявляти небезпечні властивості, наведені у переліку небезпечних властивостей (затверджується Мінприроди), а також якщо транскордонні перевезення таких відходів підпадають під державне регулювання у заінтересованих державах.

В інших випадках відходи, що включені до Зеленого переліку відходів, не підпадають під дію пунктів 6 – 33 цього Положення.

Висновок щодо того, чи підпадають відходи Зеленого переліку відходів, які є об'єктом експорту або імпорту, під дію пунктів 6 – 33 цього Положення, чи не підпадають, надає Мінприроди.

Транскордонні перевезення відходів, що включені до Зеленого переліку відходів і відповідно не підпадають під дію пунктів 6 – 33 цього Положення, під час їх транзиту через територію України, здійснюються відповідно до існуючих заходів контролю, які звичайно застосовуються під час торговельних операцій. Відсутність у відходах небезпечних складників має підтверджуватися відповідним документом, що супроводжує транскордонні перевезення відходів.

Транскордонне перевезення відходів як вторинної сировини, для яких Кабінетом Міністрів України встановлено квоти на ввезення в Україну для утилізації, допускається тільки в межах таких квот та за умови відповідного підтвердження. (Пункт 4 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1518 (1518-2002-п) від 11.10.2002)

5. Дія пунктів 6 – 33 цього Положення не поширюється також на небезпечні відходи, що імпортуються з метою проведення досліджень у кількостях, які не можуть вплинути на стан здоров'я людини та навколишнього природного середовища.

6. Контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням (додаток 1 до цього Положення) базується на процедурі письмового повідомлення компетентних органів заінтересованих держав про будь-яке транскордонне перевезення небезпечних відходів і отримання від них письмової згоди на здійснення перевезення.

Повідомником може бути:

виробник відходів;

експортер;

компетентний орган держави експорту (особа, призначена компетентним органом).

Основними документами, що застосовуються у процедурі повідомлення та для отримання письмової згоди на перевезення, а також для супроводження транскордонних перевезень небезпечних відходів, є повідомлення, у якому засвідчується згода на транскордонне перевезення (додаток 3 до цього Положення), і документ про перевезення, у якому засвідчується факт відвантаження, проходження пунктів пропуску через державний кордон, отримання одержувачем і завершення утилізації/видалення відходів (додаток 4 до цього Положення).

Інструкцію щодо заповнення цих документів затверджує Мінприроди.

Експорт небезпечних відходів

7. Експортер, який має намір експортувати небезпечні відходи, звертається до Мінприроди з офіційним листом щонайменше за 70 днів до запланованої дати їх першого перевезення і подає необхідну кількість заповнених бланків повідомлення (примірники, призначені для компетентних органів держав імпорту і транзиту заповнюються мовою, прийнятною для цих держав) та додатково:

а) підтвердження наявності в експортера ліцензії на здійснення відповідних операцій поводження з небезпечними відходами, запропонованими для експорту, та на їх транскордонне перевезення;

б) відомості про походження і склад відходів, а у разі потреби (на запит Мінприроди) протокол аналізу;

в) відомості про особу, що відповідає за утилізацію/видалення (опис способу утилізації/видалення, потужність і місцезнаходження санкціонованого об'єкта, термін дії дозволу на його експлуатацію);

г) нотаріально засвідчену копію контракту між експортером та особою, що відповідає за утилізацію/видалення, в якому зазначено методи екологічно обґрунтованого поводження з відходами і який має містити такі відомості:

зобов'язання сторін щодо відповідальності за будь-які несприятливі наслідки в результаті подання неправильних відомостей, неправильного поводження з відходами, аварій або інших непередбачених подій, у тому числі за здійснення альтернативних заходів з утилізації/видалення відходів екологічно обґрунтованим способом або реімпорту відходів у разі неможливості виконання первісних умов контракту;

зобов'язання особи, що відповідає за утилізацію/видалення, про підтвердження отримання

відходів протягом трьох робочих днів (тобто надсилання експортеру та компетентним органам заінтересованих держав копії відповідно заповненого документа про перевезення);

зобов'язання особи, що відповідає за утилізацію/видалення, про підтвердження закінчення операцій з утилізації/видалення відходів протягом 180 днів після отримання відходів (тобто надсилання експортеру та компетентним органам заінтересованих держав копії відповідно заповненого документа про перевезення);

г) опис шляху транспортування відходів;

д) відомості про страхування відповідальності експортера щодо відшкодування шкоди, якої може бути заподіяно здоров'ю людини, власності і навколишньому природному середовищу під час транскордонного перевезення небезпечних відходів.

{Пункт 8 виключено на підставі Постанови КМ № 1173 (1173-2015-п) від 16.12.2015} 9. Мінприроди надсилає або доручає експортеру надіслати повідомлення компетентним органам заінтересованих держав.

10. Експорт небезпечних відходів не дозволяється:

а) у будь-який пункт на південь від 60 град. південної широти;

б) до будь-якої держави, яка заборонила імпорт таких відходів і повідомила про це Україну;

в) до будь-якої держави, яка не є Стороною Базельської конвенції, якщо з нею не укладено відповідну міжнародну угоду щодо транскордонних перевезень небезпечних відходів;

г) до будь-якої держави, якщо є підстави вважати, що утилізація/видалення таких відходів не буде здійснюватися екологічно обґрунтованим способом;

г) до будь-якої держави, яка не дала письмової згоди на імпорт таких відходів.

11. Експорт небезпечних відходів дозволяється у разі, коли в Україні немає технічних можливостей і необхідних потужностей для видалення таких відходів екологічно обґрунтованим способом (у разі, коли небезпечні відходи експортуються з метою видалення) або такі відходи використовуються як вторинна сировина у державі імпорту.

12. У разі коли експорт дозволяється відповідно до пункту 11, Мінприроди може дати згоду на експорт відходів за таких умов:

а) контракт між експортером та особою, відповідальною за утилізацію/видалення, відповідає вимогам екологічно обґрунтованого поводження з відходами і містить необхідні зобов'язання сторін;

б) тара, маркування та транспортування відповідають вимогам визнаних міжнародних норм, стандартів і практики;

в) оформлено (заповнено пункти 1, 2, 5 – 9, 13 – 16, 19, 20) документ про перевезення;

г) підтверджено забезпеченість страхуванням відповідальності експортера щодо відшкодування шкоди, якої може бути заподіяно здоров'ю людини, власності і навколишньому природному середовищу під час транскордонного перевезення небезпечних відходів;

г) експортер отримав письмову згоду на транскордонне перевезення відходів від компетентних органів заінтересованих держав (якщо держава транзиту не має практики надання письмової згоди за таких обставин або зняла вимогу про надання письмової згоди, через 60 днів після підтвердження отримання державою транзиту запиту з боку експортера чи Мінприроди допускається перевезення за «мовчазної згоди», якщо відповідна держава транзиту в цей 60-денний період не встановить будь-яких інших умов або не висловить заперечення).

13. Письмова згода на багаторазовий експорт небезпечних відходів може надаватися у разі наявності письмової згоди на це заінтересованих держав терміном щонайбільше на один рік, якщо відходи:

а) мають однакові фізичні та хімічні властивості;

б) регулярно поставляються одній і тій же особі, відповідальній за утилізацію, через одні й ті ж пункти пропуску через державний кордон на виїзді з України і на в'їзді у державу імпорту;

в) перевозяться транзитом через одні й ті ж пункти пропуску через державний кордон на в'їзді в державу та виїзді з держави (держав) транзиту.

14. Експортер/повідомник за три дні до кожного відправлення небезпечних відходів надсилає копії документа про перевезення компетентним органам заінтересованих держав.

{Абзац другий пункту 14 виключено на підставі Постанови КМ № 544 (544-2013-п) від 07.08.2013}

15. Якщо транскордонне перевезення небезпечних відходів, на яке заінтересовані держави дали згоду, не може бути закінчене відповідно до умов контракту, експортер зобов'язаний вивезти відходи назад, якщо інші можливості для їх утилізації/видалення екологічно обґрунтованим способом не буде знайдено протягом 90 днів від того моменту, коли компетентний орган держави імпорту поінформував про це Мінприроди або виробника, чи в будь-який інший термін, погоджений заінтересованими сторонами.

Імпорт небезпечних відходів

16. Небезпечні відходи можуть імпортуватися тільки за умови наявності письмової згоди Мінприроди.

Забороняється ввезення в Україну небезпечних відходів з метою їх зберігання чи захоронення.

17. Для розгляду питання про надання згоди на імпорт небезпечних відходів до Мінприроди подаються оригінал повідомлення держави експорту (якщо транскордонне перевезення відходів, що імпортується, не підлягає такому контролю в державі експорту, зобов'язання повідомника бере на себе особа, що відповідає за утилізацію/видалення), а також додатково імпортером/особою, що відповідає за утилізацію/видалення:

а) офіційне письмове звернення з проханням про надання згоди на імпорт небезпечних відходів згідно з поданим повідомленням;

б) підтвердження наявності в імпортера та в особи, що відповідає за утилізацію/видалення, ліцензій на здійснення відповідних операцій поводження з небезпечними відходами, запропонованими для імпорту, та на їх транскордонне перевезення;

в) нотаріально засвідчена копія контракту, який повинен відповідати вимогам підпункту «г» пункту 7 цього Положення;

г) відомості про походження і склад відходів, а у разі потреби (на запит Мінприроди) протокол аналізу;

г) опис способу утилізації/видалення;

д) потужність і місце знаходження об'єкта для утилізації/видалення;

{Підпункт «е» пункту 17 виключено на підставі Постанови КМ № 1173 (1173-2015-н) від 16.12.2015} є) висновки державної санітарно-гігієнічної експертизи на відходи як вторинну сировину і на продукцію, що одержуватиметься в результаті утилізації, у разі, коли відходи імпортуються з метою утилізації;

ж) заява компетентного органу держави експорту про те, що держава не має технічних можливостей і необхідних потужностей для видалення таких відходів екологічно обґрунтованим способом у разі, коли відходи імпортуються з метою видалення;

з) відомості про забезпеченість страхуванням відповідальності експортера та особи, що відповідає за утилізацію/видалення, щодо відшкодування шкоди, якої може бути заподіяно здоров'ю людини, власності і навколишньому природному середовищу під час транскордонного перевезення та утилізації/видалення небезпечних відходів;

и) опис шляху транспортування відходів.

18. У разі потреби Мінприроди може зажадати подання додаткової інформації.

{Пункт 19 виключено на підставі Постанови КМ № 1173 (1173-2015-н) від 16.12.2015}

20. Мінприроди може дати письмову згоду на імпорт небезпечних відходів у разі дотримання таких умов:

а) держава експорту є Стороною Базельської конвенції про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх видаленням або з нею укладено відповідну міжнародну угоду щодо транскордонних перевезень небезпечних відходів;

б) держава експорту не має технічних можливостей і необхідних потужностей для видалення таких відходів екологічно обґрунтованим способом (у разі, коли відходи імпортуються з метою видалення) або такі відходи використовуються як вторинна сировина в Україні;

в) імпортер має можливість утилізувати/видаляти такі відходи екологічно обґрунтованим способом на санкціонованому об'єкті;

г) контракт між експортером та особою, відповідальною за утилізацію/видалення, містить необхідні зобов'язання сторін і відповідає вимогам екологічно обґрунтованого поводження з відходами;

г) тара, маркування і транспортування відповідають вимогам визнаних міжнародних норм, стандартів і практики;

д) підтверджено забезпеченість страхуванням відповідальності експортера та особи, що відповідає за утилізацію/видалення щодо відшкодування шкоди, якої може бути заподіяно здоров'ю людини, власності і навколишньому природному середовищу під час транскордонного перевезення та утилізації/видалення небезпечних відходів;

е) імпортер або інший агент, який діє від його імені, є резидентом або має відділення в Україні.

21. Письмова згода на багаторазовий імпорт небезпечних відходів може надаватися одній і тій же особі, відповідальній за утилізацію/видалення, щонайбільше на один рік, якщо відходи:

а) мають однакові фізичні та хімічні властивості;

б) регулярно поставляються одній і тій же особі, відповідальній за утилізацію/видалення, через одні й ті ж пункти пропуску через державний кордон на виїзді з держави (держав) експорту і на в'їзді в Україну;

в) перевозяться транзитом через одні й ті ж пункти пропуску через державний кордон на в'їзді в державу та виїзді з держави (держав) транзиту.

22. Письмова згода на імпорт відходів може бути анульована з підстав, у порядку та строки, визначені Законом України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» (2806-15)

{Пункт 22 в редакції Постанови КМ № 1173 (1173-2015-н) від 16.12.2015}

23. Особа, відповідальна за утилізацію/видалення, повинна інформувати Мінприроди, компетентний орган держави експорту та експортера після отримання кожної поставки про факт отримання і про відповідність поставлених відходів інформації, що міститься у повідомленні (протягом трьох робочих днів після отримання відходів пересилає названим адресатам копії документа про перевезення із заповненим пунктом 24) та про завершення їх утилізації/видалення (протягом 180 днів після отримання відходів пересилає названим адресатам копії документа про перевезення із заповненим пунктом 25

{Пункт 23 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 544 (544-2013-н) від 07.08.2013}

Транзит небезпечних відходів

24. Транзит небезпечних відходів через територію України не може здійснюватися без попередньої письмової згоди Мінприроди.

Мінприроди має право відмовити в будь-якому транзиті небезпечних відходів через територію України з обґрунтуванням причин такої відмови.

25. Мінприроди має бути письмово повідомлене українською або російською мовою про будь-які можливі транскордонні перевезення небезпечних відходів через територію України.

У повідомленні повинні міститися такі детальні відомості:

а) про відходи, їх походження, склад і кількість;

б) початковий і кінцевий пункти транспортування відходів;

в) зазначення можливих дат транзиту та опис шляху транспортування відходів через територію України;

г) документи, які підтверджують, що держава імпорту прийме небезпечні відходи, а експортер, перевізник та особа, відповідальна за утилізацію/видалення, уповноважені здійснювати операції, пов'язані з транскордонним перевезенням та утилізацією/видаленням небезпечних відходів;

г) гарантії повної компенсації будь-яких збитків, які можуть бути заподіяні здоров'ю людини та навколишньому природному середовищу під час перевезення відходів через територію України.

{Пункт 26 виключено на підставі Постанови КМ № 1173 (1173-2015-н) від 16.12.2015}

27. Тара, маркування і транспортування повинні відповідати вимогам міжнародних норм, стандартів і практики.

{Пункт 28 виключено на підставі Постанови КМ № 1173 (1173-2015-н) від 16.12.2015}

29. Підрозділи Державної екологічної інспекції Мінприроди забезпечують у разі потреби пломбування контейнера з небезпечними відходами в пункті пропуску через державний кордон на в'їзді в Україну, а також перевіряють схоронність пломби в пункті пропуску через державний кордон на виїзді з України.

Класифікація небезпечних відходів

30. Небезпечні відходи у разі їх транскордонного перевезення підлягають класифікації згідно з Міжнародним кодом ідентифікації відходів (далі – МКІВ), крім випадків, коли транскордонне перевезення здійснюється на підставі відповідного міжнародного договору, у якому зазначається інший метод класифікації.

Інструкція з отримання МКІВ затверджується Мінприроди.

Незаконний обіг небезпечних відходів

31. Будь-яке транскордонне перевезення небезпечних відходів вважається незаконним обігом, якщо воно здійснюється:

а) без повідомлення всіх заінтересованих держав, як це передбачено цим Положенням;

б) без згоди всіх заінтересованих держав, як це передбачено цим Положенням;

в) із згодою, яка була отримана від заінтересованих держав шляхом фальсифікації, перекручення чи обману;

г) як таке, що не відповідає зазначеному у документах, які регламентують це перевезення;

г) способом, який призводить до навмисного видалення (наприклад, скиду) небезпечних відходів на порушення цього Положення і відповідних норм міжнародного права.

32. Особа вчиняє правопорушення відповідно до цього Положення, якщо вона:

а) здійснює транскордонне перевезення небезпечних відходів способом, про який згадується в пункті 31 цього Положення;

б) сприяє будь-якій іншій особі, підбурює її або входить у змову з нею для здійснення транскордонного перевезення небезпечних відходів способом, про який згадується в пункті 31 цього Положення;

в) намагається здійснити транскордонне перевезення небезпечних відходів способом, про який згадується в пункті 31 цього Положення.

33. Особа, винна у вчиненні правопорушення відповідно до цього Положення, несе відповідальність згідно із законодавством.

ОПЕРАЦІЇ **з видалення та утилізації відходів ***

* Відповідає додатку IV до Базельської конвенції.

А. Операції, які не призводять до можливої рекуперації, рециркуляції, утилізації, прямого повторного чи альтернативного використання відходів

Розділ А охоплює всі подібні операції з видалення, які здійснюються на практиці:

D1 Поховання в землі чи скидання на землю (наприклад, на звалище тощо)

D2 Обробка ґрунту (наприклад, біохімічний розклад рідких чи мулових відходів у ґрунті тощо)

D3 Закачування на глибину (наприклад, вприскування відходів відповідної консистенції у свердловини, соляні куполи природних резервуарів тощо)

D4 Скидання у поверхневі водойми (наприклад, скидання рідких або мулистих відходів у котловани, ставки чи відстійні басейни тощо)

D5 Скидання на спеціально обладнані звалища (наприклад, скидання в окремі відсіки з прокладкою і поверхневим покриттям, які ізолюють їх один від одного і від навколишнього середовища, тощо)

D6 Скидання у водойми, крім морів/океанів

D7 Скидання у моря/океани, в тому числі поховання на морському дні

D8 Біологічна обробка, не обумовлена в інших розділах цього додатка, яка призводить до утворення кінцевих сполук чи сумішей, які потім видаляються будь-яким способом, зазначеним у розділі А

D9 Фізико-хімічна обробка, не обумовлена в інших розділах цього додатка, яка призводить до утворення кінцевих сполук чи сумішей, які потім видаляються будь-яким способом, зазначеним у розділі А (наприклад, випарювання, сушіння, прожарювання, нейтралізація, осаджування тощо)

D10 Спалювання на суші

D11 Спалювання в морі

D12 Постійне зберігання (наприклад, у спеціальних контейнерах у шахті тощо)

D13 Змішування чи перемішування до початку будь-якої з операцій, зазначених у розділі А

D14 Переупаковування до початку будь-якої з операцій, зазначених у розділі А

D15 Зберігання до будь-якої з операцій, зазначених у розділі А.

Б. Операції, які можуть призвести до рекуперації, рециркуляції, утилізації, прямого повторного чи альтернативного використання

Розділ Б охоплює всі подібні операції з матеріалами, які визначені як небезпечні відходи чи вважаються такими і які в іншому разі повинні призначатися для операцій, передбачених у розділі А:

R1 Використання у вигляді палива (крім безпосереднього спалювання) чи іншим чином для отримання енергії

R2 Утилізація/регенерація розчинників

R3 Рециркуляція/утилізація органічних речовин, що не застосовуються як розчинники

R4 Рециркуляція/утилізація металів та їх сполук

R5 Рециркуляція/утилізація інших неорганічних матеріалів

R6 Регенерація кислот та основ

R7 Рекуперація компонентів, що використовуються для зменшення забруднення

R8 Рекуперація компонентів каталізаторів

R9 Повторна перегонка використаних нафтопродуктів чи інше повторне їх використання

R10 Обробка ґрунту, що справляє позитивний вплив на землеробство чи поліпшує екологічну обстановку

R11 Використання відходів будь-яких операцій під номерами R1-R10

R12 Обмін відходами для здійснення операцій під номерами R1-R11

R13 Акумуляування матеріалу для здійснення будь-якої операції, зазначеної у розділі Б

КАТЕГОРІЇ ВІДХОДІВ, які підлягають регулюванню *

* Відповідає додатку I до Базельської конвенції.

Групи відходів:

Y1 Медичні відходи, отримані в результаті лікувального догляду за пацієнтами в лікарнях, поліклініках та клініках

Y2 Відходи виробництва та переробки фармацевтичної продукції

Y3 Непотрібні фармацевтичні товари, ліки та препарати

Y4 Відходи виробництва, одержання і застосування біоцидів і фітофармацевтичних препаратів

Y5 Відходи виробництва, одержання і застосування хімічних речовин для просочування деревини

Y6 Відходи виробництва, одержання і застосування органічних розчинників

Y7 Відходи термічної обробки та карбідизації, які містять ціаніди

Y8 Непотрібні мінеральні масла, що не придатні для використання за призначенням

Y9 Відходи у вигляді сумішей та емульсій масла/вода, вуглеводні/вода

Y10 Відходи, речовини та вироби, що містять поліхлоровані біфеніли (ПХБ) та/або поліхлоровані терфеніли (ПХТ) та/або полібромовані біфеніли (ПББ) або забруднені ними

Y11 Відходи у вигляді смолистих залишків очистки, дистиляції або будь-якої піролітичної обробки

Y12 Відходи виробництва, одержання і застосування чорнил, барвників, пігментів, фарб, лаків, олифи

Y13 Відходи виробництва, одержання і застосування смол, латексів, пластифікаторів, клеїв/зв'язуючих матеріалів

Y14 Непотрібні хімічні речовини, отримані в ході науково-дослідних робіт чи учбового процесу, природа яких ще не виявлена, та/або які є новими і чий вплив на людину та/або навколишнє середовище невідомий

Y15 Відходи вибухонебезпечного характеру, що не підпадають під інше законодавство

Y16 Відходи виробництва, одержання і застосування фотохімікатів чи матеріалів для обробки фотоматеріалів

Y17 Відходи поверхневої обробки металів і пластмас

Y18 Залишки від операцій по видаленню промислових відходів

Відходи, що містять:

Y19 Карбоніли металів

Y20 Берилій; сполуки берилію

Y21 Сполуки шестивалентного хрому

Y22 Сполуки міді

Y23 Сполуки цинку

Y24 Миш'як; сполуки миш'яку

Y25 Селен; сполуки селену

Y26 Кадмій; сполуки кадмію

Y27 Сурма; сполуки сурми

Y28 Телур; сполуки телуру

Y29 Ртуть; сполуки ртуті

Y30 Талій; сполуки талію

Y31 Свинець; сполуки свинцю

Y32 Неорганічні сполуки фтору, за винятком фториду кальцію

Y33 Неорганічні ціаніди

Y34 Розчини кислот чи кислоти у твердому стані

Y35 Розчини основ чи основи у твердому стані

Y36 Азбест (пил та волокна)

Y37 Органічні сполуки фосфору

Y38 Органічні ціаніди

Y39 Феноли; фенольні сполуки, включаючи хлорфеноли

Y40 Ефіри

Y41 Галогеновані органічні розчинники

Y42 Органічні розчинники, за винятком галогенованих розчинників

Y43 Будь-які матеріали типу поліхлорованого дибензофурану

Y44 Будь-які матеріали типу поліхлорованого дибензо-п-діоксину

Y45 Галогенорганічні сполуки, крім речовин, зазначених у цьому додатку.

Додаток 3
до Положення про контроль за транскордонними
перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/
видаленням, затвердженого постановою Кабінету Міністрів
України від 13 липня 2000 р. № 1120 (у редакції постанови
Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2000 р.
№ 1481 (1481-2000-п))

ТРАНСКОРДОННЕ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВІДХОДІВ – Повідомлення

БАЗЕЛЬСЬКА КОНВЕНЦІЯ

1. Експортер (назва, адреса)
Телефон _____ Факс _____ Контактна особа _____
2. Імпорттер (назва, адреса)
Телефон _____ Факс _____ Контактна особа _____
3. Повідомлення стосується (1): № _____
i) разового перевезення
ii) загального повідомлення
iii) видалення без утилізації
iv) операції з утилізації
Об'єкт для утилізації/видалення, на який раніше отримано дозвіл (1)
так _____
ні _____
4. Загальна кількість поставок, що передбачається _____ кг л
5. Орієнтовна кількість відходів (3) _____ кг л
6. Передбачувані дати чи терміни відвантаження _____
7. Передбачувані перевізники (назва, адреса) (2)
Телефон _____ Факс _____ Контактна особа _____
8. Особа, що відповідає за видалення/утилізацію (назва, адреса)
Телефон _____ Факс _____ Контактна особа _____
9. Методи видалення/утилізації (4)
Код D _____ Код R _____ Спосіб видалення _____
10. Виробники відходів (назва, адреса) (2)
Телефон _____ Факс _____ Контактна особа _____
- Інформація про виробничий процес _____
11. Вид(и) перевезення (4) _____
12. Упаковка (4) _____
- Вид Кількість _____
13. i) Визначення і хімічний склад відходів ii) спеціальні вимоги до поводження _____
14. Фізичні властивості (4) _____
15. Ідентифікаційний код відходів
у країні експорту _____ МКІВ
у країні імпорту _____ ЄКО
ГС _____ інше (зазначити) _____
16. Класифікація ОЕСР (1):
жовтий _____ червоний _____ номер _____ інше _____
(додати детальний опис) _____
- ii) Номер БК (згідно з переліками А, В) _____
17. Номер Y _____
18. Номер (Н) (4) _____
19. Ідентифікаційний номер ООН _____
- Клас ООН (4) _____
- Вантажне найменування _____
20. Заінтересовані держави, кодові номери компетентних органів, пункти ввезення і вивезення:
Держава експорту _____ Держави транзиту _____ Держава імпорту _____
21. Митні пункти ввезення та/чи вивезення
Ввезення _____ Вивезення _____
22. Додатки кількістю _____
23. Заява експортера/виробника: Я засвідчую, що інформація є повною і достовірною, наскільки

мені відомо. Я також засвідчую, що діють письмові контрактні зобов'язання, які мають юридичну та позовну силу, і що є документи про відповідне страхування чи інші фінансові гарантії, які охоплюють транскордонне перевезення

Прізвище

Підпис

Дата

Для використання компетентними органами

24. Заповнюється компетентним органом

Дата отримання повідомлення

Дата відправки підтвердження

Назва компетентного органу

Печатка та підпис

25. Згода компетентного органу на перевезення (якої держави)

Згоду дано (дата)

Термін дії згоди до

Чи передбачені конкретні умови згоди (1)

так

Див. пункт 26

ні

на звороті

Назва компетентного органу

Печатка та/чи підпис

Перелік скорочень, використаних у повідомленні

Видалення (без утилізації) (пункт 9)

D1 Поховання в землі чи скидання на землю (наприклад на звалище тощо)

D2 Обробка ґрунту (наприклад біохімічний розклад рідких чи мулових відходів у ґрунті тощо)

D3 Закачування на глибину (наприклад вприскування відходів відповідної консистенції у свердловини, соляні куполи чи природні резервуари тощо)

D4 Скидання у поверхневі водойми (наприклад скидання рідких або мулових відходів у котловани, ставки чи відстійні басейни тощо)

D5 Скидання на спеціально обладнані звалища (наприклад скидання в окремі відсіки з прокладкою і поверхневим покриттям, які ізолюють їх один від одного і навколишнього середовища, тощо)

D6 Скидання у водойми, крім морів/океанів

D7 Скидання у моря/океани, в тому числі поховання на морському дні

D8 Біологічна обробка, не зазначена в інших розділах цього додатка, яка призводить до утворення кінцевих сполук чи сумішей, які потім видаляються здійсненням будь-якої з операцій під номерами D1 – D12

D9 Фізико-хімічна обробка, не зазначена в інших розділах цього додатка, яка призводить до утворення кінцевих сполук чи сумішей, які потім видаляються здійсненням будь-якої з операцій під номерами D1 – D12 (наприклад випарювання, сушіння, прожарювання, нейтралізація, осадження тощо)

D10 Спалювання на суші

D11 Спалювання в морі

D12 Постійне зберігання (наприклад у спеціальних контейнерах у шахті тощо)

D13 Змішування чи перемішування до початку будь-якої з операцій під номерами D1 – D12

D14 Переупаковування до початку будь-якої з операцій під номерами D1 – D12

D15 Зберігання до початку будь-якої з операцій під номерами D1 – D12

Операції з утилізації (пункт 9)

R1 Використання у вигляді палива (крім безпосереднього спалювання) чи іншим чином для отримання енергії

R2 Утилізація/регенерація розчинників R3 Рециркуляція/утилізація органічних речовин, що не застосовуються як розчинники

R4 Рециркуляція/утилізація металів та їх сполук R5 Рециркуляція/утилізація інших неорганічних матеріалів R6 Регенерація кислот та основ R7 Рекуперація компонентів, що використовуються для зменшення забруднення

R8 Рекуперація компонентів каталізаторів R9 Повторна перегонка нафтопродуктів чи інше повторне їх використання

R10 Обробка ґрунту, що справляє позитивний вплив на землеробство чи поліпшує екологічну обстановку

R11 Використання відходів будь-яких операцій під номерами R1 – R10

R12 Обмін відходами для здійснення операцій під номерами R1 – R11

R13 Акумуляування матеріалу для здійснення будь-якої з операцій під номерами R1 – R12

Клас ООН і номер Н (пункт 19)

клас номер ООН Н

Характеристики

1 Н1 Вибухові речовини 3 Н3 Вогнєнебезпечні рідини

4.1 Н4.1 Вогнєнебезпечні тверді речовини

4.2 Н4.2 Речовини чи відходи, здатні самозайматися

4.3 Н4.3 Речовини чи відходи, які виділяють вогнєнебезпечні гази під час взаємодії з водою

5.1 Н5.1 Окислюючі речовини

5.2 Н5.2 Органічні пероксиди

6.1 Н6.1 Отруйні (сильнодіючі) речовини

6.2 Н6.2 Інфікуючі речовини 8. Н8 Корозійні речовини

9 Н10 Виділення токсичних газів під час контакту з повітрям чи водою

9 Н11 Токсичні речовини (що викликають затяжні чи хронічні захворювання)

9 Н12 Екотоксичні речовини 9 Н13 Речовини, здатні якимось чином після видалення утворювати інші матеріали, наприклад шляхом вилугування, причому ці матеріали мають будь-які із зазначених вище властивостей

Фізичні характеристики (пункт 14)

1. Порошок

2. Твердий стан

3. Паста/в'язкий стан

4. Грязеподібний стан

5. Рідкий стан

6. Газоподібний стан

7. Інше (зазначити)

Вид упаковки (п. 18)

1. Бочка

2. Дерев'яна бочка

3. Металічна каністра

4. Ящик

5. Мішок

6. Комбінована тара

7. Резервуар під тиском

8. Навалом

9. Інше (зазначити)

Вид перевезення (пункти 10 – 12)

R – автомобільне

T – залізничне

S – морське

A – повітряне

W – внутрішніми водними шляхами

Коди країн: Австрія: AT

Бельгія: BE

Білорусь: BY

Болгарія: BG

Греція: GR

Данія: DK

Іспанія: ES

Італія: IT

Казахстан: KZ

Латвія: LV

Литва: LT

Молдова: MD
Нідерланди: NL
Німеччина: DE
Норвегія: NO
Польща: PL
Португалія: PT
Росія: RU
Румунія: RO
Великобританія: GB
США: US
Туреччина: TR
Угорщина: HU
Україна: UA
Франція: FR
Фінляндія: FI
Швейцарія: CH
Швеція: SE

Коди інших країн див. ISO3166

26. Конкретні умови, що передбачені під час надання згоди на перевезення
(і) Поставити хрестик у відповідному квадраті (2). Якщо їх більше одного, додати перелік (3). Якщо здійснюються багаторазові перевезення, додати докладний перелік (4). Див. коди на звороті.
(Додаток 3 в редакції Постанови КМ № 1481 (1481-2000-п) від 28.09.2000)

Додаток 4
до Положення

ТРАНСКОРДОННЕ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВІДХОДІВ – Документ про перевезення

1i) Експортер (назва, адреса)

Телефон Факс
Контактна особа

1ii) Виробник відходів (назва, адреса) (1)

Місце виробництва

Телефон Факс
Контактна особа

2. Імпортер (назва, адреса)

Телефон Факс
Контактна особа

3i) Згідно з повідомленням
№

3ii) Перевезення згідно з (2)
разовим повідомленням
загальним повідомленням

4. Серійний номер поставки

5. Перший перевізник (назва, адреса)

Реєстраційний номер

Телефон Факс

6. Другий перевізник (назва, адреса) (4)

Реєстраційний номер
Телефон Факс

7. Останній перевізник (назва, адреса)

Реєстраційний номер
Телефон Факс

8. Об'єкт для видалення/утилізації (назва, адреса)

Телефон Факс
Контактна особа

9. Метод(и) видалення/утилізації Код D (3)
Код R

10. Вид перевезення (3)

Дата/місце передачі
Підпис представника перевізника

11. Вид перевезення (3)

Дата/місце передачі
Підпис представника перевізника

12. Вид перевезення (3)

Дата/місце передачі
Підпис представника перевізника

13. Назва та хімічний склад відходів

14. Фізичні властивості (3)

15. Ідентифікаційний код відходів
у країні експорту ЄКВ
у країні імпорту ГС
МКІВ інше (зазначити)

16. i) Класифікація ОЕСР (2):
жовтий червоний інше номер

ii) Номер БК (згідно з переліками А, В)

17. Фактична кількість

_____ кг
_____ л

18. Упаковка
Тип (3) кількість

19. Ідентифікаційний номер ООН
Клас ООН (3)
Вантажне найменування

номер Н (3) номер Y

20. Спеціальні вимоги до поводження з вантажем
(у тому числі при аваріях)

21. Фактична дата відвантаження

Підпис

22. Заява експортера/виробника: Я засвідчую, що інформація в пунктах 1-9 та 13-21, наведених вище, є повною і точною, наскільки мені відомо. Я також засвідчую, що діють письмові контрактні зобов'язання, які мають юридичну силу, що необхідні страхові чи інші фінансові гарантії набрали чинності, включаючи транскордонне перевезення, а також, що отримано письмову згоду з боку компетентних органів усіх заінтересованих країн Дата Підпис і прізвище

Заповнюється імпортером/особою, що відповідає за видалення/утилізацію

23. Поставка отримана імпортером (якщо це не особа, що відповідає за видалення/утилізацію):
Отримана кількість кг/л прийнято

відмовлено (5)

Дата
Прізвище Підпис

24. Поставка отримана особою, що відповідає за видалення/утилізацію:

Отримана кількість кг/л прийнято

відмовлено (5)

Дата
Прізвище Підпис
Дата видалення/утилізації, що передбачається
Метод видалення/утилізації

25. Я засвідчую, що видалення/утилізацію зазначених вище відходів закінчено

Дата
Прізвище

Підпис і печатка

_____ (1)
Якщо виробників декілька, додається їх перелік.

(2) Поставити хрестик у відповідному квадраті.

(3) Див. коди на звороті.

(4) Якщо перевізників більше трьох, додається інформація, зазначена у пунктах 6 і 11.

(5) *Негайно зв'яжіться з компетентними органами.*

Перелік скорочень, використаних у документі про перевезення Видалення (без утилізації) (пункт 9)

D1 Поховання в землі чи скидання на землю (наприклад, на звалище тощо)

D2 Обробка ґрунту (наприклад, біохімічний розклад рідких чи мулових відходів в ґрунті тощо)

D3 Закачування на глибину (наприклад, вприскування відходів відповідної консистенції у свердловини, соляні куполи чи природні резервуари тощо)

D4 Скидання у поверхневі водойми (наприклад, скидання рідких або мулових відходів у котловани, ставки чи відстійні басейни тощо)

D5 Скидання на спеціально обладнані звалища (наприклад скидання в окремі відсіки з прокладкою і поверхневим покриттям, які ізолюють їх один від одного і навколишнього середовища, тощо)

D6 Скидання у водойми, крім морів/океанів

D7 Скидання у моря/океани, в тому числі поховання на морському дні

D8 Біологічна обробка, не зазначена в інших розділах цього додатка, яка призводить до утворення кінцевих сполук чи сумішей, які потім видаляються здійсненням будь-якої з операцій під номерами D1-D12

D9 Фізико-хімічна обробка, не зазначена в інших розділах цього додатка, яка призводить до утворення кінцевих сполук чи сумішей, які потім видаляються здійсненням будь-якої з операцій під номерами D1-D12 (наприклад, випарювання, сушіння, прожарювання, нейтралізація, осадження тощо)

D10 Спалювання на суші

D11 Спалювання в морі

D12 Постійне зберігання (наприклад, у спеціальних контейнерах у шахті тощо)

D13 Змішування чи перемішування до початку будь-якої з операцій під номерами D1-D12

D14 Переупаковування до початку будь-якої з операцій під номерами D1-D12

D15 Зберігання до початку будь-якої з операцій під номерами D1-D12

Фізичні характеристики (пункт 14)

1. Порошок
2. Твердий стан
3. Паста/в'язкий стан
4. Грязеподібний стан
5. Рідкий стан
6. Газоподібний стан
7. Інше (зазначити)

Операції з утилізації (пункт 9)

R1 Використання у вигляді палива (крім безпосереднього спалювання) чи іншим чином для отримання енергії

R2 Утилізація/регенерація розчинників

R3 Рециркуляція/утилізація органічних речовин, що не застосовуються як розчинники

R4 Рециркуляція/утилізація металів та їх сполук

R5 Рециркуляція/утилізація інших неорганічних матеріалів

R6 Регенерація кислот та основ

R7 Рекуперація компонентів, що використовуються для зменшення забруднення

R8 Рекуперація компонентів каталізаторів

R9 Повторна перегонка нафтопродуктів чи інше повторне їх використання

R10 Обробка ґрунту, що справляє позитивний вплив на землеробство чи поліпшує екологічну обстановку

R11 Використання відходів будь-яких операцій під номерами R1-R10

R12 Обмін відходами для здійснення операцій під номерами R1-R11

R13 Акумуляування матеріалу для здійснення будь-якої з операцій під номерами R1-R12

Клас ООН і номер Н (пункт 19) клас номер

ООН Н Характеристики

1 Н1 Вибухові речовини

3 Н3 Вогнєнебезпечні рідини

4.1 Н4.1 Вогнєнебезпечні тверді речовини

4.2 Н4.2 Речовини чи відходи, здатні самозайматися

4.3 Н4.3 Речовини чи відходи, які виділяють вогнєнебезпечні гази під час взаємодії з водою

5.1 Н5.1 Окислюючі речовини

5.2 Н5.2 Органічні перокси

6.1 Н6.1 Отруйні (сильнодіючі) речовини

6.2 Н6.2 Інфікуючі речовини

8. Н8 Корозійні речовини

9 Н10 Виділення токсичних газів під час контакту з повітрям чи водою

9 Н11 Токсичні речовини (що викликають затяжні чи хронічні захворювання)

9 Н12 Екотоксичні речовини

9 Н13 Речовини, здатні якимось чином після видалення утворювати інші матеріали, наприклад шляхом вилугування, причому ці матеріали мають будь-які із зазначених вище властивостей

Вид упаковки (пункт 18)

1. Бочка
2. Дерев'яна бочка
3. Металічна каністра
4. Ящик
5. Мішок
6. Комбінована тара
7. Резервуар під тиском
8. Навалом
9. Інше (зазначити)

Вид перевезення (пункти 10-12)

R – автомобільне

T – залізничне

S – морське

A – повітряне

W – внутрішніми водними шляхами

Заповнюється компетентними органами, що здійснюють контроль
за транскордонним перевезенням відходів

26. Країна відправлення/експорту чи митний пункт на виїзді

Вищезазначені відходи вивезено з країни

Печатка

Підпис

27. Відбитки печаток компетентних органів, що здійснюють контроль за транскордонними перевезеннями відходів країн транзиту

Назва країни:		Назва країни:	
Ввезення	Вивезення	Ввезення	Вивезення

28. Країна призначення/імпорту Вищезазначені відходи ввезено в країну: Печатка Підпис

Назва країни:		Назва країни:	
Ввезення	Вивезення	Ввезення	Вивезення

{Додаток 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 544 (544-2013-п) від 07.08.2013}

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 13 липня 2000 р. № 1120

ЖОВТИЙ ПЕРЕЛІК ВІДХОДІВ

		Номер згідно з переліком А Базельської конвенції	Номер Y	Код ОЕСР	Код ГС
1	2	3	4	5	6

A. Відходи, визначені як небезпечні(1)

Відходи металів та металовмісні відходи A1

Відходи металів та відходи, що складаються із сплавів будь-яких з нижченаведених A1010

речовин (за винятком відходів,
включених до Зеленого переліку відходів):

1. Сурма	Y27		
2. Арсен	Y24	AA090	280480
3. Берилій	Y20		
4. Кадмій	Y26		
5. Сvineць	Y31	AA030	262020
6. Ртуть	Y29	AA100	280540
7. Селен	Y25	280490	
8. Телур	Y28	280450	
9. Талій	Y30	AA080	

Відходи, що містять як
складові або забруднювачі
будь-які з нижченаведених
речовин, за винятком
відходів металів у
кусковій (масивній) формі:

10. Сурма; сполуки сурми	Y27
11. Берилій; сполуки берилію	Y20
12. Кадмій; сполуки кадмію	Y26
13. Сvineць; сполуки свинцю	Y31
14. Селен; сполуки селену	Y25
15. Телур; сполуки телуру	Y28

Відходи, що містять як
складові або забруднювачі
будь-які з нижченаведених
речовин:

16. Арсен; сполуки арсену	Y24
17. Ртуть; сполуки ртуті	Y29
18. Талій; сполуки талію	Y30

Відходи, що містять як A1040
складові будь-які з
нижченаведених речовин:

19. Карбоніли металів	Y19		
20. Сполуки шестивалентного хрому	Y21		
21. Гальванічний шлам	A1050	Y17	AA120
22. Розчини після травлення металів	A1060	Y17	AA130
23. Залишки вилугування після обробки цинку у вигляді пилу, шламу (ярозит, гематит і т. ін.)	A1070	AA140	
24. Цинкові залишки, не включені до Зеленого переліку відходів, що містять свинець і кадмій в кількості, достатній для виявлення ними небезпечних властивостей, наведених у Переліку(2)	A1080	Y23	
	Y31		
	Y26		

25. Зола від спалювання ізолюваного мідного дроту	A1090	Y22		
26. Зола та залишки від газоочисних систем мідеплавильних установок	A1100	Y22	AA040	262030
27. Відпрацьовані розчини електролітів процесів електролітичного очищення та виділення міді	A1110 Y34	Y22 AD110		
28. Шламові відходи, за винятком анодних шламів, із систем електролітичного очищення та виділення міді	A1120	Y22		
29. Відпрацьовані травильні розчини, що містять розчинну мідь	A1130	Y22	AA130	
30. Відходи каталізаторів, що містять хлорид або ціанід міді	A1140 Y33	Y22		
31. Зола, яка містить дорогоцінні метали, що утворюється після спалювання печатних плат і містить сполуки, наведені у додатку 2 до Положення(3), в кількості, що перетворює її у небезпечну	A1150	AA161		
32. Відпрацьовані батареї свинцевих акумуляторів, цілі чи розламані	A1160	Y31	AA170	
33. Несортовані відпрацьовані батареї за винятком сумішей батареї, наведених у Зеленому переліку відходів. Відходи батарей, не визначені у Зеленому переліку відходів, які містять сполуки, наведені у додатку 2 до Положення(3), в кількості, що перетворює їх у небезпечні	A1170	AA180		
34. Відходи і брукт електричних та електронних вузлів(4), що містять компоненти, такі, як акумуляторні батареї або інші батареї, включені до Жовтого переліку відходів, ртутні вмикачі, скло від електронно- променевих трубок або інше активоване скло та поліхлоровані біфеніли (далі — ПХБ) — конденсатори, або забруднені компонентами, наведеними у додатку 2 до	A1180			

Положення(3) (наприклад, кадмій, ртуть, свинець, ПХБ), до такого ступеня, коли вони можуть мати небезпечні властивості, наведені у переліку(2, 5) (див. відповідну позицію Зеленого переліку відходів [43])

Відходи, що містять переважно неорганічні компоненти, до складу яких можуть входити метали та органічні матеріали

A2

35. Відходи скла від електронно-променевих трубок та іншого активованого скла

A2010

AB040

700100

36. Відходи, що містять неорганічні сполуки фтору у вигляді рідини або шламу, за винятком відходів, зазначених у Зеленому переліку відходів

A2020

Y32

AB060

37. Відпрацьовані каталізатори, за винятком зазначених у Зеленому переліку відходів

A2030
AC140

AB080

38. Відходи гіпсу, що утворюється у процесі хімічного виробництва, у разі, якщо вони забруднені компонентами, зазначеними у додатку 2 до Положення(3), до такого ступеня, коли виявляються небезпечні властивості, наведені у Переліку(2) (див. відповідну позицію Зеленого переліку відходів [79])

A2040

AB140

39. Відходи азбесту (пил та волокна)

A2050

Y36

RB010

40. Летюча зола від енергоустановок, що працюють на вугіллі, яка містить сполуки, наведені у додатку 2 до Положення(3), в кількості, достатній для того, щоб виявлялися небезпечні властивості, наведені у Переліку(2) (див. відповідну позицію Зеленого переліку відходів [76])

A2060

2621

Відходи, що містять переважно органічні компоненти, до

A3

складу яких можуть входити метали і неорганічні матеріали

41. Відходи виробництва або переробки нафтового коксу і бітуму	A3010	AC010	271390	
42. Відпрацьовані нафтопродукти, непридатні для використання за призначенням (у тому числі відпрацьовані моторні, індустриальні масла та їх суміші)	A3020	Y8	AC030	
43. Відходи, які містять, складаються або забруднені шламами антидетонаційних сполук з доданням свинцю	A3030	RC030		
44. Відходи рідких теплоносіїв	A3040	AC050		
45. Відходи виробництва, виготовлення і застосування смол, латексів, пластифікаторів, клеїв/зв'язуючих матеріалів, за винятком відходів, зазначених у Зеленому переліку відходів (див. відповідну позицію Зеленого переліку відходів [127])	A3050	Y13	AC090	
46. Відходи нітроцелюлози	A3060	AC100	391590	
47. Відходи фенолів, фенольних сполук, включаючи хлорфенол, у вигляді рідин або шламів	A3070	Y39	AC110	
48. Відходи ефірів, які не включені до Зеленого переліку відходів	A3080	Y40	AC130	
49. Шкіряні пил, зола, шлами, порошок, які містять сполуки шестивалентного хрому чи біоциди (див. відповідну позицію Зеленого переліку відходів [121])	A3090 Y4	Y21	AC180	411000
50. Обрізки та інші відходи шкіри або композиційної шкіри, не придатні для виробництва шкіряних виробів, які містять сполуки шестивалентного хрому чи біоциди (див. відповідну позицію Зеленого переліку відходів [120])	A3100 Y4	Y21	411000	
51. Відходи хутра, які містять	A3110	Y21		

сполуки шестивалентного хрому чи біоциди, або збудників інфекцій (див. відповідну позицію Зеленого переліку відходів [122])	Y4		
52. Пух — легка фракція після подрібнення	A3120		
53. Відходи фосфорорганічних сполук	A3130	Y37	AC200
54. Відходи негалогенованих органічних розчинників, за винятком відходів, зазначених у Зеленому переліку відходів	A3140 Y6	Y42	AC210
55. Відходи галогенованих органічних розчинників	A3150 Y6	Y41	AC220
56. Відходи галогенованих або негалогенованих залишків після операцій відновлення органічних розчинників методом дистиляції	A3160	Y45	AC230
57. Відходи, які утворюються в процесі виробництва аліфатичних галогенованих вуглеводнів (таких, як хлорметан, дихлоретан, вінілхлорид, вініліденхлорид алілхлорид, епіхлоргідрин)	A3170	Y45	AC240
58. Відходи, речовини або вироби, які містять, складаються або забруднені ПХБ, поліхлорованими терфенілами (ПХТ), поліхлорованими нафталінами (ПХН) або полібромованими біфенілами (ПББ), або будь-якими іншими полібромованими аналогами цих сполук, на рівні концентрацій 50 мг/кг або більше(6)	A3180	Y10	RA010
59. Відходи у вигляді смолистих залишків (крім асфальтових в'язучих), що утворюються під час рафінування, перегонки чи будь-якої піролітичної обробки органічних матеріалів	A3190	Y11	RA020
60. Шлами бензину, що містять свинець	Y31	AC040	
Відходи, які можуть містити або неорганічні, або	A4		

органічні компоненти

61. Відходи виробництва, одержання і застосування фармацевтичних препаратів, за винятком відходів, зазначених у Зеленому переліку відходів	A4010 Y3	Y2	AD010
62. Клінічні та подібні їм відходи, а саме — відходи, що виникають у результаті медичного догляду, ветеринарної чи подібної практики, і відходи, що утворюються у лікарнях або інших закладах під час досліджень, догляду за пацієнтами або при виконанні дослідницьких робіт	A4020	Y1	
63. Відходи виробництва, одержання і застосування біоцидів та фітофармацевтичних препаратів, включно з відходами пестицидів та гербіцидів, які не відповідають стандартам, мають прострочений термін придатності(7) чи не придатні для використання за призначенням	A4030	Y4	AD020
64. Відходи виробництва, одержання і застосування хімічних речовин для просочування деревини(8)	A4040	Y5	AD030
Відходи, що містять, складаються або забруднені будь-якою з нижченаведених речовин:	A4050		
65. Неорганічні ціаніди, за винятком залишків у твердій формі, що містять дорогоцінні метали і сліди неорганічних ціанідів	Y33 Y7	AD040	
66. Органічні ціаніди	Y38 Y7	AD050	
67. Відходи сумішей масло/вода, вуглеводні/вода, емульсії	A4060	Y9	AD060
68. Відходи виробництва, одержання і застосування чорнила, барвників, пігментів, фарб, лаків,	A4070	Y12	AD070

оліфи, за винятком
відходів, зазначених у
Зеленому переліку відходів
(див. відповідну позицію
Зеленого переліку [126])

69. Відходи вибухонебезпечного характеру (за винятком відходів, зазначених у Зеленому переліку відходів)	A4080	Y15	AD080
70. Відходи розчинів кислот чи основ, іншим чином не зазначені у Зеленому переліку відходів (див. відповідну позицію Зеленого переліку [83])	A4090 Y35	Y34 AB110	AD110
71. Відходи промислових установок з очищення вихідних газів, за винятком відходів, зазначених у Зеленому переліку відходів	A4100	AD140	
Відходи, що містять, складаються або забруднені будь-якою з нижченаведених речовин:	A4110		
72. Будь-яка речовина споріднена поліхлорованому дибензофурану	Y43	RC010	
73. Будь-яка речовина споріднена поліхлорованому дибензодіоксину	Y44	RC020	
74. Відходи, що містять, складаються або забруднені пероксидами	A4120	RC040	
75. Відходи упаковок та контейнерів, які містять сполуки, наведені у додатку 2 до Положення(3), в кількості, достатній для виявлення небезпечних властивостей, наведених у переліку(2)	A4130		
76. Відходи, які складаються або містять хімічні речовини, що не відповідають специфікації або мають прострочений термін придатності(7), і які відносяться до категорій, зазначених у додатку 2 до Положення(3), та виявляють небезпечні властивості, наведені у переліку(2)	A4140		

77. Відходи хімічних речовин, отримані під час проведення науково-дослідних робіт чи навчального процесу, які ще не ідентифіковані, та/або які є новими, а їх вплив на людину та/або довкілля невідомий	A4150	Y14
78. Відпрацьоване активоване вугілля, крім включеного до Зеленого переліку відходів (див. відповідну позицію Зеленого переліку відходів [77])	A4160	2803
79. Залишки від операцій з видалення промислових відходів	Y18	
80. Відходи виробництва, одержання і застосування фотохімікатів чи матеріалів для обробки фотоматеріалів	Y16	AD090

Б. Відходи, які потребують окремого розгляду(9)

81. Залишки в результаті спалювання побутових відходів	Y47	AB020
82. Побутові відходи	Y46	AD160
83. Каналізаційний мул	AC270	
84. Відходи пневматичних шин	B3140	GK020 401220

(Перелік із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1518 (1518-2002-п) від 11.10.2002)

(1) В основу розділу А покладено перелік А Базельської конвенції (додаток VIII до Базельської конвенції). Згідно з підпунктом «а» пункту 1 статті 1 Базельської конвенції відходи, перелічені у цьому розділі, є небезпечними. Додатково до нього включено три позиції (порядкові номери 60, 79, 80).

Там, де це можливо, подається кодовий номер Гармонізованої системи опису і кодування товарів, прийнятої згідно з Брюссельською конвенцією від 14 червня 1983 р. під егідою Ради митного співробітництва (код ГС).

(2) Перелік небезпечних властивостей, який затверджує Мінекоресурсів.

(3) Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням.

(4) Ця позиція не включає брукх агрегатів електрогенераторів.

(5) Концентрація ПХБ на рівні 50 мг/кг чи більше.

(6) Рівень концентрації 50 мг/кг розглядається як міжнародно визнаний рівень для всіх видів відходів. Однак для деяких видів відходів окремі країни встановлюють нижчі нормативи (наприклад 20 мг/кг).

(7) Прострочений термін придатності означає, що речовину не використано протягом періоду, визначеного виробником.

(8) Ця позиція не включає відходи деревини, оброблені хімічними консервантами деревини.

(9) До розділу Б включені відходи, зазначені у додатку II до Базельської конвенції, які вважаються для цілей Конвенції «іншими відходами», і додатково ще дві позиції (83 і 84).

ЗЕЛЕНИЙ ПЕРЕЛІК ВІДХОДІВ (1)

		Номер згідно з переліком А Базельської конвенції	Код ОЕСР	Код ГС
1	2	3	5	6
Відходи металів і металовмісні відходи		B1		
Відходи металів та їх сплавів у металічній недиспергованій формі:		B1010		
1. Брухт дорогоцінних металів та їх сплавів:				
золота		GA010	711210	
срібла		GA030	711290	
металів платинової групи, крім ртуті		GA020	711220	
2. Брухт заліза та сталі:				
брухт чавуну		GA040	720410	
брухт нержавіючої сталі		GA050	720421	
брухт інших легированих сталей		GA060	720429	
брухт лудженого заліза і сталі		GA070	720430	
стружка токарна, обрізки, відходи фрезерування, ошурки, зняті задирки, відходи штампування		GA080	720441	
(в пакетах чи не в пакетах)				
інші відходи і брухт чорних металів		GA090	720449	
зливки переплавлення браковані		GA100	720450	
старі залізні і сталеві рейки		GA110	730210	
3. Брухт міді		GA120	740740	
4. Брухт нікелю		GA130	750300	
5. Брухт алюмінію		GA140	760200	
6. Брухт цинку		GA160	790200	
7. Брухт олова		GA170	800200	
8. Брухт вольфраму		GA180	810191	
9. Брухт молибдену		GA190	810291	
10. Брухт танталу		GA200	810310	
11. Брухт магнію		GA210	810420	
12. Брухт кобальту		GA220	810510	
13. Брухт вісмуту		GA230	810600	
14. Брухт титану		GA250	810810	
15. Брухт цирконію		GA260	810910	
16. Брухт марганцю		GA280	811100	
17. Брухт германію		GA310	811230	
18. Брухт ванадію		GA320	811240	
19. Брухт:				
гафнію		GA330,		
індію		GA340,		
ніобію		GA350,		
ренію		GA360,		
галію		GA370		
20. Брухт торію		GA390	284430	
21. Брухт рідкісноземельних металів		GA420	280530	
Брухт чистого незабрудненого металу, включаючи сплави в об'ємній формі (листи, плити, балки, прутки та ін.):		B1020		
22. Брухт сурми		GA270	811000	

23. Брухт берилію	GA290	811211	
24. Брухт кадмію	GA240	810710	
25. Брухт свинцю (за винятком свинцевих акумуляторів)	GA150	780200	
26. Брухт селену	GA400	280490	
27. Брухт телуру	GA410	280450	
28. Тугоплавкі метали, що містять залишки	B1030		
29. Брухт вузлів електрообладнання, B1040 GC010 не забруднений мастилами, поліхлорованими біфенілами (ПХБ) та поліхлорованими терфенілами (ПХТ) до такого ступеня, коли він стає небезпечним			
30. Брухт важких фракцій змішаних кольорових металів, що не містить матеріали, наведені у додатку 2 до Положення(2), в кількості, достатній для виявлення ними небезпечних властивостей, наведених у переліку(3, 4)	B1050		
31. Відходи селену і телуру в металічній формі, включаючи порошок	B1060 GA410	GA400 280450	280490
32. Відходи міді та її сплавів у диспергованій формі, якщо вони не містять матеріалів, наведених у додатку 2 до Положення(2), в кількості, достатній для виявлення ними небезпечних властивостей, наведених у переліку(3)	B1070		
33. Зола та залишки цинку, включаючи залишки цинкових сплавів у дисперсній формі, якщо вони не містять матеріалів, наведених у додатку 2 до Положення(2), в кількості, достатній для виявлення ними небезпечних властивостей, наведених у переліку(3), або ж не викликають прояву небезпечної властивості H4.3(5)	B1080		
34. Відходи гальванічних елементів (батарей), які відповідають специфікації, за винятком тих, до складу яких входять свинець, кадмій або ртуть	B1090		
Металовмісні відходи, які утворюються в результаті розплавлення, виплавлення і рафінування металів:	B1100		
35. Чушковий гартцинк	GB010	262011	
36. Цинкові дроти:	GB020		
залишки цинкової пластинчастої	GB021		

заготовки, верхні (> 90% Zn)	GB022	
залишки цинкової пластинчастої заготовки, нижні (> 92% Zn)	GB023 GB024	
залишки цинкового лиття у форму (> 85% Zn)	GB025	
залишки цинкової пластинчастої заготовки у ваннах гарячого цинкування зануренням (партиями) (> 92% Zn)		
згар цинку		
37. Шлак алюмінію, за винятком сольового шлаку	GB030	
38. Шлак після обробки міді для подальшої переробки чи очищення, що не містить арсену, свинцю або кадмію в кількості, достатній для виявлення ними небезпечних властивостей, наведених у переліку(3)	GB040	262090
39. Відходи вогнетривких футерівок, що включають тиглі від плавлення міді		
40. Шлак після обробки дорогоцінних металів для подальшого очищення	GB040	262090
41. Шлак танталово-олов'яний із вмістом олова менш як 0,5%	GB050	262090
Електричні та електронні вузли:	B1110	
42. Електронні вузли, що складаються тільки з металів або їх сплавів	GC010	
43. Відходи і брухт електричних та електронних вузлів(6) (печатні плати включно), які не містять таких компонентів, як акумулятори та інші батареї, включені до Жовтого переліку відходів, ртутні перемикачі, скло від електронно-променевих трубок та інше активоване скло та ПХБ-конденсатори, або не забруднені складовими, зазначеними у додатку 2 до Положення(2) (наприклад, кадмій, ртуть, свинець, поліхлоровані біфеніли) в кількості, достатній для виявлення ними небезпечних властивостей, наведених у переліку(3) (див. відповідну позицію Жовтого переліку відходів [34])	GC020	
44. Електричні та електронні вузли (печатні плати, електронні елементи і провід включно), придатні для безпосереднього повторного використання(7), а не для переробки чи		

кінцевого видалення(8)				
45. Відпрацьовані каталізатори (за винятком рідин, які використовуються як каталізатори), що містять будь-яку з нижченаведених складових:	B1120			
Перехідні метали, за винятком відходів каталізаторів (відпрацьованих каталізаторів, рідин, використаних як каталізатори або інших каталізаторів), зазначених у Жовтому переліку відходів:	GC053			
скандій, титан, ванадій, хром, марганець, залізо, кобальт, нікель, мідь, цинк, ітрій, цирконій, ніобій, молібден, гафній, тантал, вольфрам, реній				
Лантаноїди (рідкісноземельні метали):				
лантан, церій, празеодим, неодим, самарій, європій, гадоліній, тербій, диспрозій, гольмій, ербій, тулій, ітербій, лютецій				
46. Очищені відпрацьовані каталізатори, які містять дорогоцінні метали	B1130	GC052		
47. Відходи дорогоцінних металів та їх сплавів (золото, срібло, метали платинової групи, але без вмісту ртуті) у диспергованій нерідкій формі з відповідними пакуванням і маркуванням	B1150			
48. Зола, що утворюється після спалювання печатних плат (див. відповідну позицію Жовтого переліку відходів [31]) і містить дорогоцінні метали	B1160			
49. Зола, що утворюється після спалювання фотоплівки і містить дорогоцінні метали	B1170			
50. Відходи фотоплівки, що містять галоїди срібла і металічне срібло	B1180			
51. Відходи фотопаперу, що містять галоїди срібла і металічне срібло	B1190			
52. Гранульований шлак, що утворюється у процесі виробництва заліза та сталі	B1200	GC060	261800	
53. Шлак, що утворюється у процесі виробництва заліза та сталі,	B1210	GC070	261900	

включно із шлаками, які використовуються як джерела діоксиду титану і ванадію				
54. Шлак, що утворюється згідно з технічними умовами у процесі виробництва цинку, хімічно стабілізований, з високим (понад 20%) вмістом заліза (наприклад DIN 4301) і використовується переважно у будівництві	B1220			
55. Окалина, що утворюється у процесі виробництва заліза та сталі	B1230			
56. Оксид міді як окалина	B1240			
Відходи, що містять переважно неорганічні компоненти, які можуть містити метали та органічні матеріали	B2			
Відходи гірничодобувної промисловості у недиспергованій формі:	B2010			
57. Відходи природного графіту	GD010			
58. Відходи сланців, грубо зачищені чи просто обрізані пилюкою або іншим способом	GD020	251400		
59. Відходи слюди	GD030	252530		
60. Відходи лейцититу, нефеліну або нефелінового сіеніту	GD040	252930		
61. Відходи польового шпату	GD050	252910		
62. Відходи плавкового шпату	GD060	25292		
63. Відходи кремнезему у твердій формі, за винятком тих, що використовуються у ливарному виробництві	GD070	281122		
Відходи скла в недиспергованій формі:	B2020	GE010	700100	
64. Склобій та інші відходи і бій скла, за винятком скла електронно-променевих трубок та інших видів активованого скла				
Керамічні відходи в недиспергованій формі:	B2030			
65. Відходи і брухт металокераміки (композиційні металокерамічні матеріали)	GF020	811300		
66. Волокна на керамічній основі, не специфіковані або не включені до інших категорій	GF030			
Інші відходи, що містять переважно неорганічні компоненти:	B2040			
67. Частково очищений сульфат	GG010			

кальцію, який отримують у процесі знесірчення паливного газу (FGD)				
68. Відходи гіпсових обшивних плит чи листів сухої штукатурки, що утворюються в результаті знесення будівель	GG020			
69. Шлак, що утворюється згідно з технічними умовами у процесі виробництва міді, хімічно стабілізований, з високим (понад 20%) вмістом заліза (наприклад, DIN№ 4301 і DIN№ 8201), і використовується переважно у будівництві та для виробництва абразивів	GG080	262100		
70. Сірка у твердій формі	GG090			
71. Вапняк, що утворюється у процесі виробництва ціанаміду кальцію (рН менше 9)	GG100			
72. Хлориди натрію, калію і кальцію	GG120			
73. Карборунд (карбід кремнію)	GG130			
74. Уламки бетону	GG140			
75. Бій скла, що містить літій-тантал і літій-ніобій	GG150	262090		
76. Летюча зола з енергоустановок, які працюють на вугіллі, не включена до Жовтого переліку відходів (див. відповідну позицію Жовтого переліку відходів [40])	B2050	GG040	2621	
77. Відпрацьоване активоване вугілля, що утворюється у процесі підготовки питної води, у харчовій промисловості і у виробництві вітамінів (див. відповідну позицію Жовтого переліку відходів [78])	B2060	GG060	2803	
78. Шлам фториду кальцію	B2070	AB050	252921	
79. Відходи гіпсу, то утворюється в хімічних технологічних процесах, не включені до Жовтого переліку відходів (див. відповідну позицію Жовтого переліку відходів [38])	B2080			
80. Відходи анодних блоків від виробництва сталі або алюмінію, виготовлені з нафтового коксу чи бітуму і очищені до стандартних технічних вимог (за винятком анодних блоків від виробництва хлору методом лужного електролізу та від металургійного виробництва)	B2090	GG050		
81. Відходи гідроксиду алюмінію, глинозему та залишки виробництва глинозему (за винятком тих матеріалів, які використовуються для очищення газів, як флокулянти та в процесах фільтрування)	B2100			
82. Залишки бокситів	B2110	GG110	262100	

(“червоні шлами”) (з рН менш як 11,5)		
83. Відходи розчинів кислот чи основ із значенням рН більш як 2 і менш як 11,5, які не мають корозійних чи інших небезпечних властивостей (див. відповідну позицію Жовтого переліку відходів [70])	B2120	
Відходи, що містять переважно органічні складові, які можуть містити метали і неорганічні матеріали	B3	
Тверді пластмасові відходи:	B3010	
Нижченаведені полімерні матеріали чи суміші полімерних матеріалів, якщо вони не змішані з іншими відходами і відповідають технічним умовам:		
84. Уламки пластмас із негалогенованих полімерів і сополімерів, включно з нижченаведеними, але не тільки(9):		
етилен	GH011	391510
стирол	GH012	391520
поліпропілен	GH014	391590
поліетилентерефталат	–”–	–”–
акрилонітрил	–”–	–”–
бутадієн	–”–	–”–
поліацеталі	–”–	–”–
поліаміди	–”–	–”–
полібутилентерефталат	–”–	–”–
полікарбонати	–”–	–”–
поліефіри	–”–	–”–
поліфенілсульфіди	–”–	–”–
поліакрилати	–”–	–”–
алкани з C10 – C13 (пластифікатори)	–”–	–”–
поліуретан (що не містить C1FC5)	–”–	–”–
полісилоксани	–”–	–”–
поліметилметакрилат	–”–	–”–
полівініловий спирт	–”–	–”–
полівінілбутираль	–”–	–”–
полівінілацетат	–”–	–”–
85. Відходи вулканізованих смол чи продуктів конденсації, що містять нижченаведені сполуки:	GH015	391590
карбамідформальдегідні смоли		
фенолформальдегідні смоли		
меламінформальдегідні смоли		

епоксидні смоли

алкідні смоли

поліаміди

86. Нижченаведені відходи полімерів,
що містять фтор(10):

перфторетилен/пропілен	(FEP)
перфторалкоксіалкан	(PFA)
перфторалкоксіалкан	(MFA)
полівінілфторид	(PVF)
полівініліденфторид	(PVDF)
Відходи паперу, картону і паперових виробів	B3020

Нижченаведені матеріали, якщо
вони не змішані з небезпечними
відходами:

87. Відходи і макулатура паперова та картонна:	GI010	4707
88. Небілений папір чи картон або гофрований папір чи картон	GI011	470710
89. Інші відходи паперу чи картону, виготовлених переважно з біленої хімічної пульпи, не фарбованої в масі	GI012	470720
90. Папір чи картон, виготовлені переважно з механічної пульпи (наприклад газети, журнали та інша аналогічна друкована продукція)	GI-13	470730
91. Інші, в тому числі, але не тільки: ламінований картон несортовані відходи і макулатура Текстильні відходи	GI014 B3030	470740
Нижченаведені матеріали, не змішані з іншими відходами і виготовлені згідно з технічними умовами:		
92. Шовкові відходи (в тому числі кокони, непридатні для мотання, відходи пряжі та розволокнена сировина):	GJ010	5003
непрочесані	GJ011	500310
інші	GJ012	500390

93. Відходи вовни або тонкого чи грубого тваринного волосу, в тому числі відходи пряжі, за винятком розволокненої сировини:	5103	
гребінні пачоси вовни чи тонкого тваринного волосу	GJ021	510310
інші відходи вовни чи тонкого тваринного волосу	GJ022	510320
відходи грубого тваринного волосу	GJ023	510330
94. Відходи бавовни (в тому числі відходи пряжі, розволокнена сировина):	GJ030	5202
відходи пряжі (в тому числі відходи ниток)	GJ031	520210
рзоволокнена сировина	GJ032	520291
інші відходи	GJ033	520299
95. Ляняна кужіль і відходи	GJ040	530130
96. Кужіль і відходи (в тому числі відходи пряжі і розволокнена сировина коноплі справжньої (Cannabis sativa L.)	GJ050	530290
97. Кужіль і відходи (в тому числі відходи пряжі і розволокнена сировина) джуту та інших текстильних луб'яних волокон (за винятком льону, коноплі справжньої і рамі)	GJ060	530390
98. Кужіль і відходи (в тому числі відходи пряжі і розволокнена сировина) сизалю та інші текстильні відходи роду Agave	GJ070	530490
99. Кужіль і відходи (в тому числі відходи пряжі і розволокнена сировина) кокосового горіха	GJ080	530519
100. Кужіль і відходи (в тому числі відходи пряжі і розволокнена сировина) абаки (манільська конопля або Musa textilis Nee)	GJ090	530529
101. Кужіль і відходи (в тому числі відходи пряжі і розволокнена сировина) рамі та інших рослинних текстильних волокон, не зазначені і не включені до інших переліків	GJ100	530599
102. Відходи синтетичних і штучних волокон (у тому числі гребінні вичіски, відходи пряжі і розволокнена сировина):	5505	
синтетичних волокон	GJ111	550510
штучних волокон	GJ112	550520

103. Зношений одяг та інші зношені текстильні вироби	GJ120	630900
104. Уживані килими, бракований шпагат, канатно-мотузкові вироби, мотузки чи канати з текстильних матеріалів:	GJ130	6310
розсортовані	GJ131	631010
інші	GJ132	631090
Гумові відходи	B3040	
Нижченаведені матеріали, якщо вони не змішані з іншими відходами:		
105. Відходи і уламки твердої гуми (наприклад ебоніту)	GK030	401700
106. Інші гумові відходи (за винятком тих, що наведені в іншому місці)		
Необроблені відходи пробкової та іншої деревини:	B3050	
107. Відходи та уламки деревини агломеровані чи неагломеровані у колоди, брикети, гранули чи інші подібні форми	GL010	440130
108. Пробкові відходи і подрібнена, гранульована чи перетерта пробка	GL020	450190
Відходи сільськогосподарського і харчового виробництв, якщо вони не інфіковані:	B3060	
109. Винні осад	GM070	2307
110. Висушені і стерилізовані рослинні відходи, залишки і побічні продукти у вигляді гранул чи в іншому вигляді, що використовуються як тваринні корми, не зазначені в іншому місці і не включені до інших позицій	GM080	2308
111. Дегра: залишки, що утворюються в процесі обробки жирних речовин або тваринного чи рослинного воску	GM090	152200
112. Відходи кісток і серцевини рогів, механічно не оброблені, знежирені, піддані найпростішій підготовці (але не різані для надання певної форми), оброблені кислотою чи дежелатиновані	GM100	050690
113. Рибні відходи	GM110	051191
114. Шкаралупа какао-бобів, лушпайки, шкурки та інші відходи переробки	GM120	180200

какао-бобів

115. Інші відходи

сільськогосподарського
і харчового виробництв,
за винятком побічних
продуктів, що відповідають
національним та міжнародним
вимогам і нормативам,
встановленим для
продуктів харчування людей
і тварин

Нижченаведені відходи:

116. Відходи волосся людини

117. Відходи соломи

118. Дезактивований грибний міцелій
від виробництва пеніциліну,
який можна використовувати
як корм тваринам

119. Гумові відходи у вигляді
обрізків і залишків

120. Обрізки та інші відходи
вичиненої шкіри або
композиційної шкіри, не придатні
для виробництва шкіряних
виробів, за винятком
шкіряних шламів, що не містять
сполук шестивалентного
хрому чи біоцидів (див.
відповідну позицію Жовтого
переліку відходів [50])

121. Пил, зола, шлами, порошки, що
утворюються у процесі
виробництва шкіри і не
містять сполук шестивалентного
хрому чи біоцидів
(див. відповідну позицію
Жовтого переліку
відходів [49])

122. Відходи хутра, що не містять
сполук шестивалентного хрому,
біоцидів чи збудників
інфекційних хвороб (див.
відповідну позицію Жовтого
переліку відходів [51])

123. Відходи, що містять харчові
барвники

124. Відходи полімерних ефірів і
відходи безпечних мономерних
ефірів, не здатних утворювати
перокси

Відходи, які можуть містити або
неорганічні, або органічні
компоненти

125. Відходи, що складаються
переважно з латексних
водорозчинних фарб, чорнила
і затверділих лаків, які не
містять органічних розчинників,

B3070

GO010 050100

GO020

GO030

B3080

GK010

400400

B3090

411000

B3100

B3110

B3120

B3130

B4

B4010

важких металів чи біоцидів у кількості, достатній для виявлення ними їх небезпечних властивостей (див. відповідну позицію Жовтого переліку відходів [68])

126. Відходи виробництва, виготовлення і застосування смол, латексів, пластифікаторів, клеїв/адгезивів, не зазначених у Жовтому переліку відходів, що не містять розчинників та інших забруднювачів у кількості, достатній для виявлення ними небезпечних властивостей, наведених у переліку(3), наприклад, на водній основі або клеї на основі казеїну, крохмалю, декстрину, ефірів целюлози, полівінілових спиртів (див. відповідну позицію Жовтого переліку відходів [45])

B4020

127. Використані одноразові фотокамери з батарейками, що не включені до Жовтого переліку відходів

B4030

AD130

(1) До Зеленого переліку відходів включено відходи, зазначені у переліку В Базельської конвенції (додаток IX до Базельської конвенції), за винятком позиції B3140, яка включена у змінений редакції до Жовтого переліку відходів (порядковий номер 84).

Там, де це можливо, подається кодовий номер Гармонізованої системи опису і кодування товарів, прийнятої згідно з Брюссельською конвенцією від 14 червня 1983 р. під егідою Ради митного співробітництва (код ГС).

(2) Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням.

(3) Перелік небезпечних властивостей.

(4) Слід зазначити, що навіть якщо первісно існують низькі рівні забруднення речовинами, зазначеними у додатку 2 до Положення, наступні процеси, у тому числі процеси рециркулювання, можуть призвести до появи окремих фракцій, що містять значно вищі концентрації речовин, наведених у додатку 2 до Положення.

(5) Статус золи цинку у даний час ще розглядається, хоча є рекомендація Конференції ООН з торгівлі і розвитку (UNCTAD) щодо віднесення золи цинку до безпечних товарів.

(6) Ця позиція не включає брукт електрогенераторів.

(7) Повторне використання може включати ремонт, оновлення чи удосконалення, без значного повторного складання.

(8) У деяких країнах матеріали, призначені для безпосереднього повторного використання, не розглядаються як відходи.

(9) Слід розуміти, що такі уламки є повністю полімеризованими.

(10) Відходи споживання виключено з цієї позиції. Відходи не повинні змішуватися. Слід розглянути проблеми, пов'язані з відкритим спалюванням.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 28 серпня 2013 р. № 808
Київ

Про затвердження переліку видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку

*{Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ
№ 1160 від 30.12.2015}*

Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України «Про екологічну експертизу» Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити перелік видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку, який додається.

2. Визнати такими, що втратили чинність, постанови Кабінету Міністрів України згідно з переліком, що додається.

Прем'єр-міністр України

М.АЗАРОВ

Інд. 70

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 28 серпня 2013 р. № 808

ПЕРЕЛІК

видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку

1. У сфері теплової енергетики:
теплові електростанції (ТЕС, ТЕЦ);
устаткування для виробництва електроенергії, пари і гарячої води тепловою потужністю 200 кВт і більше з використанням органічного палива.
2. У сфері гідроенергетики:
гідроелектростанції на річках незалежно від їх потужності (включаючи малі гідроелектростанції);
гідроакumuлюючі електростанції (ГАЕС).
3. У галузі атомної енергетики і атомної промисловості:
ядерні установки;
об'єкти, призначені для поводження з радіоактивними відходами;
уранові об'єкти.
4. Виробництво у галузі чорної та кольорової металургії (з використанням кольорових металів, руди, збагаченої руди чи вторинної сировини, металургійний, хімічний чи електролітичний процеси).
5. Об'єкти машинобудування і металообробки, за винятком підприємств, на яких відсутні цехи хімічного оброблення.
6. Видобування корисних копалин, за винятком корисних копалин місцевого значення, які видобуваються землевласниками і землекористувачами в межах наданих їм земельних ділянок для господарських і побутових потреб.
7. Перероблення корисних копалин.
8. Виробництво будівельних матеріалів (цементу, асфальтобетону, скла, утеплювачів, у тому числі екструдованого пінополістиролу).
9. Хімічне виробництво (включаючи виробництво основних хімічних речовин, хімічно-біологічне, біотехнічне, фармацевтичне виробництво, виробництво засобів захисту рослин, регуляторів їх росту, мінеральних добрив, полімерних і полімервмісних матеріалів, виробництво та зберігання наноматеріалів потужністю понад 10 тонн на рік, зберігання хімічних продуктів (базисні і витратні склади, сховища, бази) незалежно від методів та обсягу виробництва продукції; підприємства з

вилучення, виробництва і перероблення азбесту, азбестовмісних продуктів (азбестоцементної продукції потужністю понад 20 тис. тонн на рік, фрикційних матеріалів — понад 50 тонн на рік готової продукції, інших виробів — понад 200 тонн на рік).

10. Виробництво, зберігання, утилізація і знищення боєприпасів усіх видів, вибухових речовин і ракетного палива та інших токсичних хімічних речовин.

11. Поводження з відходами:

небезпечними (збирання, перевезення, сортування, зберігання, оброблення, перероблення, утилізація, видалення, знешкодження і захоронення);

побутовими (оброблення, перероблення, утилізація, знешкодження і захоронення).

12. Виробництво целюлози, паперу та картону з будь-якої сировини.

13. Нове будівництво, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт:

залізничних вокзалів, залізничних доріг і споруд;

підземних, наземних ліній метрополітену як єдиних комплексів, включаючи депо з комплексом споруд технічного обслуговування;

трамвайних колій, підвісних ліній (фунікулерів) чи подібних ліній, що використовуються для перевезення пасажирів, включаючи депо з комплексом споруд технічного обслуговування і ремонту рухомого складу;

парків транспортних засобів (автотранспортних підприємств з комплексом споруд для технічного обслуговування та ремонту);

станцій технічного обслуговування, до складу яких входять фарбувальні камери, мийки, а також тих, на яких проводяться ремонт та випробування дизельних автомобільних двигунів і ремонт кузовів із застосуванням методів хімічного оброблення поверхні;

аеропортів і аеродромів з основною злітно-посадковою смугою завдовжки 2100 метрів та більше;

автомобільних доріг, автомагістралей і швидкісних доріг загального користування державного та місцевого значення усіх категорій, що мають чотири чи більше смуги руху, або реконструкція та/або розширення наявних смуг руху до чотирьох і більше за умови їх безперервної протяжності 10 кілометрів чи більше;

морських та річкових портів, пристаней для завантаження і розвантаження (за винятком пристаней паромних переправ);

спеціалізованих транспортних терміналів;

глибоководних суднових ходів, у тому числі по природних руслах річок, спеціальних каналів на суходолі та у мілководних морських акваторіях;

магістральних продуктопроводів (трубопроводів для транспортування газу, аміаку, нафти або хімічних речовин).

14. Виробництво з оброблення деревини (хімічне перероблення деревини, деревоволокнистих плит, деревообробне виробництво з використанням синтетичних смол, консервування деревини просоченням).

15. Нове будівництво, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт:

водозаборів поверхневих та підземних вод для систем централізованого водопостачання населених пунктів, промислових підприємств;

споруд водопідготовки систем питного водопостачання;

мереж водопроводу та водовідведення діаметром понад 1000 міліметрів;

систем закачування стічних вод до ізольованих підземних водоносних горизонтів;

систем зворотного водокористування, відведення, оброблення (підготовки) та скидання шахтних, кар'єрних, дренажних вод;

очисних споруд, систем скидання очищених стічних вод у водні об'єкти;

водосховищ.

16. Проведення робіт з розчищення і днопоглиблення русла та дна річок, їх берегоукріплення, зміна і стабілізація стану русел.

17. Проведення будівельних робіт, що передбачають видобування піску і гравію, прокладання кабелів, трубопроводів та інших комунікацій на землях водного фонду.

18. Проведення робіт з міжбасейнового перерозподілу стоку річок.

19. Зберігання, перероблення та транспортування вуглеводневої сировини (газу природного, газу сланцевих товщ, газу, розчиненого у нафті, газу центрально-басейнового типу, газу (метану) вугільних родовищ, конденсату, нафти, бітуму нафтового, скрапленого газу), а також технічні рішення з газопостачання населення і промислових підприємств.

20. Нафтопереробні заводи (за винятком підприємств, які виробляють тільки мастильні матеріали із сирової нафти) та устаткування для газифікації і зрідження вугілля або бітумінозних сланців.

21. Автозаправні станції та комплекси, а також автогазонаповнювальні компресорні станції, автомобільні газозаправні станції зрідженого газу.

22. Нове будівництво, реконструкція основних гідротехнічних споруд усіх видів.
23. У галузі тваринництва, птахівництва та рибництва:
тваринницькі комплекси для вирощування свиней (5 тис. голів і більше), великої рогатої худоби (2 тис. голів і більше), хутрових тварин (3 тис. голів і більше), птиці (60 тис. кур-несучок і більше, 85 тис. бройлерів і більше);
м'ясокомбінати та м'ясопереробні підприємства;
виробництво у сфері (установки) з перероблення та утилізації відходів тваринного походження, у тому числі птахівництва, рибництва;
операції з дублення шкіри.
24. Виробництво у сфері легкої промисловості, що передбачає фарбування та оброблення хімічними засобами.
25. Виробництво технічного вуглецю та електрографіту.
26. Радіотехнічні об'єкти (радіопередавальні, радіотелевізійні, радіолокаційні станції).
{Пункт 26 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1160 від 30.12.2015}
27. Електричні лінії (повітряні, кабельні) та підстанції напругою 330 кВт і більше.
28. Установки для поверхневого оброблення металів, деревини, полімерних матеріалів з використанням органічних розчинників, зокрема для оздоблення, друку, покривання, знежирення, гідроізолювання, калібрування, фарбування, очищення або насичення.
29. Вирубка дерево-чагарникової рослинності (за винятком вирубки, пов'язаної з веденням лісового господарства) на території площею більше 0,12 гектара.
30. Нове будівництво об'єктів, господарська діяльність (за винятком лісгосподарської) в охоронних зонах територій та об'єктів природно-заповідного фонду, на територіях, прилеглих до водоохоронних зон, прибережних захисних смуг водних об'єктів, зон санітарної охорони.
31. Генетично-інженерна діяльність, введення в обіг генетично модифікованих організмів та продукції, виробленої з їх використанням (у відкритій та закритій системах).
32. Інтродукція чужорідних видів фауни та флори.
33. Виробництво мікробіологічної продукції.

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 28 серпня 2013 р. № 808

ПЕРЕЛІК
постанов Кабінету Міністрів України, що втратили чинність

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 554 «Про перелік видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку» (ЗП України, 1995 р., № 10, ст. 252).
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2001 р. № 142 «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 554» (Офіційний вісник України, 2001 р., № 7, ст. 280).
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 6 червня 2011 р. № 630 «Про внесення змін до пункту 22 Переліку видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку» (Офіційний вісник України, 2011 р., № 45, ст. 1847).

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від 13 квітня 2011 р. № 461
Київ

Питання прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 1390 від 28.12.2011
№ 43 від 18.01.2012
№ 757 від 15.08.2012
№ 918 від 30.10.2013
№ 512 від 01.10.2014
№ 750 від 08.09.2015
№ 880 від 21.10.2015
№ 1060 від 16.12.2016
№ 409 від 07.06.2017}

Відповідно до статті 39 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити такі, що додаються:

Порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів;

Порядок внесення плати за видачу сертифіката, який видається у разі прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта, та її розмір.

2. У додатку до постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2001 р. № 702 «Про порядок використання коштів, отриманих органами державної влади від надання ними послуг відповідно до законодавства, та їх розміри» (Офіційний вісник України, 2001 р., № 26, ст. 1178; 2009 р., № 88, ст. 2972) позицію «Мінрегіонбуд» замінити такою позицією:

«Державна
архітектурно-будівельна
інспекція

витрати, пов'язані
з видачею сертифіката,
який видається у разі
прийняття в експлуатацію
закінченого будівництвом
об'єкта

100 відсотків
надходжень, одержаних
як плата за видачу
сертифіката».

3. Визнати такими, що втратили чинність, постанови Кабінету Міністрів України згідно з переліком, що додається.

4. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади привести власні нормативно-правові акти у відповідність з цією постановою.

Прем'єр-міністр України

М.АЗАРОВ

Інд. 70

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 13 квітня 2011 р. № 461
(у редакції постанови Кабінету Міністрів України
від 8 вересня 2015 р. № 750)

**ПОРЯДОК
прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів**

*{У тексті Порядку слова «державні стандарти» в усіх відмінках замінено словом «стандарти»
у відповідному відмінку згідно з Постановою КМ № 409 від 07.06.2017}*

Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів (далі — об'єкти).

2. У цьому порядку терміни вживаються у такому значенні:

електронна система здійснення декларативних та дозвільних процедур у будівництві — автоматизований комплекс із забезпечення електронного документообігу з питань декларативних та дозвільних процедур у будівництві, функціонування якого забезпечує Держархбудінспекція відповідно до законодавства та у порядку, визначеному Мінрегіоном;

{Абзац другого пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 409 від 07.06.2017}

повнота даних — інформація, зазначена замовником у поданих за встановленою формою документах, що за змістом достатня для прийняття рішення про реєстрацію декларації;

реєстрація — внесення даних до єдиного реєстру документів, що дають право на виконання підготовчих та будівельних робіт і засвідчують прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, відомостей про повернення на доопрацювання, відмову у видачі, скасування та анулювання зазначених документів (далі — реєстр);

технічне обстеження — комплекс заходів, спрямованих на встановлення технічного стану будівельних конструкцій та інженерних мереж об'єкта з метою визначення можливості або неможливості його надійної та безпечної експлуатації.

3. Прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з незначними наслідками (СС1), та об'єктів, будівництво яких здійснювалося на підставі будівельного паспорта, здійснюється шляхом реєстрації відповідним органом державного архітектурно-будівельного контролю на безоплатній основі поданої замовником декларації про готовність об'єкта до експлуатації (далі — декларація).

Прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками, а також комплексів (будов), до складу яких входять об'єкти з різними класами наслідків (відповідальності), здійснюється на підставі акта готовності об'єкта до експлуатації шляхом видачі відповідними органами державного архітектурно-будівельного контролю сертифіката.

{Пункт 3 в редакції Постанови КМ № 409 від 07.06.2017}

4. Надання (реєстрація), повернення (відмова у видачі) чи скасування реєстрації документів, що підтверджують прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, здійснюється органами державного архітектурно-будівельного контролю, визначеними статтею 7 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності».

Дія цього Порядку не поширюється на прийняття в експлуатацію технічних засобів телекомунікацій та антенних споруд зв'язку для кріплення антенно-фідерних пристроїв на будівлях, спорудах, у вбудовано-прибудованих приміщеннях, у/на приміщеннях контейнерного типу, а також на існуючих наземних щоглах з відтяжками та на баштах.

{Пункт 4 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1060 від 16.12.2016}

Повноваження Держархбудінспекції здійснюються її апаратом. При цьому реєстрація (повернення, скасування реєстрації) декларації щодо об'єктів, які розміщено на території кількох адміністративно-територіальних одиниць та вплив (відповідно до проектної документації) від діяльності яких після прийняття в експлуатацію буде поширюватися на дві і більше адміністративно-територіальні одиниці, здійснюється безпосередньо апаратом Держархбудінспекції, а щодо інших об'єктів — її територіальними органами за місцезнаходженням таких об'єктів.

{Пункт 4 в редакції Постанови КМ № 880 від 21.10.2015}

5. Особливості прийняття в експлуатацію об'єктів, що розташовані на території іноземних держав і є власністю України, визначаються МЗС за погодженням з Мінрегіоном відповідно до вимог законодавства щодо місцезнаходження об'єкта будівництва.

6. Прийняття в експлуатацію об'єктів, що розташовані на території України і є власністю іноземних держав, міжнародних організацій, іноземних юридичних і фізичних осіб, здійснюється відповідно до цього Порядку.

7. У разі прийняття об'єкта в експлуатацію в I або IV кварталі строки виконання окремих видів робіт з оздоблення фасадів та благоустрою території можуть бути перенесені, але тільки у зв'язку з несприятливими погодними умовами, що не дають змоги виконати роботи з оздоблення фасадів та благоустрою території до закінчення несприятливих погодних умов.

У разі настання несприятливих погодних умов замовник будівництва робить відповідний запис в декларації або акті готовності об'єкта до експлуатації, зокрема зазначає види робіт з оздоблення фасадів та благоустрою території, які переносяться до закінчення несприятливих погодних умов.

8. Проектною документацією можуть бути визначені черги та/або пускові комплекси, кожен з яких може бути прийнятий в експлуатацію окремо. При цьому черга та/або пусковий комплекс повинні відповідати вимогам щодо його безпечної експлуатації.

У разі потреби замовник може до прийняття об'єкта в експлуатацію вносити до проекту будівництва погоджені з автором такого проекту зміни щодо черги та/або пускового комплексу в межах затверджених проектних рішень.

{Абзац другий пункту 8 в редакції Постанови КМ № 409 від 07.06.2017}

Якщо згідно з будівельним паспортом передбачено будівництво декількох об'єктів, кожен з них може бути прийнятий в експлуатацію окремо.

9. На об'єкті повинні бути виконані всі передбачені проектною документацією згідно з будівельними нормами, стандартами і правилами роботи, а також змонтоване і випробуване обладнання з дотриманням таких особливостей:

житлові будинки, побудовані за кошти юридичних і фізичних осіб, можуть прийматися в експлуатацію без виконання внутрішніх опоряджувальних робіт у квартирах та вбудовано-прибудованих приміщеннях, які не впливають на експлуатацію будинків, якщо це обумовлено договором, за умови відповідності їх санітарним, протипожежним і технічним вимогам. Перелік внутрішніх опоряджувальних робіт, без виконання яких можливе прийняття в експлуатацію житлових будинків, визначається Мінрегіоном;

{Абзац другий пункту 9 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 880 від 21.10.2015}

житлові будинки, в яких є побудовані за кошти державного та місцевих бюджетів квартири, що призначені, зокрема, для соціально незахищених верств населення (інвалідів, ветеранів війни, багатодітних сімей, громадян, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та інших), приймаються в експлуатацію за умови виконання у повному обсязі внутрішніх опоряджувальних робіт в таких квартирах;

багатоквартирні житлові будинки приймаються в експлуатацію за умови дотримання вимог державних будівельних норм щодо створення безперешкодного життєвого середовища для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;

{Абзац четвертий пункту 9 в редакції Постанови КМ № 409 від 07.06.2017}

на об'єкті виробничого призначення, на якому встановлено технологічне обладнання, повинні бути проведені пусконаладжувальні роботи згідно з технологічним регламентом, передбаченим проектом будівництва, створено безпечні умови для роботи виробничого персоналу та перебування людей відповідно до вимог нормативно-правових актів з охорони праці та промислової безпеки, пожежної та техногенної безпеки, екологічних і санітарних норм.

10. У випадку визнання права власності на самочинно збудований об'єкт за рішенням суду він приймається в експлуатацію згідно з цим Порядком за умови можливості його надійної та безпечної експлуатації за результатами проведення технічного обстеження такого об'єкта.

Технічне обстеження проводиться суб'єктом господарювання, який має у своєму складі відповідних виконавців, що згідно із Законом України «Про архітектурну діяльність» одержали кваліфікаційний сертифікат, або фізичною особою – підприємцем, яка згідно із зазначеним Законом має кваліфікаційний сертифікат (далі – виконавці).

Технічне обстеження включає такі етапи:

попереднє (візуальне) обстеження об'єкта, у тому числі огляд і фотографування об'єкта та його конструктивних елементів, виконання обмірів, визначення класу наслідків (відповідальності) об'єкта, аналіз проектної та іншої технічної документації (за наявності);

{Абзац четвертий пункту 10 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 409 від 07.06.2017}

детальне (інструментальне) обстеження об'єкта, у тому числі визначення параметрів і характеристик матеріалів, виробів та конструкцій, із залученням фахівців відповідної спеціалізації та атестованих лабораторій (за необхідності).

Якщо етапи технічного обстеження об'єкта, що проводилося, не збігаються з названими етапами, зазначаються фактично пройдені етапи технічного обстеження.

Не дозволяється проведення технічного обстеження виключно за фотографіями, відеозаписами, кресленнями чи іншими документами без візуального огляду об'єкта.

На підставі інформації, отриманої під час технічного обстеження, з урахуванням виду, складності, технічних та інших особливостей об'єкта, проведених заходів, передбачених цим пунктом, а також даних технічного паспорта, проектної та іншої технічної документації на об'єкт (за наявності) виконавець проводить оцінку технічного стану об'єкта та складає звіт про проведення технічного обстеження за формою, наведеною в додатку 1 до цього Порядку.

Пронумерований, прошнурований звіт підписується та скріплюється особистою печаткою виконавця і затверджується суб'єктом господарювання, який проводив технічне обстеження (для юридичних осіб).

11. Датою прийняття в експлуатацію об'єкта є дата реєстрації декларації або видачі сертифіката.

12. Експлуатація об'єктів, не прийнятих (якщо таке прийняття передбачене законодавством) в експлуатацію, забороняється.

13. Зареєстрована декларація або сертифікат є підставою для укладення договорів про постачання на прийнятий в експлуатацію об'єкт необхідних для його функціонування ресурсів — води, газу, тепла, електроенергії, включення даних про такий об'єкт до державної статистичної звітності та оформлення права власності на нього.

Підключення об'єкта, прийнятого в експлуатацію, до інженерних мереж здійснюється відповідно до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» протягом десяти днів з дня відповідного звернення замовника до осіб, які є власниками відповідних елементів інженерної інфраструктури або здійснюють їх експлуатацію.

{Пункт 14 виключено на підставі Постанови КМ № 409 від 07.06.2017}

15. Дані щодо зареєстрованих декларацій, внесених змін до них, повернення на доопрацювання для усунення виявлених недоліків та скасування їх реєстрації, а також виданих сертифікатів та відмов у їх видачі вносяться Держархбудінспекцією до реєстру на підставі інформації, поданої органами державного архітектурно-будівельного контролю, протягом одного робочого дня з дня її надходження.

Реєстрація декларації або видача сертифіката здійснюється шляхом внесення даних до реєстру з дотриманням вимог Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та «Про адміністративні послуги».

{Абзац другий пункту 15 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 409 від 07.06.2017}

{Пункт 15 в редакції Постанови КМ № 880 від 21.10.2015}

16. Замовник несе відповідальність за повноту та достовірність даних, зазначених у поданій ним декларації чи акті готовності об'єкта до експлуатації, за експлуатацію об'єкта без зареєстрованої декларації або сертифіката.

Реєстрація декларації

17. Замовник (його уповноважена особа) заповнює і подає особисто або надсилає рекомендованим листом з описом вкладення чи через електронну систему здійснення декларативних та дозвільних процедур у будівництві до відповідного органу державного архітектурно-будівельного контролю один примірник декларації:

{Абзац перший пункту 17 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 409 від 07.06.2017}

щодо об'єктів, будівництво яких здійснено на підставі будівельного паспорта, за формою, наведеною у додатку 2 до цього Порядку;

щодо об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з незначними наслідками (СС1), за формою, наведеною у додатку 3 до цього Порядку;

{Абзац третій пункту 17 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 409 від 07.06.2017}

щодо самочинно збудованого об'єкта, на яке визнано право власності за рішенням суду, за формою, наведеною у додатку 5 до цього Порядку.

{Пункт 17 в редакції Постанови КМ № 880 від 21.10.2015}

18. Орган державного архітектурно-будівельного контролю протягом десяти робочих днів з дня надходження декларації перевіряє повноту даних, зазначених у декларації, та забезпечує внесення інформації, зазначеної у декларації, до реєстру.

{Абзац перший пункту 18 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 880 від 21.10.2015}

{Абзац другий пункту 18 виключено на підставі Постанови КМ № 409 від 07.06.2017}

19. У разі подання чи оформлення декларації з порушенням установлених вимог орган державного архітектурно-будівельного контролю повертає її замовнику (його уповноваженій особі) з письмовим обґрунтуванням причин повернення у строк, передбачений для її реєстрації.

Копія декларації зберігається в органі державного архітектурно-будівельного контролю.

{Пункт 19 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 409 від 07.06.2017}

{Пункт 19 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 880 від 21.10.2015}

20. Після усунення недоліків, що спричинили повернення декларації, замовник (уповноважена ним особа) може повторно звернутися до органу державного архітектурно-будівельного контролю для реєстрації декларації.

21. Рішення про реєстрацію або повернення декларації може бути розглянуто у порядку нагляду (без права реєстрації декларації) Держархбудінспекцією або оскаржено до суду.

22. У разі виявлення органом державного архітектурно-будівельного контролю наведених у декларації недостовірних даних (встановлення факту, що на дату реєстрації декларації інформація, яка зазначалася в ній, не відповідала дійсності та/або виявлення розбіжностей між даними, зазначеними у декларації), які не є підставою вважати об'єкт самочинним будівництвом відповідно до статті 39-¹ Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», орган державного архітектурно-будівельного контролю письмово повідомляє замовнику (його уповноваженій особі) протягом одного робочого дня з дня такого виявлення.

Замовник зобов'язаний протягом трьох робочих днів з дня самостійного виявлення технічної помилки (описки, друкарської, граматичної, арифметичної помилки) в зареєстрованій декларації або отримання відомостей про виявлення недостовірних даних подати достовірні дані щодо інформації, яка потребує змін, для внесення їх органом державного архітектурно-будівельного контролю до реєстру шляхом подання особисто або надсилання відповідному органу державного архітектурно-будівельного контролю рекомендованим листом з описом вкладення чи через електронну систему здійснення декларативних та дозвільних процедур у будівництві заяви за формою згідно з додатком 6 до цього Порядку, декларації, в якій враховано зміни, за формою згідно з додатками 2, 3 і 5 до цього Порядку.

{Абзац другий пункту 22 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 880 від 21.10.2015, № 409 від 07.06.2017}

Орган державного архітектурно-будівельного контролю забезпечує подання до реєстру зазначеної у декларації інформації, в якій враховано зміни, згідно з цим Порядком.

{Абзац третій пункту 22 в редакції Постанови КМ № 880 від 21.10.2015}

У разі наявності підстав, зазначених в абзацах першому і другому цього пункту, для внесення змін у зареєстровану в установленому порядку декларацію щодо об'єкта, який належить до III категорії складності (клас наслідків (відповідальності) СС2), замовник подає особисто або надсилає відповідному органу державного архітектурно-будівельного контролю рекомендованим листом з описом вкладення чи через електронну систему здійснення декларативних та дозвільних процедур у будівництві заяву в довільній формі, до якої додаються засвідчені в установленому порядку копії документів, що підтверджують зміни.

{Абзац четвертий пункту 22 в редакції Постанови КМ № 409 від 07.06.2017}

Орган державного архітектурно-будівельного контролю розглядає подані документи протягом десяти робочих днів з дня їх надходження та вносить відповідну інформацію до реєстру.

{Абзац п'ятий пункту 22 в редакції Постанови КМ № 409 від 07.06.2017}

Відомості щодо внесення даних, зазначених у декларації, в якій виявлено технічну помилку або недостовірні дані, підлягають виключенню з реєстру в установленому порядку.

{Абзац шостий пункту 22 в редакції Постанови КМ № 409 від 07.06.2017}

До замовника, який самостійно виявив допущену технічну помилку і в порядку, передбаченому цим пунктом, подав відповідну заяву, штрафні санкції за раніше подану з помилками декларацію або виявлені в ній недостовірні дані не застосовуються.

{Абзац сьомий пункту 22 в редакції Постанови КМ № 409 від 07.06.2017}

У разі виявлення відповідним органом державного архітектурно-будівельного контролю наведених у зареєстрованій декларації недостовірних даних (встановлення факту, що на дату реєстрації декларації інформація, яка зазначалася в ній, не відповідала дійсності, та/або виявлення розбіжностей між даними, зазначеними у декларації), які є підставою вважати об'єкт самочинним будівництвом, зокрема, якщо він збудований або будується на земельній ділянці, що не була відведена для цієї мети, або без відповідного документа, який дає право виконувати будівельні роботи, чи без затвердженого в установленому порядку проекту або будівельного паспорта, а також у разі скасування містобудівних умов та обмежень, реєстрація такої декларації підлягає скасуванню органом державного архітектурно-будівельного контролю.

{Абзац пункту 22 в редакції Постанови КМ № 409 від 07.06.2017}

Орган державного архітектурно-будівельного контролю скасовує реєстрацію декларації шляхом видачі відповідного розпорядчого акта. Запис про реєстрацію декларації з реєстру виключається Держархбудінспекцією не пізніше наступного робочого дня, з дня повідомлення органом державного архітектурно-будівельного контролю про таке скасування.

{Абзац пункту 22 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 880 від 21.10.2015}

Орган державного архітектурно-будівельного контролю також скасовує реєстрацію декларації за рішенням суду про скасування реєстрації декларації, що набрало законної сили.

Про скасування реєстрації декларації замовнику письмово повідомляється протягом трьох робочих днів з дня її скасування.

Після скасування реєстрації декларації замовник має право повторно подати її згідно з вимогами, встановленими пунктом 17 цього розділу.

{Абзац пункту 22 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 880 від 21.10.2015}

Видача сертифіката

23. Сертифікат видається органом державного архітектурно-будівельного контролю за формою, наведеною у додатку 7 до цього Порядку.

24. Для отримання сертифіката замовник (його уповноважена особа) подає особисто або надсилає рекомендованим листом з описом вкладення чи через електронну систему здійснення декларативних та дозвільних процедур у будівництві до відповідного органу державного архітектурно-будівельного контролю заяву про прийняття в експлуатацію об'єкта та видачу сертифіката за формою, наведеною у додатку 8 до цього Порядку, до якої додається акт готовності об'єкта до експлуатації за формою згідно з додатком 9 до цього Порядку.

{Пункт 24 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 409 від 07.06.2017}

25. Орган державного архітектурно-будівельного контролю приймає подані замовником заяву, акт готовності об'єкта до експлуатації та вчиняє дії у межах чинного законодавства щодо з'ясування питання достовірності відомостей у поданих документах, відповідності об'єкта проектній документації, вимогам будівельних норм, стандартів і правил, за результатами яких складається довідка за формою, наведеною у додатку 10 до цього Порядку.

Під час розгляду питання прийняття в експлуатацію об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками, орган державного архітектурно-будівельного контролю має право оглядати об'єкт із здійсненням фото- та відеофіксації, відбирати зразки продукції, призначати експертизу, одержувати проектну та виконавчу документацію, визначені будівельними нормами, стандартами і правилами, отримувати матеріали, відомості, довідки, пояснення з питань, що виникають під час огляду об'єкта, та залучати в разі потреби установи, організації, у тому числі громадські об'єднання осіб з інвалідністю, державні органи (їх консультативно-дорадчі органи).

{Абзац другого пункту 25 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 880 від 21.10.2015; в редакції Постанови КМ № 409 від 07.06.2017}

26. У разі потреби під час розгляду питань, пов'язаних з видачею сертифіката, орган державного архітектурно-будівельного контролю може звернутися до державних органів з метою отримання відповідних висновків, що стосуються об'єкта будівництва.

Неподання таких висновків у встановлений строк не є підставою для продовження строку видачі сертифіката або відмови в його видачі.

27. Орган державного архітектурно-будівельного контролю протягом десяти робочих днів з дати реєстрації заяви приймає рішення про видачу сертифіката або про відмову в його видачі.

Сертифікат виготовляється в одному примірнику та видається замовнику (уповноваженій ним особі), який має зберігати його протягом всього періоду експлуатації об'єкта.

Підставою для відмови у видачі сертифіката є:

неподання документів, необхідних для прийняття рішення про видачу сертифіката;

виявлення недостовірних відомостей у поданих документах;

невідповідність об'єкта проектній документації на будівництво такого об'єкта та/або вимогам будівельних норм, стандартів і правил.

{Абзац шостий пункту 27 в редакції Постанови КМ № 409 від 07.06.2017}

У разі прийняття рішення про відмову у видачі сертифіката орган державного архітектурно-будівельного контролю надсилає замовнику (його уповноваженій ним особі) протягом десяти робочих днів з дати реєстрації заяви рішення з обґрунтуванням причин відмови за формою згідно з додатком 11 до цього Порядку.

{Абзац сьомий пункту 27 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 880 від 21.10.2015}

Після усунення недоліків, що стали підставою для прийняття рішення про відмову у видачі сертифіката, замовник може повторно звернутися до органу державного архітектурно-будівельного контролю для видачі сертифіката.

28. Рішення про відмову у видачі сертифіката може бути розглянуто у порядку нагляду (без права видачі сертифіката) Держархбудінспекцією або оскаржено до суду.

{Порядок в редакції Постанови КМ № 750 від 08.09.2015}

Додаток 1
до Порядку

ЗВІТ

про проведення технічного обстеження

{Додаток 1 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 43 від 18.01.2012, № 757 від 15.08.2012, № 918 від 30.10.2013, № 512 від 01.10.2014; в редакції Постанови КМ № 750 від 08.09.2015; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 409 від 07.06.2017}

Додаток 2
до Порядку

ДЕКЛАРАЦІЯ

про готовність до експлуатації об'єкта, будівництво якого здійснено на підставі будівельного паспорта

{Додаток 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 43 від 18.01.2012; в редакції Постанови КМ № 750 від 08.09.2015; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 880 від 21.10.2015, № 409 від 07.06.2017}

Додаток 3
до Порядку

ДЕКЛАРАЦІЯ

про готовність до експлуатації об'єкта, що за класом наслідків (відповідальності) належить до об'єктів з незначними наслідками (СС1)

{Додаток 3 в редакції Постанови КМ № 750 від 08.09.2015; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 880 від 21.10.2015, № 409 від 07.06.2017}

{Додаток 4 виключено на підставі Постанови КМ № 880 від 21.10.2015}

Додаток 5
до Порядку

ДЕКЛАРАЦІЯ

про готовність до експлуатації самочинно збудованого об'єкта, на яке визнано право власності за рішенням суду

{Додаток 5 в редакції Постанови КМ № 750 від 08.09.2015; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 880 від 21.10.2015, № 409 від 07.06.2017}

Додаток 6
до Порядку

ЗАЯВА

{Порядок доповнено додатком 6 згідно з Постановою КМ № 918 від 30.10.2013; в редакції Постанови КМ № 750 від 08.09.2015; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 880 від 21.10.2015, № 409 від 07.06.2017}

Додаток 7
до Порядку

СЕРТИФІКАТ

{Порядок доповнено додатком 7 згідно з Постановою КМ № 512 від 01.10.2014; в редакції Постанови КМ № 750 від 08.09.2015}

Додаток 8
до Порядку

ЗАЯВА

про прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта та видачу сертифіката

{Додаток 8 в редакції Постанови КМ № 750 від 08.09.2015; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 409 від 07.06.2017}

Додаток 9
до Порядку

АКТ

готовності об'єкта до експлуатації

{Додаток 9 в редакції Постанови КМ № 750 від 08.09.2015; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 880 від 21.10.2015, № 409 від 07.06.2017}

Додаток 10
до Порядку

ДОВІДКА

щодо розгляду документів, поданих для прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта, та видачі сертифіката

{Додаток 10 в редакції Постанови КМ № 750 від 08.09.2015; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 880 від 21.10.2015, № 409 від 07.06.2017}

Додаток 11
до Порядку

ВІДМОВА У ВИДАЧІ СЕРТИФІКАТА

{Додаток 11 в редакції Постанови КМ № 750 від 08.09.2015; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 880 від 21.10.2015, № 409 від 07.06.2017}

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 13 квітня 2011 р. № 461

ПОРЯДОК

внесення плати за видачу сертифіката, який видається у разі прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта, та її розмір

1. Цей Порядок визначає механізм внесення плати за видачу сертифіката, який видається у разі прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта та її розмір.
2. Замовник зобов'язаний внести в повному обсязі плату за видачу сертифіката після прийняття рішення про його видачу.
3. Розмір плати за видачу сертифіката становить для закінчених будівництвом об'єктів:
із середніми (СС2) наслідками – 4,6 прожиткового мінімуму для працездатних осіб;
із значними (СС3) наслідками – 5,2 прожиткового мінімуму для працездатних осіб.
{Пункт 3 в редакції Постанови КМ № 409 від 07.06.2017}
4. Плата за видачу сертифіката вноситься замовником шляхом перерахування коштів через банки чи відділення поштового зв'язку.
5. Підтвердженням внесення плати за видачу сертифіката є платіжне доручення з позначкою про дату проведення платежу або касовий документ банку чи відділення поштового зв'язку, що прийняли платіж.
6. Замовник відповідає за правильність визначення суми платежу.
7. Плата за видачу сертифіката зараховується до доходів загального фонду місцевого бюджету.
{Пункт 7 в редакції Постанови КМ № 918 від 30.10.2013; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 409 від 07.06.2017}
8. У разі прийняття рішення про відмову у видачі сертифіката плата не справляється.

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 13 квітня 2011 р. № 461

ПЕРЕЛІК

постанов Кабінету Міністрів України, що втратили чинність

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2008 р. № 923 «Про Порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів» (Офіційний вісник України, 2008 р., № 80, ст. 2694).
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 травня 2009 р. № 534 «Про внесення змін до

постанови Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2008 р. № 923» (Офіційний вісник України, 2009 р., № 41, ст. 1370).

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2009 р. № 1423 «Про затвердження Порядку внесення плати за видачу сертифіката відповідності та її розміру і доповнення додатка до постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2001 р. № 702» (Офіційний вісник України, 2010 р., № 1, ст. 15).

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2009 р. № 1424 «Про затвердження Порядку ведення реєстру виданих сертифікатів відповідності та відмов у їх видачі і внесення змін до Порядку прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів» (Офіційний вісник України, 2010 р., № 1, ст. 16).

5. Пункт 1 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 р. № 90 (Офіційний вісник України, 2010 р., № 8, ст. 390).

6. Пункт 1 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 р. № 160 (Офіційний вісник України, 2010 р., № 12, ст. 583).

7. Пункт 3 постанови Кабінету Міністрів України від 16 червня 2010 р. № 449 «Про затвердження переліку певних дій щодо провадження господарської діяльності або видів господарської діяльності, право на вчинення яких набувається на підставі декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства» (Офіційний вісник України, 2010 р., № 45, ст. 1469).

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2010 р. № 1218 «Про внесення змін до пункту 11 Порядку прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів» (Офіційний вісник України, 2010 р., № 101, ст. 3635).

МІНІСТЕРСТВО ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

18.05.2016 № 186

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
04 липня 2016 р.
за № 916/29046

Про затвердження Порядку функціонування електронної системи здійснення дозвільних процедур у сфері поводження з відходами

Відповідно до пункту 3 Порядку подання декларації про відходи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2016 року № 118, та з метою запровадження електронної системи здійснення дозвільних процедур у сфері поводження з відходами **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Порядок функціонування електронної системи здійснення дозвільних процедур у сфері поводження з відходами, що додається.
2. Департаменту екологічної безпеки (С.І. Лук'янчук) забезпечити подання цього наказу у встановленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Міністр

О. Семерак

ПОГОДЖЕНО:

Голова Державного агентства
з питань електронного урядування України

О.В. Риженко

Перший заступник Міністра
регіонального розвитку, будівництва
та житлово-комунального господарства України

В.А. Негода

Перший заступник Голови
Державної служби спеціального зв'язку
та захисту інформації України

О.М. Чаузов

Виконувач обов'язків
Міністра економічного розвитку
і торгівлі України

Ю. Клименко

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства екології
та природних ресурсів України
18.05.2016 № 186

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
04 липня 2016 р.
за № 916/29046

ПОРЯДОК функціонування електронної системи здійснення дозвільних процедур у сфері поводження з відходами

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм функціонування електронної системи здійснення дозвільних процедур у сфері поводження з відходами (далі – Система) відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2016 року № 118 «Про затвердження Порядку подання декларації про відходи та її форми».

2. У цьому Порядку терміни вживаються в таких значеннях:

веб-сайт Системи – відокремлена частина Системи в мережі Інтернет, яка призначена для інформування суб'єктів звернення, подання документів, необхідних для здійснення дозвільних процедур у сфері поводження з відходами, в електронній формі з використанням електронного цифрового підпису (далі – ЕЦП);

відповідальна особа – спеціаліст структурного підрозділу з питань екології та природних ресурсів органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, який має право доступу до Системи;

дозвільний орган – орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій;

електронна декларація – декларація про відходи, яка подається суб'єктом звернення через Систему;

електронний кабінет Системи – частина Системи з обмеженим доступом, яка призначена для опрацювання та реєстрації декларацій з використанням ЕЦП відповідальними особами;

єдиний реєстр декларацій – відкрита для загального доступу база даних зареєстрованих декларацій;

право доступу – перелік дій, які відповідальна особа має право виконувати у Системі;

суб'єкт звернення – суб'єкт господарювання у сфері поводження з відходами, який подає електронну декларацію.

Інші терміни у цьому Порядку вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про електронний цифровий підпис», «Про відходи».

3. Документи, необхідні для здійснення дозвільних процедур у сфері поводження з відходами, в електронній формі подаються з використанням ЕЦП відповідно до вимог Закону України «Про електронний цифровий підпис».

Використання ЕЦП відповідальними особами здійснюється відповідно до Порядку застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2004 року № 1452.

4. Система забезпечує:

доступ суб'єктів звернення до інформації про порядок здійснення дозвільних процедур у сфері поводження з відходами в електронній формі через веб-сайт Системи;

доступ до електронних форм декларацій та їх подання через веб-сайт Системи;

реєстрацію, опрацювання та розгляд електронних декларацій відповідальними особами;

надання інформації про стан та результати розгляду електронних декларацій суб'єктам звернення;

захист інформації, що обробляється у Системі, відповідно до вимог чинного законодавства;

підтвердження цілісності електронних декларацій та ідентифікації суб'єкта звернення;

накладання ЕЦП на заповнені електронні форми;

надсилання електронних декларацій до дозвільного органу із фіксацією часу відправлення та отримання, цілісності та автентичності документів, зазначенням суб'єкта звернення та можливістю

надання відомостей, що дозволяють фіксувати етапи опрацювання та розгляду електронних декларацій;

перевірку цілісності електронних декларацій;

ідентифікацію суб'єкта звернення з використанням ЕЦП;

авторизацію відповідальної особи в Системі;

реєстрацію та прийняття до роботи електронних декларацій;

автоматичне формування повідомлення про стан розгляду електронної декларації з метою інформування суб'єктів звернення;

автоматичний контроль за дотриманням строків здійснення дозвільних процедур у сфері поводження з відходами в електронній формі;

оперативний пошук електронних декларацій за їх реквізитами;

зберігання електронних декларацій у Системі;

формування інформаційних звітів;

управління правами доступу до інформації в Системі.

5. Держателем та адміністратором Системи є Міністерство екології та природних ресурсів України.

II. Функціонування Системи

1. Надання та позбавлення права доступу відповідальних осіб до Системи здійснюються керівником структурного підрозділу з питань екології та природних ресурсів дозвільного органу за погодженням з Мінприроди.

2. Електронна декларація має такі статуси у Системі залежно від етапу її розгляду та опрацювання:

«Нова» — електронна декларація, яка надійшла від суб'єкта звернення через Систему;

«Прийнята» — електронна декларація, яку прийнято до роботи відповідальною особою шляхом перевірки дійсності ЕЦП та присвоєння вхідного номера;

«Не прийнята Системою» — електронна декларація, яка не прийнята Системою у зв'язку із непідтвердженням дійсності ЕЦП;

«Повернута» — електронна декларація, яку повернуто для виправлення/уточнення наданих відомостей;

«Зареєстрована» — електронна декларація, яку зареєстровано в єдиному реєстрі декларацій.

3. Електронна декларація, що надійшла до Системи, відображається у розділі «Нові» електронного кабінету Системи.

4. На кожен електронну декларацію автоматично створюється реєстраційна картка декларації, яка містить:

електронну декларацію, підписану ЕЦП суб'єкта звернення;

інформацію про електронну декларацію;

інформацію про суб'єкта звернення (найменування суб'єкта господарювання, ЕЦП, адресу електронної пошти, номер телефону);

дату подання декларації.

5. Відповідальна особа входить в електронний кабінет Системи та здійснює опрацювання електронних декларацій у розділі «Нові» у день їх надходження у такому порядку:

1) здійснення розгляду реєстраційної картки декларації та проведення перевірки дійсності ЕЦП суб'єкта звернення за допомогою автоматизованих засобів Системи;

2) у разі підтвердження дійсності ЕЦП відповідальна особа:

забезпечує присвоєння вхідного номера у форматі для діловодства для вхідних документів дозвільного органу;

вказує вхідний номер у реєстраційній картці електронної декларації, а також кінцевий строк її опрацювання;

присвоює статус електронній декларації — «Прийнята». Після присвоєння електронній декларації статусу «Прийнята» Система автоматично формує та відправляє повідомлення про стан розгляду електронної декларації на електронну пошту суб'єкта звернення;

3) у разі непідтвердження дійсності ЕЦП відповідальна особа переводить електронну декларацію у статус «Не прийнята Системою». Після присвоєння статусу електронній декларації на «Не прийнята Системою» Система автоматично формує та відправляє інформацію стосовно непідтвердження дійсності ЕЦП на електронну пошту суб'єкта звернення.

6. Відповідальна особа здійснює розгляд електронної декларації та залежно від результатів розгляду змінює статус декларації на «Зареєстрована» або «Повернута»:

1) у разі повернення електронної декларації суб'єкту звернення для виправлення/уточнення відповідальна особа:

натискає кнопку «Повернути»;

зазначає підставу для повернення декларації для виправлення/уточнення у текстовому полі;

змінює статус електронної декларації у Системі на «Повернута». Після зміни статусу електронної декларації на «Повернута» Система автоматично формує та відправляє повідомлення про стан розгляду електронної декларації та підставу для повернення декларації для виправлення/уточнення на електронну пошту суб'єкта звернення;

2) у разі внесення декларації до єдиного реєстру декларацій, яку буде зареєстровано, відповідальна особа:

натискає кнопку «Зареєструвати». Система автоматично генерує поточну дату та реєстраційний номер декларації в єдиному реєстрі декларацій;

проводить процедуру накладання ЕЦП на електронну декларацію. Після накладання ЕЦП процес реєстрації декларації в єдиному реєстрі декларацій буде завершено;

змінює статус електронної декларації у Системі на «Зареєстрована». Після зміни статусу електронної декларації на «Зареєстрована» Система автоматично формує та відправляє повідомлення про стан розгляду електронної декларації та номер декларації в єдиному реєстрі декларацій на електронну пошту суб'єкта звернення.

7. З метою внесення декларації, яка надійшла у паперовому вигляді через Центр надання адміністративних послуг (далі – ЦНАП), до єдиного реєстру декларацій відповідальна особа:

1) користується вкладкою «Додати декларацію»;

2) заповнює інформацію про суб'єкта звернення (найменування суб'єкта господарювання, код згідно з ЄДРПОУ, код згідно з КОАТУУ, юридичну адресу, адресу електронної пошти, телефон) та натискає «Далі»;

3) заповнює електронну декларацію про відходи відповідно до відомостей, вказаних у декларації, наданій у паперовій формі;

4) прикріплює до заповненої декларації її електронну версію, яку було подано через ЦНАП, скориставшись функцією «Обрати файл», після чого натискає «Далі»;

5) підписує електронну декларацію шляхом накладання ЕЦП. Після успішного накладання ЕЦП Система автоматично переміщує заповнену декларацію до розділу «Нові»;

6) натискає кнопку «Зареєструвати». Система автоматично генерує поточну дату та реєстраційний номер декларації в єдиному реєстрі декларацій;

7) проводить процедуру накладання ЕЦП на електронну декларацію. Після накладання ЕЦП процес реєстрації декларації в єдиному реєстрі декларацій буде завершено.

Система автоматично додає інформацію про реєстраційний номер декларації в єдиному реєстрі декларацій в реєстраційну картку електронної декларації;

8) переносить номер реєстрації декларації в єдиному реєстрі декларацій на паперову форму декларації та надсилає її до ЦНАП.

8. Забезпечення захисту інформації у Системі здійснюється із застосуванням комплексної системи захисту інформації з підтвердженою відповідністю, яка являє сукупність організаційних та інженерно-технічних заходів, спрямованих на унеможливлення витоку, перехоплення, втрати, знищення, модифікації та блокування інформації.

Заступник директора – начальник
Відділу оцінки впливу на довкілля
Департаменту екологічної безпеки

С.І. Лук'янчук

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЯДЕРНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Н А К А З

№ 12 від 14.01.99
м.Київ

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
3 лютого 1999 р.
за № 60/3353

Про затвердження Інструкції про зміст і складання паспорта місць видалення відходів
*{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів
№ 25 (з0470-16) від 25.01.2016}*

На виконання п.2 постанови Кабінету Міністрів України від 3 серпня 1998 р. № 1216 (1216-98-п) «Про затвердження Порядку ведення реєстру місць видалення відходів» **Н А К А З У Ю:**

1. Затвердити Інструкцію про зміст і складання паспорта місць видалення відходів (додається).
2. Головному управлінню відходів та регулювання екологічної безпеки забезпечити подання Інструкції про зміст і складання паспорта місць видалення відходів на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установлений термін.
3. Головному управлінню відходів та регулювання екологічної безпеки разом з Національним центром поводження з небезпечними відходами в тижневий термін після державної реєстрації в Мін'юсті України забезпечити примірниками Інструкції про зміст і складання паспорта місць видалення відходів Республіканський комітет по охороні навколишнього середовища та природних ресурсів Автономної Республіки Крим, Державні управління Мінекобезпеки в областях, містах Києві та Севастополі, Головну державну екологічну інспекцію.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Васильченка В.В.

Міністр

В.Я.Шевчук

Затверджено
Наказ Міністерства охорони
навколишнього природного середовища
та ядерної безпеки України
14 січня 1999 р. № 12

Інструкція про зміст і складання паспорта місць видалення відходів

1. Загальні положення

Інструкція про зміст і складання паспорта місць видалення відходів (далі – Інструкція) розроблена Міністерством охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України (далі – Мінекобезпеки) відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 3 серпня 1998 р. № 1216 (1216-98-п) «Про затвердження Порядку ведення реєстру місць видалення відходів» і встановлює вимоги до змісту і складання паспорта місця видалення відходів (додаток 1).

Спеціальний паспорт місця видалення відходів (далі – МВВ) складається власником МВВ відповідно до цієї Інструкції. Дані паспорта МВВ, після його затвердження і присвоєння реєстраційного номера, вносяться до реєстру місць видалення відходів відповідно до Порядку ведення реєстру місць видалення відходів.

До місць видалення відходів прирівнюються місця довгострокового (понад 2 роки) зберігання відходів.

Паспорт складається за матеріалами інвентаризації МВВ на підставі всього комплексу наявної

інформації, включаючи вихідні дані проєктів, матеріали виробничої паспортизації відходів (що утворювалися і видалялися), дані карток і відомостей прибутково-видаткових документів, дані моніторингу та спеціальних робіт, відомості спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері поводження з відходами, матеріали постійно діючих комісій з питань поводження з безхазяйними відходами при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях та органах місцевого самоврядування. {Абзац четвертий глави 1 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 25 (з0470-16) від 25.01.2016}

За відсутності потрібних даних щодо МВВ власник МВВ здійснює на вимогу місцевої державної адміністрації потрібний обсяг досліджень, робіт чи спостережень, достатніх для складання паспорта МВВ. Обсяг і терміни проведення відповідних робіт погоджуються з місцевою державною адміністрацією, відповідальною за ведення реєстру МВВ. Щодо безхазяйних відходів додаткове обстеження для отримання потрібної інформації здійснюється за дорученням місцевої державної адміністрації. {Абзац п'ятий глави 1 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 25 (з0470-16) від 25.01.2016}

Власники МВВ несуть відповідальність за достовірність і повноту інформації, наведеної в паспорті.

2. Порядок складання паспорта місця видалення відходів

На титульному аркуші паспорта зазначається назва місця (об'єкта) видалення відходів за наявною документацією. При відсутності власної назви наводиться визначення типу МВВ та найменування виду відходів (при наявності даних). Наприклад, «Звалище металургійних шлаків».

Крім цього, на титульному аркуші паспорта розміщується відмітка про його затвердження та погоджувальні відмітки відповідних організацій згідно з Порядком ведення реєстру місць видалення відходів, підпис власника МВВ (керівника юридичної особи, яка є власником МВВ).

На стадії реєстрації на титульному аркуші проставляється реєстраційний номер і дата реєстрації.

Інформація в паспорті МВВ згрупована в розділах I – XII. Кожний розділ починається з нового аркуша й підписується власником МВВ.

Заповнення розділу I «Реквізити МВВ»

У пунктах 1-11 вказуються послідовно: повна назва власника МВВ та код за ЄДРПОУ; його підпорядкованість (якщо така існує) та код за СПОДУ; юридична адреса власника та код за КОАТУУ; місцезнаходження МВВ з зазначенням відстані й напрямку розташування відносно найближчого населеного пункту (чи відносно іншого орієнтира – річки, озера тощо); телефон (факс), за яким Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації чи уповноважені ними організації можуть звертатися із запитом щодо даних, наведених у паспорті; дата складання паспорта; повна назва організації, що склала паспорт; прізвище особи, що склала паспорт, її посада та телефон. {Абзац шостий глави 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 25 (з0470-16) від 25.01.2016}

При занесенні даних до розділу I слід використовувати такі реєстри та класифікатори:

ЄДРПОУ – єдиний державний реєстр підприємств і організацій України (118-96-п);

СПОДУ – система позначень органів державного управління (для коду центральних органів виконавчої влади);

КОАТУУ – класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України.

Заповнення розділу II «Загальна характеристика МВВ»

У пункті 1 вказується код і вид операції з видалення відходів (згідно з додатком 2 до Порядку ведення реєстру місць видалення відходів) (1216-98-п), що здійснюється на даному МВВ.

У пункті 2 шляхом закреслення клітинки, що міститься після відповідного визначення, зазначається режим функціонування МВВ.

У пункті 3 вказується рік початку або закриття експлуатації МВВ.

У пункті 4 наводиться загальний обсяг відходів, видалених на дату складання паспорта. Обсяг указується в тоннах, а, якщо облік ведеться в куб.метрах, у дужках паралельно наводиться обсяг у тоннах. Останній розраховується окремо за наявними даними щодо питомої густини відходів.

У пункті 5, якщо МВВ є діючим, наводиться обсяг видалених відходів за попередній рік – в тих же одиницях і з тими ж застереженнями, що і в пункті 4.

У пункті 6 при наявності проєкту будівництва МВВ зазначається організація-проектувальник та її розташування (місто). Якщо видалення відходів здійснюється в надрах, то зазначається наявність відповідного гірничого відводу (пункт 6.1).

У пункті 7 подаються дані щодо можливого обсягу видалення відходів за проєктом, тобто проєктні граничні показники видалення (при наявності проєкту).

У пункті 8 наводиться розрахунковий термін експлуатації МВВ, що визначається як кількість років, що залишилися до досягнення граничних проектних параметрів експлуатації МВВ при даному (поточному) обсязі щорічного видалення відходів. Цей показник може не збігатися з проектним.

У пункті 9 проставляється площа (в га), яку займає МВВ. При наявності санітарної зони окремо вказується площа, зайнята МВВ з урахуванням такої зони, а також проектна площа МВВ.

Заповнення розділу III «Природно-геологічна характеристика МВВ»

У пункті 1 вказується віддаленість МВВ від найближчого населеного пункту (пункт 1.1), водотоку, водойми (пункт 1.2) та водозабірних споруд (пункт 1.3) із зазначенням їхньої назви. Замість указаних природоохоронних об'єктів можуть бути зазначені інші (заказники, заповідники, а також бази відпочинку тощо).

У пункті 1.4 шляхом закреслення клітинки вказується відповідна чи зазначається інша геоморфологічна особливість МВВ, що впливає на ступінь його безпеки.

У пунктах 2, 3 вказуються відповідно абсолютна відмітка поверхні на МВВ і глибина залягання підземних вод (першого напірного горизонту).

У пункті 4 шляхом закреслення клітинки вказується якісна оцінка захищеності підземних (напірних) вод. Показник захищеності підземних вод береться з «Карты естественной защищенности подземных вод Украинской ССР». При неможливості однозначної оцінки захищеності підземних (напірних) вод наводяться відповідні причини чи зазначаються сумнівні моменти.

У пункті 5 зазначається потужність зони аерації (як відстань від земної поверхні до дзеркала першого від поверхні водоносного горизонту ґрунтових або напірних вод).

У пункті 6 зазначаються назви гірських порід, що складають зону аерації, потужність шарів цих порід, при потребі інші особливості.

У пункті 7 наводяться дані про наявність (чи сезонну появу) ґрунтових вод, глибину залягання їх та сезонні коливання цієї глибини, характеризується водотривкий шар порід.

У пункті 8 зазначаються додаткові особливості геологічної будови території МВВ, які впливають на оцінку його природної захищеності.

Заповнення розділу IV «Техніко-технологічна характеристика МВВ»

У пункті 1 шляхом закреслення відповідної клітинки або заповнення пунктів 1.4.3, 1.5.4, 1.6.2 вказується тип МВВ.

У пункті 2 шляхом закреслення відповідної клітинки вказується на наявність чи відсутність дренажного стоку на МВВ, а у пункті 2.4 зазначаються конкретні особливості даного об'єкта щодо дренажного стоку (його якісна характеристика, куди відводиться тощо).

У пункті 3 шляхом закреслення відповідної клітинки вказується на наявність чи відсутність на МВВ засобів захисту навколишнього природного середовища від забруднень та їхній характер.

У пункті 4 шляхом закреслення відповідної клітинки вказуються чи зазначаються (пункт 4.8) особливості технології видалення відходів на даному МВВ.

У пункті 5 шляхом закреслення відповідної клітинки зазначається, чи здійснюються на даному МВВ заходи щодо знешкодження відходів і які саме. Якщо знешкодження стосується дренажного стоку (фільтрату), то це зазначається окремо.

У пункті 6 шляхом закреслення відповідної клітинки вказується на наявність чи відсутність на даному МВВ сортування відходів перед їхнім видаленням.

У пункті 7 шляхом закреслення відповідної клітинки вказується на наявність чи відсутність під'їзних шляхів з твердим покриттям до даного МВВ.

Заповнення розділу V «Загальна характеристика відходів, що видаляються»

У пункті 1 наводяться код, найменування, група відходів, що видаляються на даному МВВ, за державним класифікатором відходів України ДК 005-96 «Класифікатор відходів», а також клас їхньої небезпеки для людини й обсяги видалення їх (у тих же одиницях і з тими ж застереженнями, що й у пункті 4 розділу II) на дату складання паспорта та (для діючих) за попередній рік. У разі відсутності даних про обсяги видалення відходів наводяться оціночні показники. Для відходів, які видаляються на полігонах твердих побутових відходів (сміттєзвалищах), вказується група 77 і найменування «Відходи діяльності установ громадського харчування, технічного обслуговування і ремонту обладнання, приладів та виробів інших, відходи комунальні й аналогічні неспецифічні промислові інші».

У пункті 2 шляхом закреслення відповідної клітинки вказується на фізичний чи агрегатний стан відходів.

У пункті 3 зазначаються назва (назви) основних небезпечних складників відходів (потенційних забруднювачів) та їхні коди у відповідності з додатком В до «Довідково-методичних настанов щодо застосування ДК 005-96 «Класифікатор відходів», який наведений у додатку 2 до Інструкції.

У пункті 4 шляхом закреслення відповідної клітинки вказується на наявність тих чи інших газових виділень на МВВ, а також при наявності даних кількісні чи напівкількісні показники (наприклад, значні, незначні, поодинокі виділення тощо).

**Заповнення розділу VI «Відомості про системи спостережень
(моніторинг) за якістю вод, ґрунтів та атмосферним повітрям у районі МВВ»**

У пунктах 1-4 шляхом закреслення відповідної клітинки вказується на наявність чи відсутність відповідних спостережень та в разі наявності зазначається їхня характеристика.

**Заповнення розділу VII «Відомості про забруднення навколишнього природного середовища
в районі МВВ»**

У пункті 1 наводяться усереднені дані з протоколів останніх спостережень (якщо вони здійснювалися) за якістю підземних та поверхневих вод в районі МВВ.

У колонці 1 таблиці вказується показник, що вимірювався (наприклад, вміст сухого залишку, вміст хлоридів, вміст фенолу тощо),

у колонці 2 — гранично допустиме значення цього показника для підземних (ґрунтових) вод у відповідних одиницях із зазначенням (скорочено) нормативного документа, що його визначає,

у колонці 3 — виміряне (фактичне) значення показника в тих же одиницях, що й у колонці 2,

у колонці 4 — якщо виміряне значення перевищує нормативне, вказується ступінь перевищення, тобто кратне від ділення виміряного значення показника на його нормативне значення.

Колонки 5, 6 і 7 заповнюються аналогічним чином з тією різницею, що в них вказуються значення показника, який вимірювався в поверхневих водах.

У разі потреби відомості про результати спостережень за якістю підземних та поверхневих вод наводяться в окремих таблицях.

У пункті 2 наводяться усереднені дані з протоколів останніх спостережень (якщо вони здійснювалися) за якістю ґрунтів в районі МВВ. Колонки таблиці заповнюються так само і з тими ж застереженнями, що і в пункті 1.

У пункті 2.1 в описовій формі характеризується масштаб та дислокація забруднення, якщо воно зафіксовано.

У пункті 3 наводяться усереднені дані з протоколів останніх спостережень (якщо вони здійснювалися) за якістю атмосферного повітря в районі МВВ. Колонки таблиці заповнюються так само і з тими ж застереженнями, що і в пункті 1.

Заповнення розділу VIII «Порушення вимог експлуатації МВВ»

У пунктах 1-9 шляхом закреслення відповідної клітинки вказується на наявність тих чи інших порушень вимог експлуатації МВВ. У пункті 10 зазначаються інші види порушень, якщо вони мають місце.

Заповнення розділу IX «Санітарно-захисна зона МВВ»

У пунктах 1, 2 шляхом закреслення відповідної клітинки вказується на наявність чи відсутність санітарно-захисної зони МВВ, у разі наявності зазначається ширина зони (у метрах) та, при наявності даних, клас, а також вказується на те, чи витримуються її параметри.

Заповнення розділу X «Ведення документації»

У пункті 1 шляхом закреслення відповідної клітинки вказується на наявність чи відсутність ведення власниками МВВ документації щодо обліку надходження та видалення відходів і у разі наявності зазначається якої саме.

Заповнення розділу XI «Категорія екологічної безпеки МВВ»

Шляхом закреслення відповідної клітинки зазначається категорія екологічної безпеки МВВ.

Категорію екологічної безпеки МВВ для навколишнього природного середовища і здоров'я людини визначають Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації на підставі даних паспорта МВВ про обсяги накопичених відходів та клас їхньої небезпеки для людини, про наявність у районі МВВ забруднення вод, ґрунтів, атмосферного повітря та його рівень, про рівень природних та штучних засобів (водотривкі шари порід, ізоляційні екрани тощо) відвертання забруднення навколишнього природного середовища, про наявність та рівень моніторингу вод, ґрунтів, атмосферного повітря в районі МВВ, про особливості розташування МВВ, про рівень додержання вимог експлуатації МВВ тощо.

{Абзац шістдесят четвертий глави 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 25 (з0470-16) від 25.01.2016}

МВВ не може бути віднесене до категорії А чи Б, якщо воно характеризується однією або декількома із нижченаведених ознак:

- відсутність хоча б одного із засобів захисту навколишнього природного середовища від забруднення, наведених у пункті 3 розділу IV паспорта MBV (стосується тільки MBV, вказаних у пунктах 1.1-1.3);
- наявність забруднення навколишнього природного середовища з перевищенням нормативного значення більше ніж у 2 рази хоча б за одним із показників (розділ VII паспорта MBV);
- наявність порушень, указаних у пунктах 1 і 3 розділу VIII паспорта MBV.

Заповнення розділу XII «Проведення ревізій (перегляду і оновлення) даних паспорта»

Відповідно до п.19 Порядку ведення реєстру місць видалення відходів інформація, що міститься в паспортах MBV, переглядається і, при потребі, до неї вносяться зміни (за погодженням Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій). Результати перегляду заносяться до таблиці.

{Абзац сідмдесятий глави 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 25 (з0470-16) від 25.01.2016}

3. Заповнення електронних версій паспортів

Для оперативної обробки, передачі та зберігання даних паспортів MBV на електронних носіях використовуються їх електронні версії. Електронні версії паспортів MBV заповнюються відповідно до зразків файлів, які публікуються на сайті Мінприроди.

Власники MBV подають електронні версії паспортів MBV при їх затвердженні та щорічному перегляді Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації в місячний термін після затвердження паспортів MBV та їх щорічного перегляду надсилають електронні версії паспортів MBV на електронну адресу структурного підрозділу центрального апарату Мінприроди з питань поводження з відходами (waste@menr.gov.ua).

{Інструкцію доповнено главою 3 згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 25 (з0470-16) від 25.01.2016}

Додаток 1
до Інструкції про зміст і
складання паспорта місць
видалення відходів

Затверджено
Голова Ради міністрів Автономної
Республіки Крим, обласної, Київської
та Севастопольської міських державних
адміністрацій

(підпис, прізвище, ініціали)
« ____ » _____ р.

ПОГОДЖЕНО
Головний державний
санітарний лікар (адміністративної
території)

(підпис, прізвище, ініціали)
« ____ » _____ р.

Паспорт місця видалення відходів (MBV)

Реєстраційний номер № _____ Дата реєстрації _____

Назва MBV _____

Власник MBV _____
(посада, прізвище, ініціали)

(підпис) « ____ » _____ року

М.П.

Паспорт MBV № _____

I. Реквізити MBV

1. Власник MBV _____
(підприємство, установа, організація)
 2. Код за ЄДРПОУ _____
 3. Підпорядкування _____
(міністерство, об'єднання, корпорація тощо)
 4. Код за СПОДУ _____
 5. Адреса _____
(місто, область, район, селище тощо)
 6. Код за КОАТУУ _____
 7. Місцезнаходження _____
(географічна прив'язка)
 8. Контактний телефон, факс _____
 9. Дата складання паспорта _____
 10. Організація, що склала паспорт _____
 11. Особа, що склала паспорт _____
(посада, прізвище, телефон)
- Власник MBV _____
(посада, прізвище, ініціали)
- _____ року
(підпис)

Паспорт MBV № _____

II. Загальна характеристика MBV

1. Код і вид операції з видалення відходів _____
 2. Режим функціонування MBV: _____
--- --- ---
 - 3.1. Діюче --- 3.2. Закрите --- 3.3. Законсервоване ---
 3. Рік початку (закриття) експлуатації _____
 4. Обсяг видалених відходів _____
 5. Обсяг видалених відходів за попередній рік _____
 6. Наявність проекту (організація-проектувальник) _____
 - 6.1. Наявність гірничого відводу, якщо видалення відходів здійснюється у надрах _____
 7. Проектний обсяг видалення відходів _____
 8. Розрахунковий термін експлуатації _____
 9. Площа, зайнята MBV/проектна площа _____
- Власник MBV _____
(посада, прізвище, ініціали)
- _____ року
(підпис)

Паспорт MBV № _____

III. Природно-геологічна характеристика MBV

1. Розташування:
 - 1.1. Віддаленість від населеного пункту (км) _____
 - 1.2. Віддаленість від водотоків і водойм (км) _____
 - 1.3. Віддаленість від водозабірних споруд (км) _____
 - 1.4. Геоморфологічна прив'язка: _____
--- --- ---
 - 1.4.1. Вододіл --- 1.4.2. Схил --- 1.4.3. Яр ---
--- --- ---
 - 1.4.4. Улоговина --- 1.4.5. Заплава --- 1.4.6. Болото ---
 - 1.4.7. Інше (зазначити) _____
 2. Абсолютні відмітки поверхні _____
 3. Глибина залягання підземних вод (м) _____
 4. Якісна оцінка захищеності підземних (напірних) вод (умовні категорії захищеності): _____
--- --- ---
 - 4.1. Захищені --- 4.2. Умовно захищені --- 4.3. Незахищені ---
 - 4.4. Інше (зазначити) _____
5. Потужність зони аерації (м) _____

6. Склад і будова зони аерації _____

7. Характеристика ґрунтових вод _____

8. Інші особливості природної захищеності (розломна тектоніка, карст, наявність гірничих виробок тощо) _____

Власник МВВ _____

(посада, прізвище, ініціали)

(підпис)

«_____» _____ року

Паспорт МВВ № _____

IV. Техніко-технологічна характеристика МВВ

1. Тип:

1.1. Відкрите поверхнєве---

1.1.1. Наливне--- 1.1.2. Насипне--- 1.1.3. Змішаного типу---

1.2. Відкрите заглиблене в землю---

1.2.1. Наливне--- 1.2.2. Насипне--- 1.2.3. Змішаного типу---

1.3. Підземне---

1.3.1. Неглибокого залягання (до 50 м)---

1.3.2. Глибокого залягання---

1.3.2.1. Штучне--- 1.3.2.2. У гірничих виробках---

1.3.2.3. У пористих гірських породах---

1.4. Складське приміщення (сховище)---

1.4.1. Спеціально побудоване--- 1.4.2. Пристосоване---

1.4.3. Інше (зазначити) _____

1.5. Окрема ємність---

1.5.1. Цистерна--- 1.5.2. Бочка (металева---, полімерна---)

1.5.3. Контейнер--- 1.5.4. Інше (зазначити) _____

1.6. Стаціонарна установка для спалювання відходів---

1.6.1. Сміттєспалювальний завод---

1.6.2. Інше (зазначити) _____

2. Наявність фільтраційних явищ:

2.1. Постійний дренажний стік---

2.2. Дренажний стік відсутній---

2.3. Стік у період атмосферних опадів---

2.4. Інше (зазначити) _____

3. Наявність засобів захисту навколишнього природного середовища від забруднення

3.1. Донний ізоляційний екран

3.1.1. Відсутній--- 3.1.2. Глинистий--- 3.1.3. Плівковий---

3.1.4. Інше (зазначити) _____

3.2. Бортові ізоляційні екрани

3.2.1. Відсутні--- 3.2.2. Глинисті---

3.2.3. Стіни у ґрунті---

3.2.4. Інше (зазначити) _____

3.3. Обвалування по периметру

3.3.1. Відсутнє--- 3.3.2. Наявне---

3.3.3. Інше (зазначити) _____

3.4. Дренажні канали

3.4.1. Відсутні--- 3.4.2. Земляні--- 3.4.3. Забетоновані---

4. Технологія видалення відходів

4.1. Пошарове складування з глинистими прошарками---

4.2. Ущільнення відходів---

4.3. Присипка поверхнева ґрунтово-глиниста---

4.4. Поверхнєве зволоження---

4.5. Рекультивация поверхні з залуженням---

4.6. Протипилові заходи---

4.7. Спалювання---

4.8. Інше (зазначити) _____

5. Заходи знешкодження відходів

5.1. Здійснюються--- (зазначити) _____

5.2. Не здійснюються---

6. Сортивання відходів перед видаленням

6.1. Здійснюється--- 6.2. Не здійснюється---

7. Наявність під'їзних шляхів з твердим покриттям

7.1. Відсутні--- 7.2. Наявні---

Власник МВВ _____

(посада, прізвище, ініціали)

« ____ » _____ року

(підпис)

Паспорт МВВ № ____

V. Загальна характеристика відходів, що видаляються

1. Обсяг відходів, що видаляються, за класами небезпеки (для людини)

Код	Найменування	Група	Клас небезпеки	Обсяг видалення (тис. тонн)	
				Всього	За попередній рік

2. Фізичний (агрегатний) стан відходів:

2.1. Рідинний--- 2.2. Твердий---

2.3. Шламо- та пастоподібний---

2.4. Сумішевий---

3. небезпечні складники відходів (потенційні забруднювачі) _____

4. наявність газових виділень:

4.1. CH₄--- 4.2. N₂O--- 4.3. H₂S---

4.4. CO₂--- 4.5. CO---

4.6. інші (зазначити) _____

4.7. Відсутні---

Власник МВВ _____

(посада, прізвище, ініціали)

« ____ » _____ року

(підпис)

Паспорт МВВ № ____

**VI. Відомості про системи спостережень (моніторинг)
за якістю вод, ґрунтів та атмосферного повітря у районі МВВ**

1. Здійснення спостережень (моніторингу) за якістю підземних вод

1.1. Здійснюються---:

1.1.1. Через спеціальну мережу свердловин---

1.1.2. Через одиничну свердловину---

1.1.3. За виходами підземних (дренажних) вод на поверхню---

1.1.4. Інше (зазначити) _____

1.2. Не здійснюються---

2. Здійснення спостережень (моніторингу) за якістю поверхневих вод

2.1. Здійснюються---(конкретизувати) _____

2.2. Не здійснюються---

3. Здійснення спостережень (моніторингу) за якістю ґрунтів

3.1. Здійснюються--- (конкретизувати) _____

3.2. Не здійснюються---

4. Здійснення спостережень (моніторингу) за якістю атмосферного повітря

4.1. Здійснюється--- (конкретизувати) _____

4.2. Не здійснюються---

Власник МВВ _____

(посада, прізвище, ініціали)

« ____ » _____ року

(підпис)

VII. Відомості про забруднення навколишнього природного середовища у районі MBV**1. Відомості про забруднення підземних (грунтових) та поверхневих вод**

Показник	Підземні (грунтові) води Поверхневі води					
	Норма	Факт	Перевищення	Норма	Факт	Перевищення
			Факт			Факт
			Норма			Норма
1	2	3	4	5	6	7

2. Відомості про забруднення ґрунтів

Показник	Ґрунти		
	Норма	Факт	Перевищення
			Факт
			Норма
1	2	3	4

2.1. Масштаб і дислокація забруднення _____**3. Відомості про забруднення атмосферного повітря**

Показник	Атмосферне повітря		
	Норма	Факт	Перевищення
			Факт
			Норма
1	2	3	4

Власник MBV _____

(посада, прізвище, ініціали)

(підпис)

« ____ » _____ року

VIII. Порушення вимог експлуатації MBV

1. Перевищення проектної ємності (потужності)---

2. Незадовільний стан захисних споруд---

3. Відсутність проекту---

4. Відсутність гірничого відводу при видаленні в надра---

5. Не здійснюється збір і відведення поверхневого стоку---

6. Порушення регламенту складування відходів---

7. Порушення регламенту скиду рідких відходів---

8. Відсутність охорони---

9. Відсутність під'їзних доріг з твердим покриттям---

10. Інше (вказати) _____

Власник MBV _____

(посада, прізвище, ініціали)

(підпис)

« ____ » _____ року

IX. Санітарно-захисна зона МВВ

1. Відсутня---

2. Встановлена---: ширина, клас _____

2.1. Витримується---

2.2. Не витримується---

Власник МВВ _____

(посада, прізвище, ініціали)

«_____» _____ року

(підпис)

X. Ведення документації

1. Ведення документації щодо обліку надходження та видалення відходів

1.1. Наявне--- (зазначити) _____

1.2. Відсутнє---

Власник МВВ _____

(посада, прізвище, ініціали)

«_____» _____ року

(підпис)

XI. Категорія екологічної безпеки МВВ

Категорія екологічної безпеки МВВ			Ступінь державного контролю, заходи щодо підвищення рівня екологічної безпеки
---	А	Малонебезпечні	Об'єкти спорадичного регламентного контролю
---	Б	Помірно небезпечні	Об'єкти періодичного регламентного контролю, визначення шляхів попередження забруднень
---	В	Небезпечні	Об'єкти постійного контролю, обов'язковість заходів щодо захисту, моніторингу і локалізації забруднень
---	Г	Надзвичайно небезпечні	Об'єкти особливої (виключної) уваги з боку органів державного контролю. Обов'язковість заходів щодо захисту та моніторингу, припинення експлуатації

Власник МВВ _____

(посада, прізвище, ініціали)

«_____» _____ року

(підпис)

XII. Проведення ревізій (перегляду й оновлення) даних паспорта

№ з/п	Дата ревізії	Розділ паспорта, до якого внесені зміни, і які саме	Підпис власника МВВ
1	2	3	4

Власник МВВ _____

(посада, прізвище, ініціали)

«_____» _____ року

(підпис)

{Додаток 1 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 25 (з0470-16) від 25.01.2016}

Додаток В до «Довідково-методичних настанов щодо застосування ДК 005-96
«Класифікатор відходів»

Узагальнений перелік небезпечних складників відходів

Код	Назва компонента
C01	Алюміній та його сполуки
C02	Барій та його сполуки, за виключенням сульфату барію
C03	Берилій та його сполуки
C04	Бор та його сполуки
C05	Бром та його сполуки
C06	Ванадій та його сполуки
C07	Вісмут та його сполуки
C08	Вольфрам та його сполуки
C09	Германій та його сполуки
C10	Залізо та його сполуки
C11	Кадмій та його сполуки
C12	Калій металевий у незв'язаній формі
C13	Кальцій металевий у незв'язаній формі
C14	Кобальт та його сполуки
C15	Кремній та його сполуки
C16	Літій металевий у незв'язаній формі
C17	Магній металевий у незв'язаній формі
C18	Марганець та його сполуки
C19	Мідь та її сполуки
C20	Молібден та його сполуки
C21	Миш'як та його сполуки
C22	Натрій металевий у незв'язаній формі
C23	Нікель та його сполуки
C24	Ніобій та його сполуки
C25	Олово та його сполуки
C26	Ртуть та її сполуки
C27	Свинець та його сполуки
C28	Селен та його сполуки
C29	Срібло та його сполуки
C30	Стронцій та його сполуки
C31	Сурма та її сполуки
C32	Талій та його сполуки
C33	Телур та його сполуки
C34	Титан та його сполуки
C35	Торій та його сполуки
C36	Уран та його сполуки
C37	Фосфор та його неорганічні сполуки
C38	Фтор та його органічні сполуки
C39	Хлор та його сполуки
C40	Хром та його сполуки
C41	Цинк та його сполуки
C42	Цирконій та його сполуки

C43	Неорганічні сульфід
C44	Неорганічні сполуки фтору (за виключенням фториду кальція)
C45	Неорганічні ціаніди
C46	Кислотні розчини чи кислоти у твердому стані
C47	Основні розчини чи основи у твердому стані
C48	Азбест (пил, порошок та волокна)
C49	Органічні сполуки фосфору
C50	Карбоніли металів
C51	Карбоніли заліза
C52	Карбоніли нікелю
C53	Карбоніли хрому
C54	Пероксиди
C55	Солі хлорнуватої кислоти
C56	Солі хлорної кислоти
C57	Солі азотистої кислоти, оксиди азоту
C58	Поліхлоровані дифеніли, поліхлоровані терфеніли, полібромовані дифеніли
C59	Фармацевтичні чи ветеринарні сполуки та проміжні продукти їх виробництва
C60	Біоциди та фітофармацевтичні речовини
C61	Інфікувальні речовини
C62	Креозоти
C63	Ізоціанати
C64	Тіоціани
C65	Органічні ціаніди
C66	Феноли та фенолові сполуки
C67	Ефіри
C68	Галогеновані органічні розчинники
C69	Органічні розчинники (за виключенням галогенованих розчинників)
C70	Органогалогенні сполуки (за виключенням інертних полімеризованих матеріалів)
C71	Поліциклічні чи гетероциклічні ароматичні органічні сполуки
C72	Органічні азотні сполуки (особливо аліфатичні аміни)
C73	Органічні азотні сполуки (особливо ароматичні аміни)
C74	Азиди (солі азотноводневої кислоти) чи речовини вибухового характеру
C75	Органічні сполуки сірки
C76	Хлорсилани та кремнійорганічні мономери
C77	Будь-які сполуки, споріднені з поліхлорованим дибензофураном
C78	Будь-які сполуки, споріднені з поліхлорованим дибензодіоксином
C79	Органічні пестициди (у т.ч. пестициди, заборонені до застосування)
C80	Бенз(а)пірен та сполуки, що містять бенз(а)пірен
C81	Вуглеводні та їх кисневі, азотні та (або) сірчані сполуки, раніше не включені до цієї таблиці
C82	Радіонукліди
C83	Продукти біотехнологій та інші біологічні агенти (у т.ч. штами-продуценти)
C84	Складні речовини, що містять декілька потенційно небезпечних компонентів
C85	Інші потенційно небезпечні компоненти та хімічні речовини гостроспрямованої дії

Примітка 1. Належність певного виду відходу до небезпечного відходу визначається наявністю компонента даного переліку.

Примітка 2. Клас безпеки відходів визначається виробником відходів за участю фахівців з охорони навколишнього природного середовища і санітарно-епідеміологічної служби згідно з чинними нормативними документами та затвердженими методиками.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЯДЕРНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Н А К А З

№ 41 від 17.02.99
м.Київ
vd990217 vn41

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
18 березня 1999 р.
за № 169/3462

Про затвердження форми реєстрової карти об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів та Інструкції щодо її складання

*{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів
№ 25 (з0470-16) від 25.01.2016}*

На виконання п.2 постанови Кабінету Міністрів України від 31 серпня 1998 р. № 1360 (1360-98-п) «Про затвердження Порядку ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів» **Н А К А З У Ю:**

1. Затвердити форму реєстрової карти об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів та Інструкцію щодо її складання (додаються).

2. Начальнику Головного управління відходів та регулювання екологічної безпеки Маторіну Є.М. забезпечити подання на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України наказу «Про затвердження форми реєстрової карти об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів та Інструкції щодо її складання».

3. Начальнику Головного управління відходів та регулювання екологічної безпеки Маторіну Є.М. та Генеральному директору Національного центру поводження з небезпечними відходами Крайнову І.П. у 10-денний термін після державної реєстрації наказу «Про затвердження форми реєстрової карти об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів та Інструкції щодо її складання» забезпечити тиражування його та надсилання Республіканському комітету по охороні навколишнього середовища та природних ресурсів Автономної Республіки Крим, Державним управлінням екобезпеки в областях, містах Києві та Севастополі, Головній державній екологічній інспекції.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Васильченка В.В.

Міністр

В.Я.Шевчук

Затверджено
Наказ Міністерства охорони
навколишнього природного
середовища та ядерної безпеки
України 17.02.99 № 41

Зареєстровано в Міністерстві юстиції
України 18 березня 1999 р. за № 169/3462

Інструкція щодо складання реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів

1. Загальні положення

1.1. Інструкція щодо складання реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів (далі — Інструкція) розроблена Міністерством охорони навколишнього природного

середовища та ядерної безпеки України (далі – Мінекобезпеки) відповідно до пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 31.08.98 № 1360 (1360-98-п) «Про затвердження Порядку ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів» (далі – Порядок) за погодженням з Міністерством охорони здоров'я, Міністерством промислової політики, Міністерством праці та соціальної політики, Державним комітетом у справах будівництва, архітектури та житлової політики.

1.2. Реєстрова карта (додаток 1) об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів складається з двох форм:

форма 1 – реєстрова карта об'єкта утворення відходів (далі – ОУВ);

форма 2 – реєстрова карта об'єкта оброблення та утилізації відходів (далі – ООУВ).

1.3. Реєстрові карти складають власники ОУВ та ООУВ відповідно до цієї Інструкції. Дані реєстрових карт, після затвердження їх і присвоєння реєстраційного номера, вносяться до реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів.

1.4. Реєстрова карта складається за матеріалами інвентаризації ОУВ чи ООУВ на підставі всього комплексу наявної інформації, включаючи матеріали виробничої паспортизації відходів, дані прибутково-видаткових документів, дані спеціальних робіт, відомості спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері поводження з відходами.

1.5. За відсутності потрібних даних щодо ОУВ чи ООУВ власники цих об'єктів здійснюють на вимогу місцевої державної адміністрації потрібний обсяг досліджень чи робіт, достатній для заповнення відповідної форми реєстрової карти. Обсяг і терміни проведення відповідних робіт погоджуються з місцевою державною адміністрацією, відповідальною за ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів.

{Пункт 1.5 глави 1 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 25 (з0470-16) від 25.01.2016}

1.6. Керівники ОУВ та ООУВ несуть відповідальність за достовірність і повноту інформації, наведеної в реєстровій карті, згідно з чинним законодавством.

1.7. При занесенні даних до реєстрових карт слід використовувати такі реєстри та класифікатори:

ЄДРПОУ Єдиний державний реєстр підприємств і організацій України

СПОДУ Система позначень органів державного управління (для коду центральних органів виконавчої влади)

КОАТУУ Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України

КВЕД Класифікатор видів економічної діяльності

КВ Д 005-96 Класифікатор відходів

КФВ Класифікатор форм власності

1.8. Кількісні дані про відходи наводяться в тоннах з трьома десятковими знаками, а якщо облік ведеться в куб. метрах, то в дужках паралельно наводяться дані в тоннах. Останні розраховуються окремо за наявними даними щодо питомої густини відходів.

2. Титульний аркуш реєстрової карти об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів

На титульному аркуші реєстрової карти (далі – РК) зазначається назва об'єкта утворення відходів. На стадії реєстрації на титульному аркуші проставляються номер і дата реєстрації.

Крім цього, на титульному аркуші РК розташовуються погоджувальна відмітка органу Міністерства охорони здоров'я на місці та відмітка про затвердження Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласною, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями згідно з Порядком ведення реєстру, а також підпис керівника об'єкта.

Інформація в РК ОУВ згрупована в розділах I-III, а в РК ООУВ – у розділах I, II. Кожний розділ починається з нового аркуша й підписується керівником об'єкта.

{Глава 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 25 (з0470-16) від 25.01.2016}

3. Порядок складання реєстрової карти ОУВ (форма 1)

3.1. Заповнення розділу I «Загальні відомості»

У пунктах 1-6 указуються послідовно: повна назва ОУВ та код за ЄДРПОУ; його підпорядкованість (якщо така існує) та код за СПОДУ; форма власності та код за КФВ.

У пунктах 7-9 указуються код за КОАТУУ, юридична адреса та телефон(факс), за яким місцеві державні адміністрації чи уповноважені ними організації можуть звертатися щодо даних, наведених у РК; географічні координати основного виробництва, де утворюються відходи. Йдеться саме про координати виробництва, а не про юридичну адресу, за якою розташований головний орган управління ОУВ.

У пунктах 10-11 вказуються назва основного виду економічної діяльності ОУВ та відповідний код за КВЕД.

У пунктах 12-14 наводяться дата складання РК, повна назва організації, що склала РК, посада, телефон та прізвище особи, що склала РК.

У пункті 15 наводяться дані про загальну кількість відходів, що утворилися на об'єкті протягом звітного року. Дані надаються за остаточним результатом діяльності.

{Абзац п'ятий пункту 3.1 глави 3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 25 (з0470-16) від 25.01.2016}

{Абзац шостий пункту 3.1 глави 3 виключено на підставі Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 25 (з0470-16) від 25.01.2016}

{Абзац сьомий пункту 3.1 глави 3 виключено на підставі Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 25 (з0470-16) від 25.01.2016}

Кількість відходів, що зберігаються на території ОУВ на момент складання РК, включається у показники пункту 15.

У підпункті 15.1 наводяться дані про обсяги утворених відходів за класами небезпеки для здоров'я людей.

У підпункті 15.2 наводиться показник загального утворення відходів Пзув, який розраховується за формулою

$$\text{Пзув} = 5000 \times m_1 + 500 \times m_2 + 50 \times m_3 + 1 \times m_4,$$

де m_1 , m_2 , m_3 , m_4 — це величини (в умовних одиницях), які за значеннями дорівнюють кількості утворених відходів за класами небезпеки для здоров'я людини, що наведені у відповідних колонках таблиці підпункту 15.1.

У підпункті 15.3 наводиться показник питомого утворення відходів, який обчислюється за формулою

$$\text{Ппув} = \text{Пзув} / D,$$

де D — це та додана вартість (у тисячах грн.), що створена виробництвом та наданням послуг, внаслідок чого і утворилися відходи, що включені до показника Пзув.

3.2. Заповнення розділу II «Характеристика відходів»

У розділі II наводяться відомості про ті види відходів, що утворюються на даному ОУВ, на які власник об'єкта повинен одержати дозвіл на здійснення операцій у сфері поводження з відходами.

{Абзац перший пункту 3.2 глави 3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 25 (з0470-16) від 25.01.2016}

Кількість заповнених примірників розділу II має дорівнювати кількості згаданих видів відходів.

У пунктах 1, 2 наводиться назва відходів та відповідний код за КВ. У разі неможливості точного зарахування даного виду відходів до тих назв, що пропонує КВ, вказуються назва групи КВ найнижчого рангу, до якої даний вид відходів можна зарахувати, та відповідний код.

У пункті 3 вказується назва виду відходів, під якою вони подавалися у формах статистичної звітності, у дозволах на здійснення операцій у сфері поводження з відходами або яка використовується у заводських технологічних документах.

{Абзац четвертий пункту 3.2 глави 3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 25 (з0470-16) від 25.01.2016}

У пунктах 4-5 наводиться назва та код за КВЕД виробництва, в якому утворилися відходи. Цей код може не збігатися з назвою та кодом усього підприємства.

У пункті 6 шляхом закреслення клітинки вказується клас небезпеки відходів для здоров'я людей, який визначається у відповідності до чинних нормативних документів.

У пунктах 7 та 8 вказуються назва та код групи токсичних відходів згідно з додатком Ж до КВ.

У пункті 9 шляхом закреслення відповідних клітинок вказується на наявність у відходах тих чи інших небезпечних властивостей згідно з додатком Г до КВ.

У пункті 10 вказуються назви, коди та вміст (у відсотках) небезпечних складників відходів. Назви та коди (C01 — C85) наводяться за додатком В до КВ.

У пунктах 11-12 шляхом закреслення відповідної клітинки вказується тип та агрегатний стан відходів. При заповненні пункту 12 слід керуватися додатком Б до КВ.

У пункті 13 для відходів, що містять мінерали, вказуються назви мінералів та вміст у відсотках.

У пункті 14 для горючих відходів вказується їхня теплотворна здатність у ккал/кг.

У пункті 15 вказується хімічний склад відходів. Наведення даних про вміст компонентів, що визначають ступінь небезпеки відходів, є обов'язковим.

У пункті 16 наводяться кількісні (у тоннах) показники утворення даного виду відходів та поводження з ними (кількісні показники щодо ртутевмісних ламп наводяться у штуках).

3.3. Заповнення розділу III «Заходи щодо зменшення обсягів утворення відходів»

У пункті 1 цього розділу вказується обсяг коштів, що спрямовані на заходи щодо зменшення обсягів утворення відходів (пункт 1.1), зменшення ступеня їхнього негативного впливу на довкілля (пункт 1.2) та збільшення обсягів їхньої утилізації чи оброблення.

У пункті 2 подається короткий опис ужитих заходів у довільній формі.

У пункті 3 вказується, у якому році очікується ефект від ужитих заходів.

У пункті 4 наводяться кількісні показники обсягів утворення відходів на даному ОУВ за роками та за класами небезпеки для здоров'я людини. Рядки таблиці заповнюються таким самим чином, як і рядки таблиці в пункті 15 розділу І РК ОУВ.

4. Порядок складання реєстрової карти ООУВ (форма 2)

4.1. Заповнення розділу І «Загальні відомості»

Пункти 1-14 заповнюються згідно з тими самими вимогами, що й пункти 1-14 розділу І реєстрової карти ОУВ (форма 1).

У пункті 15 наводяться підсумкові дані щодо діяльності даного об'єкта оброблення та утилізації відходів за звітний рік.

У підпункті 15.1 вказується кількість відходів інших підприємств, використаних у процесах утилізації та оброблення, за класами небезпеки для здоров'я людей.

У підпункті 15.2 вказується кількість вторинних відходів, що утворились у процесах утилізації та оброблення, за класами небезпеки для здоров'я людей.

4.2. Заповнення розділу ІІ «Відомості про технологію (процес) утилізації чи оброблення відходів»

У розділі ІІ наводяться відомості про конкретні технології (процеси) оброблення та утилізації відходів, що застосовуються на даному ООУВ.

У пункті 1 подається короткий опис технології (процесу) оброблення чи утилізації у довільній формі.

У пункті 2 наводяться кількісні показники застосування технології (процесу) оброблення чи утилізації відходів у звітному році.

У підпункті 2.1 вказується кількість відходів інших підприємств, утилізованих чи оброблених із застосуванням даної технології (процесу), за класами небезпеки для людини.

У підпункті 2.2 вказується кількість вторинних відходів, що утворились при застосуванні даної технології (процесу), за класами небезпеки для людини.

У пункті 3 наводяться відомості про відходи, що утилізуються чи обробляються за допомогою даної технології (процесу). Цей пункт заповнюється так само і з тими самими застереженнями, що й пункти 1-3 розділу ІІ РК ОУВ (форма 1).

5. Заповнення електронних версій реєстрових карт

Для оперативної обробки, передачі та зберігання даних реєстрових карт ОУВ та ООУВ на електронних носіях використовуються їх електронні версії. Електронні версії реєстрових карт ОУВ та ООУВ заповнюються відповідно до зразків файлів, які публікуються на сайті Мінприроди.

Власники ОУВ та ООУВ подають електронні версії реєстрових карт ОУВ та ООУВ при їх затвердженні та щорічному поданні даних про зміни Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації в місячний термін після затвердження реєстрових карт ОУВ та ООУВ та внесення щорічних змін надсилають електронні версії паспортів МВВ на електронну адресу структурного підрозділу центрального апарату Мінприроди з питань поводження з відходами (waste@menr.gov.ua.). {Інструкцію доповнено главою 5 згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів № 25 (z0470-16) від 25.01.2016}

Додаток 1

до підпункту 1.2 Інструкції
щодо складання реєстрових карт
об'єктів утворення, оброблення
та утилізації відходів

Погоджено
Керівник органу МОЗ на місці

Затверджено
Голова Ради міністрів Автономної
Республіки Крим, обласної, Київської
та Севастопольської
міської державної адміністрації

(підпис)

(підпис)

«___» _____ р.

«___» _____ р.

Реєстрова карта об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів

Реєстраційний номер № _____ Дата реєстрації _____

Назва об'єкта _____

Керівник об'єкта _____

(посада, прізвище, ініціали)

_____ « ____ » _____ року

(підпис)

М.П.

Форма 1

Реєстрова карта ОУВ № _____

I. Загальні відомості

1. Назва ОУВ _____

2. Код за ЄДРПОУ _____

3. Підпорядкування _____
(міністерство, об'єднання, корпорація)

4. Код за СПОДУ _____

5. Форма власності _____
(за КФВ)

6. Код за КФВ _____

7. Код за КОАТУУ _____

8. Адреса, контактний телефон _____

9. Місцезнаходження виробництва _____ П.Ш.

_____ С.Д.
(географічна прив'язка)

10. Назва виду діяльності за КВЕД _____

11. Код за КВЕД _____

12. Дата заповнення РК _____

13. Організація, що склала РК _____

14. Особа, що склала РК _____
(посада, прізвище, телефон)

15. Показники утворення відходів за звітний рік

15.1. Загальний обсяг утворених відходів за класами небезпеки для здоров'я людей

Клас небезпеки	1-й клас (м1)	2-й клас (м2)	3-й клас (м3)	4-й клас (м4)
Обсяг відходів				

15.2. Показник загального утворення відходів Пзув =

15.3. Показник питомого утворення відходів Ппув =

Керівник об'єкта _____
(посада, прізвище, ініціали)

_____ « ____ » _____ року
(підпис)

М.П.

Форма 1

Реєстрова карта ОУВ № _____

II. Характеристика відходів

1. Назва відходів за КВ _____
2. Код відходів за КВ _____
3. Інша назва відходів _____
4. Назва виробництва за КВЕД _____
5. Код виробництва за КВЕД _____
6. Клас небезпеки для здоров'я людей
 -- -- -- --
 1 ---, 2 ---, 3 ---, 4 ---.
7. Назва групи небезпечних відходів _____
8. Код групи небезпечних відходів _____

9. Наявність небезпечних властивостей

-- -- -- -- -- -- -- -- -- --
 Н1--, Н2--, Н3--, Н4--, Н5--, Н6--, Н7--, Н8--, Н9--, Н10--,
 -- -- -- -- -- -- -- -- -- --
 Н11--, Н12--, Н13--, Н14--.

10. Небезпечні складники відходів

Назва	Код	Уміст, %
1	2	3

11. Тип відходів:

-- -- -- -- --

мінеральний--, неорганічний--, органічний--, біологічний--, змішаний--.

12. Агрегатний (фізичний) стан:

-- -- -- -- --

рідинний--, твердий--, шламо- або пастоподібний--, сумішевий--, нерозібране устаткування--.

13. Уміст мінеральних складників

Назва	Уміст, %
1	2

14. Теплотворна здатність (ккал/кг) _____ (для горючих)

15. Хімічний склад

Назва речовини (компонента)	Хімічна формула	Масова доля, %	Концентрація, мг/л або мг/кг
1	2	3	4

16. Кількісні показники поводження з відходами

Утворилося за рік	Перероблено або утилізовано на об'єкті	Видалене на об'єкті	Передано іншим юридичним особам	
			Для видалення	Для подальшого використання
1	2	3	4	5

Керівник об'єкта _____

(посада, прізвище, ініціали)

«___» _____ року

(підпис)

М.П.

Реєстрова карта ОУВ № _____**III. Заходи щодо зменшення обсягів утворення відходів****1. Витрати, спрямовані на:**

- 1.1. Зменшення обсягів утворення відходів _____
- 1.2. Зниження ступеня небезпеки відходів _____
- 1.3. Збільшення обсягів утилізації чи оброблення _____

2. Опис ужитих заходів _____

3. Ефект від заходів очікується у _____ році**4. Кількісні показники утворення відходів за роками**

	1-й клас небезпеки	2-й клас небезпеки	3-й клас небезпеки	Пзув	Ппув
Попередній рік					
Звітний рік					
Наступний рік (очікується)					

Керівник об'єкта _____
 (посада, прізвище, ініціали)
 _____ « ____ » _____ року
 (підпис)

М.П.

Реєстрова карта ООУВ № _____**I. Загальні відомості**

1. Назва ООУВ _____
2. Код за ЄДРПОУ _____
3. Підпорядкування _____
 (міністерство, об'єднання, корпорація)
4. Код за СПОДУ _____
5. Форма власності _____
 (за КФВ)
6. Код за КФВ _____
7. Код за КОАТУУ _____
8. Адреса, контактний телефон _____

9. Місцезнаходження виробництва _____ П.Ш.
 _____ С.Д.
 (географічна прив'язка)

10. Назва виду діяльності за КВЕД _____
11. Код за КВЕД _____
12. Дата заповнення РК _____
13. Організація, що склала РК _____
14. Особа, що склала РК _____
 (посада, прізвище, телефон)

15. Кількісні показники діяльності ООУВ

- 15.1. Утилізовано та/або оброблено відходів інших власників _____

Клас небезпеки	1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
Обсяг відходів				

15.2. Утворилося вторинних відходів

Клас небезпеки	1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
Обсяг відходів				

Керівник об'єкта _____
 _____ (посада, прізвище, ініціали)
 _____ « ____ » _____ року
 (підпис)

М.П.

Форма 2

Реєстрова карта ООУВ № _____

II. Відомості про технологію (процес) утилізації чи оброблення відходів

1. Опис технології (процесу) утилізації чи оброблення

2. Кількісні показники застосування технології (процесу)

2.1. Утилізовано чи оброблено відходів інших підприємств

Клас небезпеки	1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
Обсяг відходів				

2.2. Утворилося вторинних відходів

Клас небезпеки	1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас
Обсяг відходів				

3. Відомості про відходи, що утилізуються чи обробляються

3.1. Код відходів за КВ _____

3.2. Назва відходів за КВ _____

3.3. Інша назва відходів _____

Керівник об'єкта _____
 _____ (посада, прізвище, ініціали)
 _____ « ____ » _____ року
 (підпис)

М.П.

{Додаток 1 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів
 № 25 (з0470-16) від 25.01.2016}

МІНІСТЕРСТВО З ПИТАНЬ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Н А К А З
01.12.2010 № 435

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
22 грудня 2010 р.
за № 1307/18602

Про затвердження Правил експлуатації полігонів побутових відходів
{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства № 134 (з0544-14) від 12.05.2014}

Відповідно до статті 25 Закону України «Про відходи» (187/98-ВР) та з метою встановлення єдиних правил експлуатації полігонів побутових відходів **Н А К А З У Ю:**

1. Затвердити Правила експлуатації полігонів побутових відходів, що додаються.
2. Департаменту благоустрою, комунального обслуговування та міського електротранспорту (Ігнатенко О.П.) спільно з Юридичним управлінням (Ніконов А.А.) подати цей наказ на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.
3. Департаменту благоустрою, комунального обслуговування та міського електротранспорту (Ігнатенко О.П.) надіслати цей наказ до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій для впровадження, використання у роботі та подальшого доведення до відома інших місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.
4. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Міністра Шаповаленка В.Г.
5. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр

Ю.Є.Хіврич

ПОГОДЖЕНО:

Заступник Голови Спільного
представницького органу сторони
роботодавців на національному рівні

В.Биковець

Перший заступник Керівника
Спільного представницького
органу профспілок

Г.В.Осовий

В.о. президента Всеукраїнської
асоціації роботодавців

В.Биковець

Президент Співки орендарів
і підприємців України

Віктор Хмільовський

В.о. президента Співки підприємців
малих, середніх і приватизованих
підприємств України

В.Биковець

Голова Державного комітету України
з питань регуляторної політики
та підприємництва

М.Бродський

Віце-президент з виконавчої
роботи Всеукраїнської асоціації
органів місцевого самоврядування
«Асоціація міст України»

М.В.Пітцик

Заступник Голови
Державного комітету України
з промислової безпеки, охорони праці
та гірничого нагляду

С.В.Дунас

Перший заступник Міністра України
з питань надзвичайних ситуацій
та у справах захисту населення
від наслідків Чорнобильської катастрофи

М.Болотських

Заступник Міністра охорони
навколишнього природного
середовища України

А.Володін

Міністр праці та соціальної
політики України

В.Надрага

Міністр
внутрішніх справ України

А.В.Могильов

Заступник Міністра
регіонального розвитку
та будівництва України

І.А.Соколов

Заступник Головного державного
санітарного лікаря України

М.А.Ситенко

Міністр фінансів України

Ф.О.Ярошенко

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства з питань
житлово-комунального
господарства України
01.12.2010 № 435

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України 22 грудня
2010 р. за № 1307/18602

ПРАВИЛА **експлуатації полігонів побутових відходів**

І. Загальні положення

1.1. Правила експлуатації полігонів побутових відходів (далі — Правила) є обов'язковими для суб'єктів господарювання незалежно від форми власності, які здійснюють діяльність, пов'язану з експлуатацією та утриманням полігонів побутових відходів.

1.2. Ці Правила поширюються на полігони, що діють, та нові полігони, прийняті в експлуатацію відповідно до Порядку прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 року № 461 (461-2011-п).

{Пункт 1.2 розділу I в редакції Наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства № 134 (з0544-14) від 12.05.2014}

1.3. Наведені в Правилах терміни вживаються у такому значенні:

біогаз — суміш газів, що утворюється при анаеробному розкладанні органічної складової побутових відходів;

захоронення побутових відходів — остаточне розміщення побутових відходів при їх видаленні у спеціально відведених місцях (полігонах) таким чином, щоб довгостроковий шкідливий вплив побутових відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини не перевищував установлених нормативів;

зона розвантаження — частина робочої карти, призначена для розвантаження відходів;

зона складування — частина робочої карти, в якій розвантажені відходи підлягають розрівнюванню, ущільненню і покриттю ізолювальним шаром;

полігон побутових відходів — інженерна споруда, яка призначена для захоронення побутових відходів і повинна запобігати негативному впливу на навколишнє природне середовище і відповідати санітарно-епідеміологічним і екологічним нормам;

планувальник — штатний робітник полігона побутових відходів, який працює на робочій карті і відповідає за додержання технології при розвантаженні, розрівнюванні, ущільненні відходів та їх покритті ізолювальним шаром;

приймальник — штатний робітник полігона побутових відходів, який працює на контрольно-пропускному пункті і в обов'язки якого входить контроль за документами та складом відходів;

приймання побутових відходів — одна з операцій захоронення, пов'язана з перевіркою документів на відходи, їх склад і відсутність у них матеріалів і речовин, заборонених для захоронення на полігоні побутових відходів;

репер — вертикальний металевий стояк заввишки до 3 м з позначками через 0,25 м, встановлюваний по кутах технологічних зон робочої карти для контролю за товщиною шару відходів та інертних матеріалів;

робоча карта — частина території полігона побутових відходів, відведена для виконання робіт із захоронення відходів;

складування побутових відходів — одна з операцій захоронення, яка регламентує технологію пошарового розміщення відходів та їх ізоляцію інертними матеріалами;

фільтрат — рідка фаза, що утворюється на полігоні побутових відходів при захороненні твердих побутових відходів з вологістю понад 55% та внаслідок атмосферних опадів, обсяг яких перевищує кількість води, що випаровується з поверхні полігона.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про відходи» (187/98-ВР), «Про житлово-комунальні послуги» (1875-15) та «Про благоустрій населених пунктів» (2807-15).

1.4. На полігоні побутових відходів дозволяється приймати побутові відходи (окрім рідких побутових відходів та небезпечних відходів у складі побутових відходів) з житлових будинків, адміністративних і громадських установ та організацій, підприємств торгівлі та громадського харчування, закладів культури і мистецтва, навчальних та лікувально-профілактичних закладів та інших підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності, вуличний та садово-парковий змет і листя, а також подрібнені будівельні відходи і промислові відходи III та IV класів небезпеки відповідно до санітарних правил та норм, шлак і золу від сміттєспалювальних заводів.

Тверді відходи IV класу небезпеки використовують на полігоні побутових відходів як ізолювальний матеріал у середній та верхній частинах полігона, а тверді відходи III класу небезпеки можуть складуватися разом з побутовими відходами з дотриманням особливих умов відповідно до санітарних правил та норм.

Для їх тимчасового складування на полігоні облаштовують відповідні майданчики.

1.5. При складуванні на полігонах побутових відходів брикетованих відходів потрібно мати спеціальні карти, оснащені підйомними механізмами для укладання брикетів. Складування неущільнених побутових відходів разом з брикетованими на одній карті забороняється.

1.6. Сорткування відходів як вторинної сировини, що є у складі побутових відходів, допускається на підприємствах сорткування та перероблення побутових відходів, які можуть входити до складу споруд полігона побутових відходів.

1.7. Для складування на полігонах побутових відходів відсіву мілкої фракції побутових відходів, що надходить від підприємств сорткування та перероблення побутових відходів, слід передбачити окремі карти.

1.8. Відповідно до ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів. Основи проектування» на кожен полігон побутових відходів має бути розроблений, погоджений та затверджений проект, що включає санітарно-технічний паспорт.

Роботи на полігонах побутових відходів виконуються відповідно до затвердженого проекту.

1.9. Для кожного полігона побутових відходів відповідно до ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів. Основи проектування» має бути розроблена інструкція з експлуатації полігона,

в якій мають бути враховані специфіка виробництва, наявність засобів механізації і ресурсів для виконання робіт.

1.10. На полігон, прийнятий в експлуатацію, повинен бути відповідний паспорт місця видалення відходів відповідно до Порядку ведення реєстру місць видалення відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.08.98 № 1216 (1216-98-п).

II. Приймання та облік відходів

2.1. На в'їзді до полігона побутових відходів має бути встановлений щит з такою інформацією:
назва полігона побутових відходів;
рік введення полігона в експлуатацію;
найменування суб'єкта господарювання, що здійснює експлуатацію полігона побутових відходів;
режим роботи полігона;
види відходів, що приймаються на полігон;
тарифи на надання послуг із захоронення побутових відходів;
найменування структури, що забезпечує охорону полігона побутових відходів.

2.2. На кожному полігоні побутових відходів має бути контрольно-пропускний пункт (далі – КПП) і повинні бути встановлені автомобільні ваги для обліку кількості усіх видів відходів, що надходять на полігон побутових відходів.

2.3. Дорожні знаки при в'їзді та на територію полігона встановлюються відповідно до Правил дорожнього руху, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306 (1306-2001-п).

2.4. Керівництво полігона забезпечує приймальника КПП такими даними:

переліком промислових відходів і речовин, заборонених для захоронення на полігоні побутових відходів;

переліком підприємств, з якими оформлені договори на надання послуг із захоронення побутових відходів;

інформацією про місткість кузовів та коефіцієнт ущільнення транспортних засобів, в яких підприємства перевозять побутові відходи, зазначені у договорі.

2.5. Приймальник на КПП контролює прибуття транспортного засобу з відходами і приймає їх за такими документами:

дорожній лист;

товарно-транспортна накладна, в якій наведено вид та кількість відходів.

2.6. На КПП повинна бути встановлена вишка для візуального контролю виду відходів, що завозяться бортовими і самоскидними транспортними засобами.

2.7. Для радіометричного контролю всіх відходів КПП повинен бути оснащений спеціальними приладами.

2.8. У разі виявлення у відходах компонентів, заборонених для захоронення, приймальник або планувальник зобов'язаний відправити транспортний засіб, не розвантажуючи його, і зробити відповідний запис у дорожньому листі.

III. Складування відходів

3.1. В'їзд на полігон і проїзд по його території здійснюються за встановленими маршрутами. На шляху руху транспорту мають бути встановлені таблички, які вказують напрямом.

3.2. На полігонах побутових відходів мають бути розроблені щорічні технологічні плани організації робіт із захоронення відходів, на яких позначаються робочі карти. Ширина робочої карти становить до 15 м, а довжина – від 50 до 120 м. Ці розміри можуть змінюватись залежно від технології складування та продуктивності полігона побутових відходів.

3.3. На робочій карті полігона побутових відходів відводять майданчик, який поділяють на дві рівні зони: розвантаження і складування.

3.4. Ширина цих зон встановлюється залежно від потужності полігона побутових відходів. Дозволяється робота не більше 5-7 транспортних засобів одночасно, щоб планувальник міг контролювати розвантаження.

3.5. Рух транспортних засобів на робочій карті на під'їздах до розвантажувального майданчика і на самому майданчику повинен регулюватись тимчасовими дорожніми знаками. На розвантажувальному майданчику планувальник, одягнений у сигнальний жилет, організовує роботу механізмів і розвантаження транспорту, подаючи сигнали прапорцями.

3.6. Рух транспортного засобу у зоні розвантаження відбувається тільки з допуску планувальника, який вказує місце розвантаження.

3.7. Відстань між транспортними засобами під час розвантаження має становити не менше 4 м.

3.8. Розвантажувати транспортні засоби допускається тільки на горизонтальних ділянках.

Присутність сторонніх осіб, крім вантажників, які супроводжують транспортний засіб, у зоні розвантаження забороняється.

3.9. Перебування транспортного засобу під розвантаженням ближче 10 м від краю схилу заборонено.

3.10. Якщо транспортний засіб у розвантажувальній зоні рухається заднім ходом, двері кабіни з боку водія мають бути відкриті.

3.11. Транспортний засіб, поставлений під розвантаження, має бути надійно загальмований.

3.12. Заборонено розвантажувати транспортний засіб розхитуванням або різким гальмуванням.

3.13. Заборонено стояти під піднятим кузовом транспортного засобу під час вивантаження відходів. Працювати під піднятим кузовом транспортного засобу дозволяється тільки у крайніх випадках після фіксації його підставкою.

3.14. Для ремонту машин і механізмів відводяться спеціальні місця. Ремонтувати машини і механізми в інших місцях заборонено.

3.15. Після заповнення зони розвантаження відходи мають бути розрівнені і ущільнені шаром від 0,5 до 1,0 м залежно від механізмів, що застосовуються (для бульдозерів — до 0,5 м, для котків-ущільнювачів — до 1,0 м). З метою досягнення необхідного ступеня ущільнення та створення рівної, без вибоїн та гострих виступів, поверхні, по якій спеціально обладнані транспортні засоби могли б рухатися, не пошкоджуючи агрегатів та шин, бульдозери і котки-ущільнювачі мають здійснити 3-5 проїздів.

3.16. Ступінь ущільнення відходів слід контролювати реперами, встановленими по кутах робочої карти.

3.17. Заповнення робочої карти триває доти, доки ущільнений шар відходів не досягне 2,0–2,5 м. Після цього не пізніше ніж через 3 дні його слід укрити ізолювальним шаром (грунту, глини, подрібнених будівельних відходів тощо) завтовшки не менше 20 см.

3.18. При складуванні на окремих робочих картах полігонів побутових відходів відсіву мілкої фракції побутових відходів, що надходять від підприємств сортування та перероблення побутових відходів, після розрівнювання відходів ущільнення дозволяється не виконувати.

3.19. До закінчення робочого дня зона розвантаження має бути розрівняна та ущільнена.

3.20. Для переїзду самохідних машин з місця роботи на стоянку слід облаштовувати під'їзні шляхи.

3.21. На полігонах побутових відходів, які приймають брикетовані відходи, спеціальні карти з твердим покриттям для розвантаження великогабаритних транспортних засобів, а також маневрування і роботи телескопічних навантажувачів створюються відповідно до затвердженого проекту.

3.22. Складання брикетів виконується шарами. Висота одного шару визначається габаритними розмірами брикетів згідно з параметрами обладнання для брикетування. Дозволяється укладати не більше п'яти шарів брикетів, які створюють ярус. Висота ярусу не повинна перевищувати 5 м.

3.23. Верхній шар ярусу слід покривати ізолювальним матеріалом завтовшки не менше 0,2 м та ущільнювати.

При складуванні за траншейною схемою необхідна кількість ґрунту накопичується під час створення робочих карт. При складуванні за іншими схемами ґрунт треба завозити з найближчих кар'єрів.

У зимовий період при температурі нижче мінус 10 град.С допускається тільки ущільнення заповнених робочих карт, а ізоляцію ґрунтом проводять після підвищення температури.

3.24. Залежно від щільності першого ярусу обирається та чи інша технологія підготовки тимчасової дороги і майданчика розвантаження для укладання брикетів наступного ярусу.

3.25. Робоча карта для укладання брикетованих побутових відходів повинна бути позначена попереджувальними щитами «Прохід і подальший рух заборонено». По цій робочій карті рух транспорту обмежений, дозволяється тільки для спеціально обладнаних транспортних засобів і навантажувачів.

3.26. Заборонено перебування людей на шарах і ярусах брикетованих побутових відходів.

3.27. По кутах повністю підготовленого для укладання наступних шарів ярусу слід поставити репери висотою до 3 м від поверхні.

3.28. Дозпускається укладання не більше 3 ярусів брикетованих побутових відходів над поверхнею землі, щоб загальна їх висота не перевищувала 17 – 18 м.

3.29. Контроль за додержанням технології робіт на полігоні здійснює начальник або майстер полігона.

IV. Експлуатація машин, механізмів і устаткування

4.1. Для виконання всіх технологічних операцій згідно з проектом полігону побутових відходів мають бути оснащені машинами і механізмами у повному обсязі. Потреба у них визначається залежно від обсягу побутових відходів, які приймаються за добу, продуктивності машин і тривалості робочого часу.

4.2. Машини і механізми, що обслуговують полігон побутових відходів, необхідно зберігати в господарській зоні – у приміщеннях (боксах) або на спеціально відведених майданчиках.

4.3. Приміщення та майданчики для розміщення машин і механізмів забороняється захащувати матеріалами та устаткуванням.

4.4. Для зберігання вузлів, агрегатів, металевих виробів тощо у виробничих приміщеннях і на території господарської зони мають бути виділені окремі місця, стелажі.

4.5. Механізатори перед початком робіт повинні перевірити технічний стан машин і механізмів.

4.6. Якщо двигун самохідної машини запускається не стартером, а вручну, машиніст повинен перед тим поставити важіль перемикання передач у нейтральне положення і опустити відвал до землі.

4.7. Для полегшення запуску двигунів у холодний період року (при температурі повітря нижче мінус 15 град.С) майданчик для відкритого зберігання має бути обладнаний спеціальними засобами для підігрівання двигунів.

4.8. Забороняється підігрівання двигунів машин і механізмів відкритим вогнем.

4.9. У зоні роботи самохідних машин забороняється присутність будь-яких, крім планувальника, осіб.

4.10. Після закінчення робочого дня вся техніка має бути повернена на спеціально відведене місце у господарській зоні. Залишати техніку на місці виконання робіт забороняється.

4.11. Для технічного обслуговування машин і механізмів та ремонту на території господарської зони повинні бути облаштовані оглядові канали або естакади. Розташування оглядових каналів і естакад повинно забезпечувати зручний в'їзд та виїзд машин.

4.12. Технічний огляд та експертне обстеження машин, механізмів та устаткування підвищеної небезпеки проводяться відповідно до Порядку проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.05.2004 № 687 (687-2004-п).

V. Екологічна та санітарна безпека

5.1. На полігонах має бути створена система моніторингу та заходи екологічної безпеки мають бути спрямовані на захист нормального стану повітря, ґрунту та підземних вод.

5.2. Дослідження проб повітря проводяться за такими показниками: азот, діоксид вуглецю, ангідрид сірчаний, вуглецю оксид, сірководень, фенол, формальдегід.

5.3. На основних напрямках поширення легких фракцій відходів встановлюються тимчасові сітчасті переносні елементи огорожі. Один раз на добу огорожу, що затримує леткі фракції, слід очищати.

5.4. Керівник (власник) полігона побутових відходів зобов'язаний забезпечити проведення контролю за станом атмосферного повітря на межі санітарно-захисної зони та на виробничій території атестованою лабораторією. Перелік забруднюючих речовин, періодичність та точки відбору проб повітря повинні узгоджуватися відповідно до Державних санітарних правил охорони атмосферного повітря населених місць (від забруднення хімічними та біологічними речовинами), затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 09.07.97 № 201 (v0201282-97).

5.5. Проїзд транспортних засобів через контрольно-дезінфікуючу зону (далі – дезбар'єр) є обов'язковим при температурі повітря понад +5 град.С.

5.6. Необхідно відкачувати один раз на 10 днів розчин із дезбар'єру у цистерну з подальшим транспортуванням асенізаційними машинами на очисні споруди каналізації.

5.7. При температурі повітря понад +25 град.С ділянки ущільнення відходів необхідно поливати водою з розрахунку 10 л на 1 куб.м побутових відходів або розчином із дезбар'єру.

5.8. Дослідження ґрунту на території полігона побутових відходів та у межах санітарно-захисної зони (на відстані 50, 100, 200 і 500 м) повинні проводитись не рідше ніж двічі на рік.

5.9. Територія полігона побутових відходів має бути обмежена нагірною канавою для запобігання витіканню за межі полігона забруднених поверхневих вод. Не рідше ніж двічі на місяць операторам інженерного обладнання полігона слід проводити її огляд і за потреби очищати.

5.10. Контроль за станом підземних вод має проводитись щокварталу через спостережні свердловини, кількість, розташування і глибина яких встановлюються згідно з проектом полігона.

5.11. Полігон побутових відходів повинен бути оснащений системами захисту ґрунтових вод, вилучення та знешкодження біогазу та фільтрату.

5.12. Для відлякування птахів встановлюється спеціальне звукове та біоакустичне обладнання.

5.13. Екологічні і санітарно-технічні заходи, які здійснюються протягом року, заносяться у паспорт місць видалення відходів відповідно до Порядку ведення реєстру місць видалення відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.08.98 № 1216 (1216-98-п).

VI. Охорона, освітлення і засоби зв'язку

- 6.1. Полігони побутових відходів повинні мати охорону.
- 6.2. Кількість постів визначається керівництвом полігона побутових відходів залежно від конкретних умов, але не більше трьох.
- 6.3. Головний пост охорони має бути розташований на КПП або при в'їзді на полігон побутових відходів.
- 6.4. При необхідності на полігоні побутових відходів встановлюються пересувні пости охорони.
- 6.5. Поряд із приміщенням охорони споруджується оглядова вишка у разі відсутності пересувних постів охорони та огорожі по всьому периметру полігона.
- 6.6. Полігони побутових відходів за потреби облаштовуються відеокамерами зовнішнього нагляду, що встановлюються на КПП, адмінкорпусі, у місці розміщення техніки тощо.
- 6.7. По периметру території полігона побутових відходів має бути споруджена суцільна огорожа заввишки до 2,0 – 2,5 м або ґрунтовий вал заввишки 1,5 – 1,7 м і завширшки 3,0 – 3,5 м, що забезпечить в'їзд транспортних засобів на полігон побутових відходів лише через КПП.
- 6.8. При в'їзді на полігон побутових відходів має бути встановлений шлагбаум або в'їзні ворота.
- 6.9. Охорона полігона побутових відходів повинна мати телефонний зв'язок, а у разі його відсутності повинна бути забезпечена мобільними телефонами.
- 6.10. На головному посту охорони мають бути відомості про посадових осіб полігона побутових відходів.
- 6.11. Господарська зона полігона побутових відходів і територія КПП у темний час доби мають бути освітлені. Слід вважати достатнім освітлення не менше 5 лк.
- 6.12. У разі надзвичайних ситуацій і пов'язаних з ними робіт освітлення забезпечується герметичними переносними світильниками за тимчасовою схемою.

VII. Пожежна безпека

- 7.1. Керівництвом полігона побутових відходів має бути затверджена інструкція про заходи пожежної безпеки, в якій встановлюються порядок та спосіб забезпечення пожежної безпеки, обов'язки і дії працівників у разі виникнення пожежі, включаючи порядок оповіщення людей та повідомлення про неї пожежної охорони, евакуації людей, тварин і матеріальних цінностей, застосування засобів пожегогасіння та взаємодії з підрозділами пожежної охорони.
- 7.2. Керівник полігона повинен визначити обов'язки посадових осіб (у тому числі заступників керівника) щодо забезпечення пожежної безпеки, призначити відповідальних за пожежну безпеку окремих будівель, споруд, приміщень, дільниць тощо, технологічного та інженерного устаткування, а також за утримання і експлуатацію технічних засобів протипожежного захисту.
- 7.3. Для розміщення первинних засобів пожегогасіння на території полігона побутових відходів (у господарській зоні) встановлюються спеціальні пожежні щити (стенди) згідно з вимогами Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій від 19.10.2004 № 126 (з1410-04), зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 04.11.2004 за № 1410/10009.
- 7.4. Пожежні щити (стенди) на території об'єкта встановлюються з розрахунку один щит (стенд) на 5000 кв.м площі.
- 7.5. Усі працівники при прийнятті на роботу і за місцем роботи повинні проходити інструктажі з питань пожежної безпеки, які поділяються на вступний, первинний, повторний на робочому місці, позаплановий та цільовий.
- 7.6. Особи, яких приймають на роботу, пов'язану з підвищеною пожежною небезпекою, повинні попередньо (до початку самостійного виконання роботи) пройти спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум). Працівники, зайняті на роботах з підвищеною пожежною небезпекою, один раз на рік мають проходити перевірку знань відповідних нормативно-правових актів з пожежної безпеки.
- 7.7. Допуск до роботи осіб, які не пройшли навчання, протипожежного інструктажу і перевірки знань з питань пожежної безпеки, забороняється.
- 7.8. Використання пожежного обладнання, інструментів, інвентарю для господарських, виробничих та інших потреб, не пов'язаних з гасінням пожежі або навчанням протипожежних формувань, забороняється.
- 7.9. Кожний транспортний засіб, який працює на полігоні побутових відходів, має бути оснащений згідно з Правилами пожежної безпеки в Україні, затвердженими наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій від 19.10.2004 № 126 (з1410-04), зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 04.11.2004 за № 1410/10009.
- 7.10. У приміщеннях під навісами та на відкритих майданчиках, де зберігається автотракторна техніка полігона побутових відходів, а також безпосередньо на робочих картах складування відходів забороняється:
 - заправляти техніку паливом;
 - заряджати акумулятори безпосередньо на машинах;
 - залишати транспортні засоби з увімкненим запаленням.

7.11. Унаслідок біохімічних процесів у тілі полігона побутових відходів утворюється біогаз. Щоб запобігти його вибуху і пожежам створюється система вилучення та знешкодження біогазу.

7.12. Свердловини облаштовуються металевими або полімерними трубами діаметром 200 мм і більше з перфорацією у заглибленій частині до 2,5 – 3,0 м.

7.13. У міру зростання шару відходів трубу слід нарощувати таким чином, щоб висота над поверхнею становила не менше 1,5 м.

7.14. Частина труби, що виступає над поверхнею, має бути пофарбована в яскравий оранжевий колір, щоб запобігти її руйнуванню транспортними засобами.

7.15. Якщо полігон побутових відходів має куполоподібну форму, дренажні свердловини для витікання біогазу можуть бути горизонтальними.

7.16. Заборонено палити і розпалювати вогнища на території полігона побутових відходів.

VIII. Охорона праці

8.1. Організація охорони праці на полігонах побутових відходів здійснюється відповідно до Закону України «Про охорону праці» (2694-12) і передбачає виконання заходів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності.

8.2. На робочих місцях, де технологічний процес, обладнання, сировина та матеріали, які використовуються, є потенційними джерелами шкідливих і небезпечних виробничих факторів, що можуть несприятливо вплинути на стан здоров'я працюючих, а також на їхніх нащадків як тепер, так і в майбутньому, повинна бути проведена атестація робочих місць відповідно до Порядку проведення атестації робочих місць за умовами праці, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.92 № 442 (442-92-п).

8.3. Робота на полігоні побутових відходів уночі дозволяється виключно за наказом керівництва полігона.

8.4. Для роботи на полігоні побутових відходів допускаються чоловіки і жінки віком від 18 років, які пройшли медичний огляд і не мають протипоказань за станом здоров'я, пройшли інструктаж, навчання з питань охорони праці, з надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків і правил поведінки у разі виникнення аварії.

8.5. Персонал полігонів побутових відходів повинен проходити відповідні інструктажі, навчання (підвищення кваліфікації), перевірку знань з питань охорони праці відповідно до Типового положенням про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15 (з0231-05), зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за № 231/10511.

8.6. Кожний нещасний випадок, а також будь-які порушення вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що призводять до нещасних випадків або аварій, підлягають розслідуванню, виявленню причини і винуватців їх виникнення та вжиттю заходів щодо запобігання повторенню подібних випадків.

8.7. До роботи в колодязях на території полігона побутових відходів допускається бригада з трьох працівників і лише після того, як повітря в колодязі перевірено газоаналізатором на наявність кисню і відсутність шкідливих та вибухонебезпечних газів.

8.8. Працівникам полігона побутових відходів, зайнятим на роботах із шкідливими і небезпечними умовами або роботах, пов'язаних із забрудненням або несприятливими метеорологічними умовами, керівництво полігона побутових відходів видає спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту відповідно до Положення про порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту, затвердженого наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 24.03.2008 № 53 (з0446-08), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.05.2008 за № 446/15137.

8.9. Керівництво полігона побутових відходів зобов'язане забезпечити фінансування та проведення попереднього (під час прийняття на роботу) і періодичного (протягом трудової діяльності) обов'язкових медичних оглядів працівників та обов'язкових щеплень відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України 21.05.2007 № 246 (з0846-07) «Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 23.07.2007 за № 846/14113.

8.10. Для надання першої допомоги при травмах та нещасних випадках на кожній експлуатаційній ділянці полігона побутових відходів повинна бути аптечка із запасом медикаментів та перев'язочних матеріалів, яку необхідно періодично поповнювати (залежно від терміну придатності медичних засобів).

Директор
Департаменту благоустрою,
комунального обслуговування
та міського електротранспорту

О.П.Ігнатенко

**МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ,
БУДІВНИЦТВА ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ**

НАКАЗ

04.05.2012 № 196

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
24 травня 2012 р.
за № 821/21133

**Про затвердження Правил експлуатації об'єктів поводження
з побутовими відходами**

Відповідно до статті 25 Закону України «Про відходи» та з метою врегулювання діяльності з експлуатації об'єктів поводження з побутовими відходами **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Правила експлуатації об'єктів поводження з побутовими відходами, що додаються.
2. Департаменту благоустрою територій та комунального обслуговування (Ігнатенко О.П.) спільно з Департаментом нормативно-правового регулювання (Татаринцева М.А.) подати цей наказ на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.
3. Контроль за виконання цього наказу покласти на першого заступника Міністра Аліпова О.М.
4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр

А.М. Близнюк

ПОГОДЖЕНО:

Віце-президент виконавчої роботи
Асоціації міст України

М.В. Пітцик

В.о. Першого заступника Голови
Державного комітету України
з питань регуляторної політики
та підприємництва

С.І. Свищева

Заступник Міністра охорони здоров'я України

О.К. Толстанов

Перший заступник Голови
Спільного представницького органу
сторони роботодавців
на національному рівні

О. Мірошніченко

Перший заступник Керівника
Спільного представницького органу
всеукраїнських профспілок
та профспілкових об'єднань

Г.В. Осовий

Заступник Міністра
надзвичайних ситуацій України

В. Бут

Міністр екології
та природних ресурсів України

М.В. Злочевський

Перший заступник
Голови Державної служби
гірничого нагляду
та промислової безпеки України

В.А. Шайтан

Перший заступник Міністра
соціальної політики України

В. Надрага

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
регіонального розвитку,
будівництва
та житлово-комунального
господарства України
04.05.2012 № 196

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
24 травня 2012 р.
за № 821/21133

ПРАВИЛА експлуатації об'єктів поводження з побутовими відходами

I. Загальні положення

1.1. Ці Правила регулюють діяльність з експлуатації об'єктів поводження з побутовими відходами та поширюються на об'єкти перевантаження і сортування побутових відходів та перероблення органічної складової, що є у складі побутових відходів.

1.2. Ці Правила є обов'язковими для всіх суб'єктів господарювання незалежно від форми власності, які здійснюють перевантаження, сортування побутових відходів, а також перероблення органічної складової, що є у складі побутових відходів, на відповідних об'єктах, які діють, та нових об'єктах, прийнятих в експлуатацію відповідно до Порядку прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 року № 461 (далі — об'єкти поводження з побутовими відходами).

1.3. У цих Правилах терміни вживаються у такому значенні:

зона розвантаження побутових відходів — частина території, споруд та обладнання об'єкта поводження з побутовими відходами, призначена для розвантаження побутових відходів;

об'єкт перевантаження побутових відходів — об'єкт поводження з побутовими відходами, на якому розміщено споруди, оснащені спеціальним обладнанням для збирання побутових відходів у спеціально обладнані транспортні засоби великої вантажопідйомності шляхом перевантаження їх зі спеціально обладнаних транспортних засобів малої вантажопідйомності;

об'єкт перероблення органічної складової, що є у складі побутових відходів, — об'єкт поводження з побутовими відходами, на якому розміщено споруди, оснащені спеціальним обладнанням для здійснення будь-яких технологічних операцій, пов'язаних з розкладанням органічної складової під впливом різних видів бактерій, грибків та/чи спеціальних культур дощових черв'яків, з отриманням ґрунтоподібного матеріалу (компосту);

об'єкт сортування побутових відходів — об'єкт поводження з побутовими відходами, на якому розміщено споруди, оснащені спеціальним обладнанням для механічного розподілу відходів за їх фізико-хімічними властивостями, технічними складовими, товарними показниками тощо з метою підготовки побутових відходів до їх утилізації чи видалення;

приймальник побутових відходів — працівник підприємства, що експлуатує об'єкт поводження з побутовими відходами, який працює на контрольно-пропускному пункті і до обов'язків якого належить здійснення контролю за документами та складом побутових відходів;

приймання побутових відходів — здійснення перевірки супровідних документів на побутові відходи, що надійшли на об'єкт, а також перевірки відповідності складу таких побутових відходів переліку видів відходів, що приймаються на об'єкт, відсутності в них предметів, матеріалів та речовин, заборонених для приймання на об'єкт поводження з побутовими відходами.

Інші терміни, що використовуються у цих Правилах, вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про відходи», «Про житлово-комунальні послуги», «Про охорону навколишнього природного середовища».

1.4. Експлуатація полігонів побутових відходів здійснюється відповідно до Правил експлуатації полігонів побутових відходів, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01 грудня 2010 року № 435, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 22 грудня 2010 року за № 1307/18602.

1.5. Рідкі побутові відходи перевозяться спеціально обладнаними транспортними засобами на каналізаційні очисні споруди, експлуатація яких здійснюється відповідно до Правил технічної експлуатації систем водопостачання та каналізації населених пунктів України, затверджених наказом Державного комітету України по житлово-комунальному господарству від 05 липня 1995 року № 30, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 21 липня 1995 року за № 231/767.

1.6. Рух транспортних засобів на об'єктах поводження з побутовими відходами регулюється відповідно до законодавства.

1.7. Екологічна безпека та вимоги безпеки для здоров'я та життя людини під час поводження з побутовими відходами забезпечуються відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та інших нормативно-правових актів та нормативно-технічних документів.

1.8. На об'єктах поводження з побутовими відходами має бути створена система моніторингу та вжиті заходи екологічної безпеки, які спрямовані на захист стану повітря, ґрунту та підземних вод.

1.9. Контроль за станом навколишнього природного середовища в місцях розміщення об'єктів поводження з побутовими відходами здійснюється суб'єктом господарювання, який здійснює діяльність з експлуатації об'єкта поводження з побутовими відходами, а також органами державної санітарно-епідеміологічної служби та територіальними органами Державної екологічної інспекції України з використанням методик визначення шкідливих речовин у повітрі та ґрунті.

Дослідження проб повітря проводиться за такими показниками: діоксид азоту, діоксид вуглецю, ангідрид сірчаний, вуглецю оксид, сірководень, фенол, формальдегід.

II. Приймання побутових відходів

2.1. На об'єкти поводження з побутовими відходами допускається приймати всі види побутових відходів (окрім рідких побутових відходів та небезпечних відходів у складі побутових відходів, у тому числі небезпечних відходів лікувально-профілактичних закладів) з житлових будинків, підприємств, установ та організацій, у тому числі підприємств торгівлі та ресторанного господарства, закладів культури і мистецтва, навчальних та лікувально-профілактичних закладів, інших підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності, вуличний та садово-парковий змет і листя.

2.2. На в'їзді до кожного об'єкта поводження з побутовими відходами має бути встановлений щит з такою інформацією:

назва об'єкта;

рік введення об'єкта в експлуатацію;

найменування суб'єкта господарювання, що здійснює експлуатацію об'єкта поводження з побутовими відходами;

режим роботи об'єкта поводження з побутовими відходами;

види відходів, що приймаються на об'єкт поводження з побутовими відходами;

тарифи на надання послуг із збирання, перевезення, перероблення побутових відходів;

найменування суб'єкта господарювання, що забезпечує охорону об'єкта поводження з побутовими відходами;

маршрути проїзду по території об'єкта поводження з побутовими відходами.

2.3. На території кожного об'єкта поводження з побутовими відходами має бути контрольно-пропускний пункт (далі – КПП), оснащений приладами для здійснення радіометричного контролю побутових відходів, а також встановлено автомобільні ваги для здійснення обліку кількості побутових відходів, що надходять на такий об'єкт.

2.4. При прийнятті побутових відходів на КПП необхідно:

обліковувати спеціально обладнані транспортні засоби, які прибувають на об'єкт поводження з побутовими відходами, у відповідному журналі;

здійснювати радіометричний контроль побутових відходів;

приймати побутові відходи за такими документами: дорожній лист, товарно-транспортна накладна, в якій наведено вид та кількість побутових відходів;

здійснювати зважування спеціально обладнаних транспортних засобів, якими побутові відходи доставляються на об'єкти поводження з побутовими відходами.

2.5. У разі виявлення приймальником побутових відходів у побутових відходах компонентів, які не зазначені у переліку видів відходів, що приймаються на об'єкт, спеціально обладнаний транспортний засіб, який доставив зазначені відходи на об'єкт поводження з побутовими відходами, необхідно відправити на підприємство, що здійснило перевезення цих побутових відходів, не розвантажуючи його, з відповідним записом у дорожньому листі.

III. Експлуатація об'єктів перевантаження побутових відходів

3.1. Спеціально обладнані транспортні засоби, що прибувають на об'єкт перевантаження побутових відходів, мають заїжджати на розвантажувальний майданчик і вивантажувати привезені побутові відходи згідно з технологічною схемою:

безпосередньо на розвантажувальний майданчик для подальшого завантаження у спеціально обладнаний транспортний засіб великої вантажопідйомності;

у спеціально обладнані транспортні засоби великої вантажопідйомності чи великогабаритні контейнери;

у приймальне відділення, з якого побутові відходи мають спрямовуватися до спеціально обладнаного транспортного засобу великої вантажопідйомності чи великогабаритного контейнера, попередньо встановленого під завантаження.

3.2. Різні види побутових відходів та компоненти, що входять до складу твердих побутових відходів, мають перевантажуватися на окремі ділянки розвантажувального майданчика або на одну ділянку розвантажувального майданчика у порядку черговості.

3.3. Змішування окремо зібраних побутових відходів, які надходять на об'єкт перевантаження побутових відходів відповідними спеціально обладнаними транспортними засобами, з іншими побутовими відходами забороняється.

3.4. Спеціально обладнані транспортні засоби малої вантажопідйомності повинні розвантажуватися лише після встановлення під завантаження спеціально обладнаного транспортного засобу великої вантажопідйомності чи великогабаритного контейнера.

3.5. Під час завантаження побутових відходів у великогабаритний контейнер вони мають розрівнюватися та ущільнюватися.

3.6. Випадково розсипані побутові відходи на розвантажувальному майданчику підлягають збиранню та завантажуванню у спеціально обладнані транспортні засоби чи великогабаритні контейнери.

3.7. Після завантаження побутових відходів у спеціально обладнаний транспортний засіб великої вантажопідйомності чи великогабаритний контейнер вони мають вивозитися з об'єкта перевантаження побутових відходів для подальшого оброблення (перероблення), утилізації, видалення, знешкодження або захоронення.

3.8. Строк перебування побутових відходів на об'єкті перевантаження побутових відходів не може перевищувати строк, визначений у пункті 2.14 розділу II Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 березня 2011 року № 145, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 квітня 2011 року за № 457/19195.

3.9. При транспортуванні побутових відходів з об'єкта перевантаження побутових відходів спеціально обладнані транспортні засоби великої вантажопідйомності необхідно зважувати та обліковувати.

IV. Експлуатація об'єктів сортування побутових відходів

4.1. На об'єктах сортування побутових відходів несортовані побутові відходи мають розвантажуватися у приймальне відділення.

4.2. З приймального відділення несортовані побутові відходи подаються для попереднього сортування для відбору скла, великогабаритних побутових відходів тощо.

4.3. Після попереднього сортування побутові відходи направляють до сепаратора для відокремлення органічної складової, що є у складі побутових відходів.

4.4. Із сепаратора несортовані побутові відходи повинні подаватися на сортувальний конвеєр для відбору побутових відходів як вторинної сировини.

4.5. Роздільно зібрані побутові відходи як вторинна сировина з приймального відділення мають подаватися безпосередньо на сортувальний конвеєр.

4.6. Відібрана з побутових відходів вторинна сировина пресується (крім скла) та передається спеціалізованим підприємствам для її утилізації.

4.7. Залишок побутових відходів може спрямовуватися на пресування або брикетування і передається до місць чи об'єктів утилізації або захоронення.

4.8. У разі виявлення небезпечних відходів у складі побутових відходів вони передаються спеціалізованим підприємствам, які мають ліцензію на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами.

4.9. Відібрана з побутових відходів органічна речовина, що є складовою побутових відходів, передається на об'єкти перероблення або захоронення побутових відходів.

4.10. Перед транспортуванням з об'єкта сортування побутових відходів вторинну сировину, небезпечні відходи, органічну складову побутових відходів, великогабаритні побутові відходи і залишок побутових відходів необхідно зважувати та обліковувати у відповідному журналі.

V. Експлуатація об'єктів перероблення органічної складової, що є у складі побутових відходів

5.1. На об'єкти перероблення органічної складової, що є у складі побутових відходів, мають прийматися окремо зібрана органічна складова побутових відходів від закладів ресторанного господарства, навчальних закладів, відходи зеленого господарства, органічна складова побутових відходів, що утворилася на об'єктах сортування побутових відходів.

5.2. Органічна складова побутових відходів на об'єктах її перероблення повинна розвантажуватися безпосередньо до штабелів ділянок компостування.

5.3. В основу штабелів має бути укладено вологомісткий матеріал для аерації та запобігання забрудненню ґрунтів та ґрунтових вод.

5.4. Укладка штабелів має виконуватися одразу на повну висоту з поступовим нарощуванням їх по довжині.

5.5. Під час перероблення органічна складова побутових відходів повинна перемішуватися, збагачуватися мінеральними добавками, а у разі висихання — зволожуватися.

5.6. Отриманий після перероблення органічної складової побутових відходів компост може використовуватися для утримання об'єктів зеленого господарства.

5.7. Перед транспортуванням з об'єкта перероблення органічної складової, що є у складі побутових відходів, компост необхідно зважувати та обліковувати.

VI. Охорона, освітлення і засоби зв'язку

6.1. Об'єкти поводження з побутовими відходами повинні охоронятися.

6.2. У разі потреби об'єкти поводження з побутовими відходами облаштовуються відеокамерами зовнішнього спостереження, що встановлюються на КПП, адміністративному корпусі, у місцях розміщення техніки тощо.

6.3. По периметру території об'єкта поводження з побутовими відходами має бути споруджена суцільна огорожа заввишки до 2,0 – 2,5 м.

6.4. При в'їзді на об'єкт поводження з побутовими відходами має бути встановлений шлагбаум або в'їзні ворота.

6.5. Об'єкт поводження з побутовими відходами має бути оснащений телефонним зв'язком.

6.6. Господарська зона об'єкта поводження з побутовими відходами і територія КПП у темний час доби мають бути освітлені (не менше 5 лк).

6.7. У разі надзвичайних ситуацій і пов'язаних з ними робіт освітлення необхідно забезпечувати герметичними переносними світильниками за тимчасовою схемою.

VII. Пожежна безпека

7.1. Керівником суб'єкта господарювання, що здійснює експлуатацію об'єкта поводження з побутовими відходами, затверджується інструкція про заходи пожежної безпеки, у якій визначаються порядок та спосіб забезпечення пожежної безпеки, обов'язки і дії працівників у разі виникнення пожежі, включаючи порядок оповіщення працівників та повідомлення про неї пожежній охороні, евакуації людей, тварин і матеріальних цінностей, застосування засобів пожежогасіння та взаємодії з підрозділами пожежної охорони.

7.2. Керівник суб'єкта господарювання визначає обов'язки посадових осіб (у тому числі заступників керівника) щодо забезпечення пожежної безпеки, призначає осіб, відповідальних за пожежну безпеку окремих будівель, споруд, приміщень, дільниць тощо, технологічного та інженерного устаткування, а також за утримання і експлуатацію технічних засобів протипожежного захисту.

7.3. Для розміщення первинних засобів пожежогасіння на території об'єктів поводження з побутовими відходами (у господарській зоні) необхідно встановити спеціальні пожежні щити (стенди) згідно з Правилами пожежної безпеки в Україні, затвердженими наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій від 19 жовтня 2004 року № 126, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 04 листопада 2004 року за № 1410/10009.

7.4. Усі працівники під час прийняття на роботу та за місцем праці повинні проходити інструктажі з питань пожежної безпеки відповідно до Типового положення про інструктажі, спеціальне навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки на підприємствах, в установах та організаціях України, затвердженого наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 29 вересня 2003 року № 368, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 грудня 2003 року за № 1148/8469.

7.5. Особи, яких приймають на роботу, пов'язану з підвищеною пожежною небезпекою, повинні попередньо (до початку самостійного виконання роботи) пройти спеціальне навчання. Працівники, зайняті на роботах з підвищеною пожежною небезпекою, один раз на рік мають проходити перевірку знань з питань пожежної безпеки.

7.6. Допуск до роботи осіб, які не пройшли спеціальне навчання, інструктажі або перевірку знань з питань пожежної безпеки, забороняється.

7.7. Використання пожежного обладнання, інструментів, інвентарю для господарських, виробничих та інших потреб, не пов'язаних із гасінням пожежі або навчанням протипожежних формувань, забороняється.

7.8. Кожний транспортний засіб, який працює на об'єкті, має бути оснащено згідно із законодавством про пожежну безпеку.

7.9. У приміщеннях, під навісами та на відкритих майданчиках, де зберігається автотракторна техніка, забороняється заправляти транспортні засоби паливом та зливати з них паливо, заряджати акумулятори безпосередньо на транспортних засобах, залишати транспортні засоби з увімкненим запалюванням.

7.10. Засоби пожежогасіння на об'єктах поводження з побутовими відходами мають бути розраховані, зокрема, на ліквідацію загоряння відходів у місцях їх накопичення та тимчасового зберігання.

Директор Департаменту благоустрою
територій та комунального обслуговування

О.П. Ігнатенко

МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ, БУДІВНИЦТВА ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

НАКАЗ

23.03.2017 № 57

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
14 квітня 2017 р.
за № 505/30373

Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів

Відповідно до пункту «е» статті 25 Закону України «Про відходи» та з метою запровадження єдиних вимог до порядку розроблення, погодження та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Порядок розроблення, погодження та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів, що додається.
2. Управлінню благоустрою територій та комунального обслуговування (Барінов М.О.) разом з Юридичним департаментом (Дорофеев М.Ю.) забезпечити в установленому порядку подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Кругляка Е.Б.

Перший заступник Міністра

В.А. Негода

ПОГОДЖЕНО:

Заступник Міністра екології
та природних ресурсів України —
керівник апарату

В.М. Вакараш

В.о. Міністра охорони здоров'я України

В. Шафранський

Голова Державної служби України
з питань безпечності харчових продуктів
та захисту споживачів

В. Лапа

Голова Державної служби України
з надзвичайних ситуацій

М. Чечоткін

Виконавчий директор
Всеукраїнської асоціації
органів місцевого самоврядування
«Асоціація міст України»

М.В. Пітцик

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ
Міністерства регіонального
розвитку, будівництва
та житлово-комунального
господарства України
23.03.2017 № 57

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
14 квітня 2017 р.
за № 505/30373

ПОРЯДОК розроблення, погодження та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм розроблення, погодження, затвердження схем санітарного очищення населених пунктів (далі – Схема).
2. Склад та зміст Схеми визначаються ДБН Б.2.2-6:2013 «Склад та зміст схеми санітарного очищення населеного пункту» (далі – ДБН Б.2.2-6:2013).
3. Розроблення, погодження та затвердження Схеми здійснюють виконавчі органи сільських, селищних та міських рад, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації – для одного або кількох населених пунктів, що входять до складу відповідної ради; Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні та районні державні адміністрації – для населених пунктів, які входять до складу двох і більше сільських, селищних та міських рад (далі – Розробник).
4. Загальний строк розроблення, погодження та затвердження Схеми не повинен перевищувати 12 місяців (з дати прийняття рішення про її розроблення) без урахування строку проведення передпроектних досліджень.
5. Розроблення, погодження та затвердження Схеми здійснюються з дотриманням вимог Закону України «Про державну таємницю» та постанови Кабінету Міністрів України від 09 серпня 1993 року № 611 «Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці».
6. Внесення змін до Схеми здійснюється згідно з цим Порядком.
7. У цьому Порядку терміни вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про відходи» та в Державних санітарних нормах та правилах утримання територій населених місць, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 березня 2011 року № 145, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 квітня 2011 року за № 457/19195.

II. Розроблення Схеми

1. Розробник здійснює розроблення Схеми самостійно або виступає замовником розроблення Схеми на договірних засадах.
2. Розроблення Схеми здійснюється самостійно Розробником за такими етапами:
 - 1) прийняття рішення про розроблення Схеми;
 - 2) складання завдання на розроблення Схеми згідно з ДБН Б.2.2-6:2013;
 - 3) формування вихідних даних на розроблення Схеми згідно з ДБН Б.2.2-6:2013;
 - 4) розроблення Схеми у складі текстових і графічних матеріалів згідно з ДБН Б.2.2-6:2013.
3. У разі якщо Розробник виступає замовником розроблення Схеми (далі – Замовник), її розроблення здійснюється суб'єктом господарювання, який має досвід роботи у сфері поводження з відходами (далі – Виконавець), на підставі договору за такими етапами:
 - 1) прийняття Замовником рішення про розроблення Схеми;
 - 2) складання Замовником завдання на розроблення Схеми згідно з ДБН Б.2.2-6:2013;
 - 3) формування Замовником вихідних даних на розроблення Схеми згідно з ДБН Б.2.2-6:2013;
 - 4) визначення Виконавця на конкурсних засадах та укладання з ним договору;
 - 5) розроблення Виконавцем Схеми у складі текстових і графічних матеріалів згідно з ДБН Б.2.2-6:2013.
4. На етапі розроблення Схеми у складі текстових і графічних матеріалів здійснюється погодження вибору місць розміщення нових об'єктів, які заплановані Схемою:
 - 1) за межами населеного пункту, встановленими відповідною містобудівною документацією, – зі структурними підрозділами Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних та районних

державних адміністрацій з питань містобудування та архітектури, агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів й охорони здоров'я, на території яких планується розміщення цих об'єктів;

2) у межах населеного пункту, встановлених відповідною містобудівною документацією, — з відповідними структурними підрозділами Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, виконавчих органів сільських, селищних та міських рад з питань будівництва, охорони здоров'я, земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища.

Для погодження вибору місць розміщення нових об'єктів, які заплановані Схемою, подаються: перелік нових об'єктів;

відомості про заплановане місце їх розміщення;

стисле техніко-економічне обґрунтування доцільності розміщення цих об'єктів на обраних місцях.

III. Погодження Схеми

1. Розроблена Схема погоджується із заінтересованими органами:

1) якщо Схема розробляється Виконавцем, — відповідними структурними підрозділами Замовника з питань земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища, будівництва, житлово-комунального господарства, бюджету, фінансів і цін;

2) територіальним органом Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів;

3) територіальним органом Державної екологічної інспекції України;

4) територіальним органом Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

2. Для погодження Схеми подаються:

текстові матеріали Схеми на паперовому та електронному носіях;

графічні матеріали Схеми на паперовому та електронному носіях (за наявності);

матеріали щодо погодження вибору місць розміщення нових об'єктів, запланованих Схемою;

матеріали щодо погодження Схеми (за наявності).

3. Заінтересований орган вивчає подані Розробником або Виконавцем матеріали і не пізніше ніж протягом 10 робочих днів після їх надходження погоджує Схему або надсилає листа за підписом керівника, в якому висловлює обґрунтовані зауваження щодо неї. У разі отримання обґрунтованих зауважень Схема доопрацьовується і подається на погодження згідно з цим розділом.

IV. Затвердження Схеми

1. Погоджена згідно з пунктом 1 розділу III цього Порядку Схема оформлюється відповідним рішенням Розробника (Замовника) і оприлюднюється у засобах масової інформації протягом 5 робочих днів після її затвердження.

2. Строк погодження та затвердження Схеми не повинен перевищувати трьох місяців.

Начальник Управління
благоустрою територій
та комунального обслуговування

М.О. Барінов

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення

*{Назва Закону в редакції Закону № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}
(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 16, ст.112)*

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

*№ 2196-IV (2196-15) від 18.11.2004, ВВР, 2005, № 4, ст.95
№ 997-V (997-16) від 27.04.2007, ВВР, 2007, № 33, ст.440
№ 2479-VI (2479-17) від 09.07.2010, ВВР, 2010, № 49, ст.571
№ 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010, ВВР, 2011, № 23, ст.160
№ 3610-VI (3610-17) від 07.07.2011, ВВР, 2012, № 7, ст.53
№ 4434-VI (4434-17) від 23.02.2012, ВВР, 2012, № 42, ст.526
№ 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012, ВВР, 2013, № 48, ст.682
№ 1602-VII (1602-18) від 22.07.2014, ВВР, 2014, № 41-42, ст.2024
№ 124-VIII (124-19) від 15.01.2015, ВВР, 2015, № 14, ст.96
№ 191-VIII (191-19) від 12.02.2015, ВВР, 2015, № 21, ст.133
№ 1540-VIII (1540-19) від 22.09.2016, ВВР, 2016, № 51, ст.833
№ 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017, ВВР, 2017, № 29, ст.314
№ 2119-VIII (2119-19) від 22.06.2017, ВВР, 2017, № 34, ст.370}*

{У тексті Закону слова «центральный орган виконавчої влади з питань охорони здоров'я», «центральный орган виконавчої влади з питань водного господарства», «центральный орган виконавчої влади у сфері стандартизації» та «органи державного санітарно-епідеміологічного нагляду» в усіх відмінках замінено відповідно словами «центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я», «центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства», «центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері технічного регулювання» та «органи державної санітарно-епідеміологічної служби» у відповідному відмінку згідно із Законом № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012}

{У тексті Закону слова «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» в усіх відмінках замінено словами «національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» у відповідному відмінку згідно із Законом № 1540-VIII (1540-19) від 22.09.2016}

Цей Закон визначає правові, економічні та організаційні засади функціонування системи питного водопостачання, спрямовані на гарантоване забезпечення населення якісною та безпечною для здоров'я людини питною водою.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:

виробництво питної води — забір води з джерел питного водопостачання та/або доведення її якості до вимог на питну воду; {Абзац другий частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

питна вода — вода, призначена для споживання людиною (водопровідна, фасована, з бюветів, пунктів розливу, шахтних колодязів та каптажів джерел), для використання споживачами для задоволення фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб, а також для виробництва продукції, що потребує її використання, склад якої за органолептичними, мікробіологічними, паразитологічними, хімічними, фізичними та радіаційними показниками відповідає гігієнічним вимогам. Питна вода не вважається харчовим продуктом в системі питного водопостачання та в пунктах відповідності якості питної води;

{Абзац третій статті 1 в редакції Законів № 1602-VII (1602-18) від 22.07.2014, № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

водовідведення — діяльність із збирання, транспортування та очищення стічних вод за допомогою систем централізованого водовідведення або інших споруд відведення та/або очищення стічних вод;

{Частина першу статті 1 доповнено терміном згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

водопровідна мережа — система трубопроводів, відповідних споруд та устаткування для розподілу і подачі питної води споживачам;

джерело питного водопостачання — водний об'єкт, вода якого використовується для питного водопостачання після відповідної обробки або без неї;

екологічна броня питного водопостачання — мінімальний рівень використання питної води споживачами (крім населення), необхідний для запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 2196-IV (2196-15) від 18.11.2004}

інвестиційна програма — комплекс заходів, затверджений в установленому порядку, для підвищення рівня надійності та забезпечення ефективної роботи систем централізованого водопостачання і водовідведення, який містить зобов'язання суб'єкта господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення щодо будівництва (реконструкції, модернізації) об'єктів у цій сфері, поліпшення якості послуг, з відповідними розрахунками та обґрунтуваннями, а також зазначенням джерел фінансування та графіка виконання;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 4434-VI (4434-17) від 23.02.2012}

індивідуальні та колективні установки (пристрої) питного водопостачання — установки (пристрої) для забору води з водного об'єкта або водопровідної мережі та доведення її якості до вимог державних стандартів;

контрольний створ водного об'єкта — поперечний перетин водного об'єкта, у якому здійснюється контроль за якістю води;

нормативи питного водопостачання — розрахункова кількість питної води, яка необхідна для забезпечення питних, фізіологічних, санітарно-гігієнічних та побутових потреб однієї людини протягом доби у конкретному населеному пункті, на окремому об'єкті або транспортному засобі при нормальному функціонуванні систем питного водопостачання, при їх порушенні та при надзвичайних ситуаціях техногенного або природного характеру;

нецентралізоване питне водопостачання — забезпечення індивідуальних споживачів питною водою з джерел питного водопостачання, за допомогою пунктів розливу води (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв) підготовки питної води та постачання фасованої питної води;

підприємство питного водопостачання — суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів централізованого питного водопостачання, забезпечує населення питною водою за допомогою пунктів розливу (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв) підготовки питної води та/або виробництво фасованої питної води;

{Абзац частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

підприємство централізованого водовідведення — суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів/систем централізованого водовідведення;

{Частина першу статті 1 доповнено терміном згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

питне водопостачання — діяльність, пов'язана з виробництвом, транспортуванням та постачанням питної води споживачам питної води, охороною джерел та систем питного водопостачання;

популяційний еквівалент населеного пункту — навантаження стічної води органічними речовинами, що підлягають біологічному розкладенню, з п'ятиденним біохімічним споживанням кисню, що становить 60 грамів кисню на людину на добу;

{Частина першу статті 1 доповнено терміном згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

поточні рахунки із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків за інвестиційними програмами (далі — спеціальні рахунки) — рахунки суб'єктів господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення, призначені для накопичення та використання коштів виключно для виконання інвестиційних програм у зазначеній сфері; *{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом № 4434-VI (4434-17) від 23.02.2012}*

пункт відповідності якості питної води — місце відбору проб води, в якому встановлюється відповідність якості води гігієнічним вимогам до питної води, а саме:

з кранів систем питного водопостачання — для водопровідної питної води;

у місцях розливу у споживчу тару — для фасованої питної води;

у місцях розливу у тару споживача — для питної води з пунктів розливу питної води;

у місцях використання на підприємстві — для питної води, що використовується для виробничих (технологічних) потреб;

{Частина першу статті 1 доповнено терміном згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

пункт розливу питної води — місце розливу питної води (з автоцистерн, свердловин, каптажів тощо) в тару споживача;

система питного водопостачання — сукупність технічних засобів, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого та нецентралізованого питного водопостачання;

система централізованого водовідведення — сукупність технічних засобів, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого відведення та очищення стічних вод, що пов'язані єдиним технологічним процесом;

{Частина першу статті 1 доповнено терміном згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

технологічні нормативи використання питної води — максимально допустимий обсяг технологічних витрат води при її виробництві та транспортуванні, використанні на власні потреби підприємствами питного водопостачання та утриманні зон санітарної охорони;

технічні умови — це комплекс умов і вимог до інженерного забезпечення систем водопостачання та водовідведення, які мають відповідати його розрахунковим параметрам;

{Абзац частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

фасована питна вода — питна вода підземних джерел питного водопостачання або питна вода централізованого питного водопостачання, додатково оброблена з метою поліпшення її якості, у герметичній тарі;

централізоване питне водопостачання — господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води;

централізоване водовідведення — господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення;

{Абзац частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

споживач питної води — юридична або фізична особа, яка використовує питну воду для забезпечення питних фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб

{Абзац частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Інші терміни в цьому Законі вживаються у значенні, наведеному у Водному кодексі України (213/95-ВР), законах України «Про місцеве самоврядування в Україні» (280/97-ВР), «Про житлово-комунальні послуги» (1875-15), «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12).

{Статтю 1 доповнено частиною другою згідно із Законом № 1602-VII (1602-18) від 22.07.2014; в редакції Закону № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Стаття 2. Сфера дії цього Закону

Дія цього Закону поширюється на всіх суб'єктів господарювання, що виробляють питну воду, забезпечують міста, інші населені пункти, окремо розташовані об'єкти питною водою шляхом централізованого питного водопостачання або за допомогою пунктів розливу води (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв), інших засобів нецентралізованого водопостачання, надають послуги з водовідведення, а також на органи державної влади та органи місцевого самоврядування, що здійснюють регулювання, нагляд і контроль за якістю питної води та/або послуг з водовідведення, станом джерел, систем питного водопостачання та водовідведення, а також споживачів питної води та/або послуг з водовідведення.

{Стаття 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Стаття 3. Законодавство у сфері питної води та питного водопостачання

Законодавство у сфері питної води та питного водопостачання складається з Водного кодексу України (213/95-ВР), Кодексу України про надра (132/94-ВР), законів України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12), «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» (4004-12), цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у цій сфері.

Стаття 4. Суб'єкти у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення

Суб'єктами відносин у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення є:

органи державної влади, до сфери управління яких належать об'єкти питного водопостачання та водовідведення;

органи місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать об'єкти питного водопостачання та водовідведення;

підприємства питного водопостачання та централізованого водовідведення;

споживачі питної води та/або послуг з водовідведення.

{Стаття 4 в редакції Закону № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Стаття 5. Об'єкти правового регулювання у сфері питної води та питного водопостачання

Об'єктами правового регулювання у сфері питної води та питного водопостачання є суспільні відносини з питань:

господарської діяльності з централізованого та нецентралізованого водопостачання і водовідведення; формування тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення ([з0367-11](#)); нормування, стандартизації та ліцензування;
{Абзац четвертий статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-VIII ([124-19](#)) від 15.01.2015}
{Зміни до абзацу четвертого статті 5 див. в Законі № 191-VIII ([191-19](#)) від 12.02.2015}
моніторингу, обліку і контролю;
інформування населення щодо якості питної води та питного водопостачання;
охорони джерел і систем питного водопостачання та пов'язаних з ними природних комплексів;
забезпечення прав споживачів питної води.

Розділ II

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ПИТНОЇ ВОДИ ТА ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ

Стаття 6. Принципи державної політики у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення

{Назва статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII ([2047-19](#)) від 18.05.2017}

Державна політика у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення будується на принципах:

{Абзац перший статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII ([2047-19](#)) від 18.05.2017}

державного управління і регулювання відносин у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення;

{Абзац другий статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII ([2047-19](#)) від 18.05.2017}

пріоритетності питного водопостачання перед іншими видами спеціального водокористування; гарантованого першочергового забезпечення питною водою населення для забезпечення питних, фізіологічних, санітарно-гігієнічних та побутових потреб;

раціонального використання питної води;

науково обгрунтованого нормування якості питної води, нормативів її споживання та формування тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення;

наближення вимог національних стандартів на питну воду, питне водопостачання та водовідведення, технологій виробництва питної води, нормативів щодо очищення стічних вод, а також засобів вимірювання і методів оцінки до відповідних стандартів, нормативів, технологій, засобів і методів, прийнятих у Європейському Союзі;

{Абзац сьомий статті 6 в редакції Закону № 2047-VIII ([2047-19](#)) від 18.05.2017}

запобіжного характеру заходів щодо охорони джерел і систем питного водопостачання;

дотримання оптимального балансу використання поверхневих і підземних вод для питного водопостачання;

обов'язковості державної експертизи і оцінки експлуатаційних запасів підземних вод для питного водопостачання;

обов'язковості оцінки впливу на довкілля і державної санітарно-епідеміологічної експертизи проектів господарської, інвестиційної та іншої діяльності, яка може негативно вплинути на стан джерел і систем питного водопостачання;

економічного стимулювання раціонального використання питної води споживачами;

невідворотності відповідальності у разі порушення законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення;

{Абзац тринадцятий статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII ([2047-19](#)) від 18.05.2017}

відшкодування збитків, завданих внаслідок порушення законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення;

{Абзац чотирнадцятий статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII ([2047-19](#)) від 18.05.2017}

забезпечення вільного доступу до інформації про якість питної води, стан джерел та систем питного водопостачання та водовідведення, порядку формування нормативів питного водопостачання та тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення;

{Абзац п'ятнадцятий статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII ([2047-19](#)) від 18.05.2017}

додержання єдиних правил, норм і стандартів усіма суб'єктами відносин у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення;

{Абзац шістнадцятий статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII ([2047-19](#)) від 18.05.2017}

ліцензування господарської діяльності із централізованого водопостачання та водовідведення; заборони відключення об'єктів питного водопостачання та централізованого водовідведення від системи енерго-, газо-, теплопостачання як об'єктів життєзабезпечення і стратегічного значення.

{Абзац вісімнадцятий статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Стаття 7. Гарантії прав споживачів у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення
{Назва статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Держава гарантує захист прав споживачів у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення шляхом:

{Абзац перший частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

забезпечення кожної людини питною водою нормативної якості в межах науково обґрунтованих нормативів питного водопостачання залежно від району та умов проживання;

державної підтримки, регулювання та нагляду у сфері питного водопостачання і водовідведення відповідно до цього Закону;

здійснення заходів організаційного, науково-технічного, санітарно-епідеміологічного, природоохоронного, економічного, правового характеру щодо поліпшення якості питної води, розвитку питного водопостачання, охорони джерел і систем питного водопостачання, відновлення запасів питної води;

зобов'язання підприємств питного водопостачання здійснювати заходи щодо забезпечення нормативів питного водопостачання та додержання державних стандартів у сфері питної води та питного водопостачання;

задоволення потреб населення у питній воді шляхом пріоритетного розвитку систем централізованого водопостачання та водовідведення, створення резервних систем питного водопостачання;

зобов'язання центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій дотримуватися екологічних вимог та санітарного законодавства під час проектування, будівництва, реконструкції, введення в дію та експлуатації систем питного водопостачання та централізованого водовідведення;

{Абзац сьомий частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

здійснення контролю за дотриманням законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення, проведення державного моніторингу стану води і систем питного водопостачання та систем водовідведення, оцінки впливу на довкілля і державної санітарно-епідеміологічної експертизи господарської та іншої діяльності, пов'язаної з використанням джерел питного водопостачання;

{Абзац восьмий частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

забезпечення відшкодування в установленому порядку шкоди, заподіяної споживачам питної води та/або послуг з централізованого водовідведення підприємствами питного водопостачання та/або підприємствами централізованого водовідведення внаслідок порушення законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення;

{Абзац дев'ятий частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

обмеження, тимчасової заборони (зупинення) в установленому порядку функціонування систем питного водопостачання, які не забезпечують нормативної якості питної води, а також діяльності, що негативно впливає на якість питної води, порушує режим функціонування систем питного водопостачання та централізованого водовідведення;

{Абзац десятий частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законами № 997-V (997-16) від 27.04.2007, № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

встановлення екологічної броні питного водопостачання.

{Частина першу статті 7 доповнено абзацом згідно із Законом № 2196-IV (2196-15) від 18.11.2004}

Гарантії прав громадян на питне водопостачання на час перебування їх на транспортних засобах понад три години забезпечуються власниками транспортних засобів.

Стаття 8. Державна підтримка у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення
{Назва статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Державна підтримка у сфері питної води та питного водопостачання надається відповідно до обсягів коштів, передбачених законом України про Державний бюджет України на відповідний рік, для фінансування заходів у сфері будівництва і реконструкції систем питного водопостачання, водовідведення та очищення стічних вод, а також для проведення науково-дослідних робіт по вдосконаленню питного водопостачання та ресурсозбереження.

{Частина перша статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Стаття 9. Інформування про якість питної води

Кожному споживачеві питної води державою гарантується право вільного доступу до інформації про якість питної води. З цією метою центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства, щороку готує і оприлюднює в порядку (576-2004-п), встановленому Кабінетом Міністрів України, Національну доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні, забезпечує заінтересовані органи державної влади, громадські організації, підприємства, установи, організації та громадян інформацією про випадки і причини забруднення питної води, порядок розрахунку тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення.

{Частина перша статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012}

У разі, коли питна вода має відхилення за показниками від державного стандарту, органи місцевого самоврядування інформують споживачів через засоби масової інформації про її якість та вживають заходів, пов'язаних з відверненням загрози здоров'ю людей.

Розділ III ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ПИТНОЇ ВОДИ ТА ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ

Стаття 10. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері питної води та питного водопостачання

До повноважень Кабінету Міністрів України у сфері питної води та питного водопостачання належать:

- реалізація державної політики у цій сфері;
- організація розроблення державних, міждержавних і регіональних програм у цій сфері;
- координація діяльності органів виконавчої влади у цій сфері;
- організація здійснення державного контролю та обліку у цій сфері;
- затвердження проектів зон санітарної охорони об'єктів централізованого питного водопостачання, які розташовані на території більш як однієї області;
- встановлення режиму зон санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого питного водопостачання;
- визначення порядку інформування про якість питної води та стан питного водопостачання;
- вирішення інших питань у сфері питної води та питного водопостачання відповідно до законів України.

Стаття 11. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства, інших державних органів у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення

{Назва статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3610-VI (3610-17) від 07.07.2011; в редакції Законів № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012, № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, належить:

забезпечення формування єдиної технічної, соціально-економічної політики у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення;

{Абзац другий частини першої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

встановлення порядку ведення та забезпечення моніторингу якості питної води і технічного стану об'єктів централізованого питного водопостачання та водовідведення;

{Абзац третій частини першої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

затвердження правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення та порядку визначення розміру плати, що справляється за понаднормативні скиди стічних вод до систем централізованого водовідведення;

{Частину першу статті 11 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

затвердження порядку повторного використання очищених стічних вод та осаду за умови дотримання нормативів гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин; *{Частину першу статті 11 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}*

координація діяльності органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності у цій сфері;

вирішення інших питань у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення відповідно до законів України.

{Абзац сьомий частини першої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

{Частина перша статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2479-VI (2479-17) від 09.07.2010; в редакції Закону № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012}

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства, належить:

забезпечення проведення наукових досліджень у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення;

{Абзац другий частини другої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

організація здійснення заходів щодо захисту та охорони об'єктів централізованого питного водопостачання та водовідведення;

{Абзац третій частини другої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

підготовка і оприлюднення в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні, забезпечення заінтересованих органів державної влади, громадських організацій, підприємств, установ, організацій та громадян інформацією про випадки і причини забруднення питної води, порядок розрахунку тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення;

вирішення інших питань у сфері питної води та питного водопостачання відповідно до законів України.

{Частина статті 11 в редакції Закону № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012}

Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади беруть участь у розробленні та реалізації державної політики у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення в межах своїх повноважень, визначених законами України.

{Частина третя статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Органом державного регулювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення є національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

{Статтю 11 доповнено частиною згідно із Законом № 2479-VI (2479-17) від 09.07.2010; в редакції Закону № 3610-VI (3610-17) від 07.07.2011}

Стаття 12. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення

{Назва статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

До повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення належать:

{Абзац перший статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

розроблення і реалізація місцевих програм у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення, участь у розробленні і реалізації державних та регіональних програм у цій сфері;

{Абзац другий статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

здійснення контролю за виконанням установлених у цій сфері правил і норм; *{Статтю 12 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012}*

прийняття рішень про обмеження, тимчасову заборону (зупинення) діяльності підприємств, установ, організацій у разі порушення ними вимог законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення;

{Абзац статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законами № 997-V (997-16) від 27.04.2007, № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

забезпечення виконання правил і норм користування системами питного водопостачання та централізованого водовідведення (з0936-08), дотримання режиму зон санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого питного водопостачання, санітарно-захисних зон об'єктів централізованого водовідведення;

{Абзац п'ятий статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

забезпечення дотримання правил користування водозабірними спорудами, призначеними для задоволення потреб споживачів у питній воді, обмеження або заборона використання питної води для промислових потреб, відповідальність за належне забезпечення жителів міст, інших населених пунктів питною водою, кількість та якість якої повинні відповідати нормативним вимогам, відповідальність за належне забезпечення населення системами водовідведення;

{Абзац шостий статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

складання протоколів про адміністративні правопорушення, прийняття рішень про накладення штрафів, а так само застосування інших санкцій до підприємств питного водопостачання та/або централізованого водовідведення у разі порушення ними законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення;

{Абзац сьомий статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

розроблення та реалізація проектів зон санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого питного водопостачання, та санітарно-захисних зон об'єктів централізованого водовідведення;

{Абзац восьмий статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

ліцензування господарської діяльності із централізованого водопостачання та водовідведення, обсяги якої встановлюються ліцензійними умовами;

{Абзац статті 12 в редакції Закону № 2479-VI (2479-17) від 09.07.2010}

вирішення інших питань у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення відповідно до законів України.

{Абзац десятий статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Стаття 13. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення

{Назва статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

До повноважень органів місцевого самоврядування у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення належать:

{Абзац перший статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

затвердження з урахуванням вимог законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення проектів містобудівних програм, генеральних планів забудови населених пунктів, іншої містобудівної документації;

{Абзац другий статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

затвердження та реалізація місцевих програм у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення, участь у розробленні та реалізації відповідних державних і місцевих програм;

{Абзац третій статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

надання згоди на розміщення на відповідній території нових або реконструкцію діючих об'єктів, діяльність яких може завдати шкоди джерелам та системам питного водопостачання та/або системам водовідведення;

{Абзац четвертий статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

затвердження місцевих правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення відповідних населених пунктів;

{Статтю 13 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

впровадження централізованого водовідведення у населених пунктах, популяційний еквівалент яких становить 2 тисячі і більше;

{Статтю 13 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

визначення популяційного еквівалента населеного пункту, уразливих та менш уразливих зон відповідно до порядку визначення популяційного еквівалента населеного пункту та критеріїв визначення уразливих та менш уразливих зон, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища;

{Статтю 13 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

прийняття рішень з проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи проектів господарської діяльності, що можуть негативно вплинути на якість питної води та системи питного водопостачання;

здійснення контролю за якістю питної води, використанням та охороною джерел і систем питного водопостачання та водовідведення;

{Абзац дев'ятий статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

забезпечення інформування населення про якість питної води та стан питного водопостачання та водовідведення;

{Абзац статті 13 в редакції Закону № 2479-VI (2479-17) від 09.07.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

встановлення тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення (крім тарифів на ці послуги, які встановлюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг);

{Абзац статті 13 в редакції Закону № 2479-VI (2479-17) від 09.07.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3610-VI (3610-17) від 07.07.2011}

{Абзац статті 13 виключено на підставі Закону № 2479-VI (2479-17) від 09.07.2010}

обмеження, тимчасова заборона діяльності підприємств у разі порушення ними вимог законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення в межах своїх повноважень;

{Абзац тринадцятий статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

встановлення правил користування водозабірними спорудами, призначеними для задоволення потреб споживачів у питній воді;

встановлення зон санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого питного водопостачання та санітарно-захисних зон об'єктів централізованого водовідведення;

{Абзац п'ятнадцятий статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

обмеження або заборона використання підприємствами питної води для промислових цілей;

погодження інвестиційних програм стосовно об'єктів водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності;

{Статтю 13 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4434-VI (4434-17) від 23.02.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

сприяння провадженню інвестиційної діяльності у сфері централізованого водопостачання та водовідведення;

{Статтю 13 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4434-VI (4434-17) від 23.02.2012}

вирішення інших питань у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення відповідно до законів України.

{Абзац дев'ятнадцятий статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Стаття 13-1. Місцеві правила приймання стічних вод

У населених пунктах, популяційний еквівалент яких становить 2 тисячі і більше, впровадження централізованого водовідведення є обов'язковим.

Якщо будівництво та впровадження системи централізованого водовідведення матиме негативний вплив на навколишнє природне середовище або пов'язане з надмірними витратами, повинні використовуватися індивідуальні або інші відповідні системи, які забезпечують такий самий рівень захисту навколишнього природного середовища, відповідно до нормативів, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

Скидання стічних вод у водні об'єкти допускається лише за умов дотримання нормативів гранично допустимих концентрацій та нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин.

Місцеві правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення населеного пункту встановлюють вимоги щодо приймання стічних вод населеного пункту.

Місцеві правила розробляються на підставі та з урахуванням вимог правил приймання стічних вод та порядку визначення розміру плати, що справляється за понаднормативні скиди стічних вод до систем централізованого водовідведення, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, і затверджуються відповідними органами місцевого самоврядування.

У разі якщо відповідний орган місцевого самоврядування не прийняв рішення про затвердження місцевих правил, застосовуються правила приймання стічних вод, затверджені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

Орган місцевого самоврядування забезпечує вільний доступ фізичних і юридичних осіб до затверджених місцевих правил.

Місцеві правила включають:

основні вимоги щодо приймання стічних вод населеного пункту підприємствами централізованого водовідведення;

популяційний еквівалент населеного пункту;

основні вимоги щодо скидання стічних вод до систем централізованого водовідведення суб'єктами господарювання;

вимоги щодо якості і режиму скидання стічних вод;

визначення механізму контролю за скиданням стічних вод;

розмір плати, що справляється із суб'єктів господарювання за понаднормативні скиди стічних вод до систем централізованого водовідведення та за порушення вимог щодо якості і режиму скидання стічних вод;

визначення механізму компенсації власнику мереж, споруд, устаткування системи централізованого

водовідведення відповідного населеного пункту витрат на відновлення таких мереж, споруд, устаткування, зумовлених їх пошкодженням чи руйнуванням внаслідок порушення вимог щодо скидання стічних вод;

інші вимоги, передбачені законом.

Місцеві правила не можуть передбачати обов'язок фізичних чи юридичних осіб щодо отримання будь-яких дозволів, погоджень або інших документів дозвільного характеру, а також надавати повноваження органам державної влади, органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам, підприємствам, установам, організаціям, утвореним такими органами, щодо видачі дозвільних документів.

{Розділ III доповнено статтею 13-1 згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Розділ IV

ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ПИТНОЇ ВОДИ ТА ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ

Стаття 14. Форми власності у сфері питного водопостачання та/або водовідведення

{Назва статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Діяльність у сфері питного водопостачання та водовідведення можуть здійснювати підприємства всіх форм власності, якщо інше не передбачено законами України.

{Частина перша статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Приватизація підприємств державної форми власності, що здійснюють питне водопостачання, проводиться відповідно до закону.

Мережі, споруди, устаткування централізованого питного водопостачання та водовідведення населених пунктів як особливо важливі об'єкти життєзабезпечення приватизації не підлягають.

{Частина третя статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Зміна форми власності або перехід права власності на системи питного водопостачання та/або системи водовідведення (крім об'єктів централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення) здійснюється в порядку, передбаченому законом, за умови, що це не призведе до порушення режиму функціонування таких систем або їх частин, погіршення якості питної води та умов надання послуг споживачам, у тому числі до підвищення тарифів на послуги централізованого водопостачання та водовідведення.

{Частина четверта статті 14 в редакції Закону № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Стаття 15. Види господарської діяльності у сфері питного водопостачання

Господарська діяльність у сфері питного водопостачання включає:

централізоване питне водопостачання міст, інших населених пунктів;

питне водопостачання за допомогою пунктів розливу питної води (в тому числі пересувних);

виробництво фасованої питної води;

питне водопостачання за допомогою індивідуальних та колективних установок (пристроїв) підготовки питної води.

Стаття 16. Організація питного водопостачання

Забезпечення споживачів питної води централізованим питним водопостачанням, а також за допомогою пунктів розливу питної води (в тому числі пересувних) або фасованою питною водою здійснюють підприємства питного водопостачання.

Підприємство питного водопостачання провадить свою діяльність на підставі таких документів: дозволу на спеціальне водокористування або дозволу на користування надрами (у разі використання підземних вод);

ліцензії на господарську діяльність з централізованого водопостачання та водовідведення;

державного акта на право постійного користування або на право власності на землю;

технічного проекту на розміщення водопровідних мереж, споруд та устаткування, погодженого і затвердженого в установленому порядку.

{Абзац шостий частини другої статті 16 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

У населених пунктах питне водопостачання може здійснюватися як підприємством питного водопостачання, так і самостійно споживачами питної води в цих населених пунктах.

На водні об'єкти, які є джерелами питного водопостачання, повинні бути складені в установленому законодавством порядку паспорти. Перелік показників якості води у паспорті джерела питного водопостачання має відповідати переліку, що визначений державним стандартом на питну воду.

Стаття 16-1. Застосування екологічної броні питного водопостачання

З метою запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру через припинення питного водопостачання споживачам (крім населення) у разі несплати або

внесення не в повному обсязі плати за використану ними питну воду встановлюється екологічна броня питного водопостачання.

Оплата питної води, використаної в межах встановленої екологічної броні питного водопостачання, здійснюється за рахунок коштів відповідних споживачів (крім населення).

Порядок ([119-2006-п](#)) обмеження та складання переліку споживачів питної води, до яких застосовується обмеження питного водопостачання до рівня екологічної броні питного водопостачання, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

(Закон доповнено статтею 16-1 згідно із Законом № 2196-IV ([2196-15](#)) від 18.11.2004)

Стаття 17. Спеціальне водокористування у сфері питної води та питного водопостачання

Підприємство питного водопостачання провадить свою діяльність відповідно до порядку спеціального водокористування, пов'язаного із застосуванням водопровідних мереж, споруд, технічних пристроїв для забору води безпосередньо з водних об'єктів.

Спеціальне водокористування здійснюється на підставі дозволу, який видається у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

У дозволі на спеціальне водокористування визначаються ліміти та строки спеціального водокористування.

Строки спеціального водокористування встановлюються органом, який видає дозвіл на спеціальне водокористування.

У разі використання підземних вод для питного водопостачання відповідне підприємство повинне одержати згідно з законом дозвіл на користування надрами.

Стаття 18. Ліцензування у сфері питного водопостачання

Господарська діяльність із централізованого водопостачання та водовідведення підлягає ліцензуванню у порядку ([з1468-12](#)), встановленому законом.

Стаття 18-1. Інвестиційна діяльність у сфері централізованого водопостачання та водовідведення

Інвестиційні програми розробляються суб'єктами господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення.

Порядок розроблення, погодження та затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення ([з0098-13](#)) затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

{Частина друга статті 18-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1540-VIII ([1540-19](#)) від 22.09.2016}

Суб'єкти господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення для проведення в установленому законодавством порядку розрахунків за інвестиційними програмами відкривають спеціальні рахунки.

На зазначені рахунки суб'єкти господарювання перераховують кошти в обсязі, передбаченому в установлених тарифах для виконання інвестиційних програм.

Порядок ([750-2013-п](#)) зарахування коштів на спеціальний рахунок, використання зазначених коштів і здійснення контролю за їх витратанням встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Суб'єкти господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення – власники спеціальних рахунків зобов'язані використовувати кошти, що перебувають на таких рахунках, виключно для виконання інвестиційних програм. Використання зазначених коштів у будь-яких інших цілях забороняється.

Порядок контролю за реалізацією інвестиційних програм у сфері централізованого водопостачання та водовідведення ([552-2014-п](#)), а також граничний рівень вартості інвестицій, які можуть залучатися за інвестиційними програмами, що включаються при розрахунку економічно обґрунтованих витрат, та граничний термін дії інвестиційних програм до моменту повного погашення зобов'язань за ними встановлюються Кабінетом Міністрів України.

{Закон доповнено статтею 18-1 згідно із Законом № 4434-VI ([4434-17](#)) від 23.02.2012}

Стаття 19. Надання послуг з питного водопостачання та централізованого водовідведення

{Назва статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII ([2047-19](#)) від 18.05.2017}

Послуги з централізованого питного водопостачання надаються споживачам підприємством питного водопостачання з урахуванням вимог Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» ([2119-19](#)) на підставі договору з:

{Абзац перший частини першої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII ([2047-19](#)) від 18.05.2017; в редакції Закону № 2119-VIII ([2119-19](#)) від 22.06.2017}

підприємствами, установами, організаціями, що безпосередньо користуються централізованим питним водопостачанням та/або централізованим водовідведенням;

{Абзац другий частини першої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII ([2047-19](#)) від 18.05.2017}

підприємствами, установами або організаціями, у повному господарському віданні або оперативному управлінні яких перебуває житловий фонд і до обов'язків яких належить надання споживачам послуг з питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;

{Абзац третій частини першої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельними кооперативами та іншими об'єднаннями власників житла, яким передано право управління багатоквартирними будинками та забезпечення надання послуг з водопостачання та/або централізованого водовідведення водовідведення на підставі укладених ними договорів;

{Абзац четвертий частини першої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

власниками будинків, що перебувають у приватній власності.

Договір про надання послуг з питного водопостачання та/або водовідведення укладається безпосередньо між підприємством питного водопостачання або уповноваженою ним юридичною чи фізичною особою і споживачем, визначеним у частині першій цієї статті.

{Частина друга статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Порядок надання споживачам послуг з питного водопостачання та/або водовідведення встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

{Частина третя статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012, № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Стаття 20. Умови договору про надання послуг з питного водопостачання та/або централізованого водовідведення

{Назва статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Істотними умовами договору про надання послуг з питного водопостачання та/або централізованого водовідведення є:

{Абзац перший частини першої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

режим надання послуг;

обсяги питного водопостачання за нормативами питного водопостачання;

порядок надання послуг з водовідведення;

розмір та порядок оплати послуг централізованого водопостачання і водовідведення;

права та обов'язки сторін договору;

відповідальність сторін договору.

У договорі про надання послуг з питного водопостачання та/або водовідведення повинні бути зроблені посилання на нормативні документи, на підставі яких здійснюватиметься питне водопостачання та/або водовідведення.

{Частина друга статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

За згодою сторін договору про надання послуг з питного водопостачання та/або водовідведення у ньому можуть бути зазначені інші умови.

{Частина третя статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Стаття 21. Чинність договору про надання послуг з питного водопостачання

Договір про надання послуг з питного водопостачання набирає чинності після досягнення домовленості з усіх його істотних умов та підписання сторонами.

За бажанням сторін договір про надання послуг з питного водопостачання посвідчується нотаріально.

Стаття 22. Права та обов'язки споживачів питної води, послуг з питного водопостачання та водовідведення

{Назва статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Споживачі питної води, послуг з питного водопостачання та водовідведення мають право на:

{Абзац перший частини першої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

забезпечення питною водою, якість якої відповідає державним стандартам, кількість і режим подачі якої визначаються на договірних засадах в обсязі, не меншому від нормативів питного водопостачання;

одержання в установленому порядку повної, достовірної, своєчасної інформації про якість питної води, зворотних вод, обсяги її реалізації, режими подачі та порядку розрахунку тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення;

{Абзац третій частини першої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

забезпечення послугами з централізованого водовідведення відповідно до нормативів гранично допустимих концентрацій та нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин;

{Частина першу статті 22 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

організацію та проведення громадського обговорення в процесі прийняття рішень з питань питної води, питного водопостачання та водовідведення відповідно до закону; *{Абзац п'ятий частини першої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}*

участь представників громадськості у перевірках, які проводяться органами виконавчої влади, з дотриманням встановленого режиму перебування на території об'єктів питного водопостачання та водовідведення;

{Абзац шостий частини першої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

пред'явлення позовів до суду про відшкодування збитків, завданих внаслідок постачання неякісної питної води, що не відповідає державним стандартам, інших порушень законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення;

{Абзац сьомий частини першої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

підключення в установленому порядку до централізованого водопостачання та водовідведення.

Споживачі питної води зобов'язані:

своєчасно вносити плату за використану питну воду відповідно до встановлених тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення;

раціонально використовувати питну воду, не допускати її витоків із внутрішньобудинкових мереж та обладнання;

не допускати забруднення, засмічення та виснаження джерел питного водопостачання і пошкодження об'єктів питного водопостачання і водовідведення;

вчасно повідомляти підприємства питного водопостачання про виявлені пошкодження на об'єктах централізованого питного водопостачання і водовідведення, які їм належать або якими вони користуються;

не перешкоджати здійсненню контролю за технічним станом інженерного обладнання в приміщеннях;

утримувати в належному технічному і санітарному стані водопровідні мережі та обладнання;

у разі внесення не в повному обсязі плати за використану питну воду обмежувати власне використання питної води до рівня екологічної броні питного водопостачання;

(Частина другу статті 22 доповнено абзацом згідно із Законом № 2196-IV (2196-15) від 18.11.2004)

забезпечувати безперешкодний доступ відповідальних представників підприємств питного водопостачання до власних водопровідних мереж та обладнання для контролю за рівнем споживання питної води, а також для виконання відключення і обмеження споживання відповідно до встановленого порядку. В разі перешкоди у доступі зазначених представників до водопровідних мереж та обладнання споживача посадові особи такого споживача несуть відповідальність відповідно до закону.

Частина другу статті 22 доповнено абзацом згідно із Законом № 2196-IV (2196-15) від 18.11.2004)

Стаття 23. Права та обов'язки підприємств питного водопостачання та централізованого водовідведення

{Назва статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Підприємства питного водопостачання та централізованого водовідведення мають право:

{Абзац перший частини першої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

розробляти і подавати на затвердження уповноваженим органам тарифи на послуги централізованого водопостачання і водовідведення з їх обґрунтуванням;

здійснювати контроль за технічним станом інженерного обладнання будинків та споруд, вимагати термінового усунення витоків з водопровідних мереж та обладнання, забезпечувати встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку питної води відповідно до Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» (2119-19);

{Абзац третій частини першої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017; в редакції Закону № 2119-VIII (2119-19) від 22.06.2017}

у разі внесення споживачем не в повному обсязі плати за використану питну воду обмежити його питне водопостачання до рівня екологічної броні питного водопостачання;

{Абзац четвертий частини першої статті 23 в редакції Закону № 2196-IV (2196-15) від 18.11.2004}

видавати дозволи і технічні умови на підключення споживачів до систем централізованого

питного водопостачання та водовідведення, а також на повторне використання очищеної стічної води та осаду, за умов дотримання нормативів гранично допустимих концентрацій та нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин;

{Абзац п'ятий частини першої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

обмежувати або припиняти роботу об'єктів централізованого питного водопостачання у разі виникнення необхідності оперативного реагування на погіршення якості води в джерелах питного водопостачання і неможливості доведення її до вимог державних стандартів з повідомленням про таке відключення та його причини органів місцевого самоврядування, місцевих органів виконавчої влади та органів державної санітарно-епідеміологічної служби, а також споживачів.

{Абзац шостий частини першої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

{Абзац сьомий частини першої статті 23 виключено на підставі Закону № 124-VIII (124-19) від 15.01.2015}

Підприємства питного водопостачання та централізованого водовідведення зобов'язані забезпечити:

{Абзац перший частини другої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

виробництво та постачання споживачам питної води відповідно до умов договору;

подачу води для протипожежних потреб;

впровадження новітніх технологій виробництва питної води, водовідведення та очищення стічних вод, ресурсозберігаючих технологій та обладнання, повторного використання очищених стічних вод та осаду, очищення стічних вод та вжиття заходів щодо обробки та утилізації осаду стічних вод;

{Абзац четвертий частини другої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

участь у фінансуванні реконструкції та розвитку об'єктів централізованого питного водопостачання і водовідведення, оснащення їх засобами обліку та регулювання споживання води;

відшкодування збитків, завданих юридичним і фізичним особам внаслідок порушення вимог законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та централізованого водовідведення, що сталося з їх вини;

{Абзац шостий частини другої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

вжиття заходів щодо забезпечення населення питною водою у випадках порушень функціонування систем централізованого водопостачання та водовідведення (аварійні ситуації);

{Абзац сьомий частини другої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

вирішення ситуаційних питань, пов'язаних з порушенням функціонування систем централізованого водопостачання та водовідведення (аварійні ситуації), відповідно до плану оперативних дій із забезпечення споживачів питною водою у відповідному населеному пункті (районі).

{Абзац восьмий частини другої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Стаття 24. Заходи щодо забезпечення питною водою у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру

Органи місцевого самоврядування спільно з підприємствами питного водопостачання розробляють та затверджують спеціальні заходи на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, що призводять до припинення централізованого водопостачання, які повинні забезпечувати:

використання резервних джерел і систем питного водопостачання;

застосування індивідуальних і групових засобів очищення і знезараження питної води;

поставку фасованої питної води та води в ємностях для індивідуального і групового користування.

У разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, що призводять до припинення постачання води споживачам, керівники підприємств питного водопостачання зобов'язані негайно в порядку, визначеному Законом України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» (1809-14), повідомити про це органи, які здійснюють державний контроль у сфері питної води і питного водопостачання, і вжити заходів щодо охорони джерел та систем централізованого водопостачання та ліквідації причин і наслідків цих надзвичайних ситуацій та організації роботи пунктів розливу питної води.

При надзвичайних ситуаціях техногенного та природного характеру фінансування витрат на забезпечення населення питною водою здійснюється за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів, інших не заборонених законодавством джерел.

{Частина третя статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012}

Стаття 25. Індивідуальні та колективні установки (пристрої) питного водопостачання

З метою забезпечення споживачів питною водою можуть використовуватися індивідуальні та колективні установки (пристрої) питного водопостачання.

Технічні характеристики і правила експлуатації індивідуальних та колективних установок (пристроїв) питного водопостачання визначаються їх паспортно-технічними даними.

Введення в експлуатацію колективних установок (пристроїв) питного водопостачання здійснюється виробником або його представником.

Відповідальність за дотримання якості питної води під час користування колективними установками (пристроями) питного водопостачання, встановленими в громадських місцях (місцях загального користування), покладається на суб'єкта, що здійснює їх експлуатацію.

{Статтю 26 виключено на підставі Закону № 1602-VII (1602-18) від 22.07.2014}

Розділ V

СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА НОРМУВАННЯ У СФЕРІ ПИТНОЇ ВОДИ І ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ

Стаття 27. Стандарти у сфері питної води і питного водопостачання

До системи стандартів у сфері питної води та питного водопостачання входять національні стандарти, міжнародні та регіональні стандарти, що визначають методики досліджень (випробувань) безпечності і якості питної води. Зазначені національні стандарти розробляються, затверджуються, переглядаються і змінюються відповідно до вимог Закону України «Про стандартизацію» (1315-18).

{Стаття 27 в редакції Закону № 1602-VII (1602-18) від 22.07.2014}

Стаття 28. Затвердження показників безпечності та окремих показників якості питної води

Затвердження показників безпечності та окремих показників якості питної води здійснює центральний орган виконавчої влади, що формує та забезпечує реалізацію державної політики у сфері охорони здоров'я, який також затверджує перелік референс-методик вимірювання вмісту (рівнів) забруднюючих речовин, залишків пестицидів питної води.

Затвердження показників безпечності та окремих показників якості питної води здійснюється відповідно до міжнародних стандартів, інструкцій чи рекомендацій та інших документів відповідних міжнародних організацій або вимог законодавства Європейського Союзу щодо питної води у разі відсутності вимог, встановлених у зазначених документах.

Затвердження показників безпечності та окремих показників якості питної води, які не встановлені в документах відповідних міжнародних організацій та Європейського Союзу, або тих, що визначають більш високий рівень захисту здоров'я та інтересів споживачів, здійснюється тільки після наукового обґрунтування, яке повинно відповідати критеріям (вимогам), визначеним для такого обґрунтування відповідними міжнародними організаціями.

Центральний орган виконавчої влади, що формує та забезпечує реалізацію державної політики у сфері охорони здоров'я, з періодичністю один раз на п'ять років здійснює перегляд показників безпечності та окремих показників якості питної води з метою приведення їх у відповідність із вимогами цієї статті. У разі виникнення обставин, що обумовлюють необхідність такого перегляду, він здійснюється позачергово і негайно.

{Стаття 28 в редакції Закону № 1602-VII (1602-18) від 22.07.2014}

Стаття 29. Нормативи у сфері питної води та питного водопостачання

У сфері питної води та питного водопостачання встановлюються такі нормативи:

- нормативи питного водопостачання;
- екологічні нормативи якості води джерел питного водопостачання;
- технологічні нормативи використання питної води;
- технічні умови у сфері питної води та питного водопостачання.

Порядок розроблення та затвердження нормативів питного водопостачання (1107-2004-п) встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Для оцінки екологічного стану джерел питного водопостачання, визначення водоохоронних заходів цих об'єктів встановлюється екологічний норматив якості води джерел питного водопостачання, який містить науково обґрунтовані допустимі значення забруднюючих речовин і показники якості води.

Екологічний норматив якості води в джерелах питного водопостачання встановлюється з урахуванням вимог державних гігієнічних та протиепідемічних правил і норм, гігієнічних нормативів (20452-10) центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері екологічної безпеки.

{Частина четверта статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012}

Для оцінки та забезпечення раціонального використання води встановлюються відповідно до закону поточні та перспективні технологічні нормативи використання питної води.

Технологічні нормативи використання питної води розробляються кожним підприємством питного водопостачання, погоджуються з обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища та затверджуються органами місцевого самоврядування.

{Частина шоста статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012}

Порядок розроблення та затвердження технологічних нормативів використання питної води (з1062-14) встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

{Частина сьома статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012}

У технічних умовах зазначаються:

а) найменування та адреса об'єкта, замовника, проектувальника, вид будівництва, нормативні терміни проектування і будівництва;

б) відомості про джерела питного водопостачання;

в) місце приєднання до водопровідних мереж, вимоги до обладнання, вузлів приєднання;

г) основні розрахункові інженерні параметри системи питного водопостачання, що включають: гарантовану кількість і якість питної води;

тиск у місці підключення;

умови водовідведення.

{Пункт «г» частини восьмої статті 29 виключено на підставі Закону № 2119-VIII (2119-19) від 22.06.2017}

Порядок розроблення та затвердження технічних умов у сфері питної води та питного водопостачання встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

{Частина дев'ята статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012}

{Статтю 30 виключено на підставі Закону № 1602-VII (1602-18) від 22.07.2014}

Розділ VI ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ У СФЕРІ ПИТНОЇ ВОДИ ТА ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ

{Статтю 31 виключено на підставі Закону № 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010}

Стаття 32. Плата за надання послуг з питного водопостачання

За надання послуг з питного водопостачання споживач вносить плату за нормами і тарифами, що регулюються у встановленому законодавством порядку.

Порядок справляння плати за надання послуг з питного водопостачання встановлюється законодавством.

Тарифи на надання послуг з питного водопостачання розраховуються на підставі галузевих нормативів витрат і повинні повністю відшкодовувати експлуатаційні витрати та забезпечувати надійну роботу об'єктів централізованого питного водопостачання і водовідведення.

Розділ VII САНІТАРНА ОХОРОНА У СФЕРІ ПИТНОЇ ВОДИ ТА ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ

Стаття 33. Об'єкти санітарної охорони у сфері питної води та питного водопостачання

Санітарній охороні у сфері питної води та питного водопостачання підлягають джерела та об'єкти централізованого питного водопостачання незалежно від їх типу, форми власності та підпорядкування з метою охорони та збереження природних властивостей води у місцях її забору, запобігання забрудненню, засміченню та передчасному виснаженню водних об'єктів, а також забезпечення безпеки виробництва, постачання і споживання питної води.

Стаття 34. Зони санітарної охорони

Залежно від типу джерела питного водопостачання (поверхневе, підземне), ступеня його захищеності і ризику біологічного, хімічного та радіаційного забруднення, особливостей санітарних, гідрогеологічних і гідрологічних умов, а також характеру забруднюючих речовин встановлюються зони санітарної охорони та окремі пояси особливого режиму цих зон.

Встановлення меж зон санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого питного водопостачання здійснюється у процесі розроблення проекту землеустрою.

Межі зон санітарної охорони та поясів особливого режиму встановлюються органами місцевого

самоврядування за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства, та органами державної санітарно-епідеміологічної служби.

{Частина третя статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012}

Вплив потенційних джерел – забруднювачів підземних вод, що розташовані в межах другого та третього поясів зони санітарної охорони і які з технічних причин не можуть бути винесені за межі цих зон (нафтопроводи, продуктопроводи, поля фільтрації, скотомогильники тощо), визначається по кожному такому об'єкту окремо на підставі результатів вивчення міграції забруднюючих речовин у навколишньому природному середовищі. При значному техногенному навантаженні в межах другого та третього поясів зони санітарної охорони з метою контролю за експлуатацією джерел питного водопостачання та прийняттям водогосподарських рішень здійснюються постійні моніторингові дослідження.

У разі розташування зони санітарної охорони на територіях двох і більше областей її межі встановлюються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, та за погодженням із центральними органами виконавчої влади, що забезпечують реалізацію державної політики у сферах санітарного та епідемічного благополуччя, розвитку водного господарства, земельних відносин, та відповідними органами місцевого самоврядування.

{Частина п'ята статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012}

Стаття 35. Пояси особливого режиму зони санітарної охорони

Зони санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого питного водопостачання входять до складу водоохоронних зон і поділяються на три пояси особливого режиму:

перший пояс (суворого режиму) включає територію розміщення водозабору, майданчика водопровідних споруд і водопідвідного каналу;

другий і третій пояси (обмеження і спостереження) включають територію, що відводиться для забезпечення охорони джерел та об'єктів централізованого питного водопостачання.

Стаття 36. Обмеження господарської та іншої діяльності в зонах санітарної охорони

У межах зони санітарної охорони джерел питної води та об'єктів централізованого питного водопостачання господарська та інша діяльність обмежується.

Забороняється розміщення, будівництво, введення в дію, експлуатація та реконструкція підприємств, споруд та інших об'єктів, на яких не забезпечено в повному обсязі дотримання всіх вимог і виконання заходів, передбачених у проектах зон санітарної охорони, проектах на будівництво та реконструкцію, інших проектах.

У межах першого поясу зони санітарної охорони забороняється:

скидання будь-яких стічних вод, а також купання, прання білизни, вилов риби, випасання, водопій худоби та інші види водокористування, що впливають на якість води;

перебування сторонніх осіб, розміщення житлових і громадських будівель, організація причалів плаваючих засобів, застосування пестицидів, органічних і мінеральних добрив, прокладення трубопроводів, видобування гравію чи піску, проведення днопоглиблювальних та інших будівельно-монтажних робіт, безпосередньо не пов'язаних з експлуатацією, реконструкцією чи розширенням водопровідних споруд і мереж;

заготівля деревини в порядку рубок лісу головного користування.

У межах другого поясу зони санітарної охорони забороняється:

розміщення складів пально-мастильних матеріалів, пестицидів та мінеральних добрив, накопичувачів промислових стічних вод, нафтопроводів та продуктопроводів, шламосховищ та інших об'єктів підвищеної небезпеки, що створюють небезпеку хімічного забруднення вод;

використання хімічних речовин без дозволу державної санітарно-епідеміологічної служби;

розміщення кладовищ, скотомогильників, полів асенізації та фільтрації, зрошувальних систем, споруд підземної фільтрації, гноєсховищ, силосних траншей, тваринницьких і птахівничих підприємств та інших сільськогосподарських об'єктів, що створюють загрозу мікробного забруднення води, а також розміщення полігонів твердих відходів, біологічних та мулових ставків;

зберігання і застосування пестицидів та мінеральних добрив;

розорювання земель (крім ділянок для залуження і залісення), а також заняття садівництвом та городництвом;

осушення та використання перезволожених і заболочених земель у заплавах річок;

заготівля деревини в порядку рубок лісу головного користування;

видобування з водного об'єкта піску та проведення інших днопоглиблювальних робіт, не пов'язаних з будівництвом та експлуатацією водопровідних споруд;

влаштування літніх таборів для худоби та випасання її ближче ніж за 300 метрів від берега водного об'єкта;

закачування відпрацьованих (зворотних) вод у підземні горизонти, підземне складування твердих відходів та розробка надр землі;

забруднення територій сміттям, гноєм, відходами промислового виробництва та іншими відходами.

У межах третього поясу зони санітарної охорони забороняється:

закачування відпрацьованих (зворотних) вод у підземні горизонти з метою їх захоронення, підземне складування твердих відходів і розробка надр, що можуть призвести до забруднення водоносного горизонту;

розміщення складів пально-мастильних матеріалів, а також складів пестицидів і мінеральних добрив, накопичувачів промислових стічних вод, нафтопроводів та продуктопроводів, що створюють небезпеку хімічного забруднення підземних вод;

відведення у водні об'єкти стічних вод, що не відповідають санітарним правилам і нормам.

Стаття 37. Режим зони санітарної охорони

Режим зони санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого питного водопостачання встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Забезпечення дотримання режиму поясів особливого режиму санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого питного водопостачання покладається:

у межах першого поясу зон — на підприємства питного водопостачання;

у межах другого та третього поясів зон — на місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень, а також підприємства, установи, організації та громадян, які є власниками або користувачами земельних ділянок у межах цих зон.

Стаття 38. Забезпечення санітарної охорони

Санітарна охорона у сфері питної води та питного водопостачання забезпечується:

центральною органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері екологічної безпеки, — щодо контролю дотримання норм і правил, якими регулюються скидання стічних вод у водні об'єкти, та здійснення охоронних заходів для забезпечення відповідності якості води паспорту водного об'єкта;

{Абзац другий статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012}

центральною органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства, — щодо паспортизації джерел питного водопостачання, контролю показників якості води в контрольних створах водного об'єкта у місцях водозабору з урахуванням вимог державних стандартів, санітарних норм і правил на джерела питного водопостачання та питну воду;

юридичними і фізичними особами, діяльність яких впливає на стан джерел та об'єктів питного водопостачання та водовідведення, шляхом здійснення за рахунок власних коштів заходів з охорони вод від забруднення, засмічення та виснаження і забезпечення безпеки виробництва та постачання питної води.

{Абзац четвертий статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Розділ VIII

МОНІТОРИНГ І ОБЛІК У СФЕРІ ПИТНОЇ ВОДИ ТА ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ

Стаття 39. Державний моніторинг у сфері питної води та питного водопостачання

З метою збирання, оброблення, збереження та аналізу інформації про якість питної води, стан об'єктів централізованого питного водопостачання, прогнозування його змін та розроблення науково обгрунтованих рекомендацій для прийняття відповідних рішень у цій сфері проводиться державний моніторинг.

Державний моніторинг у сфері питної води та питного водопостачання проводять:

центральною органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства, — щодо якісного стану водних об'єктів у місцях водозаборів для централізованого питного водопостачання за радіологічними і хімічними показниками;

центральною органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, — щодо дотримання санітарних норм хімічних, бактеріологічних, радіологічних показників водних об'єктів, призначених для питного водопостачання, та у системах питного водопостачання;

центральною органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства, — щодо якості питної води після споруд водопідготовки за хімічними і бактеріологічними показниками, а також технічного стану об'єктів централізованого питного водопостачання;

центральною органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері екологічної безпеки, — щодо прогнозування змін якісного і кількісного стану поверхневих та підземних джерел централізованого питного водопостачання у місцях водозаборів.

{Частина друга статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012}
Державний моніторинг у сфері питної води та питного водопостачання проводиться у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 40. Державний облік у сфері питної води та питного водопостачання

Завданням державного обліку у сфері питної води та питного водопостачання є систематизація даних про:

- джерела питного водопостачання;
- кількість і якість питної води;
- обсяги використання питної води і скидання стічних вод;
- споживачів питної води;
- підприємства питного водопостачання.

На підставі систематизації даних складається державна статистична звітність за формами, затвердженими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері статистики, за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

{Частина друга статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012}

Стаття 41. Облік у сфері питної води та питного водопостачання

Підприємства питного водопостачання незалежно від форми власності ведуть первинний контроль якості питної води та здійснюють комерційний облік послуг з централізованого питного водопостачання, безстроково зберігають первинні дані та безоплатно надають їх центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства, міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади в межах їх повноважень, визначених законами України.

Облік у сфері питного водопостачання здійснюється підприємствами питного водопостачання і споживачами за допомогою технічних засобів, що відповідають вимогам технічних регламентів.

У разі встановлення у будівлі водопідігрівача обсяги гарячої води визначаються відповідно до показань встановленого перед водопідігрівачем засобу вимірювальної техніки питної води. Введення в експлуатацію нових чи реконструйованих житлових і нежитлових будинків (будівель), що приєднані (приєднуються) до зовнішніх інженерних мереж, не обладнаних вузлами обліку питної води відповідно до Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» (2119-19) та системами водовідведення, забороняється.

{Стаття 41 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012; в редакції Закону № 2119-VIII (2119-19) від 22.06.2017}

Розділ IX КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ПИТНОЇ ВОДИ ТА ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ

Стаття 42. Завдання контролю у сфері питної води та питного водопостачання

Контроль у сфері питної води та питного водопостачання здійснюється з метою визначення відповідності якості питної води державним стандартам.

Контролю підлягає вода, призначена для задоволення питних і господарсько-побутових потреб на всіх стадіях її виробництва та доведення до споживачів, а також об'єкти централізованого питного водопостачання, в тому числі очисні споруди, насосні станції, водопровідні мережі, пункти для розливання питної води (в тому числі пересувні), інші об'єкти нецентралізованого питного водопостачання.

У сфері питної води та питного водопостачання здійснюється державний, виробничий і громадський контроль.

Стаття 43. Державний контроль у сфері питної води та питного водопостачання

Державний контроль якості води в джерелах питного водопостачання здійснюється уповноваженими центральними органами виконавчої влади відповідно до їх повноважень, визначених законом.

{Частина перша статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012}

Державний контроль технічного стану централізованого питного водопостачання здійснює Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації.

{Частина друга статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012}

Державний контроль безпечності та якості питної води здійснюють органи місцевого самоврядування і органи виконавчої влади згідно з повноваженнями, встановленими законом.

{Частина третя статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012; в редакції Закону № 1602-VII (1602-18) від 22.07.2014}

Стаття 44. Виробничий контроль у сфері питної води та питного водопостачання

Виробничий контроль у сфері питної води та питного водопостачання здійснюється підприємствами питного водопостачання.

{Частина другу статті 44 виключено на підставі Закону № 1602-VII (1602-18) від 22.07.2014}

У разі загрози виникнення надзвичайної ситуації техногенного чи природного характеру, пов'язаної з шкідливими наслідками для джерел або систем питного водопостачання, чи в умовах такої ситуації здійснюється спеціальний виробничий контроль за показниками якості питної води, які в кожному конкретному випадку додатково визначаються центральним органом виконавчої влади, що формує та забезпечує реалізацію державної політики у сфері охорони здоров'я.

{Частина третя статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1602-VII (1602-18) від 22.07.2014}

Стаття 45. Громадський контроль у сфері питної води та питного водопостачання

Громадський контроль у сфері питної води та питного водопостачання здійснюється громадськими інспекторами з охорони довкілля відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12).

{Частина перша статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI (5459-17) від 16.10.2012}

Об'єктами громадського контролю у сфері питної води та питного водопостачання є:

якість води в джерелах питного водопостачання за межами першого поясу зони санітарної охорони;

якість питної води, нормативи її споживання та обґрунтування тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення;

проекти законів та інших нормативно-правових актів у цій сфері;

забезпеченість населення необхідними обсягами питної води;

режим подачі води споживачам.

Громадський контроль здійснюється шляхом:

отримання в установленому порядку від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій повної, достовірної, своєчасної інформації про якість води в джерелах питного водопостачання, якість питної води, обсяги її реалізації та режими подачі, про порядок розрахунків тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення;

участі представників громадськості у перевітках, які проводяться органами виконавчої влади, з дотриманням встановленого режиму перебування на території об'єктів питного водопостачання;

подання до суду позовів про відшкодування збитків, завданих внаслідок порушення законодавства у сфері питної води та питного водопостачання.

Розділ X

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ПИТНОЇ ВОДИ ТА ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ

Стаття 46. Відповідальність за порушення законодавства у сфері питної води та питного водопостачання

Особи, винні у:

постачанні споживачам питної води, яка не відповідає державним стандартам на питну воду або яка внаслідок порушення вимог стандартів, норм і правил є небезпечною для життя і здоров'я людей;

{Абзац другий частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-VIII (124-19) від 15.01.2015}

порушенні без поважних причин встановленого режиму подачі питної води населенню для питних і господарсько-побутових потреб, а також підприємствам харчової та медичної промисловості;

забрудненні, засміченні, виснаженні джерел питного водопостачання;

порушенні режиму охорони, господарської чи іншої діяльності в зонах санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого питного водопостачання;

самовільному підключенні споживачів до об'єктів та систем питного водопостачання і водовідведення;

проведенні діяльності з централізованого питного водопостачання та водовідведення без ліцензії або з порушенням ліцензійних умов;

неповідомленні (приховуванні) або наданні недостовірної інформації про аварійні ситуації на об'єктах централізованого питного водопостачання та водовідведення, про якість питної води, стан джерел та систем питного водопостачання і водовідведення;

пошкодженні (руйнуванні чи псуванні) систем питного водопостачання, порушенні правил їх експлуатації та встановлених режимів роботи, діях, що становлять загрозу санітарному та епідемічному благополуччю населення;

невиконанні обов'язкових приписів посадових осіб,
притягаються до відповідальності згідно із законами України.

Законами може бути встановлена відповідальність і за інші види правопорушень у сфері питної води та питного водопостачання.

Стаття 47. Відшкодування шкоди, завданої порушенням законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення

Підприємствам питного водопостачання та централізованого водовідведення, яким заподіяно шкоду юридичними чи фізичними особами внаслідок порушення ними правил користування системами питного водопостачання та централізованого водовідведення, пошкодження цих систем, а також внаслідок створення перешкод у проведенні аварійно-відновлювальних робіт, у забезпеченні нормальної експлуатації систем питного водопостачання та централізованого водовідведення або шляхом забруднення, засмічення чи виснаження джерел питного водопостачання, збитки відшкодовуються відповідно до закону.

Підприємства питного водопостачання та централізованого водовідведення, які порушили законодавство у сфері питної води, питного водопостачання та централізованого водовідведення, що призвело до виникнення захворювань, отруєнь, тривалої або тимчасової втрати працездатності, зобов'язані відшкодувати збитки споживачам та компенсувати додаткові витрати органу державної виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі санітарного законодавства, на проведення санітарних заходів і витрати закладам охорони здоров'я на надання медичної допомоги потерпілим.

Заподіяна споживачеві моральна (немайнова) шкода, що є порушенням його законних прав, відшкодовується підприємством питного водопостачання та/або централізованого водовідведення у порядку, встановленому законом.

{Стаття 47 в редакції Закону № 2047-VIII (2047-19) від 18.05.2017}

Стаття 48. Порядок розгляду спорів з питань питної води та питного водопостачання

Спори з питань питної води та питного водопостачання розглядаються у судовому порядку.

Розділ XI МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ ПИТНОЇ ВОДИ ТА ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ

Стаття 49. Участь України у міжнародному співробітництві у сфері питної води та питного водопостачання

Україна бере участь у міжнародному співробітництві у сфері питної води та питного водопостачання.

Україна впроваджує міжнародно-правові механізми гарантування охорони і раціонального використання джерел питного водопостачання відповідно до міжнародних договорів.

Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються норми міжнародного договору.

Розділ XII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

1-1. Встановити, що періодичний перегляд показників безпечності та окремих показників якості питної води, вимоги до якого встановлені в останній частині статті 28 цього Закону, починається з дня набрання чинності пунктом 5 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів» (1602-18).

{Розділ XII доповнено пунктом 1-1 згідно із Законом № 1602-VII (1602-18) від 22.07.2014}

2. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом: подати до Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законів, що впливають з цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ,
10 січня 2002 року
№ 2918-III

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 18 грудня 1998 р. № 2024

Київ

Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 717 (717-2003-н) від 15.05.2003 № 930 (930-2012-н) від 10.10.2012 № 379 (379-2015-н) від 27.05.2015}

Відповідно до статті 93 Водного кодексу України (213/95-ВР) Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**:

1. Затвердити правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів, що додається.
2. Міністерству охорони здоров'я, Міністерству охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки, Міністерству агропромислового комплексу, Державному комітетові по водному господарству, Державному комітетові з питань житлово-комунального господарства, Державному комітетові по геології і використанню надр, Державному комітетові лісового господарства та Державному комітетові по земельних ресурсах привести у тримісячний термін свої рішення у відповідність із цією постановою. (Пункт 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів № 717 (717-2003-п) від 15.05.2003)

Прем'єр-міністр України

В.ПУСТОВОЙТЕНКО

Інд. 26

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету
Міністрів України
від 18 грудня 1998 р.
№ 2024

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ зон санітарної охорони водних об'єктів

Загальні положення

1. З метою забезпечення охорони водних об'єктів у районах забору води для централізованого водопостачання населення, лікувальних та оздоровчих потреб встановлюються зони санітарної охорони (ЗСО).

ЗСО водних об'єктів створюються на всіх господарсько-питних водопроводах незалежно від їх підпорядкованості або типу джерела водопостачання.

2. Залежно від типу джерела водопостачання (поверхневий, підземний), ступеня його захищеності і ризику мікробного та хімічного забруднення, особливостей санітарних, гідрогеологічних і гідрологічних умов, а також характеру забруднюючих речовин встановлюються межі ЗСО та їх окремих поясів.

3. Межі ЗСО водних об'єктів визначаються проектом землеустрою.

Межі ЗСО водних об'єктів встановлюються органами місцевого самоврядування на їх території за погодженням з державними органами земельних ресурсів, санітарно-епідеміологічного нагляду, охорони навколишнього природного середовища, водного господарства та геології.

У разі розташування ЗСО на територіях двох і більше областей їх межі встановлюються Кабінетом Міністрів України за поданням Мінрегіону та за погодженням з МОЗ, Мінприроди, Держгеокадастром, Держводагентством, Держгеонадрами та відповідними органами місцевого самоврядування.

{Абзац третій пункту 3 із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів № 717 (717-2003-н) від 15.05.2003, № 930 (930-2012-н) від 10.10.2012, № 379 (379-2015-н) від 27.05.2015}

4. ЗСО поверхневих та підземних водних об'єктів входять до складу водоохоронних зон і поділяються на три пояси особливого режиму:

перший пояс (суворого режиму) включає територію розміщення водозабору, майданчика водопровідних споруд і водопідвідного каналу;

другий і третій пояси (обмежень і спостережень) включають територію, що призначається для охорони джерел водопостачання від забруднення.

5. Усі водозабори повинні мати обладнання для систематичного контролю відповідності об'єму фактичної подачі води проектній потужності водозабору та дозволу на спеціальне водокористування.

Правовий режим першого поясу ЗСО

6. У межах першого поясу ЗСО:

для поверхневих джерел водопостачання:

1) здійснюється:

планування території для відведення поверхневого стоку за її межі, озеленення, огороження та забезпечення постійною охороною або охоронною сигналізацією;

огороження акваторії буями, іншими попереджувальними знаками, встановлення над водоприймачами водозаборів бакенів з освітленням на судноплавних водних об'єктах;

проведення будівельних робіт з метою відведення стічних вод у найближчу систему побутової каналізації чи на місцеві очисні споруди;

встановлення водонепроникних приймачів для нечистот та побутових відходів з наступним їх вивезенням та дезінфекуванням у разі відсутності каналізації;

обладнання водозаборів рибозахисними пристроями;

2) забороняється:

скидання будь-яких стічних вод, а також купання, прання білизни, вилов риби, водопій худоби та інші види водокористування, що впливають на якість води;

перебування сторонніх осіб, розміщення житлових та громадських будівель, організація причалів плаваючих засобів, застосування пестицидів, органічних і мінеральних добрив, прокладення трубопроводів, видобування гравію чи піску, проведення днопоглиблювальних та інших будівельно-монтажних робіт, безпосередньо не пов'язаних з експлуатацією, реконструкцією чи розширенням водопровідних споруд та мереж;

проведення головної рубки лісу;

для підземних джерел водопостачання:

1) здійснюється:

планування, огороження, озеленення та монтування охоронної сигналізації;

каналізування будівель з відведенням стічних вод у найближчу систему побутової чи промислової каналізації або на місцеві очисні споруди, розміщені на території другого поясу ЗСО;

відведення стічних вод за межі цього поясу;

2) забороняється:

перебування сторонніх осіб, розміщення житлових та господарських будівель, застосування пестицидів, органічних і мінеральних добрив, прокладення трубопроводів, видобування гравію чи піску та проведення інших будівельно-монтажних робіт, безпосередньо не пов'язаних з будівництвом, реконструкцією та експлуатацією водопровідних споруд та мереж;

скидання будь-яких стічних вод та випасання худоби;

проведення головної рубки лісу.

Правовий режим другого поясу ЗСО

7. У межах другого поясу ЗСО:

для поверхневих джерел водопостачання:

1) здійснюється:

виконання заходів щодо санітарного благоустрою території населених пунктів та інших об'єктів (каналізування, улаштування водонепроникних вигребів тощо);

купання, заняття туризмом, водним спортом та вилов риби лише у встановлених місцях, погоджених з органами державної санітарно-епідеміологічної служби;

обладнання суден, дебаркадерів і брандвахт пристроями для збирання фанових та підсланевих вод і твердих відходів у разі здійснення судноплавства;

виконання протиерозійних заходів щодо охорони земель;

2) забороняється:

розміщення складів паливно-мастильних матеріалів, накопичувачів промислових стічних вод, нафтопроводів та продуктопроводів, що створюють небезпеку хімічного забруднення вод;

використання хімічних речовин без дозволу державної санітарно-епідеміологічної служби;

розміщення кладовищ, скотомогильників, полів асенізації та фільтрації, зрошувальних систем, споруд підземної фільтрації, гноєсховищ, силосних траншей, тваринницьких і птахівничих підприємств та інших сільськогосподарських об'єктів, що створюють загрозу мікробного забруднення води, а також розміщення полігонів твердих відходів, біологічних та мулових ставків;

зберігання і застосування пестицидів та мінеральних добрив;

розорювання земель (крім ділянок для залуження і залісення), а також садівництво та городництво;

осушення та використання перезволожених і заболочених земель у заплавах річок;

проведення головної рубки лісу;

здійснення видобутку з водного об'єкта піску та проведення інших днопоглиблювальних робіт, не пов'язаних з будівництвом та експлуатацією водопровідних споруд;

влаштування літніх таборів для худоби та випасання її ближче ніж за 300 метрів від берега водного об'єкта;

для підземних, джерел водопостачання:

1) здійснюється:

регулювання відведення територій під забудову населених пунктів, спорудження лікувально-профілактичних та оздоровчих закладів, промислових і сільськогосподарських об'єктів, а також внесення можливих змін у технологію виробництва промислових підприємств, пов'язаного з ризиком забруднення підземних вод стічними водами;

благоустрій промислових і сільськогосподарських об'єктів, населених пунктів та окремих будівель, їх централізоване водопостачання, каналізування, відведення забруднених поверхневих вод тощо;

виявлення, тампонування (або відновлення) всіх старих, недіючих, дефектних або неправильно експлуатованих свердловин та шахтних колодязів, які створюють небезпеку забруднення використовуваного водоносного горизонту;

регулювання будівництва нових свердловин;

2) забороняється:

забруднення територій покидьками, сміттям, гноєм, відходами промислового виробництва та іншими відходами;

розміщення складів паливно-мастильних матеріалів, пестицидів та мінеральних добрив, накопичувачів, шламосховищ та інших об'єктів, які створюють небезпеку хімічного забруднення джерел водопостачання;

розміщення кладовищ, скотомогильників, полів асенізації, наземних полів фільтрації, гноєсховищ, силосних траншей, тваринницьких і птахівничих підприємств та інших сільськогосподарських об'єктів, які створюють небезпеку мікробного забруднення джерел водопостачання;

зберігання і застосування мінеральних добрив та пестицидів;

закачування відпрацьованих (зворотних) вод у підземні горизонти, підземне складування твердих відходів та розробка надр землі;

проведення головної рубки лісу.

Правовий режим третього поясу ЗСО

8. У межах третього поясу ЗСО:

для поверхневих джерел водопостачання:

1) здійснюється:

регулювання, а у разі потреби і обмеження відведення території для забудови населених пунктів, спорудження лікувально-профілактичних та оздоровчих закладів, об'єктів транспорту, енергетики, промисловості і сільського господарства, а також внесення можливих змін у технологію виробництва промислових і сільськогосподарських підприємств, пов'язаного з ризиком забруднення джерел водопостачання стічними водами;

виявлення об'єктів, що забруднюють джерела водопостачання;

розроблення планів впровадження конкретних водоохоронних заходів у терміни, погоджені з органами державної санітарно-епідеміологічної служби та водного господарства на місцях;

виконання заходів щодо санітарного благоустрою території населених пунктів та інших об'єктів (каналізування, обладнання водонепроникних вигребів тощо);

2) забороняється:

відведення у водні об'єкти стічних вод, що не відповідають санітарним правилам і нормам (СанПіН 4630-88 «Охорона поверхневих вод від забруднення») та нормам Водного кодексу України;

для підземних джерел водопостачання:

1) здійснюється:

виявлення, тампонування (або відновлення) старих, недіючих, свердловин та таких, які неправильно експлуатуються, що створюють небезпеку забруднення використовуваного водоносного горизонту;

буріння нових свердловин та проведення будь-якого нового будівництва за обов'язковим погодженням з органами державної санітарно-епідеміологічної служби та геології на місцях;

2) забороняється:

закачування відпрацьованих (зворотних) вод у підземні горизонти з метою їх захоронення, підземного складування твердих відходів і розробки надр землі, що може призвести до забруднення водоносного горизонту;

розміщення складів паливно-мастильних матеріалів, а також складів пестицидів і мінеральних добрив, накопичувачів промислових стічних вод, нафтопроводів та продуктопроводів, що створюють небезпеку хімічного забруднення підземних вод.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 8 травня 1996 р. № 486

Київ

Про затвердження Порядку визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 72 від 24.01.2002

№ 214 від 15.02.2012

№ 991 від 17.10.2012

№ 748 від 07.08.2013

№ 949 від 06.12.2017}

Відповідно до статті 87 Водного кодексу України Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити Порядок визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них, що додається.

2. Державному комітетові по водному господарству, Міністерству охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки, Міністерству сільського господарства і продовольства, Міністерству лісового господарства та Державному комітетові по земельних ресурсах у тримісячний термін привести свої нормативні акти у відповідність із цією постановою.

Перший віце-прем'єр-
міністр України

П.ЛАЗАРЕНКО

Міністр Кабінету Міністрів
України

В.ПУСТОВОЙТЕНКО

Інд. 35

ЗАТВЕРДЖЕНИЙ
постановою Кабінету Міністрів України
від 8 травня 1996 р. № 486

ПОРЯДОК визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них

1. Цей Порядок встановлює єдиний правовий механізм визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них.

2. Водоохоронні зони встановлюються для створення сприятливого режиму водних об'єктів, попередження їх забруднення, засмічення і вичерпання, знищення навколоводних рослин і тварин, а також зменшення коливань стоку вздовж річок, морів та навколо озер, водосховищ і інших водойм.

3. До складу водоохоронних зон обов'язково входять заплава річки, перша надзаплавна тераса, бровки і круті схили берегів, а також прилеглі балки та яри.

4. У межах водоохоронних зон виділяються землі прибережних захисних смуг та смуги відведення з особливим режимом їх використання відповідно до статей 88-91 Водного кодексу України.

5. Розміри і межі водоохоронних зон визначаються проектом на основі нормативно-технічної документації.

Проекти цих зон розробляються на замовлення фізичних та юридичних осіб, узгоджуються з власниками землі, землекористувачами, Мінприроди, Держводагентством та територіальними органами Держгеокадастру, а на території Автономної Республіки Крим — з органами виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань екології та природних ресурсів, водного господарства та земельних ресурсів і

затверджуються відповідними місцевими органами виконавчої влади або виконавчими комітетами рад.
{Абзац другий пункту 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 72 від 24.01.2002; в редакції Постанови КМ № 214 від 15.02.2012; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 991 від 17.10.2012}

6. Межі водоохоронних зон встановлюються з урахуванням:

рельєфу місцевості, затоплення, підтоплення, інтенсивності берегоруїнування, конструкції інженерного захисту берега;

цільового призначення земель, що входять до складу водоохоронної зони.

Враховуючи, що ліси мають значну водоохоронну функцію, межі водоохоронних зон у них не встановлюються.

7. Водоохоронна зона має внутрішню і зовнішню межі.

Внутрішня межа водоохоронної зони збігається з мінімальним рівнем води у водному об'єкті.

Зовнішня межа водоохоронної зони, як правило, прив'язується до наявних контурів сільськогосподарських угідь, шляхів, лісосмуг, меж заплав, надзаплавних терас, бровок схилів, балок та ярів і визначається найбільш віддаленою від водного об'єкта лінією:

затоплення при максимальному повеневому (паводковому) рівні води, що повторюється один раз за десять років;

берегоруїнування, меандрування;

тимчасового та постійного підтоплення земель;

ерозійної активності;

берегових схилів і сильноеродованих земель.

8. Зовнішня межа водоохоронної зони на землях сільських населених пунктів, землях сільськогосподарського призначення, лісового фонду, на територіях водогосподарських, лісгосподарських, рибогосподарських підприємств, а також на землях інших власників та користувачів визначається з урахуванням:

зони санітарної охорони джерел питного водопостачання;

розрахункової зони переробки берегів;

лісових насаджень, що найбільшою мірою сприяють охороні вод із зовнішньою межею не менш як 1000 метрів від урізу меженного рівня води;

усіх земель відводу на існуючих меліоративних системах, але не менш як 200 метрів від бровки каналів чи дамб.

9. Для гірських і передгірських річок зовнішня межа водоохоронної зони визначається з урахуванням геоморфологічних та гідрологічних умов, а також селевих та зсувних явищ.

10. На землях міст і селищ міського типу розмір водоохоронної зони, як і прибережної захисної смуги, встановлюється відповідно до існуючих на час встановлення водоохоронної зони конкретних умов забудови.

11. Водоохоронна зона морів, морських заток і лиманів, як правило, збігається з прибережною захисною смугою і визначається шириною не менш як 2 кілометри від урізу води.

12. У водоохоронній зоні дотримується режим регульованої господарської діяльності. На території водоохоронної зони забороняється:

використання стійких та сильнодіючих пестицидів;

розміщення кладовищ, скотомогильників, звалищ, полів фільтрації;

скидання неочищених стічних вод з використанням балок, кар'єрів, струмків тощо.

Прибережні захисні смуги у межах водоохоронної зони можуть використовуватися для провадження господарської діяльності за умови обов'язкового виконання вимог, передбачених статтями 89 та 90 Водного кодексу України.

13. В окремих випадках у водоохоронній зоні може провадитися добування піску і гравію за межами земель водного фонду на сухій частині заплави, у праруслах річок за погодженням з Мінприроди, а на території Автономної Республіки Крим – з органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань екології та природних ресурсів, Держводагентством, а на території Автономної Республіки Крим – з органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань водного господарства та Держгеонадрами.

{Абзац перший пункту 13 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 72 від 24.01.2002, № 214 від 15.02.2012, № 991 від 17.10.2012}

Видобування піску та гравію провадиться на підставі дозволів, що видаються в установленому законодавством порядку.

14. Виконання водоохоронних та інших заходів щодо впорядкування водоохоронних зон, за винятком земель водного фонду, покладається на виконавчі комітети Рад, сільськогосподарські, водогосподарські, рибогосподарські підприємства, а також на інших власників і землекористувачів.

15. Контроль за створенням водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, а також за додержанням режиму використання їх територій здійснюється місцевими органами виконавчої влади, виконавчими комітетами рад, Держекоінспекцією та її територіальними органами.

{Пункт 15 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 72 від 24.01.2002, № 214 від 15.02.2012, № 748 від 07.08.2013}

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 25 серпня 2004 р. № 1107

Київ

Про затвердження Порядку розроблення та затвердження нормативів питного водопостачання

Відповідно до статті 29 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (2918-14) Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**:

1. Затвердити Порядок розроблення та затвердження нормативів питного водопостачання, що додається.

2. Центральним органам виконавчої влади до 1 січня 2005 р. привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цією постановою.

Прем'єр-міністр України

В.ЯНУКОВИЧ

Інд. 21

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету
Міністрів України
від 25 серпня 2004 р.
№ 1107

ПОРЯДОК

розроблення та затвердження нормативів питного водопостачання

1. Цей Порядок визначає вимоги до розроблення та затвердження нормативів питного водопостачання при нормальному функціонуванні систем питного водопостачання, при їх порушенні та при надзвичайних ситуаціях техногенного або природного характеру.

2. Норматив (норма) питного водопостачання — розрахункова кількість питної води, яка необхідна для забезпечення питних, фізіологічних, санітарно-гігієнічних та побутових потреб однієї людини протягом доби у конкретному населеному пункті, на окремому об'єкті або транспортному засобі.

Нормативи питного водопостачання використовуються для визначення обсягів постачання питної води у разі відсутності або тимчасової несправності засобів обліку споживання питної води.

3. Перегляд нормативів питного водопостачання здійснюється один раз на три роки, а у разі необхідності допускається їх достроковий перегляд.

4. Нормативи питного водопостачання у конкретному населеному пункті розробляються та науково обґрунтовуються згідно з Методикою визначення нормативів питного водопостачання населення спеціалізованими науково-дослідними організаціями на замовлення місцевих адміністрацій або органів місцевого самоврядування та затверджуються ними після погодження з місцевими органами виконавчої влади з питань охорони здоров'я, охорони навколишнього природного середовища та водного господарства.

Методика визначення нормативів питного водопостачання населення розробляється та затверджується центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства за погодженням з центральними органами виконавчої влади з питань охорони здоров'я, охорони навколишнього природного середовища та водного господарства.

5. Під час розроблення нормативів питного водопостачання у конкретному населеному пункті враховуються:

район та умови проживання (ступінь благоустрою житла за класифікацією Державних будівельних норм «Внутрішній водопровід і каналізація будинків», вплив кліматичних і екологічних факторів, місцевих умов на водоспоживання населення);

ступінь обладнання будинків і квартир засобами обліку споживання питної води;

рівень культури водокористування;
забезпечення населеного пункту водними ресурсами та потужностями з очистки та подачі питної води тощо.

6. Нормативи питного водопостачання на об'єктах, віднесених до сфери управління центральних органів виконавчої влади, розробляються спеціалізованими науково-дослідними організаціями на замовлення цих органів і затверджуються ними за погодженням з центральними органами виконавчої влади з питань охорони здоров'я, охорони навколишнього природного середовища та водного господарства.

7. Нормативи питного водопостачання на транспортних засобах (авіаційному, залізничному, морському, річковому, автомобільному транспорті) розробляються спеціалізованими науково-дослідними організаціями на замовлення Мінтрансу та затверджуються ним за погодженням з центральними органами виконавчої влади з питань охорони здоров'я, охорони навколишнього природного середовища та водного господарства.

8. У разі порушень у функціонуванні систем централізованого питного водопостачання органами місцевого самоврядування за погодженням з місцевими органами з питань охорони здоров'я встановлюються тимчасові аварійні нормативи питного водопостачання.

9. На період надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру центральним органом виконавчої влади з питань надзвичайних ситуацій за погодженням з центральним органом виконавчої влади з питань охорони здоров'я розробляються і затверджуються нормативи питного водопостачання для забезпечення мінімальних питних, фізіологічних та санітарно-гігієнічних потреб людини.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 25 березня 1999 р. № 465

Київ

Про затвердження Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами

{Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

З метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення зворотними водами Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**:

1. Затвердити Правила охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами, що додаються.
2. Міністерствам, іншим органам виконавчої влади забезпечити у місячний термін перегляд і скасування власних нормативно-правових актів, що суперечать цій постанові.

Прем'єр-міністр України

В.ПУСТОВОЙТЕНКО

Інд. 33

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету
Міністрів України
від 25 березня 1999 р.
№ 465

ПРАВИЛА

охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами

1. Ці Правила спрямовані на попередження та усунення забруднення поверхневих водних об'єктів (далі — водні об'єкти), відтворення водних ресурсів і забезпечення безпечних умов водокористування.

Правила обов'язкові для виконання всіма підприємствами, установами, організаціями та громадянами — суб'єктами підприємницької діяльності, діяльність яких щодо скидання зворотних вод у водні об'єкти впливає або може вплинути на стан поверхневих вод (далі — водокористувачі).

2. У Правилах наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

водовипускна споруда — гідротехнічний об'єкт або пристрій, призначений для відводу (скидання) зворотних вод у водні об'єкти;

вода зворотна — вода, що повертається за допомогою технічних споруд і засобів з господарської ланки кругообігу води в його природні ланки у вигляді стічної, шахтної, кар'єрної чи дренажної води;

категорія якості води — показник ступеня забрудненості водного об'єкта, який визначається за сукупністю встановлених показників складу і властивостей води і дотримання якого є обов'язковим протягом визначеного часу;

випускання зворотних вод — відвід зворотних вод у водні об'єкти;

згінно-нагінні явища — це переміщення під впливом вітру водних мас з однієї частини водного об'єкта в іншу;

санітарно-гігієнічні нормативи якості води — науково обгрунтовані величини концентрації забруднюючих речовин та показники якості води (загальнофізичні, біологічні, хімічні, радіаційні), які не впливають прямо або опосередковано на життя та здоров'я населення;

рибогосподарські нормативи якості води — науково обгрунтовані величини концентрації забруднюючих речовин та показники якості води (загальнофізичні, біологічні, хімічні, радіаційні), які не впливають на збереження і відтворення промислово цінних видів риб;

контрольний створ — поперечний перетин водотоку, в якому здійснюється контроль за якістю води.

3. Планування заходів з охорони поверхневих вод, контроль за їх охороною та нормування ступенів очищення зворотних вод здійснюється відповідно до цих Правил.

4. Планування заходів з охорони поверхневих вод здійснюється виходячи з першочергового задоволення питних і господарсько-побутових потреб в рамках міжнародних, державних та регіональних програм використання, охорони та відтворення водних ресурсів. Під час розроблення цих заходів визначаються:

ділянки водних об'єктів, на яких регламентується відповідно до встановлених нормативів якості води;

показники, що характеризують якісний склад і властивості води на ділянках водних об'єктів;

джерела забруднення водних об'єктів (обсяги водокористування, скидання зворотних вод та забруднюючих речовин);

умови переведення якості води на певних ділянках водних об'єктів до вищих категорій якості;

обсяги водних ресурсів, необхідні для задоволення питних і господарсько-побутових потреб, а також потреб галузей економіки;

перелік робіт, спрямованих на запобігання шкідливої дії вод.

5. Проектування, будівництво, розширення, реконструкція, технічне переоснащення та капітальний ремонт об'єктів має здійснюватися за умови, що категорії якості води водних об'єктів, передбачені відповідними програмами використання, охорони та відтворення водних ресурсів, не погіршуються.

6. З урахуванням ступеня забрудненості водного об'єкта, його значення для соціально-економічного розвитку регіону, технічних та економічних можливостей в ослабленні антропогенного впливу та інших негативних факторів визначаються водні об'єкти та їх ділянки для першочергової реалізації заходів з охорони вод.

7. Нормування якості води водного об'єкта здійснюється шляхом встановлення сукупності допустимих значень показників її складу та властивостей, у межах яких забезпечуються безпечні умови водокористування і які встановлюються для води, що використовується для задоволення питних, господарсько-побутових і рекреаційних потреб, а також потреб рибного господарства.

На ділянках водних об'єктів, які знаходяться в межах населених пунктів, незалежно від цілей водокористування нормативи встановлюються як для води, що використовується для задоволення господарсько-побутових потреб.

8. Контрольний створ, у якому мають дотримуватися санітарно-гігієнічний та рибогосподарський нормативи якості води, визначається залежно від конкретних умов, але не нижче 500 метрів від місця скидання зворотних вод на ділянках водних об'єктів, які використовуються для задоволення питних і господарсько-побутових потреб, на відстані одного кілометра вище від найближчого за течією пункту водокористування, а на водоймах акваторії — в радіусі одного кілометра від пункту водокористування.

9. Місце скидання стічних вод повинне знаходитися нижче межі населеного пункту за течією водотоку на відстані, яка виключає вплив згінно-нагінних явищ.

10. Водокористувачі повинні забезпечувати дотримання відповідного санітарного стану на території, де розташовані їх об'єкти, і не допускати винесення через дощові каналізаційні мережі сміття, продуктів ерозії ґрунтів, сировини та відходів виробництва.

11. Забороняється скидання у водні об'єкти, на поверхню льодового покриву та водозбору, а також у каналізаційні мережі пульпи, концентрованих кубових залишків, шламів, інших технологічних і побутових твердих відходів.

12. На водних об'єктах та в їх прибережних захисних смугах не допускається миття транспортних засобів і техніки, а також проведення робіт, які можуть призвести до забруднення води.

13. Діяльність водокористувачів не повинна спричиняти збільшення донних відкладів або накопичення в них забруднюючих речовин, які можуть призвести до погіршення стану водних об'єктів.

У разі виявлення таких донних відкладів водокористувачі повинні забезпечити розчищення русла річки або ложа водойми та вжити заходів до запобігання подальшому замуленню і забрудненню водного об'єкта.

14. Для об'єктів і споруд, які є аварійно небезпечними (нафто- та продуктопроводи, нафто- та продуктоховища, накопичувачі стічних вод, каналізаційні колектори та очисні споруди, судна та інші плавучі засоби, нафтові свердловини, бурові платформи), повинні бути розроблені і впроваджені протиаварійні заходи, у тому числі плани ліквідації наслідків можливих аварій, перелік споруд і територій, які підлягають особливому захисту від забруднення (водозбори, пляжі тощо), порядок дій у разі виникнення аварійних ситуацій, перелік необхідних технічних засобів, способів збирання та

видаляння забруднюючих речовин, а також режим водокористування у разі аварійного забруднення водного об'єкта.

Плани ліквідації наслідків можливих аварій погоджуються із спеціально уповноваженими центральними органами виконавчої влади у галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів.

15. Скидання зворотних вод у водні об'єкти допускається тільки за умови одержання в установленому порядку дозволу на спеціальне водокористування.

16. Необхідний ступінь очищення зворотних вод, що скидаються у водні об'єкти, визначається нормативами гранично допустимого скидання (ГДС) забруднюючих речовин.

17. Граничний обсяг скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти встановлюється у дозволі на спеціальне водокористування.

18. Нормативи ГДС забруднюючих речовин встановлюються з метою поетапного поліпшення якості води і дотримання санітарно-гігієнічних нормативів у місцях розташування водозаборів, а рибогосподарських – у водних об'єктах комплексного використання.

19. Для комунальних споруд повного біологічного очищення стічних вод встановлюються такі нормативи гранично допустимого вмісту забруднюючих речовин (мг/л):

біохімічне споживання кисню (БСК₅) – не більш як 15;

хімічне споживання кисню – не більш як 80;

завислі речовини – не більш як 15.

Нормування гранично допустимого скидання інших забруднюючих речовин у водні об'єкти здійснюється органами, уповноваженими видавати дозвіл на спеціальне водокористування, за умови, що досягнута категорія якості води при цьому не погіршиться. {Абзац п'ятий пункту 19 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

20. Водокористувачі, які скидають промислові стічні води до каналізаційних мереж, повинні дотримуватися правил приймання стічних вод підприємств у комунальні та відомчі системи каналізації міст та селищ.

21. Встановлення обмежень на скидання забруднюючих речовин залежить від категорії якості поверхневих вод, передбаченої для окремих ділянок водного об'єкта.

22. Місця та періодичність відбору проб, перелік контрольованих показників встановлюються водокористувачами за погодженням з Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями.

{Пункт 22 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

23. Водокористувачі зобов'язані забезпечувати монтування та експлуатацію пристроїв, призначених для здійснення регулярного контролю за обсягами та якістю зворотних вод, а також сприяти працівникам контролюючих органів під час проведення перевірок і відбору проб у контрольних створах та в системах водовідводу, в тому числі за межами території, де розташовані їх об'єкти.

24. Держекоінспекція та її територіальні органи здійснюють державний контроль за станом охорони та раціонального використання вод, проведення заходів з охорони водних об'єктів від забруднення, засмічення та вичерпання, роботи очисних та інших водоохоронних споруд, з яких здійснюється скидання зворотних вод усіх категорій, дотримання встановленого режиму господарської діяльності у водоохоронних зонах та прибережних захисних смугах відповідно до законодавства.

{Пункт 24 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013}

25. Контроль за станом водних об'єктів здійснюється спеціально уповноваженими органами виконавчої влади у галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів.

Водокористувачі здійснюють контроль за якістю і кількістю скинутих у водні об'єкти зворотних вод і забруднюючих речовин.

Контроль за якістю води у транскордонних водних об'єктах здійснюється відповідно до міжнародних договорів.

МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ, БУДІВНИЦТВА ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

НАКАЗ

25.06.2014 № 179

Зареєстровано
в Міністерстві
юстиції України
3 вересня 2014 р.
за № 1062/25839

Про затвердження Порядку розроблення та затвердження технологічних нормативів використання питної води підприємствами, які надають послуги з централізованого водопостачання та/або водовідведення

{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства № 97 від 22.04.2016}

Відповідно до статті 40 Водного кодексу України, статті 29 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» та з метою забезпечення раціонального використання водних ресурсів, стимулювання діяльності суб'єктів господарювання до зменшення втрат питної води під час її виробництва, транспортування та розподілення, оптимізації собівартості послуг з централізованого водопостачання та водовідведення **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Порядок розроблення та затвердження технологічних нормативів використання питної води підприємствами, які надають послуги з централізованого водопостачання та/або водовідведення, що додається.

2. Цей Порядок не поширюється на суб'єктів господарювання, що розробляють технологічні нормативи використання води для внутрішньобудинкових систем водопостачання та водовідведення, систем централізованого опалення та постачання гарячої води.

3. Унести до Порядку розроблення та затвердження технологічних нормативів використання питної води, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 15 листопада 2004 року № 205, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 07 грудня 2004 року за № 1556/10155, такі зміни:

абзац перший викласти у такій редакції:

«Цей документ визначає єдиний порядок розроблення та затвердження технологічних нормативів використання питної води (далі — ТНВПВ) на підприємствах і в організаціях житлово-комунального господарства (далі — підприємства), крім суб'єктів господарювання, які надають послуги з централізованого водопостачання та/або водовідведення.»;

пункти 10, 12 викласти у такій редакції:

«10. Проекти методик розробки поточних ІТНВПВ та галузевих ТНВПВ погоджуються з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів та енергозбереження, і затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства»;

«12. Поточні ІТНВПВ розробляються кожним підприємством житлово-комунального господарства за методиками розробки поточних ІТНВПВ та/або за галузевими ТНВПВ, погоджуються зі структурними підрозділами органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій з питань охорони навколишнього

природного середовища, територіальними органами Держводагентства України і затверджуються органами місцевого самоврядування на строк до 5 років».

4. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 17 лютого 2004 року № 33 «Про затвердження Галузевих технологічних нормативів використання питної води на підприємствах водопровідно-каналізаційного господарства України», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 07 грудня 2004 року за № 1557/10156.

5. Управлінню водопровідно-каналізаційного господарства (Дзезик С.С.) разом із Департаментом нормативно-правового регулювання (Малашкін М.А.) подати цей наказ в установленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

6. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

7. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Білоусова А.Л.

Перший заступник Міністра
регіонального розвитку,
будівництва
та житлово-комунального
господарства

В.А. Негода

ПОГОДЖЕНО:

Перший заступник Голови
Спільного представницького органу
об'єднань профспілок

С.М. Кондрюк

Перший заступник Голови
Спільного представницького органу
сторони роботодавців на національному рівні

О. Мірошніченко

Виконавчий директор Всеукраїнської асоціації
органів місцевого самоврядування
"Асоціація міст України"

М.В. Пітцик

Перший заступник Голови
Держенергоефективності

В.В. Григоровський

Голова Національної комісії,
що здійснює державне регулювання
у сфері комунальних послуг

С.Л. Дунайло

Виконувач обов'язків Голови
Державного агентства водних ресурсів України

М.В. Яцюк

Міністр екології
та природних ресурсів України

А.В. Мохник

Голова Державної служби України
з питань регуляторної політики
та розвитку підприємництва

М.Ю. Бродський

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
регіонального розвитку,
будівництва
та житлово-комунального
господарства України
25.06.2014 № 179

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
3 вересня 2014 р.
за № 1062/25839

ПОРЯДОК
розроблення та затвердження технологічних нормативів використання питної води
підприємствами, які надають послуги з централізованого водопостачання та/або
водовідведення

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає процедуру розроблення та затвердження технологічних нормативів використання питної води підприємствами, які надають послуги з централізованого водопостачання (виробництво, транспортування та постачання питної води споживачам) та/або централізованого водовідведення (відведення та/або очищення комунальних та інших стічних вод) (далі – підприємство).

2. У цьому Порядку терміни вживаються в таких значеннях:

витоки води – мимовільне витікання води із різних частин водопровідної системи при порушенні її цілісності або герметичності;

втрати води – сукупність усіх видів витоків при виробництві, транспортуванні та постачанні питної води, у тому числі явних та невиявлених, а також необлікованих втрат води;

галузеві технологічні нормативи використання питної води (далі – галузеві ТНВПВ) – технологічні нормативи використання питної води, установлені в цілому для водопровідно-каналізаційного господарства України;

індивідуальні ТНВПВ (далі – ІТНВПВ) – технологічні нормативи використання питної води, установлені для кожного підприємства окремо;

необліковані втрати води – втрати води, які виникають внаслідок недосконалості роботи або відсутності засобів обліку, несанкціонованого відбору води, а також забору води для цілей пожежогасіння;

перспективні галузеві ТНВПВ – галузеві ТНВПВ, які мають бути досягнуті за рахунок удосконалення технологічних процесів підйому, виробництва та транспортування води у результаті впровадження енергоефективних технологій;

перспективні ІТНВПВ – ІТНВПВ, які мають бути досягнуті за рахунок удосконалення технологічних процесів підйому, виробництва та транспортування води у результаті впровадження енергоефективних технологій;

поточні галузеві ТНВПВ – галузеві ТНВПВ, що встановлюються для сучасного рівня технологій та стану систем водопостачання та водовідведення на основі узагальнення статистичних даних втрат та витрат питної води при господарській діяльності підприємств водопровідно-каналізаційного господарства України та застосовуються для обмеження рівня допустимих значень поточних ІТНВПВ втрат та витрат води;

{Абзац дев'ятий пункту 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства № 97 від 22.04.2016}

поточні ІТНВПВ – ІТНВПВ, розраховані для сучасного рівня технологій та існуючого стану систем водопостачання та водовідведення;

технологічні витрати води – обсяги витрат води при підйомі, виробництві, транспортуванні та її постачанні, витрат на власні потреби підприємства, на утримання зон санітарної охорони, обсяги яких встановлені відповідно до цього Порядку та затверджені технологічним регламентом підприємства;

{Абзац одинадцятий пункту 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства № 97 від 22.04.2016}

уповноважений орган – орган державного регулювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення, що здійснює державне регулювання комунальних послуг, – для підприємств, ліцензування діяльності яких здійснюється цим органом; орган місцевого самоврядування – для інших підприємств.

3. Інші терміни вживаються в значеннях, наведених у Водному кодексі України, Законах України «Про питну воду та питне водопостачання», «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг», Порядку

формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 01 червня 2011 року № 869, Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 1-водопровід «Звіт про роботу водопроводу (окремої водопровідної мережі)», затвердженій наказом Державного комітету статистики України від 20 липня 2005 року № 198, зареєстрованій у Міністерстві юстиції України 02 серпня 2005 року за № 841/11121.

II. Галузеві ТНВПВ

1. Галузеві ТНВПВ поділяються на: поточні галузеві ТНВПВ та перспективні галузеві ТНВПВ; галузеві ТНВПВ втрат води та галузеві ТНВПВ витрат води. Значення галузових ТНВПВ втрат води встановлюється окремо від значень галузових ТНВПВ витрат води.

{Пункт 1 розділу II в редакції Наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства № 97 від 22.04.2016}

2. Значення поточних галузових ТНВПВ втрат води становить 280 м^{-3} на 1000 м^{-3} піднятої води, а для систем, у яких загальна протяжність водоводів становить більше 25% від загальної довжини мереж, — 300 м^{-3} на 1000 м^{-3} піднятої води.

3. Значення перспективних галузових ТНВПВ втрат води, яке повинне бути досягнуте у 2030 році, становить 150 м^{-3} на 1000 м^{-3} піднятої води.

4. Значення поточних галузових ТНВПВ технологічних витрат води становить:

для підприємств, які використовують покупну воду, — 45 м^{-3} на 1000 м^{-3} піднятої води;

для підприємств, які використовують воду з підземних водозаборів без очищення, — 50 м^{-3} на 1000 м^{-3} піднятої води;

для підприємств, які використовують воду з підземних водозаборів і мають в технологічній схемі очищення фільтри знезалізнення, — 110 м^{-3} на 1000 м^{-3} піднятої води;

для підприємств, які використовують воду з поверхневих водозаборів і мають в технологічній схемі очищення швидкі фільтри, — 140 м^{-3} на 1000 м^{-3} піднятої води;

для підприємств, які використовують воду з поверхневих водозаборів і мають в технологічній схемі очищення контактні освітлювачі, — 185 м^{-3} на 1000 м^{-3} піднятої води.

Якщо підприємство має декілька типів водозаборів, то граничнодопустимий рівень технологічних витрат розраховується пропорційно кількості води, піднятої з кожного з них.

{Розділ II доповнено новим пунктом 4 згідно з Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства № 97 від 22.04.2016}

5. Значення перспективних галузових ТНВПВ технологічних витрат води становить:

для підприємств, які використовують покупну воду, — $40 \text{ м}^{-3}/\text{тис. м}^{-3}$;

для підприємств, які використовують воду з підземних водозаборів без очищення, — $44 \text{ м}^{-3}/\text{тис. м}^{-3}$;

для підприємств, які використовують воду з підземних водозаборів і мають в технологічній схемі очищення фільтри знезалізнення, — $75 \text{ м}^{-3}/\text{тис. м}^{-3}$;

для підприємств, які використовують воду з поверхневих водозаборів і мають в технологічній схемі очищення швидкі фільтри, — $90 \text{ м}^{-3}/\text{тис. м}^{-3}$;

для підприємств, які використовують воду з поверхневих водозаборів і мають в технологічній схемі очищення контактні освітлювачі, — $110 \text{ м}^{-3}/\text{тис. м}^{-3}$.

Якщо підприємство має декілька типів водозаборів, то значення перспективних галузових ТНВПВ технологічних витрат води розраховується пропорційно кількості води, піднятої з кожного з них.

{Розділ II доповнено новим пунктом 5 згідно з Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства № 97 від 22.04.2016}

6. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України переглядає значення встановлених галузових ТНВПВ один раз на 5 років.

III. Індивідуальні ТНВПВ

1. ІТНВПВ поділяються на поточні та перспективні ІТНВПВ.

2. Поточні ІТНВПВ застосовуються для:

планування й організації контролю за водогосподарською діяльністю;

визначення обсягів реалізації послуг з централізованого водопостачання та водовідведення для визначення їх собівартості та тарифів на ці послуги;

визначення нормативних обсягів використання питної води підприємством;

визначення додаткових об'ємів питної води та стічних вод, які надходять до системи водовідведення понад обсяги реалізації послуг з централізованого водовідведення;

обґрунтування потреби у воді для отримання дозволів на спеціальне водокористування.

3. ІТНВПВ встановлюються у таких одиницях:

для втрат питної води в системах водопостачання — у м^{-3} на 1000 м^{-3} піднятої води;

для технологічних витрат питної води в системах водопостачання — у м^{-3} на 1000 м^{-3} піднятої води;

для технологічних витрат питної води в системах водовідведення — у м⁻³ на 1000 м⁻³ відведених стічних вод.

4. ІТНВПВ встановлюються для:

втрат питної води;

технологічних витрат питної води в системах водопостачання;

технологічних витрат питної води в системах водовідведення.

5. Поточні ІТНВПВ не повинні перевищувати значень поточних галузевих ТНВПВ, встановлених у розділі II цього Порядку, крім випадку, передбаченого підпунктом 3 пункту 10 розділу III цього Порядку.

{Пункт 5 розділу III в редакції Наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства № 97 від 22.04.2016}

6. Поточні ІТНВПВ технологічних витрат визначаються з урахуванням особливостей підйому, виробництва питної води, транспортування води, збору та очищення стічних вод, передбачених у технологічному регламенті підприємства.

{Пункт 6 розділу III в редакції Наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства № 97 від 22.04.2016}

7. Перспективні ІТНВПВ втрат води розраховуються підприємством, виходячи з умови досягнення перспективних галузевих ТНВПВ, визначених в пункті 3 розділу II цього Порядку, за формулою

де	$T_{\text{пер}}$	-	проміжок часу (в роках) до досягнення галузевих перспективних ІТНВПВ (до 2030 року);
	$T_{\text{пот}}$	-	тривалість періоду, на який були затверджені попередні значення поточних ІТНВПВ;
	$W_{\text{пер}}, W_{\text{пот}}$	-	відповідно перспективні галузеві ТНВПВ та попередньо затверджені поточні ІТНВПВ.

8. Перспективні ІТНВПВ технологічних витрат встановлюються у порядку, визначеному для ТНВПВ втрат води пунктом 7 цього розділу, а у випадках зміни технології підйому, виробництва питної води, транспортування води, збору та/або очищення стічних вод — шляхом повторного розрахунку поточних ІТНВПВ технологічних витрат з урахуванням нових технологій.

{Пункт 8 розділу III в редакції Наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства № 97 від 22.04.2016}

9. Розрахунок ІТНВПВ здійснюється підприємствами самостійно або на підставі договорів з іншими суб'єктами господарювання, укладених відповідно до законодавства.

10. Для погодження та встановлення ІТНВПВ підприємство подає такі документи:

1) розрахунки ІТНВПВ, які прошиваються, а сторінки яких нумеруються. Ці розрахунки скріплюються печаткою підприємства і є невід'ємною частиною погодження ІТНВПВ;

2) документи, що підтверджують достовірність використаних у розрахунках поточних ІТНВПВ вихідних даних (дані звітності, довідки, за необхідності проектні матеріали), а також (за необхідності) план заходів, спрямованих на підвищення ефективності використання питної води підприємством, із зазначенням показників перспективних ІТНВПВ (за роками); при повторному погодженні підприємство надає звіт щодо результатів виконання зазначеного плану заходів;

3) у разі необхідності фактичні дані інструментального аналізу технологічних витрат і втрат, зафіксованих засобами обліку (за наявності засобів обліку) за останній рік. При значній відмінності фактично виміряних і розрахованих поточних ІТНВПВ рішення щодо застосування того чи іншого значення приймає уповноважений орган.

11. Поточні ІТНВПВ підприємства погоджуються структурним підрозділом органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим, обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій з питань охорони навколишнього природного середовища та територіальним органом Держводагентства України або Головою Республіканського комітету Автономної Республіки Крим по водогосподарському будівництву та зрошуваному землеробству, після чого встановлюються уповноваженим органом відповідно до законодавства строком на п'ять років.

Форми титульних сторінок погодження поточних ІТНВПВ наведено у додатках 1 та 2 до цього Порядку.

12. У разі якщо протягом дії перспективних ІТНВПВ підприємство не довело значення поточних ІТНВПВ до рівня перспективних ІТНВПВ, уповноважений орган приймає рішення щодо встановлення наступного поточного ІТНВПВ такому підприємству.

13. Для підприємств, які окремо реалізують воду, що за своєю якістю не відповідає вимогам до питної води, технологічні нормативи використання такої води розраховуються та затверджуються окремо. Розрахунки проводяться з урахуванням особливостей процесів її виробництва і розподілення.

14. Підставою для дострокового перегляду або внесення змін до ІТНВПВ підприємства можуть бути: зміни чинного законодавства України у сфері водопровідно-каналізаційного господарства;

зміна технології виробництва питної води;
зміни в технічному стані та кількості мереж і споруд водопостачання та водовідведення (збільшення чи зменшення кількості мереж і споруд на 10 і більше відсотків від загальної кількості мереж і споруд);
зміни технології очищення води, стічних вод та обробки осадів;
значна відмінність фактично виміряних і розрахованих ІТНВПВ;
зміна кількості засобів обліку води (не менше ніж на 10 %).

Заступник начальника
Управління
водопровідно-каналізаційного
господарства -
начальник відділу розвитку
водопровідно — каналізаційного
господарства

Т.А. Медведь

Додаток 1
до Порядку розроблення та затвердження технологічних
нормативів використання питної води підприємствами,
які надають послуги з централізованого водопостачання
та/або водовідведення
(пункт 11 розділу III)

ВСТАНОВЛЕНО

рішенням органу державного регулювання у сфері
централізованого водопостачання та водовідведення, що
здійснює державне регулювання комунальних послуг

№ _____

ПОГОДЖЕНО

Керівник структурного підрозділу органу
виконавчої влади Автономної Республіки Крим,
обласної, Київської та Севастопольської міських
державних адміністрацій з питань охорони
навколишнього природного середовища

« ____ » _____ 20__ року

М. П.

ПОГОДЖЕНО

Керівник територіального органу Державного агентства
водних ресурсів України або Голова Республіканського
комітету Автономної Республіки Крим по
водогосподарському будівництву та зрошуваному
землеробству

« ____ » _____ 20__ року

М. П.

ПОТОЧНІ ІНДИВІДУАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЧНІ НОРМАТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ПИТНОЇ ВОДИ

затверджені « ____ » _____ 20__ року

на строк до « ____ » _____ 20__ року

Найменування підприємства _____

Реквізити підприємства _____

Управління, об'єднання тощо _____

Код КВЕД _____

Область, район _____

Місцезнаходження підприємства _____

Посада й телефон посадової особи, що відповідає за водокористування

Головний інженер _____
(підпис) (П.І.Б.)

Керівник підприємства _____
(підпис) (П.І.Б.)

М. П. « ____ » _____ 20__ року

Додаток 2
до Порядку розроблення та
затвердження технологічних
нормативів використання питної води
підприємствами, які надають послуги
з централізованого водопостачання та/
або водовідведення
(пункт 11 розділу III)

ВСТАНОВЛЕНО
рішенням органу місцевого
самоврядування
від _____ № _____

ПОГОДЖЕНО

Керівник структурного підрозділу
органу виконавчої влади Автономної
Республіки Крим, обласної, Київської
та Севастопольської міських
державних адміністрацій з питань
охорони навколишнього природного
середовища

_____ «___» _____ 20__ року

М. П.

ПОГОДЖЕНО

Керівник територіального органу Державного
агентства водних ресурсів України або Голова
Республіканського комітету Автономної
Республіки Крим по водогосподарському
будівництву та зрошуваному землеробству

_____ «___» _____ 20__ року

М. П.

**ПОТОЧНІ ІНДИВІДУАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЧНІ
НОРМАТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ПИТНОЇ ВОДИ**

затверджені «___» _____ 20__ року

на термін до «___» _____ 20__ року

Найменування підприємства _____

Реквізити підприємства _____

Управління, об'єднання тощо _____

Код КВЕД _____

Область, район _____

Місцезнаходження водокористувача _____

Посада й телефон посадової особи, що відповідає за водокористування

Головний інженер _____
(підпис) (П. І. Б.)

Керівник підприємства _____
(підпис) (П. І. Б.)

М. П. «___» _____ 20__ року

Нормативно-правова база у сфері земельних відносин

Про землеустрій

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 36, ст.282)
{Із змінами, внесеними згідно із Законами

[№ 1066-VI від 05.03.2009](#), ВВР, 2009, № 29, ст.396
[№ 1443-VI від 04.06.2009](#), ВВР, 2009, № 47-48, ст.719
[№ 1702-VI від 05.11.2009](#), ВВР, 2010, № 5, ст.40
[№ 3038-VI від 17.02.2011](#), ВВР, 2011, № 34, ст.343
[№ 3123-VI від 03.03.2011](#), ВВР, 2011, № 37, ст.376
[№ 3613-VI від 07.07.2011](#), ВВР, 2012, № 8, ст.61
[№ 3774-VI від 22.09.2011](#), ВВР, 2012, № 21, ст.193
[№ 4444-VI від 23.02.2012](#), ВВР, 2012, № 49, ст.555
[№ 5003-VI від 21.06.2012](#), ВВР, 2013, № 19-20, ст.189
[№ 5245-VI від 06.09.2012](#), ВВР, 2013, № 36, ст.472
[№ 5394-VI від 02.10.2012](#), ВВР, 2013, № 40, ст.534
[№ 5395-VI від 02.10.2012](#), ВВР, 2013, № 40, ст.535
[№ 5462-VI від 16.10.2012](#), ВВР, 2014, № 6-7, ст.80
[№ 365-VII від 02.07.2013](#), ВВР, 2014, № 14, ст.248
[№ 367-VII від 02.07.2013](#), ВВР, 2014, № 17, ст.588
[№ 191-VIII від 12.02.2015](#), ВВР, 2015, № 21, ст.133
[№ 497-VIII від 02.06.2015](#), ВВР, 2015, № 31, ст.293
[№ 863-VIII від 08.12.2015](#), ВВР, 2016, № 4, ст.38
[№ 1817-VIII від 17.01.2017](#), ВВР, 2017, № 9, ст.68
№ 2059-VIII (2059-19) від 23.05.2017, ВВР, 2017, N 29, ст.315}

{У тексті Закону слова «адміністративно-територіальне утворення» у всіх відмінках замінено словами «адміністративно-територіальна одиниця» у відповідному відмінку і числі згідно із Законом № 3613-VI від 07.07.2011}

Цей Закон визначає правові та організаційні основи діяльності у сфері землеустрою і спрямований на регулювання відносин, які виникають між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами із забезпечення сталого розвитку землекористування.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні терміни та їх визначення

У цьому Законі наведені нижче основні терміни вживаються в такому значенні:

види робіт із землеустрою — обстежувальні, вишукувальні, топографо-геодезичні, картографічні, проектні та проектно-вишукувальні роботи, що виконуються з метою складання документації із землеустрою;

діяльність у сфері землеустрою — наукова, технічна, виробнича та управлінська діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб, що здійснюється при землеустрої;

документація із землеустрою (землевпорядна документація) — затверджені в установленому порядку текстові та графічні матеріали, якими регулюється використання та охорона земель державної, комунальної та приватної власності, а також матеріали обстеження і розвідування земель, авторського нагляду за виконанням проектів тощо;

{Абзац четвертий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

заходи із землеустрою — передбачені документацією із землеустрою роботи щодо раціонального використання та охорони земель, формування та організації території об'єкта землеустрою з урахуванням їх цільового призначення, обмежень у використанні та обмежень (обтяжень) правами інших осіб (земельних сервітутів), збереження і підвищення родючості ґрунтів;

землеустрій — сукупність соціально-економічних та екологічних заходів, спрямованих на регулювання земельних відносин та раціональну організацію території адміністративно-територіальних одиниць, суб'єктів господарювання, що здійснюються під впливом суспільно-виробничих відносин і розвитку продуктивних сил;

масив земель сільськогосподарського призначення — сукупність земель та земельних ділянок сільськогосподарського призначення, що складаються з сільськогосподарських та необхідних для їх обслуговування несільськогосподарських угідь (земель під польовими дорогами, меліоративними системами, господарськими шляхами, прогонами, лінійними об'єктами, об'єктами інженерної інфраструктури, а також ярами, заболоченими землями, іншими угіддями, що розташовані всередині земельного масиву), мають спільні межі та обмежені природними та/або штучними елементами рельєфу (автомобільними дорогами загального користування, полезахисними лісовими смугами та іншими захисними насадженнями, водними об'єктами тощо);

{Статтю 1 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

межування земель — комплекс робіт із встановлення чи відновлення в натурі (на місцевості) меж адміністративно-територіальних одиниць, меж земельних ділянок власників, землекористувачів, у тому числі орендарів, із закріпленням їх межовими знаками встановленого зразка;

план земельної ділянки — графічне зображення, що відображає місцезнаходження, зовнішні межі земельної ділянки та межі земель, обмежених у використанні і обмежених (обтяжених) правами інших осіб (земельних сервітутів), а також розміщення об'єктів нерухомого майна, природних ресурсів на земельній ділянці;

проект землеустрою — сукупність економічних, проектних і технічних документів щодо обґрунтування заходів з використання та охорони земель, які передбачається здійснити за таким проектом;

{Абзац десятий статті 1 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

робочий проект землеустрою — сукупність економічних, проектних і технічних документів з використання та охорони земель, що включає розрахунки, опис, креслення технічних рішень, кошторис, реалізацію яких передбачається здійснити протягом строку, встановленого цим проектом;

{Абзац одинадцятий статті 1 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

стале землекористування — використання земель, що визначається тривалим користуванням земельною ділянкою без зміни її цільового призначення, погіршення її якісних характеристик та забезпечує оптимальні параметри екологічних і соціально-економічних функцій територій;

{Абзац дванадцятий статті 1 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

технічна документація із землеустрою — сукупність текстових та графічних матеріалів, що визначають технічний процес проведення заходів з використання та охорони земель без застосування елементів проектування;

{Статтю 1 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

цільове призначення земельної ділянки — використання земельної ділянки за призначенням, визначеним на підставі документації із землеустрою у встановленому законодавством порядку;

черезсмулля — розташування між декількома земельними ділянками, що належать на праві власності одній особі і розташовані в одному масиві земель сільськогосподарського призначення, земельних ділянок, що належать на праві власності іншій особі.

{Статтю 1 доповнено абзацом п'ятнадцятим згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 2. Призначення землеустрою

Землеустрій забезпечує:

а) реалізацію державної політики щодо використання та охорони земель, здійснення земельної реформи, вдосконалення земельних відносин, наукове обґрунтування розподілу земель за цільовим призначенням з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів, формування раціональної системи землеволодіння і землекористування, створення екологічно сталих агроландшафтів тощо;

б) надання інформації для правового, економічного, екологічного і містобудівного механізмів регулювання земельних відносин на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях шляхом встановлення особливого режиму та умов використання й охорони земель;

в) встановлення і закріплення на місцевості меж адміністративно-територіальних одиниць, територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, меж земельних ділянок власників і землекористувачів;

г) прогнозування, планування і організацію раціонального використання та охорони земель на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях;

г) організацію території сільськогосподарських підприємств, установ і організацій з метою створення просторових умов для еколого-економічної оптимізації використання та охорони земель сільськогосподарського призначення, впровадження прогресивних форм організації управління

землекористуванням, удосконалення структури і розміщення земельних угідь, посівних площ, системи сівозміни, сінокосо- і пасовищезміни;

д) розробку і здійснення системи заходів із землеустрою для збереження природних ландшафтів, відновлення та підвищення родючості ґрунтів, рекультивації порушених земель і землювання малопродуктивних угідь, захисту земель від ерозії, підтоплення, висушення, зсувів, вторинного засолення, закислення, заболочення, ущільнення, забруднення промисловими відходами та хімічними речовинами тощо, консервації деградованих і малопродуктивних земель, запобігання іншим негативним явищам;

е) організацію території підприємств, установ і організацій з метою створення умов сталого землекористування та встановлення обмежень і обтяжень (земельних сервітутів) у використанні та охороні земель несільськогосподарського призначення;

є) отримання інформації щодо кількості та якості земель, їхнього стану та інших даних, необхідних для ведення державного земельного кадастру, моніторингу земель, здійснення державного контролю за використанням та охороною земель.

Стаття 3. Система землеустрою

Система землеустрою включає:

- а) законодавчо визначену діяльність у сфері землеустрою;
- б) органи, що здійснюють державне регулювання у сфері землеустрою;
- в) організацію, регулювання та управління у сфері землеустрою;
- г) здійснення землеустрою на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях (далі — загальнодержавному, регіональному і місцевому рівнях);
- ґ) державний і самоврядний контроль за здійсненням землеустрою;
- д) наукове, кадрове та фінансове забезпечення землеустрою;
- е) суб'єкти та об'єкти землеустрою.

Стаття 4. Суб'єкти землеустрою

Суб'єктами землеустрою є:

органи державної влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування;

{Абзац другий статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3123-VI від 03.03.2011}

юридичні та фізичні особи, які здійснюють землеустрій;

землевласники та землекористувачі.

Стаття 5. Об'єкти землеустрою

Об'єктами землеустрою є:

територія України;

території адміністративно-територіальних одиниць або їх частин;

території землеволодінь та землекористувань чи окремі земельні ділянки.

Стаття 6. Принципи землеустрою

Землеустрій базується на таких принципах:

- а) дотримання законності;
- б) забезпечення науково обґрунтованого розподілу земельних ресурсів між галузями економіки з метою раціонального розміщення продуктивних сил, комплексного економічного і соціального розвитку регіонів, формування сприятливого навколишнього природного середовища;
- в) організації використання та охорони земель із врахуванням конкретних зональних умов, узгодженості екологічних, економічних і соціальних інтересів суспільства, які забезпечують високу економічну і соціальну ефективність виробництва, екологічну збалансованість і стабільність довкілля та агроландшафтів;
- г) створення умов для реалізації органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами їхніх конституційних прав на землю;
- ґ) забезпечення пріоритету сільськогосподарського землеволодіння і землекористування;
- д) забезпечення пріоритету вимог екологічної безпеки, охорони земельних ресурсів і відтворення родючості ґрунтів, продуктивності земель сільськогосподарського призначення, встановлення режиму природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.

Стаття 7. Правова основа землеустрою

Правову основу землеустрою становлять Конституція України, Земельний кодекс України, закони України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність», «Про планування і забудову територій», цей Закон, закони України та інші нормативно-правові акти.

Розділ II

ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ЗЕМЛЕУСТРОЮ

Стаття 8. Органи, що здійснюють регулювання у сфері землеустрою

Регулювання у сфері землеустрою здійснюють Верховна Рада України, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, місцеві державні адміністрації, а також центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин, центральні органи виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері земельних відносин та у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі у межах повноважень, встановлених законом.

{Частина перша статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

Стаття 9. Повноваження Верховної Ради України у сфері землеустрою

До повноважень Верховної Ради України у сфері землеустрою належать:

- а) визначення засад державної політики у галузі використання та охорони земель;
- б) затвердження документації із землеустрою щодо визначення та встановлення в натурі (на місцевості) державного кордону України;
- в) затвердження загальнодержавних програм щодо використання та охорони земель;
- г) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до Конституції України.

Стаття 10. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері землеустрою

До повноважень Кабінету Міністрів України у сфері землеустрою належать:

- а) реалізація державної політики у галузі використання та охорони земель;
- б) організація здійснення землеустрою;
- в) забезпечення виконання загальнодержавних програм використання та охорони земель;

{Пункт «в» статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

- г) затвердження в межах своїх повноважень нормативно-правових актів з питань землеустрою;

{Пункт «г» статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

- г) координація діяльності органів виконавчої влади з питань землеустрою;

{Пункт «д» статті 10 виключено на підставі Закону № 5462-VI від 16.10.2012}

- е) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

Стаття 11. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим у сфері землеустрою

До повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим на території республіки у сфері землеустрою належать:

- а) забезпечення реалізації державної політики у галузі використання та охорони земель;
- б) розроблення, затвердження та участь у реалізації республіканських програм використання та охорони земель, підвищення родючості ґрунтів відповідно до загальнодержавних програм;
- в) погодження та участь у реалізації загальнодержавних програм використання та охорони земель у межах території Автономної Республіки Крим;
- г) координація діяльності районних і міських (міст республіканського значення) рад у сфері землеустрою;
- г) координація діяльності місцевих органів земельних ресурсів і контролю за використанням та охороною земель;
- д) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

Стаття 12. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим у сфері землеустрою

До повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим у сфері землеустрою належать:

- а) забезпечення реалізації державної політики у галузі використання та охорони земель;
- б) участь у розробленні та забезпеченні виконання загальнодержавних та республіканських програм щодо використання та охорони земель;
- в) координація діяльності державних органів земельних ресурсів;
- г) координація здійснення землеустрою і державного контролю за використанням та охороною земель;

- г) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

Стаття 13. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері землеустрою

До повноважень місцевих державних адміністрацій у сфері землеустрою належать:

- а) забезпечення реалізації державної політики у галузі використання та охорони земель;
- б) участь у розробленні та забезпеченні виконання загальнодержавних і регіональних (республіканських) програм щодо використання та охорони земель;
- в) координація діяльності державних органів земельних ресурсів;
- г) координація здійснення землеустрою і державного контролю за використанням та охороною земель;

- г) інформування населення про заходи, передбачені землеустроєм;
- д) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

Стаття 13-¹. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин, у сфері землеустрою

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин, у сфері землеустрою, належать:

- а) затвердження нормативно-правових актів, державних стандартів, норм і правил у сфері землеустрою;
- б) забезпечення розроблення та реалізації загальнодержавних і регіональних програм з питань землеустрою;
- в) забезпечення здійснення землеустрою;
- г) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

{Закон доповнено статтею 13-¹ згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

Стаття 14. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, у сфері землеустрою

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, у сфері землеустрою, належать:

- а) внесення пропозицій про формування державної політики у сфері землеустрою і забезпечення її реалізації;
- б) участь у розробленні та реалізації загальнодержавних і регіональних програм використання та охорони земель;

{Пункт «б» статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 365-VII від 02.07.2013}

- в) здійснення землеустрою, у тому числі забезпечення проведення державної інвентаризації земель;

г) здійснення сертифікації інженерів-землевпорядників, утворення Кваліфікаційної комісії та ведення Державних реєстрів сертифікованих інженерів-землевпорядників та інженерів-геодезистів;

{Пункт «г» статті 14 в редакції Законів № 365-VII від 02.07.2013, № 367-VII від 02.07.2013}

- г) розроблення в установленому законодавством порядку нормативно-технічних документів, державних стандартів, норм і правил;

д) створення інформаційної бази даних з питань землеустрою;

- е) проведення державної експертизи документації із землеустрою у випадках та порядку, передбачених законом;

{Пункт «е» статті 14 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

- е) організація, у тому числі за участю іноземних наукових установ та організацій, наукових досліджень з питань землеустрою;

ж) забезпечення створення, формування і ведення Державного фонду документації із землеустрою;

ж-¹) здійснення державного нагляду у сфері землеустрою;

{Статтю 14 доповнено пунктом «ж-¹» згідно із Законом № 367-VII від 02.07.2013}

- з) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

{Стаття 14 із змінами, внесеними згідно із Законами № 4444-VI від 23.02.2012, № 5394-VI від 02.10.2012; в редакції Закону № 5462-VI від 16.10.2012}

Стаття 14-¹. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, у сфері землеустрою

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, у сфері землеустрою:

- а) організовує та здійснює державний нагляд (контроль) у частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій та форм власності, у тому числі за проведенням землеустрою, виконанням заходів, передбачених проектами землеустрою, зокрема за дотриманням власниками та користувачами земельних ділянок вимог, визначених у проектах землеустрою;

- б) вирішує інші питання у сфері землеустрою відповідно до закону.

{Закон доповнено статтею 14-¹ згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

Стаття 15. Повноваження обласних рад у сфері землеустрою

До повноважень обласних рад у сфері землеустрою належать:

- а) забезпечення реалізації державної політики в галузі використання та охорони земель;
- б) координація діяльності місцевих органів земельних ресурсів;
- в) затвердження та участь у реалізації регіональних програм використання та охорони земель, підвищення родючості ґрунтів;
- г) організація землеустрою;
- г) координація робіт із землеустрою;

д) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

Стаття 16. Повноваження Київської і Севастопольської міських рад у сфері землеустрою

До повноважень Київської і Севастопольської міських рад у сфері землеустрою на їх території належать:

- а) розробка, затвердження і реалізація цільових програм, схем та проектів землеустрою щодо використання та охорони земель;
- б) організація здійснення землеустрою;
- в) організація і здійснення контролю за використанням та охороною земель комунальної власності при проведенні землеустрою;
- г) координація діяльності місцевих органів земельних ресурсів;
- г) інформування населення про заходи, передбачені землеустроєм;
- д) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

Стаття 17. Повноваження районних рад у сфері землеустрою

До повноважень районних рад у сфері землеустрою на території району належать:

- а) забезпечення реалізації державної політики в галузі використання та охорони земель;
- б) координація діяльності місцевих органів земельних ресурсів;
- в) організація землеустрою та затвердження землевпорядних проектів;
- г) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

Стаття 18. Повноваження районних у містах рад у сфері землеустрою

Повноваження районних у містах рад у сфері землеустрою визначаються міськими радами.

Стаття 19. Повноваження сільських, селищних, міських рад у сфері землеустрою

До повноважень сільських, селищних, міських рад у сфері землеустрою на території сіл, селищ, міст належать:

- а) організація і здійснення землеустрою;
- б) здійснення контролю за впровадженням заходів, передбачених документацією із землеустрою;
- в) координація здійснення землеустрою та контролю за використанням і охороною земель комунальної власності;
- г) інформування населення про заходи, передбачені землеустроєм;
- г) вирішення інших питань у сфері землеустрою відповідно до закону.

Розділ III ОРГАНІЗАЦІЯ І РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЛЕУСТРОЮ

Стаття 20. Обов'язковість землеустрою

Землеустрій проводиться в обов'язковому порядку на землях усіх категорій незалежно від форми власності в разі:

- а) розробки документації із землеустрою щодо організації раціонального використання та охорони земель;
- б) встановлення та зміни меж об'єктів землеустрою, у тому числі визначення та встановлення в натурі (на місцевості) державного кордону України;
- в) надання, вилучення (викупу), відчуження земельних ділянок;
- г) встановлення в натурі (на місцевості) меж земель, обмежених у використанні і обмежених (обтяжених) правами інших осіб (земельні сервітути);
- г) організації нових і впорядкування існуючих об'єктів землеустрою;
- д) виявлення порушених земель і земель, що зазнають впливу негативних процесів, та проведення заходів щодо їх відновлення чи консервації, рекультивації порушених земель, землювання малопродуктивних угідь, захисту земель від ерозії, підтоплення, заболочення, вторинного засолення, висушення, ущільнення, забруднення промисловими відходами, радіоактивними і хімічними речовинами та інших видів деградації, консервації деградованих і малопродуктивних земель.

Заходи, передбачені затвердженою в установленому порядку документацією із землеустрою, є обов'язковими для виконання органами державної влади та органами місцевого самоврядування, власниками землі, землекористувачами, у тому числі орендарями.

Власники землі, землекористувачі, у тому числі орендарі, при здійсненні землеустрою зобов'язані забезпечити доступ розробникам документації із землеустрою до своїх земельних ділянок, що підлягають землеустрою.

Стаття 21. Організація і планування землеустрою

Організацію і планування землеустрою на загальнодержавному і місцевому рівнях здійснюють Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідно до повноважень, встановлених Конституцією України, Земельним кодексом України, цим Законом та іншими законами України.

Стаття 22. Підстави проведення землеустрою

Землеустрій здійснюється на підставі:

- а) рішень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо проведення робіт із землеустрою;
- б) укладених договорів між юридичними чи фізичними особами (землевласниками і землекористувачами) та розробниками документації із землеустрою;
- в) судових рішень.

Рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування про надання дозволу на розробку документації із землеустрою приймається виключно у строки та лише у випадках, передбачених цим Законом та Земельним кодексом України. Зазначене рішення надається безоплатно та має необмежений строк дії.

{Статтю 22 доповнено частиною другою згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 23. Нормативно-правові акти з питань здійснення землеустрою

Нормативно-правові акти з питань здійснення землеустрою встановлюють порядок організації, державні стандарти, норми і правила виконання робіт із землеустрою, їх склад і зміст.

Нормативно-правові акти з питань здійснення землеустрою є обов'язковими до виконання всіма суб'єктами землеустрою.

Стаття 24. Державні стандарти, норми і правила у сфері землеустрою

Державні стандарти, норми і правила у сфері землеустрою встановлюють комплекс якісних та кількісних показників, параметрів, що регламентують розробку і реалізацію документації із землеустрою з урахуванням екологічних, економічних, соціальних, природно-кліматичних та інших умов.

Державні стандарти, норми і правила у сфері землеустрою розробляються і затверджуються в установленому законом порядку.

Стаття 25. Документація із землеустрою

Документація із землеустрою розробляється у вигляді схеми, проекту, робочого проекту або технічної документації.

Види документації із землеустрою:

- а) схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць;
 - б) проекти землеустрою щодо встановлення (зміни) меж адміністративно-територіальних одиниць;
 - в) проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів;
 - г) проекти землеустрою щодо приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій;
 - г) проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок;
 - д) проекти землеустрою щодо впорядкування території для містобудівних потреб;
 - е) проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь;
 - є) проекти землеустрою щодо впорядкування території населених пунктів;
 - ж) проекти землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв);
 - з) робочі проекти землеустрою;
 - и) технічна документація із землеустрою щодо визначення та встановлення в натурі (на місцевості) державного кордону України;
 - і) технічна документація із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості);
 - ї) технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту;
 - й) технічна документація із землеустрою щодо поділу та об'єднання земельних ділянок;
 - к) технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель.
- Види документації із землеустрою та їх склад встановлюються виключно цим Законом.
- Відповідність документації із землеустрою положенням нормативно-технічних документів, державних стандартів, норм і правил у сфері землеустрою засвідчується:
- у паперовій формі – підписом та особистою печаткою сертифікованого інженера-землевпорядника, який відповідає за якість робіт із землеустрою;
 - в електронній формі – електронним цифровим підписом сертифікованого інженера-землевпорядника, який відповідає за якість робіт із землеустрою, згідно із законодавством про використання електронного цифрового підпису.

{Стаття 25 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3613-VI від 07.07.2011, № 5003-VI від 21.06.2012, № 5245-VI від 06.09.2012, № 5394-VI від 02.10.2012, в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 26. Замовники і розробники документації із землеустрою

Замовниками документації із землеустрою можуть бути органи державної влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, землевласники і землекористувачі.

{Частина перша статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3123-VI від 03.03.2011}

Розробниками документації із землеустрою є:

юридичні особи, що володіють необхідним технічним і технологічним забезпеченням та у складі яких працює за основним місцем роботи не менше двох сертифікованих інженерів-землевпорядників, які є відповідальними за якість робіт із землеустрою;

фізичні особи — підприємці, які володіють необхідним технічним і технологічним забезпеченням та є сертифікованими інженерами-землевпорядниками, відповідальними за якість робіт із землеустрою.

{Частина друга статті 26 в редакції Законів № 5394-VI від 02.10.2012, № 367-VII від 02.07.2013}

Взаємовідносини замовників і розробників документації із землеустрою регулюються законодавством України і договором.

Подання документації із землеустрою до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, для внесення відомостей до Державного земельного кадастру від імені замовника документації здійснюється її розробником, якщо інше не встановлено договором.

{Статтю 26 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 3613-VI від 07.07.2011; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

Стаття 27. Права та обов'язки замовників документації із землеустрою

Замовники документації із землеустрою мають право:

- а) доручати розробникам виконання робіт із землеустрою;
 - б) встановлювати наукові, технічні, економічні та інші вимоги до документації із землеустрою;
 - в) визначати строк виконання робіт і порядок розгляду документації із землеустрою;
 - г) визначати за погодженням із розробником документації із землеустрою вартість робіт із землеустрою і порядок їх оплати;
 - г) виступати власником документації із землеустрою;
 - д) проводити індексацію вартості виконаних робіт із землеустрою в порядку, встановленому законом;
 - е) здійснювати контроль за виконанням робіт із землеустрою в порядку, встановленому законом.
- Замовники документації із землеустрою за рахунок власних коштів мають право на вибір розробника та укладення з ним договору, якщо інше не передбачено законодавством України.

Замовники документації із землеустрою зобов'язані:

- а) виконувати всі умови договору, а в разі невиконання або неналежного виконання нести відповідальність, передбачену договором і законом;
- б) надавати вихідну документацію, необхідну для виконання робіт із землеустрою;
- в) проводити відповідно до закону на конкурсній основі відбір розробників документації із землеустрою, що розробляється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів;
- г) прийняти виконані роботи та оплатити їх.

Стаття 28. Права та обов'язки розробників документації із землеустрою

Розробники документації із землеустрою мають право:

- а) виконувати роботи із складання документації із землеустрою;
 - б) погоджувати із замовником наукові, технічні, економічні та інші вимоги до документації із землеустрою, строк виконання робіт, їх вартість та порядок оплати;
 - в) вимагати індексації вартості виконаних робіт із землеустрою в порядку, встановленому законом;
 - г) авторства на створену ними документацію із землеустрою;
 - г) здійснювати авторський нагляд за реалізацією заходів, передбачених документацією із землеустрою;
 - д) вимагати зупинення робіт, що виконуються з порушенням документації із землеустрою і призводять до нецільового використання земель та їх псування;
 - е) вносити пропозиції щодо оновлення застарілої або розробки нової документації із землеустрою.
- Розробники документації із землеустрою зобов'язані:
- а) дотримуватися законодавства України, що регулює земельні відносини, а також державних стандартів, норм і правил при здійсненні землеустрою;
 - б) інформувати зацікавлених осіб про здійснення землеустрою;
 - в) виконувати всі умови договору;

г) виконувати роботи із складання документації із землеустрою у строк, передбачений договором. Максимальний строк складання документації із землеустрою не повинен перевищувати шести місяців з моменту укладення договору.

{Частина другу статті 28 доповнено пунктом «г» згідно із Законом № 3774-VI від 22.09.2011}

Розробники документації із землеустрою несуть відповідно до закону відповідальність за достовірність, якість і безпеку заходів, передбачених цією документацією.

У разі невиконання або неналежного виконання умов договору при здійсненні землеустрою, розробники документації із землеустрою несуть відповідальність, передбачену договором і законом.

Стаття 29. Загальні вимоги до змісту документації із землеустрою

Документація із землеустрою включає в себе текстові та графічні матеріали і містить обов'язкові положення, встановлені завданням на розробку відповідного виду документації.

Документація із землеустрою розробляється на основі завдання на розробку відповідного виду документації, затвердженого замовником.

Склад, зміст і правила оформлення кожного виду документації із землеустрою регламентуються відповідною нормативно-технічною документацією з питань здійснення землеустрою.

Стаття 30. Погодження і затвердження документації із землеустрою

Погодження і затвердження документації із землеустрою проводиться в порядку, встановленому Земельним кодексом України, цим Законом.

{Частина перша статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 31. Порядок внесення змін до документації із землеустрою

Зміни до документації із землеустрою вносяться особою, яка відповідно до вимог цього Закону може бути розробником документації із землеустрою за рішенням органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування або власників землі та землекористувачів, у тому числі орендарів, які затвердили проекти землеустрою.

{Частина перша статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Погодження та затвердження змін до документації із землеустрою здійснюються в порядку, передбаченому для погодження та затвердження документації із землеустрою.

{Статтю 31 доповнено частиною другою згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 32. Державний фонд документації із землеустрою

Державний фонд документації із землеустрою формується на основі збору, обробки, обліку матеріалів, отриманих в результаті здійснення землеустрою.

Документація із землеустрою Державного фонду документації із землеустрою є державною власністю і не може передаватись у приватну власність.

Доступ до матеріалів Державного фонду документації із землеустрою, що становлять державну таємницю, здійснюється відповідно до закону.

Розробники документації із землеустрою зобов'язані безоплатно передавати копії матеріалів у Державний фонд документації із землеустрою. Використання цих матеріалів дозволяється лише з дотриманням вимог законодавства про авторські права.

Положення про Державний фонд документації із землеустрою, а також порядок надходження, обліку та зберігання матеріалів у ньому затверджує Кабінет Міністрів України.

Стаття 33. Порядок користування документацією із землеустрою

Юридичні та фізичні особи мають право користуватися матеріалами Державного фонду документації із землеустрою з дотриманням вимог цього Закону, інших законів України і Положення про Державний фонд документації із землеустрою.

При користуванні документацією з Державного фонду документації із землеустрою забороняється: копіювання топографічних, картографічних, аерозйомочних та інших матеріалів без відповідного на те дозволу;

передача вихідних матеріалів (їх копій) іншим особам без спеціального дозволу, якщо це не передбачено умовами користування відповідними матеріалами;

передача документації із землеустрою, яка є носієм відомостей, що становлять державну таємницю, організаціям, які не мають належних умов для забезпечення її зберігання.

У разі втрати документації із землеустрою, що становить державну таємницю, користувачі зобов'язані повідомити про це Державний фонд документації із землеустрою та інші державні органи відповідно до законодавства України.

Надання відомостей, що містяться в документації із землеустрою, здійснюється в порядку, встановленому законодавством України.

Стаття 34. Топографо-геодезичні та картографічні роботи при здійсненні землеустрою

Топографо-геодезичні та картографічні роботи проводяться з метою створення і своєчасного поновлення планово-картографічної основи при здійсненні землеустрою в порядку, визначеному Законом України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність».

Інформаційний зміст і масштаб топографо-геодезичних та картографічних матеріалів визначаються з урахуванням використання цих матеріалів, детальності проектування, обстежень і вишукувань відповідно до закону.

Стаття 35. Інвентаризація земель при здійсненні землеустрою

Інвентаризація земель проводиться з метою встановлення місця розташування об'єктів землеустрою, їхніх меж, розмірів, правового статусу, виявлення земель, що не використовуються, використовуються нерационально або не за цільовим призначенням, виявлення і консервації деградованих сільськогосподарських угідь і забруднених земель, встановлення кількісних та якісних характеристик земель, необхідних для ведення державного земельного кадастру, здійснення державного контролю за використанням та охороною земель і прийняття на їх основі відповідних рішень органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

У разі виявлення при проведенні інвентаризації земель державної та комунальної власності земель, не віднесених до тієї чи іншої категорії, віднесення таких земель до відповідної категорії здійснюється органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування на підставі відповідної документації із землеустрою, погодженої та затвердженої в установленому законом порядку.

{Статтю 35 доповнено частиною другою згідно із Законом № 3123-VI від 03.03.2011}

Стаття 36. Грунтові, геоботанічні та інші обстеження земель при здійсненні землеустрою

Грунтові, геоботанічні та інші обстеження земель при здійсненні землеустрою проводяться з метою отримання інформації про якісний стан земель, а також для виявлення земель, що зазнають впливу водної та вітрової ерозії, підтоплення, радіоактивного та хімічного забруднення, інших негативних явищ.

Отримана в процесі обстежень інформація використовується для:

- а) проведення агроекологічної оцінки земель;
- б) розробки прогнозів і програм використання та охорони земель, схем і проектів землеустрою;
- в) ведення обліку про якісний стан земель;
- г) ведення моніторингу земель;
- г) прийняття органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування рішень про рекультивацію та консервацію земель, введення обмежень у використанні земель, відновлення, збереження та підвищення родючості ґрунтів, покращення природних ландшафтів тощо;
- д) розробки заходів із землеустрою щодо організації раціонального використання та охорони земель;
- е) обґрунтування бізнес-планів та проектів землеустрою.

Стаття 37. Бонітування ґрунтів при здійсненні землеустрою

Бонітування ґрунтів проводиться з метою отримання показників для порівняння оцінки якості ґрунтів за їхніми основними природними властивостями.

Критерієм бонітування є отримані при ґрунтових обстеженнях якісні показники ґрунтів, які мають сталий характер та суттєво впливають на врожайність сільськогосподарських культур, вирощуваних у конкретних природно-кліматичних умовах, і найповніше відображають родючість ґрунту.

Дані бонітування ґрунтів використовуються при здійсненні землеустрою з метою розробки комплексу заходів із землеустрою щодо використання та охорони земель, збереження і підвищення родючості ґрунтів.

Стаття 38. Земельно-оціночні роботи при здійсненні землеустрою

Земельно-оціночні роботи при здійсненні землеустрою виконуються з метою визначення якісних характеристик, економічної цінності та вартості земель у порядку, встановленому законом.

Оцінка земель проводиться для порівняльного аналізу і прогнозу ефективності використання землі як природного ресурсу та основного засобу виробництва, а також при здійсненні цивільно-правових угод, для визначення розміру земельного податку, втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва, справляння державного мита та в інших випадках, визначених законом.

Залежно від призначення оцінки земель проводиться економічна та грошова оцінка земель за методиками, затвердженими Кабінетом Міністрів України.

Стаття 39. Природно-сільськогосподарське районування земель при здійсненні землеустрою

Природно-сільськогосподарське районування земель при здійсненні землеустрою проводиться з метою обліку і відображення положення земель з урахуванням природних умов та агробіологічних вимог сільськогосподарських культур в єдиній системі класифікації.

Природно-сільськогосподарське районування земель при здійсненні землеустрою є основою для проведення оцінки земель, розробки схем землеустрою і техніко-економічного обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць і робочих проектів землеустрою.

{Частина друга статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Порядок здійснення природно-сільськогосподарського районування земель визначає Кабінет Міністрів України.

Стаття 40. Технічне та технологічне забезпечення землеустрою

Технічне забезпечення землеустрою базується на використанні засобів обчислювальної та інформаційної техніки, технічних засобів для виконання геодезичних та інших робіт.

Технологічне забезпечення землеустрою базується на використанні сучасних інформаційних технологій і систем для збору, ведення, контролю, накопичення, зберігання, поновлення, пошуку, перетворення, переробки, відображення, видачі й передачі даних.

Основою інформаційного забезпечення землеустрою є автоматизовані системи, призначені для обробки даних земельно-кадастрових, топографо-геодезичних та інших зйомок і дистанційного зондування, ведення земельної статистики, прогнозування, планування, проектування, картографування, організаційного управління.

Вимоги до технічного і технологічного забезпечення виконавців робіт із землеустрою встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин.

{Статтю 40 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 5394-VI від 02.10.2012}

Стаття 41. Надання консалтингових послуг з питань землеустрою

Консалтингові послуги з питань землеустрою передбачають:

а) консультування власників землі та землекористувачів щодо раціонального використання та охорони земель;

б) надання інформації про результати досліджень щодо використання та охорони земель, запровадження і здійснення природоохоронних заходів тощо;

в) надання інформаційних послуг з питань земельного законодавства, здійснення цивільно-правових угод, оцінки земель, оподаткування, оренди та інших послуг щодо земельних ділянок;

г) надання сільськогосподарським товаровиробникам і громадянам практичної допомоги щодо складання бізнес-планів.

Консалтингові послуги землевласникам та землекористувачам надають юридичні особи незалежно від їх організаційно-правової форми господарювання і форми власності та фізичні особи, які здійснюють господарську діяльність у сфері землеустрою.

Розділ IV

ПРОВЕДЕННЯ ЗЕМЛЕУСТРОЮ НА ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ

Стаття 42. Технічна документація із землеустрою щодо визначення та встановлення в натурі (на місцевості) державного кордону України

Державний кордон України визначається рішеннями Верховної Ради України та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Матеріали щодо визначення державного кордону України готує комісія, утворена Кабінетом Міністрів України, яка узгоджує з відповідною комісією суміжної держави питання визначення державного кордону України.

На основі узгодженого рішення цих комісій готується протокол визначення державного кордону України і відповідні графічні матеріали, що погоджуються Кабінетом Міністрів України і подаються на розгляд Верховної Ради України.

На підставі рішення Верховної Ради України розробляється технічна документація із землеустрою щодо визначення та встановлення в натурі (на місцевості) державного кордону України, яка включає:

а) завдання на складання технічної документації із землеустрою;

б) пояснювальну записку;

в) узгоджені матеріали щодо визначення державного кордону України, підготовлені комісією, утвореною Кабінетом Міністрів України;

г) рішення Верховної Ради України;

г) матеріали геодезичних вишукувань та землевпорядного проектування;

д) план лінії державного кордону України.

{Стаття 42 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

{Статтю 43 виключено на підставі Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

{Статтю 44 виключено на підставі Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 45. Схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць

Схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць розробляються з метою визначення перспективи щодо

використання та охорони земель, для підготовки обґрунтованих пропозицій у галузі земельних відносин, організації раціонального використання та охорони земель, перерозподілу земель з урахуванням потреби сільського, лісового та водного господарств, розвитку сіл, селищ, міст, територій оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного призначення, природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення тощо.

Схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць розробляються щодо території відповідного району, села, селища, міста.

{Частина друга статті 45 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

Схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель району розробляються за рішенням районної ради.

{Частина статті 45 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

Схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель села, селища, міста розробляються за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради.

{Частина статті 45 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

Схема землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель відповідної адміністративно-територіальної одиниці включає:

- а) завдання на складання схеми землеустрою і техніко-економічного обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальної одиниці;
- б) пояснювальну записку;
- в) рішення відповідного органу місцевого самоврядування про розроблення схеми землеустрою і техніко-економічного обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальної одиниці;
- г) характеристику природних умов адміністративно-територіальної одиниці;
- г) інформацію про сучасний стан використання та охорони земель у межах адміністративно-територіальної одиниці (включаючи обмеження у використанні земель);
- д) картограму категорій земель у розрізі угідь у межах відповідної території;
- е) картограму агропромислових груп ґрунтів та крутизни схилів;
- є) еколого-економічне обґрунтування використання та охорони земель;
- ж) техніко-економічні показники схеми землеустрою;
- з) матеріали геодезичних вишукувань та землепорядкового проектування;
- и) інформацію про перспективний стан використання та охорони земель у межах адміністративно-територіальної одиниці;
- і) схему запланованих заходів щодо раціонального використання та охорони земель;
- ї) матеріали погодження схеми землеустрою і техніко-економічного обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальної одиниці, визначені статтею 186 Земельного кодексу України.

{Частина статті 45 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 46. Проекти землеустрою щодо встановлення (зміни) меж адміністративно-територіальних утворень

{Назва статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

Для встановлення або зміни меж адміністративно-територіальних утворень розробляються проекти землеустрою щодо встановлення (зміни) меж відповідних адміністративно-територіальних утворень.

{Частина перша статті 46 в редакції Закону № 5003-VI від 21.06.2012}

Проекти землеустрою щодо встановлення (зміни) меж адміністративно-територіальних утворень розробляються для створення повноцінного життєвого середовища та створення сприятливих умов їх територіального розвитку, забезпечення ефективного використання потенціалу територій із збереженням їх природних ландшафтів та історико-культурної цінності, з урахуванням інтересів власників земельних ділянок, землекористувачів, у тому числі орендарів, і затвердженої містобудівної документації.

{Частина друга статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

Проект землеустрою щодо встановлення (зміни) меж адміністративно-територіальних одиниць включає:

- а) пояснювальну записку;
- б) завдання на виконання робіт;
- в) рішення про розроблення проекту землеустрою щодо встановлення або зміни меж адміністративно-територіальних одиниць;
- г) посвідчені в установленому порядку копії генерального плану населеного пункту, рішень про його затвердження (у разі зміни меж населеного пункту);

г) викопіювання із схеми землеустрою і техніко-економічного обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальної одиниці (утворення), а у разі її відсутності – викопіювання із проекту формування територій сільських, селищних рад;

д) викопіювання із кадастрових карт (планів) з відображенням існуючих (за їх наявності) та проектних меж адміністративно-територіальної одиниці;

е) експлікація земель в існуючих (за їх наявності) та проектних межах адміністративно-територіальної одиниці;

є) опис меж адміністративно-територіальних одиниць;

ж) матеріали погодження проекту;

з) матеріали виносу меж адміністративно-територіальних одиниць в натуру (на місцевість) з каталогом координат їх поворотних точок.

{Частина третя статті 46 в редакції Закону № 5003-VI від 21.06.2012}

Проект землеустрою щодо зміни меж населеного пункту може також передбачати пов'язані із цим зміни меж інших суміжних адміністративних одиниць, якщо прийняття рішення про їх зміну згідно із законом належить до компетенції одного органу.

{Статтю 46 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

Межі адміністративно-територіальних одиниць визначаються як по суходолу, так і по водному простору.

{Статтю 46 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

Проекти землеустрою щодо встановлення (зміни) меж сіл, селищ, міст розробляються за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради.

{Статтю 46 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

Проект землеустрою щодо встановлення (зміни) меж району розробляється за рішенням відповідної районної ради, а у разі якщо районна рада не утворена – обласної ради.

{Статтю 46 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

Проект землеустрою щодо встановлення (зміни) меж адміністративно-територіальної одиниці підлягає погодженню сільськими, селищними, міськими, районними радами, районними державними адміністраціями, за рахунок території яких планується здійснити розширення її меж. У разі розширення меж населеного пункту за рахунок території, яка не входить до складу відповідного району, або якщо районна рада не утворена, проект погоджується з Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласною державною адміністрацією.

{Статтю 46 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

У разі встановлення меж міст проект також погоджується з Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласною радою.

{Статтю 46 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

Рішення про встановлення (зміну) меж адміністративно-територіальних одиниць є одночасно рішенням про затвердження проектів землеустрою щодо їх встановлення (зміни).

{Статтю 46 доповнено частиною десятою згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

Проект землеустрою щодо встановлення (зміни) меж адміністративно-територіальних одиниць складається у паперовій та електронній (цифровій) формах.

{Статтю 46 доповнено частиною одинадцятою згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

Відомості про встановлення (зміну) меж адміністративно-територіальних одиниць вносяться до Державного земельного кадастру. Відомості про встановлені (змінені) межі адміністративно-територіальних одиниць зазначаються у витязі з Державного земельного кадастру, який безоплатно видається відповідній сільській, селищній, міській, районній, обласній раді.

{Статтю 46 доповнено частиною дванадцятою згідно із Законом № 5003-VI від 21.06.2012}

Складовою частиною проекту землеустрою щодо встановлення і зміни меж населеного пункту є перелік земельних ділянок державної власності (із зазначенням їх кадастрових номерів, місцезнаходження, площі та цільового призначення), які переходять у комунальну власність відповідної територіальної громади.

{Статтю 46 доповнено частиною тринадцятою згідно із Законом № 5245-VI від 06.09.2012}

Стаття 47. Проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів

Проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів розробляються з метою:

а) збереження природного різноманіття ландшафтів, охорони довкілля, підтримання екологічного балансу;

б) створення місць для організованого лікування та оздоровлення людей, масового відпочинку і туризму;

в) створення приміських зелених зон, збереження і використання об'єктів культурної спадщини;

г) проведення науково-дослідних робіт;

г) встановлення меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг;

д) визначення в натурі (на місцевості) меж охоронних зон та інших обмежень у використанні земель, встановлених законами та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами, а також інформування про такі обмеження землевласників, землекористувачів, інших фізичних та юридичних осіб.

Проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів визначають місце розташування і розміри земельних ділянок, власників земельних ділянок, землекористувачів, у тому числі орендарів, межі територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого (округи і зони санітарної (гірничо-санітарної) охорони), рекреаційного та історико-культурного (охоронні зони) призначення, водоохоронних зон та прибережних захисних смуг, смуг відведення та берегових смуг водних шляхів, а також встановлюють режим використання та охорони їх територій.

Проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів розробляються на підставі укладених договорів між замовниками документації із землеустрою та її розробниками.

Проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду розробляються для біосферних заповідників, природних заповідників, національних природних парків, регіональних ландшафтних парків, ботанічних садів, дендрологічних парків, парків — пам'яток садово-паркового мистецтва та зоологічних парків на землях та земельних ділянках, що включаються до складу цих територій без вилучення у землевласників та землекористувачів.

Проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів включають:

- а) завдання на складання проекту землеустрою;
- б) пояснювальну записку;
- в) характеристику території із встановленням режиму використання земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів;
- г) довідку, що містить узагальнену інформацію про землі (території);
- г) матеріали геодезичних вишукувань та землепорядного проектування;
- д) у межах населеного пункту — копію графічної частини генерального плану населеного пункту (за наявності), а за межами населеного пункту — копію відповідної містобудівної документації (за наявності) і копію рішення про затвердження такої документації;
- е) інформацію про перспективний стан використання та охорони земель у межах адміністративно-територіальної одиниці, яка є складовою схеми землеустрою і техніко-економічного обґрунтування використання та охорони земель відповідної адміністративно-територіальної одиниці (за наявності);
- є) план організації території з відображенням угідь, землевласників і землекористувачів, у тому числі земельних ділянок, щодо яких встановлені обмеження у використанні;
- ж) план меж земельних ділянок, що включаються до території природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, водного фонду та водоохоронних зон, меж обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів без їх вилучення у землевласників та землекористувачів;
- з) креслення перенесення в натуру (на місцевість) меж території природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення та земель водного фонду та водоохоронних зон, меж обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів;
- и) акт перенесення в натуру (на місцевість) меж території природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, меж обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів у натурі (на місцевості);

і) перелік обмежень у використанні земельних ділянок;
ї) матеріали погодження проекту землеустрою, встановлені [статтею 186](#) Земельного кодексу України.

Межі територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон встановлюються і по суходолу, і по водному простору.

Рішення про затвердження проектів землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон одночасно є рішенням про встановлення меж таких територій.

{Стаття 47 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 48. Врахування громадських інтересів при здійсненні землеустрою

З метою врахування громадських інтересів при здійсненні землеустрою органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідно до своїх повноважень:

а) інформують у разі необхідності населення через засоби масової інформації про заходи, передбачені землеустроєм;

б) залучають представників громадських організацій та об'єднань громадян до участі в обговоренні загальнодержавних і регіональних програм використання та охорони земель, схем землеустрою адміністративно-територіальних одиниць;

в) готують пропозиції щодо врахування інтересів територіальних громад при здійсненні землеустрою.

Розділ V ЗЕМЛЕУСТРІЙ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Стаття 49. Проекти землеустрою щодо приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій

Проекти землеустрою щодо приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій розробляються на підставі рішення органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень за клопотанням працівників цих підприємств, установ та організацій.

Проекти землеустрою щодо приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій включають:

а) завдання на складання проекту землеустрою;

б) пояснювальну записку;

в) рішення відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування про приватизацію земель;

г) список осіб, які мають право на отримання у власність земельної частки (паю);

г) матеріали нормативної грошової оцінки сільськогосподарських угідь підприємства;

д) схему розподілу земель підприємств, установ, організацій на землі, що передаються у приватну власність та залишаються у державній або комунальній власності (лісгосподарського призначення, водного фонду, резервного фонду);

е) матеріали розрахунку вартості і розмір земельної частки (паю) в умовних кадастрових гектарах;

е) схему поділу сільськогосподарських угідь, що підлягають приватизації, на земельні ділянки;

ж) матеріали погодження проекту землеустрою, встановлені [статтею 186](#) Земельного кодексу України;

з) відомості про обчислення площі земельної ділянки;

и) кадастровий план земельної ділянки;

і) перелік обмежень у використанні земельних ділянок;

ї) матеріали перенесення меж земельних ділянок у натуру (на місцевість).

Після затвердження проекту землеустрою щодо приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій при перенесенні меж земельних ділянок у натуру (на місцевість) до нього долучаються:

акт приймання-передачі межових знаків на зберігання;

акт перенесення в натуру (на місцевість) меж охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон і зон особливого режиму використання земель за їх наявності.

{Включено статтю 49 згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 49-¹. Проекти землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв)

Проекти землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) розробляються з метою формування земельних ділянок сільськогосподарських угідь, що підлягають розподілу між власниками земельних часток (паїв).

У разі необхідності в проектах землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв)

здійснюється перерахунок розміру в умовних кадастрових гектарах та вартості земельної частки (паю).

Із площі земельних ділянок, що підлягають розподілу, виключаються:

- а) деградовані, малопродуктивні, а також техногенно забруднені сільськогосподарські угіддя, що підлягають консервації;
- б) заболочені землі;
- в) землі, на яких розміщені розвідані родовища корисних копалин загальнодержавного значення, запаси яких затверджені у встановленому законодавством порядку;
- г) інші землі, які недоцільно використовувати для сільськогосподарських потреб.

Проекти землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) розробляються на підставі рішення відповідної сільської, селищної, міської ради чи районної державної адміністрації про виділення земельних ділянок у натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв).

Проекти землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) включають:

- а) завдання на складання проекту землеустрою;
- б) пояснювальну записку;
- в) рішення відповідної сільської, селищної, міської ради чи районної державної адміністрації про виділення земельних ділянок у натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв);
- г) список осіб, які мають право на отримання у власність земельної частки (паю);
- г) матеріали розрахунку (за потреби – перерахунку) вартості і розмір земельної частки (паю) в умовних кадастрових гектарах;
- д) схему розподілу земельних ділянок власникам земельних часток (паїв);
- е) відомості про площу земельних ділянок, кадастрові номери земельних ділянок та перелік обмежень у їх використанні;
- є) матеріали погодження і затвердження проекту землеустрою, встановлені статтею 186 Земельного кодексу України;
- ж) матеріали перенесення меж земельних ділянок у натуру (на місцевість), сформованих за проектом.

Після виділення власникам земельних часток (паїв) земельних ділянок у натурі (на місцевості) до проекту землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) долучаються:

акт перенесення в натуру (на місцевість) меж охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон і зон особливого режиму використання земель за їх наявності;

акт приймання-передачі межових знаків на зберігання.

{Закон доповнено статтею 49-¹ згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 50. Проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок

Проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок складаються у разі зміни цільового призначення земельних ділянок або формування нових земельних ділянок.

Проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок погоджуються та затверджуються в порядку, встановленому Земельним кодексом України.

Проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок включають:

- завдання на розроблення проекту землеустрою;
- пояснювальну записку;
- копію клопотання (заяви) про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки (у разі формування та/або зміни цільового призначення земельної ділянки за рахунок земель державної чи комунальної власності);
- рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки (у випадках, передбачених законом);
- письмову згоду землевласника (землекористувача), засвідчену нотаріально (у разі викупу (вилучення) земельної ділянки в порядку, встановленому законодавством), або рішення суду;
- довідку з державної статистичної звітності про наявність земель та розподіл їх за власниками земель, землекористувачами, угіддями;
- матеріали геодезичних вишукувань та землепорядного проектування (у разі формування земельної ділянки);
- відомості про обчислення площі земельної ділянки (у разі формування земельної ділянки);
- копії правовстановлюючих документів на об'єкти нерухомого майна для об'єктів будівництва, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми та значними наслідками, які розташовані на земельній ділянці;

{Абзац десятий частини третьої статті 50 в редакції Закону № 863-VIII від 08.12.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1817-VIII від 17.01.2017}

розрахунок розміру втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва (у випадках, передбачених законом);

розрахунок розміру збитків власників землі та землекористувачів (у випадках, передбачених законом);

акт приймання-передачі межових знаків на зберігання (у разі формування земельної ділянки);

акт перенесення в натуру (на місцевість) меж охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон і зон особливого режиму використання земель за їх наявності (у разі формування земельної ділянки);

перелік обмежень у використанні земельних ділянок;

викопіювання з кадастрової карти (плану) або інші графічні матеріали, на яких зазначено бажане місце розташування земельної ділянки (у разі формування земельної ділянки);

кадастровий план земельної ділянки;

матеріали перенесення меж земельної ділянки в натуру (на місцевість) (у разі формування земельної ділянки);

матеріали погодження проекту землеустрою.

{Текст статті 50 в редакції Закону № 5395-VI від 02.10.2012}

{Зміни до статті 50 див. в Законі № 5245-VI від 06.09.2012}

Стаття 51. Проекти землеустрою щодо впорядкування території для містобудівних потреб

Проекти землеустрою щодо впорядкування території для містобудівних потреб розробляються в межах кварталу, мікрорайону, іншої частини території населеного пункту та за межами населеного пункту з метою формування земельних ділянок, на яких передбачається будівництво чи реконструкція об'єктів нерухомого майна.

Проекти землеустрою щодо впорядкування території для містобудівних потреб розробляються на підставі рішення відповідної сільської, селищної, міської ради або районної державної адміністрації.

Проекти землеустрою щодо впорядкування території для містобудівних потреб включають:

а) завдання на складання проекту землеустрою;

б) пояснювальну записку;

в) рішення відповідної сільської, селищної, міської ради або Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласної чи районної державної адміністрації про розроблення проекту землеустрою;

г) матеріали геодезичних вишукувань та землевлпорядного проектування;

г) копії правовстановлюючих документів на об'єкти нерухомого майна, розташовані на земельних ділянках, якщо права власності на такі об'єкти зареєстровані;

д) копії правовстановлюючих документів на земельні ділянки (за наявності);

е) перелік обмежень у використанні земельних ділянок;

е) план організації території для містобудівних потреб;

ж) план меж зон обмежень у використанні земель (земельних ділянок);

з) матеріали погодження проекту землеустрою, встановлені статтею 186 Земельного кодексу України;

и) викопіювання з детального плану території.

У разі формування земельної ділянки проект землеустрою щодо впорядкування територій для містобудівних потреб також включає:

а) відомості про обчислення площі земельної ділянки;

б) кадастровий план земельної ділянки;

в) перелік обмежень у використанні земельної ділянки;

г) акт приймання-передачі межових знаків на зберігання;

г) акт перенесення в натуру (на місцевість) меж охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон і зон особливого режиму використання земель за їх наявності;

д) матеріали перенесення меж земельної ділянки в натуру (на місцевість).

{Стаття 51 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 52. Проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь

Проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, розробляються за заявою землевласників або землекористувачів з метою організації сільськогосподарського виробництва і впорядкування сільськогосподарських угідь у межах землеволодінь та землекористувань для ефективного ведення сільськогосподарського виробництва, раціонального використання та охорони земель, створення сприятливого екологічного середовища і покращання природних ландшафтів.

{Частина перша статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом № 191-VIII від 12.02.2015}

Проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, визначають:

- а) розміщення виробничих будівель і споруд;
- б) організацію землеволодінь та землекористувань з виділенням сівозміни, виходячи з екологічних та економічних умов, формування інженерної та соціальної інфраструктури;
- в) визначення типів і видів сівозміни з урахуванням спеціалізації сільськогосподарського виробництва;
- г) складання схем чергування сільськогосподарських культур у сівозміні;
- г) проектування полів сівозміни;
- д) розробку плану переходу до прийнятної сівозміни;
- е) перенесення в натуру (на місцевість) запроектованих полів сівозміни.

Порядок розробки проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 52 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 1443-VI від 04.06.2009}

Проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, розробляються на підставі укладених договорів між замовниками документації із землеустрою та її розробниками.

{Статтю 52 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Проект землеустрою, що забезпечує еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, включає:

- а) завдання на складання проекту землеустрою;
- б) пояснювальну записку;
- в) документи, що підтверджують площу землеволодіння (землекористування);
- г) матеріали геодезичних та землепорядних вишукувань;
- г) матеріали ґрунтових обстежень (за наявності);
- д) копії агрохімічних паспортів полів, земельних ділянок (за наявності таких паспортів) у разі здійснення за проектом заходів з організації сівозміни;
- е) матеріали книги історії полів за останні три роки (за наявності);
- е) матеріали погодження проекту землеустрою, встановлені [статтею 186](#) Земельного кодексу України;
- ж) план існуючого стану використання земель у розрізі землеволодінь та землекористувань, угідь, обмежень та особливих умов використання земель;
- з) схему розміщення попередників сільськогосподарських культур (у разі здійснення за проектом заходів з організації сівозміни);
- и) план агровиробничих груп ґрунтів та крутизни схилів;
- і) план організації землеволодінь (землекористувань), впорядкування угідь, розміщення виробничих будівель і споруд, об'єктів інженерної та соціальної інфраструктури та заходів з охорони земель;
- ї) план організації території сівозміни (проектування полів сівозміни з визначенням їх типів і видів з урахуванням спеціалізації сільськогосподарського виробництва, чергування сільськогосподарських культур у сівозміні) (у разі здійснення за проектом заходів з організації сівозміни);
- й) матеріали перенесення в натуру (на місцевість) запроектованих полів сівозміни (у разі здійснення за проектом заходів з організації сівозміни);
- к) матеріали перенесення в натуру (на місцевість) меж земельних угідь (у разі здійснення за проектом зміни земельних угідь).

{Статтю 52 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 53. Проекти землеустрою щодо впорядкування території населених пунктів

Проекти землеустрою щодо впорядкування території населених пунктів складаються на основі затверджених у встановленому законодавством порядку генеральних планів населених пунктів або можуть розроблятися окремою їх частиною.

Проекти землеустрою щодо впорядкування територій населених пунктів складаються з метою обґрунтування, розробки і подальшої реалізації необхідного обсягу організаційних та інженерно-технічних заходів з освоєння, поліпшення якості земель, їх раціонального використання та охорони, захисту від руйнівних процесів.

Проекти землеустрою щодо впорядкування територій населених пунктів розробляються на певний період та поетапно згідно з генеральними планами населених пунктів і визначають:

- а) цільове призначення земель;
- {Пункт «а» частини третьої статті 53 в редакції Закону № 3038-VI від 17.02.2011}*
- б) землі, що знаходяться у власності, користуванні, в тому числі орендовані;
- в) організаційні, правові, фінансові та інші заходи щодо вдосконалення структури територій, освоєння земель, поліпшення їх якості, рекультивації, консервації;
- г) необхідність і обсяги економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель;

г) заходи для забезпечення режиму використання земель охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон і зон особливого режиму використання, а також відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам внаслідок встановлення цих зон;

д) напрями природоохоронної діяльності.

Проекти землеустрою можуть передбачати також формування земельних ділянок державної та комунальної власності за рахунок земель, не наданих у користування.

{Статтю 53 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 3038-VI від 17.02.2011}

Проекти землеустрою щодо впорядкування територій населених пунктів розробляються на підставі рішення відповідної сільської, селищної, міської ради.

{Статтю 53 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 3038-VI від 17.02.2011; в редакції Законів № 5395-VI від 02.10.2012, № 497-VIII від 02.06.2015}

Проекти землеустрою щодо впорядкування територій населених пунктів включають:

- а) завдання на складання проекту землеустрою;
- б) пояснювальну записку;
- в) рішення відповідної сільської, селищної, міської ради про розроблення проекту землеустрою;
- г) вкопювання з містобудівної документації (за наявності);
- г) матеріали геодезичних та землепорядних вишукувань;
- д) переліки земельних ділянок (земель), наданих у власність (користування) з кадастровими номерами, наданих у власність (користування) без кадастрових номерів, не наданих у власність чи користування у розрізі угідь, що використовуються без документів, які посвідчують право на них;
- е) переліки земельних ділянок, на які встановлено обмеження або обтяження;
- є) експлікацію земельних угідь за власниками та користувачами земельних ділянок;
- ж) відомості про обчислення площі земельних ділянок;
- з) план організації території населеного пункту;
- и) вкопювання із кадастрових карт (планів) з відображенням існуючих (за наявності) та проектних меж відповідного населеного пункту;
- і) збірний план земельних ділянок, наданих у власність чи користування, та земельних ділянок, не наданих у власність чи користування;
- ї) плани сучасного та перспективного використання земель у межах відповідного населеного пункту;
- й) план розподілу земель за категоріями, власниками і користувачами (форма власності, вид речового права), угіддями з відображенням наявних обмежень (обтяжень);
- к) матеріали погодження проекту землеустрою, встановлені [статтею 186](#) Земельного кодексу України.

{Частина статті 53 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

У разі формування земельної ділянки проект землеустрою щодо впорядкування територій населених пунктів також включає:

- а) відомості про обчислення площі земельної ділянки;
- б) кадастровий план земельної ділянки;
- в) матеріали перенесення меж земельної ділянки в натуру (на місцевість);
- г) перелік обмежень у використанні земельних ділянок;
- г) акт приймання-передачі межових знаків на зберігання;
- д) акт перенесення в натуру (на місцевість) меж охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон і зон особливого режиму використання земель за їх наявності.

{Частина статті 53 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 54. Робочі проекти землеустрою

Робочі проекти землеустрою складаються з метою реалізації заходів з рекультивації порушених земель, консервації деградованих та малопродуктивних угідь, поліпшення сільськогосподарських і лісгосподарських угідь, захисту земель від ерозії, підтоплення, заболочення, вторинного засолення, висушення, зсувів, ущільнення, закислення, забруднення промисловими та іншими відходами, радіоактивними та хімічними речовинами.

Робочі проекти землеустрою розробляються на підставі рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування.

Робочий проект землеустрою включає:

- а) завдання на складання робочого проекту землеустрою;
- б) пояснювальну записку;
- в) рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування про розроблення робочого проекту землеустрою;

- г) характеристику природних та агрокліматичних умов відповідної території;
 - г) матеріали ґрунтових та інших обстежень;
 - д) матеріали геодезичних вишукувань та землепорядного проектування;
 - е) техніко-економічні показники робочого проекту землеустрою;
 - е) проектні рішення з визначення комплексу заходів та обсягу робіт з охорони земель;
 - ж) розрахунки кошторисної вартості щодо впровадження запроектованих заходів з охорони земель;
 - з) матеріали погодження робочого проекту землеустрою, встановлені [статтею 186](#) Земельного кодексу України;
 - и) плани агровиробничих груп ґрунтів та крутизни схилів;
 - і) плани запроектованих заходів;
 - ї) матеріали перенесення проекту в натуру (на місцевість).
- {Стаття 54 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}*

Стаття 55. Технічна документація із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості)

{Назва статті 55 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) проводиться відповідно до топографо-геодезичних і картографічних матеріалів.

{Частина перша статті 55 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) здійснюється на основі технічної документації із землеустрою, якою визначається місцеположення поворотних точок меж земельної ділянки в натурі (на місцевості).

{Частина друга статті 55 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

{Частину третю статті 55 виключено на підставі Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

Межі земельної ділянки в натурі (на місцевості) закріплюються межовими знаками встановленого зразка.

У разі, якщо межі земельних ділянок в натурі (на місцевості) збігаються з природними та штучними лінійними спорудами і рубежами (річками, струмками, каналами, лісосмугами, шляхами, шляховими спорудами, парканами, огорожами, фасадами будівель та іншими лінійними спорудами і рубежами тощо), межові знаки можуть не встановлюватися.

Власники землі та землекористувачі, у тому числі орендарі, зобов'язані дотримуватися меж земельної ділянки, закріпленої в натурі (на місцевості) межовими знаками встановленого зразка.

Межові знаки здаються за актом під нагляд на збереження власникам землі та землекористувачам, у тому числі орендарям.

У разі якщо на підставі технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) передбачається здійснити передачу земельних ділянок державної чи комунальної власності у власність чи користування, така технічна документація розробляється на підставі дозволу, наданого Верховною Радою Автономної Республіки Крим, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, органом виконавчої влади, органом місцевого самоврядування відповідно до повноважень, визначених [статтею 122](#) Земельного кодексу України (у випадках, передбачених законом).

{Статтю 55 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Якщо на підставі технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) передбачається здійснити передачу земельної ділянки державної чи комунальної власності у власність чи користування, на якій розташовано житловий будинок, право власності на який зареєстровано, така технічна документація розробляється на замовлення власника житлового будинку без надання дозволу Верховною Радою Автономної Республіки Крим, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, органом виконавчої влади, органом місцевого самоврядування відповідно до повноважень, визначених [статтею 122](#) Земельного кодексу України.

{Статтю 55 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Технічна документація із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) включає:

- а) завдання на складання технічної документації із землеустрою;
- б) пояснювальну записку;
- в) рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування про надання дозволу на розроблення технічної документації із землеустрою (у випадках, передбачених законом);
- г) згоду власника земельної ділянки, а для земель державної та комунальної власності – органу, уповноваженого здійснювати розпорядження земельною ділянкою, на відновлення меж земельної ділянки користувачем;

- г) довідку, що містить узагальнену інформацію про землі (території);
- д) копію документа, що посвідчує фізичну особу, або копію виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців;
- е) копію документа, що посвідчує право на земельну ділянку (у разі проведення робіт щодо відновлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості));
- є) копію правовстановлюючих документів на об'єкти нерухомого майна, розташовані на земельній ділянці (за умови якщо права власності на такі об'єкти зареєстровані);
- ж) матеріали польових топографо-геодезичних робіт;
- з) план меж земельної ділянки, складений за результатами зйомки, на якому відображаються зовнішні межі земельної ділянки із зазначенням власників (користувачів) суміжних земельних ділянок, усі поворотні точки меж земельної ділянки, лінійні проміри між точками на межах земельної ділянки, межі вкраплених земельних ділянок із зазначенням їх власників (користувачів);
- и) кадастровий план земельної ділянки;
- і) перелік обмежень у використанні земельної ділянки;
- ї) у разі необхідності документ, що підтверджує повноваження особи діяти від імені власника (користувача) земельної ділянки при встановленні (відновленні) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості);
- й) акт приймання-передачі межових знаків на зберігання, що включається до документації із землеустрою після виконання робіт із встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) та закріплення їх межовими знаками.

{Статтю 55 доповнено частиною десятою згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 55⁻¹. Технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюється право суборенди, сервітуту

Встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту, проводиться відповідно до топографо-геодезичних і картографічних матеріалів.

Технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту, включає:

- а) пояснювальну записку;
- б) технічне завдання на складання документації, затверджене замовником документації;
- в) кадастровий план земельної ділянки із зазначенням меж частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту;
- г) матеріали польових геодезичних робіт;
- г) копії документів, що є підставою для виникнення прав суборенди, сервітуту.

{Закон доповнено статтею 55⁻¹ згідно із Законом № 3613-VI від 07.07.2011}

Стаття 56. Технічна документація із землеустрою щодо поділу та об'єднання земельних ділянок
Технічна документація із землеустрою щодо поділу та об'єднання земельних ділянок включає:

- а) пояснювальну записку;
- б) технічне завдання на складання документації, затверджене замовником документації;
- в) кадастрові плани земельних ділянок, які об'єднуються в одну земельну ділянку, або частини земельної ділянки, яка виділяється в окрему земельну ділянку;
- г) матеріали польових геодезичних робіт;
- г) акт приймання-передачі межових знаків на зберігання при поділі земельної ділянки по межі поділу;
- д) перелік обтяжень прав на земельну ділянку, обмежень на її використання та наявні земельні сервітути;

е) нотаріально посвідчена згода на поділ чи об'єднання земельної ділянки заставодержателів, користувачів земельної ділянки (у разі перебування земельної ділянки в заставі, користуванні);

є) згоду власника земельної ділянки, для земель державної власності — органу, уповноваженого здійснювати розпорядження земельною ділянкою, на поділ чи об'єднання земельних ділянок користувачем (крім випадків поділу земельної ділянки у зв'язку з набуттям права власності на житловий будинок, розташований на ній).

{Стаття 56 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1066-VI від 05.03.2009, № 1702-VI від 05.11.2009; в редакції Закону № 3613-VI від 07.07.2011}

Стаття 57. Технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель

Технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель включає:

- а) завдання на складання технічної документації із землеустрою;
- б) пояснювальну записку;
- в) рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування про інвентаризацію земель (у разі якщо інвентаризація земель проводиться щодо земель державної чи комунальної власності);

- г) копії документів, що містять вихідні дані, які використовувалися під час інвентаризації земель;
- г) матеріали топографо-геодезичних вишукувань;
- д) переліки земельних ділянок (земель) у розрізі за категоріями земель та угіддями, наданих у власність (користування) з кадастровими номерами, наданих у власність (користування) без кадастрових номерів, не наданих у власність чи користування, що використовуються без документів, які посвідчують право на них, що використовуються не за цільовим призначенням, невитребуваних земельних часток (паїв), відумерлої спадщини;
- е) пропозиції щодо узгодження даних, отриманих у результаті проведення інвентаризації земель, з інформацією, що міститься у документах, що посвідчують право на земельну ділянку, та Державному земельному кадастрі;
- е) робочий і зведений інвентаризаційні плани;
- ж) матеріали погодження технічної документації із землеустрою, встановлені статтею 186 Земельного кодексу України.

У разі формування земельної ділянки технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель також включає:

- а) відомості про обчислення площі земельної ділянки;
- б) кадастровий план земельної ділянки;
- в) перелік обмежень у використанні земельних ділянок;
- г) акт перенесення в натуру (на місцевість) меж охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон і зон особливого режиму використання земель за їх наявності;
- г) акт приймання-передачі межових знаків на зберігання;
- д) матеріали перенесення меж земельної ділянки в натуру (на місцевість).

{Стаття 57 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

Стаття 58. Врахування державних інтересів при здійсненні землеустрою на місцевому рівні

Врахування державних інтересів при здійсненні землеустрою на місцевому рівні полягає у виконанні заходів, передбачених загальнодержавними програмами щодо використання та охорони земель, схемами землеустрою і техніко-економічного обґрунтування використання та охорони земель, проведення державної експертизи і здійснення державного контролю за використанням та охороною земель.

Стаття 59. Врахування громадських і приватних інтересів при здійсненні землеустрою на місцевому рівні

Врахування громадських інтересів при здійсненні землеустрою на місцевому рівні полягає в прогнозуванні та забезпеченні комплексного розвитку соціальної та інженерної інфраструктури території.

Врахування приватних інтересів при здійсненні землеустрою на місцевому рівні полягає у забезпеченні фізичним та юридичним особам рівних можливостей набуття у власність або користування, у тому числі на умовах оренди, земельних ділянок і в захисті їхніх прав на землю.

Розділ VI

ДЕРЖАВНИЙ І САМОВРЯДНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЗДІЙСНЕННЯМ ЗЕМЛЕУСТРОЮ

Стаття 60. Державний контроль за здійсненням землеустрою

Державний контроль за проведенням землеустрою, виконанням запроектованих заходів із землеустрою і дотриманням вимог, встановлених цим Законом, законами України та іншими нормативно-правовими актами при розробці документації із землеустрою, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, центральними органами виконавчої влади, які здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель відповідно до повноважень, визначених законом.

{Стаття 60 із змінами, внесеними згідно із Законами № 4444-VI від 23.02.2012, № 5462-VI від 16.10.2012}

{Статтю 61 виключено на підставі Законів № 365-VII від 02.07.2013, № 367-VII від 02.07.2013}

Стаття 61-¹. Державний нагляд у сфері землеустрою

Державний нагляд у сфері землеустрою здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, шляхом проведення планових та позапланових перевірок відповідно до підстав, визначених Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Державний нагляд здійснюється за місцем провадження господарської діяльності виконавцем робіт із землеустрою або його відокремленими підрозділами. Заходи державного нагляду можуть здійснюватися у приміщенні органу державного нагляду за згодою виконавця робіт із землеустрою.

У разі виявлення порушень вимог до технічного і технологічного забезпечення виконавців робіт із землеустрою центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, видає наказ про усунення порушень, виявлених під час здійснення заходу.

Виконавець робіт із землеустрою повинен повідомити центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, про усунення порушень, виявлених під час здійснення заходу, у визначені наказом строки.

Встановлення факту невиконання наказу про усунення порушень, виявлених під час здійснення заходу, є підставою для зупинення виконання робіт із землеустрою за рішенням адміністративного суду, ухваленим за результатами розгляду позову центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин.

Застосовані адміністративним судом заходи реагування за позовом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, скасовуються адміністративним судом у порядку, встановленому законом.

Під час здійснення заходів державного нагляду виконавців робіт із землеустрою центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, перевіряє дотримання сертифікованим інженером-землевпорядником вимог положень законів, інших нормативно-правових актів, нормативно-технічних документів, стандартів, норм і правил у сфері землеустрою.

За наявності підстав для анулювання чи зупинення дії кваліфікаційного сертифіката інженера-землевпорядника акт перевірки є обов'язковим для розгляду на засіданні Кваліфікаційної комісії. За результатами розгляду акта Кваліфікаційна комісія направляє подання центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, про анулювання чи зупинення дії кваліфікаційного сертифіката інженера-землевпорядника.

На підставі подання Кваліфікаційної комісії про анулювання чи зупинення дії кваліфікаційного сертифіката центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, приймає рішення про анулювання чи зупинення дії кваліфікаційного сертифіката та повідомляє інженера-землевпорядника письмово у двотижневий строк після надходження відповідного протоколу засідання Кваліфікаційної комісії.

Рішення про анулювання кваліфікаційного сертифіката може бути оскаржено до суду.

{Закон доповнено статтею 61-1 згідно із Законом № 5394-VI від 02.10.2012; в редакції Закону № 367-VII від 02.07.2013}

Стаття 62. Державна експертиза документації із землеустрою

Документація із землеустрою підлягає державній експертизі з метою забезпечення її відповідності вихідним даним та технічним умовам, вимогам законів України, іншим нормативно-правовим актам.

Порядок здійснення державної експертизи документації із землеустрою визначається законом.

Стаття 63. Саморегулювання у сфері землеустрою

Саморегулювними організаціями у сфері землеустрою є громадські організації, які об'єднують фізичних осіб, визнаних сертифікованими інженерами-землевпорядниками у порядку, встановленому цим Законом, отримали свій статус відповідно до вимог цього Закону та здійснюють повноваження з громадського регулювання землеустрою.

Утворення та порядок діяльності саморегулювних організацій у сфері землеустрою регулюються відповідно до закону.

Саморегулювні організації у сфері землеустрою є юридичними особами, які діють на засадах самоврядування і діяльність яких не має на меті отримання прибутку.

Громадська організація фізичних осіб, визнаних сертифікованими інженерами-землевпорядниками відповідно до цього Закону, що претендує на визнання її статусу саморегулювної організації у сфері землеустрою, повинна відповідати таким критеріям:

її кількісний склад повинен налічувати не менше 250 сертифікованих інженерів-землевпорядників; не менше 90 відсотків членів її загального кількісного складу повинні бути сертифікованими інженерами-землевпорядниками;

наявність встановленої процедури внутрішньої сертифікації своїх членів з метою контролю за якістю проведених ними робіт із землеустрою.

Порядок визнання статусу саморегулювної організації у сфері землеустрою центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Саморегулювні організації у сфері землеустрою здійснюють такі повноваження з громадського регулювання землеустрою:

визначення правил і стандартів підприємницької та професійної діяльності, обов'язкових для виконання всіма членами таких організацій, а також передбачення механізму відшкодування збитків, завданих споживачам внаслідок надання членами саморегулювної організації товарів, виконання робіт (послуг) неналежної якості;

контроль за виконанням положень нормативно-технічних документів, державних стандартів, норм і правил у сфері землеустрою, забезпеченням належної якості документації із землеустрою, яка складається сертифікованими інженерами-землевпорядниками – її членами;
участь у розробленні нормативно-правових актів з проведення землеустрою;
участь у професійній підготовці та сертифікації інженерів-землевпорядників;
участь у складі Кваліфікаційної комісії;
захист своїх членів у питаннях судового та досудового вирішення спорів, пов'язаних із проведенням землеустрою, відповідно до закону;
сприяння розвитку конкуренції у сфері землеустрою;
підвищення професійного рівня членів саморегулювальної організації шляхом внутрішньої сертифікації за процедурою, встановленою саморегулювальною організацією;
сприяння розвитку інформаційних технологій у сфері землеустрою, широкому інформуванню суспільства про особливості організації раціонального використання та охорони земель, формування сталого землекористування;
встановлення інших вимог щодо сумлінного виконання своїми членами робіт із землеустрою, забезпечення виконання ними вимог цього Закону, нормативно-технічних документів у сфері землеустрою.

{Стаття 63 в редакції Закону № 5394-VI від 02.10.2012}

Стаття 64. Авторський нагляд за виконанням проектів землеустрою

Авторський нагляд за виконанням проектів землеустрою здійснюється розробниками документації із землеустрою і передбачає перевірку повноти та якості виконання заходів, окремих рішень, передбачених цією документацією, а також вимог нормативно-правових актів з питань здійснення землеустрою.

Строки здійснення авторського нагляду за виконанням проектів землеустрою визначаються відповідно до графіка реалізації проекту землеустрою.

Результати, одержані під час авторського нагляду за реалізацією проекту землеустрою, заносяться в журнал авторського нагляду за виконанням проектів землеустрою.

Порядок ведення журналу авторського нагляду за виконанням проекту землеустрою встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин.

{Частина четверта статті 64 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

Розділ VII

НАУКОВЕ, КАДРОВЕ І ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЕМЛЕУСТРОЮ

Стаття 65. Наукове забезпечення землеустрою

Наукове забезпечення землеустрою здійснюють Національна академія наук України, Українська академія аграрних наук, мережа науково-дослідних установ і навчальних закладів у порядку, встановленому законами України.

Стаття 66. Професійна підготовка та кадрове забезпечення у сфері землеустрою

Професійною діяльністю у сфері землеустрою можуть займатися особи, які мають вищу освіту за спеціальностями та кваліфікаціями у галузі знань землеустрою.

Підготовка інженерів-землевпорядників здійснюється на факультетах землевпорядного профілю у вищих навчальних закладах відповідного рівня акредитації.

Відповідальними особами за якість робіт із землеустрою можуть бути лише сертифіковані інженери-землевпорядники.

Сертифікованими інженерами-землевпорядниками є особи, які мають вищу освіту за спеціальностями та кваліфікаціями у галузі знань землеустрою, мають стаж роботи за спеціальністю не менше одного року, склали кваліфікаційний іспит, одержали сертифікат та зареєстровані в Державному реєстрі сертифікованих інженерів-землевпорядників відповідно до цього Закону.

Сертифікованим інженером-землевпорядником не може бути особа, обмежена у дієздатності або визнана недієздатною за рішенням суду.

Складання інженерами-землевпорядниками кваліфікаційного іспиту Кваліфікаційній комісії та підвищення кваліфікації сертифікованих інженерів-землевпорядників здійснюється на базі факультетів землевпорядного профілю у вищих навчальних закладах відповідного рівня акредитації, які уклали договір з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин.

Кваліфікаційний іспит є процедурою, під час проведення якої підтверджується професійна компетентність особи, рівень кваліфікації і знань як виконавця робіт із землеустрою.

Вимоги до програм підвищення кваліфікації сертифікованих інженерів-землевпорядників встановлюються Кваліфікаційною комісією, склад якої затверджується наказом центрального органу

виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин. До складу Кваліфікаційної комісії включаються десять осіб з числа висококваліфікованих фахівців, які є представниками центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, п'ять осіб з числа представників навчальних закладів, п'ять осіб з числа представників саморегулювних організацій у сфері землеустрою. Строк повноважень членів Кваліфікаційної комісії становить сім років. Члени Кваліфікаційної комісії обирають зі свого складу голову і секретаря. Засідання Кваліфікаційної комісії є правомочним у разі присутності на ньому більш як половини її членів. Рішення Кваліфікаційної комісії вважається прийнятим простою більшістю голосів присутніх на її засіданні. У разі рівного розподілу голосів голос голови Кваліфікаційної комісії є вирішальним. Член Кваліфікаційної комісії може бути виключений з її складу за власним бажанням, у разі його смерті, набрання законної сили рішенням суду про позбавлення (обмеження) волі або призначення іншого покарання, яке унеможливує членство у Кваліфікаційній комісії, визнання особи обмежено дієздатною або недієздатною, втрати особою громадянства України. Кваліфікаційна комісія здійснює контроль за якістю професійної підготовки сертифікованих інженерів-землевпорядників. Рішення Кваліфікаційної комісії може бути оскаржено до суду.

Інженер-землевпорядник, зацікавлений у складанні кваліфікаційного іспиту, подає до Кваліфікаційної комісії:

- заяву встановленого зразка;
- копію документа про вищу освіту у галузі знань землеустрою за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра;
- документ, що підтверджує стаж роботи;
- рекомендації керівника стажування;
- перелік документації із землеустрою та/або оцінки земель, у складанні якої інженер-землевпорядник брав участь, засвідчений керівником стажування;
- копії двох схем та/або проектів землеустрою та/або технічної документації з оцінки земель, у складанні яких інженер-землевпорядник брав участь.

Кваліфікаційний іспит включає перевірку теоретичної підготовки та практичних навичок щодо складання документації із землеустрою та оцінки земель.

Інженеру-землевпоряднику, який склав кваліфікаційний іспит, видається кваліфікаційний сертифікат, що підтверджує відповідність інженера-землевпорядника кваліфікаційним вимогам та його спроможність самостійно складати окремі види документації із землеустрою та документації з оцінки земель, виконувати топографо-геодезичні і картографічні роботи, проводити інвентаризацію земель, перевіряти якість ґрунтових, геоботанічних та інших обстежень земель при здійсненні землеустрою.

Форма кваліфікаційного сертифіката встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин.

Інженери-землевпорядники, позбавлені кваліфікаційного сертифіката внаслідок порушення законодавства у сфері землеустрою відповідно до статті 68 цього Закону, допускаються до складання кваліфікаційного іспиту після прийняття рішення про позбавлення кваліфікаційного сертифіката та за умови успішного підвищення кваліфікації.

Сертифікований інженер-землевпорядник має особисту печатку, на якій зазначаються його прізвище, ім'я, по батькові та реєстраційний номер облікової картки платника податків (РНОКПП) або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, офіційно повідомили про це відповідний орган державної податкової служби та мають відмітку у паспорті).

Особи, які не склали кваліфікаційного іспиту Кваліфікаційній комісії, допускаються до його повторного складання не раніше ніж через два місяці.

Сертифіковані інженери-землевпорядники зобов'язані не рідше одного разу на чотири роки підвищувати кваліфікацію за програмою підвищення кваліфікації.

Видача кваліфікаційного сертифіката інженерам-землевпорядникам, які склали кваліфікаційний іспит, видача свідоцтва про підвищення кваліфікації, видача їх дублікатів здійснюється навчальним закладом, на базі якого складається кваліфікаційний іспит або підвищується кваліфікація за рішенням Кваліфікаційної комісії.

Строк дії кваліфікаційного сертифіката інженера-землевпорядника не обмежений у часі, крім випадків, визначених законом. Невиконання вимоги щодо підвищення кваліфікації у встановлений законом строк є підставою для зупинення дії сертифіката на період до одержання свідоцтва про підвищення кваліфікації.

Кваліфікаційний сертифікат інженера-землевпорядника анулюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин:

- а) за зверненням сертифікованого інженера-землевпорядника;

- б) у разі набрання законної сили рішенням суду про обмеження дієздатності особи (інженера-землевпорядника), визнання її недієздатною, безвісно відсутньою;
- в) за поданням Кваліфікаційної комісії в разі встановлення факту порушення інженером-землевпорядником законодавства у сфері землеустрою відповідно до [статті 68](#) цього Закону;
- г) на підставі свідоцтва про смерть.

Кваліфікаційний сертифікат інженера-землевпорядника може бути також анульований за рішенням суду.

Рішення про зупинення дії чи анулювання кваліфікаційного сертифіката інженера-землевпорядника може бути оскаржено до суду.

Порядок роботи Кваліфікаційної комісії, видачі та анулювання кваліфікаційного сертифіката інженера-землевпорядника встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин.

{Стаття 66 в редакції Законів № 5394-VI від 02.10.2012, № 367-VII від 02.07.2013}

Стаття 66-¹. Державний реєстр сертифікованих інженерів-землевпорядників

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, веде Державний реєстр сертифікованих інженерів-землевпорядників, які отримали кваліфікаційний сертифікат.

У Державному реєстрі сертифікованих інженерів-землевпорядників зазначається така інформація про інженера-землевпорядника:

- 1) прізвище, ім'я та по батькові;
 - 2) дата видачі та номер кваліфікаційного сертифіката;
 - 3) назва навчального закладу, на базі якого складався кваліфікаційний іспит та який здійснював підвищення кваліфікації інженера-землевпорядника;
 - 4) дата та номер протоколу рішення Кваліфікаційної комісії про видачу кваліфікаційного сертифіката;
 - 5) види робіт із землеустрою, зазначені в кваліфікаційному свідоцтві;
 - 6) інформація про підвищення кваліфікації;
- {Пункт 6 частини другої статті 66-¹ в редакції Закону № 367-VII від 02.07.2013}*
- 7) інформація щодо анулювання чи зупинення дії кваліфікаційного сертифіката;
- {Пункт 7 частини другої статті 66-¹ в редакції Закону № 367-VII від 02.07.2013}*
- 8) місце роботи інженера-землевпорядника;
 - 9) відомості про членство у саморегульвній організації у сфері землеустрою.

Відомості про зупинення дії чи анулювання кваліфікаційного сертифіката інженера-землевпорядника вносяться центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, до Державного реєстру сертифікованих інженерів-землевпорядників у строк не пізніше ніж через три робочі дні після прийняття відповідного рішення про анулювання (позбавлення) чи зупинення дії кваліфікаційного сертифіката.

{Статтю 66-¹ доповнено новою частиною згідно із Законом № 367-VII від 02.07.2013}

Інформація з Державного реєстру сертифікованих інженерів-землевпорядників надається за письмовою заявою фізичним і юридичним особам у формі витягу на безоплатній основі.

Державний реєстр сертифікованих інженерів-землевпорядників оприлюднюється на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин. Технологічні та програмні засоби, необхідні для оприлюднення відомостей Державного реєстру сертифікованих інженерів-землевпорядників, повинні забезпечувати юридичним та фізичним особам можливість безоплатного анонімного перегляду, копіювання та роздрукування реєстру на основі поширених веб-оглядачів та редакторів без необхідності застосування спеціально створених для цього технологічних та програмних засобів, цілодобово, без обмежень.

Інженери-землевпорядники несуть відповідальність за достовірність інформації, яка подається до Державного реєстру сертифікованих інженерів-землевпорядників, у порядку, встановленому цим Законом.

{Закон доповнено статтею 66-¹ згідно із Законом № 5394-VI від 02.10.2012}

Стаття 67. Фінансування робіт із землеустрою

Фінансування робіт із землеустрою здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів, коштів юридичних осіб, громадян та інших джерел, не заборонених законом.

За рахунок коштів Державного бюджету України в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України, фінансуються:

- а) підготовка документації із землеустрою щодо визначення та встановлення в натурі (на місцевості) державного кордону України;
- б) розробка загальнодержавних і регіональних програм використання та охорони земель;
- в) розробка проектів законів України, інших нормативно-правових актів з питань землеустрою;

г) науково-дослідні роботи та фундаментальні дослідження у сфері землеустрою загальнодержавного значення;

г) проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів, що мають особливу екологічну, оздоровчу, наукову, естетичну та історико-культурну цінність;

{Пункт «г» частини другої статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

д) здійснення землеустрою на землях державної власності.

На землях комунальної власності за рахунок коштів місцевих бюджетів фінансуються роботи із землеустрою щодо встановлення в натурі (на місцевості) меж адміністративно-територіальних одиниць, складання схем землеустрою, розроблення техніко-економічних обґрунтувань з використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць, інвентаризації земель.

Роботи із землеустрою можуть фінансуватися відповідно до укладених договорів за рахунок коштів громадян, юридичних осіб та інших джерел, не заборонених законом.

Розділ VIII

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА

У СФЕРІ ЗЕМЛЕУСТРОЮ

Стаття 68. Відповідальність за порушення законодавства у сфері землеустрою

Особи, винні в порушенні законодавства у сфері землеустрою, несуть відповідальність згідно із законом.

Кваліфікаційна комісія за результатами розгляду письмових звернень заінтересованих осіб, замовників документації із землеустрою, органів державної влади та місцевого самоврядування, саморегулювних організацій у сфері землеустрою робить подання центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, про позбавлення сертифікованого інженера-землевпорядника кваліфікаційного сертифіката (його анулювання) з таких підстав:

грубе порушення сертифікованим інженером-землевпорядником вимог положень нормативно-правових актів, нормативно-технічних документів, стандартів, норм і правил у сфері землеустрою;

рішення суду за фактами неякісного проведення землеустрою сертифікованим інженером-землевпорядником;

наявність у сертифікованого інженера-землевпорядника непогашеної судимості за корисливі злочини;

з'ясування факту неправомірної видачі кваліфікаційного сертифіката.

На підставі подання Кваліфікаційної комісії про позбавлення сертифікованого інженера-землевпорядника кваліфікаційного сертифіката центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, приймає відповідне рішення та повідомляє його письмово у двотижневий строк після надходження відповідного протоколу засідання Кваліфікаційної комісії.

Рішення про позбавлення сертифікованого інженера-землевпорядника кваліфікаційного сертифіката може бути оскаржено в судовому порядку.

Рішення про видачу кваліфікаційного сертифіката інженеру-землевпоряднику, який був позбавлений його на підставі цього Закону, приймається Кваліфікаційною комісією в порядку, передбаченому для видачі кваліфікаційного сертифіката.

Рішення про зупинення дії кваліфікаційного сертифіката сертифікованого інженера-землевпорядника приймається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, у разі:

невиконання вимог частини тринадцятої статті 66 цього Закону;

зазначення завідомо неправдивих даних, що призвело до викривлення інформації в Державному реєстрі сертифікованих інженерів-землевпорядників.

Дія кваліфікаційного сертифіката поновлюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, у тижневий строк після усунення особою наявних зауважень.

Складення документації із землеустрою особою, яка не отримала кваліфікаційного сертифіката, яку позбавлено кваліфікаційного сертифіката або дія кваліфікаційного сертифіката якої зупинена, забороняється. Документація із землеустрою та технічна документація з оцінки земель, яка була підписана такою особою, є недійсною.

Притягнення осіб, винних у порушенні законодавства у сфері землеустрою, до відповідальності,

передбаченої законами України, не звільняє їх від обов'язку відшкодувати шкоду, заподіяну в результаті порушення цього законодавства.

{Стаття 68 в редакції Закону № 5394-VI від 02.10.2012}

Стаття 69. Відшкодування шкоди, заподіяної у результаті здійснення землеустрою

Шкода, заподіяна в результаті здійснення землеустрою фізичній особі, її майну чи майну юридичної особи, підлягає відшкодуванню в повному обсязі особою, яка її заподіяла, у порядку, встановленому законодавством України.

Стаття 70. Вирішення спорів з питань землеустрою

Спори, що виникають при здійсненні землеустрою, вирішуються судом.

Розділ IX ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

1-¹. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, видає дублікати кваліфікаційних сертифікатів інженерів-землевпорядників, отриманих ними відповідно до Закону України від 2 жовтня 2012 року № 5394-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо дерегуляції господарської діяльності з проведення робіт із землеустрою та землеоціночних робіт».

{Розділ IX доповнено пунктом 1-¹ згідно із Законом № 367-VII від 02.07.2013}

2. Кабінету Міністрів України в шестимісячний строк з дня опублікування цього Закону:

- а) забезпечити прийняття відповідно до своїх повноважень нормативно-правових актів, що впливають з цього Закону;
- б) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
- в) забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України
м. Київ
22 травня 2003 року
№ 858-IV

Л. КУЧМА

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про охорону земель

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 39, ст.349)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1443-VI (1443-17) від 04.06.2009, ВВР, 2009, № 47-48, ст.719

№ 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011, ВВР, 2012, № 2-3, ст.3
№ 4444-VI (4444-17) від 23.02.2012, ВВР, 2012, № 49, ст.555
№ 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012, ВВР, 2014, № 6-7, ст.80
№ 191-VIII (191-19) від 12.02.2015, ВВР, 2015, № 21, ст.133
№ 497-VIII (497-19) від 02.06.2015, ВВР, 2015, № 31, ст.293
№ 2059-VIII (2059-19) від 23.05.2017, ВВР, 2017, N 29, ст.315}

Цей Закон визначає правові, економічні та соціальні основи охорони земель з метою забезпечення їх раціонального використання, відтворення та підвищення родючості ґрунтів, інших корисних властивостей землі, збереження екологічних функцій ґрунтового покриву та охорони довкілля.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Охорона земель та інші основні поняття і терміни

Охорона земель — система правових, організаційних, економічних, технологічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель, запобігання необґрунтованому вилученню земель сільськогосподарського призначення для несільськогосподарських потреб, захист від шкідливого антропогенного впливу, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, підвищення продуктивності земель лісового фонду, забезпечення особливого режиму використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.

Застосовані в цьому Законі інші поняття і терміни вживаються в такому значенні:

агроландшафт — ландшафт, основу якого становлять сільськогосподарські угіддя та лісові насадження, зокрема лісосмуги та інші захисні насадження;

агрохімічне обстеження ґрунтів — обов'язкове суцільне обстеження сільськогосподарських угідь з метою державного контролю за зміною показників родючості і забруднення ґрунтів;

гранично допустима концентрація забруднюючих речовин — максимально допустима кількість забруднюючих речовин у ґрунтах, яка не зумовлює негативних екологічних наслідків для їх родючості, загального стану довкілля, якості сільськогосподарської продукції та здоров'я людини;

гумус — органічна складова частина ґрунту, яка утворюється в процесі біохімічного розкладу рослинних і тваринних решток та формує його родючість;

ґрунт — природно-історичне органо-мінеральне тіло, що утворилося на поверхні земної кори і є осередком найбільшої концентрації поживних речовин, основою життя та розвитку людства завдяки найціннішій своїй властивості — родючості;

ґрунтова маса — знятий родючий шар ґрунту;

ґрунтове обстеження — визначення генетичної будови та властивостей ґрунтів, структури ґрунтового покриву;

ґрунтова — порушення біоенергетичного режиму ґрунтів та різке зниження урожайності сільськогосподарських культур внаслідок їх беззмінного вирощування або частого повернення на попереднє поле сівозміни, що призводить до погіршення якісного стану ґрунтів, накопичення у ґрунтах специфічних хвороботворних мікроорганізмів та насіння бур'янів;

{Частина другу статті 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 1443-VI (1443-17) від 04.06.2009}

деградація ґрунтів — погіршення корисних властивостей та родючості ґрунту внаслідок впливу природних чи антропогенних факторів;

деградація земель — природне або антропогенне спрощення ландшафту, погіршення стану, складу, корисних властивостей і функцій земель та інших органічно пов'язаних із землею природних компонентів;

забруднення ґрунтів — накопичення в ґрунтах речовин, які негативно впливають на їх родючість та інші корисні властивості;

земельні ресурси — сукупний природний ресурс поверхні суші як просторового базису розселення і господарської діяльності, основний засіб виробництва в сільському та лісовому господарстві;

земля — поверхня суші з ґрунтами, корисними копалинами та іншими природними елементами, що органічно поєднані та функціонують разом з нею;

консервація земель — припинення господарського використання на визначений термін та залуження або заліснення деградованих і малопродуктивних земель, господарське використання яких є екологічно та економічно неефективним, а також техногенно забруднених земельних ділянок, на яких неможливо одержувати екологічно чисту продукцію, а перебування людей на цих земельних ділянках є небезпечним для їх здоров'я;

охорона ґрунтів — система правових, організаційних, технологічних та інших заходів, спрямованих на збереження і відтворення родючості та цілісності ґрунтів, їх захист від деградації, ведення сільськогосподарського виробництва з дотриманням ґрунтозахисних технологій та забезпеченням екологічної безпеки довкілля;

порушені землі — землі, що втратили свою господарську та екологічну цінність через порушення ґрунтового покриву внаслідок виробничої діяльності людини або дії природних явищ;

природно-сільськогосподарське, еколого-економічне, протиерозійне та інші види районування (зонування) земель — це поділ території з урахуванням природних та агробіологічних вимог щодо вирощування сільськогосподарських культур, а також територій, які мають відповідну схожість за визначеними ознаками;

родючість ґрунту — здатність ґрунту задовольняти потреби рослин в елементах живлення, воді, повітрі і теплі в достатніх кількостях для їх нормального розвитку, які в сукупності є основним показником якості ґрунту.

Стаття 2. Земля як об'єкт охорони

Об'єктом особливої охорони держави є всі землі в межах території України.

Стаття 3. Принципи державної політики у сфері охорони земель

Основними принципами державної політики у сфері охорони земель є:

забезпечення охорони земель як основного національного багатства Українського народу;

пріоритет вимог екологічної безпеки у використанні землі як просторового базису, природного ресурсу і основного засобу виробництва;

відшкодування збитків, заподіяних порушенням законодавства України про охорону земель;

нормування і планомірне обмеження впливу господарської діяльності на земельні ресурси;

поєднання заходів економічного стимулювання та юридичної відповідальності в галузі охорони земель;

публічність у вирішенні питань охорони земель, використанні коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів на охорону земель.

Стаття 4. Правове регулювання у сфері охорони земель

Правове регулювання у сфері охорони земель здійснюється відповідно до Конституції України (254к/96-ВР), Земельного кодексу України (2768-14), цього Закону, інших нормативно-правових актів, які приймаються відповідно до них.

Розділ II

ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ

Стаття 5. Органи, які здійснюють регулювання в галузі охорони земель

Регулювання в галузі охорони земель здійснюють Верховна Рада України, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, місцеві державні адміністрації, а також спеціально уповноважені центральні органи виконавчої влади в межах повноважень, установлених законом.

Спеціально уповноваженими центральними органами виконавчої влади в галузі охорони земель є:

центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин;

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин;

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі;

центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища;

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища;

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із забезпечення нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина друга статті 5 в редакції Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 6. Повноваження Верховної Ради України в галузі охорони земель

До повноважень Верховної Ради України в галузі охорони земель належать:

визначення засад державної політики в галузі використання та охорони земель;

затвердження загальнодержавних програм щодо використання та охорони земель;

вирішення інших питань у галузі охорони земель відповідно до Конституції України (254к/96-ВР).

Стаття 7. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим у галузі охорони земель

До повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим на території республіки в галузі охорони земель належать:

забезпечення реалізації державної політики в галузі використання та охорони земель;

участь у реалізації загальнодержавних програм щодо використання та охорони земель;

затвердження та участь у реалізації регіональних (республіканських) програм використання та охорони земель, підвищення родючості ґрунтів;

координація діяльності районних і міських (міст республіканського значення) рад у галузі охорони земель;

координація здійснення контролю за використанням та охороною земель;

вирішення інших питань у галузі охорони земель відповідно до закону.

Стаття 8. Повноваження обласних рад у галузі охорони земель

До повноважень обласних рад у галузі охорони земель належать:

забезпечення реалізації державної політики щодо використання та охорони земель;

участь у реалізації загальнодержавних програм щодо використання та охорони земель на відповідній території;

затвердження та участь у реалізації регіональних програм щодо використання та охорони земель, підвищення родючості ґрунтів;

вирішення інших питань у галузі охорони земель відповідно до закону.

Стаття 9. Повноваження Київської і Севастопольської міських рад у галузі охорони земель

До повноважень Київської і Севастопольської міських рад у галузі охорони земель на їх території належать:

затвердження та участь у реалізації цільових програм, схем та документації із землеустрою щодо охорони земель;

участь у реалізації загальнодержавних програм щодо використання та охорони земель на їх території;

організація і здійснення контролю за використанням та охороною земель комунальної власності;

установлення обмежень (обтяжень) у використанні, тимчасова заборона (зупинення) чи припинення використання земельної ділянки громадянами та юридичними особами в разі порушення ними вимог законодавства в галузі охорони земель;

здійснення контролю за використанням коштів, що надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, пов'язаних з вилученням (викупом) земельних ділянок;

економічне стимулювання раціонального використання та охорони земель відповідно до закону;

вирішення інших питань у галузі охорони земель відповідно до закону.

Стаття 10. Повноваження районних рад у галузі охорони земель

До повноважень районних рад у галузі охорони земель на території району належать:

забезпечення реалізації державної політики щодо використання та охорони земель;

участь у реалізації регіональних програм щодо використання та охорони земель, підвищення родючості ґрунтів;

координація діяльності центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, на територіальному рівні;

{Абзац четвертий статті 10 в редакції Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

організація землеустрою та затвердження документації із землеустрою щодо охорони земель відповідно до закону;

вирішення інших питань у галузі охорони земель відповідно до закону.

Стаття 11. Повноваження районних у містах рад у галузі охорони земель

Повноваження районних у містах рад у галузі охорони земель визначають міські ради.

Стаття 12. Повноваження сільських, селищних, міських рад у галузі охорони земель

До повноважень сільських, селищних, міських рад у галузі охорони земель на території сіл, селищ, міст належать:

розробка, затвердження і реалізація цільових програм та документації із землеустрою щодо охорони земель відповідно до закону;

установлення обмежень (обтяжень) у використанні, тимчасова заборона (зупинення) чи припинення використання земельної ділянки громадянами та юридичними особами в разі порушення ними вимог законодавства в галузі охорони земель;

здійснення контролю за використанням та охороною земель комунальної власності;

економічне стимулювання раціонального використання та охорони земель відповідно до закону; вирішення інших питань у галузі охорони земель відповідно до закону.

Стаття 13. Повноваження Кабінету Міністрів України в галузі охорони земель

До повноважень Кабінету Міністрів України в галузі охорони земель належать:

реалізація державної політики в галузі використання та охорони земель;

розроблення і забезпечення виконання загальнодержавних програм використання та охорони земель;

розробка і затвердження в межах своїх повноважень нормативно-правових актів у галузі охорони земель;

установлення порядку проведення моніторингу земель;

координація діяльності органів виконавчої влади в галузі охорони земель;

вирішення інших питань у галузі охорони земель відповідно до закону.

Стаття 14. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим у галузі охорони земель

До повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим на території республіки в галузі охорони земель належать:

забезпечення реалізації державної політики в галузі використання та охорони земель;

участь у розробленні та забезпеченні виконання загальнодержавних та республіканських програм у галузі охорони земель;

здійснення контролю за використанням коштів, що надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, пов'язаних з вилученням (викупом) земельних ділянок;

координація здійснення землеустрою і державного контролю за використанням та охороною земель;

вирішення інших питань у галузі охорони земель відповідно до закону.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим здійснює покладені на неї повноваження самостійно і через органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим.

{Статтю 14 доповнено частиною другою згідно із Законом № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011}

Стаття 15. Повноваження місцевих державних адміністрацій у галузі охорони земель

До повноважень місцевих державних адміністрацій у галузі охорони земель належать:

забезпечення реалізації державної політики щодо використання та охорони земель;

участь у розробленні та забезпеченні виконання загальнодержавних і регіональних (республіканських) програм у галузі використання та охорони земель;

здійснення контролю за використанням коштів, що надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, пов'язаних з вилученням (викупом) земельних ділянок;

координація здійснення державного контролю за використанням та охороною земель;

економічне стимулювання раціонального використання та охорони земель відповідно до закону;

установлення обмежень (обтяжень) у використанні, тимчасова заборона (зупинення) чи припинення використання земельної ділянки громадянами та юридичними особами в разі порушення ними вимог законодавства в галузі охорони земель;

вирішення інших питань у галузі охорони земель відповідно до закону.

Стаття 16. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, у галузі охорони земель

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, у галузі охорони земель, належать:

участь у реалізації загальнодержавних і регіональних програм охорони земель;

здійснення моніторингу та охорони земель;

забезпечення проведення моніторингу ґрунтів та агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення;

забезпечення здійснення природно-сільськогосподарського, еколого-економічного, протиерозійного та інших видів районування (зонування) земель;

впровадження рекомендацій та заходів щодо забезпечення родючості ґрунтів і застосування агрохімікатів;

забезпечення підготовки та здійснення організаційних, економічних, екологічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання та охорону земель, їх захист від шкідливого антропогенного впливу, дотримання режиму використання земель природоохоронного,

оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, інших територій та об'єктів екомережі;

здійснення заходів щодо вдосконалення порядку ведення обліку і підготовки звітності з регулювання земельних відносин, використання та охорони земель, формування екомережі;

вирішення інших питань у галузі охорони земель відповідно до закону.

{Стаття 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4444-VI (4444-17) від 23.02.2012; в редакції Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 17. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, у галузі охорони земель

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, у галузі охорони земель, належать:

- участь у розробленні загальнодержавних і регіональних програм використання та охорони земель;
- участь у підготовці нормативно-правових актів у галузі охорони земель;
- вирішення інших питань у галузі охорони земель відповідно до закону.

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, у галузі охорони земель, належать:

- участь у реалізації загальнодержавних і регіональних програм використання та охорони земель;
- погодження проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок;
- визначення переліку земель, на яких застосовується обмеження щодо вирощування генетично модифікованих сортів рослин;
- участь у здійсненні природно-сільськогосподарського, еколого-економічного, протиерозійного та інших видів районування (зонування) земель;

- участь у розробленні та здійсненні заходів щодо економічного стимулювання використання та охорони земель;

- здійснення міжнародного співробітництва з питань охорони земель;

- вирішення інших питань у галузі охорони земель відповідно до закону.

{Стаття 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4444-VI (4444-17) від 23.02.2012; в редакції Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 17-1. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, у галузі охорони земель, належать:

здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства про використання та охорону земель щодо:

- консервації деградованих і малопродуктивних земель;

- збереження водно-болотних угідь;

- виконання екологічних вимог при наданні у власність і користування, у тому числі в оренду, земельних ділянок;

- здійснення заходів щодо запобігання забрудненню земель хімічними і радіоактивними речовинами, відходами, стічними водами;

- дотримання режиму використання земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, а також територій, що підлягають особливій охороні;

- дотримання екологічних нормативів з питань використання та охорони земель;

- установлення та використання водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, а також щодо дотримання режиму використання їх територій;

- ведення будівельних, днопоглиблювальних робіт, видобування піску і гравію, прокладення кабелів, трубопроводів та інших комунікацій на землях водного фонду;

- звернення до адміністративного суду щодо застосування заходів реагування у вигляді обмеження чи зупинення (тимчасово) або припинення діяльності підприємств і об'єктів незалежно від їх підпорядкування та форм власності відповідно до закону, якщо їх експлуатація здійснюється з порушенням законодавства про охорону земель;

- подання позовів про відшкодування шкоди і втрат, заподіяних внаслідок порушення законодавства України про охорону земель;

- вирішення інших питань у галузі охорони земель відповідно до закону.

{Закон доповнено статтею 17-1 згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 18. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин, у галузі охорони земель

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин, у галузі охорони земель, належать:

розроблення загальнодержавних і регіональних програм відтворення родючості ґрунтів;

забезпечення формування державної політики з використання та охорони земель;

організація розроблення в установленому законом порядку стандартів, норм і правил з охорони та підвищення родючості ґрунтів;

розроблення рекомендацій та заходів щодо забезпечення родючості ґрунтів і застосування агрохімікатів;

розроблення механізмів економічного стимулювання впровадження заходів щодо використання та охорони земель і підвищення родючості ґрунтів;

затвердження порядку здійснення державного нагляду і контролю за дотриманням законодавства про пестициди та агрохімікати в галузі рослинництва;

затвердження порядку одержання документів, матеріалів та іншої інформації, необхідної для здійснення державного контролю над використанням і охороною земель;

затвердження методичних рекомендацій для сільськогосподарських підприємств будь-якої форми власності з питань використання та охорони земель сільськогосподарського призначення, впровадження новітніх ресурсо-енергоощадних технологій та сучасних технічних засобів і обладнання; вирішення інших питань у галузі охорони родючості ґрунтів відповідно до закону.

{Стаття 18 в редакції Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 18-1. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, у галузі охорони земель

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, у галузі охорони земель, належать:

1) здійснення державного контролю щодо використання та охорони земель за:

веденням державного обліку і реєстрації земель, достовірністю інформації про наявність та використання земель;

виконанням умов зняття, збереження і використання родючого шару ґрунту під час проведення гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, пов'язаних із порушенням ґрунтового покриття, своєчасного проведення рекультивації порушених земель в обсягах, передбачених робочим проектом землеустрою;

{Абзац третій пункту 1 статті 18-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII (497-19) від 02.06.2015}

дотриманням правил, установленного режиму експлуатації протиерозійних, гідротехнічних споруд, збереженням захисних насаджень і межових знаків;

розміщенням, проектуванням, будівництвом та введенням у дію об'єктів, які негативно впливають або можуть негативно вплинути на стан земель;

здійсненням заходів, передбачених робочими проектами землеустрою, стосовно захисту земель від водної і вітрової ерозії, селів, підтоплення, заболочення, засолення, солонцювання, висушування, ущільнення та інших процесів, що призводять до погіршення стану земель, а також щодо недопущення власниками та користувачами земельних ділянок псування земель шляхом їх забруднення хімічними та радіоактивними речовинами і стічними водами, засмічення промисловими, побутовими та іншими відходами, заростання чагарниками, дрібноліссям та бур'янами; *{Абзац шостий пункту 1 статті 18-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII (497-19) від 02.06.2015}*

2) вирішення інших питань у галузі охорони родючості ґрунтів відповідно до закону.

{Розділ II доповнено статтею 18-1 згідно із Законом № 4444-VI (4444-17) від 23.02.2012; в редакції Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Розділ III КОНТРОЛЬ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ

Стаття 19. Державний контроль за використанням та охороною земель

Державний контроль за використанням та охороною земель здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, а за додержанням вимог законодавства про охорону земель — центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина перша статті 19 в редакції Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Державний контроль за додержанням вимог законодавства про охорону земель здійснює центральний орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Порядок здійснення державного контролю за використанням та охороною земель встановлюється законом.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, проводить моніторинг родючості ґрунтів та агрохімічну паспортизацію земель сільськогосподарського призначення.

{Частина четверта статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012 }{Стаття 19 в редакції Законом № 4444-VI (4444-17) від 23.02.2012}

Стаття 20. Самоврядний контроль за використанням та охороною земель

Самоврядний контроль за використанням та охороною земель здійснюють сільські, селищні, міські, районні та обласні ради.

Стаття 21. Громадський контроль за використанням та охороною земель

Громадський контроль за використанням та охороною земель здійснюють громадські інспектори, які призначаються відповідними органами місцевого самоврядування, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері здійснення державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, і діють на підставі положення, затвердженого центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сферах земельних відносин, охорони навколишнього природного середовища.

{Стаття 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Розділ IV СИСТЕМА ЗАХОДІВ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ

Стаття 22. Система заходів у галузі охорони земель

Система заходів у галузі охорони земель включає:

державну комплексну систему спостережень;

розробку загальнодержавних і регіональних (республіканських) програм використання та охорони земель, документації із землеустрою в галузі охорони земель;

створення екологічної мережі;

здійснення природно-сільськогосподарського, еколого-економічного, протиерозійного та інших видів районування (зонування) земель;

економічне стимулювання впровадження заходів щодо охорони та використання земель і підвищення родючості ґрунтів;

стандартизацію і нормування.

Стаття 23. Державна комплексна система спостережень

Державна комплексна система спостережень включає топографо-геодезичні, картографічні, ґрунтові, агрохімічні, радіологічні та інші обстеження і розвідування стану земель і ґрунтів, їх моніторинг.

На базі даних державної комплексної системи спостережень формуються національний, регіональний та місцевий банки даних про стан земель і ґрунтів.

Стаття 24. Загальнодержавна та регіональні програми використання та охорони земель

Загальнодержавна програма використання та охорони земель розробляється відповідно до програм економічного, науково-технічного і соціального розвитку України та охорони довкілля.

Загальнодержавна програма використання та охорони земель визначає склад та обсяги першочергових і перспективних заходів з охорони земель, а також обсяги і джерела ресурсного забезпечення виконання робіт з їх реалізації.

Регіональні програми використання та охорони земель розробляються відповідно до загальнодержавної програми з урахуванням місцевих особливостей.

Виконання загальнодержавної і регіональних програм використання та охорони земель забезпечується органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідно до повноважень, визначених законом.

Стаття 25. Документація із землеустрою в галузі охорони земель

Документацією із землеустрою в галузі охорони земель є схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць та робочі проекти землеустрою.

Склад документації із землеустрою в галузі охорони земель та порядок її погодження і затвердження встановлюються Земельним кодексом України (2768-14) та Законом України «Про землеустрій» (858-15).

Власники землі та землекористувачі забезпечують виконання заходів з охорони земель та обмежень у використанні земель, передбачених документацією із землеустрою в галузі охорони земель.

{Стаття 25 в редакції Закону № 497-VIII (497-19) від 02.06.2015}

Стаття 26. Природно-сільськогосподарське, еколого-економічне, протиерозійне та інші види районування (зонування) земель

Природно-сільськогосподарське, еколого-економічне, протиерозійне та інші види районування (зонування) земель включають:

поділ земель за цільовим призначенням з урахуванням природних умов, агробіологічних вимог сільськогосподарських культур, розвитку господарської діяльності та пріоритету вимог екологічної безпеки;

установлення вимог щодо раціонального використання земель відповідно до району (зони);

визначення територій, що потребують особливого захисту від антропогенного впливу;

установлення в межах окремих зон необхідних видів екологічних обмежень у використанні земель або ґрунтів з урахуванням їх геоморфологічних, природно-кліматичних, ґрунтових, протиерозійних та інших особливостей відповідно до екологічного району (зони).

Порядок здійснення природно-сільськогосподарського, еколого-економічного, протиерозійного та інших видів районування (зонування) земель (681-2004-п) визначає Кабінет Міністрів України.

Стаття 27. Економічне стимулювання впровадження заходів щодо використання та охорони земель і підвищення родючості ґрунтів

Держава здійснює економічне стимулювання заходів щодо охорони та використання земель і підвищення родючості ґрунтів землевласниками та землекористувачами шляхом:

надання податкових і кредитних пільг фізичним і юридичним особам, які здійснюють за власні кошти заходи щодо захисту земель від ерозії, підвищення родючості ґрунтів та інші заходи, передбачені загальнодержавними і регіональними програмами використання та охорони земель;

звільнення землевласників і землекористувачів від плати за землю, за земельні ділянки, на яких виконуються роботи з меліорації, рекультиваци, консервації земель та інші роботи щодо охорони земель на період тимчасової консервації, будівництва та сільськогосподарського освоєння земель відповідно до затвердженої документації із землеустрою;

компенсування сільськогосподарським товаровиробникам недоодержаної частки доходу внаслідок консервації деградованих, малопродуктивних, а також техногенно забруднених земель;

застосування прискореної амортизації основних фондів землеохоронного і природоохоронного призначення.

Компенсація витрат, понесених землевласниками та землекористувачами на покращення екологічного стану земель та підвищення родючості ґрунтів, провадиться за рахунок коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів відповідно до загальнодержавних і регіональних програм охорони земель.

Підставою для розгляду питання про економічне стимулювання заходів щодо використання та охорони земель і підвищення родючості ґрунтів є заява чи клопотання землевласників і землекористувачів до органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування, які здійснюють регулювання у сфері охорони земель, за місцезнаходженням земельної ділянки.

До заяви чи клопотання додається висновок центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері здійснення державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, про покращення екологічного стану земель і підвищення родючості ґрунтів згідно з даними агрохімічного паспорта земельної ділянки. {Частина четверта статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Порядок економічного стимулювання заходів щодо використання та охорони земель і підвищення родючості ґрунтів встановлює Кабінет Міністрів України.

Розділ V

ДЕРЖАВНІ СТАНДАРТИ І НОРМАТИВИ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ

Стаття 28. Стандартизація і нормування в галузі охорони земель

Стандартизація і нормування в галузі охорони земель полягають у забезпеченні екологічної та санітарно-гігієнічної безпеки громадян шляхом визначення вимог щодо якості земель, родючості ґрунтів і допустимого антропогенного навантаження та господарського освоєння земель.

Стаття 29. Стандартизація в галузі охорони земель

До нормативних документів із стандартизації в галузі охорони земель належать:

терміни, поняття класифікації;

методи, методики і засоби визначення складу та властивостей земель;

вимоги до збирання, обліку, обробки, збереження, аналізу інформації про якість земель, прогнозування зміни родючості ґрунтів;

вимоги щодо раціонального використання та охорони земель;

технічні умови щодо процесів та послуг у сфері охорони земель;

метрологічні норми, правила, вимоги до організації робіт;
інші нормативні документи із стандартизації у галузі охорони земель.

Нормативні документи в галузі охорони земель розробляються, затверджуються, перевіряються і переглядаються в порядку, встановленому Законом України «Про стандартизацію» (2408-14).

Стаття 30. Нормативи в галузі охорони земель та відтворення родючості ґрунтів

У галузі охорони земель та відтворення родючості ґрунтів встановлюються такі нормативи:

гранично допустимого забруднення ґрунтів;

якісного стану ґрунтів;

оптимального співвідношення земельних угідь;

{Абзац п'ятий частини першої статті 30 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

показників деградації земель та ґрунтів.

Нормативи в галузі охорони земель та відтворення родючості ґрунтів встановлює Кабінет Міністрів України.

Стаття 31. Нормативи гранично допустимого забруднення ґрунтів

Нормативи гранично допустимого забруднення ґрунтів визначаються з метою встановлення критеріїв придатності земель для використання їх за цільовим призначенням.

До нормативів гранично допустимого забруднення ґрунтів належать:

гранично допустимі концентрації у ґрунтах хімічних речовин, залишкових кількостей пестицидів і агрохімікатів, важких металів тощо;

максимально допустимі рівні забруднення ґрунтів радіоактивними речовинами.

Стаття 32. Нормативи якісного стану ґрунтів

Нормативи якісного стану ґрунтів встановлюються з метою запобігання їх виснаженню і використовуються для здійснення контролю за якісним станом ґрунтів.

Нормативи якісного стану ґрунтів визначають рівень забруднення, оптимальний вміст поживних речовин, фізико-хімічні властивості тощо.

Стаття 33. Нормативи оптимального співвідношення земельних угідь

Нормативи оптимального співвідношення земельних угідь встановлюються для запобігання надмірному антропогенному впливу на них, у тому числі надмірній розораності сільськогосподарських угідь.

До нормативів оптимального співвідношення земельних угідь належать:

оптимальне співвідношення земель сільськогосподарського, природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, історико-культурного, рекреаційного призначення, а також земель лісового та водного фондів;

оптимальне співвідношення ріллі та багаторічних насаджень, сіножатей, пасовищ, а також земель під полезахисними лісосмугами в агроландшафтах.

{Статтю 33-1 виключено на підставі Закону № 191-VIII (191-19) від 12.02.2015}

Стаття 34. Нормативи показників деградації земель та ґрунтів

Нормативи показників деградації земель устанавлюються для кожної категорії земель з метою запобігання погіршенню їх стану і використовуються для здійснення контролю за використанням та охороною земель.

До нормативів показників деградації земель належать показники гранично допустимого погіршення стану і властивостей земельних ресурсів внаслідок антропогенного впливу та негативних природних явищ, а також нормативи інтенсивності використання земель сільськогосподарського призначення.

Використання в сільськогосподарському виробництві сільськогосподарської техніки, питомий тиск ходових частин на ґрунт якої перевищує нормативи, забороняється.

Показники інтенсивності використання земель сільськогосподарського призначення встановлюються з урахуванням даних агрохімічної паспортизації земель.

При встановленні показників інтенсивності використання земель сільськогосподарського призначення визначаються сільськогосподарські культури, вирощування яких обмежується або забороняється, а також технології та окремі агротехнічні операції щодо їх вирощування.

Показники інтенсивності використання земель сільськогосподарського призначення використовуються в процесі складання проектно-технологічної документації на вирощування сільськогосподарських культур.

Розділ VI

ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 35. Вимоги до власників і землекористувачів, у тому числі орендарів, земельних ділянок при здійсненні господарської діяльності

Власники і землекористувачі, в тому числі орендарі, земельних ділянок при здійсненні господарської діяльності зобов'язані:

дотримуватися вимог земельного та природоохоронного законодавства України;

проводити на земельних ділянках господарську діяльність способами, які не завдають шкідливого впливу на стан земель та родючість ґрунтів;

підвищувати родючість ґрунтів та зберігати інші корисні властивості землі на основі застосування екологічнобезпечних технологій обробітку і техніки, здійснення інших заходів, які зменшують негативний вплив на ґрунти, запобігають безповоротній втраті гумусу, поживних елементів тощо;

дотримуватися стандартів, нормативів при здійсненні протиерозійних, агротехнічних, агрохімічних, меліоративних та інших заходів, пов'язаних з охороною земель, збереженням і підвищенням родючості ґрунтів;

надавати відповідним органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування відомості про застосування пестицидів та агрохімікатів;

сприяти систематичному проведенню вишукувальних, обстежувальних, розвідувальних робіт за станом земель, динамікою родючості ґрунтів;

своєчасно інформувати відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування щодо стану, деградації та забруднення земельних ділянок;

забезпечувати додержання встановленого законодавством України режиму використання земель, що підлягають особливій охороні;

забезпечувати використання земельних ділянок за цільовим призначенням та дотримуватися встановлених обмежень (обтяжень) на земельну ділянку;

забезпечувати захист земель від ерозії, виснаження, забруднення, засмічення, засолення, осолонцювання, підкислення, перезволоження, підтоплення, заростання бур'янами, чагарниками і дрібноліссям;

уживати заходів щодо запобігання негативному і екологічнонебезпечному впливу на земельні ділянки та ліквідації наслідків цього впливу.

Стаття 36. Охорона земель при здійсненні господарської діяльності на землях сільськогосподарського призначення

Охорона земель сільськогосподарського призначення забезпечується на основі реалізації комплексу заходів щодо збереження продуктивності сільськогосподарських угідь, підвищення їх екологічної стійкості та родючості ґрунтів, а також обмеження їх вилучення (викупу) для несільськогосподарських потреб.

Зміна цільового призначення земель сільськогосподарського призначення допускається лише за умови обґрунтування доцільності такої зміни в порядку, визначеному законом.

У разі вилучення (викупу) земель сільськогосподарського призначення для несільськогосподарських потреб забезпечується пріоритет максимального збереження продуктивних земель.

Через смужжя та конфігурація земельних ділянок, що створюють перешкоди в ефективному їх використанні і здійсненні природоохоронних заходів, а також порушують ландшафтну цілісність території, підлягають упорядкуванню відповідно до затвердженої документації із землеустрою

{Частина четверта статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII (497-19) від 02.06.2015}

Захист земель сільськогосподарського призначення від ерозії, селів, підтоплення та інших видів деградації здійснюється на основі реалізації заходів, передбачених державними і регіональними програмами, відповідно до схем землеустрою і техніко-економічного обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць, робочих проектів землеустрою.

{Частина п'ята статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII (497-19) від 02.06.2015}

Стаття 37. Основні вимоги до охорони родючості ґрунтів

Власники та землекористувачі, в тому числі орендарі, земельних ділянок зобов'язані здійснювати заходи щодо охорони родючості ґрунтів, передбачені цим Законом та іншими нормативно-правовими актами України.

Використання земельних ділянок способами, що призводять до погіршення їх якості, забороняється.

На землях сільськогосподарського призначення може бути обмежена діяльність щодо:

виращування певних сільськогосподарських культур, застосування окремих технологій їх вирощування або проведення окремих агротехнічних операцій;

розорювання сіножатей, пасовищ;

використання деградованих, малопродуктивних, а також техногенно забруднених земельних ділянок;

необґрунтовано інтенсивного використання земель.

З метою здійснення контролю за динамікою родючості ґрунтів систематично проводиться їх агрохімічне обстеження, видаються агрохімічні паспорти, в яких фіксуються початкові та поточні рівні забезпечення поживними речовинами ґрунтів і рівні їх забруднення.

Дані агрохімічної паспортизації земель використовуються в процесі регулювання земельних відносин при:

передачі у власність або наданні в користування, в тому числі в оренду, земельної ділянки;

зміні власника земельної ділянки або землекористувача;

проведенні грошової оцінки земель;

визначенні розмірів плати за землю;

здійсненні контролю за станом родючості ґрунтів.

Форму агрохімічного паспорта та порядок його ведення встановлює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин.

{Частина шоста статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 38. Охорона земель при здійсненні меліорації

Меліорація земель здійснюється згідно з проектами, затвердженими в установленому законодавством порядку.

Підприємства, установи та організації при проведенні меліорації земель зобов'язані здійснювати заходи, спрямовані на запобігання підтопленню, заболоченню, засоленню, забрудненню ґрунтів, вітровій і водній ерозії меліорованих земель, їх деградації, погіршенню стану водних об'єктів.

Порядок здійснення будівництва, експлуатації та забезпечення екологічної безпеки при проведенні меліорації земель встановлюється Законом України «Про меліорацію земель» (1389-14).

Стаття 39. Охорона родючості ґрунтів при використанні осадів стічних вод

Використання з метою удобрення ґрунтів осадів стічних вод, що накопичуються на водоочисних спорудах, здійснюється з дозволу обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

{Частина перша статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Застосування осадів стічних вод не допускається на землях природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого і рекреаційного призначення, землях водного фонду та інших територіях, що підлягають особливій охороні, і на земельних ділянках, які використовуються для випасання худоби, вирощування овочів та фруктів, а також на земельних ділянках, де вміст будь-якої з токсичних речовин перевищує гранично допустиму концентрацію.

Ввезення на митну територію України осадів стічних вод забороняється.

Стаття 40. Охорона земель при застосуванні пестицидів і агрохімікатів

Застосування пестицидів і агрохімікатів здійснюється відповідно до Закону України «Про пестициди і агрохімікати» (86/95-ВР).

Стаття 41. Охорона земель при веденні лісового господарства

При веденні лісового господарства лісокористувачі, незалежно від форми власності і господарювання, забезпечують збереження та підвищення родючості ґрунтів, їх належний екологічний стан відповідно до вимог законодавства України.

Заготівля деревини на схилах повинна проводитися на основі екологобезпечних та ґрунтозахисних технологій, які зводять до мінімуму руйнування ґрунтового покриву земельних ділянок.

Стаття 42. Охорона земель при веденні водного господарства

При веденні водного господарства охорона земель водного фонду здійснюється шляхом обмеження антропогенного впливу на них і додержання особливого режиму їх використання відповідно до закону.

При розміщенні, проектуванні, будівництві, реконструкції та експлуатації водогосподарських об'єктів передбачаються заходи, спрямовані на запобігання підтопленню, заболоченню, засоленню та забрудненню продуктивних земель, погіршенню якості ґрунтів.

Забороняється скидання стічних вод та вод, що забираються із забруднених джерел, якщо внаслідок цього може відбутися деградація і забруднення ґрунтів небезпечними речовинами.

Особливості використання земель водного фонду та водоохоронних зон встановлюються законом.

Стаття 43. Особливості охорони земель водного фонду, наданих для рибогосподарських цілей

Охорона земель водного фонду, наданих для рибогосподарських цілей, здійснюється шляхом вжиття заходів щодо запобігання погіршенню водних живих ресурсів, а також затопленню, підтопленню та заболоченню продуктивних земель, що прилягають до водних об'єктів.

Здійснення заходів (проведення меліоративних робіт, внесення органічних, мінеральних добрив тощо), спрямованих на збереження та відтворення природної рибопродуктивності земель, зайнятих ставками, озерами та іншими водними об'єктами, проводиться з обов'язковим дотриманням вимог природоохоронного законодавства України.

Стаття 44. Охорона земель при спорудженні та експлуатації лінійних інженерних споруд

При спорудженні та експлуатації лінійних інженерних споруд (доріг, трубопроводів, ліній електропередачі та зв'язку, а також інших лінійних інженерних споруд) спеціально уповноважені органи виконавчої влади в галузі охорони земель здійснюють постійний контроль за станом ґрунтового покриву на цих та прилеглих до них земельних ділянках.

Підприємства, установи та організації трубопровідного транспорту несуть відповідальність за забруднення земель небезпечними речовинами, що транспортуються трубопроводами, та відшкодовують шкоду, завдану власникам земельних ділянок і землекористувачам, у тому числі орендарям, у порядку (284-93-п), визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 45. Охорона земель і ґрунтів від забруднення небезпечними речовинами

Господарська та інша діяльність, яка зумовлює забруднення земель і ґрунтів понад установлені гранично допустимі концентрації небезпечних речовин, забороняється.

У разі виявлення фактів забруднення ґрунтів небезпечними речовинами спеціально уповноважені органи виконавчої влади у галузі охорони земель вживають заходів до обмеження, тимчасової заборони (зупинення) чи припинення діяльності підприємств, установ, організацій, незалежно від форм власності, притягнення винних до відповідальності згідно із законом і проведення в установленому порядку робіт з дезактивації, відновлення забруднених земель, консервації угідь і визначення режимів їх подальшого використання.

Особливості режиму і порядку використання забруднених земель погоджуються з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

{Частина третя статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Нормативи гранично допустимих концентрацій небезпечних речовин у ґрунтах, а також перелік цих речовин встановлює Кабінет Міністрів України.

Стаття 46. Охорона земель і ґрунтів від забруднення відходами

При здійсненні господарської діяльності, пов'язаної із зберіганням, обробленням, утилізацією та видаленням, знешкодженням і захороненням відходів, забезпечуються:

виконання заходів щодо запобігання або зменшення обсягів утворення відходів та екологічно безпечне поводження з ними;

максимальне збереження ґрунтового покриву на основі обраного оптимального варіанта територіального розміщення об'єктів поводження з відходами;

зняття родючого шару ґрунту, його складування, збереження та використання при рекультиватії земель, покращенні малопродуктивних земель і благоустрої населених пунктів;

запобігання негативному впливу об'єктів поводження з відходами, що використовуються для збирання, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів на ґрунтовий покрив прилеглих територій;

рекультиватія земельних ділянок після ліквідації об'єктів поводження з відходами.

Підприємства, установи та організації, а також громадяни, діяльність яких пов'язана з накопиченням відходів, зобов'язані забезпечувати своєчасне вивезення таких відходів на спеціальні об'єкти, що використовуються для їх збирання, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення.

Забороняється несанкціоноване скидання і розміщення відходів у підземних горизонтах, на території міст та інших населених пунктів, на землях природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, у межах водоохоронних зон та зон санітарної охорони водних об'єктів, в інших місцях, що може створювати небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини.

У районах можливого забруднення земель небезпечними відходами, у тому числі аварійними, викидами від стаціонарних і пересувних джерел за рішенням місцевої державної адміністрації або органу місцевого самоврядування проводяться постійні або періодичні обстеження хімічного складу ґрунтів з метою виявлення та визначення їх негативного впливу на здоров'я людини, а також окремих видів природних ресурсів і довкілля в цілому.

Розміщення, збирання, зберігання, оброблення, утилізація та видалення, знешкодження і захоронення відходів здійснюються відповідно до вимог Закону України «Про відходи» (187/98-ВР).

Стаття 47. Охорона земель від ерозії та зсувів

Використання ерозійно- та зсувонебезпечних земельних ділянок дозволяється за умови вжиття заходів щодо їх протиерозійного і протизсувного захисту, передбачених законодавством України.

З метою захисту земель від ерозії та зсувів у землепорядній, містобудівній та іншій документації передбачаються заходи щодо забезпечення протиерозійної та протизсувної стійкості території.

Забороняється розорювання схилів крутизною понад 7 градусів (крім ділянок для залуження, заліснення та здійснення ґрунтозахисних заходів). На схилах крутизною від 3 до 7 градусів обмежується розміщення просапних культур, чорного пару тощо.

Власники земельних ділянок та землекористувачі, у тому числі орендарі, зобов'язані здійснювати ґрунтоохоронні заходи з метою запобігання погіршенню їх якісного стану та якісного стану суміжних земельних ділянок і довкілля в цілому.

Стаття 48. Охорона земель у процесі містобудівної діяльності

Територіальний розвиток житлової та громадської забудови в межах населених пунктів, а також спорудження об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури здійснюються з урахуванням вимог раціонального використання земель.

Розміщення і будівництво об'єктів житлово-комунального, промислового, транспортного, іншого призначення здійснюються відповідно до затверджених у встановленому порядку містобудівної документації та проектів цих об'єктів.

Забудова земельних ділянок, що надаються для містобудівних потреб, здійснюється після виникнення права власності чи користування, у тому числі на умовах оренди, земельною ділянкою, у порядку, передбаченому законом.

Визначення територій і вибір земель для містобудівних потреб та спорудження конкретних об'єктів здійснюються на підставі затвердженої містобудівної документації, документації із землеустрою, схем планування територій переважно на землях несільськогосподарського призначення.

При здійсненні містобудівної діяльності передбачаються заходи щодо:

максимального збереження площі земельних ділянок з ґрунтовим і рослинним покривом;

зняття та складування на визначених місцях родючого шару ґрунту з наступним використанням його для поліпшення малопродуктивних угідь, рекультивації земель та благоустрою населених пунктів і промислових зон;

недопущення порушення гідрологічного режиму земельних ділянок;

дотримання екологічних вимог, установлених законодавством України, при проектуванні, розміщенні та будівництві об'єктів.

Вилучення (викуп) і надання земельних ділянок для містобудівних потреб здійснюються з урахуванням необхідності максимального збереження сільськогосподарських і лісових угідь та ґрунтового покриву в установленому законом порядку.

Стаття 49. Охорона земель при застосуванні нових технічних засобів і технологій

При розміщенні, проектуванні, будівництві та введенні в дію нових і реконструйованих об'єктів, застосуванні нових технічних засобів і технологій, які справляють негативний вплив на екологічний стан, передбачаються заходи щодо запобігання небезпечним екологічним і санітарно-гігієнічним наслідкам, раціонального використання та охорони земель.

Розміщення об'єктів, які справляють негативний вплив на екологічний стан і якість земельних ресурсів, проводиться з урахуванням результатів інтегральної оцінки цього впливу і розробки відповідних заходів щодо запобігання небезпечним екологічним і санітарно-гігієнічним наслідкам та раціонального використання і охорони земель лише після здійснення оцінки впливу на довкілля в порядку, визначеному законом.

Стаття 50. Охорона земель оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення

Охорона земель оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення здійснюється шляхом включення цих земель до складу екологічної мережі, обмеження їх вилучення (викупу) для інших потреб та обмеження антропогенного впливу на такі землі.

Порядок використання земель оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення і створення екологічної мережі встановлюється законом.

Стаття 51. Консервація земель

Консервації підлягають деградовані та малопродуктивні землі, господарське використання яких є екологічно небезпечним та економічно неефективним, а також техногенно забруднені земельні ділянки, на яких неможливо одержати екологічно чисту продукцію, а перебування людей на цих земельних ділянках є небезпечним для їх здоров'я.

Консервація земель здійснюється за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування на підставі договорів з власниками земельних ділянок.

Підставою для прийняття рішень про консервацію земель є подання органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування, які здійснюють контроль за використанням та охороною земель.

Порядок консервації земель (z0117-03) встановлюється законодавством України.

Стаття 52. Рекультивація земель

Рекультивації підлягають землі, які зазнали змін у структурі рельєфу, екологічному стані ґрунтів і материнських порід та в гідрологічному режимі внаслідок проведення гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт.

При проведенні гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, пов'язаних з порушенням ґрунтового покриву, відокремлена ґрунтова маса підлягає зняттю, складуванню, збереженню та перенесенню на порушені або малопродуктивні земельні ділянки відповідно до робочих проектів землеустрою.

{Частина друга статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII (497-19) від 02.06.2015}

При знятті ґрунтового покриву здійснюється пошарове зняття і роздільне складування верхнього, найбільш родючого шару ґрунту, та інших прошарків ґрунту відповідно до структури ґрунтового профілю, а також материнської породи.

Об'єм ґрунтової маси, що підлягає зняттю і роздільному складуванню, визначається в робочих проектах землеустрою.

{Частина четверта статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII (497-19) від 02.06.2015}

Рекультивація земельних ділянок здійснюється шляхом пошарового нанесення на малопродуктивні земельні ділянки або ділянки без ґрунтового покриву знятої ґрунтової маси, а в разі потреби – і материнської породи в порядку, який забезпечує найбільшу продуктивність рекультивованих земель.

Роботи із зняття, складування, збереження та нанесення ґрунтової маси на порушені земельні ділянки здійснюються за рахунок фізичних та юридичних осіб, з ініціативи або вини яких порушено ґрунтовий покрив, а роботи з нанесення знятої ґрунтової маси на малопродуктивні землі здійснюються за бажанням власників або землекористувачів, у тому числі орендарів, цих земельних ділянок за їх рахунок.

Стаття 53. Заборона вивезення ґрунтової маси за межі території України

Вивезення ґрунтової маси за межі території України, крім зразків для проведення наукових досліджень, забороняється.

Стаття 54. Моніторинг земель і ґрунтів

Моніторинг земель і ґрунтів проводиться з метою своєчасного виявлення зміни стану земель та властивостей ґрунтів, оцінки здійснення заходів щодо охорони земель, збереження та відтворення родючості ґрунтів, попередження впливу негативних процесів і ліквідації наслідків цього впливу.

Залежно від цілей спостережень та охоплення територій моніторинг земель може бути національним, регіональним і локальним.

Для ведення моніторингу земель на національному рівні рішенням центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах земельних відносин, охорони навколишнього природного середовища, на всій території України створюється мережа дослідних земельних ділянок та ділянок з еталонними ґрунтами з метою проведення на них необхідних спостережень, вимірювань та обстежень екологічного стану земель, зміни показників корисних властивостей ґрунтів під впливом господарської та інших видів діяльності.

{Частина третя статті 54 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Ведення моніторингу земель здійснюють центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, за участю центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина четверта статті 54 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Одержана інформація надсилається органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування для розроблення науково обґрунтованих рекомендацій і своєчасного прийняття рішень щодо поліпшення охорони земель, запобігання негативним змінам їх стану та додержання вимог екологічної безпеки.

З метою своєчасного виявлення змін стану земель, їх оцінки, відвернення та ліквідації наслідків негативних процесів ведеться моніторинг ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення.

Моніторинг ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення включає:

агрохімічне обстеження ґрунтів;

контроль змін якісного стану ґрунтів;
агрохімічну паспортизацію земельних ділянок.

Агрохімічна паспортизація орних земель здійснюється через кожні 5 років, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень — через кожні 5-10 років.

Суцільне ґрунтове обстеження проводиться через кожні 20 років.

Моніторинг ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин.

{Частина десята статті 54 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Порядок проведення моніторингу земель (661-93-п) встановлює Кабінет Міністрів України.

Розділ VII

ФІНАНСУВАННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ І ҐРУНТІВ

Стаття 55. Фінансування заходів щодо охорони земель і ґрунтів

Фінансування заходів щодо охорони земель і ґрунтів здійснюється за рахунок Державного бюджету України, місцевих бюджетів, у тому числі коштів, що надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, від плати за землю, а також коштів землевласників і землекористувачів та інших джерел, не заборонених законом.

Видатки Державного бюджету України на фінансування заходів з охорони земель і ґрунтів визначаються окремим рядком.

За рахунок Державного бюджету України здійснюються:

реалізація заходів, передбачених загальнодержавними програмами використання та охорони земель і підвищення родючості ґрунтів;

виконання заходів, спрямованих на усунення причин та наслідків негативного впливу на земельні ресурси і ґрунти внаслідок стихійного лиха або в разі неможливості встановлення винних у цьому фізичних і юридичних осіб, та рекультивація земель, порушених у період до 1990 року;

будівництво та реконструкція протиерозійних, гідротехнічних і протизсувних споруд, меліоративних систем відповідно до закону;

створення нових і реконструкція існуючих захисних лісонасаджень;

проведення систематичних обстежень земель і ґрунтів;

виконання заходів щодо утилізації або знищення (знешкодження) невідомих та непридатних до використання хімічних препаратів;

економічне стимулювання впровадження заходів щодо використання та охорони земель і підвищення родючості ґрунтів відповідно до загальнодержавних програм;

здійснення інших заходів щодо охорони земель.

За рахунок місцевих бюджетів здійснюються:

реалізація заходів регіональних програм використання та охорони земель;

освоєння земель для сільськогосподарських і лісогосподарських потреб;

поліпшення сільськогосподарських і лісогосподарських угідь;

виконання робіт щодо відновлення земель, якщо це відбулося не з вини власників і користувачів земельних ділянок;

будівництво та реконструкція протиерозійних, гідротехнічних і протизсувних споруд, меліоративних систем відповідно до закону;

реалізація заходів щодо охорони земель навколо об'єктів поводження з відходами, що використовуються для їх збирання, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів, які перебувають у власності територіальних громад;

економічне стимулювання впровадження заходів щодо використання та охорони земель і підвищення родючості ґрунтів відповідно до регіональних програм;

здійснення інших заходів щодо охорони земель.

За рахунок коштів землевласників і землекористувачів здійснюються:

організаційно-господарські, організаційні та технологічні протиерозійні заходи на їх земельних ділянках;

заходи щодо охорони земель, збереження і підвищення родючості ґрунтів;

проведення підготовчих робіт та складання робочих проектів землеустрою; {Абзац четвертий частини п'ятої статті 55 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII (497-19) від 02.06.2015}

заходи щодо відновлення стану еродованих, деградованих і порушених з їх вини земель та органічно поєднаних з ними інших природних ресурсів і об'єктів довкілля, запобігання заростанню сільськогосподарських угідь бур'янами, чагарниками і дрібноліссям.

Розділ VIII

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ ЗЕМЕЛЬ

Стаття 56. Відповідальність за порушення законодавства України про охорону земель

Юридичні і фізичні особи, винні в порушенні законодавства України про охорону земель, несуть відповідальність згідно із законом.

Застосування заходів дисциплінарної, цивільно-правової, адміністративної або кримінальної відповідальності не звільняє винних від відшкодування шкоди, заподіяної земельним ресурсам.

Шкода, заподіяна внаслідок порушення законодавства України про охорону земель, підлягає відшкодуванню в повному обсязі.

Розділ IX

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом: подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом; привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону; забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом.

3. Протягом року з дня набрання чинності цим Законом розробити і подати на розгляд Верховної Ради України проекти законів України про затвердження Загальнодержавної програми використання та охорони земель і про затвердження Національної програми охорони родючості ґрунтів.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ,
19 червня 2003 року
№ 962-IV

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Державний земельний кадастр

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 8, ст.61)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

[№ 4152-VI від 09.12.2011](#), ВВР, 2012, № 29, ст.331
[№ 4444-VI від 23.02.2012](#), ВВР, 2012, № 49, ст.555
[№ 5037-VI від 04.07.2012](#), ВВР, 2013, № 23, ст.224
[№ 5245-VI від 06.09.2012](#), ВВР, 2013, № 36, ст.472
[№ 5394-VI від 02.10.2012](#), ВВР, 2013, № 40, ст.534
[№ 5395-VI від 02.10.2012](#), ВВР, 2013, № 40, ст.535
[№ 5462-VI від 16.10.2012](#), ВВР, 2014, № 6-7, ст.80
[№ 233-VII від 14.05.2013](#), ВВР, 2014, № 11, ст.136
[№ 365-VII від 02.07.2013](#), ВВР, 2014, № 14, ст.248
[№ 1325-VII від 05.06.2014](#), ВВР, 2014, № 30, ст.1012
[№ 222-VIII від 02.03.2015](#), ВВР, 2015, № 23, ст.158
[№ 247-VIII від 05.03.2015](#), ВВР, 2015, № 21, ст.141
[№ 418-VIII від 14.05.2015](#), ВВР, 2015, № 26, ст.224
[№ 497-VIII від 02.06.2015](#), ВВР, 2015, № 31, ст.293
[№ 597-VIII від 14.07.2015](#), ВВР, 2015, № 35, ст.343
[№ 888-VIII від 10.12.2015](#), ВВР, 2016, № 3, ст.30
[№ 1533-VIII від 20.09.2016](#), ВВР, 2016, № 44, ст.747
[№ 1774-VIII від 06.12.2016](#), ВВР, 2017, № 2, ст.25
[№ 1983-VIII від 23.03.2017](#), ВВР, 2017, № 25, ст.289}

{У тексті Закону слова «центральный орган виконавчої влади з питань земельних ресурсів» в усіх відмінках замінено словами «центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин» у відповідному відмінку згідно із Законом [№ 5462-VI від 16.10.2012](#)}

Цей Закон установлює правові, економічні та організаційні основи діяльності у сфері Державного земельного кадастру.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

Державний земельний кадастр — єдина державна геоінформаційна система відомостей про землі, розташовані в межах державного кордону України, їх цільове призначення, обмеження у їх використанні, а також дані про кількісну і якісну характеристику земель, їх оцінку, про розподіл земель між власниками і користувачами;

державна реєстрація земельної ділянки — внесення до Державного земельного кадастру передбачених цим Законом відомостей про формування земельної ділянки та присвоєння їй кадастрового номера;

геоінформаційна система — інформаційна (автоматизована) система, що забезпечує збирання, оброблення, аналіз, моделювання та постачання геопросторових даних;

геопросторовий об'єкт — об'єкт реального світу, що характеризується певним місцеположенням на Землі і визначений у встановленій системі просторово-часових координат;

геопросторові дані — набір даних про геопросторовий об'єкт;

заява в електронній формі — заява про отримання відомостей з Державного земельного кадастру про земельну ділянку, яка формується і подається через Єдиний державний портал адміністративних послуг, у тому числі через інтегровану з ним інформаційну систему центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин;

{Частина першу статті 1 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 888-VIII від 10.12.2015](#)}

індексна кадастрова карта (план) – картографічний документ, що відображає місцезнаходження, межі і нумерацію кадастрових зон і кварталів та використовується для присвоєння кадастрових номерів земельним ділянкам і ведення кадастрової карти (плану);

кадастрова зона – сукупність (об'єднання) кадастрових кварталів;

кадастрова карта (план) – графічне зображення, що містить відомості про об'єкти Державного земельного кадастру;

кадастровий квартал – компактна територія, що визначається з метою раціональної організації кадастрової нумерації та межі якої, як правило, збігаються з природними або штучними межами (річками, струмками, каналами, лісосмугами, вулицями, шляхами, інженерними спорудами, огорожами, фасадами будівель, лінійними спорудами тощо);

кадастровий номер земельної ділянки – індивідуальна, що не повторюється на всій території України, послідовність цифр та знаків, яка присвоюється земельній ділянці під час її державної реєстрації і зберігається за нею протягом усього часу існування;

режимоутворюючий об'єкт – об'єкт природного або штучного походження (водний об'єкт, об'єкт магістральних трубопроводів, енергетичний об'єкт, об'єкт культурної спадщини, військовий об'єкт, інший визначений законом об'єкт), під яким та /або навколо якого у зв'язку з його природними або набутими властивостями згідно із законом встановлюються обмеження у використанні земель.

Стаття 2. Мета ведення Державного земельного кадастру

Державний земельний кадастр ведеться з метою інформаційного забезпечення органів державної влади та органів місцевого самоврядування, фізичних та юридичних осіб при:

регулюванні земельних відносин;

управлінні земельними ресурсами;

організації раціонального використання та охорони земель;

здійсненні землеустрою;

проведенні оцінки землі;

формуванні та веденні містобудівного кадастру, кадастрів інших природних ресурсів;

справлянні плати за землю.

Стаття 3. Принципи Державного земельного кадастру

Державний земельний кадастр базується на таких основних принципах:

обов'язковості внесення до Державного земельного кадастру відомостей про всі його об'єкти;

єдності методології ведення Державного земельного кадастру;

об'єктивності, достовірності та повноти відомостей у Державному земельному кадастрі;

внесення відомостей до Державного земельного кадастру виключно на підставі та відповідно до цього Закону;

відкритості та доступності відомостей Державного земельного кадастру, законності їх одержання, поширення і зберігання;

безперервності внесення до Державного земельного кадастру відомостей про об'єкти Державного земельного кадастру, що змінюються;

документування всіх відомостей Державного земельного кадастру.

Стаття 4. Регулювання відносин, що виникають при веденні Державного земельного кадастру

Регулювання відносин, що виникають при веденні Державного земельного кадастру, здійснюється відповідно до Конституції України, Земельного кодексу України, цього Закону, законів України «Про землеустрій», «Про оцінку земель», «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність», «Про захист персональних даних», інших законів України та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів.

Стаття 5. Загальні засади ведення Державного земельного кадастру

1. Ведення Державного земельного кадастру здійснюється шляхом:

створення відповідної державної геодезичної та картографічної основи, яка визначається та надається відповідно до цього Закону;

внесення відомостей про об'єкти Державного земельного кадастру;

внесення змін до відомостей про об'єкти Державного земельного кадастру;

оброблення та систематизації відомостей про об'єкти Державного земельного кадастру.

2. Державний земельний кадастр ведеться на електронних та паперових носіях. У разі виявлення розбіжностей між відомостями на електронних та паперових носіях пріоритет мають відомості на паперових носіях.

3. Порядок ведення Державного земельного кадастру визначається Кабінетом Міністрів України відповідно до вимог цього Закону.

4. Державний земельний кадастр є державною власністю.

5. Внесення відомостей до Державного земельного кадастру та користування такими відомостями здійснюється виключно на підставі та відповідно до цього Закону. Забороняється вимагати для

внесення відомостей до Державного земельного кадастру та користування такими відомостями надання документів та здійснення дій, прямо не передбачених цим Законом.

Розділ II

ОРГАНИ ВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ

Стаття 6. Система органів Державного земельного кадастру

1. Ведення та адміністрування Державного земельного кадастру забезпечуються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин.

{Частина перша статті 6 в редакції Закону № 5462-VI від 16.10.2012}

2. Держателем Державного земельного кадастру є центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин.

3. Адміністратором Державного земельного кадастру є державне підприємство, що належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, і здійснює заходи із створення та супроводження програмного забезпечення Державного земельного кадастру, відповідає за технічне і технологічне забезпечення, збереження та захист відомостей, що містяться у Державному земельному кадастрі.

Стаття 7. Повноваження органів, що здійснюють ведення Державного земельного кадастру

1. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин, належать:

нормативно-правове забезпечення у сфері Державного земельного кадастру;

здійснення інших повноважень згідно з цим Законом.

2. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, належать:

ведення та адміністрування Державного земельного кадастру;

погодження надання висновків за результатами проведення державної експертизи програм і проектів з питань ведення та адміністрування Державного земельного кадастру, матеріалів і документації Державного земельного кадастру;

здійснення підготовки земельно-кадастрової документації;

внесення до Державного земельного кадастру та надання відомостей про землі, розташовані у межах державного кордону України, територій Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, районів, сіл, селищ, міст;

здійснення державної реєстрації земельних ділянок, обмежень у їх використанні;

ведення поземельних книг та надання витягів із Державного земельного кадастру про земельні ділянки;

організація здійснення на відповідній території робіт із землеустрою та оцінки земель, що проводяться з метою внесення відомостей до Державного земельного кадастру;

розроблення стандартів і технічних регламентів у сфері Державного земельного кадастру відповідно до закону, а також порядків створення та актуалізації картографічних матеріалів, кадастрових класифікаторів, довідників та баз даних;

розроблення форм витягів, інформаційних довідок із Державного земельного кадастру, повідомлень про відмову у наданні відомостей, порядку обліку заяв і запитів про отримання відомостей із Державного земельного кадастру;

створення документів Державного земельного кадастру;

{Абзац одинадцятий частини другої статті 7 в редакції Закону № 365-VII від 02.07.2013}

участь у погодженні матеріалів і документації Державного земельного кадастру та в установленому порядку надання відповідних висновків;

затвердження статуту Адміністратора Державного земельного кадастру, здійснення контролю за його діяльністю, призначення його керівника;

організація взаємодії з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, міжнародними організаціями з питань ведення Державного земельного кадастру;

організація робіт з підготовки та підвищення кваліфікації державних кадастрових реєстраторів;

здійснення інших повноважень згідно з цим Законом.

{Текст статті 7 в редакції Закону № 5462-VI від 16.10.2012}

Розділ III

СКЛАД ВІДОМОСТЕЙ ДЕРЖАВНОГО ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ

Стаття 8. Геодезична та картографічна основа Державного земельного кадастру

1. Геодезичною основою для Державного земельного кадастру є державна геодезична мережа.

2. Картографічною основою Державного земельного кадастру є карти (плани), що складаються у формі і масштабі відповідно до державних стандартів, норм та правил, технічних регламентів.

3. Для формування картографічної основи Державного земельного кадастру використовується єдина державна система координат.

4. До Державного земельного кадастру включаються відомості про координати пунктів державної геодезичної мережі.

5. До Державного земельного кадастру включаються такі відомості про картографічну основу:

склад відомостей, що відображаються на картографічній основі;

дата створення картографічної основи;

відомості про особу, яка створила картографічну основу;

масштаб (точність) картографічної основи;

система координат картографічної основи.

6. Картографічна основа Державного земельного кадастру є єдиною для формування та ведення містобудівного кадастру та кадастрів інших природних ресурсів.

Стаття 9. Державний кадастровий реєстратор

1. Внесення відомостей до Державного земельного кадастру і надання таких відомостей здійснюються державними кадастровими реєстраторами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин.

Надання відомостей з Державного земельного кадастру у визначених частиною першою статті 38 цього Закону випадках може здійснюватися також адміністраторами центрів надання адміністративних послуг у порядку, встановленому Законом України «Про адміністративні послуги», або уповноваженими посадовими особами виконавчих органів місцевого самоврядування, які успішно пройшли стажування у сфері земельних відносин та відповідають кваліфікаційним вимогам, зазначеним у частині третій цієї статті.

{Частина першу статті 9 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

Місцева державна адміністрація, сільська, селищна, міська рада визначають можливість здійснення ними повноважень з надання відомостей з Державного земельного кадастру з урахуванням можливості організаційного та технічного забезпечення їх реалізації.

{Частина першу статті 9 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

Стажування особи у сфері земельних відносин проводиться безоплатно державним кадастровим реєстратором строком не більше одного місяця. За результатами успішного стажування особі державним кадастровим реєстратором видається відповідна довідка.

{Частина першу статті 9 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

Не потребує проходження стажування особа, яка перед призначенням на посаду адміністратора центру надання адміністративних послуг чи на посаду у виконавчий орган місцевого самоврядування працювала державним кадастровим реєстратором протягом останніх двох років.

{Частина першу статті 9 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

Порядок проведення стажування встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Частина першу статті 9 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

Право на отримання відомостей з Державного земельного кадастру у визначених частиною першою статті 38 цього Закону випадках мають нотаріуси при вчиненні нотаріальних дій, пов'язаних з об'єктами нерухомості, та/або під час здійснення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень та особи, які відповідно до закону здійснюють державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень під час проведення такої реєстрації.

{Частина першу статті 9 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

{Частина перша статті 9 в редакції Закону № 5462-VI від 16.10.2012}

2. Державний кадастровий реєстратор є державним службовцем.

3. Державним кадастровим реєстратором може бути громадянин України, який має вищу землевпорядну або юридичну освіту та стаж землевпорядної або юридичної роботи не менш як два роки.

4. Державний кадастровий реєстратор:

здійснює реєстрацію заяв про внесення відомостей до Державного земельного кадастру, надання таких відомостей;

перевіряє відповідність поданих документів вимогам законодавства;

формує поземельні книги на земельні ділянки, вносить записи до них, забезпечує зберігання таких книг;

здійснює внесення відомостей до Державного земельного кадастру або надає відмову у їх внесенні;

присвоює кадастрові номери земельним ділянкам;

надає відомості з Державного земельного кадастру та відмову у їх наданні;

здійснює виправлення помилок у Державному земельному кадастрі;

передає органам державної реєстрації речових прав на нерухоме майно відомості про земельні ділянки.

5. Державний кадастровий реєстратор має посвідчення Державного кадастрового реєстратора та власну печатку.

6. Державний кадастровий реєстратор має доступ до всіх відомостей Державного земельного кадастру, самостійно приймає рішення про внесення відомостей до нього, надання таких відомостей, про відмову у здійсненні таких дій.

7. Втручання будь-яких органів, посадових і службових осіб, громадян чи їх об'єднань у діяльність Державного кадастрового реєстратора, пов'язану із здійсненням державної реєстрації земельних ділянок, забороняється.

8. Державна реєстрація земельних ділянок, обмежень у їх використанні, ведення поземельних книг, внесення до Державного земельного кадастру відомостей про земельні ділянки здійснюються Державними кадастровими реєстраторами, які здійснюють свою діяльність за місцем розташування земельної ділянки (район, місто республіканського значення Автономної Республіки Крим, місто обласного значення).

{Статтю 9 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 365-VII від 02.07.2013}

Стаття 10. Об'єкти Державного земельного кадастру

1. Об'єктами Державного земельного кадастру є:

- землі в межах державного кордону України;
- землі в межах території адміністративно-територіальних одиниць;
- обмеження у використанні земель;
- земельна ділянка.

Стаття 11. Вимоги до відомостей про об'єкти Державного земельного кадастру

1. Відомості про об'єкти Державного земельного кадастру під час внесення їх до Державного земельного кадастру мають відповідати існуючим характеристикам об'єктів у натурі (на місцевості), визначеним з точністю відповідно до державних стандартів, норм та правил, технічних регламентів.

2. Зміна вимог державних стандартів, норм та правил, технічних регламентів щодо показників точності або способів її визначення, зміна геодезичної або картографічної основи Державного земельного кадастру (у тому числі систем координат), що використовувалися для його ведення, не є підставою для визнання відомостей Державного земельного кадастру такими, що підлягають уточненню, якщо на момент їх внесення вони відповідали державним стандартам, нормам та правилам, технічним регламентам.

Стаття 12. Склад відомостей Державного земельного кадастру про державний кордон України

1. До Державного земельного кадастру вносяться такі відомості про державний кордон України:
- графічне зображення державного кордону України;
 - повні назви суміжних іноземних держав;
 - опис меж прикордонної смуги;
 - інформація про документи, на підставі яких встановлено державний кордон України;
 - дані щодо демаркації державного кордону України.

Стаття 13. Склад відомостей Державного земельного кадастру про землі в межах територій адміністративно-територіальних одиниць

1. До Державного земельного кадастру включаються такі відомості про землі в межах території адміністративно-територіальних одиниць (Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя, районів, міст, селищ, сіл, районів у містах):

- а) найменування адміністративно-територіальної одиниці;
 - б) опис меж адміністративно-територіальної одиниці;
 - в) площа земель в межах території адміністративно-територіальної одиниці;
 - г) повне найменування суміжних адміністративно-територіальних одиниць;
 - г) інформація про акти, на підставі яких встановлені та змінені межі адміністративно-територіальних одиниць;
 - д) відомості про категорії земель у межах адміністративно-територіальної одиниці:
 - назва, код (номер), межі категорії земель;
 - опис меж;
 - площа;
 - інформація про документи, на підставі яких встановлено категорію земель;
 - е) відомості про угіддя адміністративно-територіальної одиниці:
 - назва, код (номер);
 - контури угідь;
 - площа;
 - інформація про документи, на підставі яких визначено угіддя;
 - інформація про якісні характеристики угідь;
 - е) відомості про економічну та нормативну грошову оцінку земель в межах території адміністративно-територіальної одиниці;
 - ж) відомості про бонітування ґрунтів адміністративно-територіальної одиниці.
2. Обсяг інформації Державного земельного кадастру про якісні характеристики земельних

угідь в межах території адміністративно-територіальної одиниці визначається Порядком ведення Державного земельного кадастру.

Стаття 14. Склад відомостей Державного земельного кадастру про обмеження у використанні земель

1. До Державного земельного кадастру включаються такі відомості про обмеження у використанні земель:

- вид;
- опис меж;
- площа;
- зміст обмеження;

опис режимоутворюючого об'єкта — контури, назви та характеристики, що обумовлюють встановлення обмежень (за наявності такого об'єкта);

інформація про документи, на підставі яких встановлено обмеження у використанні земель.

Стаття 15. Відомості про земельні ділянки

1. До Державного земельного кадастру включаються такі відомості про земельні ділянки:

- кадастровий номер;
- місце розташування;
- опис меж;

площа;

міри ліній по периметру;

координати поворотних точок меж;

дані про прив'язку поворотних точок меж до пунктів державної геодезичної мережі;

дані про якісний стан земель та про бонітування ґрунтів;

відомості про інші об'єкти Державного земельного кадастру, до яких територіально (повністю або частково) входить земельна ділянка;

цільове призначення (категорія земель, вид використання земельної ділянки в межах певної категорії земель);

склад угідь із зазначенням контурів будівель і споруд, їх назв;

відомості про обмеження у використанні земельних ділянок;

відомості про частину земельної ділянки, на яку поширюється дія сервітуту, договору суборенди земельної ділянки;

нормативна грошова оцінка;

інформація про документацію із землеустрою та оцінки земель щодо земельної ділянки та інші документи, на підставі яких встановлено відомості про земельну ділянку.

2. Відомості про земельну ділянку містять інформацію про її власників (користувачів), зазначену в частині другій статті 30 цього Закону, зареєстровані речові права відповідно до даних Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Стаття 16. Кадастровий номер земельної ділянки

1. Земельній ділянці, відомості про яку внесені до Державного земельного кадастру, присвоюється кадастровий номер.

2. Кадастровий номер земельної ділянки є її ідентифікатором у Державному земельному кадастрі.

3. Система кадастрової нумерації земельних ділянок є єдиною на всій території України.

4. Структура кадастрових номерів земельної ділянки визначається Кабінетом Міністрів України.

5. Кадастрові номери земельних ділянок зазначаються у рішеннях органів державної влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування про передачу цих ділянок у власність чи користування, зміну їх цільового призначення, визначення їх грошової оцінки, про затвердження документації із землеустрою та оцінки земель щодо конкретних земельних ділянок.

6. Кадастровий номер скасовується лише у разі скасування державної реєстрації земельної ділянки. Зміна власника чи користувача земельної ділянки, зміна відомостей про неї не є підставою для скасування кадастрового номера.

7. Скасований кадастровий номер земельної ділянки не може бути присвоєний іншій земельній ділянці.

8. Інформація про скасовані кадастрові номери земельних ділянок зберігається у Державному земельному кадастрі постійно.

Стаття 17. Склад відомостей Державного земельного кадастру про кадастрове зонування земель в межах території України

1. До Державного земельного кадастру вносяться такі відомості про кадастрове зонування земель в межах території України:

- номери кадастрових зон та кварталів;
- опис меж кадастрових зон та кварталів;

площа кадастрових зон та кварталів;
підстави встановлення меж кадастрових зон та кварталів.

2. Порядок здійснення кадастрового зонування земель в межах території України визначається Порядком ведення Державного земельного кадастру.

Стаття 18. Документи, які створюються під час ведення Державного земельного кадастру

1. Документами Державного земельного кадастру, які створюються під час його ведення, є: індексні кадастрові карти (плани) України, Автономної Республіки Крим, областей, районів, сіл, селищ, міст;

індексні кадастрові карти (плани) кадастрової зони, кадастрового кварталу;

кадастрові карти (плани) Автономної Республіки Крим, областей, районів, сіл, селищ, міст, інші тематичні карти (плани), перелік яких встановлюється Порядком ведення Державного земельного кадастру;

Поземельні книги.

2. Копії документів Державного земельного кадастру, а також документів, що стали підставою для внесення відомостей до нього, можуть бути вилучені в органів, що здійснюють ведення Державного земельного кадастру, лише за рішенням відповідних державних органів, прийнятим у межах їх повноважень, визначених законом. Обов'язковим є складання реєстру копій документів, що вилучаються.

Вилучення оригіналів таких документів забороняється.

Стаття 19. Класифікатори, довідники та бази даних, необхідні для ведення Державного земельного кадастру

1. Для ведення Державного земельного кадастру використовуються класифікатори, довідники та бази даних, які ведуться центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, а також державні та галузеві класифікатори, довідники та бази даних, які ведуться іншими центральними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Розділ IV

ВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ

Стаття 20. Статус відомостей Державного земельного кадастру

1. Відомості Державного земельного кадастру є офіційними.

2. Внесення до Державного земельного кадастру передбачених цим Законом відомостей про об'єкти Державного земельного кадастру є обов'язковим.

Стаття 21. Підстави та основні вимоги щодо внесення відомостей до Державного земельного кадастру

1. Відомості про межі земельної ділянки вносяться до Державного земельного кадастру:

на підставі відповідної документації із землеустрою щодо формування земельних ділянок — у випадках, визначених [статтею 79-1](#) Земельного кодексу України, при їх формуванні;

на підставі технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) — у разі встановлення (відновлення) меж земельної ділянки за її фактичним використанням відповідно до [статті 107](#) Земельного кодексу України та у разі зміни меж суміжних земельних ділянок їх власниками;

{Абзац третій частини першої статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

на підставі технічної документації із землеустрою щодо проведення інвентаризації земель — за результатами інвентаризації земель;

{Абзац четвертий частини першої статті 21 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

на підставі проектів землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) — у разі виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв).

{Частину першу статті 21 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

2. Відомості про цільове призначення земельних ділянок вносяться до Державного земельного кадастру:

а) щодо категорії земель:

на підставі відповідної документації із землеустрою, яка розробляється при формуванні земельних ділянок, — щодо земельних ділянок, які формуються;

на підставі проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки, яким передбачена зміна її цільового призначення;

на підставі технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель;

{Пункт «а» частини другої статті 21 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

б) щодо виду використання земельної ділянки в межах певної категорії земель:

на підставі відповідної документації із землеустрою, яка розробляється при формуванні земельних ділянок, — щодо земельних ділянок, які формуються;

на підставі письмової заяви власника (користувача) земельної ділянки державної чи комунальної власності, — у разі зміни виду використання земельної ділянки (крім земель сільськогосподарського призначення та земель оборони);

на підставі проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки, яким передбачена зміна її цільового призначення.

3. Відомості про економічну оцінку земель вносяться до Державного земельного кадастру на підставі затвердженої технічної документації з такої оцінки.

4. Відомості про угіддя земельної ділянки вносяться до Державного земельного кадастру:

на підставі відповідної документації із землеустрою, яка розробляється при формуванні земельних ділянок, — щодо земельних ділянок, які формуються;

на підставі схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць, проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, проектів землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв), проектів землеустрою щодо приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій, проектів землеустрою щодо впорядкування території населених пунктів, технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель.

{Абзац третій частини четвертої статті 21 в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

5. Відомості про обмеження у використанні земель вносяться до Державного земельного кадастру на підставі схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць, проектів землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів, проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок, технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості), іншої документації із землеустрою.

{Частина п'ята статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

6. Відомості про межі частини земельної ділянки, на яку поширюється право суборенди, сервітуту, вносяться до Державного земельного кадастру на підставі технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюється право суборенди, сервітуту.

7. Відомості про нормативну грошову оцінку земель вносяться до Державного земельного кадастру на підставі технічної документації з такої оцінки.

8. Відомості про межі адміністративно-територіальних одиниць вносяться до Державного земельного кадастру на підставі проектів землеустрою щодо встановлення та зміни меж адміністративно-територіальних одиниць.

9. Відомості про розподіл земель між власниками та користувачами вносяться до Державного земельного кадастру відповідно до даних Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

10. Відомості про бонітування ґрунтів вносяться до Державного земельного кадастру на підставі затвердженої технічної документації з бонітування ґрунтів.

11. Відомості про державний кордон України вносяться до Державного земельного кадастру на підставі технічної документації із землеустрою щодо визначення та встановлення в натурі (на місцевості) державного кордону України, розробленої відповідно до актів (міжнародних договорів) щодо демаркації та делімітації державного кордону України.

{Частина одинадцята статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 497-VIII від 02.06.2015}

12. Органи державної влади (крім Верховної Ради України) та органи місцевого самоврядування у строк не пізніше п'яти робочих днів після прийняття рішень про затвердження документації із землеустрою і технічної документації з оцінки земель, яка згідно з цією статтею є підставою для внесення відомостей до Державного земельного кадастру, надають центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, відповідно до їх компетенції засвідчені копії вказаних рішень для внесення відповідної інформації до Державного земельного кадастру.

{Частина дванадцята статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

13. Документація із землеустрою і технічна документація з оцінки земель подається до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, відповідно до їх повноважень, визначених цим Законом, разом з електронним документом, що містить результати робіт із землеустрою та оцінки земель.

{Частина тринадцята статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

14. Внесення відомостей до Державного земельного кадастру здійснюється у строк, що не перевищує чотирнадцяти робочих днів з дня отримання відповідних документів, якщо цим Законом не встановлено інший строк для здійснення цих дій.

15. Відомості вносяться одночасно до документів Державного земельного кадастру у текстовій та графічній формі.

16. Подання документації із землеустрою до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, для внесення відомостей до Державного земельного кадастру здійснюється розробником такої документації, якщо інше не встановлено договором на виконання робіт із землеустрою.

{Частина шістнадцята статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

17. Інформація про дату реєстрації заяв про внесення відомостей до Державного земельного кадастру, вхідний номер, стислий зміст заяви, а також інформація про наслідки її розгляду підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин.

18. Внесені відомості зберігаються у Державному земельному кадастрі постійно.

Стаття 22. Вимоги до документів, які є підставою для внесення відомостей до Державного земельного кадастру

1. Документи, які є підставою для внесення відомостей до Державного земельного кадастру, мають відповідати таким вимогам:

текст документів має бути написаний розбірливо;

документи не мають містити підчищення або дописки, закреслені слова чи інші не обумовлені в них виправлення, орфографічні та арифметичні помилки, бути заповнені олівцем, а також з пошкодженнями, які не дають змоги однозначно тлумачити їх зміст;

документи мають відповідати законодавству.

Стаття 23. Електронний документ, що містить відомості про результати робіт із землеустрою та оцінки земель, які підлягають внесенню до Державного земельного кадастру

1. Документація із землеустрою та оцінки земель, яка є підставою для внесення відомостей до Державного земельного кадастру, подається органу, що здійснює внесення таких відомостей, також у формі електронного документа.

2. Вимоги до змісту, структури і технічних характеристик електронного документа визначаються Порядком ведення Державного земельного кадастру.

3. Електронний документ подається Державному кадастровому реєстратору, який здійснює внесення відповідних відомостей до Державного земельного кадастру, разом із документацією, яка є підставою для такого внесення, у паперовому вигляді.

Перевірка відповідності наданого електронного документа наявним даним Державного земельного кадастру та встановленим вимогам до змісту, структури і технічних характеристик щодо розроблення такого документа здійснюється Державним кадастровим реєстратором, уповноваженим здійснювати внесення відповідних відомостей до Державного земельного кадастру, протягом строку, встановленого статтею 21 цього Закону для їх внесення.

Стаття 24. Державна реєстрація земельної ділянки

1. Державна реєстрація земельної ділянки здійснюється при її формуванні шляхом відкриття Поземельної книги на таку ділянку.

2. Державна реєстрація земельних ділянок здійснюється за місцем їх розташування відповідним Державним кадастровим реєстратором центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин.

{Частина друга статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

3. Державна реєстрація земельних ділянок здійснюється за заявою:

особи, якій за рішенням органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування надано дозвіл на розроблення документації із землеустрою, що є підставою для формування земельної ділянки при передачі її у власність чи користування із земель державної чи комунальної власності, або уповноваженої нею особи;

власника земельної ділянки, користувача земельної ділянки державної чи комунальної власності (у разі поділу чи об'єднання раніше сформованих земельних ділянок) або уповноваженої ними особи; органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування (у разі формування земельних ділянок відповідно державної чи комунальної власності).

4. Для державної реєстрації земельної ділянки Державному кадастровому реєстратору, який здійснює таку реєстрацію, подаються:

заява за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин;

{Абзац другий частини четвертої статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

оригінал документації із землеустрою, яка є підставою для формування земельної ділянки;

документація із землеустрою, яка є підставою для формування земельної ділянки у формі електронного документа.

{Абзац п'ятий частини четвертої статті 24 виключено на підставі Закону № 1325-VII від 05.06.2014}

Заява з доданими документами надається заявником особисто чи уповноваженою ним особою або надсилається поштою цінним листом з описом вкладення та повідомленням про вручення.

5. Державний кадастровий реєстратор, який здійснює державну реєстрацію земельних ділянок, протягом чотирнадцяти днів з дня реєстрації заяви:

перевіряє відповідність документів вимогам законодавства;

за результатами перевірки здійснює державну реєстрацію земельної ділянки або надає заявнику мотивовану відмову у державній реєстрації.

6. Підставою для відмови у здійсненні державної реєстрації земельної ділянки є:

розташування земельної ділянки на території дії повноважень іншого Державного кадастрового реєстратора;

подання заявником документів, передбачених частиною четвертою цієї статті, не в повному обсязі;

невідповідність поданих документів вимогам законодавства;

знаходження в межах земельної ділянки, яку передбачається зареєструвати, іншої земельної ділянки або її частини.

Зміна найменування акціонерного товариства у зв'язку із зміною типу акціонерного товариства або перетворенням акціонерного товариства в інше господарське товариство не є підставою для відмови у державній реєстрації земельної ділянки.

{Частина шостої статті 24 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 1983-VIII від 23.03.2017}

7. У разі надання відмови з підстави, визначеної абзацом другим частини шостої цієї статті, заявнику повідомляється найменування та адреса органу, до повноважень якого належить здійснення державної реєстрації земельної ділянки.

8. На підтвердження державної реєстрації земельної ділянки заявнику безоплатно видається витяг з Державного земельного кадастру про земельну ділянку. Витяг містить всі відомості про земельну ділянку, внесені до Поземельної книги. Складовою частиною витягу є кадастровий план земельної ділянки.

9. При здійсненні державної реєстрації земельної ділянки їй присвоюється кадастровий номер.

10. Державна реєстрація земельної ділянки скасовується Державним кадастровим реєстратором, який здійснює таку реєстрацію, у разі:

поділу чи об'єднання земельних ділянок;

якщо протягом одного року з дня здійснення державної реєстрації земельної ділянки речове право на неї не зареєстровано з вини заявника.

11. У разі скасування державної реєстрації з підстав, зазначених в абзаці третьому цієї частини, Державний кадастровий реєстратор у десятиденний термін повідомляє про це особу, за заявою якої здійснено державну реєстрацію земельної ділянки.

Стаття 25. Поземельна книга

1. Поземельна книга є документом Державного земельного кадастру, який містить такі відомості про земельну ділянку:

а) кадастровий номер;

б) площа;

в) місцезнаходження (адміністративно-територіальна одиниця);

г) склад угідь;

г) цільове призначення (категорія земель, вид використання земельної ділянки в межах певної категорії земель);

д) нормативна грошова оцінка;

е) відомості про обмеження у використанні земельної ділянки;

є) відомості про межі частини земельної ділянки, на яку поширюється дія сервітуту, договору суборенди земельної ділянки;

ж) кадастровий план земельної ділянки;

з) дата державної реєстрації земельної ділянки;

и) інформація про документацію із землеустрою, на підставі якої здійснена державна реєстрація земельної ділянки, а також внесені зміни до цих відомостей;

і) інформація про власників (користувачів) земельної ділянки відповідно до даних про зареєстровані речові права у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно;

ї) дані про бонітування ґрунтів.

2. Поземельна книга відкривається одночасно з державною реєстрацією земельної ділянки.

3. Поземельна книга ведеться в паперовій та електронній (цифровій) формі.

4. Поземельна книга закривається у разі скасування державної реєстрації земельної ділянки.

5. До Поземельної книги в паперовій формі долучаються всі документи, які стали підставою для внесення відомостей до неї.

6. Форма Поземельної книги та порядок її ведення визначаються Порядком ведення Державного земельного кадастру.

Стаття 26. Внесення відомостей до Поземельної книги

1. При відкритті Поземельної книги відомості до неї вносяться на підставі документації, яка подана для державної реєстрації земельної ділянки (крім відомостей про власників та користувачів земельної ділянки).

2. Відомості про віднесення земельної ділянки до земель іншої адміністративно-територіальної одиниці, про зміну нормативної грошової оцінки земельної ділянки, яка відбулася внаслідок проведення нормативної грошової оцінки земель адміністративно-територіальних одиниць, про обмеження у використанні земель, встановлені законами та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами, вносяться до Поземельної книги без подання заяв, зазначених у частині третій цієї статті, на підставі документації, яка є підставою для внесення таких відомостей, а також рішень про її затвердження (якщо згідно із законом документація підлягає затвердженню), поданої органом, що прийняв рішення про таке затвердження.

3. Зміни до відомостей про земельну ділянку (крім випадків, визначених у частині другій цієї статті) вносяться до Поземельної книги за заявою власника або користувача земельної ділянки державної чи комунальної власності на підставі документації, передбаченої цим Законом.

4. Для внесення змін до відомостей Поземельної книги щодо цільового призначення земельної ділянки, складу угідь, нормативної грошової оцінки, а також до відомостей про межі земельної ділянки (у разі їх встановлення (відновлення) за фактичним використанням земельної ділянки) заявник подає до органу, який здійснює ведення Поземельної книги:

заяву за формою, встановленою Порядком ведення Державного земельного кадастру;

оригінали документації із землеустрою, технічної документації з оцінки земель, які згідно з цим Законом є підставою для внесення таких змін (крім випадків зміни виду використання земельної ділянки в межах певної категорії земель, що згідно з цим Законом не потребує розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки);

документацію із землеустрою, на підставі якої вносяться зміни до відомостей Державного земельного кадастру, у формі електронного документа (крім випадків внесення відомостей про зміну виду використання).

{Абзац п'ятий частини четвертої статті 26 виключено на підставі Закону № 1325-VII від 05.06.2014}

5. Державний кадастровий реєстратор, який здійснює ведення Поземельної книги, протягом чотирнадцяти робочих днів з дати реєстрації заяви вносить до Поземельної книги інформацію про зміну відомостей про земельну ділянку або надає мотивовану відмову у внесенні таких відомостей.

6. Відмова у внесенні до Поземельної книги змін до відомостей про земельну ділянку надається у разі, якщо:

земельна ділянка розташована на території дії повноважень іншого Державного кадастрового реєстратора;

із заявою звернулася неналежна особа;

подані документи не відповідають вимогам законодавства;

заявлені відомості вже внесені до Поземельної книги.

Зміна найменування акціонерного товариства у зв'язку із зміною типу акціонерного товариства або перетворенням акціонерного товариства в інше господарське товариство не є підставою для відмови у внесенні до Поземельної книги змін до відомостей про земельну ділянку.

{Частина шосту статті 26 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1983-VIII від 23.03.2017}

У разі надання відмови з підстави, визначеної абзацом другим цієї частини, заявнику повідомляється найменування та адреса органу, до повноважень якого належить внесення змін до відомостей про відповідну земельну ділянку.

Стаття 27. Особливості внесення до Державного земельного кадастру відомостей про земельну ділянку у разі її поділу чи об'єднання з іншою земельною ділянкою, а також відновлення її меж

1. У разі поділу або об'єднання земельних ділянок запис про державну реєстрацію земельної ділянки та кадастровий номер земельної ділянки скасовуються, а Поземельна книга на таку земельну ділянку закривається.

2. У Поземельній книзі на земельні ділянки, сформовані в результаті поділу або об'єднання земельних ділянок, здійснюється запис про такий поділ чи об'єднання із зазначенням скасованих кадастрових номерів земельних ділянок.

3. Записи про обмеження у використанні земельної ділянки, яка була поділена чи об'єднана з іншою, переносяться до поземельних книг на земельні ділянки, сформовані в результаті такого поділу чи об'єднання (крім випадків, коли обмеження поширювалося лише на частину земельної ділянки, яка в результаті поділу земельної ділянки не увійшла до новосформованої земельної ділянки).

4. У разі відновлення меж земельної ділянки за її фактичним використанням у зв'язку з неможливістю виявлення дійсних меж кадастрові номери відповідних земельних ділянок не скасовуються, а відповідні зміни до відомостей про межі земельних ділянок вносяться до поземельних книг у порядку, визначеному частиною четвертою статті 26 цього Закону.

Стаття 28. Внесення до Державного земельного кадастру відомостей про обмеження у використанні земель

1. Внесення до Державного земельного кадастру відомостей про обмеження у використанні земель здійснюється у формі:

державної реєстрації обмежень у використанні земель;

внесення до Державного земельного кадастру відомостей про межі обмежень у використанні земель, безпосередньо встановлених законами та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами.

2. Державна реєстрація обмеження у використанні земель здійснюється на підставі заяви:

власника земельної ділянки, користувача земельної ділянки державної чи комунальної власності або особи, на користь якої встановлені обмеження, — щодо обмежень, які стосуються використання певної земельної ділянки;

органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, рішенням якого затверджена документація із землеустрою, яка є підставою для внесення відомостей про ці обмеження до Державного земельного кадастру, — щодо інших обмежень.

3. Для державної реєстрації обмеження у використанні земель заявник подає Державному кадастровому реєстратору, який здійснює державну реєстрацію таких обмежень:

заяву про державну реєстрацію обмеження за формою, встановленою Порядком ведення Державного земельного кадастру;

документ, що підтверджує виникнення, зміну та припинення обмеження;

електронний документ, що містить результати робіт із землеустрою.

{Абзац п'ятий частини третьої статті 28 виключено на підставі Закону № 1325-VII від 05.06.2014}

4. Державна реєстрація обмеження у використанні земель або мотивована відмова у такій реєстрації здійснюється протягом чотирнадцяти робочих днів з дати реєстрації заяви.

5. Відмова у здійсненні державної реєстрації обмеження у використанні земель надається у разі, якщо: обмеження згідно із законом не підлягає державній реєстрації;

обмеження встановлюється на території дії повноважень іншого Державного кадастрового реєстратора;

із заявою про державну реєстрацію звернулася неналежна особа;

подані документи не відповідають вимогам законодавства;

заявлене обмеження вже зареєстровано.

Зміна найменування акціонерного товариства у зв'язку із зміною типу акціонерного товариства або перетворенням акціонерного товариства в інше господарське товариство не є підставою для відмови у здійсненні державної реєстрації обмеження у використанні земель.

{Частина п'яту статті 28 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом № 1983-VIII від 23.03.2017}

6. Внесення до Державного земельного кадастру відомостей про обмеження у використанні земель, безпосередньо встановлені законами та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами, здійснюється:

у процесі державної реєстрації земельних ділянок та внесення змін до відомостей про них;

на підставі заяви органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, рішенням якого затверджена документація із землеустрою, яка є підставою для внесення відомостей про ці обмеження до Державного земельного кадастру, в порядку, визначеному статтею 32 цього Закону.

7. На підтвердження внесення до Державного земельного кадастру відомостей про обмеження у використанні земель заявнику безоплатно видається витяг з Державного земельного кадастру.

8. Внесення до Державного земельного кадастру відомостей про обмеження у використанні земель здійснюється безоплатно.

{Частина восьма статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1325-VII від 05.06.2014}

Стаття 29. Внесення до Державного земельного кадастру відомостей про суборенду, сервітут, які поширюються на частини земельних ділянок

1. Відомості про суборенду, сервітут, які поширюються на частини земельних ділянок, вносяться до Державного земельного кадастру до здійснення державної реєстрації цих прав.

Відомості про суборенду, сервітут, які поширюються на частини земельних ділянок, вносяться до Державного земельного кадастру на підставі заяви правонабувача, сторін (сторони) правочину, за яким виникає право суборенди, сервітуту, або уповноважених ними осіб.

2. Для внесення до Державного земельного кадастру відомостей про межі частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту, заявник подає Державному кадастровому

реєстратору центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин:

{Абзац перший частини другої статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

заяву за формою, встановленою Порядком ведення Державного земельного кадастру;

документи, на підставі яких виникає відповідне право суборенди, сервітуту, із зазначенням меж частини земельної ділянки, на яку поширюється відповідне речове право;

електронний документ, що містить інформацію про зміст документації із землеустрою, яка є підставою для внесення відомостей до Державного земельного кадастру, із зазначенням меж частини земельної ділянки, на яку поширюється відповідне речове право.

{Абзац п'ятий частини другої статті 29 виключено на підставі Закону № 1325-VII від 05.06.2014}

3. Відповідний Державний кадастровий реєстратор протягом чотирнадцяти днів з дня реєстрації заяви перевіряє відповідність документів вимогам законодавства і за результатами перевірки вносить інформацію про межі відповідної частини земельної ділянки до Поземельної книги або надає заявнику письмову мотивовану відмову у такому внесенні.

4. Відмова у внесенні відомостей до Державного земельного кадастру надається у разі, якщо:

земельна ділянка розташована на території дії повноважень іншого Державного кадастрового реєстратора;

заявником подано документи, передбачені цією статтею, не в повному обсязі;

подані документи не відповідають вимогам законодавства;

із заявою про державну реєстрацію звернулася неналежна особа.

Зміна найменування акціонерного товариства у зв'язку із зміною типу акціонерного товариства або перетворенням акціонерного товариства в інше господарське товариство не є підставою для відмови у внесенні відомостей до Державного земельного кадастру.

{Частину четверту статті 29 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 1983-VIII від 23.03.2017}

5. У разі надання відмови у внесенні відомостей до Державного земельного кадастру з підстави, визначеної абзацом другим частини четвертої цієї статті, заявнику повідомляється найменування та адреса органу, до повноважень якого належить внесення відповідних відомостей до Державного земельного кадастру.

6. Запис про внесення відомостей про межі частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту, в автоматизованому порядку виключається з Поземельної книги у разі, якщо протягом року з дня внесення таких відомостей відповідне право суборенди, сервітуту не було зареєстровано.

7. На підтвердження внесення до Державного земельного кадастру відомостей про межі частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту, органом, що здійснив їх внесення, заявнику безоплатно видається витяг з Державного земельного кадастру про земельну ділянку.

Стаття 30. Інформаційна взаємодія органу, що здійснює ведення Державного земельного кадастру, та суб'єктів державної реєстрації прав

1. Для державних кадастрових реєстраторів інформація з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно у зв'язку із здійсненням ними повноважень, визначених цим Законом, надається в електронній формі шляхом безпосереднього доступу до цього реєстру відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

2. Державний реєстратор речових прав на нерухоме майно під час проведення державної реєстрації речових прав на земельні ділянки має безпосередній доступ та користується відомостями з Державного земельного кадастру в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Стаття 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5037-VI від 04.07.2012; в редакції Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

Стаття 31. Інформаційна взаємодія Державного земельного кадастру, містобудівного кадастру, кадастрів інших природних ресурсів та інших інформаційних систем

Для забезпечення ведення Державного земельного кадастру, містобудівного кадастру, кадастрів інших природних ресурсів та інших інформаційних систем Кабінет Міністрів України затверджує Порядок інформаційної взаємодії між кадастрами та інформаційними системами, а також перелік відомостей, обмін якими може здійснюватися в порядку такої взаємодії.

Стаття 32. Порядок внесення до Державного земельного кадастру відомостей про межі державного кордону України, межі адміністративно-територіальних одиниць, нормативну грошову оцінку земель, розташованих в межах територій адміністративно-територіальних одиниць, економічну оцінку земель, обмеження у використанні земель, встановлені законами та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами

1. Відомості про межі державного кордону України, межі адміністративно-територіальних одиниць, нормативну грошову оцінку земель, розташованих у межах територій адміністративно-територіальних одиниць, економічну оцінку земель, обмеження у використанні земель, встановлені законами та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами, вносяться до Державного земельного кадастру на підставі рішення відповідного органу державної влади чи органу місцевого самоврядування про встановлення і зміну меж адміністративно-територіальної одиниці, про затвердження документації із землеустрою, документації з оцінки земель, яка є підставою для внесення таких відомостей.

{Абзац перший частини першої статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5245-VI від 06.09.2012}

Рішення подається Державному кадастровому реєстратору, який здійснює внесення таких відомостей до Державного земельного кадастру, разом з електронним документом, що містить відомості про результати робіт із землеустрою та оцінки земель.

2. Внесення відомостей до Державного земельного кадастру або надання мотивованої відмови у такому внесенні здійснюється у строк, що не перевищує чотирнадцяти робочих днів з дня отримання відповідної документації, якщо цим Законом не встановлено інший строк для здійснення цих дій.

3. Підставою для відмови у внесенні до Державного земельного кадастру відомостей, передбачених частиною першою цієї статті, є:

подання документів, передбачених частиною першою цієї статті, не в повному обсязі;

невідповідність поданих документів вимогам законодавства.

Зміна найменування акціонерного товариства у зв'язку із зміною типу акціонерного товариства або перетворенням акціонерного товариства в інше господарське товариство не є підставою для відмови у внесенні відомостей до Державного земельного кадастру.

{Частину третю статті 32 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 1983-VIII від 23.03.2017}

4. На підтвердження внесення до Державного земельного кадастру відомостей про межі державного кордону України, межі адміністративно-територіальних одиниць, нормативну грошову оцінку земель, розташованих в межах територій адміністративно-територіальних одиниць, економічну оцінку земель, обмеження у використанні земель, встановлені законами та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами, Державним кадастровим реєстратором безоплатно видається органу, який прийняв відповідне рішення, витяг з Державного земельного кадастру.

Стаття 33. Облік кількості та якості земель

1. Облік земель у Державному земельному кадастрі здійснюється за кількістю та якістю земель і земельних угідь.

2. Облік кількості земель та якості земельних угідь ведеться щодо власників і користувачів земельних ділянок.

3. Облік кількості земель відображає дані, що характеризують земельні ділянки за площею, складом земельних угідь відповідно до затвердженої класифікації, розподілом земель за власниками (користувачами).

4. Облік якості земельних угідь відображає дані, що характеризують землі за природними і набутими властивостями, впливають на їх продуктивність та економічну цінність, а також за ступенем техногенного забруднення ґрунтів.

5. Відомості щодо кількості та якості земель узагальнюються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин. Узагальнена інформація про кількість та якість земель безоплатно надається органам державної влади та органам місцевого самоврядування відповідно до Порядку ведення Державного земельного кадастру.

Стаття 34. Кадастровий план земельної ділянки

1. На кадастровому плані земельної ділянки відображаються:

площа земельної ділянки;

зовнішні межі земельної ділянки (із зазначенням суміжних земельних ділянок, їх власників, користувачів суміжних земельних ділянок державної чи комунальної власності);

координати поворотних точок земельної ділянки;

лінійні проміри між поворотними точками меж земельної ділянки;

кадастровий номер земельної ділянки;

кадастрові номери суміжних земельних ділянок (за наявності);

межі земельних угідь;

межі частин земельних ділянок, на які поширюється дія обмежень у використанні земельних ділянок, права суборенди, сервітуту;

контури об'єктів нерухомого майна, розташованих на земельній ділянці.

Таблиці із зазначенням координат усіх поворотних точок меж земельної ділянки, переліку

земельних угідь, їх площ, відомостей про цільове призначення земельної ділянки та розробника документації із землеустрою на земельну ділянку є невід'ємною частиною кадастрового плану земельної ділянки.

2. Кадастровий план земельної ділянки складається при формуванні земельної ділянки у паперовій та електронній (цифровій) формі.

3. Порядок складання та затвердження вимог до оформлення кадастрових планів земельних ділянок встановлюється Кабінетом Міністрів України.

4. У разі зміни відомостей, передбачених частиною першою цієї статті, власнику (користувачу) земельної ділянки за його заявою Державний кадастровий реєстратор видає Витяг з Державного земельного кадастру про земельну ділянку, складовою частиною якого є кадастровий план, що містить внесені відомості.

Стаття 35. Кадастрова карта (план)

1. Кадастрова карта (план) ведеться для актуалізованого відображення у часі об'єктів Державного земельного кадастру у межах кадастрового кварталу, кадастрової зони, у цілому в межах території адміністративно-територіальної одиниці (село, селище, місто, район, область, Автономна Республіка Крим).

2. Кадастрова карта (план) ведеться в електронній (цифровій) формі.

3. Зміст та вимоги щодо відображення інформації на кадастровій карті (плані) встановлюються Порядком ведення Державного земельного кадастру.

4. Складовою частиною кадастрової карти (плану) є індексна кадастрова карта (план), порядок складання якої встановлюється Кабінетом Міністрів України.

5. Викопіювання з кадастрової карти (плану) може бути надане фізичним та юридичним особам. Порядок надання такого викопіювання встановлюється Порядком ведення Державного земельного кадастру.

Стаття 36. Оприлюднення відомостей Державного земельного кадастру

1. На офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, оприлюднюються відомості Державного земельного кадастру про:

- а) межі адміністративно-територіальних одиниць;
- б) кадастрові номери земельних ділянок;
- в) межі земельних ділянок;
- г) цільове призначення земельних ділянок;
- г) розподіл земель між власниками і користувачами (форма власності, вид речового права);
- д) обмеження у використанні земель та земельних ділянок;
- е) зведені дані кількісного та якісного обліку земель;
- е) нормативну грошову оцінку земель та земельних ділянок;
- ж) земельні угіддя;
- з) частини земельної ділянки, на які поширюється дія сервітуту, договору суборенди земельної ділянки;
- и) координати поворотних точок меж об'єктів кадастру;
- і) бонітування ґрунтів;
- ї) інші відомості про земельні ділянки, передбачені статтею 15 та частиною другою статті 30 цього Закону, крім відомостей про реєстраційний номер облікової картки платника податків, серію та номер паспорта громадянина України, місце проживання, дату народження фізичної особи, які є інформацією з обмеженим доступом та не підлягають відображенню у відкритому доступі.

{Частина першу статті 36 доповнено пунктом «ї» згідно із Законом № 597-VIII від 14.07.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

2. Відомості, зазначені у частині першій цієї статті, підлягають оприлюдненню на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, з моменту їх внесення до Державного земельного кадастру.

3. Технологічні та програмні засоби, необхідні для оприлюднення відомостей Державного земельного кадастру, повинні забезпечувати юридичним та фізичним особам можливість анонімного перегляду, копіювання та роздрукування інформації, яка відповідно до цієї статті надається безоплатно, на основі поширених веб-оглядачів та редакторів, без необхідності застосування спеціально створених для цього технологічних та програмних засобів, цілодобово, без обмежень.

Перегляд, копіювання та роздрукування інформації, зазначеної у пункті «ї» частини першої цієї статті, здійснюються за умови ідентифікації особи (фізичної або юридичної), яка отримує доступ до інформації, з використанням електронного цифрового підпису чи іншого альтернативного засобу ідентифікації особи.

{Частина третю статті 36 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 597-VIII від 14.07.2015}

4. Орган, що здійснює ведення Державного земельного кадастру, за заявою суб'єкта речового

права на земельну ділянку зобов'язаний надати йому інформацію про осіб, які отримали доступ до інформації про цього суб'єкта в Державному земельному кадастрі.

{Статтю 36 доповнено новою частиною згідно із Законом № 597-VIII від 14.07.2015}

5. Пошук, перегляд, копіювання та роздрукування відомостей з Державного земельного кадастру, оприлюднених на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, зазначених у пунктах «а»-«є», «ї» частини першої цієї статті, здійснюються безоплатно, а відомостей, зазначених у пунктах «ж»-«і» частини першої цієї статті, — за плату, розміри якої встановлюються цим Законом.

{Частина п'ята статті 36 в редакції Законів № 597-VIII від 14.07.2015, № 888-VIII від 10.12.2015}

Стаття 37. Виправлення помилок, допущених при веденні Державного земельного кадастру

1. У разі виявлення фізичною або юридичною особою у витязі, довідці з Державного земельного кадастру, викопіюванні з картографічних матеріалів Державного земельного кадастру технічної помилки (описки, друкарська, граматична, арифметична чи інша помилка), допущеної органом, що здійснює ведення Державного земельного кадастру, заінтересована особа письмово повідомляє про це центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, який перевіряє відповідність відомостей Державного земельного кадастру інформації, що міститься в документах, які стали підставою для внесення цих відомостей. Якщо факт невідповідності підтверджено, орган, що здійснює ведення Державного земельного кадастру, безоплатно виправляє допущену помилку в день надходження повідомлення та не пізніше наступного дня повідомляє про це заінтересованих осіб.

{Абзац перший частини першої статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

{Абзац другий частини першої статті 37 виключено на підставі Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

2. У разі виявлення технічної помилки, допущеної в записях Державного земельного кадастру органом, що здійснює його ведення, зазначений орган у п'ятиденний строк письмово повідомляє про це заінтересовану особу.

3. Виправлення технічних помилок, допущених у відомостях Державного земельного кадастру внаслідок наявності технічних помилок у документах, на підставі яких були внесені такі відомості, здійснюється після виправлення помилок у зазначених документах.

4. Виправлення інших помилок, допущених у відомостях Державного земельного кадастру внаслідок помилки у документації із землеустрою, оцінки земель, здійснюється після внесення змін до такої документації.

5. Виправлення помилок у відомостях про земельну ділянку може здійснюватися також на підставі технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельних ділянок у натурі (на місцевості) або матеріалів інвентаризації земель чи рішення суду.

6. Інформація про виправлення технічних помилок не пізніше наступного дня з дня їх виправлення надається в письмовій формі власникам та користувачам земельних ділянок, а також третім особам, чий інтерес стосувався виправлення помилок.

Стаття 38. Порядок користування відомостями Державного земельного кадастру

1. Відомості з Державного земельного кадастру надаються державними кадастровими реєстраторами у формі:

витягів з Державного земельного кадастру про об'єкт Державного земельного кадастру;

довідок, що містять узагальнену інформацію про землі (території), за формою, встановленою

Порядком ведення Державного земельного кадастру;

викопіювань з картографічної основи Державного земельного кадастру, кадастрової карти (плану);

копій документів, що створюються під час ведення Державного земельного кадастру.

Відомості з Державного земельного кадастру, внесені або перенесені до нього з Державного реєстру земель після 1 січня 2013 року, надаються у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, у формах, зазначених у абзацах другому — п'ятому частини першої цієї статті, також адміністраторами центрів надання адміністративних послуг та уповноваженими посадовими особами виконавчих органів місцевого самоврядування.

Користування відомостями з Державного земельного кадастру також може здійснюватися у формі надання доступу до нього в режимі читання.

Доступ до Державного земельного кадастру в режимі читання надається органам державної влади, органам місцевого самоврядування, органам і підрозділам Служби безпеки України, що здійснюють контррозвідувальну діяльність та боротьбу з тероризмом, банкам та особам, які в установленому законом порядку включені до Державного реєстру сертифікованих інженерів-землевпорядників, Державного реєстру оцінювачів з експертної грошової оцінки земельних ділянок та Державного реєстру сертифікованих інженерів-геодезистів, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Відомості про обмеження у використанні земельної ділянки надаються у формі витягу з Державного земельного кадастру про земельну ділянку.

Витяг з Державного земельного кадастру про земельну ділянку може бути виданий будь-яким Державним кадастровим реєстратором, адміністратором центру надання адміністративних послуг, уповноваженою посадовою особою виконавчого органу місцевого самоврядування.

Порядок доступу нотаріусів до Державного земельного кадастру встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Частина перша статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законами № 4444-VI від 23.02.2012, № 5394-VI від 02.10.2012, № 5462-VI від 16.10.2012, № 365-VII від 02.07.2013, № 222-VIII від 02.03.2015, № 247-VIII від 05.03.2015; в редакції Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

2. Витяг з Державного земельного кадастру про земельну ділянку містить усі відомості про земельну ділянку, внесені до Поземельної книги. Складовою частиною витягу є кадастровий план земельної ділянки, сформований як вкопіювання з кадастрової карти (плану) території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Отримання витягу з Державного земельного кадастру про земельну ділянку є обов'язковим при вчиненні правочинів щодо земельної ділянки (крім складення заповітів).

Витяг з Державного земельного кадастру про земельну ділянку видається заявнику в день надходження заяви.

3. Відомості Державного земельного кадастру надаються на платній основі, крім випадків, визначених цим Законом.

Для здійснення повноважень, визначених законом, органи державної влади та органи місцевого самоврядування користуються відомостями і документами Державного земельного кадастру щодо земель та земельних ділянок, розташованих на відповідній території, на безоплатній основі.

Державний кадастровий реєстратор, який здійснює ведення Державного земельного кадастру, одночасно з державною реєстрацією земельної ділянки надає відповідному органу місцевого самоврядування, місцевій державній адміністрації інформацію про:

державну реєстрацію земельної ділянки (дату державної реєстрації, орган, що здійснив таку реєстрацію);

кадастровий номер, площу, місце розташування земельної ділянки;

кадастровий план зареєстрованої земельної ділянки в електронній (цифровій) формі.

За надання відомостей справляється адміністративний збір:

{Частина третю статті 38 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

а) за витяг з Державного земельного кадастру про:

{Частина третю статті 38 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

земельну ділянку – 0,05 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

{Частина третю статті 38 доповнено абзацом дев'ятим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

обмеження у використанні земель – 0,055 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

{Частина третю статті 38 доповнено абзацом десятим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

землі в межах адміністративно-територіальних одиниць – 0,06 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

{Частина третю статті 38 доповнено абзацом одинадцятим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

б) за довідку, що містить узагальнену інформацію про землі (території), – 0,06 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

{Частина третю статті 38 доповнено абзацом дванадцятим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

в) за вкопіювання з картографічної основи Державного земельного кадастру, кадастрової карти (плану) – 0,03 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

{Частина третю статті 38 доповнено абзацом тринадцятим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

г) за копію документа, що створюється під час ведення Державного земельного кадастру – 0,03 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

{Частина третю статті 38 доповнено абзацом чотирнадцятим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

г) за пошук, перегляд, копіювання та роздрукування відомостей з Державного земельного кадастру про:

{Частина третю статті 38 доповнено абзацом п'ятнадцятим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

земельні угіддя (за 1 дециметр квадратний плану масштабу 1:2000-1:5000 території населених пунктів та масштабу 1:5000-1:10000 за межами населених пунктів) – 0,065 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

{Частина третю статті 38 доповнено абзацом шістнадцятим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

частини земельної ділянки, на яку поширюється дія земельного сервітуту, договору суборенди земельної ділянки, — 0,07 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

{Частина третю статті 38 доповнено абзацом сімнадцятим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

координати поворотних точок меж об'єктів кадастру (за один аркуш формату А4 (до 30 точок меж об'єктів) — 0,065 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

{Частина третю статті 38 доповнено абзацом вісімнадцятим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

бонітування ґрунтів (за 1 дециметр квадратний плану масштабу 1:5000-1:10000 за межами населених пунктів) — 0,1 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

{Частина третю статті 38 доповнено абзацом дев'ятнадцятим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

д) за виправлення технічної помилки у відомостях Державного земельного кадастру не з вини органу, що здійснює його ведення, — 0,13 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

{Частина третю статті 38 доповнено абзацом двадцятим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

Адміністративний збір справляється у відповідному розмірі від прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня календарного року, в якому надається відповідна адміністративна послуга.

{Частина третю статті 38 доповнено абзацом двадцять першим згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015; в редакції Закону № 1774-VIII від 06.12.2016}

{Частина третя статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

4. Порядок користування відомостями та документами Державного земельного кадастру встановлюється Кабінетом Міністрів України.

5. На отримання відомостей Державного земельного кадастру про земельну ділянку мають право: фізичні та юридичні особи, за умови їх ідентифікації з використанням електронного цифрового підпису чи іншого альтернативного засобу ідентифікації особи;

органи державної влади та органи місцевого самоврядування для реалізації своїх повноважень, визначених законом.

{Частина п'ята статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5394-VI від 02.10.2012, № 222-VIII від 02.03.2015; в редакції Закону № 597-VIII від 14.07.2015}

6. Відомості Державного земельного кадастру, які містять інформацію, що є державною таємницею, надаються в порядку та на умовах, визначених Законом України «Про державну таємницю».

Інші відомості Державного земельного кадастру є відкритою інформацією, крім випадків, визначених законом.

7. Для отримання відомостей Державного земельного кадастру заявник або уповноважена ним особа подає Державному кадастровому реєстратору або іншій особі, яка відповідно до частини першої цієї статті надає відомості з Державного земельного кадастру:

{Абзац перший частини сьомої статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

заяву за формою, встановленою Порядком ведення Державного земельного кадастру;

документ про оплату послуг за надання витягу з Державного земельного кадастру (крім випадків, визначених цим Законом в день надходження повідомлення та не пізніше наступного дня повідомляє про це заінтересованих осіб);

документ, який підтверджує повноваження діяти від імені заявника (у разі подання заяви уповноваженою особою заявника).

У разі подання заяви органом державної влади, органом місцевого самоврядування у заяві зазначаються підстави надання відповідної інформації з посиланням на норму закону, яка передбачає право відповідного органу запитувати таку інформацію, а також реквізити справи, у зв'язку з якою виникла потреба в отриманні інформації. Такі заяви розглядаються у позачерговому порядку.

Заява з доданими документами подається заявником або уповноваженою ним особою особисто або надсилається поштою цінним листом з описом вкладення та повідомленням про вручення.

Державний кадастровий реєстратор або інша особа, яка відповідно до частини першої цієї статті надає відомості з Державного земельного кадастру, протягом десяти робочих днів з дати реєстрації заяви (у разі подання заяви про надання витягу з Державного земельного кадастру про земельну ділянку — у день надходження заяви) надає заявнику документ, передбачений частиною першою цієї статті, або надає мотивовану відмову у наданні такого документа.

{Абзац сьомий частини сьомої статті 38 в редакції Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

Для отримання відомостей з Державного земельного кадастру про земельну ділянку особи та органи, зазначені в абзацах другому і третьому частини п'ятої цієї статті, можуть подати заяву в електронній формі через Єдиний державний портал адміністративних послуг, у тому числі через інтегровану з ним інформаційну систему центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин.

{Частина сьому статті 38 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

У разі подання заяви в електронній формі оплата послуг за надання відомостей з Державного земельного кадастру здійснюється із застосуванням електронних платіжних засобів відповідно до Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні».

{Частина сьому статті 38 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

Видача відомостей з Державного земельного кадастру про земельну ділянку або мотивованої відмови у наданні таких відомостей за бажанням заявника здійснюється Державним кадастровим реєстратором, адміністратором центру надання адміністративних послуг, уповноваженою посадовою особою виконавчого органу місцевого самоврядування або направленням зазначеними особами поштою цінним листом з описом вкладення та повідомленням про вручення.

{Частина сьому статті 38 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

У разі подання заяви в електронній формі за власним електронним цифровим підписом (печаткою) заявника відомості з Державного земельного кадастру про земельну ділянку або мотивована відмова у наданні таких відомостей за бажанням заявника видаються також у формі електронного документа засобами телекомунікаційного зв'язку.

{Частина сьому статті 38 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

Незалежно від місця, форми та способу надання відомостей Державного земельного кадастру додаткові кошти, крім встановленої згідно із законом плати за надання відповідних адміністративних послуг, не стягуються.

{Частина сьому статті 38 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

Відмова у наданні відомостей з Державного земельного кадастру надається у разі, якщо:

у Державному земельному кадастрі відсутні запитувані відомості;

із заявою звернулася неналежна особа;

документи подані не в повному обсязі та/або не відповідають вимогам, встановленим законом.

Зміна найменування акціонерного товариства у зв'язку із зміною типу акціонерного товариства або перетворенням акціонерного товариства в інше господарське товариство не є підставою для відмови у наданні відомостей з Державного земельного кадастру.

{Частина сьому статті 38 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1983-VIII від 23.03.2017}

Форми витягу, довідки з Державного земельного кадастру, повідомлення про відмову у наданні відомостей, а також порядок обліку заяв і запитів про отримання відомостей Державного земельного кадастру встановлюються Порядком ведення Державного земельного кадастру.

8. Право на отримання засвідчених копій документів Державного земельного кадастру та витягів з них мають:

щодо документації, на підставі якої внесені відомості до Поземельної книги на земельну ділянку, – особи, яким належить речове право на цю земельну ділянку;

щодо інших документів (крім документів, що містять державну таємницю) – фізичні та юридичні особи.

Отримання засвідчених копій документів Державного земельного кадастру та витягів з них здійснюється в порядку, визначеному частиною сьомою цієї статті.

Органи державної влади, органи місцевого самоврядування мають право на отримання засвідчених копій усіх документів Державного земельного кадастру та витягів з них, якщо це пов'язано із здійсненням ними повноважень, встановлених законом.

9. Витяг з Державного земельного кадастру підписується Державним кадастровим реєстратором, адміністратором центру надання адміністративних послуг, уповноваженою посадовою особою виконавчого органу місцевого самоврядування, нотаріусом та посвідчується його печаткою.

{Частина дев'ята статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 888-VIII від 10.12.2015}

10. Користування відомостями Державного земельного кадастру, оприлюдненими на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, здійснюється відповідно до статті 36 цього Закону.

Розділ V

ГАРАНТІЇ ДОСТОВІРНОСТІ ВІДОМОСТЕЙ ДЕРЖАВНОГО ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ

Стаття 39. Відповідальність у сфері Державного земельного кадастру

1. Виконавці робіт із землеустрою та землеоціночних робіт, посадові особи, які здійснюють формування та/або внесення до Державного земельного кадастру відомостей про об'єкти Державного земельного кадастру, державні кадастрові реєстратори за порушення законодавства у сфері Державного земельного кадастру несуть дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність у порядку, встановленому законом.

2. Дії або бездіяльність Державного кадастрового реєстратора можуть бути оскаржені до суду в порядку, встановленому законом.

3. Шкода, заподіяна Державним кадастровим реєстратором фізичним чи юридичним особам під час виконання своїх обов'язків, підлягає відшкодуванню за рахунок держави у порядку, встановленому законом.

Розділ VI

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЕДЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ, ПЛАТА ЗА ПОСЛУГИ ДЕРЖАВНОГО ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ

Стаття 40. Фінансове забезпечення ведення та функціонування Державного земельного кадастру

1. Фінансове забезпечення ведення та функціонування Державного земельного кадастру здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

{Стаття 40 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1325-VII від 05.06.2014}

Стаття 41. Плата за внесення відомостей до Державного земельного кадастру, внесення змін до них, надання відомостей з Державного земельного кадастру

1. Внесення відомостей до Державного земельного кадастру, внесення змін до них здійснюються безоплатно.

2. За надання відомостей з Державного земельного кадастру справляється плата, крім випадків, встановлених цим Законом.

3. Надання відомостей з Державного земельного кадастру за зверненням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування здійснюється безоплатно.

{Частина четверту статті 41 виключено на підставі Закону № 888-VIII від 10.12.2015}

{Стаття 41 із змінами, внесеними згідно із Законом № 233-VII від 14.05.2013; текст статті 41 в редакції Закону № 1325-VII від 05.06.2014}

Розділ VII

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2013 року, крім:

{Абзац перший пункту 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4152-VI від 09.12.2011}

пунктів 2, 3, підпунктів «а», «г», «г» підпункту 2, підпункту «б» підпункту 3, підпунктів 4, 6 пункту 5, пунктів 6-12 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» цього Закону, які набирають чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону;

статті 36, підпунктів «д», «е», «є» підпункту 2, абзаців першого — третього підпункту «а», підпункту «г» підпункту 3, підпункту «а» підпункту 7 пункту 5 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2013 року.

2. Земельні ділянки, право власності (користування) на які виникло до 2004 року, вважаються сформованими незалежно від присвоєння їм кадастрового номера.

У разі якщо відомості про зазначені земельні ділянки не внесені до Державного реєстру земель, їх державна реєстрація здійснюється на підставі технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) за заявою їх власників (користувачів земельної ділянки державної чи комунальної власності) або особи, яка подала заяву про визнання спадщини відумерлою, якщо така справа прийнята до провадження судом.

{Абзац другий пункту 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1533-VIII від 20.09.2016}

Внесення інших змін до відомостей про ці земельні ділянки здійснюється після державної реєстрації земельних ділянок.

У разі якщо кадастрові номери земельних ділянок були визначені (в тому числі на підставі технічної документації із землеустрою щодо складання документів, що посвідчують право на земельну ділянку), але не присвоєні до 1 січня 2013 року, такі кадастрові номери вважаються присвоєними, а земельні ділянки — зареєстрованими у Державному земельному кадастрі з моменту письмового

звернення замовника документації із землеустрою, на підставі якої було визначено кадастровий номер земельної ділянки, без подання електронного документа та стягнення плати за державну реєстрацію земельної ділянки, у разі якщо така документація із землеустрою була затверджена до 1 січня 2013 року в порядку, встановленому законом.

{Пункт 2 розділу VII доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 233-VII від 14.05.2013}

У разі якщо до 1 січня 2013 року була розроблена технічна документація із землеустрою щодо складання документів, що посвідчують право на земельну ділянку, на підставі рішення відповідного органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування про надання або передачу земельної ділянки у власність або надання в користування, у тому числі на умовах оренди, а відомості про таку земельну ділянку не внесені до Державного реєстру земель, державна реєстрація такої земельної ділянки здійснюється на підставі зазначеної технічної документації із землеустрою в порядку, встановленому законом.

{Пункт 2 розділу VII доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 418-VIII від 14.05.2015}

3. Установити, що у разі якщо на земельній ділянці, право власності (користування) на яку не зареєстровано, розташований житловий будинок, право власності на який зареєстровано, кадастровий номер на таку земельну ділянку присвоюється за заявою власників такого будинку на підставі технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості). Забороняється вимагати для присвоєння земельній ділянці кадастрового номера інші документи. Такий кадастровий номер є чинним з моменту його присвоєння.

4. У разі якщо земельні ділянки, обмеження (обтяження) у їх використанні зареєстровані до набрання чинності цим Законом у Державному реєстрі земель, відомості про такі земельні ділянки, обмеження (обтяження) підлягають перенесенню до Державного земельного кадастру в автоматизованому порядку, без подання заяв про це їх власниками, користувачами та без стягнення плати за таке перенесення.

Відомості про інші об'єкти Державного земельного кадастру, що містяться в документації із землеустрою та оцінки земель, затвердженої та переданої до Державного фонду документації із землеустрою до 1 січня 2013 року, підлягають перенесенню до Державного земельного кадастру на безоплатній основі центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, та його територіальними органами відповідно до їх повноважень.

{Абзац другий пункту 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4152-VI від 09.12.2011}

У разі якщо після перенесення інформації про земельні ділянки з Державного реєстру земель до Державного земельного кадастру виявлені помилки у визначенні площ та/або меж земельних ділянок (розташування в межах земельної ділянки частини іншої земельної ділянки; невідповідність меж земельної ділянки, вказаних у Державному реєстрі земель, її дійсним межах; невідповідність площі земельної ділянки, вказаної у Державному реєстрі земель, її дійсній площі у зв'язку із зміною методів підрахунку (округлення); присвоєння декільком земельним ділянкам однакових кадастрових номерів), такі помилки за згодою власника земельної ділянки, користувача земельної ділянки державної чи комунальної власності можуть бути виправлені на підставі технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) або за матеріалами інвентаризації земель. Зміна меж земельної ділянки при виправленні вказаних помилок допускається за письмовим погодженням з особами, яким належить право власності (а щодо земель державної та комунальної власності — право користування) на суміжні земельні ділянки. Відсутність згоди власника земельної ділянки, користувача земельної ділянки державної чи комунальної власності на виправлення вказаних помилок не є підставою для відмови у перенесенні відомостей про відповідну земельну ділянку до Державного земельного кадастру, надання відомостей про земельну ділянку з Державного земельного кадастру. Про виявлені помилки центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, письмово безоплатно повідомляє власників (користувачів) земельних ділянок.

{Абзац третій пункту 4 розділу VII із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

5. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

а) доповнити статтею 53-⁶ такого змісту:

«**Стаття 53-⁶.** Порушення законодавства про Державний земельний кадастр

Порушення встановлених законом строків внесення відомостей до Державного земельного кадастру, надання таких відомостей, вимагання не передбачених законом документів для внесення відомостей до Державного земельного кадастру та для надання таких відомостей, -

тягнуть за собою накладення штрафу на державних кадастрових реєстраторів від двадцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі діяння, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з правопорушень, передбачених частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

б) у статті 238-¹ цифри «52 – 53-⁵» замінити цифрами «52 – 53-⁶»;

{Підпункт «б» підпункту 1 пункту 5 в редакції Закону № 4444-VI від 23.02.2012}

{Підпункт «в» підпункту 1 пункту 5 виключено на підставі Закону № 4444-VI від 23.02.2012}

2) у Земельному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3-4, ст. 27):

а) у частині першій статті 60 слова «у межах водоохоронних зон виділяються земельні ділянки під» замінити словами «встановлюються»;

б) доповнити статтею 79-¹ такого змісту:

«Стаття 79-¹. Формування земельної ділянки як об'єкта цивільних прав

1. Формування земельної ділянки полягає у визначенні земельної ділянки як об'єкта цивільних прав. Формування земельної ділянки передбачає визначення її площі, меж та внесення інформації про неї до Державного земельного кадастру.

2. Формування земельних ділянок здійснюється:

у порядку відведення земельних ділянок із земель державної та комунальної власності;

шляхом поділу чи об'єднання раніше сформованих земельних ділянок;

шляхом визначення меж земельних ділянок державної чи комунальної власності за проектами землеустрою щодо впорядкування територій населених пунктів.

{Абзац сьомий підпункту «б» підпункту 2 пункту 5 розділу VII в редакції Закону № 5245-VI від 06.09.2012}

3. Сформовані земельні ділянки підлягають державній реєстрації у Державному земельному кадастрі.

4. Земельна ділянка вважається сформованою з моменту присвоєння їй кадастрового номера.

5. Формування земельних ділянок (крім випадків, визначених у частинах шостій – сьомій цієї статті) здійснюється за проектами землеустрою щодо відведення земельних ділянок.

6. Формування земельних ділянок шляхом поділу та об'єднання раніше сформованих земельних ділянок, які перебувають у власності або користуванні, без зміни їх цільового призначення здійснюється за технічною документацією із землеустрою щодо поділу та об'єднання земельних ділянок.

7. Винесення в натуру (на місцевість) меж сформованої земельної ділянки до її державної реєстрації здійснюється за документацією із землеустрою, яка стала підставою для її формування.

8. У разі встановлення (відновлення) меж земельних ділянок за їх фактичним використанням у зв'язку з неможливістю виявлення дійсних меж, формування нових земельних ділянок не здійснюється, а зміни до відомостей про межі земельних ділянок вносяться до Державного земельного кадастру.

9. Земельна ділянка може бути об'єктом цивільних прав виключно з моменту її формування (крім випадків суборенди, сервітуту щодо частин земельних ділянок) та державної реєстрації права власності на неї.

10. Державна реєстрація речових прав на земельні ділянки здійснюється після державної реєстрації земельних ділянок у Державному земельному кадастрі.

11. Державна реєстрація прав суборенди, сервітуту, які поширюються на частину земельної ділянки, здійснюється після внесення відомостей про таку частину до Державного земельного кадастру.

12. Межі суміжних земельних ділянок приватної власності можуть бути змінені їх власниками без формування нових земельних ділянок за проектами землеустрою із впорядкування існуючих землеволодінь»;

в) частину четверту статті 86 виключити;

г) назву, частини першу і другу статті 110 викласти у такій редакції:

«Стаття 110. Поняття обмеження у використанні земельних ділянок, обтяження прав на земельну ділянку

1. На використання власником земельної ділянки або її частини може бути встановлено обмеження.

Право власності на земельну ділянку може бути обтяжено правами інших осіб.

2. Перехід права власності на земельну ділянку не припиняє встановлених обмежень, обтяжень»;

г) статтю 111 викласти в такій редакції:

«Стаття 111. Обтяження прав на земельну ділянку, обмеження у використанні земель

1. Обтяження прав на земельну ділянку встановлюється законом або актом уповноваженого на це органу державної влади, посадової особи, або договором шляхом встановлення заборони на користування та/або розпорядження, у тому числі шляхом її відчуження.

2. Законом, прийнятими відповідно до нього нормативно-правовими актами, договором, рішенням суду можуть бути встановлені такі обмеження у використанні земель:

а) умова розпочати і завершити забудову або освоєння земельної ділянки протягом встановлених строків;

б) заборона на провадження окремих видів діяльності;

в) заборона на зміну цільового призначення земельної ділянки, ландшафту;

г) умова здійснити будівництво, ремонт або утримання дороги, ділянки дороги;

г) умова дотримання природоохоронних вимог або виконання визначених робіт;

д) умови надавати право полювання, вилову риби, збирання дикорослих рослин на своїй земельній ділянці в установлений час і в установленому порядку.

3. Обтяження прав на земельні ділянки (крім обтяжень, безпосередньо встановлених законом) підлягають державній реєстрації в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно у порядку, встановленому законом.

4. Обмеження у використанні земель (крім обмежень, безпосередньо встановлених законом та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами) підлягають державній реєстрації в Державному земельному кадастрі у порядку, встановленому законом, і є чинними з моменту державної реєстрації.

Обмеження у використанні земель, безпосередньо встановлені законами та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами, є чинними з моменту набрання чинності нормативно-правовими актами, якими вони були встановлені.

5. Відомості про обмеження у використанні земель зазначаються у проектах землеустрою щодо відведення земельних ділянок, технічній документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки, кадастрових планах земельних ділянок, іншій документації із землеустрою. Відомості про такі обмеження вносяться до Державного земельного кадастру»;

д) в абзаці п'ятому частини першої статті 123:

слова «технічної документації із землеустрою щодо складання документа, що посвідчує право користування земельною ділянкою» замінити словами «технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки»;

доповнити абзац реченням другим такого змісту: «В такому випадку розроблення такої документації здійснюється на підставі дозволу, наданого органом виконавчої влади, органом місцевого самоврядування, уповноваженим здійснювати розпорядження цією земельною ділянкою»;

е) статтю 126 викласти в такій редакції:

«Стаття 126. Оформлення речових прав на земельну ділянку

Право власності, користування земельною ділянкою оформлюється відповідно до [Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»](#);

є) пункт «є» частини першої статті 184 виключити;

ж) частину першу статті 193 викласти в такій редакції:

«1. Державний земельний кадастр — єдина державна геоінформаційна система відомостей про землі, розташовані в межах кордонів України, їх цільове призначення, обмеження у їх використанні, а також дані про кількісну і якісну характеристику земель, їх оцінку, про розподіл земель між власниками і користувачами»;

з) статті 196, 197, 202-204 викласти в такій редакції:

«Стаття 196. Склад відомостей Державного земельного кадастру

Склад відомостей Державного земельного кадастру визначається законом.

Стаття 197. Кадастрове зонування

Кадастровим зонуванням є встановлення меж кадастрових зон і кварталів»;

«Стаття 202. Державна реєстрація земельних ділянок

1. Державна реєстрація земельних ділянок здійснюється у Державному земельному кадастрі в порядку, встановленому Законом.

Стаття 203. Облік кількості та якості земель

1. Облік кількості земель — відображення у відомостях і документах даних, які характеризують кожну земельну ділянку, а також землі за площею та складом земельних угідь, розподіл земель за власниками, землекористувачами.

2. Облік якості земель — відображення у відомостях і документах даних, які характеризують земельні угіддя за природними і набутими властивостями, що впливають на їх продуктивність та економічну цінність, а також за ступенем техногенного забруднення ґрунтів.

Стаття 204. Ведення Державного земельного кадастру

Ведення Державного земельного кадастру здійснюється відповідно до закону»;

и) у тексті Кодексу слова «адміністративно-територіальне утворення» у всіх відмінках і числах замінити словами «адміністративно-територіальна одиниця» у відповідному відмінку і числі;

з) у [Законі України «Про землеустрій»](#) (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 36, ст. 282; 2009 р., № 29, ст. 396, № 47-48, ст. 719; 2010 р., № 5, ст. 40; 2011 р., № 34, ст. 343, № 37, ст. 376):

а) у частині другій статті 25:
пункт «і» викласти в такій редакції:
«і) технічна документація із землеустрою щодо поділу та об'єднання земельних ділянок»;
доповнити пунктом «й» такого змісту:
«й) технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту»;

б) статтю 26 доповнити частиною четвертою такого змісту:
«Подання документації із землеустрою до центрального органу виконавчої влади з питань земельних ресурсів, його територіальних органів для внесення відомостей до Державного земельного кадастру від імені замовника документації здійснюється її розробником, якщо інше не встановлено договором»;

в) доповнити статтею 55-¹ такого змісту:
«Стаття 55-¹. Технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюється право суборенди, сервітуту
Встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту, проводиться відповідно до топографо-геодезичних і картографічних матеріалів.
Технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту, включає:
а) пояснювальну записку;
б) технічне завдання на складання документації, затверджене замовником документації;
в) кадастровий план земельної ділянки із зазначенням меж частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту;
г) матеріали польових геодезичних робіт;
г) копії документів, що є підставою для виникнення прав суборенди, сервітуту»;

«Стаття 56. Технічна документація із землеустрою щодо поділу та об'єднання земельних ділянок
Технічна документація із землеустрою щодо поділу та об'єднання земельних ділянок включає:
а) пояснювальну записку;
б) технічне завдання на складання документації, затверджене замовником документації;
в) кадастрові плани земельних ділянок, які об'єднуються в одну земельну ділянку, або частини земельної ділянки, яка виділяється в окрему земельну ділянку;
г) матеріали польових геодезичних робіт;
г) акт приймання-передачі межових знаків на зберігання при поділі земельної ділянки по межі поділу;
д) перелік обтяжень прав на земельну ділянку, обмежень на її використання та наявні земельні сервітути;
е) нотаріально посвідчена згода на поділ чи об'єднання земельної ділянки заставодержателів, користувачів земельної ділянки (у разі перебування земельної ділянки в заставі, користуванні);
е) згоду власника земельної ділянки, для земель державної власності – органу, уповноваженого здійснювати розпорядження земельною ділянкою, на поділ чи об'єднання земельних ділянок користувачем (крім випадків поділу земельної ділянки у зв'язку з набуттям права власності на житловий будинок, розташований на ній)»;

г) у тексті Закону слова «адміністративно-територіальне утворення» у всіх відмінках замінити словами «адміністративно-територіальна одиниця» у відповідному відмінку і числі;

4) абзац другий частини першої статті 15 Закону України «Про оренду землі» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 10, ст. 102; 2008 р., № 48, ст. 358) викласти в такій редакції:
«об'єкт оренди (кадастровий номер, місце розташування та розмір земельної ділянки)»;
{Підпункт 5 пункту 5 розділу VII втратив чинність на підставі Закону № 5245-VI від 06.09.2012}

б) абзац третій частини першої статті 10 Закону України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності» (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 1, ст. 2) виключити;

7) у Законі України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 18, ст. 141):
а) частину першу статті 18 доповнити пунктом 8-¹ такого змісту:
«8-¹) фізичним та юридичним особам у разі безоплатної передачі їм земельної ділянки із земель державної чи комунальної власності за рішеннями органів державної влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування»;

б) доповнити статтею 28-¹ такого змісту:
«Стаття 28-¹. Взаємодія органу державної реєстрації прав та органу, що здійснює ведення Державного земельного кадастру

1. Орган державної реєстрації прав надає органу, що здійснює ведення Державного земельного кадастру, інформацію про:

1) суб'єкта права власності на земельну ділянку:

для фізичних осіб (громадян України, іноземців, осіб без громадянства): прізвище, ім'я, по батькові (за наявності); податковий номер (крім громадян України, які через свої релігійні або інші переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податку (ідентифікаційного номера), офіційно повідомили про це відповідні органи державної влади та мають відмітку в паспорті громадянина України); номер та серія паспорта громадянина України (для громадян України, які через свої релігійні або інші переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податку (ідентифікаційного номера), офіційно повідомили про це відповідні органи державної влади та мають відмітку в паспорті громадянина України); реквізити документа, що посвідчує особу власника (номер та серія документа, дата його видачі, відомості про суб'єкта, що здійснив його видачу, тощо);

для юридичної особи (резидента та нерезидента): найменування юридичної особи; податковий номер;

для територіальної громади: відомості про територіальну громаду села, селища, міста, району у місті; найменування органу місцевого самоврядування; податковий номер органу місцевого самоврядування;

для держави: відомості про державу Україна; найменування органу державної влади, що здійснює управління нерухомим майном; податковий номер органу державної влади;

2) суб'єкта речового права на земельну ділянку:

для фізичної особи (громадянина України, іноземця, особи без громадянства): прізвище, ім'я, по батькові (за наявності); податковий номер (крім громадян України, які через свої релігійні або інші переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податку (ідентифікаційного номера), офіційно повідомили про це відповідні органи державної влади та мають відмітку в паспорті громадянина України); номер та серія паспорта громадянина України (для громадян України, які через свої релігійні або інші переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податку (ідентифікаційного номера), офіційно повідомили про це відповідні органи державної влади та мають відмітку в паспорті громадянина України); реквізити документа, що посвідчує таку особу (номер та серія документа, дата його видачі, відомості про суб'єкта, що здійснив його видачу, тощо);

для юридичної особи (резидента та нерезидента): найменування юридичної особи; податковий номер;

для органів місцевого самоврядування: найменування органу місцевого самоврядування; податковий номер органу місцевого самоврядування;

для органів державної влади: найменування органу державної влади; податковий номер органу державної влади;

3) державну реєстрацію права власності на земельну ділянку, права користування (сервітут) земельною ділянкою, права постійного користування, права оренди (суборенди) земельної ділянки; права користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис); права забудови земельної ділянки (суперфіцій);

4) дату державної реєстрації, реєстраційний номер земельної ділянки у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно із зазначенням відомостей про її кадастровий номер та орган, що здійснив державну реєстрацію.

2. Орган, що здійснює ведення Державного земельного кадастру, надає органу державної реєстрації прав інформацію про:

державну реєстрацію земельної ділянки (дату державної реєстрації, орган, що здійснив таку реєстрацію);

кадастровий номер, площу, місце розташування земельної ділянки;

кадастровий план зареєстрованої земельної ділянки в електронній (цифровій) формі.

Орган, що здійснює ведення Державного земельного кадастру, надає органу державної реєстрації право доступу до перегляду кадастрових карт (планів) у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Інформація, одержана від органу, що здійснює ведення Державного земельного кадастру, вноситься державним реєстратором під час здійснення державної реєстрації прав на відповідний об'єкт до розділу Державного реєстру прав, який містить відомості про нерухоме майно.

3. Порядок надання інформації, визначеної у частинах першій та другій цієї статті, встановлюється Кабінетом Міністрів України»;

6. До 2015 року облік кількості та якості земель здійснюється на підставі державної статистичної звітності в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Копії звітів з кількісного обліку земель передаються на безоплатній основі відповідним сільським, селищним та міським радам.

7. До державної реєстрації права державної чи комунальної власності на земельні ділянки формування земельних ділянок за рахунок земель державної та комунальної власності, визначення їх угідь, а також віднесення таких земельних ділянок до певних категорій може здійснюватися на підставі технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель.

{Пункт 7 розділу VII із змінами, внесеними згідно із Законами № 5245-VI від 06.09.2012, № 5395-VI від 02.10.2012, в редакції Закону № 497-VIII від 02.06.2015}

8. Відомості про межі адміністративно-територіальних одиниць, які були встановлені до набрання чинності Законом України «Про землеустрій», вносяться до Державного земельного кадастру на підставі проектів формування території і встановлення меж сільських, селищних рад.

До прийняття закону про адміністративно-територіальний устрій офіційні найменування адміністративно-територіальних одиниць зазначаються у Державному земельному кадастрі відповідно до довідника «Україна. Адміністративно-територіальний устрій».

9. До 1 січня 2013 року державна реєстрація земельних ділянок, які передаються у власність із земель державної чи комунальної власності, здійснюється з видачею державних актів на право власності на земельні ділянки. Реєстрація державних актів на право власності здійснюється у книзі записів реєстрації державних актів на право власності на землю та на право постійного користування землею, договорів оренди землі.

10. Документи, якими було посвідчено право власності чи право постійного користування земельною ділянкою, видані до набрання чинності цим Законом, є дійсними.

{Пункт 11 розділу VII виключено на підставі Закону № 5037-VI від 04.07.2012}

{Зміни до пункту 11 розділу VII див. в Законі № 5462-VI від 16.10.2012}

12. Кабінету Міністрів України:

1) у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити в межах своїх повноважень прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади нормативно-правових актів, передбачених цим Законом, а також перегляд і скасування нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону;

розробити та затвердити Державну цільову програму розвитку земельних відносин в Україні на період до 2020 року, у якій, зокрема, передбачити заходи з виправлення помилок у відомостях Державного земельного кадастру, перенесених з Державного реєстру земель, відновлення пунктів державної геодезичної мережі, проведення інвентаризації земель;

2) до 1 січня 2013 року забезпечити створення єдиної інформаційної системи Державного земельного кадастру, внесення до неї відомостей про межі адміністративно-територіальних одиниць, перенесення до неї записів про державну реєстрацію земельних ділянок, обмежень (обтяжень) у їх використанні, зареєстрованих у Державному реєстрі земель.

{Підпункт 2 пункту 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4152-VI від 09.12.2011}

Президент України
м. Київ
7 липня 2011 року
№ 3613-VI

В. ЯНУКОВИЧ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 29 травня 2013 р. № 420
Київ

Про затвердження Типового договору оренди водних об'єктів

Відповідно до статті 51 Водного кодексу України Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити Типовий договір оренди водних об'єктів, що додається.
2. Ця постанова набирає чинності з 1 липня 2013 року.

Прем'єр-міністр України

М. АЗАРОВ

Інд. 70

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 29 травня 2013 р. № 420

ТИПОВИЙ ДОГОВІР оренди водних об'єктів

_____ 20__ р.

(місце укладення)

Орендодавець _____

(найменування органу виконавчої влади або

органу місцевого самоврядування,

_____, з одного боку, та
який надає в оренду водний об'єкт)

орендар _____

(прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи,

найменування юридичної особи)

_____, з іншого, уклали цей
договір про таке.

Предмет договору

1. Орендодавець надає, а орендар приймає у строкове платне користування водний об'єкт для _____

(рибогосподарських потреб, культурно-оздоровчих,

лікувальних, рекреаційних, спортивних і туристичних

цілей, проведення науково-дослідних робіт)

(назва і тип водного об'єкта)

який розташовується _____

(місцезнаходження водного об'єкта)

Об'єкт оренди

2. Об'єктом оренди за цим договором є:

вода (водний простір) водного об'єкта, в тому числі рибогосподарської технологічної водойми, _____

(кубічних метрів, гектарів)

земельна ділянка під водним об'єктом _____, (гектарів)
_____ (далі — земельна ділянка).
(кадастровий номер)

Рибогосподарська технологічна водойма згідно з цим договором надається в оренду з урахуванням вимог Закону України «Про аквакультуру».

3. У межах об'єкта оренди розміщені гідротехнічні споруди _____,
(перелік, характеристика та їх стан)
а також інші об'єкти інфраструктури _____
(перелік, характеристика і стан лінійних споруд, інших об'єктів інфраструктури,
у тому числі мостових переходів тощо)

4. Об'єкт оренди передається, не передається разом з _____ (непотрібне закреслити)
_____ (перелік, характеристика і стан гідротехнічних, лінійних споруд
та інших об'єктів інфраструктури)

5. Нормативна грошова оцінка земельної ділянки становить _____ гривень.

6. Об'єкт оренди має такі недоліки, що можуть перешкоджати його ефективному використанню:

7. Інші особливості об'єкта оренди, які можуть вплинути на орендні відносини: _____

Строк дії договору

8. Договір укладено на _____ років.

Після закінчення строку дії договору орендар має переважне право поновити його на новий строк. У такому випадку орендар повинен не пізніше ніж за _____ днів до закінчення строку дії договору повідомити письмово орендодавця про намір продовжити дію договору.

До листа-повідомлення про поновлення договору орендар додає проект додаткової угоди.

Орендна плата

9. Орендна плата вноситься орендарем:
за воду (водний простір) у розмірі _____ (розмір орендної плати у гривнях)
_____ із зазначенням умов внесення відповідно до бюджетної класифікації)
за земельну ділянку за місцем її розташування у розмірі _____ (розмір
_____ орендної плати у гривнях із зазначенням умов її внесення відповідно до бюджетної класифікації)

10. Обчислення розміру орендної плати за:
водний об'єкт здійснюється відповідно до Методики визначення розміру плати за надані в оренду водні об'єкти, що затверджується Мінприроди;
рибогосподарську технологічну водойму — відповідно до Методики визначення розміру плати за використання на умовах оренди частини рибогосподарського водного об'єкта, рибогосподарської технологічної водойми, що затверджується Мінагрополітики;
земельну ділянку — з урахуванням її цільового призначення та коефіцієнтів індексації, що визначаються Держземагентством за формами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1724 «Деякі питання оренди земель», що заповнюються під час укладання або зміни умов договору оренди водного об'єкта чи продовження його дії.

11. Орендна плата вноситься у строки _____

12. Розмір орендної плати переглядається _____ у разі:
(зазначається періодичність)

зміни умов господарювання, передбачених договором;
зміни розмірів земельного податку, коефіцієнтів індексації, визначених законодавством;
погіршення стану об'єкта оренди, що сталося не з вини орендаря, що підтверджено документами;
в інших випадках, передбачених законом.

13. У разі невнесення орендної плати у строки, визначені цим договором, справляється пеня у розмірі _____ несплаченої
(відсотків)
суми за кожний день прострочення.

Умови використання об'єкта оренди

14. Об'єкт оренди передається для _____
(мета використання)

15. Умови збереження стану об'єкта оренди _____

Умови і строки передачі об'єкта в оренду

16. Передача об'єкта оренди в оренду здійснюється з розробленням, без розроблення проекту відведення земельної ділянки.

(непотрібне закреслити)

Підставою розроблення проекту відведення земельної ділянки є _____

Передача об'єкта оренди в оренду здійснюється за наявності паспорта водного об'єкта.

Організація розроблення проекту відведення земельної ділянки і паспорта водного об'єкта та відповідні витрати покладаються на орендодавця, орендаря.

(непотрібне закреслити)

17. Зобов'язання щодо _____
(здійснення заходів з охорони та поліпшення екологічного

стану водного об'єкта, експлуатації водосховищ і ставків відповідно до встановлених

для них Держводагентством режимів роботи, а також необхідність оформлення права

користування гідротехнічними спорудами та права спеціального водокористування)

18. Інші умови передачі об'єкта в оренду _____

19. Передача об'єкта оренди орендарю здійснюється протягом _____ (строк)
після державної реєстрації цього договору згідно з актом приймання-передачі.

Умови повернення об'єкта оренди

20. Після припинення дії договору орендар повертає орендодавцеві об'єкт оренди у стані, не гіршому порівняно з тим, у якому він одержав його в оренду.

Орендодавець у разі погіршення корисних властивостей об'єкта оренди, пов'язаних із зміною його стану, має право на відшкодування збитків у розмірі, визначеному сторонами. Якщо сторонами не досягнуто згоди про розмір відшкодування збитків, спір розв'язується у судовому порядку.

21. Здійснені орендарем без згоди орендодавця витрати на поліпшення стану об'єкта оренди, які неможливо відокремити без заподіяння шкоди такому об'єкту, не підлягають відшкодуванню.

22. Поліпшення стану об'єкта оренди, проведені орендарем за письмовою згодою з орендодавцем, підлягають, не підлягають відшкодуванню. (непотрібне закреслити)

Умови, обсяги і строки відшкодування орендарю витрат на поліпшення стану об'єкта оренди визначаються окремою угодою сторін.

23. Орендар має право на відшкодування збитків, заподіяних унаслідок невиконання орендодавцем зобов'язань, передбачених цим договором.

Збитками вважаються:

фактичні втрати, яких орендар зазнав у зв'язку з невиконанням або неналежним виконанням орендодавцем умов договору, а також витрати, які орендар здійснив або повинен здійснити для відновлення свого порушеного права;

доходи, які орендар не отримав внаслідок неналежного виконання орендодавцем умов договору.

24. Розмір фактичних витрат орендаря визначається на підставі документально підтверджених даних.

Обмеження (обтяження) щодо використання об'єкта оренди

25. На орендовану земельну ділянку встановлено, не встановлено (непотрібне закреслити)

обмеження (обтяження) та інші права третіх осіб і встановлених земельних сервітутів _____

26. Передача в оренду водного об'єкта не є підставою для припинення або зміни обмежень (обтяжень) та інших прав третіх осіб і встановлених земельних сервітутів.

27. Передача в оренду водного об'єкта здійснюється без обмеження права загального водокористування, якщо інше не визначено законом.

28. Передача орендарем права на оренду водного об'єкта іншим суб'єктам господарювання забороняється.

29. Об'єкт оренди за згодою орендаря може використовуватися для здійснення спеціального водокористування в порядку, встановленому Водним кодексом України.

Інші права та обов'язки сторін*

30. Права орендодавця: _____

31. Обов'язки орендодавця: _____

32. Права орендаря: _____

33. Обов'язки орендаря: _____

* Визначаються відповідно до Водного кодексу України, Законів України «Про оренду землі» та «Про аквакультуру».

Ризик випадкового знищення

або пошкодження об'єкта оренди чи його частини, заподіяння шкоди третім особам

34. Ризик випадкового знищення або пошкодження об'єкта оренди чи його частини несе орендар, орендодавець. *(непотрібне закреслити)*

Ризик заподіяння шкоди третім особам у результаті невиконання або неналежного виконання орендарем умов договору несе орендар.

Страховання об'єкта оренди

35. Згідно з цим договором об'єкт оренди підлягає, не підлягає страхуванню на весь період дії цього договору. *(непотрібне закреслити)*

36. Страхування об'єкта оренди здійснює орендар, орендодавець. *(непотрібне закреслити)*

37. Сторони домовилися про те, що у разі невиконання свого обов'язку стороною, яка повинна згідно з цим договором застрахувати об'єкт оренди, інша сторона може застрахувати такий об'єкт і вимагати відшкодування витрат на страхування.

Зміна умов договору і припинення його дії

38. Зміна умов договору здійснюється у письмовій формі за взаємною згодою сторін.

У разі недосягнення згоди щодо зміни умов договору спір розв'язується у судовому порядку.

39. Дія договору припиняється у разі:

закінчення строку, на який його було укладено;

викупу земельної ділянки для суспільних потреб або примусового відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності в порядку, встановленому законом;

ліквідації юридичної особи — орендаря або припинення підприємницької діяльності фізичної особи — підприємця.

Дія договору припиняється також в інших випадках, передбачених законом.

40. Дія цього договору припиняється шляхом його розірвання за:

взаємною згодою сторін;

рішенням суду на вимогу однієї із сторін внаслідок невиконання іншою стороною передбачених договором обов'язків та випадкового знищення, пошкодження об'єкта оренди, яке істотно перешкоджає його використанню, нецільового використання об'єкта оренди, а також з інших підстав, визначених законом.

41. Підставами для розірвання договору оренди є:

встановлення заборони загального водокористування;

нецільове використання об'єкта оренди.

42. Перехід права власності на об'єкт оренди, а також реорганізація юридичної особи — орендаря є (не є) *(непотрібне закреслити)*

підставою для зміни умов або розірвання договору.

Відповідальність сторін за невиконання
або неналежне виконання договору

43. За невиконання або неналежне виконання договору сторони несуть відповідальність відповідно до закону та цього договору.

44. Сторона, яка порушила зобов'язання, звільняється від відповідальності, якщо вона доведе, що таке порушення сталося не з її вини.

Прикінцеві положення

45. Цей договір набирає чинності після його державної реєстрації.

Цей договір укладено у трьох примірниках, що мають однакову юридичну силу. Один примірник договору видається орендодавцеві, другий — орендареві, третій — органів, який провів державну реєстрацію земельної ділянки _____

(найменування органу державної реєстрації)

_____ за місцем розташування об'єкта оренди)

Невід'ємними частинами договору є:

план або схема об'єкта оренди;

кадастровий план земельної ділянки з відображенням обмежень (обтяжень) та інших прав третіх осіб у її використанні і встановлених земельних сервітутів;

акт визначення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості);

акт приймання-передачі об'єкта оренди;

проект відведення земельної ділянки;

паспорт водного об'єкта, а у разі надання в оренду рибогосподарської технологічної водойми — паспорт та/або технічний проект рибогосподарської технологічної водойми;

_____ (інші документи, що додаються до договору)

Реквізити сторін

Орендодавець

_____ ініціали та прізвище керівника органу

_____ виконавчої влади або органу місцевого

_____ самоврядування, який надає

_____ водний об'єкт в оренду

Орендар

_____ (ініціали та прізвище

_____ фізичної особи,

_____ паспортні дані

_____ (серія, номер, ким і коли виданий),

_____ найменування юридичної особи,

_____ що діє на підставі установчого документа

_____ (назва, ким і коли затверджений),

_____ банківські відомості про державну реєстрацію

_____ та банківські реквізити)

Місце проживання фізичної особи,
місцезнаходження юридичної особи

(індекс, область,

район, місто, село, вулиця,

номер будинку та квартири)

(ідентифікаційний код юридичної особи)

(реєстраційний номер облікової картки

платника податків, крім фізичних осіб, які

через свої релігійні переконання відмовилися

від його прийняття і мають відповідну

відмітку в паспорті)

Підписи сторін

Орендодавець

Орендар

М.П.

М.П.(за наявності печатки)

Договір погоджено з Держводагентством

(підпис)

(ініціали та прізвище керівника)

М.П. _____ 20__ р.

Договір зареєстрований у _____
(найменування органу державної реєстрації за
місцем розташування об'єкта оренди),

про що у Державному реєстрі земель вчинено запис

від _____ 20__ р. № _____.

(підпис)

(ініціали та прізвище посадової особи,
яка провела державну реєстрацію)

М.П.(за наявності печатки)

ГІРНИЧИЙ ЗАКОН УКРАЇНИ

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 50, ст.433)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

[№ 1491-III від 22.02.2000](#), ВВР, 2000, № 13, ст.115
[№ 1807-III від 08.06.2000](#), ВВР, 2000, № 38, ст.318
[№ 2120-III від 07.12.2000](#), ВВР, 2001, № 2-3, ст.10
[№ 2357-III від 05.04.2001](#), ВВР, 2001, № 22, ст.109
[№ 2470-III від 29.05.2001](#), ВВР, 2001, № 32, ст.172
[№ 2755-III від 04.10.2001](#), ВВР, 2002, № 6, ст.35
[№ 2905-III від 20.12.2001](#), ВВР, 2002, № 12-13, ст.92
[№ 380-IV від 26.12.2002](#), ВВР, 2003, № 10-11, ст.86
[№ 1096-IV від 10.07.2003](#), ВВР, 2004, № 6, ст.38
[№ 2288-IV від 23.12.2004](#), ВВР, 2005, № 6, ст.138
[№ 3370-IV від 19.01.2006](#), ВВР, 2006, № 22, ст.184
[№ 345-VI від 02.09.2008](#), ВВР, 2008, № 42-43, ст.293
[№ 1564-VI від 25.06.2009](#), ВВР, 2009, № 51, ст.758
[№ 2367-VI від 29.06.2010](#), ВВР, 2010, № 34, ст.486
[№ 3572-VI від 05.07.2011](#), ВВР, 2012, № 5, ст.39
[№ 4650-VI від 12.04.2012](#), ВВР, 2013, № 8, ст.66
[№ 5459-VI від 16.10.2012](#), ВВР, 2013, № 48, ст.682
[№ 711-VII від 21.11.2013](#), ВВР, 2014, № 22, ст.796
[№ 1193-VII від 09.04.2014](#), ВВР, 2014, № 23, ст.873
[№ 76-VIII від 28.12.2014](#), ВВР, 2015, № 6, ст.40
[№ 191-VIII від 12.02.2015](#), ВВР, 2015, № 21, ст.133
[№ 2059-VIII від 23.05.2017](#), ВВР, 2017, № 29, ст.315}

{Установити, що за рахунок субвенції з Державного бюджету України місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу надаються пільги виходячи із розрахунку вартості однієї тонни твердого палива на домогосподарство, а особам, які мають таке право згідно із [статтею 48](#) цього Закону, — із розрахунку вартості 3,1 тонни вугілля на побутові потреби на домогосподарство. Граничні показники вартості твердого палива у розрізі Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя визначаються Кабінетом Міністрів України згідно із Законами [№ 2285-IV від 23.12.2004](#), [№ 2505-IV від 25.03.2005](#), ВВР, 2005, № 17, № 18-19, ст.267}

{У тексті Закону слова «гірничорятувальні служби (формування)» та «державні галузеві або (та) регіональні гірничорятувальні служби (формування)» в усіх відмінках замінено відповідно словами «аварійно-рятувальні служби (формування)», «державні воєнізовані аварійно-рятувальні служби (формування)» у відповідних відмінках згідно із Законом [№ 2470-III від 29.05.2001](#), ВВР, 2001, № 32, ст.172}

Цей Закон визначає правові та організаційні засади проведення гірничих робіт, забезпечення протипожежного захисту гірничих підприємств, установ та організацій.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення основних термінів і понять

У цьому Законі наведені нижче терміни та поняття вживаються в такому значенні:

вибій — поверхня корисної копалини або породи, з якої безпосередньо здійснюється її виїмка;
вибухові матеріали (речовини) — хімічні сполуки або суміші речовин, здатні до вибуху (швидкого самопоширюваного перетворення з виділенням великої кількості тепла та утворенням газів);
відкрита розробка родовищ — видобування корисних копалин безпосередньо з земної поверхні;
газодинамічні явища — швидкоплинне руйнування масиву порід і вивільнення газу під дією природних сил (раптові викиди, гірничі удари тощо);

гірнича наука — система наукових знань про умови залягання, способи і засоби розвідки, видобутку та збагачення корисних копалин;

гірнича (гірничодобувна) промисловість — комплекс галузей важкої промисловості з розвідування родовищ корисних копалин, їх видобутку з надр землі та збагачення;

гірнича виробка — порожнина у гірничому масиві після виймання корисних копалин та інших порід;

гірнича справа — діяльність, пов'язана з видобуванням з надр корисних копалин на основі новітніх досягнень науки і техніки;

гірничий об'єкт — окрема гірнича виробка (система гірничих виробок) або виробка, що входить до складу гірничого чи іншого підприємства та використовується для видобутку корисних копалин та інших цілей, а також будівлі (споруди), які технологічно пов'язані з ними;

гірничі відносини — правовідносини, пов'язані з використанням та охороною надр і врегульовані законами України та іншими нормативно-правовими актами;

гірниче законодавство — сукупність правових норм, які регулюють гірничі відносини та встановлюють правила ведення гірничих робіт;

гірниче підприємство — цілісний технічно та організаційно відокремлений майновий комплекс засобів і ресурсів для видобутку корисних копалин, будівництва та експлуатації об'єктів із застосуванням гірничих технологій (шахти, рудники, копальні, кар'єри, розрізи, збагачувальні фабрики тощо);

гірничі роботи — комплекс робіт з проведення, кріплення та підтримки гірничих виробок і виймання гірничих порід в умовах порушення природної рівноваги, можливості прояву небезпечних і шкідливих виробничих факторів;

аварійно-рятувальна служба (формування) — професійна воєнізована служба, діяльність якої спрямована на організацію та здійснення заходів щодо запобігання аваріям на гірничих підприємствах та їх ліквідації, рятування людей;

гірничий масив — ділянка земної кори, яка характеризується єдиними умовами утворення та подібними властивостями компонентів, що її складають;

гірничі породи — природні агрегати однорідних або різних мінералів, утворених за певних геологічних умов у земній корі або на її поверхні;

завал виробки — довільний вивал у діючу гірничу виробку з перекриттям її перерізу та руйнуванням кріплення;

кар'єр — гірниче підприємство, що добуває рудні та нерудні корисні копалини відкритим способом;

консервація — припинення діяльності гірничого підприємства на невизначений строк з можливістю подальшого поновлення його роботи;

копальня — місце видобутку рудних та нерудних корисних копалин підземним або відкритим способом;

корисні копалини — природні мінеральні речовини, які можуть використовуватися безпосередньо або після їх обробки;

обвалення — порушення цілісності гірничого масиву, що супроводжується вивалом його частини у гірничу виробку;

особливо небезпечні підземні умови — умови в шахтах і рудниках, пов'язані з дією важкопрогнозованих проявів гірничогеологічних і газодинамічних факторів, що створюють небезпеку для життя та здоров'я їх працівників (виділення та вибухи газу та пилу, раптові викиди, гірничі удари, обвалення, самозаймання гірничих порід, затоплення гірничих виробок тощо);

охорона гірничих виробок — заходи, що вживаються для запобігання деформаціям гірничих виробок;

підривні роботи — роботи, що проводяться із застосуванням вибухових речовин для руйнування гірничих порід за допомогою вибуху з метою видобутку корисних копалин, проведення гірничих виробок тощо;

післязмінна реабілітація працівника — комплекс заходів медикобіологічної дії на організм працівника після робочої зміни з метою відновлення його фізичних або психофізіологічних функцій, порушених шкідливими умовами праці;

роботи з небезпечними та шкідливими умовами праці — виробничі процеси та (або) види робіт, що супроводжуються об'єктивними факторами, які створюють загрозу для здоров'я та життя працівників;

рудник — гірниче підприємство, що добуває рудні та нерудні корисні копалини підземним способом;

самозаймання — займання корисних копалин і гірничих порід внаслідок їх окислення;

свердловина — циліндрична гірнича виробка, створена бурами або іншими буровими інструментами;

шахта — гірниче підприємство з видобування корисних копалин (вугілля, солей тощо) підземним способом.

Стаття 2. Сфера дії Закону

Дія цього Закону поширюється на правовідносини у сфері діяльності гірничих підприємств, установ, організацій, гірничих об'єктів (далі — гірничі підприємства), що займаються розвідкою, розробкою, видобутком та переробкою корисних копалин і веденням гірничих робіт, будівництвом, ліквідацією або консервацією гірничих підприємств, науково-дослідною роботою, ліквідацією аварій у межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, незалежно від їх форми власності та підпорядкування, а також підприємства, установи, організації, громадян України, іноземних юридичних та фізичних осіб, осіб без громадянства.

Правовідносини у сфері діяльності гірничих підприємств, що здійснюються на підставі угоди про розподіл продукції, регулюються Законом України «Про угоди про розподіл продукції» та такою угодою. Діяльність за угодою про розподіл продукції регулюється положеннями цього Закону, якщо інше не передбачено законом та угодою про розподіл продукції.

{Статтю 2 доповнено частиною згідно із Законом № 1807-III від 08.06.2000}

Стаття 3. Законодавство, що регулює гірничі відносини

Гірничі відносини, що виникають у процесі діяльності гірничих підприємств, регулюються Конституцією України, цим Законом, Кодексом України про надра, законами України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про аварійно-рятувальні служби», «Про цивільну оборону України», «Про охорону праці», «Про підприємства в Україні», «Про пожежну безпеку», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», іншими законами України та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами, зокрема:

{Абзац перший частини першої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2470-III від 29.05.2001}

міжгалузевими та галузевими правилами безпеки (далі — правилами безпеки), що включають норми безпечного ведення гірничих робіт, використання гірничошахтного та електротехнічного устаткування, рудникового та кар'єрного транспорту, вимоги щодо провітрювання та протипожежного захисту гірничих виробок, додержання пилогазового режиму, виробничої санітарії, охорони праці та довкілля;

міжгалузевими та галузевими правилами технічної експлуатації (далі — правилами технічної експлуатації), що встановлюють вимоги та норми щодо ефективного, безпечного та екологічно чистого проведення гірничих робіт, організації та управління виробництвом;

єдиними правилами безпеки при підричних роботах, що встановлюють порядок зберігання, транспортування та використання вибухових матеріалів під час проведення гірничих робіт.

Правила безпеки, правила технічної експлуатації та єдині правила безпеки при підричних роботах затверджуються в установленому законодавством порядку.

Стаття 4. Об'єкти гірничих відносин

Об'єктами гірничих відносин є:

геологічна розвідка корисних копалин;

проектування, будівництво (реконструкція, технічне переоснащення), експлуатація, ліквідація або консервація гірничих підприємств;

організація протипожежного захисту гірничих підприємств;

охорона праці, забезпечення безпеки та здоров'я людей в особливо небезпечних умовах.

Стаття 5. Суб'єкти гірничих відносин

Суб'єктами гірничих відносин є юридичні та фізичні особи України, іноземні юридичні та фізичні особи, особи без громадянства, які здійснюють геологічне вивчення родовищ корисних копалин, проектування, будівництво (реконструкцію), експлуатацію, ліквідацію аварій та ліквідацію або консервацію підприємств з видобутку та переробки корисних копалин, а також проводять гірничі роботи.

Стаття 6. Форми власності в гірничодобувній промисловості

Підприємства гірничодобувної промисловості можуть перебувати у різних формах власності, якщо інше не передбачено законами України.

Приватизація підприємств гірничодобувної промисловості здійснюється відповідно до законодавства про приватизацію. Перелік гірничих підприємств, що перебувають у державній власності та не підлягають приватизації, затверджується Верховною Радою України.

У разі приватизації підприємств гірничодобувної промисловості, крім тих, що приватизуються відповідно до Закону України «Про особливості приватизації вугледобувних підприємств», Кабінет Міністрів України за поданням Фонду державного майна України приймає рішення про закріплення в державній власності відповідного пакета акцій акціонерних товариств, створених на базі підприємств гірничодобувної промисловості.

{Частина третя статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4650-VI від 12.04.2012}

Не підлягає приватизації майно державних галузевих і регіональних гірничорятувальних служб, а також майно державних наукових установ із безпеки робіт гірничої промисловості.

Розділ II

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ ГІРНИЧИХ ВІДНОСИН

Стаття 7. Принципи державної політики в гірничодобувній промисловості

Державна політика в гірничодобувній промисловості базується на принципах:
державного регулювання діяльності суб'єктів гірничих відносин в гірничодобувній промисловості;
безпечної експлуатації гірничих підприємств;
раціонального використання корисних копалин;
розвитку та підвищення технічного рівня гірничодобувних галузей;
створення умов для будівництва нових, реконструкції та підвищення технічного рівня діючих гірничодобувних підприємств;
підвищення екологічної безпеки гірничих підприємств;
розвитку конкурентних відносин на ринку мінеральних ресурсів;
додержання державних стандартів і правил усіма суб'єктами гірничих відносин;
забезпечення підготовки кадрів високої кваліфікації для гірничодобувних галузей;
створення умов для перспективних наукових досліджень у сфері гірничих відносин;
державної підтримки гірничих підприємств;
забезпечення захисту прав та інтересів працівників гірничих підприємств.

Стаття 8. Державне регулювання гірничої справи

Державне регулювання гірничої справи здійснюють Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади відповідно до їх повноважень, визначених Конституцією та законами України.

Стаття 9. Державна підтримка гірничих підприємств

Обсяги державної підтримки гірничих підприємств визначаються Державним бюджетом України на поточний рік.

Стаття 10. Державний нагляд у сфері гірничих відносин

Державний нагляд у сфері гірничих відносин за додержанням гірничого законодавства під час проведення гірничих робіт, будівництва та експлуатації, ліквідації або консервації гірничих підприємств здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах охорони праці, державного гірничого нагляду (далі — орган гірничого нагляду), та інші центральні органи виконавчої влади відповідно до законів України.

{Стаття 10 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2470-III від 29.05.2001, № 2288-IV від 23.12.2004, № 5459-VI від 16.10.2012}

Стаття 11. Повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері гірничих відносин

До повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері гірничих відносин відповідно до їх компетенції належать:

{Абзац другий частини першої статті 11 виключено на підставі Закону № 1193-VII від 09.04.2014}
участь у розробці комплексних планів розвитку гірничодобувної промисловості на підпорядкованій їм території;

участь у розробці та реалізації системи заходів щодо роботи гірничих підприємств в умовах надзвичайного стану;

участь у здійсненні необхідних заходів щодо ліквідації наслідків аварій на гірничих підприємствах, інформування про них населення, залучення в установленому законом порядку до цих робіт підприємств, установ та організацій, а також населення;

визначення в установленому порядку розмірів відшкодувань підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності за забруднення довкілля та інші екологічні збитки;

вжиття заходів у встановленому порядку для відшкодування збитків, заподіяних гірничими підприємствами, підприємствам, установам, організаціям, громадянам та довкіл्लю;

створення, реорганізація та ліквідація або консервація гірничих підприємств комунальної власності;

здійснення контролю за збиранням, переробкою, утилізацією та захороненням промислових відходів гірничих підприємств;

інші повноваження, передбачені законами України.

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування не мають права втручатися в господарську діяльність гірничих підприємств, крім випадків, визначених законом.

Розділ III

ПІДГОТОВКА ДО ПРОВЕДЕННЯ ГІРНИЧИХ РОБІТ І ВИДОБУТКУ КОРИСНИХ КОПАЛИН

Стаття 12. Розташування гірничих підприємств

Місця розташування гірничих підприємств визначаються до початку проектних робіт цих підприємств.

{Частина перша статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII від 09.04.2014}

Відведення землі під розташування гірничого підприємства проводиться в порядку, встановленому Земельним кодексом України, а надання гірничого відводу - Кодексом України про надра.

Стаття 13. Проектування гірничих підприємств

Проекти гірничих підприємств розробляються проектними організаціями або спеціалізованими підрозділами підприємств, установ та організацій, фізичними особами — суб'єктами підприємницької діяльності, які мають ліцензію на виконання цих робіт. Ліцензія видається в порядку, встановленому законодавством.

{Частина перша статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3370-IV від 19.01.2006}

Особливості та основні вимоги до проектування гірничих підприємств з видобування корисних копалин, а також проведення гірничих робіт, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, визначаються Кодексом України про надра.

Розроблені проекти гірничих підприємств підлягають оцінці впливу на довкілля, технічній та іншим видам експертиз і затверджуються власником (керівником) організації-замовника.

Стаття 14. Підготовка до будівництва гірничих підприємств

Підготовка до будівництва гірничих підприємств забезпечується замовником (користувачем гірничого відводу) шляхом передачі підрядчику (будівельнику) будівельних майданчиків, відповідних дозволів на проведення робіт, проектно-кошторисної документації, топографо-геодезичної основи та маркшейдерських даних і фінансування будівельних робіт.

Стаття 15. Організація будівництва гірничих підприємств

Будівництво гірничих підприємств, розташованих у гірничому масиві (виробці), здійснюється спеціалізованими гірничими організаціями, які мають ліцензію на виконання таких робіт, на підставі генерального договору-підряду відповідно до проекту.

Будівництво гірничих споруд на діючих гірничих підприємствах може здійснюватися спеціалізованими підрозділами цих підприємств за наявності відповідної ліцензії.

Будівництво гірничого підприємства здійснюється після затвердження проектно-кошторисної документації.

Стаття 16. Реконструкція та технічне переоснащення гірничих підприємств

Реконструкція та технічне переоснащення діючих гірничих підприємств здійснюються відповідно до затверджених проектів, що пройшли оцінку впливу на довкілля, технічну та інші види експертиз, спеціалізованими організаціями чи спеціалізованими підрозділами цих підприємств.

Стаття 17. Введення в експлуатацію гірничих підприємств

Введення в експлуатацію нових і реконструйованих гірничих підприємств здійснюється незалежно від форми власності відповідно до законодавства.

{Стаття 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2367-VI від 29.06.2010}

Розділ IV

ЕКСПЛУАТАЦІЯ ГІРНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ

Стаття 18. Основні вимоги до проведення гірничих робіт

Основними вимогами до проведення гірничих робіт є:

застосування прогресивних, безпечних і нешкідливих способів підготовки та розробки родовищ корисних копалин;

постійне підтримання діючих гірничих виробок, видобутку та транспортування корисних копалин у стані, визначеному правилами технічної експлуатації та правилами безпеки;

створення системи заходів щодо безпечної діяльності під час проведення гірничих робіт;

раціональне видобування, використання корисних копалин і охорона надр;

дотримання гранично допустимих нормативів викидів і скидів забруднюючих речовин у довкілля;

забезпечення радіаційної та екологічної безпеки під час проведення гірничих робіт;

забезпечення максимально можливої виїмки корисних копалин при сучасних технологіях;

приведення земельних ділянок, що вивільняються гірничими підприємствами після їх ліквідації або консервації, у стан, придатний для використання за призначенням відповідно до Земельного кодексу України.

При проведенні гірничих робіт має забезпечуватися також дотримання інших вимог, передбачених законодавством.

Стаття 19. Порядок проведення гірничих робіт

Гірничі роботи проводяться за спеціальним дозволом (ліцензією) на користування надрами, який видається згідно з законодавством.

Проведення гірничих робіт здійснюється відповідно до проектів і паспортів, розроблених і затверджених згідно з правилами безпеки, правилами технічної експлуатації, єдиними правилами безпеки при підричних роботах. Проекти та паспорти повинні мати розділ «Противарійний захист».

У разі фактичних чи прогнозованих змін гірничо-геологічних (виробничих) умов гірничі роботи припиняються до коригування та перезатвердження в установленому порядку проектів і паспортів.

Проекти та паспорти доводяться до відома працівників гірничих підприємств у порядку, передбаченому правилами безпеки.

План розвитку гірничих робіт підприємства щорічно розглядається та погоджується з органами гірничого нагляду.

Стаття 20. Гірничошахтне устаткування та матеріали

Гірничошахтне устаткування та матеріали допускаються органами гірничого та санітарно-епідеміологічного нагляду до застосування на гірничих підприємствах лише за наявності відповідного сертифіката.

Гірничошахтне устаткування та матеріали застосовуються згідно з нормативно-технічною документацією.

{Частина третю статті 20 виключено на підставі Закону № 191-VIII від 12.02.2015}

Стаття 21. Застосування вибухових матеріалів під час проведення гірничих робіт

Проведення на гірничих підприємствах підричних робіт або робіт з вибуховими матеріалами здійснюється відповідно до єдиних правил безпеки при підричних роботах за наявності дозволу, який видають органи гірничого нагляду.

У разі проведення вибухових робіт на гірничих підприємствах застосовуються вибухові матеріали, занесені до переліку вибухових матеріалів, допущених до постійного виробництва і застосування, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення.

{Частина друга статті 21 в редакції Законів № 1491-III від 22.02.2000, № 2288-IV від 23.12.2004; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

Підприємства, що проводять підричні роботи, зобов'язані мати склади та інші спеціальні місця для зберігання вибухових матеріалів, засоби їх перевезення та охорони, документацію, а також персонал відповідно до вимог, передбачених законодавством України.

Стаття 22. Експертиза проектних рішень з противарійного захисту, безпеки проведення гірничих робіт, будівництва та експлуатації гірничих підприємств

Оцінка впливу на довкілля, державна технічна (будівельно-технічна) та санітарно-гігієнічна експертизи безпеки проведення гірничих робіт, будівництва та експлуатації гірничих підприємств, експертиза проектів з противарійного захисту гірничих підприємств проводяться центральними органами виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах охорони праці та державного гірничого нагляду, санітарного та епідемічного благополуччя населення, нагляду і контролю за станом захисту територій від надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сферах екології та природних ресурсів, будівництва, архітектури, містобудування та житлово-комунального господарства і місцевими органами виконавчої влади в порядку, встановленому законодавством України.

{Частина перша статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2288-IV від 23.12.2004, № 5459-VI від 16.10.2012}

Зазначені у частині першій цієї статті оцінка впливу на довкілля та експертизи проводяться з метою визначення відсутності неприпустимого ризику, пов'язаного з можливістю завдання будь-якої шкоди життю, здоров'ю та майну громадян, а також навколишньому природному середовищу та об'єктам господарювання.

{Стаття 22 в редакції Закону № 2470-III від 29.05.2001}

Стаття 23. Використання та облік відпрацьованих гірничих виробок

Порядок використання та обліку відпрацьованих гірничих виробок, придатних для розміщення підприємств, не пов'язаних з видобутком корисних копалин, визначається відповідно до законодавства Кабінетом Міністрів України.

Стаття 24. Документи, що дають право на проведення гірничих робіт

Гірниче підприємство при проведенні гірничих робіт повинно мати:

спеціальний дозвіл на користування надрами;

{Абзац другий частини першої статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3370-IV від 19.01.2006}

{Абзац третій частини першої статті 24 виключено на підставі Закону № 3370-IV від 19.01.2006}

акт про надання гірничого відводу;

технічний проект, затверджений і погоджений у встановленому порядку;

геолого-маркшейдерську, технічну та обліково-контрольну документацію (календарні плани розвитку гірничих робіт, проекти, паспорти, схеми).

Вся технічна документація повинна вестися відповідно до вимог правил безпеки, правил технічної експлуатації, єдиних правил безпеки при підризних роботах та інших нормативно-правових актів.

Розділ V

ПРОТИАВАРІЙНИЙ ЗАХИСТ І БЕЗПЕКА ПРОВЕДЕННЯ ГІРНИЧИХ РОБІТ

Стаття 25. Система протиаварійного захисту та безпеки проведення гірничих робіт

Система протиаварійного захисту та безпеки проведення гірничих робіт включає:

нормативно-правові акти та технічну документацію з безпеки гірничих робіт;

технічні та організаційні заходи щодо запобігання аваріям і катастрофам;

план ліквідації аварії;

систему заходів щодо оповіщення про аварії;

порядок обслуговування гірничих підприємств державними аварійно-рятувальними службами;

{Абзац шостий статті 25 в редакції Закону № 2470-III від 29.05.2001}

заходи з організації та проведення аварійно-рятувальних робіт.

{Абзац сьомий статті 25 в редакції Закону № 2470-III від 29.05.2001}

Стаття 26. Технічні та організаційні заходи щодо запобігання аваріям і катастрофам

Технічні та організаційні заходи щодо запобігання аваріям і катастрофам здійснюються на стадіях геолого-розвідувальних і науково-дослідних робіт, проектування, будівництва, реконструкції, технічного переоснащення, експлуатації, ліквідації або консервації гірничих підприємств із забезпеченням:

запобігання вибухам газу та пилу;

відвернення обвалення порід і завалів гірничих виробок;

запобігання газодинамічним явищам;

додержання вимог пожежної безпеки;

запобігання затопленню гірничих виробок, виділенню та проникненню в них небезпечних і шкідливих субстанцій;

відвернення руйнувань і катастроф на гірничорудниковому транспорті та організації його чіткої роботи;

запобігання аваріям і катастрофам у вертикальних стволах і на підйомних комплексах.

З метою запобігання вибухам газу та пилу:

на гірничих підприємствах та гірничих об'єктах, де має місце виділення вибухових та отруйних газів і пилу, встановлюється відповідний газовий, пиловий або пилогазовий режим, забезпечується аерогазовий контроль, застосовуються спеціальні види захисту устаткування та технологічних процесів згідно з правилами безпеки;

підризні роботи проводяться за спеціальними проектами із зазначеними параметрами буропідризного комплексу та в суворій відповідності з єдиними правилами безпеки при підризних роботах;

підземні гірничі виробки проводяться з примусовим провітрюванням за допомогою безперервно діючих вентиляційних установок згідно з правилами безпеки (на відкритих роботах допускається застосування природного провітрювання за умови досягнення нормативів екологічної безпеки атмосферного повітря на робочих місцях).

Відвернення обвалення порід і завалів діючих гірничих виробок забезпечується використанням спеціальних способів проведення гірничих робіт, кріплення, підтримання в належному стані та охороною гірничих виробок.

Запобігання газодинамічним явищам (раптові викиди, гірничі удари тощо) забезпечується за допомогою комплексу заходів згідно з правилами безпеки та іншими нормативно-правовими актами.

Додержання вимог пожежної безпеки під час проведення робіт на кожному робочому місці забезпечується шляхом здійснення заходів згідно з проектом протипожежного захисту.

У гірничих виробках застосовуються технологічні процеси, устаткування та матеріали, що перешкоджають утворенню пальної суміші та джерел запалювання, а також здійснюються заходи для запобігання самозайманню гірничих порід.

Запобігання затопленню гірничих виробок, виділенню та проникненню в них шкідливих речовин (газоподібних, пароподібних, пиловидних, рідинних, електромагнітних, випромінюючих, радіаційних тощо) на гірничих підприємствах, небезпечних за цими проявами, забезпечується переведенням їх на особливий режим роботи в установленому порядку.

Відвернення руйнувань і катастроф на гірничорудниковому транспорті забезпечується підтриманням устаткування, транспортної мережі в належному технічному стані та організацією роботи, пов'язаної з перевезенням людей та вантажів на гірничому підприємстві, відповідно до вимог нормативно-правових актів.

Стаття 27. План ліквідації аварій

На кожному гірничому підприємстві, розташованому в гірничих виробках, складається план ліквідації аварій, який містить систему оповіщення про аварії, заходи з рятування працюючих на підприємстві, з евакуації населення та ліквідації можливих аварій у початковій стадії та розподіл обов'язків між окремими особами, зайнятими ліквідацією аварій.

План ліквідації аварій розробляється, узгоджується та затверджується керівником (головним інженером) гірничого підприємства відповідно до вимог правил безпеки.

Стаття 28. Система оповіщення про аварії

Система оповіщення про аварії гірничого підприємства затверджується його власником (керівником) у встановленому порядку з метою термінового попередження підприємств, установ, організацій та людей, які можуть зазнати небезпечного впливу аварій, у тому числі осіб, які беруть участь у ліквідації аварій.

Стаття 29. Аварійно-рятувальні служби (формування)

Для здійснення екстрених і невідкладних заходів на підприємствах вугільної та гірничої галузей для рятування людей, гасіння пожеж, ліквідації наслідків вибухів, раптових викидів вугілля та газу, обвалів гірничих порід і виконання інших робіт, що потребують застосування засобів захисту органів дихання та спеціального оснащення, а також контролю та нагляду за здійсненням власником (керівником) гірничого підприємства профілактичних заходів щодо запобігання аваріям на гірничих підприємствах створюються державні воєнізовані аварійно-рятувальні служби (формування).

Усі гірничі підприємства незалежно від форми власності в період їх будівництва, реконструкції, експлуатації, ліквідації або консервації обслуговуються державними воєнізованими аварійно-рятувальними службами (формуваннями), які фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів гірничих підприємств, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством.

Положення про аварійно-рятувальні служби (формування) та їх статuti затверджуються відповідними міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади відповідно до їх повноважень.

{Частина третя статті 29 в редакції Закону № 2470-III від 29.05.2001}

Працівникам аварійно-рятувальних служб (формувань) забороняється проводити страйки, а також відмовлятися від виїзду на рятування людей та ліквідацію аварій.

{Частина четверта статті 29 в редакції Закону № 2470-III від 29.05.2001}

Власник (керівник) гірничого підприємства, незалежно від форми власності та підпорядкування підприємства, зобов'язаний створювати допоміжні добровільні гірничорятувальні команди (станції, служби), які забезпечуються приміщеннями, оснащенням та екіпіровкою на такому ж рівні, як державні воєнізовані аварійно-рятувальні служби (формування). Члени цих гірничорятувальних команд (станцій, служб) проходять відповідну спеціальну підготовку.

Для подання екстреної і кваліфікованої медичної допомоги потерпілим внаслідок нещасних випадків на гірничих підприємствах у підрозділах державних аварійно-рятувальних служб (формувань) організовуються аварійно-рятувальні мобільні групи або реанімаційно-протишокові групи.

{Частина шоста статті 29 в редакції Закону № 2470-III від 29.05.2001}

Стаття 30. Обов'язки керівника гірничого підприємства під час ліквідації аварій та рятування людей

Власник (керівник) гірничого підприємства персонально відповідає за стан техніки безпеки і охорони праці та зобов'язаний не допускати аварій на виробництві, а в разі їх виникнення негайно вжити всіх необхідних заходів для рятування людей, ліквідації аварії та її наслідків відповідно до вимог законів та інших нормативно-правових актів. Технічний керівник (головний інженер) гірничого підприємства організовує проведення аварійно-рятувальних робіт при виникненні надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

{Стаття 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2470-III від 29.05.2001}

Стаття 31. Взаємодія керівників гірничих підприємств з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями під час ліквідації аварій

Керівники гірничих підприємств зобов'язані негайно повідомити про аварію гірничорятувальну службу, органи гірничого нагляду, власника гірничого підприємства, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації.

Стаття 32. Забезпечення безпеки проведення гірничих робіт та охорони праці

Власник (керівник) гірничого підприємства забезпечує проведення гірничих робіт та охорону праці відповідно до вимог законів України, інших нормативно-правових актів, а також правил безпеки, правил технічної експлуатації, єдиних правил безпеки при підризних роботах.

Стаття 33. Охорона гірничого підприємства від шкідливого впливу небезпечних виробництв та стихійних явищ

На гірничому підприємстві розробляються та здійснюються заходи для запобігання можливому шкідливому (небезпечному) впливу наслідків аварій на сусідніх підприємствах та стихійних явищ. Ці заходи передбачаються проектом гірничого підприємства та планом ліквідації аварій.

Розділ VI

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ГІРНИЧИХ РОБІТ

Стаття 34. Основні екологічні вимоги у сфері проведення гірничих робіт

Основними екологічними вимогами у сфері проведення гірничих робіт є:

розташування виробничих підрозділів гірничого підприємства, складів корисних копалин і відвалів порід з урахуванням можливості проведення профілактичних заходів щодо запобігання їх самозайманню;

застосування екологічно безпечних гірничих технологій;

впровадження передових технологій проведення гірничих робіт та очищення стічних вод і відпрацьованого повітря;

раціональне використання мінеральних відходів порідних відвалів (сховищ) для повторної переробки на основі широкого застосування новітніх технологій;

організація санітарно-захисної зони між гірничим підприємством і жилими будівлями відповідно до законодавства;

запобігання осіданню, підтопленню, заболочуванню, засоленню, висушенню та забрудненню відходами виробництва поверхні землі;

запобігання несприятливому впливу водовідведення з гірничих виробок на рівень ґрунтових вод і поверхневі водні об'єкти;

зниження рівня викидів, скидів речовин, що забруднюють довкілля у процесі гірничого виробництва, та вжиття заходів щодо запобігання аварійним ситуаціям, пов'язаним із залповими та раптовими викидами і скидами;

своєчасне проведення рекультивації земель;

додержання інших вимог, передбачених законодавством про охорону навколишнього природного середовища.

Стаття 35. Запобігання шкідливому впливу гірничих робіт

Проектами гірничих підприємств передбачаються заходи щодо запобігання шкідливому впливу гірничих робіт на життя та здоров'я населення, довкілля та природні ресурси, які здійснюються власником (керівником) гірничого підприємства відповідно до законодавства.

Під час проектування, будівництва та експлуатації гірничих підприємств і гірничих виробок здійснюються заходи, спрямовані на збереження водних об'єктів, лісових масивів та охорону водонесних горизонтів (пластів) від виснаження (забруднення). Будівництво та введення в експлуатацію гірничих підприємств, не забезпечених очисними спорудами, забороняється.

Стаття 36. Заходи щодо забезпечення екологічної безпеки при проведенні гірничих робіт

Керівник гірничого підприємства зобов'язаний попередити власників підприємств, розташованих на гірничому відводі, про час їх підробки гірничими роботами та узгодити з ними заходи щодо захисту від можливого шкідливого впливу гірничих робіт.

Керівник гірничого підприємства з потенційно небезпечним виробництвом, що розміщується на гірничому відводі або поблизу нього, в разі виникнення аварії або надзвичайної ситуації зобов'язаний негайно приступити до ліквідації її наслідків. Одночасно керівник гірничого підприємства зобов'язаний негайно повідомити про аварію та заходи, вжиті для ліквідації її наслідків, власника гірничого підприємства, органи гірничого нагляду, органи охорони здоров'я, інші органи виконавчої влади, визначені законами України, та органи місцевого самоврядування.

Власник гірничого підприємства відшкодовує в порядку та розмірах, визначених законом України, шкоду, завдану гірничими роботами майну юридичних і фізичних осіб внаслідок нездійснення або здійснення ним в неповному обсязі захисних заходів через неправильно виданий гірничим підприємством прогноз можливого шкідливого впливу гірничих робіт на це майно.

Шкода, завдана майну власника гірничого підприємства у зв'язку із запобіганням чи ліквідацією аварії або надзвичайної ситуації внаслідок виникнення цієї аварії або надзвичайної ситуації на іншому підприємстві, в порядку, встановленому законом, повністю відшкодовується йому власником підприємства, на якому сталася аварія або надзвичайна ситуація.

Розділ VII

ОСОБЛИВОСТІ УМОВ ПРАЦІ В ГІРНИЧОДОБУВНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

Стаття 37. Трудові відносини працівників гірничих підприємств

Трудові відносини працівників гірничих підприємств регулюються Кодексом законів про працю України, законами України «Про підприємства в Україні», «Про охорону праці» та іншими нормативно-правовими актами про працю з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

Стаття 38. Основні обов'язки власника (керівника) гірничого підприємства

Власник (керівник) гірничого підприємства зобов'язаний забезпечувати:

експлуатацію підприємства відповідно до його проекту та нормативно-технічних документів;

проведення гірничих робіт на сучасній науково-технічній основі;

протиаварійний захист гірничого підприємства, передбачений його проектом;

прийняття працівників на роботу та проходження ними попереднього медичного огляду з метою встановлення фізичної та психофізіологічної придатності до виконання даної роботи;

безпеку гірничих робіт, охорону праці та довкілля, додержання встановлених нормативів у сфері проведення гірничих робіт, правил безпеки, правил технічної експлуатації та єдиних правил безпеки при підризних роботах;

професійну підготовку та перепідготовку працівників;

медичне та санітарно-побутове обслуговування працівників гірничих підприємств, а працівників, зайнятих на роботах із шкідливими умовами праці, — спеціальним одягом, взуттям, засобами індивідуального захисту;

відшкодування шкоди, завданої гірничим підприємством фізичним та юридичним особам і довкіллю.

Стаття 39. Вимоги до трудової дисципліни, професійної підготовки та кваліфікації працівників гірничих підприємств

Вимоги до трудової дисципліни працівників гірничих підприємств (у тому числі при виконанні ними робіт в особливо небезпечних умовах), професійної підготовки та кваліфікації таких працівників встановлюються нормативно-правовими актами, що приймаються відповідно до законів України.

Стаття 40. Спеціальні вимоги до працівників гірничих підприємств

До працівників гірничих підприємств, залучених або постійно зайнятих на гірничих роботах, законодавством встановлюються спеціальні вимоги щодо стану їх здоров'я, професійної підготовки, кваліфікації, трудової дисципліни в небезпечних умовах.

Працівники гірничих підприємств проходять попередній та періодичні медичні огляди, навчання професій з перевіркою знань відповідно до законодавства України.

Перелік виробництв, цехів, професій та посад на підземних роботах, на роботах із шкідливими та важкими умовами праці затверджується Кабінетом Міністрів України.

Працівники, до професійної підготовки яких законодавством встановлюються спеціальні вимоги щодо безпеки праці, заздалегідь проходять спеціальне навчання та в установленому порядку одержують свідоцтво на право виконання цих робіт або керівництва ними.

Керівниками та головними фахівцями гірничого підприємства призначаються особи з вищою освітою, що відповідає профілю цього підприємства. Керівники та головні фахівці гірничих підприємств, що здійснюють видобуток корисних копалин особливо небезпечним підземним способом, повинні мати, крім цього, стаж керівництва підземними гірничими роботами не менш як 5 років.

До технічного керівництва гірничими роботами допускаються фахівці з вищою гірничотехнічною освітою.

Стаття 41. Обов'язки працівників гірничих підприємств

Працівники гірничого підприємства зобов'язані:

знати та виконувати вимоги гірничого законодавства та технічної документації, плану ліквідації аварій у межах виконуваних робіт, правил поведінки в небезпечних умовах, правил експлуатації машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва;

не піддавати небезпеці своїми діями чи бездіяльністю життя та здоров'я людей;

негайно повідомити керівника робіт або гірничого диспетчера (чергового по підприємству) про ознаки виникнення аварії або нещасного випадку, а в разі виникнення загрози життю та здоров'ю людей попередити їх і вивести з небезпечної зони;

подати першу медичну допомогу потерпілим внаслідок нещасного випадку або гострого захворювання;

вести постійний контроль за станом атмосферного повітря на гірничих підприємствах;

під час аварій діяти за планом ліквідації аварій підприємства.

Стаття 42. Додаткові вимоги до осіб, які перебувають в особливо небезпечних підземних умовах

Особи, які перебувають в особливо небезпечних підземних умовах шахт і рудників (копалень), пов'язаних з виділеннями та вибухами газу та пилу, газодинамічними явищами, пожежонебезпекою, обваленнями гірничих порід, затопленням гірничих виробок, зобов'язані не допускати:

порушення режиму вентиляції гірничих виробок, норм контролю за станом аерогазового середовища; псування вентиляційних споруд;

загазування та запилення гірничих виробок і робочих місць до вибухонебезпечних концентрацій;
порушення вибухозахисту електроустаткування та пожежної безпеки;
проведення робіт у небезпечних зонах без виконання протипожежних заходів, передбачених правилами безпеки;

навмисного перекручення показників або виведення з ладу контрольно-виміральної та захисної апаратури;

паління або використання відкритого вогню, крім проведення підіривних і вогневих робіт відповідно до вимог правил безпеки.

Самовільне проникнення до гірничих виробок, а також перебування у небезпечних підземних умовах сторонніх осіб, працівників після закінчення робочого дня (зміни) без дозволу керівника гірничого підприємства забороняється.

У підземних виробках проводити страйки та голодування забороняється.

Стаття 43. Права та соціальні гарантії працівників гірничих підприємств

Права працівників гірничих підприємств, зайнятих на важких роботах і роботах з небезпечними та (або) шкідливими умовами праці, пов'язані з оплатою та охороною праці, порядком допуску працівників до важких робіт і робіт з небезпечними та (або) шкідливими умовами праці, тривалістю робочого часу для робітників підземних професій, пільгами та компенсаціями працівникам, які пропрацювали на роботах з небезпечними та (або) шкідливими умовами праці, та в разі каліцтва, загибелі, професійного захворювання, а також їх соціальним страхуванням і захистом працівників, які вивільняються при ліквідації, консервації гірничих підприємств, визначаються законами України.

Форми та системи оплати праці, норми праці, розцінки, тарифні сітки, схеми посадових окладів, умови запровадження та розміри надбавок, доплат, премій, винагород та інших заохочувальних, компенсаційних і гарантійних виплат працівникам гірничих підприємств устанавлюються в колективному договорі з дотриманням умов, розмірів і норм, передбачених законодавством, генеральною та галузевою угодами.

Працівники гірничих підприємств, зайняті на роботах з особливим характером праці, шкідливими та важкими умовами праці, за рахунок власника проходять післязмінову реабілітацію та періодичну (не рідше ніж один раз на два роки) медичну диспансеризацію, а також лікування при захворюваннях, зумовлених зазначеними роботами, у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

{Частина третя статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

Працівникам гірничих підприємств, які пропрацювали на роботах з небезпечними та шкідливими умовами праці не менше ніж п'ять років, і молодим спеціалістам, зайнятим на таких роботах, які не мають житла або потребують поліпшення житлових умов, власниками гірничих підприємств для придбання житла надається безвідсоткова позика на строк до 15 років.

Працівникам гірничих підприємств, зайнятим на роботах з особливим характером праці, шкідливими та важкими умовами праці, подається допомога на оздоровлення та харчування. Порядок подання та розміри такої допомоги встановлюються тристоронньою угодою уповноважених представників власників гірничих підприємств, галузевих профспілок і Кабінету Міністрів України.

Працівникам, зайнятим на роботах з особливим характером праці, шкідливими та важкими умовами праці, може встановлюватися додаткове пенсійне забезпечення за рахунок акумульованих у галузевому пенсійному фонді коштів гірничих підприємств. Умови та порядок надання додаткового пенсійного забезпечення, а також розмір відрахувань гірничими підприємствами коштів на ці потреби визначаються тристоронньою угодою уповноважених представників власників гірничих підприємств, галузевих профспілок і Кабінету Міністрів України.

Підприємства з видобутку вугілля та вуглебудівні підприємства безоплатно надають вугілля на побутові потреби у розмірі, що визначається колективним договором, таким категоріям осіб:

працівникам з видобутку (переробки) вугілля та вуглебудівних підприємств за переліком професій, що затверджується Кабінетом Міністрів України;

{Абзац другий частини сьомої статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1564-VI від 25.06.2009}

пенсіонерам, які пропрацювали на підприємствах з видобутку (переробки) вугілля, вуглебудівних підприємствах: на підземних роботах — не менше ніж 10 років для чоловіків і не менше 7 років 6 місяців — для жінок; на роботах, пов'язаних із підземними умовами, — не менше ніж 15 років для чоловіків і не менше 12 років 6 місяців — для жінок; на роботах технологічної лінії на поверхні діючих шахт чи на шахтах, що будуються, розрізах, збагачувальних та брикетних фабриках — не менше ніж 20 років для чоловіків і не менше 15 років — для жінок;

{Абзац третій частини сьомої статті 43 в редакції Закону № 2755-III від 04.10.2001}

пенсіонерам, які пропрацювали на підприємствах з видобутку (переробки) вугілля, вуглебудівних підприємствах та мають загальний пільговий стаж на підземних роботах та/або роботах, пов'язаних з підземними умовами, та/або роботах технологічної лінії на поверхні діючих шахт чи на шахтах, що

будуються, розрізах, збагачувальних та брикетних фабриках, – не менше ніж 20 років для чоловіків і не менше 15 років – для жінок;

{Частина сьому статті 43 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 3572-VI від 05.07.2011}

інвалідам і ветеранам війни та праці, особам, нагородженим знаками Шахтарської Слави або Шахтарської Доблесті трьох ступенів, особам, інвалідність яких настала внаслідок загального захворювання, у разі, якщо вони користувалися цим правом до настання інвалідності;

членам сімей (вдовам) працівників, які загинули (померли) на підприємствах з видобутку (переробки) вугілля, які мають право на пенсію у зв'язку із втратою годувальника, а також померлих пенсіонерів, які за життя мали таке право.

{Абзац шостий частини сьомої статті 43 в редакції Закону № 3572-VI від 05.07.2011}

При цьому особи, зазначені в частині сьомій цієї статті, які мають право на безоплатне забезпечення вугіллям на побутові потреби та працюють (пропрацювали) на підприємствах з видобутку (переробки) бурого вугілля, можуть забезпечуватися замість вугілля, за умови пристосованості системи опалення, торф'яними брикетами.

{Статтю 43 доповнено новою частиною згідно із Законом № 711-VII від 21.11.2013}

Працівники гірничих підприємств, які проживають у будинках, що мають центральне опалення, забезпечуються субсидією на оплату житлово-комунальних послуг у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України.

{Частина статті 43 в редакції Законів № 345-VI від 02.09.2008, № 76-VIII від 28.12.2014}

Розділ VIII

ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ГІРНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ

Стаття 44. Форми припинення діяльності гірничих підприємств

Припинення діяльності гірничих підприємств здійснюється у формі ліквідації, реорганізації або консервації гірничих підприємств.

Гірниче підприємство підлягає ліквідації, реорганізації або консервації у випадках, передбачених Кодексом України про надра, в порядку, встановленому Законом України «Про підприємства в Україні» та цим Законом.

Стаття 45. Порядок ліквідації або консервації гірничого підприємства

Ліквідація або консервація гірничого підприємства здійснюється за проектом, затвердженим власником (керівником) гірничого підприємства, який включає соціально-економічне обґрунтування, технічне рішення, пропозиції про можливе відновлення гірничих робіт, використання гірничих виробок, будівель, споруд іншого призначення, заходи, спрямовані на запобігання небезпечному впливу на інші підприємства, довкілля та людей, та який пройшов оцінку впливу на довкілля, технічну та інші види експертиз, а також погоджений в установленому законодавством порядку з органами гірничого нагляду, органами місцевого самоврядування та іншими заінтересованими органами.

Проект ліквідації або консервації гірничого підприємства затверджується одночасно з комплексним планом соціального захисту працівників, які вивільняються, розвитку соціальної інфраструктури та з визначенням джерел фінансування цих заходів.

Технічне рішення передбачає видалення (виймання) матеріальних цінностей підприємств, що ліквідуються або консервуються, з гірничих виробок (будівель, споруд) або передачу їх правонаступникам.

Питання правонаступництва гірничих підприємств, що ліквідуються або консервуються, вирішуються Кабінетом Міністрів України відповідно до законодавства.

Стаття 46. Пільги та компенсації працівникам гірничого підприємства у зв'язку з припиненням діяльності цього підприємства

Працівники гірничого підприємства, що підлягає ліквідації або консервації, відповідно до закону отримують компенсаційні виплати у разі звільнення, а також користуються пільговими умовами працевлаштування і професійної перепідготовки та іншими соціальними гарантіями, передбаченими законами України.

Зазначені гарантії поширюються на:

працівників, які перебували у штаті гірничого підприємства на початок його ліквідації або консервації;

працівників, яким відшкодовувалася шкода, заподіяна їм каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним із виконанням трудових обов'язків;

працівників, обраних до складу виборних органів первинних профспілкових організацій, що діяли на гірничому підприємстві.

{Абзац четвертий частини другої статті 46 в редакції Закону № 1096-IV від 10.07.2003}

Вивільненим працівникам право на працю гарантується шляхом:

переведення на інші гірничі підприємства з урахуванням їх професійної підготовки та спеціалізації або з подальшою професійною перепідготовкою;

працевлаштування на підприємствах інших галузей через державну службу зайнятості населення.

Працівники гірничих підприємств, що ліквідуються або консервуються, мають першочергове право на працевлаштування на новостворюваних і діючих підприємствах незалежно від форми власності.

Працівникам, які звільнені з гірничих підприємств у зв'язку з їх ліквідацією або консервацією і зареєстровані у державній службі зайнятості в установленому законодавством порядку та проходять професійну підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації, за період навчання здійснюється доплата до розміру тарифної ставки за попереднім місцем роботи.

Працівникам гірничих підприємств, які звільняються у зв'язку з виходом на пенсію при ліквідації або консервації гірничого підприємства, виплачується компенсація, передбачена колективним договором (галузевою угодою). Розмір такої компенсації встановлюється залежно від стажу роботи працівника.

Якщо протягом року відповідний орган державної служби зайнятості не може забезпечити працевлаштування зазначених осіб відповідно до частин третьої та четвертої цієї статті, за рішенням місцевого органу виконавчої влади виплата допомоги по безробіттю у розмірі 50 відсотків середньомісячного заробітку продовжується на період до їх працевлаштування. Загальний строк виплати цієї допомоги не може перевищувати двох років. Виплати провадяться за рахунок коштів, передбачених на ліквідацію або консервацію гірничого підприємства, згідно з поданим власнику гірничого підприємства відповідним органом державної служби зайнятості розрахунком потреби у додаткових коштах на виплату допомоги по безробіттю, залучених правонаступником для цих цілей.

Стаття 47. Порядок надання пільг і компенсацій працівникам гірничого підприємства, які вивільняються у зв'язку з його ліквідацією або консервацією

Працівники гірничого підприємства попереджаються у письмовій формі про його ліквідацію або консервацію не пізніше ніж за рік до її проведення, а кожен працівник не пізніше ніж за два місяці до вивільнення ознайомлюється з відповідним наказом під особистий підпис.

Працівникам, які переводяться на роботу на інше підприємство з подальшою професійною перепідготовкою, у період перепідготовки виплачується матеріальна допомога у розмірі середньомісячної заробітної плати в установленому порядку.

Керівники гірничих підприємств, які за наявності вакансій на цих підприємствах не приймають на роботу вивільнених працівників з урахуванням їх професійної підготовки та спеціалізації, несуть відповідальність згідно з законом.

Стаття 48. Соціальні гарантії працівникам гірничих підприємств, що ліквідуються або консервуються

Працівникам гірничих підприємств, які перебувають на квартирному обліку на підприємствах, що ліквідуються або консервуються, гарантується право на забезпечення житлом. За ними зберігається черга на одержання житла на підприємствах, в установах і організаціях, куди вони переводяться або працевлаштовуються самостійно та через державні центри зайнятості, а якщо на цих підприємствах, в установах і організаціях відсутній квартирний облік — черга зберігається в органі виконавчої влади за місцем їх проживання із збереженням попереднього часу перебування на обліку.

Працівникам гірничого підприємства, що ліквідується або консервується, які виходять на пенсію, пенсіонерам, колишнім працівникам цього підприємства, які перебували на квартирному обліку, надається право на одержання житла у порядку черги в органі виконавчої влади за місцем їх проживання із збереженням попереднього часу перебування на обліку на гірничому підприємстві.

Списки та облікові справи працівників, що перебували на квартирному обліку гірничого підприємства, передаються до органу виконавчої влади за місцем їх проживання ліквідаційною комісією гірничого підприємства.

За наявності на гірничому підприємстві, що ліквідується або консервується, недобудованих жилих будинків (частин жилих будинків) завершення їх будівництва фінансується уповноваженими центральними органами виконавчої влади, організаціями, які виконують роботи з ліквідації або консервації цього підприємства, у межах коштів, передбачених на це відповідним кошторисом. Жилі приміщення в таких будинках надаються лише особам, які перебували на квартирному обліку на гірничому підприємстві на момент прийняття рішення про його ліквідацію або консервацію.

Після ліквідації або консервації гірничого підприємства надається субсидія на придбання твердого палива або на оплату житлово-комунальних послуг у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України.

{Частини п'яту — восьму статті 48 замінено однією частиною згідно із Законом № 76-VIII від 28.12.2014}

Відшкодування звільненим працівникам шкоди, заподіяної їм каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним із виконанням трудових обов'язків, провадиться згідно з законодавством.

{Частина статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2470-III від 29.05.2001}

Розділ IX

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ГІРНИЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Стаття 49. Відповідальність за порушення гірничого законодавства

Особи, винні в порушенні гірничого законодавства, притягаються до дисциплінарної, адміністративної, цивільно-правової, кримінальної відповідальності відповідно до законів України.

Правопорушеннями у сфері проведення гірничих робіт є:
невиконання правил безпеки та правил технічної експлуатації, єдиних правил безпеки при підризних роботах та інших нормативно-правових актів, що регулюють безпеку проведення гірничих робіт, прийнятих у встановленому законодавством порядку;
прийняття технічних рішень, що не відповідають вимогам гірничого законодавства;
проведення гірничих робіт без затвердженої в установленому порядку технічної документації (проектів, паспортів тощо) або з порушенням їх вимог;
перекручення розрахунків і показників безпеки гірничих робіт;
невиконання законних вимог відповідних центральних органів виконавчої влади у сфері проведення гірничих робіт;
{Абзац шостий частини другої статті 49 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

пошкодження вентиляційних приладів, засобів протипожежного захисту та порушення режиму вентиляції;
порушення встановлених правил вибухозахисту електроустаткування;
невиконання заходів щодо запобігання газодинамічним явищам;
паління та користування відкритим вогнем на гірничих підприємствах, а також проведення вогневих і підризних робіт з порушенням правил безпеки;
проведення гірничих робіт на гірничих підприємствах без виконання протиаварійних заходів;
виведення з ладу апаратури газового, струмового та протиаварійного захисту, сигналізації та зв'язку, а також самовільне проникнення у підземні гірничі виробки;
інші передбачені законами України правопорушення.

Стаття 50. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок порушення гірничого законодавства
Шкода, завдана внаслідок порушення гірничого законодавства, відшкодовується в порядку та розмірах, визначених законами України.

Стаття 51. Особливості дисциплінарної відповідальності працівників гірничих підприємств
За порушення гірничого законодавства працівники гірничих підприємств несуть дисциплінарну відповідальність згідно з Положенням про дисципліну працівників гірничих підприємств, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

{Стаття 51 в редакції Закону № 2357-III від 05.04.2001}

Розділ X МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

Стаття 52. Міжнародне співробітництво

Суб'єкти гірничодобувної промисловості беруть участь у міжнародних науково-технічних та інших формах співробітництва відповідно до законодавства.

Стаття 53. Застосування міжнародних договорів

Якщо міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, то застосовуються правила міжнародних договорів.

Розділ XI ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.
2. До приведення законів України та інших нормативно-правових актів у відповідність із Гірничим законом України вони застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.
3. Кабінету Міністрів України протягом чотирьох місяців:
подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про приведення законів України у відповідність із цим Законом;
відповідно до компетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;
привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом;
забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади України їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України
м. Київ
6 жовтня 1999 року
№ 1127-XIV

Л. КУЧМА

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 27 січня 1995 р. № 59

Київ

Про затвердження Положення про порядок надання гірничих відводів

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 24 (24-96-н) від 09.01.96 № 1570 (1570-2006-н) від 08.11.2006

№ 825 (825-2010-н) від 08.09.2010 № 407 (407-2011-н) від 13.04.2011

№ 730 (730-2012-н) від 08.08.2012 № 991 (991-2012-н) від 17.10.2012

№ 76 (76-2016-н) від 11.02.2016}

Відповідно до статті 17 Кодексу України про надра (132/94-ВР) Кабінет Міністрів України
ПОСТАНОВЛЯЄ:

Затвердити Положення про порядок надання гірничих відводів, що додається.

Прем'єр-міністр України В.МАСОЛ

Перший заступник Міністра

Кабінету Міністрів України

І. ДОЦЕНКО

Інд.19

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету
Міністрів України
від 27 січня 1995 р. № 59

ПОЛОЖЕННЯ про порядок надання гірничих відводів

Загальні питання

1. Це Положення встановлює порядок надання гірничих відводів (частини надр) користувачам на території України для розробки родовищ твердих, рідких та газоподібних корисних копалин, а також будівництва і експлуатації підземних споруд, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, у тому числі на континентальному шельфі та у виключній (морській) економічній зоні.

2. Дія цього Положення поширюється на всіх користувачів надр, в тому числі на інвесторів, з якими в установленому законом порядку укладено угоду про розподіл продукції.

{Пункт 2 в редакції Постанови КМ № 407 (407-2011-н) від 13.04.2011}

3. Право на користування надрами засвідчується актом про надання гірничого відводу за формою додатка № 1.

Користування надрами без надання гірничого відводу здійснюється у випадках, передбачених Кодексом України про надра.

4. Гірничі відводи можуть надаватися підприємствам, установам, організаціям, іноземним юридичним особам, об'єднанням юридичних осіб, створеним в Україні чи за її межами (далі — підприємства), а також громадянам України, іноземцям та особам без громадянства (далі — громадяни) лише за наявності у них спеціального дозволу на користування ділянкою надр, а також затвердженого в установленому порядку проекту розробки родовища корисних копалин або будівництва гірничодобувного об'єкта чи підземної споруди, не пов'язаної з видобуванням корисних копалин.

{Пункт 4 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 1570 (1570-2006-н) від 08.11.2006, № 407 (407-2011-н) від 13.04.2011}

5. Для новостворених підприємств гірничі відводи повинні оформлятися до початку будівництва гірничодобувного об'єкта чи підземної споруди, не пов'язаної з видобуванням корисних копалин.

6. Надання додаткових гірничих відводів до існуючого гірничого відводу оформляється як новий відвід у порядку, встановленому цим Положенням.

7. Надра в межах гірничого відводу повинні використовуватися відповідно до цілей, для яких їх було надано.

Підприємство з видобування корисних копалин, яке передбачає використовувати відпрацьовані гірничі виробки або надра для будівництва та експлуатації підземних споруд, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, зобов'язане до початку таких робіт, незалежно від наявності у нього гірничого відводу на розробку родовища корисних копалин, одержати гірничий відвід відповідно до мети його використання.

8. Надання гірничого відводу для будівництва підземної споруди на площі залягання корисних копалин або в товщі порід, раніше підроблених гірничими виробками, здійснюється за наявності відповідного дозволу на забудову площі залягання корисних копалин, одержаного в установленому порядку.

9. Передача наданого гірничого відводу повністю або частково іншому підприємству або громадянину забороняється.

У разі зміни користувача надр або реорганізації підприємства переоформляються акт про надання гірничого відводу та надпис на копії топографічного плану. З цією метою надрокористувач подає до органу, що надає гірничі відводи, копію спеціального дозволу на користування надрами, переоформленого відповідно до нової назви, та викопіювання з топографічного плану поверхні

{Абзац другий пункту 9 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 730 (730-2012-н) від 08.08.2012}

10. Гірничі відводи під територією, де розміщені будівлі, споруди, населені пункти, джерела водопостачання, водоймища, об'єкти природно-заповідного фонду, пам'ятки історії, культури та мистецтва, об'єкти спеціального й іншого призначення, надаються за згодою відповідних місцевих рад та органів виконавчої влади.

{Пункт 10 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 730 (730-2012-н) від 08.08.2012}

11. Земельні ділянки для потреб, пов'язаних з користуванням надрами, якщо інше не передбачено актами законодавства, виділяються після надання гірничого відводу в порядку, передбаченому чинним земельним законодавством.

Основні вимоги до гірничих відводів

12. Гірничий відвід на розробку родовищ корисних копалин надається з урахуванням меж об'єкта надрокористування, визначених у спеціальному дозволі на користування надрами, та з дотриманням вимог пункту 18 цього Положення.

{Абзац перший пункту 12 в редакції Постанови КМ № 825 (825-2010-н) від 08.09.2010}

На розробку великих родовищ корисних копалин, крім нафтових і газових, гірничі відводи можуть бути надані двом або кільком підприємствам чи громадянам.

На розробку родовищ різних видів корисних копалин, які залягають на одній території, гірничі відводи надаються окремо для розробки кожного родовища.

Для розробки нафтового і газового горизонтів на одному промисловому майданчику двома підприємствами (громадянами) оформляються два самостійні гірничі відводи.

Послідовність відпрацювання родовищ або їх частин та взаємоув'язування гірничих робіт у зазначених випадках повинні забезпечувати найповніше, комплексне та економічно доцільне вилучення із надр розвіданих запасів корисних копалин і виконання вимог щодо охорони надр і навколишнього природного середовища.

13. Гірничий відвід на розробку родовища корисних копалин або його частини надається за умови, що запаси корисних копалин родовища та компонентів у них пройшли експертизу і одержали оцінку Державної комісії по запасах корисних копалин (далі — ДКЗ).

14. Надання гірничих відводів у межах родовищ корисних копалин, які розробляються за нетрадиційними технологіями (підземна газифікація вугілля, підземна виплавка сірки, підземне

вилуговування солей тощо), для ведення гірничих робіт відкритим та підземним способом, а також для застосування нетрадиційних технологій дозволяється лише за наявності спеціальних проектних проробок і експертного висновку щодо безпечності гірничих робіт у районі ділянок, де застосовуються нетрадиційні технології, та відсутності шкідливого впливу цих технологій на сусідні родовища.

15. Для цілей, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, гірничий відвід надається тільки в частині надр, геологічна будова, гідротехнічні та гідрогеологічні умови якої детально вивчені, а використання її для зазначених цілей не ускладнить розробку сусідніх родовищ і не призведе до проникнення в гірничі виробки, на земну поверхню і у водні об'єкти нафти, газу та інших речовин і матеріалів у разі їх підземного зберігання, а також стічних вод, що скидаються в надра, похованих у надрах шкідливих речовин і відходів виробництва.

16. Надання гірничих відводів для поховання шкідливих речовин і відходів виробництва, скидання стічних вод дозволяється лише у виняткових випадках та у разі додержання спеціальних вимог і умов щодо їх знешкодження, утилізації чи розробки спеціальної технології поховання. У межах виключної (морської) економічної зони України надання гірничих відводів для цих цілей забороняється.

{Абзац перший пункту 16 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 24 (24-96-н) від 09.01.96}

Обумовлене проектом повернення попутних пластових вод, вилучених разом з нафтою чи газом, у ті ж підземні горизонти або в один з них, яке є складовою частиною технологічного процесу видобування нафти чи газу, здійснюється без надання гірничого відводу.

17. Надання гірничих відводів для будівництва і експлуатації підземних споруд у відпрацьованих гірничих виробках діючих гірничодобувних об'єктів, а також на ділянках надр біля родовищ корисних копалин дозволяється лише за умови усунення можливості взаємного шкідливого впливу експлуатованих споруд і розроблюваних родовищ.

18. Межі гірничого відводу визначаються:

для розробки родовищ корисних копалин — контурами їхніх запасів, оцінених ДКЗ, у тому числі запасів категорії С2, з урахуванням зон зсування гірських порід або розносу бортів кар'єру;

для будівництва і експлуатації підземної споруди — її технічними межами з урахуванням зон зсування і обвалення гірських порід, а також охоронних і бар'єрних ціликів, які забезпечують нормальне функціонування цієї споруди;

для поховання шкідливих речовин і відходів виробництва, скидання стічних вод — тією частиною надр, де може бути забезпечена їх локалізація в суворо визначених межах;

для підземного зберігання газу — контурами поширення максимального об'єму газу, який закачується у порові пласти, відповідно до проектного документа на будівництво підземного сховища газу;

для розробки родовищ нафти і газу із застосуванням законтурного заводнення або для впровадження нових методів розробки з метою збільшення нафтогазоконденсатовіддачі — за периметром розташування законтурних нагнітальних свердловин.

19. Проекти гірничих відводів розробляються спеціалізованими проектними або добувними організаціями, які спроможні виконувати роботи з маркшейдерської справи.

20. Забороняється надання гірничого відводу із залишенням за його межами ділянки родовища, рудних тіл, жил і покладів корисних копалин, не придатних для самостійної розробки.

Подання та розгляд заявок для одержання гірничого відводу

21. Гірничі відводи для розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення, будівництва і експлуатації підземних споруд та інших цілей, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин надаються Держпраці.

{Пункт 21 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 730 (730-2012-н) від 08.08.2012, № 76 (76-2016-н) від 11.02.2016}

22. Гірничі відводи для розробки родовищ корисних копалин місцевого значення надаються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласною, Київською та Севастопольською міською Радами народних депутатів.

{Пункт 22 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 991 (991-2012-н) від 17.10.2012}

23. Для одержання гірничого відводу підприємство чи громадянин залежно від виду родовища корисних копалин подає заявку місцевому органу державного гірничого нагляду або Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській чи Севастопольській міській Раді народних депутатів.

{Абзац перший пункту 23 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 991 (991-2012-н) від 17.10.2012}

Заявка включає в себе: заяву, в якій зазначаються найменування підприємства чи відомості про громадянина, що мають намір одержати гірничий відвід, місцезнаходження гірничого відводу та

мета, для якої він одержується; проект гірничого відводу у двох примірниках, складений відповідно до додатка № 2.

Інвестори, з якими укладено угоду про розподіл продукції, подають до заяви зазначену угоду
{Пункт 23 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 407 (407-2011-н) від 13.04.2011}

24. Після погодження заявки на одержання гірничого відводу для розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення або інших цілей, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, місцевим органом державного гірничого нагляду вона подається на розгляд Держпраці, яка приймає рішення про надання гірничого відводу.

{Пункт 24 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 730 (730-2012-н) від 08.08.2012, № 76 (76-2016-н) від 11.02.2016}

25. Рішення стосовно заявки на одержання гірничого відводу приймається протягом не більше 21 дня.

{Абзац перший пункту 25 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 730 (730-2012-н) від 08.08.2012}

До прийняття рішення розглядається і перевіряється:

правильність і обґрунтованість меж гірничого відводу з урахуванням вимог чинного законодавства про надра;

відповідність проекту гірничого відводу вимогам цього Положення та наявність документів, які додаються до проекту;

проект гірничодобувного об'єкта чи підземної споруди, для яких надається гірничий відвід, в частині повноти і обґрунтованості проектних рішень щодо раціонального і комплексного використання надр, а також забезпечення безпеки людей, майна, будівель, споруд та навколишнього природного середовища.

26. Надання гірничого відводу оформлюється актом, а також надписом у верхньому правому куті копії топографічного плану (додатки № 1 і 3).

Акт складається у двох примірниках.

Один примірник акта і проекту гірничого відводу зберігається в органі, що його надав, інший видається підприємству чи громадянину, які подали заявку.

У разі незгоди з рішенням про надання гірничого відводу воно може бути оскаржено в установленому порядку.

27. Надані гірничі відводи реєструються у книзі обліку гірничих відводів, наданих для використання ділянок надр за формою додатка № 4.

Крім того, надані гірничі відводи для розробки родовищ корисних копалин місцевого значення підлягають реєстрації в органах державного гірничого нагляду. Реєстрація здійснюється в книзі реєстрації гірничих відводів, які надані для розробки родовищ корисних копалин місцевого значення за формою додатка № 5, про що підприємству чи громадянину видається довідка за зразком додатка № 6.

Обов'язки підприємств і громадян, яким надано гірничий відвід

28. Підприємства і громадяни, яким надано гірничий відвід, зобов'язані:

використовувати надра відповідно до цілей, для яких надано гірничий відвід;

забезпечувати повноту геологічного вивчення гірничотехнічних, гідрогеологічних та інших умов використання надр у межах гірничого відводу, раціональне і комплексне використання надр, їх охорону;

забезпечувати безпеку людей, майна, будівель, споруд та навколишнього природного середовища;

усувати шкідливий вплив гірничих робіт на об'єкти природно-заповідного фонду, пам'ятки історії, культури та мистецтва;

забезпечувати рекультивацію земельних ділянок, порушених під час користування надрами, для подальшого їх використання у суспільному виробництві;

організовувати маркшейдерське забезпечення гірничих робіт у процесі будівництва та експлуатації гірничодобувних об'єктів чи підземних споруд, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, а також складання геологічної та маркшейдерської документації;

здійснювати постійні спостереження за зсувами гірських порід, деформацією наявних надземних споруд і об'єктів, станом гірничих виробок, збереженням установлених гірничим відводом меж локалізації похованих шкідливих речовин, відходів виробництва та стічних вод;

виконувати інші вимоги щодо користування надрами, встановлені чинним законодавством України.

Контроль за додержанням вимог цього Положення

29. Державний контроль за наявністю у підприємств і громадян, які використовують надра, актів про надання гірничого відводу, повнотою і правильністю оформлення гірничовідводної документації, а також за додержанням вимог законодавства про надра під час виконання робіт у межах гірничого відводу проводиться згідно з порядком здійснення державного гірничого нагляду.

Додаток № 1
до Положення про порядок
надання гірничих відводів

ДЕРЖАВНИЙ ГЕРБ УКРАЇНИ

Найменування органу, який надає гірничий відвід АКТ про надання гірничого відводу

Цей акт засвідчує надання гірничого відводу

	(найменування підприємства, його власника чи уповноваженого ним
	органу з управління майном або прізвище, ім'я та по батькові
	громадянина)
з метою	(для розробки родовища корисних копалин із зазначенням
	найменування родовища та виду копалин; для будівництва підземної
	споруди із зазначенням її найменування і призначення; для
	поховання шкідливих речовин тощо)
Гірничий відвід знаходиться	(назва населеного пункту, району,
	області)
і позначений на копії топографічного плану, що додається, кутовими точками	
	(перелік кутових точок)
а також на геологічних картах і вертикальних розрізах	(номери
	карт і розрізів)
Площа проекції гірничого відводу, показана на копії топографічного плану кутовими точками, становить	(словами)
	гектарів.
Термін чинності акта про надання гірничого відводу	
Акт, що засвідчує надання гірничого відводу, видано «__» _____ 199__ р.	
	(найменування органу,
	який надав гірничий відвід)
Цей акт складено у двох примірниках і внесено до реєстру	
	(найменування органу, що надав гірничий відвід)
«__» _____ 199__ р. за № _____	

(уповноважена особа органу,

який надав гірничий відвід)

(підпис)

М.П.

«___» _____ 199__р.

Примітка. На звороті зазначаються обов'язки підприємства і громадянина, яким надано гірничий відвід, відповідно до вимог цього Положення.

Додаток № 2
до Положення про порядок
надання гірничих відводів

Вимоги до проекту гірничого відводу

1. Проект гірничого відводу, що додається до заявки згідно з пунктом 23 цього Положення, складається з пояснювальної записки та графічних матеріалів.

2. У пояснювальній записці повинні бути викладені:

мета, з якою подається заявка про надання гірничого відводу;

обґрунтування необхідності одержання гірничого відводу;

найменування організації, яка виконала проектування гірничодобувного об'єкта чи підземної споруди, і організації, яка підготувала проект гірничого відводу;

загальні відомості про територію, на якій знаходиться гірничий відвід, у тому числі про її географічне та адміністративне положення, площу, характеристику сільськогосподарських та інших угідь, річок, озер та інших водних об'єктів, окремі будівлі і споруди, а також про категорії до яких належать землі відповідно до земельного законодавства;

коротка геологічна характеристика ділянки надр у межах гірничого відводу та прилеглої до неї території, в тому числі дані про геологічну будову, гірничотехнічні і гідрогеологічні умови та ступінь їх вивченості;

коротка геологічна характеристика наявного родовища корисних копалин (розміри та елементи залягання рудних тіл, жил тощо), гірничотехнічні і гідрогеологічні умови його розробки;

обґрунтування та розрахунків меж і розмірів гірничого відводу.

3. У разі подання заявки на одержання гірничого відводу для розробки родовища корисних копалин в пояснювальній записці додатково наводяться відомості про:

розвіданість родовища: кількість, якість, категорія та речовинний склад розвіданих і оцінених, а також оперативно врахованих запасів наявних корисних копалин, для відкритих розробок родовища – також розкривних порід;

заходи комплексного використання мінеральної сировини у процесі видобування та наступної її переробки;

рекомендації ДКЗ згідно з протоколом оцінки запасів корисних копалин;

основні проектні рішення з технології розробки родовища корисних копалин.

4. У разі подання заявки на одержання гірничого відводу для будівництва підземної споруди, не пов'язаної з видобуванням корисних копалин, у пояснювальній записці додатково зазначаються:

особливі вимоги, які слід виконувати у процесі експлуатації підземної споруди;

межі гірничого відводу за площею і за вертикальними відмітками з визначенням обсягів підземного простору;

заходи безпеки, яких слід дотримуватись у процесі будівництва і експлуатації об'єкта.

У разі подання заявки на одержання гірничого відводу для використання гірничих виробок діючого чи ліквідованого (законсервованого) гірничодобувного об'єкта додатково подаються стислі відомості про цей об'єкт, у тому числі про схему розкриття та систему розробки родовища, стан гірничих виробок і бурових свердловин, що підлягають використанню.

5. Графічні матеріали складаються з копії топографічного плану поверхні в проектних межах гірничого відводу і копій геологічних (структурних) карт і розрізів, складених відповідно до вимог чинних інструкцій та методичних вказівок.

На копії топографічного плану поверхні зображуються рельєф поверхні і пункти опорної геодезичної сітки, контури лісових і сільськогосподарських угідь, межі землекористування і населених пунктів, гірничі виробки, водні об'єкти, будівлі і споруди, дороги, наземні та підземні комунікації, об'єкти природно-заповідного фонду, пам'ятки історії і культури та мистецтва, межі

залягання родовищ корисних копалин та суміжних гірничих відводів, а також межі проектного відводу.

У вільній частині аркуша зазначаються дата поповнення плану, площа (в гектарах або тис. кв. метрів) проекції гірничого відводу на горизонтальну поверхню, значення координат X, Y, Z кутових точок гірничого відводу.

Угорі праворуч на копії плану залишається місце для надпису, що засвідчує факт надання гірничого відводу.

Масштаб копії топографічного плану обирається залежно від розмірів ділянки надр, характеру і призначення об'єкта, який передбачається побудувати, – від 1:1000 до 1:25000.

На копіях геологічних карт і розрізів повинні бути показані географічна будова родовища та прилеглої до нього території, контури покладів корисних копалин, їх виходи на земну поверхню або розміщення під наносами, тектонічні зміни, місця розмивів, виклинювань рудних тіл та інших непридатних для використання ділянок; гідрогеологічні та інженерно-геологічні умови надр у межах проектного гірничого відводу і прилеглої до нього території, контури підрахунку оцінених запасів корисних копалин; контури проектного гірничого відводу (площі і глибин).

До проектів гірничих відводів для використання відпрацьованих гірничих виробок діючих чи ліквідованих (законсервованих) гірничодобувних об'єктів включаються плани гірничих виробок цих об'єктів, на яких показуються виробки, заплановані для використання.

До проектів гірничих відводів для підземного зберігання нафти, газу та інших речовин і матеріалів, поховання шкідливих речовин і відходів виробництва, скидання стічних вод включаються структурні карти покрівлі і підшови горизонту, наміченого для використання.

6. З урахуванням мети використання надр до проекту гірничого відводу додаються:

копія спеціального дозволу на користування ділянкою надр; {Абзац другий пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1570 (1570-2006-п) від 08.11.2006}

копія протоколу про затвердження проекту розробки родовища;

витяг з протоколу засідання ДКЗ щодо оцінки запасів корисних копалин, їх кількості по об'єктах;

висновок науково-дослідної організації стосовно технічної неможливості знешкодження та утилізації шкідливих речовин, відходів виробництва та стічних вод, а також сумісності шкідливих речовин, відходів виробництва або стічних вод з породами, що їх містять, та пластовими водами горизонтів, де планується їх поховання або скидання; стосовно придатності відпрацьованих гірничих виробок для використання в цілях, передбачених проектом;

документ про згоду землевласника або землекористувача з рішенням про надання гірничого відводу;

{Абзац сьомий пункту 6 виключено на підставі Постанови КМ № 730 (730-2012-п) від 08.08.2012}

Додаток № 3
до Положення про порядок
надання гірничих відводів

НАДПИС НА КОПІЇ ТОПОГРАФІЧНОГО ПЛАНУ

Гірничий відвід площею _____ га у межах, позначених на цьому плані кутовими точками _____

надано _____

(найменування підприємства, прізвище,

ім'я та по батькові громадянина)

для використання розміщеної _____

(назва населеного пункту, району, області)

ділянки надр з метою _____

(мета, для якої надано гірничий відвід:

розробка (найменування) родовища корисних копалин,

будівництво споруди тощо)

У межах гірничого відводу підлягають використанню:

(рудні тіла, жили, поклади корисних копалин, об'єкти,

споруди, площа їх проекції на земну поверхню,

глибина меж гірничого відводу)

Цей акт внесено до реєстру

(найменування органу, що надав гірничий відвід)

« ____ » _____ 199__ р. за № _____

(уповноважена особа органу,

який надав гірничий відвід) (підпис)

М.П.

Примітка. За цим зразком виготовляється штамп. Необхідні відомості після відбитку штампу на копії топографічного плану заповнюються тушшю.

Додаток № 4
до Положення про порядок
надання гірничих відводів

КНИГА ОБЛІКУ
гірничих відводів, наданих для використання ділянок надр

Реєстровий номер гірничого відводу	Дата надання гірничого відводу та термін його дії	Місцезнаходження гірничого відводу (населений пункт, район, область)	Повне найменування та адреса підприємства, яке одержало гірничий відвід (прізвище, ім'я, по батькові громадянина, адреса, його місце проживання)	Мета одержання гірничого відводу	Площа гірничого відводу (га, тис. кв. метрів)	Об'єкт чи споруда, які будуються або експлуатуються (для родовищ корисних копалин: найменування, запаси, дата і номер протоколу ДКЗ)	Відмітка про повернення відводу, його вилучення чи міну його меж
1	2	3	4	5	6	7	8

Книга обліку повинна бути пронумерована, прошнурована та скріплена печаткою органу, яким надається гірничий відвід.

Додаток № 5
до Положення про порядок
надання гірничих відводів

КНИГА РЕЄСТРАЦІЇ
гірничих відводів, наданих для розробки родовищ корисних копалин
місцевого значення

Реєстровий номер	Дата реєстрації	Найменування Ради народних депутатів, яка надала гірничий відвід	Дата надання гірничого відводу та його номер	Користувач, який одержав гірничий відвід	Найменування родовища корисних копалин та його місцезнаходження)	Площа гірничого відводу (га, тис. кв. метрів)	Перелік корисних копалин, їх запаси, дата і номер протоколу ДКЗ	Відмітка про ліквідацію підприємства-користувача чи вилучення гірничого відводу
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Книга реєстрації повинна бути пронумерована, прошнурована та скріплена печаткою органу державного гірничого нагляду

Державний гірничий нагляд

**ДОВІДКА
про реєстрацію гірничого відводу**

Ця довідка видана _____
(найменування підприємства,

_____ про те, що прізвище, ім'я та по батькові громадянина)

«___» _____ 199__ р. за № _____

_____ (найменування органу державного гірничого нагляду)

zareestrovano гірничий відвід № _____ наданий

_____ (найменування Ради народних депутатів)

«___» _____ 199__ р. для промислової розробки

_____ родовища _____

(найменування) (назва корисних копалин)

Під час розробки _____ родовища користувач надр
(найменування)

зобов'язаний _____
(стисло викладаються додаткові умови,

_____ які повинні при цьому виконуватися)

Передача довідки про реєстрацію гірничого відводу іншому підприємству чи громадянину забороняється.
По закінченні відпрацювання родовища або у разі вилучення гірничого відводу довідка втрачає силу
і повертається органу державного гірничого нагляду, який її видав.

_____ (уповноважена особа органу

_____ державного гірничого нагляду)

_____ (підпис)

М.П.

{Додаток 6 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 730 (730-2012-п) від 08.08.2012}

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 30 травня 2011 р. № 594

Київ

Про затвердження Порядку проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 307 від 25.01.2012

№ 991 від 17.10.2012

№ 76 від 11.02.2016

№ 277 від 06.04.2016

№ 775 від 02.11.2016

№ 518 від 21.06.2017}

Відповідно до частини другої статті 16 Кодексу України про надра та частини першої статті 14 Закону України «Про нафту і газ» Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити Порядок проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами, що додається.

2. Визнати такою, що втратила чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2003 р. № 1475 «Про затвердження Порядку та загальних умов проведення конкурсів на отримання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами» (Офіційний вісник України, 2003 р., № 38, ст. 2032).

Прем'єр-міністр України

М. АЗАРОВ

Інд.70

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 30 травня 2011 р. № 594

ПОРЯДОК

проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами

1. Цей Порядок визначає процедуру продажу на аукціоні спеціального дозволу на користування надрами у межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони (далі — дозвіл).

2. Терміни, що вживаються у цьому Порядку, мають таке значення:

аукціон — спосіб продажу дозволів шляхом проведення торгів;

договір купівлі-продажу дозволу — укладений між організатором і переможцем аукціону договір, за яким організатор аукціону надає дозвіл його переможцю, а переможець сплачує організаторові аукціону погоджену під час торгів ціну дозволу;

гарантійний внесок — платіж у розмірі 20 відсотків початкової ціни дозволу, що вноситься претендентом на рахунок організатора, відкритий в органі Казначейства;

картка покупця — картка з реєстраційним номером покупця, яка дає йому право на участь в аукціоні;

крок аукціону — встановлена організатором аукціону величина, на яку в процесі проведення аукціону підвищується кожна запропонована ціна продажу дозволу;

ліцитатор — ведучий аукціону;

пакет аукціонної документації — документи, що містять відомості про ділянку надр, дозвіл на користування надрами у межах якої виставляється на аукціон (назва та координати, місцезнаходження,

загальна інформація про геологічну будову, початкову ціну), проект угоди про умови користування надрами, програма робіт, перелік геологічної інформації, яка надається в користування у разі отримання спеціального дозволу, копії погоджень надання відповідних ділянок надр у користування, надані органами, визначеними у пункті 6 цього Порядку;

{Абзац восьмий пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

покупець — претендент, якого відповідно до цього Порядку допущено до участі в аукціоні;

початкова ціна дозволу — ціна, яка розраховується організатором аукціону відповідно до Методики визначення початкової ціни продажу на аукціоні спеціального дозволу на право користування надрами, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2004 р. № 1374 (Офіційний вісник України, 2004 р., № 42, ст. 2772; 2006 р., № 45, ст. 3014);

претендент — суб'єкт господарювання (юридична або фізична особа — підприємець), який подав заяву про участь в аукціоні на отримання дозволу;

{Абзац одинадцятий пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

угода про умови користування ділянкою надр — угода між організатором та переможцем аукціону, яка є невід'ємною частиною дозволу і визначає умови користування ділянкою надр.

3. Учасниками аукціону є організатор аукціону, аукціонний комітет, покупці.

Організатором аукціону є Держгеонадра, а щодо видобування корисних копалин місцевого значення на території Автономної Республіки Крим — Рада міністрів Автономної Республіки Крим.

{Абзац другий пункту 3 в редакції Постанови КМ № 991 від 17.10.2012}

4. Загальне керівництво та контроль за дотриманням умов проведення аукціонів здійснює аукціонний комітет.

{Абзац перший пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 991 від 17.10.2012, № 277 від 06.04.2016}

Організатор аукціону затверджує положення про аукціонний комітет, його склад, типові форми аукціонних документів, протокол проведення аукціону, визначає правила поведінки покупців і осіб, присутніх на торгах, під час проведення аукціону, дату, час і місце його проведення.

{Абзац другий пункту 4 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

Склад аукціонного комітету затверджується за погодженням з Мінприроди.

{Пункт 4 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 775 від 02.11.2016}

Примірний договір купівлі-продажу дозволу затверджується організатором аукціону.

{Абзац пункту 4 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

5. Аукціонний комітет:

{Абзац другий пункту 5 виключено на підставі Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

{Абзац третій пункту 5 виключено на підставі Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

розглядає заяви про участь в аукціоні, визначає їх відповідність вимогам цього Порядку;

{Абзац четвертий пункту 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

складає перелік покупців;

припиняє проведення аукціону та/або знімає з продажу окремі дозволи;

визнає аукціон таким, що не відбувся;

вчиняє інші дії, пов'язані з проведенням аукціону.

Рішення аукціонного комітету приймається шляхом голосування простою більшістю від затвердженого складу та оформляється протоколом.

6. Юридичні особи та фізичні особи — підприємці можуть подавати заяви для виставлення дозволу на користування ділянкою надр на аукціон, які підлягають обов'язковому розгляду організатором аукціону.

У такому разі фізична особа — підприємець або юридична особа пропонує також відповідну програму робіт.

Протягом 10 робочих днів з дня одержання заяв організатором приймається рішення про початок підготовки ділянки надр до аукціону чи про відмову у проведенні такої підготовки. У разі відмови зазначається обґрунтування з посиланням на вимоги законодавства.

{Абзац третій пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 775 від 02.11.2016}

Інформація про прийняте рішення протягом трьох робочих днів повідомляється ініціатору та розміщується на офіційному веб-сайті організатора аукціону.

Організатор аукціону готує з урахуванням заяв, поданих юридичними особами та фізичними особами — підприємцями, пропозиції щодо визначення переліку ділянок надр, дозволи на користування якими виставляються на аукціон, та разом з програмами робіт погоджує їх з:

Радою міністрів Автономної Республіки Крим, відповідними обласними, Київською та Севастопольською міськими радами — стосовно користування ділянками надр, що містять корисні копалини загальнодержавного значення, а також ділянками надр, що надаються для цілей, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин;

відповідними районними, міськими, селищними, сільськими радами — стосовно користування ділянками надр, що містять корисні копалини місцевого значення;

Мінприроди — стосовно всіх видів користування ділянками надр.

У разі ненадання органами, зазначеними в абзацах шостому і сьомому цього пункту, позитивної або негативної відповіді щодо погодження за результатами розгляду на найближчій сесії (але у будь-якому разі не пізніше ніж через 90 календарних днів з дати отримання документів від організатора аукціону) вважається, що пропозиції щодо визначення переліку ділянок надр, дозволи на користування якими виставляються на аукціон, ними погоджено.

У разі ненадання Мінприроди погодження протягом 30-денного строку вважається, що пропозиції щодо визначення переліку ділянок надр, дозволи на користування якими виставляються на аукціон, ним погоджено.

Після погодження пропозицій щодо визначення ділянок надр організатор аукціону складає та затверджує наказом перелік таких ділянок з відповідними програмами робіт та приймає рішення про проведення аукціону.

До переліку можуть включатися ділянки, користування надрами в межах яких погоджено юридичними особами та фізичними особами — підприємцями із зазначеними органами.

{Пункт 6 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

7. Організатор аукціону не пізніше ніж за 90 календарних днів до дня проведення аукціону розміщує в газеті «Урядовий кур'єр» та на своєму офіційному веб-сайті оголошення про його проведення, в якому зазначаються:

{Абзац перший пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

назва та місцезнаходження ділянки надр (із зазначенням на офіційному веб-сайті організатора аукціону координат), дозвіл на користування якою виставляється на аукціон;

{Абзац другий пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

вид корисних копалин (у разі видобування — категорія та розмір запасів корисних копалин, а також дата проведення їх державної експертизи);

вид користування надрами та строк, на який надається дозвіл;

початкова ціна дозволу;

вартість геологічної інформації;

дата, час і місце проведення аукціону;

строк подання заявок, який становить 75 днів після опублікування оголошення про проведення аукціону;

{Абзац восьмий пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

адреса, за якою приймаються заяви і надається інформація про умови проведення аукціону;

{Абзац дев'ятий пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

розмір гарантійного внеску та реквізити, за якими він сплачується;

{Абзац десятий пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

номер телефону для довідок.

Для участі в аукціоні претендент повинен придбати пакет аукціонної документації.

Вартість пакета аукціонної документації становить 3,12 відсотка початкової ціни дозволу, але не менш як 4500 гривень і не більш як 72550 гривень.

8. Для участі в аукціоні претендент подає у строк та за адресою, наведеними в оголошенні, належним чином засвідчені підписом уповноваженої особи претендента такі документи:

заяву про намір взяти участь в аукціоні із зазначенням назви і місцезнаходження ділянки надр, виду корисних копалин, відомостей про претендента (найменування та код згідно з ЄДРПОУ юридичної особи, прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи — підприємця, реєстраційний номер облікової картки платника податків), адреси, номери телефону, телефаксу, прізвища та посади керівника (для юридичної особи), електронної адреси. Заява про намір взяти участь в аукціоні подається у двох примірниках із зазначенням дати та вихідного номера. У заяві робиться відмітка «Заява про участь в аукціоні з продажу спеціального дозволу на користування надрами»;

опис документів, що додаються до заяви;

документ, що підтверджує реєстрацію юридичної особи в державі її місцезнаходження, зокрема витяг з торговельного, банківського або судового реєстру (для іноземних юридичних осіб);

документ, що підтверджує повноваження уповноважених осіб, які представлятимуть інтереси покупця на аукціоні;

інформацію про пов'язаних із заявником осіб. Термін «пов'язана особа» вживається у значенні, наведеному в Податковому кодексі України;

структуру власності претендента до кінцевого бенефіціарного власника (контролера) для юридичної особи. Термін «кінцевий бенефіціарний власник (контролер)» вживається у значенні, наведеному в Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів,

одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»;

лист-довідку, яким підтверджується наявність у заявника достатньої кількості кваліфікованих фахівців та технічних ресурсів для забезпечення організації виконання програми робіт;

документи, що підтверджують сплату вартості пакета аукціонної документації, гарантійного внеску.

Подання претендентом заяви про участь в аукціоні свідчить про його згоду з умовами проведення аукціону.

Організатором аукціону надсилається запит правоохоронним органам та суб'єктам фінансового моніторингу про розгляд документів претендента для виявлення суб'єктів господарювання, що здійснюють фінансування тероризму в Україні.

У разі ненадання правоохоронними органами та суб'єктами фінансового моніторингу відповіді на запит протягом 30-денного строку вважається, що за результатами розгляду документів претендента не виявлено суб'єктів господарювання, що здійснюють фінансування тероризму в Україні.

{Пункт 8 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

9. Заява реєструється організатором аукціону в журналі обліку з присвоєнням їй номера і зазначенням дати і часу подання. Підтвердженням реєстрації є відмітка організатора, що проставляється на копії заяви та повертається заявнику, або відмітка на описі вкладення у цінний лист про прийняття заяви на відправлення поштовим зв'язком.

Інформація про реєстрацію заяви розміщується організатором аукціону на офіційному веб-сайті не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дати реєстрації.

Протягом трьох робочих днів після завершення реєстрації організатор аукціону звертається до органів ДФС із запитом щодо перевірки факту наявності у заявників боргу із сплати податків та загальнообов'язкових платежів станом на останній звітний період.

У разі ненадання органами ДФС відповіді на запит протягом 30-денного строку вважається, що факту наявності у заявників боргу із сплати загальнодержавних податків та зборів станом на останній звітний період не виявлено.

{Пункт 9 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

10. Засідання аукціонного комітету проводяться відкрито. Час та місце їх проведення публікується на офіційному веб-сайті організатора не пізніше ніж за п'ять робочих днів до проведення.

Рішення про допуск претендента до участі в аукціоні або відхилення його заяви приймається аукціонним комітетом не пізніше ніж через 30 днів з дати подання такої заяви, але не пізніше ніж за 10 днів до оголошеної дати проведення аукціону.

За рішенням аукціонного комітету заява про участь в аукціоні підлягає відхиленню у разі:

подання неповного пакета документів, визначеного у пункті 8 цього Порядку, або їх невідповідності вимогам пункту 8 цього Порядку;

невідповідності поданих документів вимогам цього Порядку;

виявлення в документах, поданих претендентом, недостовірних відомостей;

наявності підстави, передбаченої пунктом 29 цього Порядку;

застосування до претендента ліквідаційної процедури або визнання його в установленому порядку банкрутом;

{Абзац дев'ятий пункту 10 виключено на підставі Постанови КМ № 518 від 21.06.2017}

наявності інформації від правоохоронних органів та суб'єктів фінансового моніторингу, що претендент здійснює фінансування тероризму в Україні;

виявлення інформації, що претенденти є пов'язаними між собою особами;

невиконання претендентом програм робіт на ділянках надр, на користування якими йому вже надано дозвіл, або виявлення порушень правил користування надрами на таких ділянках, що зафіксовані в актах перевірок, приписах або розпорядженнях відповідних органів у сфері надрокористування і не усунуті станом на дату прийняття рішення аукціонного комітету.

Інформація про відхилення заяви протягом трьох робочих днів надсилається претендентам рекомендованим листом та розміщується на офіційному веб-сайті організатора аукціону.

Претендентам, заяви яких відхилено, організатор аукціону повертає протягом 10 робочих днів після прийняття відповідного рішення сплачену ними суму гарантійного внеску. Вартість пакета аукціонної документації не повертається.

{Пункт 10 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

11. Повідомлення щодо допущення до участі в аукціоні за рішенням аукціонного комітету надсилається претендентам рекомендованим листом. З моменту прийняття рішення про допущення претендента до участі в аукціоні він вважається покупцем. Інформація про участь в аукціоні розміщується на офіційному веб-сайті організатора аукціону протягом трьох робочих днів з моменту прийняття аукціонним комітетом відповідного рішення.

{Пункт 11 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

12. У день проведення аукціону покупці (їх уповноважені особи) реєструються в журналі реєстрації покупців. Реєстрація починається за дві години і закінчується за 15 хвилин до початку проведення аукціону. В момент реєстрації покупцям видається картка покупця, яка використовується під час торгів.
{Абзац перший пункту 12 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

Покупці, які не зареєструвалися відповідно до абзацу першого цього пункту, вважаються такими, що відмовилися від участі в аукціоні. При цьому сплачені вартість пакета аукціонної документації та сума гарантійного внеску не повертаються.

{Абзац другий пункту 12 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

13. Аукціон щодо кожної ділянки надр відбувається за умови реєстрації не менш як двох покупців на придбання дозволу.

{Абзац перший пункту 13 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

Аукціон проводиться відкрито. Організатором забезпечується в режимі реального часу трансляція проведення аукціону на своєму офіційному веб-сайті та/або із залученням засобів масової інформації.

{Пункт 13 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

Аукціон починається з оголошення ліцитатором порядку його проведення, правил поведінки покупців і осіб, присутніх на торгах, а також іншої інформації.

14. У встановлений час ліцитатор оголошує початок торгів з ударом молотка.

15. Ліцитатор оголошує назву кожної ділянки надр, дозвіл на користування якою виставляється на аукціон, та інформацію про:

місцезнаходження ділянки надр;

вид корисних копалин;

вид користування;

початкову ціну дозволу;

крок аукціону.

16. Крок аукціону визначається за такою шкалою:

Початкова ціна дозволу, гривень	Крок аукціону, гривень
До 4999	1000
Від 5000 до 9999	2000
Від 10000 до 99999	5000
Від 100000 до 999999	10000
Від 1000000 до 2999999	20000
Від 3000000 до 4999999	30000
Від 5000000 до 9999999	50000
10000000 і більше	100000

17. Якщо після триразового оголошення початкової ціни дозволу покупці не висловлять бажання її підвищити, заявлений до продажу дозвіл знімається з аукціону.

18. У разі коли після оголошення ліцитатором запропонованої ціни дозволу двоє і більше покупців одночасно піднімають свої картки покупців, ліцитатор називає ціну, збільшену на відповідний крок аукціону, не оголошуючи номерів карток.

19. Якщо після збільшення запропонованої ціни дозволу двоє і більше покупців залишають свої картки піднятими, ліцитатор може запропонувати одному з них назвати свою ціну. Після оголошення одним з покупців своєї ціни ліцитатор називає номер картки такого покупця, запропоновану ним ціну і продовжує аукціон.

20. Аукціон вважається закінченим, якщо після триразового оголошення запропонованої ціни дозволу не буде оголошено його вищу ціну і ліцитатор одночасно з ударом молотка оголосить номер покупця, якому продано дозвіл.

21. Переможцем визнається покупець, який погодився сплатити найвищу ціну дозволу.

22. Під час проведення аукціону його організатор забезпечує дотримання правил поведінки покупцями і особами, присутніми на торгах.

23. У разі невиконання покупцями і особами, присутніми на торгах, правил поведінки або перешкоджання веденню аукціону, а також виникнення спорів під час аукціону ліцитатор оголошує перерву в торгах і звертається до аукціонного комітету для прийняття відповідного рішення.

24. Аукціон вважається таким, що відбувся, якщо хоча б один із покупців придбав дозвіл за початковою ціною з урахуванням кроку аукціону або ціною, визначеною в ході його проведення.

25. За результатами проведення аукціону складається протокол, в якому зазначаються:

назва ділянки надр, її місцезнаходження, вид користування ділянкою надр, вид корисних копалин та строк, на який надається дозвіл;

дата, час і місце проведення аукціону;

склад аукціонного комітету;
кількість учасників аукціону;
початкова ціна дозволу;
крок аукціону;
найменування (прізвище, ім'я, по батькові) переможця;
ціна дозволу (разовий платіж, що вноситься переможцем за придбаний дозвіл).

У разі потреби до протоколу можуть бути внесені інші відомості, які вважає за необхідне зазначити аукціонний комітет.

Протокол аукціону підписується всіма присутніми членами аукціонного комітету в день проведення аукціону, переможцем та затверджується організатором аукціону. Копія затвердженого протоколу протягом трьох робочих днів з дня проведення аукціону видається його переможцеві.

{Абзац одинадцятий пункту 25 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 991 від 17.10.2012}

26. На підставі протоколу переможець та організатор аукціону укладають протягом п'яти робочих днів після його проведення договір купівлі-продажу дозволу.

Перелік переможців розміщується на офіційному веб-сайті організатора аукціону протягом трьох робочих днів з дня його проведення.

{Абзац другий пункту 26 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

27. Переможець здійснює протягом 30 календарних днів після проведення аукціону розрахунки за придбаний дозвіл шляхом внесення коштів до державного бюджету і сплачує різницю між ціною продажу дозволу та гарантійним внеском.

Придбання геологічної інформації про ділянку надр, яка надається в користування переможцю, здійснюється в порядку, визначеному постановою Кабінету Міністрів України від 13 червня 1995 р. № 423 «Про затвердження Положення про порядок розпорядження геологічною інформацією» (ЗП України, 1995 р., № 8, ст. 220).

Гарантійний внесок, сплачений переможцем, перераховується протягом п'яти робочих днів організатором аукціону до державного бюджету.

28. Якщо переможець в установленний строк не вніс належної до сплати вартості дозволу та не надав письмових пояснень, він позбавляється права на отримання дозволу (при цьому сума гарантійного внеску не повертається). Аукціон з продажу зазначеного дозволу оголошується таким, що не відбувся, а дозвіл підлягає повторному виставленню на аукціон згідно з цим Порядком.

Аукціонний комітет може продовжити строк внесення збору за умови надання переможцем письмового клопотання про продовження строку внесення плати, протягом якого необхідно сплатити збір, але не більш як на 30 календарних днів.

{Абзац другий пункту 28 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

29. У разі коли переможець безпідставно відмовився від підписання протоколу аукціону та/або договору купівлі-продажу, він втрачає право на отримання дозволу (при цьому сума гарантійного внеску не повертається). У такому разі дозвіл підлягає повторному виставленню на аукціон згідно з цим Порядком, до якого не допускається такий учасник.

{Пункт 29 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

30. Покупцям, яких не визнано переможцями, повертається сплачена ними сума гарантійного внеску протягом 30 днів після проведення аукціону. Матеріали, подані учасниками аукціону відповідно до пункту 9 цього Порядку, не повертаються.

31. Аукціонний комітет відмінює проведення аукціону або знімає окремі дозволи з продажу у разі: наявності рішення суду, яке набрало законної сили;

визнання недійсними, скасування погоджень в установленому законодавством порядку.

У такому разі претендентам протягом 30 днів повертаються в повному обсязі сплачені ними вартість пакета аукціонної документації та сума гарантійного внеску.

{Пункт 31 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

32. Аукціон вважається таким, що не відбувся, у разі:

відсутності покупців;

коли покупці не запропонували вищу за зазначену в оголошенні про проведення аукціону початкову ціну дозволу (при цьому сума гарантійного внеску не повертається).

{Абзац четвертий пункту 32 виключено на підставі Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

У разі визнання аукціону таким, що не відбувся, повторний аукціон проводиться відповідно до цього Порядку.

33. Результати аукціонів можуть бути визнані недійсними тільки в судовому порядку.

У разі визнання результатів аукціону та договору купівлі-продажу дозволу, укладеного з переможцем, недійсними організатор аукціону приймає рішення про проведення повторного аукціону та повертає переможцю гарантійний внесок та вартість аукціонної документації, сплачені відповідно до цього Порядку.

{Абзац другий пункту 33 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 30 травня 2011 р. № 615
Київ

Про затвердження Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 751 від 04.07.2011

№ 307 від 25.01.2012

№ 991 від 17.10.2012

№ 24 від 09.01.2013

№ 42 від 28.01.2015

№ 1173 від 16.12.2015

№ 76 від 11.02.2016

№ 277 від 06.04.2016

№ 775 від 02.11.2016

№ 1063 від 30.11.2016

№ 518 від 21.06.2017

№ 519 від 04.07.2017}

Відповідно до частини другої статті 16 Кодексу України про надра та частини першої статті 14 Закону України «Про нафту і газ» Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити Порядок надання спеціальних дозволів на користування надрами, що додається.
{Пункт 2 втратив чинність на підставі Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

Прем'єр-міністр України

М. АЗАРОВ

Інд.70

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 30 травня 2011 р. № 615

ПОРЯДОК

надання спеціальних дозволів на користування надрами

{У тексті Порядку, крім абзацу дев'ятого пункту 10, абзацу другого пункту 11, абзацу чотирнадцятого пункту 23 і абзацу першого пункту 26, слово «Держгеонадра» в усіх відмінках замінено словами «орган з питань надання дозволу» у відповідному відмінку згідно з Постановою КМ № 991 від 17.10.2012}

1. Цей Порядок регулює питання надання спеціальних дозволів на користування надрами (далі — дозволи) у межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, а також визначає процедуру продовження строку дії, переоформлення, видачі дубліката, зупинення дії чи анулювання дозволу та внесення до нього змін.

Дія цього Порядку поширюється на всі види користування надрами.

Користувачами надр можуть бути особи, визначені статтею 13 Кодексу України про надра (далі — надрокористувачі).

Видача (відмова у видачі, переоформлення, видача дубліката, анулювання) дозволу здійснюється відповідно до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

{Пункт 1 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1173 від 16.12.2015}

2. Дозволи надаються Держгеонадрами переможцям аукціонів з їх продажу та без проведення аукціонів у випадках, передбачених пунктом 8 цього Порядку, Держгеонадрами, крім корисних

копалин місцевого значення на території Автономної Республіки Крим, дозволи на видобування яких надаються Радою міністрів Автономної Республіки Крим згідно із цим Порядком.

{Пункт 2 в редакції Постанови КМ № 991 від 17.10.2012}

3. На кожний вид користування надрами в межах конкретної ділянки надається окремий дозвіл.

{Абзац перший пункту 3 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 991 від 17.10.2012}

Одному заявникові може надаватися дозвіл на видобування одного виду корисних копалин з кількох близько розташованих родовищ, якщо доцільність їх спільної розробки підтверджується відповідним рішенням Державної комісії України по запасах корисних копалин (далі – ДКЗ).

У межах однієї ділянки надр можуть проводитися роботи з геологічного вивчення та видобування різних за видом корисних копалин за кількома дозволами. При цьому в угоді на користування надрами визначаються просторові межі кожного виду корисної копалини.

Використання земельних ділянок для потреб, пов'язаних з користуванням надрами, здійснюється надрокористувачами у порядку, встановленому законодавством.

4. Дозвіл на видобування корисних копалин (промислову розробку їх родовищ) надається після проведення експертизи та оцінки розвіданих запасів корисних копалин в установленому порядку чи апробації прогнозних (перспективних) ресурсів корисних копалин ДКЗ за умови подальшого затвердження нею таких запасів.

{Абзац перший пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 307 від 25.01.2012; в редакції Постанови КМ № 991 від 17.10.2012; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

Надрокористувач, якому надано дозвіл на видобування корисних копалин, має право проводити дорозвідку (довивчення) родовища у межах наданої йому ділянки надр.

Видобування не придатних для побутового використання мінералізованих підземних вод для потреб нафтогазової галузі, захоронення супутніх і стічних вод у нафтогазоносних пластах та пластах, насичених мінералізованими водами, що не придатні для господарського і побутового використання, в межах цієї ділянки здійснюються користувачами нафтогазоносних надр без дозволу на спеціальне водокористування.

{Абзац третій пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 307 від 25.01.2012}

5. Дозволи надаються на такі види користування надрами:

геологічне вивчення родовищ корисних копалин;

геологічне вивчення, в тому числі дослідно-промислова розробка родовищ корисних копалин загальнодержавного значення;

видобування корисних копалин;

геологічне вивчення нафтогазоносних надр, у тому числі дослідно-промислова розробка родовищ, з подальшим видобуванням нафти, газу (промислова розробка родовищ);

будівництво та експлуатація підземних споруд, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, у тому числі споруд для підземного зберігання нафти, газу та інших речовин і матеріалів, захоронення шкідливих речовин і відходів виробництва, скидання стічних вод;

створення геологічних територій та об'єктів, що мають важливе наукове, культурне, санітарно-оздоровче значення (наукові полігони, геологічні заповідники, заказники, пам'ятки природи, лікувальні, оздоровчі заклади тощо);

виконання робіт (здійснення діяльності), передбачених угодою про розподіл продукції.

{Абзац восьмий пункту 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

6. Строк дії дозволу обчислюється з дня його реєстрації, якщо в ньому не передбачено інше.

7. Дозвіл надається на строк, визначений заявником, але не більш як на:

три роки – на геологічне вивчення ділянок надр корисних копалин місцевого значення;

{Пункт 7 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

п'ять років – на геологічне вивчення родовищ корисних копалин і геологічне вивчення, в тому числі дослідно-промисловою розробку родовищ корисних копалин загальнодержавного значення;

10 років – на геологічне вивчення нафтогазоносних надр, у тому числі дослідно-промисловою розробку родовищ нафти і газу, в межах континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони України;

20 років – на видобування корисних копалин;

30 років – на видобування нафти і газу в межах континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони України;

строк дії окремих дозволів на геологічне вивчення нафтогазоносних надр та видобування нафти і газу (промислова розробка родовищ), але не більш як на 20 років на суші і не більш як на 30 років на континентальному шельфі та в межах виключної (морської) економічної зони України – на геологічне вивчення нафтогазоносних надр, у тому числі дослідно-промисловою розробку родовищ, з подальшим видобуванням нафти і газу (промислова розробка родовищ). При цьому строк геологічного вивчення нафтогазоносних надр не може перевищувати 10 років;

20 років — на будівництво та експлуатацію підземних споруд, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин;

50 років — на будівництво та експлуатацію підземних сховищ нафти чи газу;

строк дії відповідної угоди про розподіл продукції — на виконання угод про розподіл продукції.

Дозвіл на створення геологічних територій та об'єктів, що мають важливе наукове, культурне, санітарно-оздоровче значення (наукові полігони, геологічні заповідники, заказники, пам'ятки природи, лікувальні та оздоровчі заклади тощо), в частині їх геологічного вивчення і збереження надаються без обмеження строку дії.

8. Без проведення аукціону дозвіл надається у разі:

1) видобування корисних копалин, якщо заявник за власні кошти здійснив геологічне вивчення ділянки надр та підрахунок запасів корисних копалин, який затверджено ДКЗ, та подав документи на отримання спеціального дозволу не пізніше ніж протягом трьох років після затвердження запасів, а також видобування корисних копалин (для нафтогазоносних надр на геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки родовищ, з подальшим видобуванням нафти, газу (промислова розробка родовищ), якщо заявник за власні кошти здійснив апробацію в ДКЗ за умови затвердження підрахунку запасів корисних копалин у ДКЗ протягом трьох років, а в межах континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони України — десяти років з моменту надання дозволу; {Підпункт 1 пункту 8 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 307 від 25.01.2012; в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

2) розширення меж не більш як на 50 відсотків раніше наданої у користування площі ділянки надр з метою її геологічного вивчення або розміщення підземних сховищ, а також збільшення обсягу видобування корисних копалин за рахунок розширення меж ділянки, але не більш як на 50 відсотків запасів, визначених раніше наданим дозволом, за умови, що суміжну ділянку не надано у користування;

3) геологічного вивчення та видобування корисних копалин місцевого значення.

{Абзац перший підпункту 3 пункту 8 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 307 від 25.01.2012}

Інформацію про ділянки надр, які пропонуються для надання зазначених дозволів, орган з питань надання дозволу або Рада міністрів Автономної Республіки Крим відповідно до повноважень (далі — орган з питань надання дозволу) розміщує не пізніше ніж за 30 днів до прийняття рішення про надання дозволу у газеті «Урядовий кур'єр» та на своєму офіційному веб-сайті із зазначенням назви ділянки надр, її місцезнаходження, виду корисних копалин, виду користування надрами, початкової ціни продажу дозволу, адреси, за якою надсилаються заяви на отримання дозволу.

{Абзац другий підпункту 3 пункту 8 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 991 від 17.10.2012}

У разі надходження до органу з питань надання дозволу в установлений строк заяв разом із зазначеними у додатку 1 документами щодо отримання дозволу на користування однією і тією ж ділянкою надр від кількох претендентів дозвіл надається на умовах аукціону;

4) геологічного вивчення надр за рахунок коштів державного бюджету;

{Підпункт 5 пункту 8 виключено на підставі Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

6) геологічного вивчення, в тому числі дослідно-промислової розробки, видобування підземних вод (крім мінеральних) для всіх потреб, крім виробництва фасованої питної води, за умови, що обсяг видобування питних підземних вод з водозаборів перевищує 300 куб. метрів на добу;

{Підпункт 6 пункту 8 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

7) геологічного вивчення та видобування природних лікувальних ресурсів лікувально-профілактичними та санаторно-курортними закладами, які спеціалізуються на їх використанні виключно для лікувальних цілей і мають лікувальну інфраструктуру;

{Підпункт 8 пункту 8 виключено на підставі Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

9) будівництва та експлуатації підземних споруд, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, у тому числі споруд для підземного зберігання нафти, газу та інших речовин і матеріалів, захоронення шкідливих речовин і відходів виробництва, скидання стічних вод;

10) створення геологічних територій та об'єктів, що мають важливе наукове, культурне, санітарно-оздоровче значення (наукові полігони, геологічні заповідники, заказники, пам'ятки природи, лікувальні, оздоровчі заклади тощо), в частині їх геологічного вивчення та збереження;

11) експлуатації підземних споруд, пов'язаної із запобіганням підтопленню навколишнього середовища внаслідок закриття шахт;

{Підпункт 12 пункту 8 виключено на підставі Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

{Підпункт 13 пункту 8 виключено на підставі Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

{Підпункт 14 пункту 8 виключено на підставі Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

15) виконання угод про розподіл продукції;

16) геологічного вивчення, в тому числі дослідно-промислової розробки бурштину, на землях лісогосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину, механізм рекультивації яких встановлено Порядком реалізації пілотного проекту щодо рекультивації земель лісогосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину, затвердженим Кабінетом Міністрів України.

Для отримання дозволу без проведення аукціону згідно з підпунктом 16 цього пункту заявник подає органів з питань надання дозволу заяву разом з документами, визначеними Порядком реалізації пілотного проекту рекультивації земель лісогосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину, затвердженим Кабінетом Міністрів України.

У такому разі рішення про надання дозволу без проведення аукціону або про відмову в наданні такого дозволу з підстав, передбачених цим Порядком, приймається протягом 30 робочих днів після отримання органом з питань надання дозволу погоджень, передбачених пунктом 9 цього Порядку, або після настання дати, з якої вважається, що надання дозволу органами, зазначеними в абзацах другого, четвертого пункту 9 цього Порядку, погоджено.

Орган з питань надання дозволу під час надання дозволів без проведення аукціону згідно з підпунктом 16 цього пункту не надсилає запити правоохоронним органам, суб'єктам фінансового моніторингу, органам ДФС.

{Пункт 8 доповнено підпунктом 16 згідно з Постановою КМ № 1063 від 30.11.2016}

17) геологічного вивчення, в тому числі дослідно-промислової розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення та видобування корисних копалин (з включенням до відповідного розділу спеціального дозволу на користування надрами умови про неможливість вивезення таких корисних копалин за межі зон відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення) у зонах відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення державними підприємствами для здійснення обов'язкових заходів у цих зонах відповідно до Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи»;

{Пункт 8 доповнено підпунктом 17 згідно з Постановою КМ № 518 від 21.06.2017}

18) геологічного вивчення, в тому числі дослідно-промислової розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення, визначених у підрозділах «Сировина вогнетривка», «Сировина скляна та фарфоро-фаянсова», «Сировина цементна» розділу «Неметалічні» Переліку корисних копалин загальнодержавного значення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 грудня 1994 р. № 827 (ЗП України, 1995 р., № 2, ст. 42; Офіційний вісник України, 2012 р., № 1, ст. 25), якщо заявник є власником цілісного майнового комплексу, на якому здійснюється виробництво кінцевої (готової) продукції, придатної для використання за призначенням кінцевим споживачем без додаткової промислової обробки (переробки).

Інформацію про ділянки надр, які пропонуються для надання зазначених дозволів, орган з питань надання дозволу розміщує не пізніше ніж за 30 днів до прийняття рішення про надання дозволу в газеті «Урядовий кур'єр» та на власному офіційному веб-сайті із зазначенням назви ділянки надр, її місцезнаходження, виду корисних копалин, виду користування надрами, початкової ціни продажу дозволу, адреси, за якою надсилаються заяви на отримання дозволу.

У разі надходження до органу з питань надання дозволу в установлений строк заяв разом із зазначеними у додатку 1 документами щодо отримання дозволу на користування однією і тією ж ділянкою надр від кількох претендентів дозвіл надається на умовах аукціону.

Інформація про заявників, які подали заявки на отримання дозволу, обов'язково розміщується на офіційному веб-сайті органу з питань надання дозволу та Мінприроди.

{Пункт 8 доповнено підпунктом 18 згідно з Постановою КМ № 518 від 21.06.2017}

Для отримання дозволу без проведення аукціону заявник подає органів з питань надання дозволу заяву разом з документами, зазначеними у додатку 1. Разом із заявою подаються дві копії заяви та доданих до неї документів. У заяві зазначаються назва і місцезнаходження ділянки надр, вид корисних копалин, відомості про заявника (найменування, місцезнаходження, код згідно з ЄДРПОУ юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи – підприємця чи серія та номер паспорта такої особи (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган ДФС і мають відмітку у паспорті), інформація для здійснення зв'язку із заявником (номер телефону, адреса електронної пошти), а також підстава для надання дозволу згідно з пунктом 8 цього Порядку.

{Абзац пункту 8 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 307 від 25.01.2012, № 991 від 17.10.2012, № 1173 від 16.12.2015; в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 775 від 02.11.2016}

{Абзац пункту 8 виключено на підставі Постанови КМ № 991 від 17.10.2012}

Заява реєструється організатором аукціону в журналі обліку з присвоєнням їй номера і зазначенням

дати і часу подання. Підтвердженням реєстрації є відмітка організатора, що проставляється на копії заяви та повертається заявнику, або відмітка на описі вкладення у цінний лист про прийняття заяви на відправлення поштовим зв'язком.

{Абзац пункту 8 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

Інформація про реєстрацію документів, що надійшли для надання дозволу, протягом трьох робочих днів з дня реєстрації розміщується на офіційному веб-сайті органу з питань надання дозволу.

{Абзац пункту 8 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

Документи, що не відповідають вимогам цього Порядку, повертаються заявникові. Інформація про повернення документів протягом трьох робочих днів з моменту прийняття рішення про повернення розміщується на офіційному веб-сайті органу з питань надання дозволу.

{Абзац пункту 8 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

Дозвіл без проведення аукціону не може бути надано особі, що не виконує програми робіт на ділянках надр, на користування якими їй вже надано дозвіл, або щодо якої виявлені порушення правил користування надрами на таких ділянках, що зафіксовані в актах перевірок, приписах або розпорядженнях відповідних органів у сфері надрокористування до моменту їх усунення.

{Абзац пункту 8 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

Рішення про надання дозволу без проведення аукціону приймається протягом 30 днів після отримання всіх погоджень, передбачених пунктом 9 цього Порядку.

{Абзац пункту 8 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

Органом з питань надання дозволу надсилається запит правоохоронним органам та суб'єктам фінансового моніторингу про розгляд документів заявника для виявлення суб'єктів господарювання, що здійснюють фінансування тероризму в Україні.

{Абзац пункту 8 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

У разі ненадання правоохоронними органами та суб'єктами фінансового моніторингу відповіді на запит протягом 30-денного строку вважається, що за результатами розгляду документів заявника не виявлено суб'єктів господарювання, що здійснюють фінансування тероризму в Україні.

{Абзац пункту 8 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

Крім того, органом з питань надання дозволу надсилається запит органам ДФС щодо перевірки факту наявності у заявника боргу із сплати податків та загальнообов'язкових платежів станом на останній звітний період.

{Абзац пункту 8 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

У разі ненадання органами ДФС відповіді на запит протягом 30-денного строку вважається, що факту наявності у заявника боргу із сплати загальнодержавних податків та зборів станом на останній звітний період не виявлено.

{Абзац пункту 8 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

Надання дозволів у випадках, передбачених підпунктами 1-14 цього пункту, здійснюється за рішенням органу з питань надання дозволу.

{Абзац пункту 8 виключено на підставі Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

У випадку, передбаченому підпунктом 15 цього пункту, дозволи надаються за поданням Міжвідомчої комісії з організації укладення та виконання угод про розподіл продукції.

9. Надання надр у користування, за винятком надання надр на умовах угод про розподіл продукції, погоджується з:

{Абзац перший пункту 9 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1173 від 16.12.2015}

Радою міністрів Автономної Республіки Крим, відповідними обласними, Київською і Севастопольською міськими радами – на користування ділянками надр з метою геологічного вивчення, розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення, а також для цілей, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин;

{Абзац другий пункту 9 в редакції Постанови КМ № 307 від 25.01.2012}

відповідними районними, міськими, селищними, сільськими радами – на користування ділянками надр, що містять корисні копалини місцевого значення;

Мінприроди – на всі види користування надрами;

{Абзац п'ятий пункту 9 виключено на підставі Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

Видача дозволу здійснюється на підставі заяви і документів, зазначених у додатку 1, та погоджується органами, визначеними абзацами другим – четвертим цього пункту.

{Пункт 9 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1173 від 16.12.2015; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

Дії щодо погодження видачі дозволу вчиняються без залучення особи, що звернулася за одержанням дозволу, в межах строку, встановленого для видачі дозволу.

{Пункт 9 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1173 від 16.12.2015}

Для здійснення погодження орган, який видає дозвіл, не пізніше ніж протягом шести робочих днів

з дати реєстрації документів надсилає їх копії у паперовому або електронному (шляхом сканування) вигляді органам, зазначеним в абзацах другого — четвертому цього пункту, та встановлює строк розгляду зазначених документів.

{Пункт 9 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1173 від 16.12.2015; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

За результатами розгляду документів, надісланих на погодження, органи, зазначені в абзацах другого — четвертому цього пункту, надають погодження, які у паперовому або електронному вигляді надсилають органу, який видає дозвіл.

{Пункт 9 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1173 від 16.12.2015; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

У разі ненадання органами, зазначеними в абзацах другого і третьому цього пункту, позитивної або негативної відповіді щодо погодження за результатами розгляду на найближчій сесії (але у будь-якому разі не пізніше ніж через 90 календарних днів з дати отримання документів від органу з питань надання дозволу) вважається, що надання дозволу ними погоджено.

{Пункт 9 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

У разі ненадання Мінприроди погодження протягом 30-денного строку вважається, що надання дозволу ним погоджено.

{Пункт 9 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1173 від 16.12.2015; в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

Погодження надання надр у користування на виконання угод про розподіл продукції здійснюється у порядку та на умовах, визначених Законом України «Про угоди про розподіл продукції» і відповідними угодами про розподіл продукції.

У разі ненадання органами, зазначеними в абзацах другого, четвертому цього пункту, позитивної або негативної відповіді щодо погодження надання дозволу відповідно до підпункту 16 пункту 8 цього Порядку не пізніше ніж через 30 календарних днів з дати отримання документів від органу з питань надання дозволу вважається, що надання дозволу ними погоджено.

{Пункт 9 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1063 від 30.11.2016}

10. Невід'ємною частиною дозволу є угода про умови користування надрами, що укладається між органом з питань надання дозволу і надрокористувачем і містить програму робіт, яка оформляється як додаток, та особливі умови надрокористування, що передбачають:

вимоги до ефективності робіт;

сучасні технології видобування та переробки корисних копалин;

порядок видобування корисних копалин, зокрема з метою запобігання негативним екологічним наслідкам і забезпечення безпеки забудованих територій;

види, обсяги і строки виконання робіт на ділянці надр;

підстави для припинення діяльності, пов'язаної з використанням ділянки надр.

Дозвіл з угодою про умови користування надрами та додатками до неї підлягає опублікуванню на офіційному веб-сайті органу з питань надання дозволу не пізніше ніж протягом п'яти робочих днів після їх підписання.

Примірні угоди про умови користування надрами затверджуються органом з питань надання дозволу та підлягають публікації на його офіційному веб-сайті.

{Пункт 10 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

11. У разі надання дозволу на користування надрами у межах континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони України визначається площа морського дна (ділянки надр) із зазначенням координат, у яких дозволяється провадження діяльності, передбаченої у дозволі.

В угоді про умови користування ділянкою нафтогазоносних надр, що розташована в межах континентального шельфу або виключної (морської) економічної зони України, укладеній між Держгеонадрами і надрокористувачем, можуть установлюватися відповідно до законодавства додаткові вимоги.

12. Дозвіл надається надрокористувачеві, а робочий примірник дозволу разом з відповідними документами зберігається в органі з питань надання дозволу.

У дозволі зазначаються:

реєстраційний номер і дата видачі;

підстави для надання дозволу;

вид користування надрами;

відомості про ділянку надр, що надається у користування, із зазначенням її назви, місцезнаходження, координат, площі та у разі потреби обмежень щодо глибини використання;

вид корисної копалини відповідно до переліків корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12 грудня 1994 р. № 827 (ЗП України, 1995 р., № 2, ст. 42; Офіційний вісник України, 2005 р., № 33, ст. 1991), її запаси на час надання дозволу;

найменування органу, який затвердив (апробував) запаси корисної копалини, дата складення і номер протоколу (для дозволів на видобування корисних копалин);

мета користування надрами (у дозволі як мету користування надрами може бути зазначено виконання інвестиційних проектів);

{Абзац дев'ятий пункту 12 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

джерело фінансування робіт;

особливі умови;

відомості про власника дозволу (найменування, місцезнаходження, код згідно з ЄДРПОУ юридичної особи, прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи – підприємця (у дозволі, наданому фізичним особам, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган ДФС і мають відмітку у паспорті, зазначається серія та номер паспорта);

{Абзац дванадцятий пункту 12 в редакції Постанови КМ № 307 від 25.01.2012; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

відомості про погодження надання дозволу;

строк дії дозволу.

Форма дозволу наведена у додатках 3 і 4.

{Абзац п'ятнадцятий пункту 12 в редакції Постанови КМ № 991 від 17.10.2012}

13. За надання дозволу без проведення аукціону справляється збір у розмірі, який розраховується виходячи з початкової ціни продажу такого дозволу на аукціоні відповідно до Методики визначення початкової ціни продажу на аукціоні спеціального дозволу на право користування надрами, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2004 р. № 1374 (Офіційний вісник України, 2004 р., № 42, ст. 2772; 2006 р., № 45, ст. 3014).

За надання дозволів без проведення аукціону з метою виконання угод про розподіл продукції справляється збір у розмірі 1 відсотка початкової ціни продажу такого дозволу на аукціоні.

{Пункт 13 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 24 від 09.01.2013}

Суб'єкт господарювання повинен сплатити у повному обсязі збір за надання, продовження строку дії дозволу, а також у разі збільшення запасів корисних копалин під час внесення змін до дозволу – вартість геологічної інформації (відповідно до Положення про порядок розпорядження геологічною інформацією, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 червня 1995 р. № 423 (ЗП України, 1995 р., № 8, ст. 220) протягом 45 календарних днів з дати відправлення повідомлення про прийняття рішення про надання дозволу, продовження строку дії або внесення змін до дозволу у разі збільшення запасів корисних копалин.

{Абзац пункту 13 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 991 від 17.10.2012; в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

У разі несплати в установленний строк збору за надання, продовження строку дії дозволу, а також у разі збільшення запасів корисних копалин під час внесення змін до дозволу – вартості геологічної інформації (у разі її придбання) суб'єкт господарювання, щодо якого прийнято рішення про надання дозволу відповідно до пункту 8 цього Порядку, про продовження строку дії дозволу, а також про внесення змін до дозволу у разі збільшення запасів корисних копалин, втрачає право на його отримання, а зазначене рішення скасовується. При цьому комісія з питань надрокористування, що утворена органом з надання дозволу відповідно до пункту 25 цього Порядку, може продовжити строк сплати збору за умови надання суб'єктом господарювання письмового клопотання про продовження строку сплати збору з обов'язковим зазначенням причини, але не більш як 30 календарних днів.

{Абзац пункту 13 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 991 від 17.10.2012; в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

Придбання геологічної інформації про ділянку надр, яка надається суб'єкту господарювання в користування, здійснюється в порядку, визначеному постановою Кабінету Міністрів України від 13 червня 1995 р. № 423 «Про затвердження Положення про порядок розпорядження геологічною інформацією» (ЗП України, 1995 р., № 8, ст. 220).

14. У разі виникнення потреби у закінченні геологічного вивчення, геологічного вивчення, в тому числі дослідно-промислової розробки, та затвердження запасів родовища корисних копалин, продовженні видобування корисних копалин строк дії дозволу продовжується за наявності інформації про відсутність порушень надрокористувачем умов користування надрами, передбачених дозволом або угодою про умови користування ділянкою надр, за результатами здійснення останнього заходу державного нагляду (контролю).

{Абзац перший пункту 14 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 307 від 25.01.2012, № 277 від 06.04.2016}

Продовження строку дії дозволу на геологічне вивчення може здійснюватися не більше двох

разів, крім дозволів на геологічне вивчення, згідно з якими роботи виконуються виключно за кошти державного бюджету.

{Абзац другий пункту 14 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

Продовження строку дії дозволу на геологічне вивчення корисних копалин місцевого значення може здійснюватися не більше одного разу.

{Пункт 14 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

Строк дії дозволу, наданого відповідно до підпункту 8 пункту 8 цього Порядку, може бути продовжено лише в межах строку дії договору оренди (концесії) цілісного майнового комплексу.

Для продовження строку дії дозволу на видобування корисних копалин надрокористувач подає органу з питань надання дозволу заяву на видобування корисних копалин не пізніше ніж за шість місяців, на геологічне вивчення надр та геологічне вивчення, в тому числі дослідно-промислово розробку, – за три місяці до закінчення строку його дії. У заяві зазначається причина продовження строку дії дозволу. Надрокористувач, що не подав заяву в установлений строк, втрачає право на продовження строку дії дозволу.

{Абзац пункту 14 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 307 від 25.01.2012}

Для продовження строку дії дозволу надрокористувач подає ті ж документи, що і для отримання дозволу без проведення аукціону.

{Абзац шостий пункту 14 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

Органом з питань надання дозволу погоджується продовження строку дії дозволу на всі види користування надрами з Мінприроди у порядку, визначеному пунктом 9 цього Порядку.

{Пункт 14 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

Органом з питань надання дозволу надсилається запит правоохоронним органам та суб'єктам фінансового моніторингу про розгляд документів заявника для виявлення суб'єктів господарювання, що здійснюють фінансування тероризму в Україні.

{Пункт 14 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

У разі ненадання правоохоронними органами та суб'єктами фінансового моніторингу відповіді на запит протягом 30-денного строку вважається, що за результатами розгляду документів заявника не виявлено суб'єктів господарювання, що здійснюють фінансування тероризму в Україні.

{Пункт 14 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

Крім того, органом з питань надання дозволу надсилається запит органам ДФС щодо перевірки факту наявності у заявника боргу із сплати податків та загальнообов'язкових платежів станом на останній звітний період.

{Пункт 14 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

У разі ненадання органами ДФС відповіді на запит протягом 30-денного строку вважається, що факту наявності у заявника боргу із сплати загальнодержавних податків та зборів станом на останній звітний період не виявлено.

{Пункт 14 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

Строк продовження дії дозволу не може перевищувати строки, передбачені пунктом 7 цього Порядку.

Продовження дії дозволу, наданого на підставі підпункту 15 пункту 8 цього Порядку, здійснюється на період продовження відповідної угоди про розподіл продукції в порядку та на умовах, визначених Законом України «Про угоди про розподіл продукції» та відповідною угодою про розподіл продукції.

Рішення про продовження строку дії дозволу приймається органом з питань надання дозволу протягом 45 днів після надходження документів у повному обсязі.

{Абзац чотирнадцятий пункту 14 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

Збір за продовження строку дії дозволу справляється у розмірі, визначеному згідно з додатком 2.

15. Надрокористувачеві відмовляється у продовженні строку дії дозволу у разі:

невиконання ним умов користування надрами, передбачених дозволом або відповідною угодою; прийняття органом місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами рішення про обмеження користування надрами відповідно до законодавства; подання заявником документів не в повному обсязі; виявлення у поданих документах недостовірних даних; невідповідності документів, поданих заявником, вимогам пункту 14 цього Порядку; наявності інформації від правоохоронних органів та суб'єктів фінансового моніторингу, що заявник здійснює фінансування тероризму в Україні;

{Абзац восьмий пункту 15 виключено на підставі Постанови КМ № 518 від 21.06.2017}

відмови Мінприроди у погодженні продовження строку дії дозволу.

{Абзац десятий пункту 15 виключено на підставі Постанови КМ № 519 від 04.07.2017}

Надрокористувачеві відмовляється у внесенні змін до дозволу у разі:

невиконання ним умов користування надрами, передбачених дозволом або відповідною угодою;
прийняття органом місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами рішення про обмеження користування надрами відповідно до законодавства;
подання заявником документів не в повному обсязі;
виявлення у поданих документах недостовірних даних;
невідповідності документів, поданих заявником, вимогам пункту 17 цього Порядку.

{Абзац сімнадцятий пункту 15 виключено на підставі Постанови КМ № 519 від 04.07.2017}

У разі наявності у заявника заборгованості із сплати рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин орган з питань надання дозволу відмовляє у продовженні строку дії дозволу, крім встановленого абзацом дев'ятнадцятим цього пункту випадку. З метою перевірки наявності такої заборгованості орган з питань надання дозволу надсилає відповідний запит органам ДФС, які протягом 15 днів зобов'язані подати відповідну інформацію.

{Пункт 15 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 519 від 04.07.2017}

У разі коли за обґрунтованою інформацією, отриманою органом з питань надання дозволу від Міненерговугілля, щодо відсутності технологічної можливості постачання природного газу побутовим споживачам населеного пункту магістральними газопроводами України з родовищ інших газовидобувних компаній, строк дії дозволу продовжується не більш як на один рік для сплати заборгованості із сплати рентної плати без права повторного продовження строку дії дозволу на цих підставах. Обсяг видобування, необхідний для такого постачання природного газу, визначається у програмі робіт до угоди про умови користування надрами на підставі інформації Міненерговугілля. В угоді про умови користування надрами встановлюються додаткові вимоги, зокрема, щодо подання щокварталу звітності стосовно обсягів постачання природного газу побутовим споживачам населеного пункту. Орган з питань надання дозволу подає відповідну інформацію Міненерговугіллю з метою проведення моніторингу достовірності наданої інформації.

{Пункт 15 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 519 від 04.07.2017}

{Пункт 15 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

16. Переоформлення дозволу здійснюється:

1) у випадках та в порядку, передбачених Законом України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»;

2) у разі отримання юридичною особою в оренду чи концесію цілісного майнового комплексу державного вугледобувного підприємства;

3) у зв'язку з правонаступництвом юридичної особи (надрокористувача) у результаті реорганізації шляхом перетворення.

У разі переоформлення дозволу відповідно до підпункту 1 цього пункту до заяви, в якій зазначаються номер і дата дозволу, додаються:

засвідчені копії установчих документів заявника — юридичної особи або копія паспорта та реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи — підприємця (фізичні особи, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті, подають лише копію сторінки паспорта з такою відміткою);

копія рішення власника або уповноваженого ним органу про зміну найменування або місцезнаходження юридичної особи, копії документів, що підтверджують зміну прізвища, імені та по батькові, місця проживання фізичної особи — підприємця.

У разі переоформлення дозволу відповідно до підпункту 2 цього пункту до заяви, в якій зазначаються номер і дата дозволу, додаються:

засвідчені копії установчих документів заявника — юридичної особи або копія паспорта та реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи — підприємця (фізичні особи, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті, подають лише копію сторінки паспорта з такою відміткою);

пояснювальна записка, яка складається надрокористувачем, засвідчується його підписом, скріплюється печаткою (у разі її наявності) та містить обґрунтування необхідності переоформлення дозволу;

засвідчена копія договору оренди чи концесії цілісного майнового комплексу державного вугледобувного підприємства.

У разі переоформлення дозволу відповідно до підпункту 3 цього пункту до заяви, в якій зазначаються номер і дата дозволу, додаються:

засвідчені копії установчих документів заявника — юридичної особи або копія паспорта та реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи — підприємця (фізичні особи, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера

облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті, подають лише копію сторінки паспорта з такою відміткою);

пояснювальна записка, яка складається надрокористувачем, засвідчується його підписом, скріплюється печаткою (у разі її наявності) та містить обґрунтування необхідності переоформлення дозволу;

копія рішення власника або уповноваженого ним органу про реорганізацію юридичної особи (надрокористувача) шляхом перетворення;

оригінал або засвідчена копія передавального акта, складеного відповідно до вимог законодавства.

Законом можуть бути встановлені інші підстави для переоформлення дозволу.

{Пункт 16 в редакції Постанов КМ № 307 від 25.01.2012, № 775 від 02.11.2016}

17. Внесення змін до дозволу здійснюється на підставі заяви та поданих надрокористувачем (або правонаступником – у випадку, передбаченому підпунктом 8 цього пункту) документів у разі:

{Абзац перший пункту 17 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 518 від 21.06.2017}

{Підпункт 1 пункту 17 виключено на підставі Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

2) зміни особливих умов та інших умов, визначених у дозволі;

3) зменшення площі ділянки надр за ініціативою надрокористувача або відповідних контролюючих органів;

4) виявлення під час користування надрами даних про нові властивості, якість або кількість корисних копалин після проведення державної експертизи відповідних геологічних матеріалів відповідно до Положення про порядок проведення державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 грудня 1994 р. № 865 (ЗП України, 1995 р., № 3, ст. 55) (при цьому у разі, коли було виявлено і затверджено запаси корисної копалини загальнодержавного значення, внесення змін до дозволу здійснюється після отримання погодження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, відповідної обласної, Київської та Севастопольської міської ради);

{Підпункт 4 пункту 17 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

{Підпункт 5 пункту 17 виключено на підставі Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

6) виявлення надрокористувачем протягом трьох років після отримання дозволу описок, очевидних помилок;

{Підпункт 6 пункту 17 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

7) утворення шляхом виділу з юридичної особи надрокористувача (крім суб'єкта господарювання державного сектору економіки, а також підприємства, господарського товариства, у статутному капіталі якого не менш як 50 відсотків належить підприємству та/або господарському товариству, частка держави в статутному капіталі якого становить 100 відсотків) юридичної особи з метою продовження діяльності на наданій йому в користування ділянці надр за таких умов: частка надрокористувача в статутному (складеному) капіталі новоутвореної юридичної особи становитиме не менш як 50 відсотків; відсутність в надрокористувача на час прийняття рішення про внесення змін до дозволу боргу із сплати загальнодержавних податків та зборів (крім відстроченого (розстроченого) та реструктуризованого податкового боргу в порядку, визначеному Податковим кодексом України); наявність інформації про відсутність порушення надрокористувачем умов користування надрами, передбачених дозволом або угодою про умови користування ділянкою надр, за результатами здійснення заходу державного нагляду (контролю), який було проведено не пізніше ніж за 6 місяців до дати подання заяви про внесення змін до дозволу;

{Пункт 17 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 518 від 21.06.2017}

8) утворення господарського товариства, у статутному капіталі якого 100 відсотків акцій належить державі, у результаті реорганізації шляхом злиття.

{Пункт 17 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 518 від 21.06.2017}

Для внесення змін до дозволу заявник подає заяву, в якій зазначаються номер та дата дозволу, разом з:

{Абзац пункту 17 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 307 від 25.01.2012}

{Абзац пункту 17 виключено на підставі Постанови КМ № 307 від 25.01.2012}

{Абзац пункту 17 виключено на підставі Постанови КМ № 307 від 25.01.2012}

{Абзац пункту 17 виключено на підставі Постанови КМ № 307 від 25.01.2012}

копією паспорта та реєстраційним номером облікової картки платника податків фізичної особи – підприємця (фізичні особи, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган ДФС і мають відмітку у паспорті, подають лише копію паспорта із серією, номером та відміткою);

{Абзац пункту 17 в редакції Постанови КМ № 307 від 25.01.2012; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

інформацією (у формі довідки, яка складається надрокористувачем, засвідчується його підписом

та скріплюється печаткою) про виконання особливих умов дозволу, до якого планується внести зміни, та програми робіт, виконання якої передбачено угодою про умови користування надрами; пояснювальною запискою, яка складається надрокористувачем, засвідчується його підписом, скріплюється печаткою та містить обґрунтування необхідності внесення змін до дозволу;

{Абзац пункту 17 виключено на підставі Постанови КМ № 307 від 25.01.2012}

{Абзац пункту 17 виключено на підставі Постанови КМ № 307 від 25.01.2012}

У випадках, передбачених підпунктом 4 цього пункту, до зазначених документів заявник додає копію нового протоколу ДКЗ про затвердження кількості запасів та план підрахунку запасів відповідно до нього.

{Абзаци пункту 17 замінені абзацом згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

У випадках, передбачених підпунктами 7 і 8 цього пункту, до зазначених документів заявник додає:

{Пункт 17 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 518 від 21.06.2017}

засвідчені копії установчих документів;

{Пункт 17 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 518 від 21.06.2017}

лист-згоду надрокористувача на внесення змін до дозволу (у разі внесення змін до дозволу згідно з підпунктом 7 цього пункту);

{Пункт 17 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 518 від 21.06.2017}

позитивний висновок державної експертизи звітів щодо результатів геологічного вивчення надр, а також інших геологічних матеріалів;

{Пункт 17 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 518 від 21.06.2017}

позитивний висновок державної екологічної експертизи щодо діяльності, визначеної в дозволі (крім випадку, коли дозвіл видано на вид користування надрами, визначений абзацами другим та/або третім пункту 5 цього Порядку).

{Пункт 17 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 518 від 21.06.2017}

Внесення змін до дозволу згідно з підпунктом 7 цього пункту погоджується з Мінприроди у порядку, встановленому пунктом 9 цього Порядку.

{Пункт 17 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 518 від 21.06.2017}

Внесення змін до угоди про умови користування надрами здійснюється органом з питань надання дозволу без внесення змін до дозволу за наявності інформації органів державного геологічного контролю про відсутність порушень надрокористувачем умов користування надрами, передбачених дозволом або угодою про умови користування ділянкою надр.

18. Орган з питань надання дозволу надає протягом 30 календарних днів з дати надходження заяви про переоформлення дозволу (внесення змін до нього) та документів, що додаються до неї, заявникові дозвіл на новому бланку з урахуванням відповідних змін або вмотивовану відмову.

Переоформлення дозволу або внесення змін до нього здійснюється без зміни номера, дати реєстрації, строку його дії та умов користування надрами і є обов'язковою підставою для внесення змін до угоди про умови користування надрами.

У разі зміни особливих умов, визначених у дозволі, до нього вносяться зміни з урахуванням змін умов користування надрами.

Під час отримання переоформленого дозволу або дозволу із внесеними до нього змінами надрокористувач повертає органу з питань надання дозволу оригінал виданого раніше дозволу.

Інформація про надходження заяви про переоформлення дозволу або про внесення змін до нього та про результат розгляду заяви розміщується на офіційному веб-сайті органу з питань надання дозволу протягом трьох робочих днів з моменту переоформлення або внесення змін.

{Пункт 18 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

19. Підставами для прийняття рішення про відмову в наданні дозволу є:

подання заявником документів не в повному обсязі;

виявлення у поданих документах недостовірних даних;

невідповідність документів, поданих заявником, вимогам пункту 8 цього Порядку;

наявність інформації від правоохоронних органів та суб'єктів фінансового моніторингу, що заявник здійснює фінансування тероризму в Україні;

{Абзац шостий пункту 19 виключено на підставі Постанови КМ № 518 від 21.06.2017}

відмова органів, зазначених в абзацах другому – четвертому пункту 9 цього Порядку, у погодженні надання надр у користування.

{Абзац восьмий пункту 19 виключено на підставі Постанови КМ № 519 від 04.07.2017}

Підставами для прийняття рішення про відмову в наданні дозволу відповідно до підпункту 16 пункту 8 цього Порядку є:

{Пункт 19 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1063 від 30.11.2016}

подання заявником документів, визначених Порядком реалізації пілотного проекту рекультиваци

земель лісогосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину, затвердженим Кабінетом Міністрів України, не в повному обсязі;

{Пункт 19 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1063 від 30.11.2016}

невідповідність документів, поданих заявником, вимогам Порядку реалізації пілотного проекту рекультивції земель лісогосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину, затвердженого Кабінетом Міністрів України;

{Пункт 19 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1063 від 30.11.2016}

наявність дозволів на користування ділянками надр, які перетинаються з ділянками надр, щодо яких подано до органу з питань надання дозволу заяву відповідно до підпункту 16 пункту 8 цього Порядку;

{Пункт 19 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1063 від 30.11.2016}

виявлення у поданих документах недостовірних даних;

{Пункт 19 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1063 від 30.11.2016}

відмова органів, зазначених в абзацах другому, четвертому пункту 9 цього Порядку, у погодженні надання дозволу.

{Пункт 19 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1063 від 30.11.2016}

Підставами для прийняття рішення про відмову в переоформленні дозволу є:

подання заявником документів не в повному обсязі;

виявлення у поданих документах недостовірних даних;

невідповідність документів, поданих заявником, вимогам пункту 16 цього Порядку;

{Абзац дев'ятнадцятий пункту 19 виключено на підставі Постанови КМ № 519 від 04.07.2017}

{Пункт 19 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

20. У разі втрати або пошкодження дозволу орган з питань надання дозволу видає надрокористувачу його дублікат.

Для отримання дублікату дозволу надрокористувач подає до органу з питань надання дозволу заяву із зазначенням причини.

У разі втрати дозволу до заяви про видачу його дублікату додаються оригінали газети «Урядовий кур'єр» та/або «Голос України» з оголошенням про втрату дозволу із зазначенням його серії та номера, а також (за наявності) документи, що підтверджують факт такої втрати.

{Абзац третій пункту 20 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

Якщо дозвіл не придатний для подальшого використання внаслідок пошкодження, надрокористувач подає органу з питань надання дозволу заяву про видачу дублікату дозволу разом з оригіналом дозволу.

Орган з питань надання дозволу після надходження заяви про видачу дублікату дозволу та документів, передбачених цим пунктом, на письмову вимогу надрокористувача видає йому довідку про прийняття документів, необхідних для видачі дублікату дозволу.

Дублікат дозволу видається органом з питань надання дозволу на новому бланку протягом двох робочих днів з дати надходження заяви про надання дублікату та відповідних документів.

21. У разі відмови в наданні, продовженні строку дії, переоформленні, видачі дублікату дозволу або внесенні змін до нього документи повертаються в повному обсязі заявникові.

22. Дія дозволу може бути зупинена органом з питань надання дозволу безпосередньо або за поданням центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері здійснення державного гірничого нагляду, епідеміологічного нагляду (спостереження), державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, органів місцевого самоврядування, органів ДФС у разі:

1) порушення надрокористувачем умов користування надрами, передбачених дозволом або угодою про умови користування ділянкою надр;

2) виникнення внаслідок проведення робіт, пов'язаних з користуванням ділянкою надр, безпосередньої загрози життю чи здоров'ю працівників або населення;

{Підпункт 3 пункту 22 виключено на підставі Постанови КМ № 518 від 21.06.2017}

4) невиконання в установлений строк приписів уповноважених органів щодо усунення порушень законодавства у сфері надрокористування або охорони навколишнього природного середовища.

Після зупинення дії дозволу надрокористувач зобов'язаний зупинити проведення на наданій йому в користування ділянці надр робіт, передбачених дозволом.

Зупинення дії дозволу не звільняє надрокористувача від обов'язку проводити на ділянці надр роботи, пов'язані із запобіганням виникненню аварійної ситуації або усуненням її наслідків.

Зупинення дії дозволу не є підставою для переривання строку його дії.

Дія дозволу поновлюється органом з питань надання дозволу після усунення надрокористувачем причин, що призвели до зупинення його дії.

У разі визнання судом незаконним зупинення дозволу строк дії дозволу вважається таким, що автоматично продовжений на строк незаконного зупинення.

{Пункт 22 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

23. Право користування надрами припиняється з підстав та у порядку, передбаченому Кодексом України про надра та Законом України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

{Пункт 23 в редакції Постанови КМ № 1173 від 16.12.2015}

24. Вимоги пунктів 22 і 23 цього Порядку не застосовуються до користувачів надр, яким надано дозвіл на підставі підпункту 15 пункту 8 цього Порядку за угодою про розподіл продукції. У такому разі право користування надрами може бути припинено, обмежено чи тимчасово заборонено (зупинено) лише у разі припинення (в тому числі дострокового) дії угоди про розподіл продукції, що здійснюється на умовах і в порядку, передбачених такою угодою.

Право користування надрами під час виконання угоди про розподіл продукції може бути обмежено, тимчасово заборонено (зупинено) або припинено Кабінетом Міністрів України у разі виникнення безпосередньої загрози життю та здоров'ю людей або довкіллю в порядку, передбаченому такою угодою.

Особливості користування надрами під час виконання угоди про розподіл продукції, у тому числі пов'язані з припиненням (зупиненням чи обмеженням) права користування надрами, встановлюються в порядку та на умовах, визначених Законом України «Про угоди про розподіл продукції» та відповідною угодою про розподіл продукції.

З моменту усунення інвестором умов, внаслідок яких було обмежене право користування надрами, таке право підлягає відновленню у повному обсязі.

25. Про надання, продовження строку дії, зупинення, поновлення, переоформлення, видачу дубліката, анулювання дозволу та внесення змін до нього Держгеонадра видає наказ, а Рада міністрів Автономної Республіки Крим — розпорядження.

З метою попереднього розгляду матеріалів щодо надання, продовження строку дії, зупинення, поновлення, переоформлення, анулювання дозволів та внесення до них змін Держгеонадра або Рада міністрів Автономної Республіки Крим відповідно до повноважень утворює комісію з питань надокористування та затверджує положення про неї.

{Абзац другий пункту 25 в редакції Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

До складу комісії з питань надокористування, що утворюється Держгеонадрами, включаються спеціалісти Секретаріату Кабінету Міністрів України, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Положення про зазначену комісію та її персональний склад затверджуються органом з питань надання дозволу за погодженням з Мінприроди.

{Абзац третій пункту 25 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 775 від 02.11.2016}

До складу комісії з питань надокористування, що утворюється Радою міністрів Автономної Республіки Крим, включаються спеціалісти апарату Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, центрального органу виконавчої влади у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, а також територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Положення про зазначену комісію та її персональний склад затверджуються Радою міністрів Автономної Республіки Крим.

Наказ Держгеонадр про надання дозволу розміщується протягом п'яти днів на офіційному веб-сайті Держгеонадр.

Розпорядження Ради міністрів Автономної Республіки Крим про надання дозволу розміщується протягом п'яти днів на офіційному веб-сайті Ради міністрів Автономної Республіки Крим.

Наказ Держгеонадр та розпорядження Ради міністрів Автономної Республіки Крим про зупинення, анулювання, відмову в наданні чи продовженні строку дії дозволу розміщуються протягом п'яти робочих днів на офіційному веб-сайті відповідного органу.

{Пункт 25 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

Наказ Держгеонадр та розпорядження Ради міністрів Автономної Республіки Крим про зупинення, анулювання дозволу, рішення про відмову в наданні чи продовженні строку дії дозволу можуть бути оскаржені в установленому законодавством порядку.

{Абзац восьмий пункту 25 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 775 від 02.11.2016}

{Пункт 25 в редакції Постанови КМ № 991 від 17.10.2012}

26. Облік наданих дозволів ведеться державним науково-виробничим підприємством «Геоінформ України» в установленому Держгеонадрами порядку.

Орган з питань надання дозволу на письмову вимогу державних органів, зазначених у пункті 28 цього Порядку, подає узагальнену інформацію про надання, переоформлення, зупинення та поновлення дії, анулювання дозволу та внесення змін до нього.

{Абзац третій пункту 26 виключено на підставі Постанови КМ № 42 від 28.01.2015}

27. Орган з питань надання дозволу для геологічного вивчення, геологічного вивчення з дослідно-промисловою розробкою та видобування корисних копалин продовжує строк дії дозволів за умови надання позитивного висновку спеціалізованим державним геологічним підприємством,

установою, організацією, що належать до сфери управління органу з питань надання дозволу, за результатами проведення державної експертизи звітів щодо результатів геологічного вивчення надр, а також інших геологічних матеріалів.

{Абзац перший пункту 27 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 307 від 25.01.2012, № 991 від 17.10.2012, № 42 від 28.01.2015, № 277 від 06.04.2016}

Запаси корисних копалин розвіданих родовищ, а також запаси корисних копалин, додатково розвіданих у процесі розробки родовищ, підлягають експертизі та оцінюються ДКЗ у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

28. Контроль та нагляд за дотриманням умов дозволу здійснюють у межах своїх повноважень орган з питань надання дозволу, Держекоінспекція, Міненерговугілля, МОЗ, ДФС, а також органи місцевого самоврядування.

{Пункт 28 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 76 від 11.02.2016, № 277 від 06.04.2016}

Додаток 1
до Порядку
(в редакції постанови Кабінету Міністрів України
від 25 січня 2012 р. № 307)

ПЕРЕЛІК документів, що подаються разом із заявою про надання спеціального дозволу на користування надрами без проведення аукціону

Вид користування надрами	Найменування документа
1. Геологічне вивчення; геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислова розробка; геологічне вивчення нафтогазоносних надр, у тому числі дослідно-промислова розробка родовищ вуглеводнів, з подальшим видобуванням нафти і газу (промислова розробка родовищ)	копія паспорта та реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи – підприємця (фізичні особи, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті, замість зазначеного реєстраційного номера подають копію паспорта із серією, номером та відміткою) <i>{Абзац другий пункту 1 виключено на підставі Постанови КМ № 1173 від 16.12.2015}</i> <i>{Абзац третій пункту 1 виключено на підставі Постанови КМ № 1173 від 16.12.2015}</i> пояснювальна записка з обґрунтуванням необхідності проведення геологорозвідувальних робіт на ділянці надр із зазначенням мети її геологічного вивчення, потужності підприємства каталог географічних координат кутових точок ділянки надр (похибка – менш як 1 секунда) із зазначенням її площі, а для геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки підземних вод, – каталог географічних координат водозабірних споруд оглядова карта (масштаб 1:200000) ситуаційний план з нанесеними межами площі геологічного вивчення та географічними координатами її кутових точок (похибка – менш як 1 секунда) у масштабі, який дає змогу перевірити правильність визначення координат, а для геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки підземних вод, – ситуаційний план з нанесеними водозабірними спорудами та їх географічними координатами оглядова геологічна карта (масштаб 1:200000 – 1:50000) з лініями проектних геологічних розрізів гідрогеологічна карта (для родовищ підземних вод) геологічні розрізи До зазначеного переліку додаються: у разі проведення геологічного вивчення за рахунок коштів державного бюджету – засвідчена в установленому порядку виписка з пооб'єктного плану

у разі розширення меж ділянки надр, наданої для геологічного вивчення:

- результати проведення геологорозвідувальних робіт, які підтверджують факт, що родовище (площа) виходить за межі ділянки надр, наданої в користування для геологічного вивчення родовища (площі)

{Абзац п'ятнадцятий пункту 1 виключено на підставі Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

у разі продовження строку дії дозволу – позитивний висновок про проведення державної експертизи звітів щодо результатів геологічного вивчення надр, а також інших геологічних матеріалів

Для власника цілісного майнового комплексу відповідно до підпункту 18 пункту 8 цього Порядку – засвідчені копії документів, що підтверджують право власності на такий цілісний майновий комплекс, та відомості за підписом власника цілісного майнового комплексу про наявність матеріально-технічної бази, необхідної для виробництва кінцевої (готової) продукції, придатної для використання за призначенням кінцевим споживачем без додаткової промислової обробки (переробки), разом з копіями підтвердних документів, засвідченими печаткою (за наявності) та підписом власника цілісного майнового комплексу, що дають можливість її ідентифікувати, а також копіями документів, що підтверджують право власності на зазначену матеріально-технічну базу, засвідченими печаткою (за наявності) та підписом власника цілісного майнового комплексу

2. Видобування корисних копалин

копія паспорта та реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи – підприємця (фізичні особи, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті, замість зазначеного реєстраційного номера подають копію паспорта із серією, номером та відміткою)

{Абзац другий пункту 2 виключено на підставі Постанови КМ № 1173 від 16.12.2015}

пояснювальна записка з характеристикою об'єкта, стану його геологічного вивчення, методу розробки, обґрунтуванням необхідності використання надр, із зазначенням потужності підприємства

результати хімічного та бактеріологічного аналізу води строком давності не більш як шість місяців (для родовищ підземних вод)

копії протоколів, завірені заявником, Державної комісії по запасах (Української територіальної комісії по запасах корисних копалин, центральної комісії по запасах корисних копалин, науково-технічних/технічних рад) про затвердження (апробацію) запасів у повному обсязі

{Абзац шостий пункту 2 виключено на підставі Постанови КМ № 1173 від 16.12.2015}

каталог географічних координат кутових точок ділянки надр (похибка – менш як 1 секунда) із зазначенням її площі, а для видобування підземних вод – каталог географічних координат водозабірних спорудоглядова карта (масштаб не менш як 1:200000)

ситуаційний план з нанесеними межами площі видобування та географічними координатами її кутових точок (похибка – менш як 1 секунда) у масштабі, який дає змогу перевірити правильність визначення координат, а для підземних вод – ситуаційний план з нанесеними водозабірними спорудами та їх географічними координатами

план підрахунку запасів корисної копалини на топографічній основі з нанесеними межами категорії запасів, межами земельного та гірничого відводів (за наявності), контуром ліцензійної площі з географічними координатами кутових точок ділянки надр (похибка – менш як 1 секунда), а також з лініями геологічних розрізів

гідрогеологічна карта (для родовищ підземних вод)структурна карта (для родовищ нафти і газу)

характерні геологічні розрізи з межами категорій запасів та умовними позначками

До перелічених документів додаються:

{Абзац п'ятнадцятий пункту 2 виключено на підставі Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

для підприємств, які розпочинають розробку родовища, – програма робіт із введення родовища в експлуатацію із зазначенням окремих етапів та строку їх проведення, джерел фінансування до досягнення підприємством проектної потужності

у разі продовження строку дії дозволу – позитивний висновок про проведення державної експертизи звітів щодо результатів геологічного вивчення надр, а також інших геологічних матеріалів

3. Будівництво та експлуатація підземних споруд, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, у тому числі споруд для підземного зберігання нафти, газу та інших речовин і матеріалів, захоронення шкідливих речовин і відходів виробництва, скидання стічних вод

копія паспорта та реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи – підприємця (фізичні особи, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті, замість зазначеного реєстраційного номера подають копію паспорта із серією, номером та відміткою)

{Абзац другий пункту 3 виключено на підставі Постанови КМ № 1173 від 16.12.2015}

пояснювальна записка з характеристикою об'єкта та обґрунтуванням необхідності використання надр (для комерційного використання надр)

каталог географічних координат кутових точок ділянки надр (похибка – менш як 1 секунда) та її площа

оглядова карта (масштаб більш як 1:200000)

ситуаційний план з нанесеними межами площі ділянки надр та географічними координатами її кутових точок (похибка – менш як 1 секунда) у масштабі, який дає змогу перевірити правильність визначення координат

4. Створення геологічних територій та об'єктів, що мають важливе наукове, культурне, санітарно-оздоровче значення (наукові полігони, геологічні заповідники, заказники, пам'ятки природи, лікувальні, оздоровчі заклади тощо)

копія паспорта та реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи – підприємця (фізичні особи, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті, замість зазначеного реєстраційного номера подають копію паспорта із серією, номером та відміткою)

{Абзац другий пункту 4 виключено на підставі Постанови КМ № 1173 від 16.12.2015}

пояснювальна записка з характеристикою об'єкта та зазначенням мети використання надр, перспективний план розвитку геологічної території (об'єкта) із зазначенням джерел фінансування, програма облаштування території та охорони навколишнього природного середовища

висновок Інституту геологічних наук Національної академії наук про можливість використання об'єкта з науковою та культурною метою (для територій та об'єктів, які мають важливе наукове і культурне значення)

каталог географічних координат кутових точок ділянки надр (похибка – менш як 1 секунда) із зазначенням її площі

оглядова карта (масштаб більш як 1:200000)

ситуаційний план з нанесеними межами площі ділянки надр та географічними координатами її кутових точок (похибка – менш як 1 секунда) у масштабі, який дає змогу перевірити правильність визначення координат

Примітки: 1. Іноземні підприємства додатково подають документ, що підтверджує їх реєстрацію в країні місцезнаходження, зокрема витяг із торговельного, банківського або судового реєстру.

2. Для надання дозволу з метою виконання угод про розподіл продукції подаються документи за переліком, визначеним Законом України «Про угоди про розподіл продукції», у тому числі:

засвідчена копія укладеної угоди про розподіл продукції;

засвідчена копія свідоцтва про державну реєстрацію укладеної угоди про розподіл продукції;

засвідчені копії установчих документів (для юридичних осіб);

копія паспорта та реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи – підприємця (фізичні особи, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган ДФС і мають відмітку у паспорті, замість зазначеного реєстраційного номера подають копію паспорта із серією, номером та відміткою).

{Додаток 1 в редакції Постанови КМ № 307 від 25.01.2012; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 1173 від 16.12.2015, № 277 від 06.04.2016, № 518 від 21.06.2017}

Додаток 2
до Порядку
(в редакції постанови
Кабінету Міністрів України
від 25 січня 2012 р. № 307)

**РОЗМІР
збору за продовження строку дії спеціальних дозволів
на користування надрами**

Вид користування надрами	Розмір збору	
	неоподатковуваних мінімумів доходів громадян	відсотків початкової ціни продажу дозволу на аукціоні (на дату подання заяви про продовження строку дії дозволу)

Геологічне вивчення

5 за кожний рік продовження (але не менш як 20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян)

{Позицію виключено на підставі Постанови КМ № 277 від 06.04.2016}

Геологічне вивчення, в тому числі дослідно-промислова розробка, видобування підземних вод (крім мінеральних), для всіх потреб, крім виробництва фасованої питної води, за умови, що обсяг видобування питних підземних вод з водозаборів перевищує 300 куб. метрів на добу

–“–

Геологічне вивчення за рахунок коштів державного бюджету

20

Геологічне вивчення, у тому числі
дослідно-промислова розробка

10 за кожний рік продовження
(від вартості наданого дозволу, але
не менш як 40 неоподатковуваних
мінімумів доходів громадян)

Видобування

20 (від вартості наданого
дозволу, але не менш як 40
неоподатковуваних мінімумів
доходів громадян)

Будівництво та експлуатація
підземних споруд, не пов'язаних з
видобуванням корисних копалин,
у тому числі споруд для підземного
зберігання нафти, газу та інших
речовин і матеріалів, захоронення
шкідливих речовин і відходів
виробництва, скидання стічних вод

20

Експлуатація підземних споруд,
пов'язаних із запобіганням
підтопленню недіючих шахт

20

{Додаток 2 в редакції Постанови КМ № 307 від 25.01.2012; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 277 від 06.04.2016}

Додаток 3
до Порядку

СПЕЦІАЛЬНИЙ ДОЗВІЛ на користування надрами

Додаток 4
до Порядку

СПЕЦІАЛЬНИЙ ДОЗВІЛ на користування надрами (щодо видобування корисних копалин місцевого значення на території Автономної Республіки Крим)

{Порядок доповнено додатком 4 згідно з Постановою КМ № 991 від 17.10.2012}

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 12 грудня 1994 р.

№ 827

Київ

Про затвердження переліків корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 1463 (1463-2000-п) від 27.09.2000 № 1481 (1481-2000-п) від 28.09.2000

№ 792 (792-2004-п) від 21.06.2004 № 747 (747-2005-п) від 16.08.2005

№ 754 (754-2006-п) від 25.05.2006 № 718 (718-2011-п) від 06.07.2011

№ 1048 (1048-2011-п) від 12.10.2011 № 1370 (1370-2011-п) від 28.12.2011}

{У Постанові слова «Державному комітету по геології і використанню надр» замінено словами «Міністерству екології та природних ресурсів» згідно з Постановою КМ № 1481 (1481-2000-п) від 28.09.2000}

Відповідно до статті 6 Кодексу України про надра (132/94-ВР) Кабінет Міністрів України
ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити такі, що додаються:

Перелік корисних копалин загальнодержавного значення;

Перелік корисних копалин місцевого значення.

2. Міністерству екології та природних ресурсів, Міністерству економічного розвитку і торгівлі та Міністерству фінансів подавати у разі потреби до Кабінету Міністрів України пропозиції про внесення змін і доповнень до зазначених переліків.

{Пункт 2 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 792 (792-2004-п) від 21.06.2004, № 754 (754-2006-п) від 25.05.2006, № 1048 (1048-2011-п) від 12.10.2011}

Прем'єр-міністр України

В.МАСОЛ

Міністр Кабінету Міністрів України

В.ПУСТОВОЙТЕНКО

Інд.19

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України

від 12 грудня 1994 р. № 827

(у редакції постанови Кабінету Міністрів України

від 28 грудня 2011 р. № 1370 (1370-2011-п))

ПЕРЕЛІК

корисних копалин загальнодержавного значення

Газ природний

Бутани

Газ, розчинений у нафті

Етан

Газ (метан) вугільних родовищ

Пропан

Газ сланцевих товщ

Газ
центрально-басейнового
типу

ГОРЮЧІ

Газоподібні

Газ природний (бутани, етан,
Газ, розчинений у нафті

Газ сланцевих товщ пропан)
Газ
центрально-басейнового
типу

Газ (метан) вугільних родовищ

Рідкі

Конденсат
Бітум нафтовий

Нафта

Тверді

Антрацит Сланці
Буре вугілля Торф
Кам'яне вугілля

МЕТАЛІЧНІ РУДИ

Чорних металів

Залізн
Марганцеві

Хромові

Кольорових металів

Алюмінієві
Вольфрамові
Вісмутові
Кобальтові
Магнієві
Мідні
Миш'якові
Молібденові

Нікелеві
Олов'яні
Поліметалічні
Ртутні
Свинцеві
Сурм'яні
Титанові
Цинкові

Благородних металів

Золота
Металів платинової групи

Срібла

Рідкіснометалеві та рідкісноземельні

Ванадієві
Берилієві
Ітрієві
Металів лантаноїдної групи
Літієві
Ніобієві

Скандієві
Стронцієві
Танталові
Церієві
Цирконієві

Розсіяних металів

Галієві
Гафнієві
Германієві
Індієві
Кадмієві

Селенові
Ренієві
Рубідієві
Талієві
Телурові

Радіоактивних металів

Торієві

Уранові

НЕМЕТАЛІЧНІ

Сировина вогнетривка

Азбест*	Пірофіліт
Глина*	Пісок*
Доломіт*	Пісковик*
Дуніт	Серпентиніт
Каолін первинний*	Силіманіт
Каолін вторинний*	Ставроліт
Кварцит*	Талькомагнезит
Кіаніт (дистен)	Циркон

Сировина флюсова

Вапняк*	Флюорит*
Доломіт*	

Сировина формувальна та для грудкування заліззорудних концентратів

Глина*	Пісок*
Глина бентонітова*	

Сировина хімічна

Алуніт	Крейда*
Барит	Озокерит*
Бішофіт	Сіль кам'яна (галіт)
Бром	Сіль калійна*
Вапняк	Сіль магнеєва
Давсоніт	Сірка
Йод	Флюорит*

Сировина агрохімічна

Апатит	Сапропель*
Вапняк*	Сіль калійна*
Гіпс*	Фосфорити
Глауконіт*	Цеоліти*
Сапоніт*	

Сировина для мінеральних пігментів

Вохристі (фарбові) руди чорних та кольорових металів	
Глауконіт*	Глина фарбова

Сировина абразивна

Алмаз технічний	Корунд
Гранат	Креміль
Кварц*	Маршаліт

Сировина оптична та п'єзооптична

Ісландський шпат*	П'єзокварц
Кварц*	Флюорит*

Електро- та радіотехнічна сировина

Азбест*	Пірофіліт
Графіт	Тальк
Мусковіт	Флогопіт
Озокерит*	Шунгіт

Сировина адсорбційна

Бентоніт*	Палигорський
Вермикуліт	Сапоніт*
Гідробіотит	Спонголіт*
Діатоміт	Трепел*
Опока	Цеоліти*

Сировина ювелірна (дорогоцінне каміння)

Адуляр	Опал благородний
Аквамарин	Піроп
Аксиніт	Олександрит
Алмаз	Раухтопаз
Альмандин	Рубін
Аметист	Сапфір
Берил	Скаполіт
Бурштин	Смарагд
Гесоніт	Спесартин
Гросуляр	Сподумен
Данбурит	Танзаніт
Демантоїд	Топаз
Діоптаз	Турмалін
Евклаз	Фенакіт
Жадеїт (імперіал)	Фероортоклаз
Кварц рожевий	Хризоберил
Кліногуміт	Хризоліт
Кордієрит	Хризопраз
Кришталь гірський	Хромдіопсид
Кунцит	Циркон*
Лейкосапфір	Цитрин
Моріон	Шпінель

Сировина ювелірно-виробна (напівдорогоцінне каміння)

Агат	Родоніт
Амазоніт	Сапфірин
Арагоніт	Сердолік
Бірюза	Содаліт
Гематит (кровоавик)	Соколине око
Котяче око	Тектити
Лабрадор	Тигрове око
Нефрит	Халцедон
Онїкс	Яшма
Опал	

Сировина виробна

Алуніт візерунчастий	Лабрадорит*
Вапняк мармуризований*	Маріуполіт
Гагат	Мармур кольоровий
Гіпс візерунчастий	Обсидіан
Дерево скам'яніле	Пегматит графічний
Джеспіліт	Пірофіліт (агальматоліт)
Егіриніт	Порфірит
Епідозит (унакіт)	Селеніт
Кальцифір*	Туф кольоровий
Кварцит кольоровий	Флюорит кольоровий
Кремій візерунчастий	Хлоропал (унгварит)

Сировина для облицювальних матеріалів (декоративне каміння)

Андезит*	Габронорит
Андезито-базальт	Гіпс*
Ангідрит	Граніт
Анортозит	Гранодіорит
Базальт*	Граносієніт
Вапняк*	Діорит
Вапняк мармуризований*	Пісковик*
Габро	Серпентиніт
Діабаз	Сієніт
Кальцифір*	Травертин
Кварцит*	Туф*
Лабрадорит*	Чарнокіт
Мармур	

Сировина скляна та фарфоро-фаянсова

Каолін вторинний*	Нефелін
Каолін лужний	Пегматит (польовий шпат)
Каолін первинний*	Пісок кварцовий*
Ліпарит	

Сировина цементна

Вапняк*	Мергель*
Гіпс*	Опока*
Гіпсоангідрит	Спонголіт*
Глина*	Трепел*
Діатоміт	Туф*
Крейда*	Цеоліти*

Сировина для пиляних стінових матеріалів

Вапняк*	Опока*
Мергель*	Туф*

Сировина петрургійна та для легких заповнювачів бетону

Амфіболіт	Вермикуліт*
Андезит*	Глина*
Андезито-базальт	Перліт
Аргіліт	Сланець
Базальт*	

Сировина для бутового каменю

Андезит*	Діорит*
Андезито-базальт*	Доломіт*
Анортозит*	Ліпарит
Вапняк*	Мігматит
Габро*	Монцоніт
Габро-діабаз	Пісковик*
Габро-норит*	Плагіограніт
Гнейс	Порфірит*
Граніт*	Ріоліт
Гранодіорит*	Сієніт*
Граносієніт*	Туф*
Дацит	Чарнокіт*
Діабаз	

Сировина піщано-гравійна

Галька	Піщано-гальковий матеріал
Гравій	Ракуша

	Сировина цегельно-черепична	
Алеврит		Глина легкоплавка
Алевроліт		Лес
Аргіліт		Сланець

	Сировина для покриття доріг
Асфальтити	Бітуми

	Сировина для приготування бурових розчинів
Барит	Глина бентонітова*
Бішофіт*	

	Сировина для виробництва кристалічного кремнію
Пісковик кварцитовидний	

ВОДИ

Підземні води

Мінеральні (лікувальні, лікувально-столові, природні столові)	
Питні (для централізованого водопостачання, для нецентралізованого водопостачання)	
Промислові	Технічні
Теплоенергетичні	

Поверхневі води

Ропи (лікувальна, промислова)

ГРЯЗІ ЛІКУВАЛЬНІ

Мулові сульфідні	Сопкові
Сапропелеві	Торфові

ІНЕРТНІ ГАЗИ

Гелій

*

Корисна копалина використовується у декількох напрямках. Напрямок використання родовища корисної копалини загальнодержавного значення визначається рішенням Державної комісії по запасах корисних копалин. {Перелік із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1463 (1463-2000-п) від 27.09.2000; в редакції Постанови КМ № 747 (747-2005-п) від 16.08.2005; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 718 (718-2011-п) від 06.07.2011; в редакції Постанови КМ № 1370 (1370-2011-п) від 28.12.2011}

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 12 грудня 1994 р. № 827
(у редакції постанови Кабінету Міністрів України
від 28 грудня 2011 р. № 1370 (1370-2011-п))

ПЕРЕЛІК

корисних копалин місцевого значення Сировина для хімічних меліорантів ґрунтів

Вапняк	Гіпс
Гаж	Сапропель

Сировина для будівельного вапна та гіпсу

Гіпс	
Вапняк	Крейда
	Сировина піщано-гравійна
Пісок	

Сировина цегельно-черепична

Суглинок	Супісок
----------	---------

Інші корисні копалини, що не включені до Переліку корисних копалин загальнодержавного значення

{Перелік із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 747 (747-2005-п) від 16.08.2005; в редакції Постанови КМ № 1370 (1370-2011-п) від 28.12.2011}

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 25, ст.195)
{ Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012, ВВР, 2013, № 15, ст.98
№ 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012, ВВР, 2014, № 4, ст.61}

{У тексті Закону слова «уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики», «центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики» в усіх відмінках замінено словами «центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сфері економічного і соціального розвитку» у відповідному відмінку згідно із Законом № 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012}

Цей Закон визначає правові, економічні та організаційні засади формування цілісної системи прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку України, окремих галузей економіки та окремих адміністративно-територіальних одиниць як складової частини загальної системи державного регулювання економічного і соціального розвитку держави. Законом встановлюється загальний порядок розроблення, затвердження та виконання зазначених прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку, а також права та відповідальність учасників державного прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку.
{Прембула із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

державне прогнозування економічного і соціального розвитку — науково обгрунтоване передбачення напрямів розвитку країни, окремих галузей економіки або окремих адміністративно-територіальних одиниць, можливого стану економіки та соціальної сфери в майбутньому, а також альтернативних шляхів і строків досягнення параметрів економічного і соціального розвитку. Прогноз економічного і соціального розвитку є засобом обгрунтування вибору тієї чи іншої стратегії та прийняття конкретних рішень державними органами, органами місцевого самоврядування щодо регулювання соціально-економічних процесів;

{Абзац другий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012}

програми економічного і соціального розвитку — державні цільові програми економічного, соціального розвитку, програми економічного, соціального розвитку Автономної Республіки Крим, областей, районів, міст;

{Абзац третій статті 1 в редакції Закону № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

прогнозні та програмні документи економічного і соціального розвитку — документи, що відповідають вимогам законодавства України щодо документів і відображають прогнози та програми економічного і соціального розвитку;

учасники державного прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку — органи державної влади, які розробляють, затверджують і здійснюють прогнозні та програмні документи економічного і соціального розвитку, а саме: Кабінет Міністрів України, центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сфері економічного і соціального розвитку, інші центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування

{Абзац п'ятий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

Стаття 2. Принципи державного прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку

{Назва статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

Основними принципами, на яких базується державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку, є:

{Абзац перший статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

принцип цілісності, який забезпечується розробленням взаємоузгоджених прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку України, окремих галузей економіки та окремих адміністративно-територіальних одиниць на коротко- та середньостроковий періоди і на більш тривалий період;

{Абзац другий статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

принцип об'єктивності, який полягає в тому, що прогнозні та програмні документи економічного і соціального розвитку розробляються на основі даних органів державної статистики, центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сфері економічного і соціального розвитку, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також звітних даних із офіційних видань Національного банку України;

{Абзац третій статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

принцип науковості, який забезпечується розробленням прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку на науковій основі, постійним удосконаленням методології та використанням світового досвіду в галузі прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку;

принцип гласності, який полягає в тому, що прогнозні та програмні документи економічного і соціального розвитку є доступними для громадськості. Інформування про цілі, пріоритети та показники цих документів забезпечує суб'єктів підприємницької діяльності необхідними орієнтирами для планування власної виробничої діяльності;

принцип самостійності, який полягає в тому, що місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень відповідають за розроблення, затвердження та виконання прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць. Прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку забезпечує координацію діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

принцип рівності, який полягає в дотриманні прав та врахуванні інтересів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання всіх форм власності;

принцип дотримання загальнодержавних інтересів, який полягає в тому, що органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування повинні здійснювати розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку виходячи з необхідності забезпечення реалізації загальнодержавної соціально-економічної політики та економічної безпеки держави.

Стаття 3. Законодавство про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку

{Назва статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

Правовою основою державного прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку є Конституція України (254к/96-ВР), цей Закон, інші закони України та підзаконні нормативно-правові акти, прийняті на їх виконання.

{Текст статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

Розділ II

ПРОГНОЗНІ І ПРОГРАМНІ ДОКУМЕНТИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Стаття 4. Система прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку

Система прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку складається з: прогнозів економічного і соціального розвитку України на середньо- та короткостроковий періоди;

прогнозів розвитку окремих галузей економіки на середньостроковий період;

загальнодержавних програм економічного, соціального розвитку, інших державних цільових програм;

прогнозів економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, областей, районів та міст на середньостроковий період;

програм економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, областей, районів та міст на короткостроковий період.

{Частина перша статті 4 в редакції Закону № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

У разі необхідності прогнозні і програмні документи економічного і соціального розвитку можуть розроблятися на більш тривалий період.

Стаття 5. Розробка прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку

Прогнозні та програмні документи економічного і соціального розвитку розробляються на основі комплексного аналізу демографічної ситуації, стану використання природного, виробничого, науково-технічного та трудового потенціалу, конкурентоспроможності вітчизняної економіки, оцінки досягнутого рівня розвитку економіки і соціальної сфери та з урахуванням впливу зовнішніх політичних, економічних та інших факторів і очікуваних тенденцій зміни впливу цих факторів у перспективі.

Показники прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку є орієнтиром для розроблення суб'єктами підприємницької діяльності власних прогнозів, планів, бізнес-планів та інших документів.

Прогнозні і програмні документи економічного і соціального розвитку розробляються у строки та у порядку, встановлені Кабінетом Міністрів України.

{Частина третя статті 5 в редакції Закону № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

Стаття 6. Прогноз економічного і соціального розвитку України на середньостроковий період

Прогноз економічного і соціального розвитку України на середньостроковий період розробляється на п'ять років.

У прогнозі економічного і соціального розвитку України на середньостроковий період повинні бути відображені:

аналіз соціально-економічного розвитку країни за попередній період та характеристика головних проблем розвитку економіки і соціальної сфери;

очікувані зміни зовнішньополітичної та зовнішньоекономічної ситуації та їх вплив на економіку країни;

оцінка впливу можливих заходів державної політики у прогнозному періоді на розвиток економіки і соціальної сфери;

цілі та пріоритети економічного і соціального розвитку у середньостроковому періоді та пропозиції щодо напрямів державної політики у цей період;

прогноз кон'юнктури на внутрішніх та зовнішніх ринках стратегічно важливих видів товарів та послуг;

основні макроекономічні та інші необхідні показники і баланси економічного і соціального розвитку, в тому числі у розрізі галузей економіки, Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя;

висновки щодо тенденцій розвитку економіки країни протягом середньострокового періоду.

Прогноз економічного і соціального розвитку України на середньостроковий період використовується під час розроблення проекту Програми діяльності Кабінету Міністрів України і публікується в газеті «Урядовий кур'єр».

Стаття 7. Прогноз економічного і соціального розвитку України на короткостроковий період

Прогноз економічного і соціального розвитку України на короткостроковий період розробляється щорічно на наступний рік.

У прогнозі економічного і соціального розвитку України на короткостроковий період повинні бути відображені:

аналіз соціально-економічного розвитку країни за минулий та поточний роки та характеристика головних проблем розвитку економіки і соціальної сфери;

очікувані зміни зовнішньополітичної та зовнішньоекономічної ситуації та їх вплив на економіку країни;

оцінка впливу можливих заходів державної політики у прогнозному періоді на розвиток економіки і соціальної сфери;

основні макроекономічні та інші необхідні показники і баланси економічного і соціального розвитку, в тому числі у розрізі галузей економіки, Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя;

висновки щодо розвитку економіки країни у наступному році.

Показники прогнозу економічного і соціального розвитку України на короткостроковий період використовуються для розроблення державних цільових програм та для оцінки надходжень і формування показників Державного бюджету України.

{Частина третя статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

Стаття 8. Загальнодержавні програми економічного, соціального розвитку, інші державні цільові програми

Порядок розроблення, затвердження і виконання загальнодержавних програм економічного, соціального розвитку, інших державних цільових програм визначається Законом України «Про державні цільові програми» (1621-15).

{Стаття 8 в редакції Закону № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

Розділ III

РОЗРОБКА ПРОГНОЗНИХ ТА ПРОГРАМНИХ ДОКУМЕНТІВ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ АУТОНОМНОЇРЕСПУБЛІКИ КРИМ, ОБЛАСТЕЙ, РАЙОНІВ ТА МІСТ

Стаття 9. Розробка прогнозних та програмних документів економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, областей, районів та міст

В Автономній Республіці Крим, областях, районах та містах України розробляються прогнози економічного і соціального розвитку на середньостроковий період та програми економічного і соціального розвитку на короткостроковий період.

Стаття 10. Прогноз економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, області, району, міста на середньостроковий період

Прогноз економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, області, району, міста на середньостроковий період розробляється на п'ять років.

У прогнозі економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, області, району, міста на середньостроковий період повинні бути відображені:

аналіз соціально-економічного розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці за попередній період та характеристика головних проблем розвитку її економіки та соціальної сфери; стан використання природного, виробничого, науково-технічного та трудового потенціалу, екологічна ситуація у відповідній адміністративно-територіальній одиниці;

прогноз кон'юнктури на ринках основних видів товарів та послуг;

можливі шляхи розв'язання головних проблем розвитку економіки та соціальної сфери відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

цілі та пріоритети соціально-економічного розвитку в середньостроковий період та пропозиції щодо заходів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування для їх досягнення;

основні показники соціально-економічного розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

висновки щодо тенденцій розвитку економіки відповідної адміністративно-територіальної одиниці протягом середньострокового періоду.

Стаття 11. Програма економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, області, району, міста на короткостроковий період

Програма економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, області, району, міста Києва, Севастополя на короткостроковий період розробляється щороку взаємоузгоджено з щорічним посланням Президента України до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України.

{Частина перша статті 11 в редакції Закону № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

У програмі економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, області, району, міста на наступний рік повинні бути відображені:

аналіз соціально-економічного розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці за попередній і поточний роки та характеристика головних проблем розвитку її економіки та соціальної сфери;

стан використання природного, виробничого, науково-технічного та трудового потенціалу, екологічна ситуація у відповідній адміністративно-територіальній одиниці;

можливі шляхи розв'язання головних проблем розвитку економіки і соціальної сфери відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

цілі та пріоритети соціально-економічного розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці в наступному році;

система заходів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо реалізації соціально-економічної політики з визначенням термінів виконання та виконавців;

основні показники соціально-економічного розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

дані про отримання та використання доходів від розпорядження об'єктами права комунальної власності, ефективності використання об'єктів права комунальної власності, показники розвитку підприємств та організацій, що є об'єктами права комунальної власності.

Розділ IV

ПРОГНОЗИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ

{{Назва розділу IV в редакції Закону № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}}

Стаття 12. Розробка прогнозів розвитку галузей

{Назва статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

На галузевому рівні розробляються прогнози розвитку галузей економіки на середньостроковий період.

{Частина перша статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

Перелік галузей економіки, щодо яких розробляються прогнози розвитку, порядок та терміни їх розроблення визначаються Кабінетом Міністрів України.

{Частина друга статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

Стаття 13. Прогнози розвитку галузей економіки на середньостроковий період

Прогнози розвитку галузей економіки на середньостроковий період розробляються на п'ять років.

У прогнозі розвитку галузі економіки на середньостроковий період повинні бути відображені:

аналіз розвитку відповідної галузі економіки за попередній період;

характеристика використання виробничого потенціалу галузі;

оцінка задоволення потреб у основних видах товарів і послуг, що виробляються підприємствами галузі, на внутрішньому ринку;

характеристика головних проблем розвитку галузі;

прогноз кон'юнктури на внутрішніх і зовнішніх ринках основних видів товарів та послуг галузі;

можливі шляхи розв'язання головних проблем розвитку галузі;

цілі та пріоритети розвитку галузі у середньостроковий період та пропозиції щодо напрямів державної політики у цій галузі;

пропозиції щодо структурної перебудови галузі, технологічного оновлення виробництва, впровадження досягнень науково-технічного прогресу, енергозбереження та підвищення ефективності виробництва;

основні показники розвитку галузі (обсяги та ефективність виробництва, розвиток конкуренції, конкурентоспроможність продукції, забезпеченість сировиною та матеріалами, фінансове становище підприємств галузі, розвиток міжгалузевих зв'язків, ефективність системи збуту продукції, обсяги інвестицій); висновки щодо тенденцій та напрямів розвитку відповідної галузі протягом середньострокового періоду.

Прогнози розвитку галузей економіки на середньостроковий період затверджуються в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 14 виключено на підставі Закону № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

Розділ V

ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УЧАСНИКІВ ДЕРЖАВНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ ТА РОЗРОБЛЕННЯ ПРОГРАМ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Стаття 15. Повноваження Верховної Ради України щодо загальнодержавних програм економічного, соціального розвитку

Верховна Рада України відповідно до Конституції України (254к/96-ВР) затверджує загальнодержавні програми економічного, соціального розвитку.

{Стаття 15 в редакції Закону № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

Стаття 16. Повноваження Кабінету Міністрів України щодо державного прогнозування

{Назва статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

Кабінет Міністрів України:

організовує підготовку прогнозів економічного і соціального розвитку України на середньо- та короткостроковий періоди, підготовку прогнозів розвитку окремих галузей економіки на середньостроковий період;

{Абзац другий статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

визначає структуру прогнозних документів економічного і соціального розвитку, строки і порядок їх розроблення, відповідальних виконавців;

{Абзац третій статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

{Абзац четвертий статті 16 виключено на підставі Закону № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

схвалює прогнози економічного і соціального розвитку України на середньо- та короткостроковий періоди, прогнози розвитку окремих галузей економіки на середньостроковий період.

{Абзац п'ятий статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

{Абзац шостий статті 16 виключено на підставі Закону № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

Стаття 17. Повноваження центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сфері економічного і соціального розвитку, та інших центральних органів виконавчої влади щодо державного прогнозування

{Назва статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного і соціального розвитку, як головний виконавець та координатор робіт з прогнозування економічного і соціального розвитку:

{Абзац перший частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законами № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012, № 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012}

разом з іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади, Національним банком України готує прогнози економічного і соціального розвитку України на середньо- та короткостроковий періоди;

{Абзац другий частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

погоджує прогнози розвитку окремих галузей економіки на середньостроковий період;

{Абзац третій частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

розробляє структуру прогнозних документів економічного і соціального розвитку, методичні рекомендації щодо їх підготовки, відповідає за впровадження в практику сучасних технологій прогнозування соціально-економічних процесів;

{Абзац четвертий частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

здійснює організаційно-методичне керівництво та координує підготовку прогнозів економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, областей, районів і міст на середньостроковий період та програм економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, областей, районів і міст на короткостроковий період.

Інші центральні органи виконавчої влади:

беруть участь у розробленні прогнозів економічного і соціального розвитку України на середньо- та короткостроковий періоди;

{Абзац другий частини другої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

відповідно до визначеного Кабінетом Міністрів України переліку розробляють прогнози розвитку окремих галузей економіки.

{Абзац третій частини другої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

Стаття 18. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування щодо державного прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування розробляють прогнози економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, областей, районів і міст на середньостроковий період, програми економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, областей, районів і міст на короткостроковий період та забезпечують контроль за виконанням відповідних показників програм економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, областей, районів і міст на короткостроковий період.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації беруть участь у розробленні проектів прогнозів економічного і соціального розвитку України на середньо- та короткостроковий періоди і загальнодержавних програм економічного, соціального розвитку, інших державних цільових програм, забезпечують виконання завдань, визначених цими програмами, на відповідній території.

{Частина друга статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012}

Стаття 19. Відповідальність посадових осіб за порушення цього Закону

Посадові особи, винні у порушенні цього Закону, притягуються до відповідальності відповідно до законів України.

Розділ VI ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України:

у тримісячний строк затвердити структуру та порядок державного розроблення прогнозних та програмних документів економічного і соціального розвитку із встановленням конкретних строків для районів, областей, Автономної Республіки Крим і загальнодержавного рівня;

визначити перелік галузей економіки, щодо яких розробляються прогнози та програми їх розвитку, та відповідальних виконавців;

у тримісячний строк забезпечити підготовку методичних рекомендацій розроблення прогнозних та програмних документів економічного і соціального розвитку.

Президент України
м. Київ, 23 березня 2000 року
№ 1602-III

Л.КУЧМА

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про публічні закупівлі

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 9, ст.89)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 1078-VIII від 12.04.2016, ВВР, 2016, № 21, ст.407

№ 1356-VIII від 12.05.2016, ВВР, 2016, № 24, ст.488

№ 1670-VIII від 06.10.2016, ВВР, 2016, № 48, ст.808

№ 1761-VIII від 17.11.2016, ВВР, 2017, № 1, ст.3

№ 2002-VIII від 06.04.2017, ВВР, 2017, № 21, ст.245

№ 2019-VIII від 13.04.2017, ВВР, 2017, № 27-28, ст.312}

{Цей Закон вводиться в дію: з 1 квітня 2016 року — для центральних органів виконавчої влади та замовників, що здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання; з 1 серпня 2016 року — для всіх замовників — див. пункт 1 розділу IX цього Закону}

Цей Закон установлює правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади.

Метою цього Закону є забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення основних термінів

1. У цьому Законі нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:

1) авторизований електронний майданчик — авторизована Уповноваженим органом інформаційно-телекомунікаційна система, яка є частиною електронної системи закупівель та забезпечує реєстрацію осіб, автоматичне розміщення, отримання і передання інформації та документів під час проведення процедур закупівель, користування сервісами з автоматичним обміном інформацією, доступ до якого здійснюється за допомогою мережі Інтернет. Порядок авторизації електронних майданчиків визначається Кабінетом Міністрів України;

2) афілійовані підприємства — підрозділи замовника, майно та операції яких зазначені в консолідованому балансі замовника, або суб'єкти господарювання, стосовно яких замовник здійснює контроль або які разом із замовником перебувають під контролем іншого суб'єкта господарювання;

3) веб-портал Уповноваженого органу з питань закупівель (далі — веб-портал Уповноваженого органу) — інформаційно-телекомунікаційна система, до складу якої входять модуль електронного аукціону і база даних, та який є частиною електронної системи закупівель та забезпечує створення, зберігання та оприлюднення всієї інформації про закупівлі, проведення електронного аукціону, автоматичний обмін інформацією і документами та користування сервісами з автоматичним обміном інформацією, доступ до якого здійснюється за допомогою мережі Інтернет. Забезпечення функціонування веб-порталу Уповноваженого органу здійснюється у тому числі за рахунок надання авторизованим електронним майданчикам платного доступу до модуля електронного аукціону та бази даних. Порядок надання доступу та розмір плати встановлюються Кабінетом Міністрів України;

4) діяльність в окремих сферах господарювання — діяльність, що здійснюється в одній або декількох з таких сфер:

забезпечення виробництва, транспортування, постачання та зберігання газу;

забезпечення виробництва, транспортування та постачання теплової енергії;

забезпечення виробництва, передачі, розподілу, купівлі-продажу, постачання електричної енергії, централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління об'єднаною енергетичною системою України;

забезпечення виробництва, транспортування та постачання питної води, забезпечення функціонування централізованого водовідведення;

надання послуг з користування інфраструктурою залізничного транспорту загального користування, забезпечення функціонування міського електричного транспорту та експлуатація його об'єктів для надання послуг з перевезення;

надання послуг автостанцій, портів, аеропортів, послуг з аеронавігаційного обслуговування польотів повітряних суден;

надання послуг поштового зв'язку, геологічне вивчення (у тому числі дослідно-промислова розробка родовищ) нафтогазоносних надр, родовищ вугілля та інших видів твердого палива;

забезпечення функціонування та експлуатація телекомунікаційних мереж фіксованого зв'язку загального користування або надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг;

забезпечення транспортування, зберігання, переробки нафти та нафтопродуктів сирих;

забезпечення функціонування ринку електричної енергії, ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, балансуючого ринку, ринку допоміжних послуг, а також надання послуг адміністратора розрахунків, адміністратора комерційного обліку, оператора ринку, гарантованого покупця відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», надання допоміжних послуг на ринку допоміжних послуг та послуг із забезпечення загальносупільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії»;

{Абзац одинадцятий пункту 4 частини першої статті 1 в редакції Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

розроблення, виготовлення, реалізація, ремонт, модернізація та утилізація озброєння, військової техніки, військової зброї і боєприпасів до неї, організація, координація, а також безпосереднє постачання товарів, виконання робіт та надання послуг на виконання державного оборонного замовлення.

Не вважається діяльністю в окремих сферах господарювання така діяльність:

виробництво та постачання теплової енергії до мереж загального користування, якщо таке виробництво є наслідком іншої виробничої діяльності замовника, крім діяльності, що здійснюється у сферах, визначених у цьому пункті, при цьому постачання теплової енергії здійснюється лише в цілях економної експлуатації виробничих потужностей замовника, а доходи від цієї діяльності не перевищують 20 відсотків середньорічного доходу за попередні три роки, включаючи дохід за поточний рік;

виробництво, передача та постачання електричної енергії до мереж загального користування, якщо таке виробництво, передача та постачання є необхідними для споживання самим замовником для здійснення іншої виробничої діяльності, крім діяльності, що провадиться у сферах, визначених у цьому пункті, а обсяг постачання електричної енергії замовником до мереж загального користування залежить від рівня його власного споживання, за умови, що власне споживання є не меншим ніж 70 відсотків загального обсягу виробленої замовником електроенергії, розрахованого за середньорічними показниками виробництва за попередні три роки, включаючи показники за поточний рік;

виробництво, транспортування та постачання питної води в мережі загального користування, якщо таке виробництво, транспортування та постачання є необхідними для споживання самим замовником для здійснення іншої виробничої діяльності, крім діяльності, що провадиться у сферах, визначених у цьому пункті, а обсяг постачання питної води замовником для загального користування залежить від рівня його власного споживання, за умови, що власне споживання є не меншим ніж 70 відсотків загального обсягу виробленої замовником питної води, розрахованого за середньорічними показниками виробництва за попередні три роки, включаючи показники за поточний рік;

5) договір про закупівлю — договір, що укладається між замовником і учасником за результатами проведення процедури закупівлі та передбачає надання послуг, виконання робіт або набуття права власності на товари;

6) електронна система закупівель — інформаційно-телекомунікаційна система, що забезпечує проведення процедур закупівель, створення, розміщення, оприлюднення та обмін інформацією і документами в електронному вигляді, до складу якої входять веб-портал Уповноваженого органу, авторизовані електронні майданчики, між якими забезпечено автоматичний обмін інформацією та документами;

7) забезпечення виконання договору про закупівлю — надання забезпечення виконання зобов'язань учасника перед замовником за договором про закупівлю;

8) забезпечення тендерної пропозиції — надання забезпечення виконання зобов'язань учасника перед замовником, що виникли у зв'язку з поданням тендерної пропозиції, у вигляді такого забезпечення, як гарантія;

9) замовники — органи державної влади, органи місцевого самоврядування та органи соціального страхування, створені відповідно до закону, а також юридичні особи (підприємства, установи, організації) та їх об'єднання, які забезпечують потреби держави або територіальної громади, якщо така діяльність не здійснюється на промисловій чи комерційній основі, за наявності однієї з таких ознак:

юридична особа є розпорядником, одержувачем бюджетних коштів;
органи державної влади чи органи місцевого самоврядування або інші замовники володіють більшістю голосів у вищому органі управління юридичної особи;
у статутному капіталі юридичної особи державна або комунальна частка акцій (часток, паїв) перевищує 50 відсотків.

До замовників також належать юридичні особи та/або суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання та відповідають хоча б одній з таких ознак:

органам державної влади, органам влади Автономної Республіки Крим, органам місцевого самоврядування належить частка у статутному капіталі суб'єкта господарювання в розмірі більше ніж 50 відсотків або такі органи володіють більшістю голосів у вищому органі суб'єкта господарювання чи правом призначати більше половини складу виконавчого органу або наглядової ради суб'єкта господарювання;

наявність спеціальних або ексклюзивних прав;

10) інформаційний ресурс Уповноваженого органу — сайт, наповнення якого здійснює Уповноважений орган та на якому надаються безоплатні консультації з питань закупівель, доступ до якого здійснюється через мережу Інтернет;

11) моніторинг закупівель — аналіз дотримання замовником законодавства у сфері публічних закупівель на всіх стадіях процедури закупівлі шляхом систематичного спостереження та аналізу інформації за допомогою електронної системи закупівель;

12) найбільш економічно вигідна пропозиція — пропозиція, що визнана найкращою за результатами оцінки тендерних пропозицій відповідно до статті 28 цього Закону;

13) оголошення про проведення процедури закупівлі — оголошення про проведення відкритих торгів, оголошення про проведення конкурентного діалогу;

14) орган оскарження — Антимонопольний комітет України;

15) переможець процедури закупівлі — учасник, тендерна пропозиція якого відповідає всім критеріям та умовам, що визначені у тендерній документації, і визнана найбільш економічно вигідною, та якому замовник повідомив про намір укласти договір, або учасник, якому замовник повідомив про намір укласти договір за результатами застосування переговорної процедури закупівлі;

16) пов'язана особа — особа, яка відповідає будь-якій з таких ознак:

юридична особа, яка здійснює контроль над учасником процедури закупівлі або контролюється таким учасником процедури закупівлі, або перебуває під спільним контролем з таким учасником процедури закупівлі;

фізична особа або члени її сім'ї, які здійснюють контроль над учасником процедури закупівлі;

службова (посадова) особа учасника процедури закупівлі, уповноважена здійснювати від імені учасника процедури закупівлі юридичні дії, спрямовані на встановлення, зміну або зупинення цивільно-правових відносин, та члени сім'ї такої службової (посадової) особи;

фізичні особи — члени тендерного комітету, керівник замовника та/або члени їхніх сімей, які здійснюють контроль над учасниками процедури закупівлі або уповноважені здійснювати від імені учасника процедури закупівлі юридичні дії, спрямовані на встановлення, зміну або зупинення цивільно-правових відносин.

Під здійсненням контролю розуміється можливість здійснення вирішального впливу або вирішальний вплив на господарську діяльність учасника процедури закупівлі безпосередньо або через більшу кількість пов'язаних фізичних чи юридичних осіб, що здійснюється, зокрема, шляхом реалізації права володіння або користування всіма активами чи їх значною часткою, права вирішального впливу на формування складу, результати голосування, а також вчинення правочинів, що надають можливість визначати умови господарської діяльності, надавати обов'язкові до виконання вказівки або виконувати функції органу управління учасника процедури закупівлі, або володіння часткою (паєм, пакетом акцій), що становить не менше ніж 25 відсотків статутного капіталу учасника процедури закупівлі.

Для фізичної особи загальна сума володіння часткою у статутному капіталі учасника процедури закупівлі визначається залежно від обсягу корпоративних прав, що сукупно належать такій фізичній особі, членам її сім'ї та юридичним особам, які контролюються такою фізичною особою або членами її сім'ї.

Для цілей цього Закону членами сім'ї вважаються подружжя, діти, батьки, рідні брати і сестри, дідусь, бабуся, онуки, усиновлювачі, усиновлені, а також інші особи, за умови їх постійного проживання разом з пов'язаною особою і ведення з нею спільного господарства;

17) послуги — будь-який предмет закупівлі, крім товарів і робіт, зокрема транспортні послуги, освоєння технологій, наукові дослідження, науково-дослідні або дослідно-конструкторські розробки, медичне та побутове обслуговування, лізинг, найм (оренда), а також фінансові та консультаційні послуги, поточний ремонт;

18) предмет закупівлі — товари, роботи чи послуги, що закупаються замовником у межах єдиної процедури закупівлі, щодо яких учасникам дозволяється подавати тендерні пропозиції або пропозиції на переговорах (у разі застосування переговорної процедури закупівлі). Предмет закупівлі визначається замовником у порядку, встановленому Уповноваженим органом;

19) приведена ціна — ціна, зазначена учасником у тендерній пропозиції та перерахована з урахуванням показників інших критеріїв оцінки за математичною формулою, визначеною замовником у тендерній документації;

20) публічна закупівля (далі — закупівля) — придбання замовником товарів, робіт і послуг у порядку, встановленому цим Законом;

21) рамкова угода — правочин, який укладається одним чи кількома замовниками (централізованими закупівельними організаціями) у порядку, встановленому цим Законом, з одним чи кількома учасниками процедури закупівлі з метою визначення основних умов закупівлі окремих товарів і послуг для укладення відповідних договорів про закупівлю протягом строку дії рамкової угоди;

22) роботи — проектування, будівництво нових, розширення, реконструкція, капітальний ремонт та реставрація існуючих об'єктів і споруд виробничого і невиробничого призначення, роботи з нормування в будівництві, геологорозвідувальні роботи, технічне переоснащення діючих підприємств та супровідні роботам послуги, у тому числі геодезичні роботи, буріння, сейсмічні дослідження, аеро- і супутникова фотозйомка та інші послуги, що включаються до кошторисної вартості робіт, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих робіт;

23) система хмарних обчислень — система, в якій реалізується модель забезпечення доступу на вимогу до спільної сукупності динамічно розподілених налаштовуваних обчислювальних ресурсів (включаючи внутрішньосистемні мережі, сервери, сховища даних, прикладні програми та послуги), що можуть бути оперативно надані і вивільнені, через глобальні мережі передачі даних із мінімальними управлінськими заходами та/або мінімальною взаємодією з надавачем хмарних послуг;

24) спеціалізовані організації, що здійснюють закупівлі, — спеціалізовані фонди, організації та механізми Організації Об'єднаних Націй, Міжнародна асоціація забезпечення медикаментами (International Dispensary Association), Королівська Агенція Великобританії (Crown Agents), Глобальний механізм із забезпечення лікарськими засобами (Global Drug Facility), Партнерство у сфері постачання та управління поставками (Partnership for Supply Chain Management), Агенція НАТО з підтримки та постачання (NATO Support and Procurement Agency), які надають урядам держав та/або центральним органам державної влади послуги з організації та проведення процедур закупівель лікарських засобів, медичних виробів та пов'язаних з цим послуг, а також товарів, робіт та послуг для забезпечення обороноздатності держави на підставі відповідних угод та відповідно до внутрішніх правил і процедур таких організацій;

25) спеціальні або ексклюзивні права — права, надані в межах повноважень органом державної влади або органом місцевого самоврядування на підставі будь-якого нормативно-правового акта та/або акта індивідуальної дії, що обмежують провадження діяльності у сферах, визначених цим Законом, однією чи кількома особами, що істотно впливає на здатність інших осіб провадити діяльність у зазначених сферах. Не вважаються спеціальними або ексклюзивними права, надані за результатами конкурсів (тендерів), інформація про проведення яких попередньо оприлюднювалася, якщо надання цих прав здійснювалося на основі об'єктивних критеріїв;

26) строк дії тендерної пропозиції — установлений замовником у тендерній документації строк, після закінчення якого тендерна пропозиція втрачає чинність;

27) суб'єкт оскарження в органі оскарження (далі — суб'єкт оскарження) — фізична чи юридична особа, яка звернулася до органу оскарження з метою захисту своїх прав та охоронюваних законом інтересів з приводу рішення, дії чи бездіяльності замовника, що суперечать законодавству у сфері публічних закупівель і внаслідок яких порушено право чи законні інтереси такої особи;

28) тендер (торги) — здійснення конкурентного відбору учасників з метою визначення переможця торгів згідно з процедурами, установленими цим Законом (крім переговорної процедури закупівлі);

29) тендерна документація — документація щодо умов проведення публічних закупівель, що розробляється та затверджується замовником і оприлюднюється для вільного доступу на веб-порталі Уповноваженого органу та авторизованих електронних майданчиках. Тендерна документація не є об'єктом авторського права та/або суміжних прав;

30) тендерна пропозиція — пропозиція щодо предмета закупівлі або його частини (лота), яку учасник подає замовнику відповідно до вимог тендерної документації;

31) тендерний комітет — службові (посадові) та інші особи замовника, призначені відповідальними за організацію та проведення процедур закупівлі згідно із цим Законом;

32) товари — продукція, об'єкти будь-якого виду та призначення, у тому числі сировина, вироби,

устаткування, технології, предмети у твердому, рідкому і газоподібному стані, а також послуги, пов'язані з постачанням таких товарів, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих товарів;

33) уповноважена особа (особи) — службова, посадова та інша фізична особа замовника, визначена відповідальною за організацію та проведення процедур закупівлі згідно із цим Законом на підставі власного розпорядчого рішення або трудового договору (контракту);

34) Уповноважений орган — центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері публічних закупівель;

35) учасник процедури закупівлі (далі — учасник) — фізична особа, у тому числі фізична особа — підприємець, юридична особа (резидент або нерезидент), яка подала тендерну пропозицію або взяла участь у переговорах у разі застосування переговорної процедури закупівлі;

36) централізовані закупівельні організації — юридичні особи, що визначаються Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування як замовники, які організовують і проводять процедури закупівель та закупівлі за рамковими угодами в інтересах замовників відповідно до цього Закону. Централізовані закупівельні організації набувають усіх прав та обов'язків замовників, що визначені цим Законом, та несуть відповідальність згідно із законами України. Особливості створення та діяльності централізованих закупівельних організацій встановлюються Кабінетом Міністрів України;

37) частина предмета закупівлі (лот) — визначена замовником частина товарів, робіт чи послуг, на яку в межах єдиної процедури закупівлі учасникам дозволяється подавати тендерні пропозиції або пропозиції на переговорах у разі застосування переговорної процедури закупівлі.

Стаття 2. Сфера застосування Закону

1. Цей Закон застосовується:

до замовників, за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 200 тисяч гривень, а робіт — 1,5 мільйона гривень;

до замовників, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання, за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 1 мільйон гривень, а робіт — 5 мільйонів гривень.

Під час здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг, вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в абзацах другому і третьому цієї частини, замовники повинні дотримуватися принципів здійснення публічних закупівель, установлених цим Законом, та можуть використовувати електронну систему закупівель з метою відбору постачальника товару (товарів), надавача послуги (послуг) та виконавця робіт для укладення договору.

У разі здійснення закупівель товарів, робіт і послуг без використання електронної системи закупівель, за умови, що вартість предмета закупівлі дорівнює або перевищує 50 тисяч гривень та є меншою за вартість, що встановлена в абзацах другому і третьому цієї частини, замовники обов'язково оприлюднюють звіт про укладені договори в системі електронних закупівель відповідно до статті 10 цього Закону.

2. Умови, порядок та процедури закупівель товарів, робіт і послуг можуть встановлюватися або змінюватися виключно цим Законом та/або Законом України «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони», крім випадків, передбачених цим Законом. Зміна положень цього Закону може здійснюватися виключно шляхом внесення змін до цього Закону та/або до Закону України «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони»;

{Частина друга статті 2 в редакції Закону № 1356-VIII від 12.05.2016}

3. Дія цього Закону не поширюється на випадки, якщо предметом закупівлі є:

товари і послуги, пов'язані з розробленням дизайну, виготовленням захищеного паперу, банкнот, монет і державних нагород України, їх зберіганням, транспортуванням та обліком;

товари, роботи і послуги, закупівля яких здійснюється закордонними дипломатичними установами;

товари, роботи і послуги, закупівля яких становить державну таємницю відповідно до Закону України «Про державну таємницю»;

послуги, необхідні для здійснення державних запозичень, обслуговування і погашення державного боргу;

товари, послуги, пов'язані з операціями Національного банку України із забезпечення управління золотовалютними резервами, їх розміщення, купівлі та продажу на вторинному ринку цінних паперів, здійснення валютних інтервенцій шляхом купівлі-продажу валютних цінностей на валютних ринках;

придбання, оренда землі, будівель, іншого нерухомого майна або майнових прав на землю, будівлі, інше нерухоме майно;

послуги міжнародних третейських судів, міжнародних комерційних арбітражів для розгляду та вирішення спорів, у яких бере участь замовник;

послуги фінансових установ, у тому числі міжнародних фінансових організацій, щодо надання кредитів, гарантій, фінансового лізингу та послуги, допоміжні до фінансових послуг;

фінансові послуги, що надаються у зв'язку з емісією, купівлею, продажем, передачею цінних паперів або інших фінансових інструментів;

послуги, закупівля яких здійснюється банками для надання ними банківських послуг та проведення банківських операцій відповідно до законів України «Про банки і банківську діяльність» та «Про Національний банк України»;

послуги, що надаються Національним банком України відповідно до закону;

бланки документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, – паспорти, бланки документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, бланки інших документів, що відповідно до законодавства України потребують використання спеціальних елементів захисту, марки акцизного податку, що виготовляються підприємствами, що належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері організації та контролю за виготовленням бланків цінних паперів, документів суворого звітного, а також товари і послуги, необхідні для їх виготовлення;

{Абзац тринадцятий частини третьої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1670-VIII від 06.10.2016}

послуги з провадження наукової, науково-технічної діяльності, які фінансуються на конкурсній основі в порядку, визначеному статтями 49, 58 і 59 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»;

товари і послуги, необхідні для виконання Фондом гарантування вкладів фізичних осіб покладених на нього функцій та повноважень, визначених Законом України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» щодо виведення неплатоспроможних банків з ринку;

товари і послуги, що підлягають закупівлі відповідно до угод щодо закупівлі, що укладаються центральним органом виконавчої влади України, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, із спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі. Закупівля таких товарів, робіт і послуг здійснюється згідно з правилами і процедурами, установленими відповідними спеціалізованими організаціями, що здійснюють закупівлі, з урахуванням порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України;

товари, роботи і послуги, що підлягають закупівлі відповідно до угод, що укладаються центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері національної безпеки, у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва із спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі. Закупівля таких товарів, робіт і послуг здійснюється згідно з правилами і процедурами, установленими відповідними спеціалізованими організаціями;

послуги за договорами про медичне обслуговування населення, що надаються відповідно до закону.

{Частину третю статті 2 доповнено абзацом вісімнадцятим згідно із Законом № 2002-VIII від 06.04.2017}

4. Дія цього Закону для замовників, які провадять діяльність в окремих сферах господарювання, додатково не поширюється на випадки, якщо предметом закупівлі є:

1) товари, роботи і послуги, що безпосередньо виробляються, виконуються, надаються виключно для забезпечення діяльності в окремих сферах господарювання їх афілійованими підприємствами;

2) паливно-енергетичні ресурси для виробництва електричної, теплової енергії, проведення геологічного вивчення родовищ корисних копалин (у тому числі неопромінених паливних елементів (твелів) для ядерних реакторів);

3) товари, що закуповуються для перепродажу третім особам, за умови, що замовник не займає монопольне (домінуюче) становище на ринку таких товарів та інші суб'єкти господарювання можуть вільно здійснювати їх продаж за тих самих умов, що і замовник;

4) вуглеводнева сировина, нафтопродукти для їх подальшої переробки і реалізації та пов'язаних і необхідних для цього супутніх послуг: з переробки, виробництва, транспортування, фрахтування, страхування, переміщення, вантажних перевезень, зберігання, зливу/наливу, інспекції кількості та якості, митно-брокерських, інформаційно-аналітичних послуг щодо ринкових цін та біржових котирувань, фінансових послуг, послуг бірж, аукціонів, систем електронних торгів;

5) товари, роботи і послуги, якщо ціни (тарифи) на них затверджуються державними колегіальними органами, іншими органами влади відповідно до їх повноважень або визначаються в порядку, встановленому зазначеними органами, у тому числі якщо визначення таких цін здійснюється на аукціонах;

6) товари, роботи і послуги за угодами про розподіл продукції, укладеними згідно із Законом України «Про угоди про розподіл продукції»;

7) товари і послуги на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку, балансуєчому ринку та ринку допоміжних послуг відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії»; *{Пункт 7 частини четвертої статті 2 в редакції Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}*

8) електрична енергія, що купується та продається на ринку електричної енергії гарантованим покупцем, оператором ринку, оператором системи передачі, стороною, відповідальною за баланс балансуєчої групи, відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії»;

{Пункт 8 частини четвертої статті 2 в редакції Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

9) послуги адміністратора розрахунків, адміністратора комерційного обліку, оператора ринку, гарантованого покупця відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії»;

{Пункт 9 частини четвертої статті 2 в редакції Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

10) послуги з вирівнювання умов для конкуренції відповідно до послуги із забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії».

{Пункт 10 частини четвертої статті 2 в редакції Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

5. Особливості здійснення процедур закупівлі, визначених цим Законом, встановлюються окремими законами для таких товарів, робіт і послуг:

неопромінені паливні елементи (твели) для ядерних реакторів;

нафта або нафтопродукти сирі;

послуги поштового зв'язку, поштові марки та марковані конверти;

телекомунікаційні послуги, у тому числі з ретрансляції радіо- та телесигналів (крім послуг мобільного зв'язку та послуг Інтернет-провайдерів);

послуги з підготовки фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів (післядипломна освіта) за державним замовленням;

товари і послуги, закупівля яких здійснюється відповідно до програм Глобального фонду для боротьби із СНІДом, туберкульозом та малярією в Україні, що виконуються відповідно до закону; послуги енергосервісу.

{Абзац дев'ятий частини п'ятої статті 2 виключено на підставі Закону № 1356-VIII від 12.05.2016}

6. Особливості здійснення закупівель, визначених цим Законом, для гарантованого забезпечення потреб оборони (крім товарів, робіт і послуг, що підлягають закупівлі відповідно до угод у порядку, визначеному абзацом сімнадцятим частини третьої цієї статті) Міністерством оборони України та його розвідувальним органом, Міністерством внутрішніх справ України, Службою безпеки України, Національною гвардією України, Національною поліцією України, Державною прикордонною службою України, Службою зовнішньої розвідки України, Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державною спеціальною службою транспорту, Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Управлінням державної охорони України та іншими військовими формуваннями та/або частинами в особливий період, у період проведення антитерористичної операції, у період введення надзвичайного стану встановлюються окремим законом.

{Статтю 2 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1356-VIII від 12.05.2016}

7. Забороняється придбання товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур, визначених цим Законом, та укладання договорів, які передбачають оплату замовником товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур, визначених цим Законом. Замовник не має права ділити предмет закупівлі на частини з метою уникнення проведення процедури відкритих торгів або застосування цього Закону.

Стаття 3. Принципи здійснення закупівель

1. Закупівлі здійснюються за такими принципами:

добросовісна конкуренція серед учасників;

максимальна економія та ефективність;

відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівель;

недискримінація учасників;

об'єктивна та неупереджена оцінка тендерних пропозицій;

запобігання корупційним діям і зловживанням.

Стаття 4. Планування закупівель та інші передумови здійснення процедур закупівель

1. Закупівля здійснюється відповідно до річного плану. Річний план, додаток до річного плану та зміни до них безоплатно оприлюднюються на веб-порталі Уповноваженого органу з питань закупівель протягом п'яти днів з дня їх затвердження.

Стаття 5. Недискримінація учасників

1. Вітчизняні та іноземні учасники всіх форм власності та організаційно-правових форм беруть участь у процедурах закупівель на рівних умовах.

2. Замовники забезпечують вільний доступ усіх учасників до інформації про закупівлю, передбаченої цим Законом.

3. Замовник не може встановлювати дискримінаційні вимоги до учасників.

Стаття 6. Міжнародні зобов'язання України у сфері закупівель

1. Якщо міжнародним договором України, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України, передбачено інший порядок закупівлі, ніж порядок, визначений цим Законом, застосовуються положення міжнародного договору України.

2. Закупівля товарів, робіт і послуг за кошти кредитів, позик, що надані відповідно до міжнародних договорів України Міжнародним банком реконструкції та розвитку, Міжнародною фінансовою корпорацією, Багатостороннім агентством з гарантування інвестицій, Міжнародною асоціацією розвитку, Європейським банком реконструкції та розвитку, Європейським інвестиційним банком, Північним інвестиційним банком, а також іншими міжнародними валютно-кредитними організаціями, здійснюється згідно з правилами і процедурами, встановленими цими організаціями, а в разі невстановлення таких правил і процедур — відповідно до цього Закону.

Закупівля товарів, робіт і послуг на умовах їх співфінансування в рамках проектів, що реалізуються за рахунок кредитів, позик, зазначених в абзаці першому цієї частини, здійснюється згідно з правилами і процедурами, встановленими відповідними організаціями, а в разі невстановлення таких правил і процедур — відповідно до цього Закону.

Розділ II ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ЗАКУПІВЕЛЬ

Стаття 7. Державне регулювання та контроль у сфері закупівель

1. Уповноважений орган здійснює регулювання та реалізує державну політику у сфері закупівель у межах повноважень, визначених цим Законом.

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів:

до здійснення оплати за договором про закупівлю перевіряє наявність договору про закупівлю, річного плану закупівель та звіту про результати проведення процедури закупівлі, які підтверджують проведення процедури закупівлі, за результатами якої укладено договір про закупівлю;

вживає заходів з недопущення здійснення платежів з рахунка замовника згідно з узятим фінансовим зобов'язанням за договором про закупівлю у випадках:

відсутності або невідповідності встановленим законодавством вимогам необхідних документів, передбачених абзацом другим цієї частини;

відміни процедури закупівлі;

набрання законної сили рішенням суду про визнання результатів процедури закупівлі недійсними;

на період призупинення процедури закупівлі;

наявності відповідного рішення органу оскарження відповідно до статті 18 цього Закону.

Перевірка наявності документів, визначених в абзаці другому цієї частини, проводиться підрозділом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, який здійснює обслуговування замовника, шляхом перегляду документів, розміщених в електронній системі закупівель.

Банки під час оплати за договорами про закупівлю перевіряють наявність звіту про результати проведення процедури закупівель та інших документів відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність» шляхом їх перегляду в електронній системі закупівель. У разі їх невідповідності вимогам цього Закону платіжне доручення вважається оформленим неналежним чином.

3. Рахункова палата, Антимонопольний комітет України, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, здійснюють контроль у сфері публічних закупівель у межах своїх повноважень, визначених Конституцією та законами України.

Моніторинг закупівель проводить центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, та його органи на місцях.

Порядок проведення моніторингу визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Органи, уповноважені на здійснення контролю у сфері закупівель, не мають права втручатися в проведення процедур закупівель.

4. Нормативно-правове забезпечення державного регулювання у сфері закупівель здійснює Уповноважений орган.

Стаття 8. Уповноважений орган та орган оскарження

1. Основними функціями Уповноваженого органу є:

1) розроблення і затвердження нормативно-правових актів, необхідних для виконання цього Закону;

- 2) аналіз функціонування системи публічних закупівель;
- 3) підготовка та подання до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Рахункової палати щорічного звіту, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель;
- 4) узагальнення практики здійснення закупівель, у тому числі міжнародної;
- 5) вивчення, узагальнення та поширення світового досвіду з питань закупівель;
- 6) забезпечення функціонування веб-порталу Уповноваженого органу та інформаційного ресурсу Уповноваженого органу;
- 7) наповнення інформаційного ресурсу Уповноваженого органу;
- 8) взаємодія з громадськістю з питань удосконалення системи публічних закупівель;
- 9) організація нарад та семінарів з питань закупівель;
- 10) міжнародне співробітництво у сфері закупівель;
- 11) розроблення та затвердження:
 - примірної тендерної документації;
 - примірного положення про тендерний комітет або уповноважену особу (осіб);
 - порядку визначення предмета закупівлі;
 - порядку розміщення інформації про публічні закупівлі;форм:
 - річного плану закупівель;
 - оголошення про проведення процедури закупівлі (оголошення про проведення відкритих торгів, оголошення про проведення конкурентного діалогу);
 - реєстру отриманих тендерних пропозицій;
 - протоколу розкриття тендерних пропозицій;
 - протоколу розгляду тендерних пропозицій;
 - повідомлення про намір укласти договір;
 - звіту про результати проведення процедури закупівлі;
 - повідомлення про внесення змін до договору;
 - звіту про виконання договору про закупівлю;
 - звіту про укладені договори;
- 12) надання узагальнених відповідей рекомендаційного характеру щодо застосування законодавства у сфері закупівель;
- 13) надання безоплатних консультацій рекомендаційного характеру з питань закупівель на інформаційному ресурсі Уповноваженого органу;
- 14) розроблення примірних навчальних програм з питань організації та здійснення закупівель;
- 15) співробітництво з державними органами та громадськими організаціями щодо запобігання проявам корупції у сфері закупівель;
- 16) інформування громадськості про політику та правила публічних закупівель;
- 17) авторизація електронних майданчиків.

2. Уповноважений орган має право здійснювати дії та вживати заходи, передбачені законодавством, для виконання покладених на нього функцій.

3. Антимонопольний комітет України як орган оскарження з метою неупередженого та ефективного захисту прав та законних інтересів осіб, пов'язаних з участю у процедурах закупівлі, утворює постійно діючу адміністративну колегію (колегії) з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель. Рішення постійно діючої адміністративної колегії (колегій) приймаються від імені Антимонопольного комітету України.

Постійно діюча адміністративна колегія (колегії) Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель діє у складі трьох державних уповноважених Антимонопольного комітету України. Голова постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України повинен мати вищу освіту.

Член постійно діючої адміністративної колегії (колегій), який є пов'язаною особою із суб'єктом оскарження або замовником, не може брати участі в розгляді та прийнятті рішень щодо такої скарги і повинен бути замінений на час розгляду і прийняття рішення щодо такої скарги іншим державним уповноваженим Антимонопольного комітету України, що визначається Головою Антимонопольного комітету України.

Порядок діяльності постійно діючої адміністративної колегії (колегій) встановлюється відповідно до Закону України «Про Антимонопольний комітет України», якщо інше не встановлено цим Законом.

Стаття 9. Громадський контроль у сфері публічних закупівель

1. Громадський контроль забезпечується через вільний доступ до всієї інформації щодо публічних закупівель, яка підлягає оприлюдненню відповідно до цього Закону, до аналізу та моніторингу інформації, розміщеної в електронній системі закупівель, а також шляхом інформування через

електронну систему закупівель або письмово органів, уповноважених на здійснення контролю, про виявлені порушення законодавства у сфері публічних закупівель та недоліки роботи електронної системи закупівель.

2. Замовники і учасники процедур закупівель та Уповноважений орган повинні сприяти залученню громадськості до здійснення контролю у сфері закупівель відповідно до законів України «Про громадські об'єднання», «Про звернення громадян» і «Про інформацію».

3. Громадяни і громадські організації та їх спілки не мають права втручатися у процедуру закупівлі.

Розділ III

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАКУПІВЛІ

Стаття 10. Оприлюднення інформації про закупівлю

1. Замовник самостійно та безоплатно через авторизовані електронні майданчики оприлюднює на веб-порталі Уповноваженого органу в порядку, встановленому Уповноваженим органом та цим Законом, інформацію про закупівлю, а саме:

оголошення про проведення процедури закупівлі та тендерну документацію — не пізніше ніж за 15 днів до дня розкриття тендерних пропозицій, якщо вартість закупівлі не перевищує межі, встановлені у частині четвертій цієї статті, та не пізніше 30 днів у разі перевищення таких меж;

зміни до тендерної документації та роз'яснення до неї (у разі наявності) — протягом одного дня з дня прийняття рішення про їх внесення або надання роз'яснень;

оголошення з відомостями про укладену рамкову угоду (у разі здійснення закупівлі за рамковими угодами) — не пізніше ніж через сім днів з дня укладення рамкової угоди;

протокол розгляду тендерних пропозицій — протягом одного дня з дня його затвердження;

повідомлення про намір укласти договір про закупівлю — протягом одного дня з дня прийняття рішення про визначення переможця процедури закупівлі;

інформацію про відхилення тендерної пропозиції учасника — протягом одного дня з дня прийняття рішення про відхилення;

договір про закупівлю — протягом двох днів з дня його укладення;

повідомлення про внесення змін до договору — протягом трьох днів з дня внесення змін;

звіт про виконання договору — протягом трьох днів з дня закінчення строку дії договору, виконання договору або його розірвання;

звіт про укладені договори — протягом одного дня з дня укладення договору.

Відповідальність за повноту та достовірність інформації, що оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу, несуть голова та секретар тендерного комітету замовника або уповноважена особа (особи).

2. Інформація, зазначена у частині першій цієї статті, може додатково оприлюднюватися замовником в інших засобах масової інформації, на веб-сайтах замовника (у разі наявності) або веб-сайтах відповідних органів влади, органів місцевого самоврядування.

3. Тендерні процедури закупівлі не можуть проводитися до/без оприлюднення оголошення про проведення процедури закупівлі на веб-порталі Уповноваженого органу згідно із частиною першою цієї статті.

4. Оголошення про проведення процедури закупівлі у строки, встановлені у частині першій цієї статті, обов'язково додатково оприлюднюються на веб-порталі Уповноваженого органу англійською мовою, якщо очікувана вартість закупівлі перевищує суму, еквівалентну:

для товарів і послуг — 133 тисячам євро;

для робіт — 5150 тисячам євро.

Курс євро визначається згідно з офіційним курсом Національного банку України, встановленим на день надання для оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу оголошення про проведення процедури закупівлі.

5. Доступ до інформації, оприлюдненої на веб-порталі Уповноваженого органу, є безоплатним та вільним. Інформація про закупівлю, визначена цим Законом, розміщується на веб-порталі Уповноваженого органу безоплатно через авторизовані електронні майданчики.

Уповноважений орган забезпечує оприлюднення інформації про закупівлі, зазначеної у частині першій цієї статті, відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації», у тому числі у формі відкритих даних.

Веб-портал Уповноваженого органу повинен відповідати встановленим законодавством вимогам щодо захисту інформації.

Стаття 11. Тендерний комітет та уповноважені особи замовника

1. Для організації та проведення процедур закупівель замовник утворює тендерний комітет (комітети) або визначає уповноважену особу (осіб).

Тендерний комітет діє на засадах колегіальності та неупередженості.

Членство в тендерному комітеті або визначення уповноваженої особи (осіб) не повинно створювати конфлікт між інтересами замовника та учасника чи між інтересами учасників процедури закупівлі, наявність якого може вплинути на об'єктивність і неупередженість прийняття рішень щодо вибору переможця процедури закупівлі. Уповноважена особа (особи) під час організації та проведення процедур закупівель повинна забезпечити об'єктивність та неупередженість під час процесу організації та проведення процедур закупівлі в інтересах замовника.

2. Склад тендерного комітету та положення про тендерний комітет затверджуються рішенням замовника. Уповноважена особа (особи) здійснює свою діяльність на підставі укладеного з замовником трудового договору (контракту) або розпорядчого рішення замовника. Уповноважена особа повинна мати вищу освіту.

Не можуть входити до складу тендерного комітету та/або визначатися уповноваженими особами посадові особи та представники учасників, члени їхніх сімей, а також народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим та депутати міської, районної у місті, районної, обласної ради.

До складу тендерного комітету входять не менше п'яти осіб. У разі якщо кількість службових (посадових) осіб у штатній чисельності працівників замовника є меншою, ніж п'ять осіб, до складу тендерного комітету мають входити всі службові (посадові) особи замовника. Керівництво роботою тендерного комітету здійснює його голова. Голова тендерного комітету призначається замовником, організовує роботу комітету та несе персональну відповідальність за виконання покладених на комітет функцій. У разі визначення замовником уповноваженої особи (осіб) організація роботи здійснюється нею (ними) самостійно згідно з умовами трудового договору (контракту) або положення.

Голова, секретар та інші члени тендерного комітету, уповноважені особи можуть пройти навчання з питань організації та здійснення закупівель.

3. Тендерний комітет або уповноважена особа (особи):

планує закупівлі, складає та затверджує річний план закупівель;

здійснює вибір процедури закупівлі;

проводить процедури закупівель;

забезпечує рівні умови для всіх учасників, об'єктивний та чесний вибір переможця;

забезпечує складання, затвердження та зберігання відповідних документів з питань публічних закупівель, визначених цим Законом;

забезпечує оприлюднення інформації та звіту щодо публічних закупівель відповідно до Закону;

здійснює інші дії, передбачені цим Законом.

4. Рішення тендерного комітету або уповноваженої особи оформлюється протоколом. У рішенні відображаються результати поіменного голосування членів комітету, присутніх на засіданні тендерного комітету, з кожного питання. Протокол підписується всіма членами комітету, присутніми на його засіданні, або всіма уповноваженими особами. У разі відмови члена тендерного комітету або однієї з уповноважених осіб підписати протокол про це зазначається у протоколі з обґрунтуванням причин відмови.

5. Примірне положення про тендерний комітет та уповноважену особу (осіб) затверджується Уповноваженим органом.

Стаття 12. Процедури закупівлі

1. Закупівля може здійснюватися шляхом застосування однієї з таких процедур:

відкриті торги;

конкурентний діалог;

переговорна процедура закупівлі.

2. Замовник здійснює процедури закупівлі, передбачені частиною першою цієї статті, шляхом використання електронної системи закупівель.

3. Електронна система закупівель повинна бути загальнодоступною та гарантувати недискримінацію, рівні права під час реєстрації всім заінтересованим особам та рівний доступ до інформації всім особам, обмін і збереження інформації та документів має відбуватися з гарантуванням непорушності даних про учасників і їхніх пропозицій під час проведення процедури закупівлі та їх конфіденційність до моменту розкриття тендерних пропозицій.

Електронна система закупівель під час отримання тендерних пропозицій повинна забезпечувати фіксацію дати та точного часу отримання тендерних пропозицій та неможливість доступу будь-яких осіб до отриманих тендерних пропозицій (їх частин) до моменту настання дати і часу кінцевого строку подання та розкриття таких пропозицій, зазначених в оголошенні про проведення процедури закупівлі.

Під час використання електронної системи закупівель з метою подання тендерних пропозицій

і здійснення їх оцінки документи та дані створюються та подаються з урахуванням вимог Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг».

Електронна система закупівель повинна забезпечити збереження та належний захист усієї інформації щодо проведення процедур закупівель, можливість доступу до цієї інформації замовників, учасників, контролюючих органів, органу оскарження, уповноваженого органу та інших осіб відповідно до положень цього Закону і відповідати вимогам щодо наявності:

- 1) можливості здійснювати обмін інформацією з використанням Інтернету;
- 2) загальнодоступних засобів телекомунікації, що не обмежують участі у процедурах закупівель;
- 3) системи електронного обміну документами з використанням методів ідентифікації, вимоги до яких визначаються Кабінетом Міністрів України;

- 4) можливості здійснювати ідентифікацію учасників і точно визначати час і дату отримання тендерних пропозицій (їх частин) за умови відсутності доступу до таких даних з боку будь-яких осіб до встановленого кінцевого строку подання та часу і дати розкриття їх пропозицій;

- 5) системи збереження даних, що здійснює зберігання протягом не менш як 10 років усіх документів, що надійшли від замовників, учасників, органу оскарження та були створені під час оцінки тендерних пропозицій, та забезпечує автоматичне резервування і відновлення даних;

- 6) забезпечення безперервності процесу закупівель.

Належним захистом інформації в системі електронних закупівель вважається захист у системі хмарних обчислень, що підтверджується наявністю дійсного сертифіката, який встановлює відповідність системи менеджменту інформаційною безпекою, що застосовується при обробці інформації в системі хмарних обчислень, вимогам стандарту ISO/IEC 27001 або ДСТУ ISO/IEC 27001, або інших стандартів, якими їх замінено, виданого вітчизняним чи іноземним органом чи організацією з оцінки відповідності, акредитованим національним органом України з акредитації або іноземним органом з акредитації, який є стороною багатосторонньої угоди про визнання Міжнародного форуму з акредитації та/або Європейської кооперації з акредитації, відповідно до стандарту ISO/IEC 17021, або ДСТУ ISO/IEC 17021, або інших стандартів, якими їх замінено.

Доступ до інформації в електронній системі закупівель та її передача здійснюються через мережу Інтернет із використанням криптографічного захисту із застосуванням протоколу TLS версії не нижче 1.2.

У разі розкриття та оцінки пропозицій учасників електронна система повинна забезпечувати введення/виведення даних, приймання команд та відображення результатів їх виконання в інтерактивному режимі реального часу.

Під час проведення електронного аукціону авторизовані електронні майданчики повинні забезпечити рівний і вільний доступ до нього всім учасникам та можливість здійснювати перегляд проходження електронного аукціону в інтерактивному режимі реального часу всім заінтересованим особам.

Додаткові вимоги щодо функціонування електронної системи закупівель, надання сервісів установлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 13. Закупівля за рамковими угодами

1. Закупівля за рамковими угодами здійснюється в порядку, передбаченому для проведення процедури відкритих торгів, з урахуванням вимог цієї статті, а рамкові угоди укладаються відповідно до вимог цієї статті.

2. Особливості укладення і виконання рамкових угод визначаються Уповноваженим органом.

3. В оголошенні про проведення закупівлі за рамковою угодою обов'язково зазначаються:

- 1) строк, на який укладається угода, що не може перевищувати чотирьох років;
- 2) кількість учасників, з якими буде укладено угоду, крім випадків укладення рамкової угоди;
- 3) найменування і місцезнаходження замовника (замовників), які здійснюватимуть закупівлю за угодою.

4. Рамкова угода укладається з кількома учасниками за умови, що участь у ній беруть не менше трьох учасників.

У разі надходження пропозицій у кількості меншій, ніж заявлена кількість учасників, або відхилення отриманих тендерних пропозицій на підставах, установлених цим Законом, замовник має право укласти рамкову угоду з тими учасниками, пропозиції яких не відхилені, але не менше ніж з трьома.

5. Замовник має право укласти договір про закупівлю відповідних товарів і послуг виключно з тими учасниками, з якими укладено рамкову угоду.

6. Рамкові угоди виконуються з дотриманням таких вимог:

- 1) у разі укладення рамкової угоди з одним учасником усі істотні умови договору про закупівлю визначаються в рамковій угоді, а такий договір вважається укладеним після подання замовником учаснику пропозиції виконати зазначені умови та отримання письмової згоди учасника;

2) у разі укладення рамкової угоди з кількома учасниками:

якщо всі істотні умови договору про закупівлю визначені в рамковій угоді, замовник має право укласти такий договір з дотриманням зазначених у рамковій угоді умов відбору серед учасників, з якими укладено відповідну рамкову угоду;

якщо не всі істотні умови договору про закупівлю визначені в рамковій угоді, такий договір укладається замовником з переможцем процедури конкурентного відбору, що проводиться замовником серед учасників, з якими укладено відповідну рамкову угоду.

З метою визначення переможця конкурентного відбору замовник надсилає запрошення всім учасникам, з якими укладено рамкову угоду, подати пропозиції щодо укладення договору про закупівлю. Замовник повинен установити строк, достатній для підготовки учасниками пропозицій.

Оцінка пропозицій та визначення переможця (переможців) проводяться за критеріями, установленними в рамковій угоді, з урахуванням специфічних вимог до предмета закупівлі, установлення яких допускається згідно з угодою. Такі специфічні вимоги зазначаються в запрошенні учасникам подати пропозиції. Запрошення учасникам та їх пропозиції не можуть передбачати істотну зміну умов договорів закупівлі та характеристик відповідного предмета закупівлі, визначених рамковою угодою.

Відбір і конкурентний відбір проводяться замовником із застосуванням електронного аукціону відповідно до статті 29 цього Закону.

7. Один замовник може бути стороною однієї або кількох рамкових угод. Замовник протягом семи днів з дня укладення рамкової угоди надає для оприлюднення відповідно до статті 10 цього Закону оголошення з відомостями про укладену рамкову угоду.

Стаття 14. Подання інформації під час проведення процедури закупівлі

1. Подання інформації під час проведення процедури закупівлі здійснюється в електронному вигляді через електронну систему закупівель.

2. Уся інформація, що подається під час проведення процедур закупівлі, може оброблятися в системі хмарних обчислень за умови підтвердження належного рівня захисту інформації в такій системі згідно з вимогами абзацу одинадцятого частини третьої статті 12 цього Закону.

Стаття 15. Мова, що застосовується під час проведення процедур закупівель

1. Під час проведення процедур закупівель усі документи, що готуються замовником, викладаються українською мовою, а також за рішенням замовника одночасно всі документи можуть мати автентичний переклад на іншу мову. Визначальним є текст, викладений українською мовою.

Стаття 16. Кваліфікаційні критерії

1. Замовник вимагає від учасників подання ними документально підтвердженої інформації про їх відповідність кваліфікаційним критеріям.

2. Замовник установлює один або декілька з таких кваліфікаційних критеріїв:

наявність обладнання та матеріально-технічної бази;

наявність працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід;

наявність документально підтвердженого досвіду виконання аналогічного договору.

3. Визначені замовником згідно з цією статтею кваліфікаційні критерії та перелік документів, що підтверджують інформацію учасників про відповідність їх таким критеріям, зазначаються в тендерній документації та вимагаються під час проведення переговорів з учасником (у разі застосування переговорної процедури закупівлі).

Замовник не встановлює кваліфікаційні критерії та не визначає перелік документів, що підтверджують подану учасниками інформацію про відповідність їх таким критеріям, у разі закупівлі нафти, нафтопродуктів сирих, електричної енергії, послуг з її передачі та розподілу, централізованого постачання теплової енергії, централізованого постачання гарячої води, послуг з централізованого опалення, послуг поштового зв'язку, поштових марок і маркованих конвертів, телекомунікаційних послуг, у тому числі з трансляції радіо- та телесигналів, послуг з централізованого водопостачання та/або водовідведення, послуг з перевезення залізничним транспортом загального користування.

4. Документи, що не передбачені законодавством для учасників — юридичних, фізичних осіб, у тому числі фізичних осіб — підприємців, не подаються ними у складі тендерної пропозиції та не вимагаються під час проведення переговорів з учасником (у разі застосування переговорної процедури закупівлі).

Відсутність документів, що не передбачені законодавством для учасників — юридичних, фізичних осіб, у тому числі фізичних осіб — підприємців, у складі тендерної пропозиції не може бути підставою для її відхилення замовником.

Стаття 17. Відмова в участі у процедурі закупівлі

1. Замовник приймає рішення про відмову учаснику в участі у процедурі закупівлі та зобов'язаний відхилити тендерну пропозицію учасника в разі, якщо:

1) він має незаперечні докази того, що учасник пропонує, дає або погоджується дати прямо

чи опосередковано будь-якій посадовій особі замовника, іншого державного органу винагороду в будь-якій формі (пропозиція щодо найму на роботу, цінна річ, послуга тощо) з метою вплинути на прийняття рішення щодо визначення переможця процедури закупівлі або застосування замовником певної процедури закупівлі;

2) відомості про юридичну особу, яка є учасником, внесено до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення;

3) службову (посадову) особу учасника, яку уповноважено учасником представляти його інтереси під час проведення процедури закупівлі, фізичну особу, яка є учасником, було притягнуто згідно із законом до відповідальності за вчинення у сфері закупівель корупційного правопорушення;

4) суб'єкт господарювання (учасник) протягом останніх трьох років притягувався до відповідальності за порушення, передбачене пунктом 4 частини другої статті 6, пунктом 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, що стосуються спотворення результатів торгів (тендерів);

5) фізична особа, яка є учасником, була засуджена за злочин, учинений з корисливих мотивів, судимість з якої не знято або не погашено у встановленому законом порядку;

6) службова (посадова) особа учасника, яка підписала тендерну пропозицію, була засуджена за злочин, вчинений з корисливих мотивів, судимість з якої не знято або не погашено у встановленому законом порядку;

7) тендерна пропозиція подана учасником процедури закупівлі, який є пов'язаною особою з іншими учасниками процедури закупівлі та/або з членом (членами) тендерного комітету, уповноваженою особою (особами) замовника;

8) учасник визнаний у встановленому законом порядку банкрутом та стосовно нього відкрита ліквідаційна процедура;

9) у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань відсутня інформація, передбачена пунктом 9 частини другої статті 9 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань»;

10) юридична особа, яка є учасником, не має антикорупційної програми чи уповноваженого з реалізації антикорупційної програми, якщо вартість закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) або робіт дорівнює чи перевищує 20 мільйонів гривень.

2. Замовник може прийняти рішення про відмову учаснику в участі у процедурі закупівлі та може відхилити тендерну пропозицію учасника у разі, якщо учасник має заборгованість із сплати податків і зборів (обов'язкових платежів).

3. Замовник у тендерній документації зазначає, що інформація про відсутність підстав, визначених у частинах першій і другій цієї статті, надається в довільній формі. Спосіб документального підтвердження згідно із законодавством відсутності підстав, передбачених пунктами 2, 3, 5, 6 і 8 частини першої та частиною другою цієї статті, визначається замовником для надання таких документів лише переможцем процедури закупівлі. Замовник не вимагає документального підтвердження інформації, що міститься у відкритих єдиних державних реєстрах, доступ до яких є вільним.

Переможець торгів у строк, що не перевищує п'яти днів з дати оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про намір укласти договір, повинен надати замовнику документи, що підтверджують відсутність підстав, визначених пунктами 2, 3, 5, 6 і 8 частини першої цієї статті.

Замовник не вимагає від учасників документів, що підтверджують відсутність підстав, визначених пунктами 1 і 7 частини першої цієї статті.

Уповноважений орган щороку до 20 січня та додатково в разі потреби оприлюднює інформацію про перелік відкритих єдиних державних реєстрів, доступ до яких є вільним, на веб-порталі Уповноваженого органу.

Стаття 18. Порядок оскарження процедур закупівлі

1. Скарга до органу оскарження подається суб'єктом оскарження у формі електронного документа через електронну систему закупівель. Після розміщення скарги суб'єктом оскарження в електронній системі закупівель скарга автоматично вноситься до реєстру скарг і формується її реєстраційна картка. Скарга разом з реєстраційною картою в день розміщення суб'єктом оскарження автоматично оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу.

Реєстраційна картка скарги повинна містити таку інформацію:

дата та час подання скарги суб'єктом оскарження в електронній системі закупівель;

номер скарги, присвоєний в електронній системі закупівель під час її подання;

номер оголошення про проведення процедури закупівлі, що оприлюднене на веб-порталі Уповноваженого органу.

Скарга повинна містити таку інформацію:

найменування замовника рішення, дії або бездіяльність якого оскаржуються;
ім'я (найменування), місце проживання (місцезнаходження) суб'єкта оскарження;
підстави подання скарги, посилання на порушення процедури закупівлі або прийняті рішення, дії або бездіяльність замовника, фактичні обставини, що це можуть підтверджувати;
обґрунтування наявності порушених прав та охоронюваних законом інтересів з приводу рішення, дії чи бездіяльності замовника, що суперечать законодавству у сфері публічних закупівель і внаслідок яких порушено право чи законні інтереси такої особи;
вимоги суб'єкта оскарження та їх обґрунтування.

До скарги додаються документи та матеріали в електронній формі (у тому числі у вигляді pdf формату файла), що підтверджують порушення процедури закупівлі або неправомірність рішень, дій або бездіяльності замовника, та документ про здійснення оплати за подання скарги до органу оскарження.

Відразу після внесення до реєстру скарг скарга з супровідними документами та її реєстраційна картка автоматично надсилаються органу оскарження та замовнику.

За подання скарги до органу оскарження справляється плата. Розмір плати визначається Кабінетом Міністрів України.

2. Скарги, що стосуються тендерної документації та/або прийнятих рішень, дії чи бездіяльності замовника, що відбулися до закінчення строку, встановленого для подання тендерних пропозицій, можуть подаватися до органу оскарження з моменту оприлюднення оголошення про проведення торгів, але не пізніше ніж за чотири дні до дати, встановленої для подання тендерних пропозицій.

Скарги, що стосуються прийнятих рішень, дії чи бездіяльності замовника, які відбулися після оцінки пропозицій учасників, подаються протягом 10 днів з дня оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про намір укласти договір, але до дня укладення договору про закупівлю.

Скарги, що стосуються прийнятих рішень, дій чи бездіяльності замовника, які відбулися після розгляду тендерних пропозицій на відповідність технічним вимогам, визначеним у тендерній документації, та визначення відповідності учасників кваліфікаційним критеріям, подаються протягом п'яти днів з дня оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу протоколу розгляду тендерних пропозицій.

Якщо до тендерної документації замовником вносилися зміни після закінчення строку, встановленого для подання тендерних пропозицій в оголошенні про їх проведення, не підлягають оскарженню положення тендерної документації, до яких зміни не вносилися.

Якщо до органу оскарження було подано скаргу (скарги) щодо оскарження положень тендерної документації, за результатами якої (яких) органом оскарження було прийнято одне чи кілька рішень по суті, після закінчення строку, встановленого для подання тендерних пропозицій в оголошенні про їх проведення, не підлягають оскарженню ті положення тендерної документації, щодо яких скаргу (скарги) до закінчення цього строку суб'єктами не було подано.

Після закінчення строку, встановленого для подання тендерних пропозицій в оголошенні про їх проведення, скарги можуть подаватися лише щодо змін до тендерної документації, внесених замовником.

У разі порушення строків, визначених в абзацах першому – третьому цієї частини, скарги автоматично не приймаються системою електронних закупівель.

Скарги щодо укладених договорів про закупівлю розглядаються в судовому порядку.

3. Орган оскарження у строк, що не перевищує трьох робочих днів з дня внесення скарги до реєстру скарг, повинен розмістити в системі електронних закупівель рішення про прийняття скарги до розгляду із зазначенням дати, часу і місця розгляду скарги або обґрунтоване рішення про залишення скарги без розгляду, або рішення про припинення розгляду скарги. Система електронних закупівель автоматично оприлюднює прийняті органом оскарження рішення на веб-порталі Уповноваженого органу та розсилає повідомлення суб'єкту оскарження та замовнику.

4. Орган оскарження залишає скаргу без розгляду в разі, якщо:

суб'єкт оскарження подає скаргу щодо того самого порушення, у тій самій процедурі закупівлі та з тих самих підстав, що вже були предметом розгляду органу оскарження і щодо яких органом оскарження було прийнято відповідне рішення;

скарга не відповідає вимогам частини першої або другої цієї статті;

суб'єктом оскарження не внесено плату, передбачену частиною першою цієї статті;

замовником відповідно до цього Закону усунуто порушення, зазначені в скарзі.

5. Орган оскарження приймає рішення про припинення розгляду скарги в разі, якщо:

обставини, зазначені в абзацах другому – п'ятому частини четвертої цієї статті, установлені органом оскарження після прийняття скарги до розгляду;

скаргу відкликано суб'єктом оскарження;

замовником прийнято рішення про відміну торгів чи визнання їх такими, що не відбулися, відміну переговорної процедури, крім випадку оскарження будь-якого з цих рішень.

6. Датою початку розгляду скарги є дата оприлюднення реєстраційної картки скарги в електронній системі закупівель.

Строк розгляду скарги органом оскарження становить 15 робочих днів з дати початку розгляду скарги.

Суб'єкт оскарження, замовник мають право взяти участь у розгляді скарги, у тому числі шляхом застосування телекомунікаційних систем в інтерактивному режимі реального часу. Розгляд скарги є відкритим, усі бажаючі можуть бути присутніми на розгляді. Особи, присутні на розгляді, можуть використовувати засоби фото-, відео- та звукозапису. Рішення, прийняте органом оскарження, проголошується прилюдно.

7. У разі прийняття скарги до розгляду електронна система закупівель автоматично призупиняє початок електронного аукціону та не оприлюднює договір про закупівлю і звіт про результати проведення процедури закупівлі.

Замовнику забороняється вчиняти будь-які дії та приймати будь-які рішення щодо закупівлі, у тому числі укладення договору про закупівлю, крім дій, спрямованих на усунення порушень, зазначених у скарзі.

У разі усунення замовником порушень, зазначених у скарзі, замовник протягом одного робочого дня з моменту усунення порушення повинен повідомити про це орган оскарження та розмістити в електронній системі підтвердження.

У будь-якому разі укладення договору про закупівлю під час оскарження забороняється.

8. Розгляд скарги зупиняє перебіг строків, установлених частиною другою статті 32, абзацом восьмим частини третьої статті 35 цього Закону.

Перебіг цих строків продовжується з дня, наступного за днем прийняття рішення органом оскарження за результатами розгляду скарги, рішення про припинення розгляду скарги або рішення про залишення скарги без розгляду.

Після прийняття рішення органом оскарження за результатами розгляду скарги про відмову в задоволенні скарги рішення про припинення розгляду скарги або рішення про залишення скарги без розгляду електронна система закупівель автоматично, не раніше ніж через два дні з дня розміщення такого рішення в електронній системі закупівель, визначає дату та час проведення електронного аукціону та розсилає повідомлення усім особам, які подали тендерні пропозиції.

9. За результатами розгляду скарги орган оскарження має право:

прийняти рішення про встановлення або відсутність порушень процедури закупівлі (у тому числі порушення порядку оприлюднення або неоприлюднення інформації про закупівлі, передбаченої цим Законом) та про заходи, що повинні вживатися для їх усунення, зокрема зобов'язати замовника повністю або частково скасувати свої рішення, надати необхідні документи, роз'яснення, усунути будь-які дискримінаційні умови (у тому числі ті, що зазначені в технічній специфікації, яка є складовою частиною тендерної документації), привести тендерну документацію у відповідність із вимогами законодавства, або за неможливості виправити допущені порушення відмінити процедуру закупівлі.

10. Орган оскарження розглядає скаргу та приймає рішення на її підставі в межах одержаної за скаргою інформації та інформації, розміщеної в електронній системі закупівель. Рішення за результатами розгляду скарг приймаються органом оскарження виключно на його засіданнях.

Орган оскарження має право залучати для отримання консультацій та експертних висновків представників державних органів (за погодженням з керівниками державних органів), експертів і спеціалістів, які не можуть бути пов'язаними особами та володіють спеціальними знаннями, необхідними для професійного та неупередженого розгляду скарги. Суб'єкт оскарження та замовник можуть надавати висновки експертів і спеціалістів, які володіють спеціальними знаннями. Висновки таких представників державних органів, експертів та спеціалістів оприлюднюються в електронній системі закупівель та долучаються до матеріалів справи про розгляд скарги.

11. Орган оскарження за результатами розгляду скарги приймає обґрунтоване рішення, у якому зазначаються:

висновок органу оскарження про наявність або відсутність порушення процедури закупівлі;

висновок органу оскарження про задоволення скарги повністю чи частково або відмову в її задоволенні;

підстави та обґрунтування прийняття рішення;

у разі якщо скаргу задоволено повністю або частково — зобов'язання усунення замовником порушення процедури закупівлі та/або відновлення процедури закупівлі з моменту попереднього законного рішення чи правомірної дії замовника.

Рішення органу оскарження містить таку інформацію:

найменування органу оскарження;
короткий зміст скарги;
мотивувальну частину рішення;
резолютивну частину рішення;
строк оскарження рішення.

Протягом одного робочого дня після прийняття рішення за результатами розгляду скарги орган оскарження в електронній системі закупівель надає інформацію про резолютивну частину рішення та протягом трьох робочих днів з дня його прийняття розміщує рішення в електронній системі закупівель. Рішення за результатами розгляду скарги відразу після розміщення в електронній системі автоматично оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу і надсилається суб'єкту оскарження та замовнику.

12. Рішення органу оскарження набирають чинності з дня їх прийняття та є обов'язковими для виконання замовниками, особами, яких вони стосуються.

Рішення органу оскарження може бути оскаржене суб'єктом оскарження, замовником у судовому порядку протягом 30 днів з дня його оприлюднення в електронній системі закупівель.

Стаття 19. Звіт про результати проведення процедури закупівлі

1. У звіті про результати проведення процедури закупівлі обов'язково зазначаються:
найменування предмета закупівлі;

кількість учасників процедури закупівлі та найменування і місцезнаходження учасника, з яким укладено договір про закупівлю;

ціни пропозицій учасників тендеру (ціна пропозиції на переговорах у разі застосування переговорної процедури закупівлі) та сума, визначена в договорі про закупівлю;

дата оприлюднення оголошення з відомостями про укладену рамкову угоду, за якою укладено договір про закупівлю (у разі проведення закупівлі за рамковими угодами), розміщеного на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону;

дата оприлюднення повідомлення про намір укласти договір, розміщеного на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону;

дата оприлюднення оголошення про проведення процедури закупівлі на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону;

у разі якщо в результаті проведення торгів не було укладено договір про закупівлю — підстави прийняття рішення про неукладення договору про закупівлю;

дата укладення договору про закупівлю;

зведена інформація про наявність і відповідність установленим законодавством вимогам документів, що підтверджують відповідність учасників кваліфікаційним критеріям відповідно до статті 16 цього Закону, та наявність/відсутність обставин, установлених статтею 17 цього Закону;

у разі закупівлі робіт або послуг — повне найменування та місцезнаходження кожного юридичного суб'єкта господарювання, якого учасник, з яким укладено договір про закупівлю, буде залучати до виконання робіт як субпідрядника в обсязі не менше ніж 20 відсотків вартості договору про закупівлю, якщо про це зазначено в договорі про закупівлю.

2. Звіт про результати проведення процедури закупівлі автоматично формується електронною системою закупівель та оприлюднюється протягом одного дня після оприлюднення замовником договору про закупівлю на веб-порталі Уповноваженого органу.

Розділ IV

ПРОЦЕДУРА ВІДКРИТИХ ТОРГІВ

Стаття 20. Умови застосування процедури відкритих торгів

1. Відкриті торги є основною процедурою закупівлі.

2. Під час проведення процедури відкритих торгів тендерні пропозиції мають право подавати всі зацікавлені особи. Для проведення процедури закупівлі має бути подано не менше двох пропозицій.

Стаття 21. Інформування про проведення процедури відкритих торгів

1. Оголошення про проведення процедури відкритих торгів безоплатно оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону.

2. В оголошенні про проведення процедури відкритих торгів обов'язково зазначаються:

найменування та місцезнаходження замовника;

назва предмета закупівлі;

кількість та місце поставки товарів або обсяг і місце виконання робіт чи надання послуг;

очікувана вартість закупівлі товарів, робіт або послуг із зазначенням інформації про включення до очікуваної вартості податку на додану вартість (ПДВ) та інших податків і зборів;

строк поставки товарів, виконання робіт, надання послуг;

кінцевий строк подання тендерних пропозицій;
розмір, вид та умови надання забезпечення тендерних пропозицій (якщо замовник вимагає його надати);

дата та час розкриття тендерних пропозицій, у разі якщо оголошення про проведення процедури закупівлі оприлюднюється відповідно до положень частини четвертої статті 10 цього Закону;

розмір мінімального кроку пониження ціни під час електронного аукціону у відсотках або грошових одиницях та математична формула, що буде застосовуватися при проведенні електронного аукціону для визначення показників інших критеріїв оцінки.

В оголошенні може зазначатися додаткова інформація, визначена замовником.

Дата і час розкриття тендерних пропозицій, крім випадку, встановленого в абзаці десятому цієї частини, та дата і час проведення електронного аукціону визначаються електронною системою закупівель автоматично в день оприлюднення замовником оголошення на веб-порталі Уповноваженого органу.

3. Строк для подання тендерних пропозицій не може бути менше ніж 15 днів з дня оприлюднення оголошення про проведення процедури відкритих торгів на веб-порталі Уповноваженого органу.

У разі якщо оголошення про проведення процедури закупівлі оприлюднюється відповідно до норм частини четвертої статті 10 цього Закону, строк для подання тендерних пропозицій не може бути менше ніж 30 днів з дня його оприлюднення.

Стаття 22. Тендерна документація

1. Тендернадокументація безоплатно оприлюднюється замовником на веб-порталі Уповноваженого органу для загального доступу.

2. Тендерна документація повинна містити:

1) інструкцію з підготовки тендерних пропозицій;

2) один або декілька кваліфікаційних критеріїв до учасників відповідно до статті 16, вимоги, встановлені статтею 17 цього Закону, та інформацію про спосіб підтвердження відповідності учасників установленим критеріям і вимогам згідно із законодавством. Замовник не вимагає документального підтвердження інформації про відповідність вимогам статті 17 у разі, якщо така інформація міститься у відкритих єдиних державних реєстрах, доступ до яких є вільним;

3) інформацію про необхідні технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі, у тому числі відповідну технічну специфікацію (у разі потреби – плани, креслення, малюнки чи опис предмета закупівлі). При цьому технічна специфікація повинна містити: детальний опис товарів, робіт, послуг, що закуповуються, у тому числі їх технічні та якісні характеристики; вимоги щодо технічних і функціональних характеристик предмета закупівлі у разі, якщо опис скласти неможливо або якщо доцільніше зазначити такі показники; посилання на стандартні характеристики, вимоги, умовні позначення та термінологію, пов'язану з товарами, роботами чи послугами, що закуповуються, передбачені існуючими міжнародними або національними стандартами, нормами та правилами. Технічна специфікація не повинна містити посилання на конкретну торговельну марку чи фірму, патент, конструкцію або тип предмета закупівлі, джерело його походження або виробника. У разі якщо таке посилання є необхідним, воно повинно бути обґрунтованим, а специфікація повинна містити вираз «або еквівалент». Технічні, якісні характеристики предмета закупівлі повинні передбачати необхідність застосування заходів із захисту довкілля;

4) кількість товару та місце його поставки;

5) місце, де повинні бути виконані роботи чи надані послуги, їх обсяги;

6) строки поставки товарів, виконання робіт, надання послуг;

7) проект договору про закупівлю з обов'язковим зазначенням порядку змін його умов;

8) опис окремої частини або частин предмета закупівлі (лота), щодо яких можуть бути подані тендерні пропозиції, у разі якщо учасникам дозволяється подати тендерні пропозиції стосовно частини предмета закупівлі (лота);

9) перелік критеріїв та методику оцінки тендерних пропозицій із зазначенням питомої ваги критеріїв. Опис методики оцінки за критерієм «ціна» повинен містити інформацію про врахування податку на додану вартість (ПДВ);

10) строк, протягом якого тендерні пропозиції вважаються дійсними, але не менше ніж 90 днів з дати розкриття тендерних пропозицій;

11) інформацію про валюту, у якій повинна бути розрахована і зазначена ціна тендерної пропозиції;

12) інформацію про мову (мови), якою (якими) повинні бути складені тендерні пропозиції;

13) зазначення кінцевого строку подання тендерних пропозицій;

14) розмір, вид та умови надання забезпечення тендерних пропозицій (якщо замовник вимагає його надати);

15) розмір, вид, строк та умови надання, умови повернення та неповернення забезпечення виконання договору про закупівлю (якщо замовник вимагає його надати);

16) прізвище, ім'я та по батькові, посаду та адресу однієї чи кількох посадових осіб замовника, уповноважених здійснювати зв'язок з учасниками;

17) у разі закупівлі робіт — вимогу про зазначення учасником у тендерній пропозиції інформації (повне найменування та місцезнаходження) щодо кожного суб'єкта господарювання, якого учасник планує залучати до виконання робіт як субпідрядника в обсязі не менше ніж 20 відсотків від вартості договору про закупівлю.

3. Тендерна документація може містити також іншу інформацію відповідно до законодавства, яку замовник вважає за необхідне до неї включити.

Тендерна документація може містити опис та приклади формальних (несуттєвих) помилок, допущення яких учасниками не призведе до відхилення їх пропозицій.

Формальними (несуттєвими) вважаються помилки, що пов'язані з оформленням тендерної пропозиції та не впливають на зміст пропозиції, а саме — технічні помилки та описки.

4. Тендерна документація не повинна містити вимог, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників.

Стаття 23. Надання роз'яснень щодо тендерної документації та внесення змін до неї

1. Фізична/юридична особа має право не пізніше ніж за 10 днів до закінчення строку подання тендерної пропозиції звернутися через електронну систему закупівель до замовника за роз'ясненнями щодо тендерної документації та/або звернутися до замовника з вимогою щодо усунення порушення під час проведення процедури закупівлі. Усі звернення за роз'ясненнями та звернення щодо усунення порушення автоматично оприлюднюються в електронній системі закупівель без ідентифікації особи, яка звернулася до замовника. Замовник повинен протягом трьох робочих днів з дня їх оприлюднення надати роз'яснення на звернення та оприлюднити його на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону.

2. Замовник має право з власної ініціативи чи за результатами звернень або на підставі рішення органу оскарження внести зміни до тендерної документації. У разі внесення змін до тендерної документації строк для подання тендерних пропозицій продовжується в електронній системі закупівель таким чином, щоб з моменту внесення змін до тендерної документації до закінчення строку подання тендерних пропозицій залишалось не менше ніж сім днів.

Зміни, що вносяться замовником до тендерної документації, розміщуються та відображаються в електронній системі закупівель у вигляді нової редакції тендерної документації додатково до початкової редакції тендерної документації. Замовник разом із змінами до тендерної документації в окремому документі оприлюднює перелік змін, що вносяться. Положення тендерної документації, до яких вносяться зміни, відображаються у вигляді закреслених даних та повинні бути доступними для перегляду після внесення змін до тендерної документації.

У разі несвоєчасного надання або ненадання замовником роз'яснень щодо змісту тендерної документації строк подання тендерних пропозицій автоматично продовжується електронною системою не менш як на сім днів.

Зазначена у цій частині інформація оприлюднюється замовником відповідно до статті 10 цього Закону.

Стаття 24. Забезпечення тендерної пропозиції

1. Замовник має право зазначити в оголошенні про проведення процедури закупівлі та в тендерній документації вимоги щодо надання забезпечення тендерної пропозиції.

У разі якщо надання забезпечення тендерної пропозиції вимагається замовником, в тендерній документації повинні бути зазначені умови його надання, зокрема вид, розмір, строк дії та застереження щодо випадків, коли забезпечення тендерної пропозиції не повертається учаснику. У такому разі учасник під час подання тендерної пропозиції одночасно надає забезпечення тендерної пропозиції.

Розмір забезпечення тендерної пропозиції у грошовому виразі не може перевищувати 0,5 відсотка очікуваної вартості закупівлі у разі проведення торгів на закупівлю робіт та 3 відсотки — у разі проведення торгів на закупівлю товарів чи послуг на умовах, визначених тендерною документацією.

2. У разі якщо тендерні пропозиції подаються стосовно частини предмета закупівлі (лота), розмір забезпечення тендерної пропозиції встановлюється замовником виходячи з очікуваної вартості предмета закупівлі щодо кожної його частини (лота).

3. Забезпечення тендерної пропозиції не повертається у разі:

відкликання тендерної пропозиції учасником після закінчення строку її подання, але до того, як сплив строк, протягом якого тендерні пропозиції вважаються чинними;

непідписання учасником, який став переможцем процедури торгів, договору про закупівлю;

ненадання переможцем у строк, визначений в абзаці другому частини третьої статті 17 цього Закону, документів, що підтверджують відсутність підстав, передбачених статтею 17 цього Закону;

ненадання переможцем процедури торгів забезпечення виконання договору про закупівлю після

отримання повідомлення про намір укласти договір, якщо надання такого забезпечення передбачено тендерною документацією.

4. Забезпечення тендерної пропозиції повертається учаснику протягом п'яти банківських днів з дня настання підстави для повернення забезпечення тендерної пропозиції в разі:

закінчення строку дії забезпечення тендерної пропозиції, зазначеного в тендерній документації;

укладення договору про закупівлю з учасником, що став переможцем тендеру;

відкликання тендерної пропозиції до закінчення строку її подання;

закінчення процедури закупівлі в разі не укладення договору про закупівлю з жодним з учасників, які подали тендерні пропозиції.

5. Кошти, що надійшли як забезпечення тендерної пропозиції (у разі якщо вони не повертаються учаснику), підлягають перерахуванню до відповідного бюджету, а у разі здійснення закупівлі юридичними особами (їхніми об'єднаннями) не за бюджетні кошти — перераховуються на рахунок таких юридичних осіб (їхніх об'єднань).

Стаття 25. Порядок подання тендерних пропозицій

1. Тендерна пропозиція подається в електронному вигляді через електронну систему закупівель. Документ з тендерною пропозицією подається в електронному вигляді шляхом заповнення електронних форм з окремими полями, де зазначається інформація про ціну, інші критерії оцінки (у разі їх встановлення замовником), інформація від учасника про його відповідність кваліфікаційним (кваліфікаційному) критеріям, вимогам, визначеним у статті 17 цього Закону і в тендерній документації, та завантаження необхідних документів, що вимагаються замовником у тендерній документації. Документи, що підтверджують відповідність учасника кваліфікаційним (кваліфікаційному) критеріям, та документи, що містять технічний опис предмета закупівлі, подаються в окремому файлі.

Електронна система закупівель автоматично формує та надсилає повідомлення учаснику про отримання його пропозиції із зазначенням дати та часу. Електронна система повинна забезпечити можливість подання пропозиції всім особам на рівних умовах.

Кожен учасник має право подати тільки одну тендерну пропозицію (у тому числі до визначеної в тендерній документації частини предмета закупівлі (лота). Отримана тендерна пропозиція вноситься автоматично до реєстру, форма якого встановлюється Уповноваженим органом.

2. Тендерна пропозиція повинна містити підтвердження надання учасником забезпечення тендерної пропозиції, якщо таке забезпечення передбачено оголошенням про проведення процедури закупівлі.

3. Тендерні пропозиції, отримані електронною системою закупівель після закінчення строку їх подання, не приймаються та автоматично повертаються учасникам, які їх подали.

4. Тендерні пропозиції залишаються дійсними протягом зазначеного в тендерній документації строку. До закінчення цього строку замовник має право вимагати від учасників продовження строку дії тендерних пропозицій.

Учасник має право:

відхилити таку вимогу, не втрачаючи при цьому наданого ним забезпечення тендерної пропозиції;

погодитися з вимогою та продовжити строк дії поданої ним тендерної пропозиції та наданого забезпечення тендерної пропозиції.

5. Учасник має право внести зміни або відкликати свою тендерну пропозицію до закінчення строку її подання без втрати свого забезпечення тендерної пропозиції. Такі зміни або заява про відкликання тендерної пропозиції враховуються в разі, якщо вони отримані електронною системою закупівель до закінчення строку подання тендерних пропозицій.

Стаття 26. Забезпечення виконання договору про закупівлю

1. Замовник має право вимагати від учасника-переможця внесення ним не пізніше дати укладення договору про закупівлю забезпечення виконання такого договору, якщо внесення такого забезпечення передбачено тендерною документацією. Замовник повертає забезпечення виконання договору про закупівлю після виконання учасником-переможцем договору, а також у разі визнання судом результатів процедури закупівлі або договору про закупівлю недійсними та у випадках, передбачених статтею 37 цього Закону, а також згідно з умовами, зазначеними в договорі, але не пізніше ніж протягом п'яти банківських днів з дня настання зазначених обставин.

2. Розмір забезпечення виконання договору про закупівлю не може перевищувати 5 відсотків вартості договору.

3. Кошти, що надійшли як забезпечення виконання договору (у разі якщо вони не повертаються), підлягають перерахуванню до відповідного бюджету, а у разі здійснення закупівлі юридичними особами (їхніми об'єднаннями) не за бюджетні кошти — перераховуються на рахунок таких юридичних осіб (їхніх об'єднань).

Стаття 27. Розкриття тендерних пропозицій

1. Розкриття тендерних пропозицій з інформацією та документами, що підтверджують відповідність учасника кваліфікаційним критеріям, та інформацією і документами, що містять технічний опис предмета закупівлі, здійснюється автоматично електронною системою закупівель відразу після закінчення електронного аукціону. Перед початком електронного аукціону автоматично розкривається інформація про ціни/приведені ціни тендерних пропозицій.

У разі якщо оголошення про проведення процедури закупівлі оприлюднюється відповідно до положень частини четвертої статті 10 цього Закону у день і час закінчення строку подання тендерних пропозицій, зазначених в оголошенні про проведення процедури закупівлі, електронною системою закупівель автоматично розкривається частина тендерної пропозиції з інформацією та документами, що підтверджують відповідність учасника кваліфікаційним критеріям, та інформацією і документами, що містять технічний опис предмета закупівлі.

2. Під час розкриття тендерних пропозицій автоматично розкривається вся інформація, зазначена в пропозиціях учасників, та формується перелік учасників у порядку від найнижчої до найвищої запропонованої ними ціни/приведеної ціни. Не підлягає розкриттю інформація, що обґрунтовано визначена учасником конфіденційною. Конфіденційною не може бути визначена інформація про запропоновану ціну, інші критерії оцінки, технічні умови, технічні специфікації та документи, що підтверджують відповідність кваліфікаційним критеріям відповідно до статті 16 і вимогам, установленим статтею 17 цього Закону.

3. Протокол розкриття тендерних пропозицій формується та оприлюднюється електронною системою закупівель автоматично в день розкриття пропозицій за формою, установленою Уповноваженим органом.

Стаття 28. Розгляд та оцінка тендерних пропозицій

1. Оцінка тендерних пропозицій проводиться автоматично електронною системою закупівель на основі критеріїв і методики оцінки, зазначених замовником у тендерній документації, та шляхом застосування електронного аукціону.

У разі якщо оголошення про проведення процедури закупівлі оприлюднюється відповідно до норм частини четвертої статті 10 цього Закону, проводиться оцінка лише тих тендерних пропозицій, що не були відхилені згідно з цим Законом.

Критеріями оцінки є:

у разі здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг, що виробляються, виконуються чи надаються не за окремо розробленою специфікацією (технічним проектом), для яких існує постійно діючий ринок, — ціна;

у разі здійснення закупівлі, яка має складний або спеціалізований характер (у тому числі консультаційних послуг, наукових досліджень, експериментів або розробок, дослідно-конструкторських робіт), — ціна разом з іншими критеріями оцінки, зокрема, такими як: умови оплати, строк виконання, гарантійне обслуговування, експлуатаційні витрати, передача технології та підготовка управлінських, наукових і виробничих кадрів.

2. До початку проведення електронного аукціону в електронній системі закупівель автоматично розкривається інформація про ціну та перелік усіх цін пропозицій, розміщений у порядку від найнижчої до найвищої ціни без зазначення найменувань та інформації про учасників.

У разі якщо крім ціни установлені інші критерії оцінки до початку електронного аукціону в електронній системі закупівель автоматично, відповідно до методики оцінки, установлені замовником в тендерній документації, визначаються показники інших критеріїв оцінки та приведена ціна, після чого розкривається інформація про приведену ціну та перелік усіх приведених цін пропозицій, розміщений у порядку від найнижчої до найвищої ціни без зазначення найменувань та інформації про учасників.

Під час проведення електронного аукціону в електронній системі відображаються значення ціни пропозиції учасника та приведеної ціни.

3. У разі якщо для визначення найбільш економічно вигідної тендерної пропозиції крім ціни застосовуються й інші критерії оцінки, у тендерній документації визначається їх вартісний еквівалент або питома вага цих критеріїв у загальній оцінці тендерних пропозицій. Питома вага цінового критерію не може бути нижчою ніж 70 відсотків, крім випадку застосування процедури конкурентного діалогу.

4. Після оцінки пропозицій замовник розглядає тендерні пропозиції на відповідність вимогам тендерної документації з переліку учасників, починаючи з учасника, пропозиція якого за результатом оцінки визначена найбільш економічно вигідною. Строк розгляду тендерної пропозиції, яка за результатами оцінки визначена найбільш економічно вигідною, не повинен перевищувати п'яти робочих днів з дня визначення найбільш економічно вигідної пропозиції. Строк розгляду тендерної пропозиції може бути аргументовано продовжено замовником до 20 робочих днів. У разі продовження строку розгляду тендерної пропозиції замовник оприлюднює повідомлення в електронній системі закупівель.

У разі відхилення тендерної пропозиції, що за результатами оцінки визначена найбільш економічно вигідною, замовник розглядає наступну тендерну пропозицію з переліку учасників, що вважається найбільш економічно вигідною.

5. У разі якщо оголошення про проведення процедури закупівлі оприлюднюється відповідно до норм частини четвертої статті 10 цього Закону, замовник розглядає тендерні пропозиції на відповідність технічним вимогам, визначеним у тендерній документації, та визначає відповідність учасників кваліфікаційним критеріям до проведення автоматичної оцінки тендерних пропозицій у строк, що не перевищує 20 робочих днів.

За результатами розгляду складається протокол розгляду тендерних пропозицій за формою, встановленою Уповноваженим органом, та оприлюднюється замовником на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону. Після оприлюднення замовником протоколу розгляду тендерних пропозицій електронною системою закупівель автоматично розсилаються повідомлення всім учасникам тендеру та оприлюднюється перелік учасників, тендерні пропозиції яких не відхилені згідно з цим Законом. Дата і час проведення електронного аукціону визначаються електронною системою автоматично, але не раніше ніж через п'ять днів після оприлюднення протоколу розгляду тендерних пропозицій.

Якщо за результатами розгляду тендерних пропозицій до оцінки допущено тендерні пропозиції менше ніж двох учасників, процедура закупівлі відміняється.

Замовник та учасники не можуть ініціювати будь-які переговори з питань внесення змін до змісту або ціни поданої тендерної пропозиції.

6. За результатами розгляду та оцінки тендерної пропозиції замовник визначає переможця та приймає рішення про намір укласти договір згідно з цим Законом.

7. Замовник має право звернутися за підтвердженням інформації, наданої учасником, до органів державної влади, підприємств, установ, організацій відповідно до їх компетенції. У разі отримання достовірної інформації про його невідповідність вимогам кваліфікаційних критеріїв, наявність підстав, зазначених у частині першій статті 17 цього Закону, або факту зазначення у тендерній пропозиції будь-якої недостовірної інформації, що є суттєвою при визначенні результатів процедури закупівлі, замовник відхиляє тендерну пропозицію такого учасника.

Стаття 29. Електронний аукціон

1. Електронний аукціон полягає в повторювальному процесі пониження цін або приведених цін з урахуванням показників інших критеріїв оцінки за математичною формулою, визначеною в методиці оцінки, що проводиться у три етапи в інтерактивному режимі реального часу.

Для проведення електронного аукціону ціни/приведені ціни всіх пропозицій розташовуються в електронній системі закупівель у порядку від найвищої до найнижчої без зазначення найменувань учасників. Стартовою ціною визначається найвища ціна/приведена ціна. Перед початком кожного наступного етапу аукціону визначається нова стартова ціна за результатами попереднього етапу аукціону.

У разі якщо учасники подали пропозиції з однаковим значенням ціни/приведеної ціни, першим в електронному аукціоні пониження ціни буде здійснювати учасник, який подав свою пропозицію пізніше, ніж інші учасники з аналогічним значенням ціни пропозиції.

Учасник може протягом одного етапу аукціону один раз понизити ціну/приведену ціну своєї пропозиції не менше ніж на один крок від своєї попередньої ціни/приведеної ціни.

2. В оголошенні про проведення процедури закупівель обов'язково зазначаються відомості про розмір мінімального кроку пониження ціни під час електронного аукціону у відсотках або грошових одиницях та математичну формулу, що буде застосовуватися при проведенні електронного аукціону для визначення показників інших критеріїв оцінки.

3. Протягом кожного етапу електронного аукціону всім учасникам забезпечується доступ до перебігу аукціону, зокрема до інформації стосовно місця розташування їх цін або приведених цін в електронній системі закупівель від найвищого до найнижчого на кожному етапі проведення аукціону та інформації про кількість учасників на даному етапі електронного аукціону без зазначення їх найменування.

Стаття 30. Відхилення тендерних пропозицій

1. Замовник відхиляє тендерну пропозицію в разі якщо:

1) учасник:

не відповідає кваліфікаційним (кваліфікаційному) критеріям, установленим статтею 16 цього Закону;

не надав забезпечення тендерної пропозиції, якщо таке забезпечення вимагалось замовником;

2) переможець:

відмовився від підписання договору про закупівлю відповідно до вимог тендерної документації або укладення договору про закупівлю;

- не надав документи, що підтверджують відсутність підстав, передбачених статтею 17 цього Закону;
3) наявні підстави, зазначені у статті 17 і частині сьомій статті 28 цього Закону;
4) тендерна пропозиція не відповідає умовам тендерної документації.

2. Інформація про відхилення тендерної пропозиції протягом одного дня з дня прийняття рішення оприлюднюється в електронній системі закупівель та автоматично надсилається учаснику/переможцю, тендерна пропозиція якого відхилена через електронну систему закупівель.

3. У разі якщо учасник, тендерна пропозиція якого відхилена, вважає недостатньою аргументацію, зазначену в повідомленні, такий учасник може повторно звернутися до замовника з вимогою надати додаткову інформацію стосовно причини невідповідності його пропозиції умовам тендерної документації, зокрема, технічній специфікації та/або його невідповідності кваліфікаційним критеріям, а замовник зобов'язаний надати йому відповідь з такою інформацією не пізніше ніж через п'ять днів з дня надходження такого звернення через електронну систему закупівель.

Стаття 31. Відміна замовником торгів чи визнання їх такими, що не відбулися

1. Замовник відмінює торги в разі:

відсутності подальшої потреби в закупівлі товарів, робіт і послуг;

неможливості усунення порушень, що виникли через виявлені порушення законодавства з питань публічних закупівель;

порушення порядку оприлюднення оголошення про проведення процедури закупівлі, повідомлення про намір укласти договір, передбаченого цим Законом;

подання для участі в них менше двох тендерних пропозицій, а в разі здійснення закупівлі за рамковими угодами з кількома учасниками — менше трьох пропозицій;

допущення до оцінки менше двох тендерних пропозицій, а в разі здійснення закупівлі за рамковими угодами з кількома учасниками — менше трьох пропозицій;

відхилення всіх тендерних пропозицій згідно з цим Законом.

Про відміну процедури закупівлі за такими підставами має бути чітко визначено в тендерній документації.

Торги може бути відмінено частково (за лотом).

2. Замовник має право визнати торги такими, що не відбулися, у разі:

якщо ціна найбільш економічно вигідної тендерної пропозиції перевищує суму, передбачену замовником на фінансування закупівлі;

якщо здійснення закупівлі стало неможливим унаслідок непереборної сили;

скорочення видатків на здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг.

Замовник має право визнати торги такими, що не відбулися частково (за лотом).

3. Повідомлення про відміну торгів або визнання їх такими, що не відбулися, оприлюднюється в електронній системі закупівель замовником протягом одного дня з дня прийняття замовником відповідного рішення та автоматично надсилається усім учасникам електронною системою закупівель.

Стаття 32. Прийняття рішення про намір укласти договір про закупівлю

1. Рішення про намір укласти договір про закупівлю приймається замовником у день визначення переможця, та протягом одного дня після прийняття такого рішення замовник оприлюднює на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про намір укласти договір та надсилає його переможцю. Усім іншим учасникам електронною системою закупівель автоматично надсилається повідомлення із зазначенням найменування та місцезнаходження переможця торгів.

Учасник, якого не визнано переможцем торгів за результатами оцінки та розгляду його пропозиції, може звернутися через електронну систему закупівель до замовника з вимогою щодо надання інформації про пропозицію переможця торгів, у тому числі щодо зазначення її переваг порівняно з пропозицією учасника, який надіслав звернення, а замовник зобов'язаний надати йому відповідь не пізніше ніж через п'ять днів з дня надходження такого звернення.

2. Замовник укладає договір про закупівлю з учасником, який визнаний переможцем торгів протягом строку дії його пропозиції, не пізніше ніж через 20 днів з дня прийняття рішення про намір укласти договір про закупівлю відповідно до вимог тендерної документації та пропозиції учасника-переможця. З метою забезпечення права на оскарження рішень замовника договір про закупівлю не може бути укладено раніше ніж через 10 днів з дати оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про намір укласти договір про закупівлю.

3. У разі відмови переможця торгів від підписання договору про закупівлю відповідно до вимог тендерної документації або неукладення договору про закупівлю з вини учасника у строк, визначений цим Законом, або ненадання переможцем документів, що підтверджують відсутність підстав, передбачених статтею 17 цього Закону, замовник відхиляє тендерну пропозицію такого учасника та визначає переможця серед тих учасників, строк дії тендерної пропозиції яких ще не минув.

Розділ V

КОНКУРЕНТНИЙ ДІАЛОГ

Стаття 33. Умови застосування конкурентного діалогу

1. Конкурентний діалог може бути застосовано замовником за таких умов:

замовник не може визначити необхідні технічні, якісні характеристики (специфікації) робіт або визначити вид послуг, і для прийняття оптимального рішення про закупівлю необхідно провести переговори з учасниками;

предметом закупівлі є консультаційні, юридичні послуги, розробка інформаційних систем, програмних продуктів, здійснення наукових досліджень, експериментів або розробок, виконання дослідно-конструкторських, будівельних робіт, визначення вимог до виконання яких потребує переговорів.

Стаття 34. Порядок проведення конкурентного діалогу

1. Інформація про проведення конкурентного діалогу оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону за формою, встановленою Уповноваженим органом. Необхідна інформація для участі в торгах зазначається замовником у тендерній документації.

2. Конкурентний діалог проводиться у два етапи.

На першому етапі всім учасникам пропонується подати тендерну пропозицію, в якій надається інформація про відповідність учасника кваліфікаційним критеріям, вимогам, визначеним замовником у тендерній документації, та опис рішення про закупівлю без зазначення ціни.

Інформація з описом рішення про закупівлю для першого етапу конкурентного діалогу подається в тендерній пропозиції окремим файлом.

У тендерній документації для першого етапу зазначаються критерії оцінки, кваліфікаційні критерії до учасників відповідно до статті 16 цього Закону, вимоги, встановлені статтею 17 цього Закону, та інформація про спосіб документального підтвердження відповідності учасників встановленим критеріям та вимогам згідно із законодавством, пропозиції щодо технічних, якісних та інших характеристик предмета закупівлі, умови поставки, час та місце, у якому виконуватимуться роботи чи надаватимуться послуги.

Строк подання тендерних пропозицій для участі в першому етапі конкурентного діалогу не повинен бути меншим, ніж 30 днів з дня оприлюднення оголошення про проведення конкурентного діалогу на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону.

Під час розкриття тендерних пропозицій для участі в першому етапі конкурентного діалогу автоматично розкривається вся інформація, зазначена в пропозиціях учасників, крім інформації з описом рішення про закупівлю, що відкривається лише замовнику.

Після розкриття тендерних пропозицій замовник розглядає пропозиції учасників на відповідність вимогам, установленим у тендерній документації для першого етапу. Усі учасники, пропозиції яких не було відхилено, запрошуються замовником до переговорів, але не менше ніж три учасники.

Замовник проводить переговори з кожним окремо, а також додатково можуть проводитися спільні зустрічі з усіма учасниками. Під час переговорів можуть бути обговорені всі аспекти закупівлі з метою визначення засобів та рішення щодо робіт чи послуги, що плануються закупити. Замовник під час переговорів не має права застосовувати дискримінаційний підхід до різних учасників та розкривати іншим учасникам запропоновані рішення або іншу конфіденційну інформацію, отриману від учасника, який бере участь у переговорах, без його згоди.

Замовник проводить діалог до визначення рішення щодо закупівлі. Після завершення діалогу замовник вносить зміни до тендерної документації щодо технічних вимог та вимог до якості предмета закупівлі чи визначає нові характеристики предмета закупівлі згідно з цим Законом та запрошує всіх учасників, які брали участь у діалозі, взяти участь у другому етапі.

На другому етапі учасники повинні подати остаточні тендерні пропозиції із зазначенням ціни. Строк подання тендерних пропозицій на другому етапі становить не менше 15 днів з дня отримання запрошення взяти участь у другому етапі. Розгляд та оцінка пропозицій учасників на другому етапі здійснюються відповідно до статті 28 цього Закону.

З учасником процедури закупівлі, якого визначено переможцем, замовник укладає договір про закупівлю згідно з вимогами цього Закону.

Розділ VI

ПЕРЕГОВОРНА ПРОЦЕДУРА ЗАКУПІВЛІ

Стаття 35. Умови застосування переговорної процедури закупівлі

1. Переговорна процедура закупівлі — це процедура, що використовується замовником як виняток і відповідно до якої замовник укладає договір про закупівлю з учасником після проведення переговорів з одним або кількома учасниками.

Замовник під час проведення переговорів вимагає від учасника подання ним підтвердженої документально інформації про відповідність учасника кваліфікаційним вимогам відповідно до статті 16 цього Закону.

2. Переговорна процедура закупівлі застосовується замовником як виняток у разі:

1) закупівлі творів мистецтва або закупівлі, пов'язаної із захистом прав інтелектуальної власності, або укладення договору про закупівлю з переможцем архітектурного чи мистецького конкурсу;

2) відсутності конкуренції (у тому числі з технічних причин) на відповідному ринку, внаслідок чого договір про закупівлю може бути укладено лише з одним постачальником, за відсутності при цьому альтернативи;

3) нагальної потреби у здійсненні закупівлі у зв'язку з виникненням особливих економічних чи соціальних обставин, що унеможливають дотримання замовниками строків для проведення тендеру, а саме пов'язаних з негайною ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій, а також наданням у встановленому порядку Україною гуманітарної допомоги іншим державам. Застосування переговорної процедури закупівлі в таких випадках здійснюється за рішенням замовника щодо кожної процедури;

4) якщо замовником було двічі відмінено тендер через відсутність достатньої кількості учасників, при цьому предмет закупівлі, його технічні та якісні характеристики, а також вимоги до учасника не повинні відрізнятися від вимог, що були визначені замовником у тендерній документації;

5) потреби здійснити додаткову закупівлю в того самого постачальника з метою уніфікації, стандартизації або забезпечення сумісності з наявними товарами, технологіями, роботами чи послугами, якщо заміна попереднього постачальника (виконавця робіт, надавача послуг) може призвести до несумісності або виникнення проблем технічного характеру, пов'язаних з експлуатацією та обслуговуванням;

6) необхідності проведення додаткових будівельних робіт, не зазначених у початковому проекті, але які стали через непередбачувані обставини необхідними для виконання проекту за сукупності таких умов: договір буде укладено з попереднім виконавцем цих робіт, такі роботи технічно чи економічно пов'язані з головним (первинним) договором; загальна вартість додаткових робіт не перевищує 50 відсотків вартості головного (первинного) договору;

7) закупівлі юридичних послуг, пов'язаних із захистом прав та інтересів України, у тому числі з метою захисту національної безпеки і оборони, під час врегулювання спорів, розгляду в закордонних юрисдикційних органах справ за участю іноземного суб'єкта та України, на підставі рішення Кабінету Міністрів України або введених в дію відповідно до закону рішень Ради національної безпеки і оборони України.

3. За результатами проведених переговорів з учасником (учасниками) замовник приймає рішення про намір укласти договір. Повідомлення про намір укласти договір обов'язково безоплатно оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу протягом одного дня після прийняття рішення та повинно містити:

найменування та місцезнаходження замовника;

найменування, кількість товару та місце його поставки, вид робіт і місце їх виконання або вид послуг та місце їх надання;

строки поставки товарів, виконання робіт, надання послуг;

найменування, місцезнаходження та контактні телефони учасника (учасників), з яким проведено переговори;

ціну пропозиції;

обґрунтування застосування переговорної процедури.

Замовник має право укласти договір про закупівлю за результатами застосування переговорної процедури закупівлі у строк не раніше ніж через 10 днів (п'ять днів — у разі застосування переговорної процедури закупівлі з підстав, визначених пунктом 3 частини другої цієї статті, а також у разі закупівлі нафти, нафтопродуктів сирих, електричної енергії, послуг з її передання та розподілу, централізованого постачання теплової енергії, централізованого постачання гарячої води, послуг з централізованого опалення, послуг поштового зв'язку, поштових марок та маркованих конвертів, телекомунікаційних послуг, у тому числі з трансляції радіо- та телесигналів, послуг з централізованого водопостачання та/або водовідведення та послуг з перевезення залізничним транспортом загального користування) з дня оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про намір укласти договір за результатами застосування переговорної процедури закупівлі.

4. Переговорна процедура закупівлі відміняється замовником у разі:

якщо замовником допущено порушення, що вплинули на об'єктивність визначення переможця процедури закупівлі;

неможливості усунення порушень, що виникли через виявлені порушення законодавства з питань закупівель;

відсутності подальшої потреби в закупівлі товарів, робіт і послуг;
скорочення видатків на здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг;
непідписання учасником договору про закупівлю у строк 35 днів (20 днів – у разі застосування переговорної процедури закупівлі з підстав, визначених пунктом 3 частини другої цієї статті, а також у разі закупівлі нафти, нафтопродуктів сирих, електричної енергії, послуг з її передання та розподілу, централізованого постачання теплової енергії, централізованого постачання гарячої води, послуг з централізованого опалення, послуг поштового зв'язку, поштових марок та маркованих конвертів, телекомунікаційних послуг, у тому числі з трансляції радіо- та телесигналів, послуг з централізованого водопостачання та/або водовідведення та послуг з перевезення залізничним транспортом загального користування) з дня оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про намір укласти договір за результатами застосування переговорної процедури закупівлі.

Переговорна процедура закупівлі може бути відмінена замовником частково (за лотом).

Розділ VII

ДОГОВІР ПРО ЗАКУПІВЛЮ

Стаття 36. Основні вимоги до договору про закупівлю

1. Договір про закупівлю укладається відповідно до норм Цивільного кодексу України та Господарського кодексу України з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

2. Учасник – переможець процедури закупівлі під час укладення договору повинен надати дозвіл або ліцензію на провадження певного виду господарської діяльності, якщо отримання такого дозволу або ліцензії на провадження такого виду діяльності передбачено законодавством.

3. Забороняється укладання договорів, що передбачають оплату замовником товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур закупівель, крім випадків, передбачених цим Законом.

4. Умови договору про закупівлю не повинні відрізнятися від змісту тендерної пропозиції за результатами аукціону (у тому числі ціни за одиницю товару) переможця процедури закупівлі або ціни пропозиції учасника у разі застосування переговорної процедури. Істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім випадків:

- 1) зменшення обсягів закупівлі, зокрема з урахуванням фактичного обсягу видатків замовника;
- 2) зміни ціни за одиницю товару не більше ніж на 10 відсотків у разі коливання ціни такого товару на ринку, за умови, що зазначена зміна не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі;
- 3) покращення якості предмета закупівлі за умови, що таке покращення не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі;
- 4) продовження строку дії договору та виконання зобов'язань щодо передання товару, виконання робіт, надання послуг у разі виникнення документально підтверджених об'єктивних обставин, що спричинили таке продовження, у тому числі непереборної сили, затримки фінансування витрат замовника, за умови, що такі зміни не призведуть до збільшення суми, визначеної в договорі;
- 5) узгодженої зміни ціни в бік зменшення (без зміни кількості (обсягу) та якості товарів, робіт і послуг);
- 6) зміни ціни у зв'язку із зміною ставок податків і зборів пропорційно до змін таких ставок;
- 7) зміни встановленого згідно із законодавством органами державної статистики індексу споживчих цін, зміни курсу іноземної валюти, зміни біржових котирувань або показників Platts, регульованих цін (тарифів) і нормативів, які застосовуються в договорі про закупівлю, у разі встановлення в договорі про закупівлю порядку зміни ціни;
- 8) зміни умов у зв'язку із застосуванням положень частини п'ятої цієї статті.

{Пункт 8 частини четвертої статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1356-VIII від 12.05.2016}

5. Дія договору про закупівлю може продовжуватися на строк, достатній для проведення процедури закупівлі на початку наступного року, в обсязі, що не перевищує 20 відсотків суми, визначеної в договорі, укладеному в попередньому році, якщо видатки на цю мету затверджено в установленому порядку.

Стаття 37. Недійсність договору про закупівлю

1. Договір про закупівлю є нікчемним у разі:

- його укладення з порушенням вимог частини четвертої статті 36 цього Закону;
- його укладення в період оскарження процедури закупівлі відповідно до статті 18 цього Закону;
- його укладення з порушенням строків, передбачених частиною другою статті 32 та абзацом восьмим частини третьої статті 35 цього Закону, крім випадків зупинення перебігу строків у зв'язку з розглядом скарги органом оскарження відповідно до статті 18 цього Закону.

Розділ VIII

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Стаття 38. Відповідальність за порушення вимог цього Закону

1. За порушення вимог, установлених цим Законом та нормативно-правовими актами, розробленими відповідно до цього Закону, члени тендерного комітету замовника, уповноважена особа (особи), члени органу оскарження, службові (посадові) особи Уповноваженого органу, службові (посадові) особи органів, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів (обслуговуючого банку), несуть відповідальність згідно із законами України.

2. За порушення вимог, установлених цим Законом в частині прийнятих рішень, вибору і застосування процедур закупівлі, відповідальність несуть члени тендерного комітету або уповноважена особа (особи) персонально.

Розділ IX

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію: з 1 квітня 2016 року — для центральних органів виконавчої влади та замовників, що здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання;

з 1 серпня 2016 року — для всіх замовників;

із дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» щодо особливостей використання окремих публічних коштів на території Донецької області» — для місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування та військово-цивільних адміністрацій Донецької області.

{Пункт 1 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 1078-VIII від 12.04.2016}

2. Пункт 24 частини першої статті 1 та абзаци шістнадцятий і сімнадцятий частини третьої статті 2 цього Закону діють до 31 березня 2019 року.

3. Установити, що з 1 квітня 2016 року, але не раніше дня набрання чинності цим Законом, Закон України «Про здійснення державних закупівель» не застосовується до центральних органів виконавчої влади та замовників, що здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання.

3¹. Установити, що з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» щодо особливостей використання окремих публічних коштів на території Донецької області» Закон України «Про здійснення державних закупівель» не застосовується до місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування та військово-цивільних адміністрацій Донецької області.

{Закон доповнено пунктом 3¹ згідно із Законом № 1078-VIII від 12.04.2016}

4. Дозволити замовникам, для яких цей Закон вводиться в дію з 1 серпня 2016 року, використовувати електронну систему закупівель з метою відбору постачальника товару (товарів), надавача послуги (послуг) та виконавця робіт для укладення договору, у разі здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг, вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в абзаці першому частини першої статті 2 Закону України «Про здійснення державних закупівель».

4¹. Установити, що до 14 травня 2017 року замовники, визначені Кабінетом Міністрів України, можуть здійснювати закупівлю товарів, робіт і послуг, необхідних для забезпечення підготовки та проведення в Україні пісенного конкурсу «Євробачення», згідно з переліком товарів, робіт і послуг, що затверджується Кабінетом Міністрів України, за переговорною процедурою, встановленою статтею 35 цього Закону. При цьому замовник має право укласти договір про закупівлю за результатами застосування переговорної процедури закупівлі у строк не раніше ніж через п'ять днів з дня оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про намір укласти договір за результатами застосування переговорної процедури закупівлі.

{Закон доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 1761-VIII від 17.11.2016}

5. Визнати такими, що втратили чинність:

з 1 квітня 2016 року, але не раніше дня набрання чинності цим Законом:

Закон України «Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 17, ст. 148, № 41, ст. 551; 2014 р., № 22, ст. 781, № 24, ст. 883; 2015 р., № 46, ст. 414);

з 1 серпня 2016 року, але не раніше дня набрання чинності цим Законом:

Закон України «Про здійснення державних закупівель» (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 24, ст. 883 із наступними змінами).

6. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

статтю 164¹⁴ викласти в такій редакції:

«Стаття 164⁻¹⁴. Порушення законодавства про закупівлі

Здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг без застосування визначених законодавством процедур закупівель; оцінка пропозицій конкурсних торгів (кваліфікаційних пропозицій), тендерних пропозицій не за критеріями та методикою оцінки для визначення найкращої пропозиції конкурсних торгів (кваліфікаційної пропозиції), тендерної пропозиції, що міститься в документації конкурсних торгів (кваліфікаційній документації), тендерній документації; укладення з учасником, який став переможцем торгів, договору про закупівлю за цінами і обсягами, що не відповідають вимогам документації конкурсних торгів (кваліфікаційної документації), тендерної документації; неоприлюднення або порушення порядку оприлюднення інформації про закупівлі відповідно до вимог законодавства; ненадання інформації, документів та матеріалів у випадках, передбачених законом, -

тягнуть за собою накладення штрафу на службових (посадових), уповноважених осіб від семисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення за одне з правопорушень, зазначених у частині першій цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу на службових (посадових), уповноважених осіб від тисячі до тисячі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

в абзаці органів Антимонопольного комітету України (статті 164⁻³, 164⁻¹⁴, 166⁻¹-166⁻⁴) пункту 1 частини першої статті 255 цифри «164⁻¹⁴» виключити;

2) частину п'яту статті 4 Господарського процесуального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 6, ст. 56) виключити;

3) у Господарському кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 18-22, ст. 144):

абзац другої частини третьої статті 13 виключити;

в абзаці третьому частини першої статті 75, абзаці третьому частини другої статті 77, абзаці третьому частини дев'ятої статті 78 і абзаці третьому частини п'ятої статті 79 слова «Закону України «Про здійснення державних закупівель» замінити словами «Закону України «Про публічні закупівлі»;

4) у Цивільному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 40-44, ст. 356):
друге речення частини першої статті 209 виключити;

друге речення частини четвертої статті 639 виключити;

5) частину сьому статті 8 Цивільного процесуального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., №№ 40-42, ст. 492) виключити;

6) частину другу статті 11 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 21, ст. 252; Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 2-3, ст. 35; 2010 р., № 33, ст. 471) виключити;

7) пункти 17⁻¹ і 18 частини першої, пункт 19 частини третьої статті 7, пункт 20 частини першої статті 16 та пункт 20 частини першої статті 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 50, ст. 472 із наступними змінами) доповнити словами «та «Законом України «Про публічні закупівлі»;

8) у Законі України «Про державний матеріальний резерв» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 13, ст. 112; 1999 р., № 40, ст. 362; 2004 р., № 33-34, ст. 403; 2007 р., № 9, ст. 67; 2010 р., № 33, ст. 471):

у пункті 1 статті 8 слова «у порядку, встановленому Законом України «Про здійснення державних закупівель» виключити;

пункт 2 статті 9 виключити;

9) статтю 22⁻¹ Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 23, ст. 121 із наступними змінами) виключити;

10) у статті 15 Закону України «Про Національну програму інформатизації» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 27-28, ст. 181; 2002 р., № 1, ст. 3; 2010 р., № 33, ст. 471):

друге речення частини другої виключити;

частину третю виключити;

11) частину шосту статті 16 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 22, ст. 171; 2013 р., № 24, ст. 243) виключити;

12) у частині сьомій статті 51 Закону України «Про банки і банківську діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 5-6, ст. 30; 2006 р., № 14, ст. 118; 2010 р., № 33, ст. 471) слова «Закону України «Про здійснення державних закупівель» замінити словами «Закону України «Про публічні закупівлі»;

13) у частині двадцять першій статті 2 Закону України «Про страхування» (Відомості Верховної

Ради України, 2002 р., № 7, ст. 50; 2010 р., № 33, ст. 471) слова «проведення відкритих торгів відповідно до Закону України «Про здійснення державних закупівель» та» виключити;

14) частину четверту статті 5 Закону України «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 24, ст. 162; 2004 р., № 14, ст. 195; 2010 р., № 33, ст. 471; 2011 р., № 45, ст. 486) виключити;

15) абзац другий частини другої статті 25 Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» (Відомості Верховної Ради України, 2008 р., № 45, ст. 313; 2010 р., № 33, ст. 471) виключити;

16) частину четверту статті 11 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 11, ст. 75) виключити.

7. Процедури закупівель товарів, робіт та послуг, розпочаті до введення в дію цього Закону, завершуються відповідно до порядку, що діяв до введення в дію цього Закону.

8. Кабінету Міністрів України у місячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації положень цього Закону.

Президент України

П. ПОРОШЕНКО

м. Київ

25 грудня 2015 року

№ 922-VIII

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 17 вересня 1996 р.

№ 1147

Київ

Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 1519 (1519-2001-н) від 17.11.2001

№ 1534 (1534-2003-н) від 02.10.2003

№ 702 (702-2004-н) від 26.05.2004

№ 1607 (1607-2004-н) від 30.11.2004

№ 1700 (1700-2004-н) від 17.12.2004

№ 635 (635-2009-н) від 24.06.2009

№ 991 (991-2009-н) від 31.08.2009

№ 1132 (1132-2009-н) від 21.10.2009

№ 834 (834-2010-н) від 27.08.2010

№ 996 (996-2011-н) від 19.09.2011

№ 1359 (1359-2011-н) від 28.12.2011

№ 507 (507-2012-н) від 31.05.2012

№ 837 (837-2012-н) від 25.07.2012

№ 804 (804-2013-н) від 30.10.2013

№ 464 (464-2014-н) від 17.09.2014

№ 711 (711-2015-н) від 16.09.2015}

Відповідно до статті 17 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12) Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**:

Затвердити перелік видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів (додається).

Прем'єр-міністр України

П. ЛАЗАРЕНКО

Інд. 33

Затверджений
постановою Кабінету Міністрів України
від 17 вересня 1996 р. № 1147

ПЕРЕЛІК

видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів

Охорона і раціональне використання водних ресурсів.

Будівництво у населених пунктах, на новобудовах і розширення та реконструкція на діючих підприємствах:

{Абзац перший пункту 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1519 (1519-2001-н) від 17.11.2001}

необхідних споруд для очищення стічних вод, що утворюються в промисловості, комунальному господарстві, інших галузях народного господарства;

дослідних та дослідно-промислових установок, пов'язаних з розробленням методів очищення стічних вод;

берегових споруд для прийому та очищення з плавзасобів господарсько-побутових стічних вод (в тому числі баластних та ляльних) і сміття для утилізації, складування і очищення;

систем роздільної каналізації, каналізаційних мереж і споруд на них;
систем водопостачання з замкнутими циклами з поверненням для потреб технічного водопостачання стічних вод після їх відповідного очищення/оброблення (включаючи оборотні системи гідрозоловидалення і гідровидалення різних шламів);

оборотних систем виробничого водопостачання, а також систем послідовного і повторного використання води, в тому числі води, що надходить від інших підприємств;

споруд для збирання, очищення та використання вод поверхневого стоку у системах водопостачання;

водопровідних мереж у місцях утворення депресійних ліжок.

{Пункт 1 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 991 (991-2009-н) від 31.08.2009}

2. Придбання насосного і технологічного обладнання для заміни такого, що використало свої технічні можливості на комунальних каналізаційних системах, установок, обладнання і технічного флоту для збирання нафти, сміття та інших рідких, твердих відходів з суден.

3. Створення водоохоронних зон з комплексом агротехнічних, лісомеліоративних, гідротехнічних, санітарних та інших заходів, спрямованих на запобігання забрудненню, засміченню та виснаженню водних ресурсів, а також винесення об'єктів забруднення з прибережних смуг.

4. Будівництво, розширення та реконструкція руслових аераційних станцій.

{Пункт 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1519 (1519-2001-н) від 17.11.2001}

5. Будівництво та реконструкція розсіюючих випусків очищених стічних вод та проведення заходів щодо запобігання тепловому забрудненню водою.

{Пункт 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1519 (1519-2001-н) від 17.11.2001}

6. Ліквідаційний тампонаж або переведення на регульований режим роботи самовиливних артезіанських свердловин.

7. Заходи з охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення.

8. Реконструкція або ліквідація фільтруючих накопичувачів стічних вод з метою відвернення чи припинення забруднення підземних і поверхневих вод.8-1. Реконструкція гідротехнічних споруд.

{Перелік доповнено пунктом 8-1 згідно з Постановою КМ № 635 (635-2009-н) від 24.06.2009 }

9. Роботи, пов'язані з поліпшенням технічного стану та благоустрою водою.

10. Ведення водного кадастру.

11. Паспортизація малих річок і водою.

12. Заходи щодо відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок, а також заходи для боротьби з шкідливою дією вод (біологічна меліорація водних об'єктів, винесення водоохоронних зон в натуру, упорядкування джерел, очищення русел від дерев, що потрапили до них внаслідок проходження весняних повеней, будівництво протиповеневих водосховищ і дамб тощо).

13. Обстеження та паспортизація ставків-відстійників шахтних вод, шламонакопичувачів та хвостосховищ, гідротехнічних споруд.

14. Заходи очищення стічних скидних і дренажних вод з меліоративних систем (включаючи скидні води з рисових полів) та поліпшення їх якості (акумуляючі ємкості, відстійники, споруди та пристрої для аерації вод, біологічні канали, екрани для затримування пестицидів та інші).

15. Розроблення методик, технологій, установок, обладнання, приладів контролю, проведення робіт з очищення водних ресурсів, забруднених пестицидами і агрохімікатами та їх знезараження.

16. Спорудження установок для очищення і поліпшення якості води для зрошення сільськогосподарських культур.

17. Розроблення, виготовлення та придбання систем, приладів, оснащення спеціального транспорту для здійснення контролю за кількістю та якістю поверхневих, підземних та стічних вод і скидів шкідливих речовин у водні ресурси.

17-1. Роботи із заповнення водою водосховищ та інших водних об'єктів Автономної Республіки Крим.

{Перелік доповнено пунктом 17-1 згідно з Постановою КМ № 834 (834-2010-н) від 27.08.2010; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 837 (837-2012-н) від 25.07.2012}

17-2. Проведення водообміну Краснопавлівського водосховища.

{Перелік доповнено пунктом 17-2 згідно з Постановою КМ № 507 (507-2012-н) від 31.05.2012}

Охорона атмосферного повітря

18. Організація виробництва, установлення та реконструкція обладнання для очищення газопилового потоку від забруднюючих речовин хімічного та біологічного походження, що викидаються в атмосферне повітря, та зниження рівня впливу фізичних і біологічних факторів на атмосферне повітря; розроблення технології, організація виробництва та застосування матеріалів, використання методів та впровадження технологій, що забезпечують запобігання виникненню, зниження рівня впливу чи усунення факторів забруднення атмосферного повітря.

{Пункт 18 в редакції Постанови КМ № 1519 (1519-2001-п) від 17.11.2001}

19. Будівництво дослідних та дослідно-промислових установок для розроблення методів очищення газів, що відводяться від джерел шкідливих викидів в атмосферу.

20. Розроблення та виготовлення систем і приладів контролю та оснащення ними стаціонарних джерел викидів шкідливих речовин в атмосферу та пунктів контролю і спостереження за забрудненням атмосферного повітря.

21. Спорудження і оснащення контрольно-регулювальних пунктів для перевірки і зниження токсичності відпрацьованих газів транспортних засобів.

22. Розроблення, організація виробництва пристроїв для очищення відпрацьованих газів двигунів та оснащення ними транспортних засобів.

{Пункт 22 в редакції Постанови КМ № 1519 (1519-2001-п) від 17.11.2001}

23. Проведення робіт з інвентаризації джерел забруднення навколишнього природного середовища.

Охорона і раціональне використання земель

24. Впровадження ґрунтозахисної системи землеробства з контурно-меліоративною організацією території.

25. Будівництво, розширення та реконструкція протиерозійних, гідротехнічних, протикарстових, берегозакріплювальних, протизсувних, протиобвальних, протилавинних і протиселевих споруд, а також проведення заходів з захисту від підтоплення і затоплення, направлених на запобігання розвитку небезпечних геологічних процесів, усуненню або зниженню до допустимого рівня їх негативного впливу на території і об'єкти. Проведення заходів щодо хімічної меліорації ґрунтів.

{Пункт 25 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1519 (1519-2001-п) від 17.11.2001}

26. Проведення агролісотехнічних заходів на ярах, балках та інших ерозійно небезпечних землях.

27. Рекультивация порушених земель та використання родючого шару ґрунту під час проведення робіт, пов'язаних із порушенням земель.

27-1. Рекультивация територій полігонів твердих побутових відходів.

{Перелік доповнено пунктом 27-1 згідно з Постановою КМ № 1132 (1132-2009-п) від 21.10.2009}

28. Засипка і виположування ярів, балок з одночасним їх дренаванням.

29. Заходи, пов'язані з створенням захисних лісових насаджень на еродованих землях, вздовж водних об'єктів (в тому числі водойм, магістральних каналів, тощо) та полезахисних смуг.

30. Терасування крутих схилів.

31. Консервація деградованих і забруднених земель. 32. Поліпшення малопродуктивних земельних угідь.

33. Розроблення технології, обладнання для знезараження, очищення землі, забрудненої пестицидами і агрохімікатами.

34. Проведення обстеження ґрунтів.

35. Ведення земельного кадастру

Охорона і раціональне використання мінеральних ресурсів

36. Заходи, здійснювані з метою застосування раціональних, екологічно безпечних технологій видобування корисних копалин і вилучення наявних у них компонентів, що мають промислове значення, недопущення наднормативних втрат і погіршення якості корисних копалин, а також відбіркового відпрацювання багатих ділянок родовищ корисних копалин, що призводитиме до втрат їх запасів. 37. Будівництво, розширення та реконструкція комплексів для закладки відпрацьованих, відкритих та підземних гірничих виробок супутніми породами, що не утилізуються.

{Пункт 37 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1519 (1519-2001-п) від 17.11.2001}

38. Розроблення технологій і обладнання для вилучення супутніх цінних компонентів з мінеральної сировини, розкритих і вміщуючих порід, відходів виробництва, з уловлюваних продуктів при газо- і водоочищенні та будівництво відповідних установок.

39. Заходи, пов'язані з селективним видобуванням і зберіганням корисних копалин, розкритих та вміщуючих порід, відходів виробництва, що містять компоненти, які тимчасово не використовуються у народному господарстві, але є потенційно корисними.

40. Заходи щодо захисту родовищ (газових, нафтових, вугільних, торфових та ін.) від пожеж, затоплення, обвалів та придбання для цієї мети обладнання.

41. Картування забруднених територій, ведення аерокосмічного моніторингу геологічного середовища, ведення постійно діючих моделей геологічного середовища, радіоекологічні дослідження, ліквідаційний тампонаж свердловин.

Охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів

42. Спорудження установок для утилізації відходів лісозаготівельної та деревообробної промисловості.

43. Ліквідація лісових та степових пожеж і пожеж торфовищ та їх наслідків.

{Пункт 43 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1519 (1519-2001-п) від 17.11.2001}

44. Ліквідація наслідків буреломів, сніголомів, вітровалів.
45. Ліквідація негативних наслідків техногенного впливу на лісові насадження.
46. Проведення заходів з виявлення запасів природних рослинних ресурсів, затрати на їх охорону і відтворення.
47. Заходи з озеленення міст і сіл.
48. Створення станцій і лабораторій біологічного та хімічного захисту лісових насаджень.

Охорона і раціональне використання ресурсів тваринного світу

49. Будівництво, розширення та реконструкція розплідників і ферм для розведення диких звірів та птахів з метою їх розселення в природному середовищі.
{Пункт 49 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1519 (1519-2001-н) від 17.11.2001}
- 49-1. Будівництво та облаштування притулків для утримання безпритульних тварин.
{Перелік доповнено пунктом 49-1 згідно з Постановою КМ № 1359 (1359-2011-н) від 28.12.2011}
50. Заходи щодо охорони тваринного світу та боротьби з браконьерством (придбання матеріально-технічних засобів тощо).
51. Ведення кадастру тваринного світу.
52. Будівництво, реконструкція, розширення, технічне переозброєння, оснащення риборозводних підприємств виробничо-акліматизаційних баз для одержання та вирощування личинок життестійкої молоді цінних промислових риб для зариблення природних водойм і водосховищ комплексного призначення.
До зазначеного не входять витрати на одержання та вирощування личинок і молоді риб для товарного вирощування в ставкових, озernih та інших спеціалізованих рибних господарствах.
53. Оптимізація роботи гідровузлів ГЕС на Дніпрі, Дністрі та інших ріках, забезпечення рибогосподарських та екологічних попусків води.
Обводнення природних нерестовищ, будівництво міграційних каналів, штучних нерестовищ з керованим гідрологічним режимом.
54. Будівництво, розширення та реконструкція механічних, гідравлічних, фізіологічних рибозахисних пристроїв на промислових, комунальних і сільськогосподарських водозаборах.
{Пункт 54 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1519 (1519-2001-н) від 17.11.2001}
55. Будівництво, розширення та реконструкція рибиходів.
{Пункт 55 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1519 (1519-2001-н) від 17.11.2001}
56. Створення кріогенного банку генофонду цінних промислових видів риб.

Збереження природно-заповідного фонду

57. Будівництво, обладнання, реконструкція і розширення приміщень, призначених для проведення науково-дослідних робіт, пропаганди природоохоронних знань і створення експозицій, а також інших об'єктів (майстерень, кордонів, установок для миття машин з безстічним циклом, мостів, доріг, стежок, огорож і вольєрів), будівництво гідротехнічних та інших споруд, об'єктів зв'язку в заповідниках, національних природних парках, ботанічних садах, дендрологічних парках, зоологічних парках та парках-пам'ятках садово-паркового мистецтва з метою збереження та відтворення природних екологічних систем і пов'язаних з діяльністю цих установ, а також витрат на утримання об'єктів природно-заповідного фонду.
58. Створення центрів для розведення рідкісних та зникаючих тварин і рослин.
59. Придбання спеціального обладнання, транспортних засобів і засобів зв'язку, віднесених до організацій заповідників та інших природоохоронних установ.
60. Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів природно-заповідного фонду.
61. Витрати на резервування територій для заповідання.
62. Розроблення проектів створення територій і об'єктів природно-заповідного фонду та організації їх територій.
63. Діяльність щодо збереження видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України, поліпшення середовища їх перебування чи зростання, створення належних умов для розмноження у природних умовах, розведення та розселення.
64. Створення центрів і банків генетичного матеріалу тварин і рослин, які знаходяться під загрозою зникнення.
65. Створення екологічних фондів при природно-заповідних об'єктах.
66. Здійснення заходів щодо відновлення корінних природних комплексів на заповідних територіях.

Рациональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів

67. Будівництво, технічне переобладнання і реконструкція сміттєпереробних і сміттєспалювальних заводів.

68. Будівництво, розширення та реконструкція споруд, придбання та впровадження установок, обладнання та машин для збору, транспортування, перероблення, знешкодження та складування побутових, сільськогосподарських і промислових відходів виробництва, кубових залишків.

{Пункт 68 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1519 (1519-2001-н) від 17.11.2001}

69. Будівництво, розширення та реконструкція установок, виробництв, цехів для одержання сировини або готової продукції з відходів виробництва та побутових відходів.

{Пункт 69 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1519 (1519-2001-н) від 17.11.2001}

70. Будівництво, розширення та реконструкція комплексів, спеціалізованих полігонів та інших об'єктів для знешкодження та захоронення непридатних для використання пестицидів, шкідливих і токсичних промислових та інших відходів.

{Пункт 70 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1519 (1519-2001-н) від 17.11.2001}

71. Гасіння породних відвалів, що горять, та їх реформування. Спеціальне складування відходів вуглевидобутку та вуглезбагачення, що запобігає їх самозайманню. Рекультивация та озеленення породних відвалів.

72. Спеціальні роботи щодо запобігання пилоутворенню на прилеглих територіях шламонакопичувачів і хвостосховищ.

73. Будівництво, розширення та реконструкція цехів утилізації осадів на очисних каналізаційних та водопровідних комплексах.

{Пункт 73 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1519 (1519-2001-н) від 17.11.2001}

74. Будівництво та реконструкція установок знешкодження та утилізації шламів.

{Пункт 74 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1519 (1519-2001-н) від 17.11.2001}

74-1. Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин, твердого ракетного палива.

{Перелік доповнено пунктом 74-1 згідно з Постановою КМ № 1132 (1132-2009-н) від 21.10.2009;

із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 464 (464-2014-н) від 17.09.2014}

Ядерна і радіаційна безпека

75. Розроблення і реалізація державних цільових і регіональних екологічних програм першочергових заходів захисту населення від факторів радіаційного забруднення навколишнього природного середовища.

{Пункт 75 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1607 (1607-2004-н) від 30.11.2004}

75-1. Підтримка у безпечному стані енергоблоків Чорнобильської АЕС та об'єкта «Укриття», заходи з підготовки до зняття її з експлуатації, підтримка екологічно безпечного стану у зонах відчуження і безумовного (обов'язкового) відселення, виконання робіт у сфері поводження з радіоактивними відходами неядерного циклу, будівництво комплексу «Вектор» та експлуатація його об'єктів.

{Розділ «Ядерна і радіаційна безпека» доповнено пунктом 75-1 згідно з Постановою КМ № 711 (711-2015-н) від 16.09.2015}

{Пункт 76 виключено на підставі Постанови КМ № 1519 (1519-2001-н) від 17.11.2001}

Наука, інформація і освіта, підготовка кадрів, екологічна експертиза, організація праці, забезпечення участі у діяльності міжнародних організацій природоохоронного спрямування, впровадження економічного механізму забезпечення охорони навколишнього природного середовища

{Назва розділу із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 702 (702-2004-н) від 26.05.2004, № 1700 (1700-2004-н) від 17.12.2004}

76. Запровадження та обслуговування функціонування державної системи моніторингу навколишнього природного середовища, автоматизованих геоінформаційних систем та приладів, у тому числі впровадження технологій дистанційного зондування Землі із застосуванням засобів автоматизації та геоінформаційних систем.

{Пункт 76 в редакції Постанов КМ № 996 (996-2011-н) від 19.09.2011, № 804 (804-2013-н) від 30.10.2013}

77. Розроблення державних цільових і регіональних екологічних програм.

{Пункт 77 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1607 (1607-2004-н) від 30.11.2004}

78. Наукові дослідження, проектні та проектно-конструкторські розроблення, що охоплюють зазначені у переліку природоохоронні заходи.

79. Розроблення екологічних стандартів і нормативів.

80. Проведення науково-технічних конференцій і семінарів, організація виставок, фестивалів та інших заходів щодо пропаганди охорони навколишнього природного середовища, видання поліграфічної продукції з екологічної тематики, створення бібліотек, відеотек, фонотек тощо.

81. Організація і здійснення робіт з екологічної освіти, підготовки кадрів, підвищення кваліфікації та обміну досвідом роботи працівників природоохоронних органів.

82. Проведення екологічної експертизи.

83. Утримання та оснащення природоохоронних організацій приладами, обладнанням і спеціальними транспортними засобами, зміцнення матеріально-технічної бази спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища, його урядових і територіальних органів, а також установ та організацій, що належать до сфери його управління.

{Пункт 83 в редакції Постанови КМ № 1519 (1519-2001-н) від 17.11.2001, із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1534 (1534-2003-н) від 02.10.2003}

84. Забезпечення участі у діяльності міжнародних організацій природоохоронного спрямування, у тому числі сплата членських внесків.

{Розділ доповнено пунктом 84 згідно з Постановою КМ № 702 (702-2004-н) від 26.05.2004}

85. Впровадження економічного механізму забезпечення охорони навколишнього природного середовища.

{Перелік доповнено пунктом 85 згідно з Постановою КМ № 1700 (1700-2004-н) від 17.12.2004}

МІНІСТЕРСТВО ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

12.06.2015 № 194

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
18 серпня 2015 р.
за № 994/27439

Про затвердження Порядку планування та фінансування природоохоронних заходів

Відповідно до пункту 8 Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 січня 2015 року № 32, та з метою удосконалення механізму планування та фінансування видатків на здійснення природоохоронних заходів згідно з Бюджетним кодексом України, постанов Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2011 року № 163 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення природоохоронних заходів» і від 17 серпня 2011 року № 877 «Деякі питання виконання Угоди про фінансування програми «Підтримка реалізації Стратегії національної екологічної політики України» **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Порядок планування та фінансування природоохоронних заходів, що додається.
2. Департаменту економіки та фінансів, Відділу бухгалтерського обліку та звітності забезпечити здійснення видатків на природоохоронні заходи та оплату виконаних робіт за укладеними договорами відповідно до плану природоохоронних заходів, затвердженого в установленому порядку.
3. Департаменту економіки та фінансів забезпечити в установленому порядку подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
4. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 21 травня 2002 року № 189 «Про Порядок планування та фінансування природоохоронних заходів з Державного фонду охорони навколишнього природного середовища», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06 червня 2002 року за № 482/6770.
5. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.
6. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр

І.А. Шевченко

ПОГОДЖЕНО:

Голова Державної
регуляторної служби України

К.М. Ляпіна

Міністр економічного розвитку
і торгівлі України

А. Абромавичус

Перший заступник
Міністра фінансів України

І. Уманський

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства екології
та природних ресурсів України
12.06.2015 № 194
Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
18 серпня 2015 р.
за № 994/27439

ПОРЯДОК планування та фінансування природоохоронних заходів

I. Загальні положення

1.1. Цей Порядок визначає процедуру планування та фінансування природоохоронних заходів за відповідною бюджетною програмою за рахунок бюджетних коштів та контролю за їх використанням.

1.2. Механізм використання коштів регулюється порядками використання коштів.

1.3. Терміни та скорочення, що вживаються в цьому Порядку, мають такі значення:

виконавець природоохоронного заходу — безпосередній виконавець природоохоронного заходу, зокрема, на баланс якого обліковується об'єкт (у тому числі незавершеного будівництва), на якому планується здійснити зазначений захід, та який на основі відповідного договору може бути уповноважений на здійснення функцій замовника щодо конкретного природоохоронного заходу. Виконавцем природоохоронного заходу можуть бути: підприємство, установа або організація, що належать до сфери управління Мінприроди, або юридичні особи усіх форм власності;

відповідальний виконавець — структурний підрозділ апарату Мінприроди, визначений наказом Мінприроди відповідальним за виконання (реалізацію) бюджетної програми (напрямку), до компетенції якого належать організація та забезпечення планування видатків на природоохоронні заходи (за напрямками), розгляд запитів та здійснення відбору природоохоронних заходів;

замовник природоохоронного заходу — юридична особа, яка має намір здійснити конкретний природоохоронний захід за рахунок бюджетних коштів. Замовником природоохоронного заходу можуть бути: відповідальний виконавець; підприємство, установа та організація, що належать до сфери управління Мінприроди; центральний або місцевий орган державної виконавчої влади; юридична особа усіх форм власності;

запит — запит про виділення коштів для здійснення природоохоронного заходу за відповідною бюджетною програмою;

підрозділ планування природоохоронних заходів — структурний підрозділ апарату Мінприроди, який відповідно до положення про нього забезпечує координацію діяльності відповідальних виконавців щодо планування та фінансування природоохоронних заходів;

план — план природоохоронних заходів за відповідною бюджетною програмою.

II. Подання запитів для здійснення природоохоронних заходів за відповідною бюджетною програмою

2.1. Планування видатків для реалізації природоохоронних заходів за відповідною бюджетною програмою здійснюється Мінприроди на кожний бюджетний період шляхом затвердження плану, форма якого наведена у додатку 1 до цього Порядку.

2.2. Основою для розгляду та включення природоохоронного заходу до плану є запит про виділення коштів для здійснення природоохоронних заходів за бюджетною програмою, що подається замовником природоохоронного заходу до Мінприроди, в термін з 01 січня до 15 листопада поточного року за формою, наведеною в додатку 2 до цього Порядку.

До запиту додаються:

кошторис витрат для здійснення природоохоронного заходу за формою, наведеною в додатку 3 до цього Порядку;

екологічний висновок для здійснення природоохоронного заходу, виданий структурним підрозділом з питань охорони навколишнього природного середовища обласних державних адміністрацій та Київської міської державної адміністрації, за формою, наведеною в додатку 4 до цього Порядку (крім підприємств, установ або організацій, що належать до сфери управління Мінприроди).

При плануванні видатків, пов'язаних з фінансуванням об'єктів капітального будівництва, подається копія зведеного кошторису витрат на загальну кошторисну вартість природоохоронного заходу, експертний звіт щодо розгляду проектної документації відповідно до Порядку затвердження проектів будівництва і проведення їх експертизи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів

України від 11 травня 2011 року № 560, довідка про надходження та використання коштів з початку будівництва об'єкта за формою, наведеною в додатку 5 до цього Порядку.

2.3. Відповідальним за достовірність і повноту інформації, яка міститься в запиті та документах, доданих до нього, є замовник природоохоронного заходу в особі керівника.

III. Розгляд запитів та формування плану

3.1. Попередній розгляд запиту, що надійшов до Мінприроди, здійснюється протягом 30 календарних днів з дня реєстрації запиту підрозділом планування природоохоронних заходів.

Попередній розгляд запиту включає перевірку комплектності пакета документів та правильність його оформлення згідно з додатком 2 до цього Порядку.

3.2. Запит, поданий з порушенням вимог розділу II цього Порядку, повертається на доопрацювання замовнику природоохоронного заходу протягом 30 календарних днів з дня реєстрації цього запиту в разі:

подання замовником природоохоронного заходу пакета документів не в повному обсязі;

виявлення недостовірних відомостей в документах, поданих замовником природоохоронного заходу;

невідповідності документів, поданих замовником природоохоронного заходу, вимогам цього Порядку.

У разі якщо всі вимоги щодо комплектності та правильності оформлення документів виконані, запит в межах строку, визначеного пунктом 3.1 цього розділу, передається відповідальному виконавцю.

3.3. Відповідальні виконавці протягом 15 календарних днів забезпечують:

аналіз запиту щодо відповідності зазначеного у ньому природоохоронного заходу Переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 року № 1147;

відбір природоохоронних заходів за пріоритетами та критеріями, визначеними в розділі IV цього Порядку;

підготовку екологічного висновку для здійснення природоохоронних заходів підприємствам, установам або організаціям, що належать до сфери управління Мінприроди;

подання до підрозділу планування природоохоронних заходів пропозицій до плану.

3.4. Підрозділ планування природоохоронних заходів узагальнює протягом 3 робочих днів пропозиції, надані відповідальними виконавцями, та подає їх на розгляд робочої групи з відбору природоохоронних заходів (далі – Робоча група) разом з орієнтовним розподілом видатків за бюджетними програмами (напрямами) в межах передбачених бюджетних коштів.

Робоча група, яка здійснює свою діяльність відповідно до Положення про Робочу групу, затвердженого наказом Мінприроди, протягом 1 робочого дня здійснює попередній відбір природоохоронних заходів за відповідною бюджетною програмою, згідно з критеріями, визначеними в розділі IV цього Порядку. Склад Робочої групи, затверджується наказом Мінприроди.

3.5. Після врахування зауважень та пропозицій Робочої групи щодо відібраних заходів відповідальні виконавці готують протягом 5 календарних днів узагальнені пропозиції та разом із копіями запитів і документів до них подають їх протягом 5 календарних днів до підрозділу планування природоохоронних заходів для формування проекту плану.

План затверджується Міністром екології та природних ресурсів і погоджується Мінфіном.

3.6. Після затвердження і погодження плану підрозділ планування природоохоронних заходів надає протягом 2 календарних днів відповідальним виконавцям його копії.

Відповідальні виконавці доводять до відома замовника природоохоронного заходу (розпорядників нижчого рівня або одержувачів бюджетних коштів) витяги з плану.

3.7. Оригінали затверджених в установленому цим Порядком планів зберігаються в підрозділі планування природоохоронних заходів.

Оригінали запитів, на підставі яких включені відповідні природоохоронні заходи до плану, разом із супровідною документацією зберігаються у відповідальних виконавців.

IV. Пріоритети та критерії відбору природоохоронних заходів для включення до плану

4.1. Під час формування відповідальними виконавцями пропозицій до плану пріоритет надається природоохоронним заходам, що визначені законами України, актами та дорученнями Президента України та Кабінету Міністрів України і спрямовані на запобігання, попередження, зменшення та усунення забруднення навколишнього природного середовища.

4.2. Формування плану здійснюється в порядку, установленому Мінприроди, з урахуванням необхідності:

погашення заборгованості за бюджетними зобов'язаннями минулих років;

завершення розпочатого у минулих роках будівництва, розширення та реконструкції об'єктів з високим ступенем будівельної готовності.

4.3. Відбір природоохоронних заходів здійснюється відповідальними виконавцями на підставі інформації, зазначеної в запитах та документах, визначених у пункті 2.2 розділу II цього Порядку, за такими критеріями:

- відповідність загальній меті, завданням бюджетної програми та напрямам діяльності, які забезпечують реалізацію програми;
- готовність природоохоронного заходу на час подання запиту;
- природоохоронний ефект;
- економічна ефективність (строк окупності);
- наявність власних коштів як джерела фінансування;
- наявність гарантованого фінансування з інших джерел;
- строк реалізації природоохоронного заходу.

V. Організація проведення видатків

5.1. Для забезпечення фінансування природоохоронних заходів, що здійснюються замовником природоохоронного заходу або виконавцем природоохоронного заходу, Мінприроди включає їх до своєї мережі.

5.2. Для включення до мережі головного розпорядника бюджетних коштів замовник природоохоронного заходу (розпорядник нижчого рівня або одержувач бюджетних коштів) надає до Мінприроди завірені в установленому порядку органом, який їх видав, копії таких документів:

- довідки про те, що об'єкт (у тому числі незавершене будівництво), на якому планується здійснити зазначений захід, обліковується на балансі юридичної особи, що є безпосереднім замовником природоохоронного заходу або виконавцем природоохоронного заходу (для підприємств, установ або організацій, що не належать до сфери управління Мінприроди);

- рішення місцевого органу виконавчої влади про покладення відповідних повноважень на замовника природоохоронного заходу;

- довідки про включення розпорядника нижчого рівня або одержувача бюджетних коштів до Єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів;

- реєстраційної картки розпорядника нижчого рівня або одержувача бюджетних коштів.

5.3. На підставі поданих документів відповідно до пункту 5.2 цього розділу головним розпорядником бюджетних коштів протягом 30 календарних днів укладаються відповідні договори, згідно з якими виконавець природоохоронного заходу може бути уповноважений на здійснення функцій замовника щодо конкретного природоохоронного заходу.

Підготовку та укладання відповідного договору забезпечує підрозділ планування природоохоронних заходів.

5.4. Розпорядники нижчого рівня та одержувачі бюджетних коштів використовують кошти відповідно до наказу Міністерства фінансів України від 28 січня 2002 року № 57 «Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01 лютого 2002 року за № 86/6374, на підставі плану використання бюджетних коштів, що містить розподіл бюджетних асигнувань, затверджених у кошторисі розпорядника бюджетних коштів.

5.5. Закупівля робіт, товарів і послуг, необхідних для реалізації природоохоронних заходів, здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про здійснення державних закупівель».

5.6. Протягом поточного бюджетного року за рішенням Мінприроди, погодженим із Мінфіном можуть вноситися зміни до плану за наявності:

- резерву бюджетних коштів, передбаченого у плані;

- залишку коштів на початок поточного бюджетного року за спеціальним фондом державного бюджету;

- понадпланового перевищення надходжень до спеціального фонду у поточному бюджетному році;

- економії бюджетних коштів за результатами процедури державних закупівель або у разі вилучення природоохоронних заходів з плану.

5.7. Рішенням Мінприроди, погодженим із Мінфіном, із плану можуть вилучатись природоохоронні заходи у разі:

- відсутності договорів на виконання природоохоронних заходів протягом шести місяців після затвердження плану;

- листа замовника природоохоронного заходу щодо неможливості виконання заходів із зазначенням причини невиконання.

5.8. Виконавець природоохоронного заходу зобов'язаний надавати замовнику природоохоронного заходу фінансову та іншу документацію для здійснення внутрішнього контролю за цільовим використанням бюджетних коштів.

5.9. Замовники природоохоронних заходів подають відповідальним виконавцям інформацію про виконання плану природоохоронних заходів та використання бюджетних коштів згідно з додатками 6 та 7 до цього Порядку в установлені законодавством строки.

Відповідальні виконавці узагальнюють отриману інформацію та подають її до підрозділу планування природоохоронних заходів не пізніше ніж за 5 днів до встановленого порядками використання коштів строку подачі звітності.

Підрозділ планування природоохоронних заходів узагальнює надану інформацію, здійснює аналіз використання коштів за бюджетними програмами (напрямами), забезпечує підготовку, візування, підписання квартального та річного звіту про виконання плану природоохоронних заходів та використання бюджетних коштів за відповідною бюджетною програмою та надає його Мінфіну та іншим заінтересованим органам державної влади згідно з порядками використання коштів.

Директор Департаменту
економіки та фінансів

Є.В. Ярова

Додаток 1
до Порядку планування та
фінансування природоохоронних
заходів (пункт 2.1 розділу II)

ПОГОДЖЕНО

ЗАТВЕРДЖУЮ

Міністерство фінансів України

Міністр екології та природних
ресурсів України

_____ 20__ р.

_____ 20__ р.

ПЛАН
природоохоронних заходів за бюджетною програмою _____
(назва бюджетної програми)
КПКВК _____ на 20__ рік

№ з/п	КЕКВ	Назва природоохоронного заходу	Загальна кошторисна вартість заходу, тис. грн.	Обсяг коштів, який передбачається залучити у 20__ р., тис. грн.			Очікувані якісні та (або) кількісні характеристики природоохоронного ефекту (результативні показники)
				усього	державний бюджет	інші джерела фінансування	
1	2	3	4	5	6	7	8
1							
2							
		Усього за напрямом					
		у тому числі КЕКВ					
		Усього за бюджетною програмою					
		у тому числі КЕКВ					
		Резерв					
		у тому числі КЕКВ					
		Разом за бюджетною програмою					
		у тому числі КЕКВ					

Голова Робочої групи _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

ЗАПИТ
про виділення коштів для здійснення природоохоронних заходів за бюджетною
програмою _____

(назва бюджетної програми)

КПКВК _____ на 20__ рік

1. Назва заходу _____

2. Відомості про замовника природоохоронного заходу:

2.1. Повне найменування _____

2.2. Місцезнаходження _____

2.3. Телефон, факс _____

2.4. Форма власності _____

3. Відомості про виконавця природоохоронного заходу (підприємство, установу, організацію), на балансі якого (якої) обліковується об'єкт (у тому числі незавершене будівництво):

3.1. Повне найменування _____

3.2. Місцезнаходження _____

3.3. Телефон, факс _____

3.4. Форма власності _____

4. Місце (адреса) реалізації заходу _____

5. Характеристика заходу:

5.1. Мета та головні завдання (план вирішення екологічних проблем та короткий зміст заходу) _____

5.2. Підстава для виконання (вказати закони України, інші нормативно-правові акти із зазначенням конкретних структурних одиниць) _____

5.3. Очікувані якісні та (або) кількісні характеристики природоохоронного ефекту (результативні показники) _____

6. Проектна документація (указати розробника, ким і коли затверджена) _____

7. Фінансування природоохоронного заходу (у цінах на дату подання запиту):

7.1. Загальна кошторисна вартість природоохоронного заходу (тис. грн).

7.2. Готовність природоохоронного заходу на дату подання запиту (у % від загальної вартості).

7.3. Видатки на виконання природоохоронного заходу КЕКВ

Джерело фінансування	Обсяги фінансування, тис. грн.		
	загальна кошторисна вартість природоохоронного заходу	планові на _____ рік	фактичні за попередні періоди _____ року
Державний бюджет			
Місцеві бюджети, у тому числі:			
обласний бюджет (бюджет Автономної Республіки Крим)			
у тому числі обласний фонд охорони навколишнього природного середовища			

- бюджети міст обласного (республіканського — Автономна Республіка Крим) значення, міст Києва та Севастополя, районні бюджети, бюджети об'єднаних територіальних громад, бюджети сіл, селищ, міст районного значення			
у тому числі місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища			
Власні кошти підприємств, установ, організацій			
Інші кошти (не заборонені чинним законодавством)			
Усього за заходом			

8. Строк реалізації природоохоронного заходу (вказати дати його початку, закінчення та тривалість згідно з проектом).

Керівник _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

М.П. (за наявності)

Головний бухгалтер _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

Додаток 3
до Порядку планування та
фінансування
природоохоронних заходів
(пункт 2.2 розділу II)

КОШТОРИС витрат для здійснення природоохоронного заходу

_____ (назва природоохоронного заходу, зазначена в запиті)

в 20____ році за бюджетною програмою _____
(назва бюджетної програми)

Види робіт (етапи реалізації)	Вартість (тис. грн.)	КЕКВ
...		
...		
Усього		

Керівник _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

М.П. (за наявності)

Головний бухгалтер _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

ЕКОЛОГІЧНИЙ ВИСНОВОК
для здійснення природоохоронного заходу

в ____ році за бюджетною програмою _____
(назва бюджетної програми)

1. Назва природоохоронного заходу.
2. Відповідність природоохоронного заходу до Переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 року № 1147 (указується конкретна структурна одиниця Переліку).
3. Підстави для виконання природоохоронного заходу (зокрема вказується нормативно-правовий акт (конкретна структурна одиниця), відповідно до якого визначається потреба у фінансуванні природоохоронного заходу).
4. Загальна вартість природоохоронного заходу згідно з експертним звітом щодо розгляду проектної документації та обсяг коштів, який передбачається залучити у відповідний рік з державного бюджету.
5. Мета здійснення природоохоронного заходу.
6. Доцільність здійснення природоохоронного заходу та залучення коштів державного бюджету для його реалізації.
7. Очікувальні якісні та (або) кількісні характеристики природоохоронного ефекту (результативні показники), зокрема у відповідний рік фінансування природоохоронного заходу.

Керівник _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

М.П. (за наявності)

Головний бухгалтер _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

Додаток 5
до Порядку планування та
фінансування
природоохоронних заходів
(пункт 2.2 розділу II)

ДОВІДКА
про надходження та використання коштів з початку будівництва об'єкта

_____ (назва природоохоронного заходу, рік початку будівництва)

1. Загальна кошторисна вартість (тис. грн).
 2. Кошторисна вартість будівельно-монтажних робіт (тис. грн).
 3. Надійшло коштів з початку будівництва:
державний бюджет _____ (тис. грн); місцевий бюджет _____ (тис. грн), у тому числі:
обласний бюджет (бюджет Автономної Республіки Крим) _____ (тис. грн), у тому числі обласний фонд охорони навколишнього природного середовища _____ (тис. грн);
бюджети міст обласного (республіканського – Автономна Республіка Крим) значення, міст Києва та Севастополя, районні бюджети, бюджети об'єднаних територіальних громад, бюджети сіл, селищ, міст районного значення _____ (тис. грн), у тому числі місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища _____ (тис. грн); власні кошти підприємств, установ, організацій _____ (тис. грн);
інші кошти (не заборонені чинним законодавством) _____ (тис. грн).
- УСЬОГО:**
використано _____ (тис. грн);
залишок матеріалів на суму _____,
у тому числі:

Найменування підрядної організації	Сума	Зазначаються відповідні документи, що підтверджують виконання робіт, надання послуг чи придбання матеріалів, виробів та конструкцій	Дата виконання робіт (число, місяць, рік)
УСЬОГО			

Керівник _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

М.П. (за наявності)

Головний бухгалтер _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

Додаток 7
до Порядку планування
та фінансування природоохоронних заходів
(пункт 5.9 розділу V)

ІНФОРМАЦІЯ

про виконання плану природоохоронних заходів та використання бюджетних коштів
за бюджетною програмою за КПКВК _____ «_____»
(назва бюджетної програми)
за 20____ рік

№ з/п	Назва заходу за планом	КЕКВ	Загальна кошторисна вартість заходу	Обсяг коштів, передбачених планом, тис. грн	Касові видатки, тис. грн	Фактичні видатки, тис. грн	Кредиторська заборгованість, тис. грн	Очікувані якісні та (або) кількісні характеристики природоохоронного ефекту (результативні показники)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
(назва напрямку)								
1								
2								
3								
...								
	Усього за напрямом							x
	УСЬОГО за програмою							x

Керівник _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

Головний бухгалтер _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 7 травня 1998 р. № 634

Київ

Про затвердження Положення про Державний фонд охорони навколишнього природного середовища

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 303 (303-99-п) від 01.03.99

№ 181 (181-2002-п) від 15.02.2002

№ 769 (769-2004-п) від 16.06.2004

№ 1700 (1700-2004-п) від 17.12.2004

№ 773 (773-2005-п) від 18.08.2005

№ 462 (462-2006-п) від 07.04.2006

№ 834 (834-2010-п) від 27.08.2010

№ 973 (973-2011-п) від 29.08.2011

№ 884 (884-2012-п) від 26.09.2012

№ 464 (464-2014-п) від 17.09.2014}

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 1998 рік» (796/97-ВР) і Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» (186/98-ВР) Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**:

1. Затвердити Положення про Державний фонд охорони навколишнього природного середовища (додається).

{Пункт 2 втратив чинність на підставі Постанови КМ № 303 (303-99-п) від 01.03.99}

Прем'єр-міністр України

В.ПУСТОВОЙТЕНКО

Інд.33

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України

від 7 травня 1998 р. № 634

(у редакції постанови Кабінету Міністрів

України від 7 квітня 2006 р. № 462

(462-2006-п)

ПОЛОЖЕННЯ

про Державний фонд охорони навколишнього природного середовища

1. Державний фонд охорони навколишнього природного середовища (далі — Фонд) є складовою частиною Державного бюджету України.

2. Фонд створено з метою фінансування природоохоронних заходів та заходів, пов'язаних з раціональним використанням і збереженням природних ресурсів (далі — природоохоронні та ресурсозберігаючі заходи).

3. Фонд формується за рахунок частини коштів, що надійшли від сплати екологічного податку, та інших джерел, визначених законодавством.

{Пункт 3 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 884 (884-2012-п) від 26.09.2012}

4. Кошти Фонду спрямовуються за бюджетними програмами відповідно до планів природоохоронних та ресурсозберігаючих заходів і кошторисів, що затверджуються головними розпорядниками бюджетних коштів (далі – головні розпорядники) в установленому законодавством порядку.

Плани природоохоронних та ресурсозберігаючих заходів, що розробляються Мінприроди, затверджуються Міністром екології та природних ресурсів та погоджуються з Мінфіном.

{Абзац другий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 884 (884-2012-н) від 26.09.2012}

Плани природоохоронних та ресурсозберігаючих заходів, що розробляються іншими головними розпорядниками коштів Фонду, затверджуються ними за погодженням з Мінприроди, крім заходів із забезпечення екологічно безпечного зберігання, утилізації твердого ракетного палива.

{Абзац третій пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 464 (464-2014-н) від 17.09.2014}

Головними розпорядниками є Мінприроди та інші центральні органи виконавчої влади, які визначаються у державному бюджеті на відповідний рік.

Залишок коштів Фонду станом на 1 січня поточного року, а також понадпланові надходження до Фонду можуть спрямовуватися на фінансування природоохоронних та ресурсозберігаючих заходів, зокрема у вигляді субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам, за окремим рішенням Кабінету Міністрів України.

{Пункт 4 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 834 (834-2010-н) від 27.08.2010; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 973 (973-2011-н) від 29.08.2011}

5. Видатки з виконання природоохоронних та ресурсозберігаючих заходів здійснюються Казначейством в межах коштів, що надійшли до Фонду, пропорційно до бюджетних призначень, встановлених головним розпорядникам у державному бюджеті на відповідний рік.

{Пункт 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 884 (884-2012-н) від 26.09.2012}

6. Кошти Фонду використовуються за відповідними бюджетними програмами в установленому законодавством порядку.

7. Складення та подання фінансової звітності про використання коштів Фонду, а також контроль за їх цільовим використанням здійснюються в установленому законодавством порядку.

8. Головні розпорядники подають щороку до 15 квітня Кабінетові Міністрів України інформацію про виконання природоохоронних та ресурсозберігаючих заходів.

{Положення в редакції Постанови КМ № 181 (181-2002-н) від 15.02.2002; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 769 (769-2004-н) від 16.06.2004, № 1700 (1700-2004-н) від 17.12.2004, № 773 (773-2005-н) від 18.08.2005; в редакції Постанови КМ № 462 (462-2006-н) від 07.04.2006}

Нормативно-правова база у сфері природно-заповідних територій, лісового господарства та біоресурсів

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про аквакультуру

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 43, ст.616)

Цей Закон визначає принципи державної політики, основні засади розвитку і функціонування аквакультури, правові основи діяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування у сфері аквакультури.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:

аквакультура (рибництво) — сільськогосподарська діяльність із штучного розведення, утримання та вирощування об'єктів аквакультури у повністю або частково контрольованих умовах для одержання сільськогосподарської продукції (продукції аквакультури) та її реалізації, виробництва кормів, відтворення біоресурсів, ведення селекційно-племінної роботи, інтродукції, переселення, акліматизації та реакліматизації гідробіонтів, поповнення запасів водних біоресурсів, збереження їх біорізноманіття, а також надання рекреаційних послуг;

акліматизація об'єктів аквакультури — діяльність із вселення гідробіонтів у водні об'єкти (їх частини), розташовані за межами їх природного ареалу, з метою збагачення та оптимізації видового складу водних біоресурсів за повної адаптації вселених гідробіонтів до нових умов існування зі створенням ними стійких популяцій, здатних до самовідтворення;

випасна аквакультура — діяльність з екстенсивного вирощування об'єктів аквакультури шляхом вселення різновікових груп гідробіонтів, одержаних в умовах аквакультури, в рибогосподарські водні об'єкти (їх частини) для підвищення ефективності використання їх біопродукційного потенціалу;

відкриті умови аквакультури — умови, за яких розведення, утримання та вирощування об'єктів аквакультури здійснюються у водному середовищі, не відокремленому від водних об'єктів (їх частин) бар'єрами, що запобігають вільному виходу об'єктів аквакультури;

генофондні колекції — генетично репрезентативні сукупності живих риб або інших гідробіонтів, кріоконсервованих або консервованих іншими засобами генетичних матеріалів;

гідротехнічні споруди рибогосподарської технологічної водойми (гідротехнічні споруди) — об'єкти нерухомого майна (земляні греблі та дамби, водозабірні споруди, повеневі водоскиди, донні водовипуски, водопостачальні, скидні та рибозбірноосушувальні канали, рибовловлювачі, камери облову, причали, водоскиди, бистротокі, перепади, перегороджувальні рибозахисні та інші споруди), що є інженерними спорудами, які призначені для управління водними ресурсами (підготовка, постачання, збереження, транспортування води та водовідведення), а також для запобігання шкідливій дії вод;

донний водовипуск — споруда, що призначена для регулювання рівня води, повного скиду води з водойми, а також для переміщення об'єктів аквакультури у рибовловлювач;

екстенсивна форма аквакультури — організаційно-технологічна форма рибогосподарської діяльності у сфері аквакультури, за якої вирощування об'єктів аквакультури здійснюється з використанням природних кормових ресурсів рибогосподарських водних об'єктів (їх частин) без застосування засобів інтенсифікації;

закриті умови аквакультури — умови, за яких розведення, утримання та вирощування об'єктів аквакультури здійснюються у водному середовищі, відокремленому від водного об'єкта (його частини) бар'єрами, що запобігають вільному виходу об'єктів аквакультури. Застосування установок замкнутого водопостачання належить до закритих умов аквакультури;

засоби інтенсифікації — технологічні процеси, що включають штучну годівлю об'єктів аквакультури, спеціальну підготовку рибогосподарських водних об'єктів (їх частин), рибогосподарських технологічних водойм з удобренням їх органічними і мінеральними речовинами з періодичним спуском води для рибогосподарських потреб, та інші контрольовані технологічні процеси, які застосовуються окремо (вибірково) або комплексно;

земляна гребля — земляна споруда, що побудована для створення штучної водойми шляхом ділення водотоку на верхній та нижній б'єфи та зосередження води у верхньому б'єфі;

земляна дамба — земляна споруда, що побудована для утримання поверхневих вод, зосереджених у штучно створеній водоймі;

зони аквакультури (рибництва) — території України, межі яких умовно встановлено за кліматичними характеристиками для здійснення аквакультури (рибництва) — за кількістю днів протягом року, середня температура повітря в якій перевищує 15°C;

індустріальна аквакультура — діяльність із штучного розведення, утримання та вирощування об'єктів аквакультури з використанням рибницьких і плаваючих садків, рибницьких басейнів, інших технологічних пристроїв, у тому числі із застосуванням установок замкнутого водопостачання;

інтенсивна форма аквакультури — організаційно-технологічна форма рибогосподарської діяльності у сфері аквакультури, за якої вирощування об'єктів аквакультури здійснюється з ущільнених посадок з інтенсивною штучною годівлею комбікормами, збалансованими за складом відповідно до біологічних потреб конкретних гідробіонтів, та іншими кормами з високою поживністю;

інтродукція об'єктів аквакультури — діяльність із вселення гідробіонтів (інтродуцентів) у водні об'єкти (їх частини), що розташовані за межами їх природного ареалу, з метою забезпечення збільшення обсягів продукції аквакультури та здійснення рибогосподарської меліорації за відсутності природного відтворення вселених організмів у нових місцях перебування;

карантинні рибогосподарські ізолятори — рибогосподарські технологічні водойми, рибницькі басейни, установки замкнутого водопостачання тощо, в яких утримуються об'єкти аквакультури у стані ізоляції без прямого або опосередкованого контакту з іншими групами гідробіонтів з метою спостереження за проявами або відсутністю клінічних ознак інфекційних захворювань і, в разі необхідності, діагностичного тестування або лікування;

марикультура (морська аквакультура) — діяльність з розведення, утримання та вирощування об'єктів аквакультури у внутрішніх морських водах, територіальному морі та виключній (морській) економічній зоні України із застосуванням плаваючих садків, інших технологічних пристроїв з використанням морської води;

напівінтенсивна форма аквакультури — організаційно-технологічна форма рибогосподарської діяльності у сфері аквакультури, що здійснюється із застосуванням окремих засобів інтенсифікації, у тому числі з обмеженою штучною підгодовлею кормами різної поживності;

науково-біологічне обґрунтування — документ, що містить обґрунтування тих чи інших заходів, які стосуються водних біоресурсів та/або середовища їх існування, на підставі аналізу наукових, науково-практичних, статистичних та інших даних;

немісцеві види гідробіонтів — види або підвиди водних біоресурсів, відсутні у зоні їх природного поширення з біогеографічних причин;

об'єкти аквакультури — гідробіонти, що використовуються з метою розведення, утримання та вирощування в умовах аквакультури;

плаваючий рибницький садок — технологічний пристрій, який розташований у водному об'єкті (його частині), не пов'язаний із дном, що використовується для здійснення інтенсивної форми аквакультури;

повеневий водоскид — споруда, що призначена для автоматичного скиду з водного об'єкта надлишків води у період весняного паводка або повені;

природні кормові ресурси водних об'єктів (природна кормова база) — сукупність живих рослинних і тваринних організмів та їх відмерлих решток (детрит), які використовуються гідробіонтами як природні корми;

продукція аквакультури — одержані в результаті здійснення господарської діяльності всі види об'єктів аквакультури, а також вироблена з них харчова та нехарчова продукція, у тому числі харчова та запліднена ікра, що відносяться до сільськогосподарської продукції;

реакліматизація гідробіонтів — діяльність із вселення гідробіонтів (реакліматизантів) у водні об'єкти (їх частини) їх природного ареалу з метою відновлення або поповнення чисельності популяцій тих видів організмів, які вважаються зниклими або перебувають на межі зникнення в місцях природного поширення;

рекреаційні послуги у сфері аквакультури — діяльність, пов'язана з організацією відпочинку, в тому числі з наданням права на здійснення любительського та спортивного добування (вилову) об'єктів аквакультури, а також створенням умов для спостереження за гідробіонтами з метою задоволення естетичних і пізнавальних потреб;

ремонтно-маточні стада об'єктів аквакультури — різновікові групи гідробіонтів, у тому числі їх статевозрілі особини (плідники), призначені для одержання статевих продуктів (статевих клітин) та/або потомства об'єктів аквакультури;

рибницьке господарство — єдиний майновий комплекс, до складу якого входить рибогосподарська технологічна водойма або їх комплекс, гідротехнічні споруди, інші споруди (пристрої), будівлі,

устаткування, інвентар тощо, земельні ділянки, що призначений для розведення, утримання та вирощування об'єктів аквакультури;

рибницький басейн — штучно створена споруда (пристрій) різних конструкцій, яка з технологічних потреб наповнюється водою та призначена для утримання та вирощування об'єктів аквакультури;

рибницький садок — різновид рибиного ставка або споруда (пристрій), який з технологічних потреб наповнюється водою та призначений і використовується для тимчасового зберігання об'єктів аквакультури, переднерестового утримання плідників тощо;

рибницький ставок — рибогосподарський водний об'єкт, призначений для розведення, утримання та/або вирощування об'єктів аквакультури;

рибогосподарська меліорація — комплекс заходів, спрямованих на оптимізацію показників гідрологічного, гідрохімічного, гідробіологічного режимів та підвищення біологічної продуктивності водних об'єктів (їх частин), рибогосподарських технологічних водойм, поліпшення умов природного відтворення та якісного складу гідробіонтів з метою їх збереження та раціонального використання;

рибогосподарська технологічна водойма — штучно створена водойма спеціального технологічного призначення, що визначається технічним проектом та/або паспортом, яка наповнюється штучно за допомогою гідротехнічних споруд і пристроїв та призначена для створення умов існування і розвитку об'єктів аквакультури;

рибозбірно-осушувальний канал — канал, що розташований у ложі рибогосподарської технологічної водойми та призначений для відведення води з неї, осушування поверхневого шару ґрунту дна водойми та орієнтованого руху об'єктів аквакультури з водойми до рибовловлювача під час технологічного скиду води;

селекційно-плеємінна робота у сфері аквакультури — комплекс науково обґрунтованих технологічних заходів, спрямованих на поліпшення генетичної структури, якісних та продуктивних показників об'єктів аквакультури, створення та впровадження нових селекційних досягнень у сфері аквакультури;

ставкова аквакультура — діяльність з розведення, утримання та вирощування об'єктів аквакультури з використанням рибиницьких ставків, штучно створених водойм (руслів, балочних або одамбованих ставків), відокремлених від материнських водних об'єктів (їх частин), лиманів, обводнених торфових кар'єрів тощо;

суб'єкти аквакультури — юридичні чи фізичні особи, які здійснюють рибогосподарську діяльність у сфері аквакультури відповідно до цього Закону;

товарна аквакультура — діяльність, що проводиться з метою одержання товарної продукції аквакультури та її подальшої реалізації;

форми аквакультури — організаційно-технологічний розподіл рибогосподарської діяльності з вирощування об'єктів аквакультури за рівнем інтенсифікації виробництва (інтенсивна, напівінтенсивна та екстенсивна);

чужорідні види гідробіонтів — види або підвиди водних біоресурсів, які з'являються за межами їх природного ареалу та поза зоною їх природного потенційного розподілу, а також генетично змінні організми незалежно від місця їх перебування та просторового розподілу;

штучне розведення (відтворення) водних біоресурсів — діяльність з розведення (відтворення), вирощування об'єктів аквакультури, пов'язана з їх подальшим вселенням у водні об'єкти (їх частини) для відновлення природних популяцій, поповнення запасів водних біоресурсів та збереження їх біорізноманіття.

2. Інші терміни, що застосовуються в цьому Законі, використовуються у значенні, встановленому в Законі України «Про рибе господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» та в інших законах України.

Стаття 2. Законодавство у сфері аквакультури

1. Законодавство України про аквакультуру ґрунтується на нормах Конституції України складається з цього Закону, законів України «Про рибе господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів», «Про тваринний світ», інших законодавчих актів, міжнародних договорів України, які застосовуються в Україні в порядку, передбаченому Законом України «Про міжнародні договори України», та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів.

Стаття 3. Сфера дії Закону

1. Дія цього Закону поширюється на правовідносини у сфері аквакультури, що здійснюються у внутрішніх водних об'єктах (їх частинах), рибогосподарських технологічних водоймах, внутрішніх морських водах, територіальному морі та виключній (морській) економічній зоні України, а також на ділянках суші території України, які використовуються для цілей аквакультури.

2. Діяльність у сфері аквакультури не належить до спеціального використання водних біоресурсів.

Стаття 4. Державна політика у сфері аквакультури

1. Державна політика у сфері аквакультури здійснюється шляхом:

науково обґрунтованого поєднання екологічних, економічних та соціальних інтересів з метою забезпечення сталого розвитку аквакультури;

врахування природних і соціально-економічних особливостей рибогосподарських водних об'єктів та прилеглих до них територій при плануванні і створенні рибницьких господарств щодо здійснення аквакультури;

проведення екологічної експертизи у сфері аквакультури в порядку, встановленому законом;

попередження антропогенного забруднення, що є наслідком господарської або іншої діяльності у сфері аквакультури;

здійснення аквакультури способами, що не допускають заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу, зменшення запасів водних біоресурсів, їх кількісного та якісного складу у водних об'єктах (їх частинах);

підвищення конкурентоспроможності, поліпшення якості та розширення асортименту продукції аквакультури вітчизняного виробництва, поліпшення умов забезпечення населення такою продукцією;

сприяння розвитку аквакультури, захисту інтересів вітчизняних суб'єктів аквакультури та національного ринку продукції аквакультури;

підвищення ефективності використання наявного фонду рибогосподарських водних об'єктів (їх частин) для потреб розвитку аквакультури;

сприяння створенню рівних умов конкуренції для суб'єктів аквакультури, сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу у сфері аквакультури;

сприяння діяльності у сфері аквакультури, спрямованій на збільшення запасів та збереження біорізноманіття водних біоресурсів у водних об'єктах (їх частинах);

удосконалення нормативно-правової бази рибогосподарської діяльності для забезпечення раціонального використання об'єктів аквакультури;

науково-технічного забезпечення розвитку аквакультури;

забезпечення ефективного функціонування системи підготовки фахівців у сфері аквакультури;

розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва у сфері аквакультури.

Стаття 5. Права та обов'язки суб'єктів аквакультури

1. Суб'єкти аквакультури мають право:

на користування рибогосподарськими водними об'єктами (їх частинами), рибогосподарськими технологічними водоймами, акваторією (водним простором) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України, землями водного фонду для здійснення аквакультури;

на власність об'єктів аквакультури та продукції аквакультури, а також отримання доходу від їх реалізації;

на проведення робіт з рибогосподарської меліорації водних об'єктів (їх частин), які використовуються для цілей аквакультури.

2. Суб'єкти аквакультури зобов'язані:

додержуватися нормативно-правових актів у сфері аквакультури;

не допускати погіршення екологічного середовища та умов існування водних біоресурсів у результаті своєї діяльності;

подавати центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, звітну інформацію щодо обсягів виробництва продукції аквакультури у визначені строки за формами, затвердженими в установленому порядку;

подавати центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, інформацію стосовно намірів розведення та/або вирощування чужорідних та немісцевих видів гідробіонтів та відповідне науково-біологічне обґрунтування;

дотримуватися під час здійснення заходів із вселення, переселення, інтродукції, акліматизації та реакліматизації водних біоресурсів у водних об'єктах (їх частинах) вимог цього та інших законів;

проводити заходи рибогосподарської меліорації;

здійснювати заходи з профілактики і боротьби із захворюваннями та загибеллю об'єктів аквакультури;

не допускати несанкціонованого, у тому числі випадкового, потрапляння чужорідних, немісцевих та генетично змінених організмів у водні об'єкти (їх частини).

Законом можуть бути встановлені й інші права та обов'язки.

Стаття 6. Право власності на об'єкти аквакультури

1. Об'єкти аквакультури можуть перебувати в державній, комунальній чи приватній власності.

2. Об'єкти аквакультури, які розведені, утримуються та/або вирощуються підприємствами, установами та організаціями державної або комунальної власності, є об'єктами права державної або комунальної власності.

3. Об'єкти аквакультури, які розведені, утримуються та/або вирощуються суб'єктами аквакультури у межах наданих їм відповідно до закону у приватну власність, в користування рибогосподарських водних об'єктів (їх частин), рибогосподарських технологічних водойм, акваторій (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України, у межах належних

їм технологічних пристроїв і споруд (рибницький басейн, плавучий рибницький садок тощо) або набуті іншим не забороненим законом шляхом, перебувають у їх приватній власності.

4. Не можуть перебувати у приватній власності об'єкти аквакультури, що потрапили в умови природної волі за межі наданих суб'єктам аквакультури в користування рибогосподарських водних об'єктів (їх частин), рибогосподарських технологічних водойм, акваторій (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України або цілеспрямовано вселені у водні об'єкти (їх частини).

Розділ II ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, РАДИ МІНІСТРІВ АУТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ АКВАКУЛЬТУРИ

Стаття 7. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері аквакультури

1. До повноважень Кабінету Міністрів України у сфері аквакультури належать:

забезпечення проведення державної політики у сфері аквакультури;

затвердження типової форми договору користування частиною рибогосподарського водного об'єкта, акваторією (водним простором) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України для цілей аквакультури;

надання в користування акваторії (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України, а також визначення її меж (координат), що надається для цілей аквакультури;

затвердження порядку надання в користування гідротехнічних споруд для цілей аквакультури та типової форми договору користування ними;

організація міжнародного співробітництва у сфері аквакультури;

прийняття інших нормативно-правових актів з питань, що регулюють діяльність у сфері аквакультури;

здійснення інших повноважень відповідно до Конституції України та закону.

Стаття 8. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері рибного господарства

1. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері рибного господарства, належать:

затвердження порядку штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів та їх використання;

затвердження програм науково-технічного розвитку аквакультури;

затвердження зон аквакультури (рибництва) та рибопродуктивності по регіонах України;

затвердження методики визначення розміру плати за використання на умовах оренди частини рибогосподарського водного об'єкта, рибогосподарської технологічної водойми;

затвердження порядку розроблення та форми паспорта рибогосподарської технологічної водойми;

затвердження порядку здійснення рибогосподарської меліорації;

затвердження форм звітності у сфері аквакультури згідно з міжнародними стандартами та нормами;

прийняття інших нормативно-правових актів з питань аквакультури, у тому числі на виконання міжнародно-правових зобов'язань України, відповідно до закону;

здійснення інших повноважень відповідно до закону.

Стаття 9. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства

1. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, належать:

розроблення нормативно-правових актів у сфері аквакультури;

здійснення контролю за поданням суб'єктами аквакультури звітної інформації щодо обсягів виробництва продукції аквакультури;

здійснення контролю діяльності суб'єктів аквакультури під час розведення та/або вирощування чужорідних та немісцевих видів гідробіонтів;

розроблення програм науково-технічного розвитку аквакультури;

забезпечення в установленому порядку підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації, атестації фахівців у сфері аквакультури у вищих навчальних закладах, що належать до сфери його управління;

співпраця з підкомітетом аквакультури Комітету рибного господарства Сільськогосподарської та харчової організації ООН, органами влади іноземних держав та міжнародними організаціями з питань розвитку аквакультури, запобігання забрудненню навколишнього природного середовища, охорони праці у сфері аквакультури;

здійснення інших повноважень відповідно до закону.

Стаття 10. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим у сфері аквакультури

1. До повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим у сфері аквакультури належать: участь у розробленні та виконанні загальнодержавних програм, республіканських програм розвитку аквакультури;

надання в користування на умовах оренди частини рибогосподарського водного об'єкта, рибогосподарської технологічної водойми для цілей аквакультури відповідно до повноважень щодо розпорядження землями, встановлених Земельним кодексом України;

здійснення інших повноважень відповідно до закону.

Стаття 11. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері аквакультури

1. До повноважень місцевих державних адміністрацій у сфері аквакультури належать: участь у розробленні та забезпеченні виконання загальнодержавних і регіональних програм розвитку аквакультури;

надання в користування на умовах оренди частини рибогосподарського водного об'єкта, рибогосподарської технологічної водойми для цілей аквакультури відповідно до повноважень щодо розпорядження землями, встановлених Земельним кодексом України;

здійснення інших повноважень відповідно до закону.

Стаття 12. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері аквакультури

1. До повноважень сільських, селищних, міських, Київської і Севастопольської міських, районних, обласних рад у сфері аквакультури належать:

надання в користування на умовах оренди частини рибогосподарського водного об'єкта, рибогосподарської технологічної водойми для цілей аквакультури відповідно до повноважень щодо розпорядження землями, встановлених Земельним кодексом України;

здійснення інших повноважень відповідно до закону.

Розділ III ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ АКВАКУЛЬТУРИ

Стаття 13. Напрями та види аквакультури

1. За напрямами діяльності аквакультура може здійснюватися з метою: отримання товарної продукції аквакультури та її подальшої реалізації (товарна аквакультура); штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів; надання рекреаційних послуг.

2. За організаційно-технологічними показниками аквакультура може здійснюватися за інтенсивною, напівінтенсивною та екстенсивною формами.

3. Основними напрямками отримання товарної аквакультури може бути випасна, ставкова та індустріальна аквакультура.

Для здійснення ставкової аквакультури використовуються рибогосподарські технологічні водойми, руслові, балочні та одамбовані рибницькі ставки, штучно відокремлені від материнських водних об'єктів (їх частин), обводнені торфові кар'єри в умовах рибницьких господарств (риборозплідники, нерестово-вирощувальні, товарні, повносистемні господарства). Ставкова та індустріальна аквакультура передбачає вирощування об'єктів аквакультури у штучно створених, повністю або частково контрольованих умовах з використанням напівінтенсивної та інтенсивної форм аквакультури.

Для здійснення випасної аквакультури використовуються рибогосподарські водні об'єкти (їх частини), рибогосподарські технологічні водойми при цьому не використовуються. Випасна аквакультура здійснюється за екстенсивною формою за відсутності негативного впливу на навколишнє природне середовище.

Для здійснення індустріальної аквакультури, у тому числі марикультури, використовуються рибницькі басейни, рибницькі садки, акваріуми, а також частини водних об'єктів із застосуванням спеціальних технологічних пристроїв - плавучих садків, колекторів для молюсків, установок замкненого водопостачання тощо.

4. Штучне розведення (відтворення), вирощування об'єктів аквакультури та їх використання, пов'язане з подальшим вселенням у водні об'єкти (їх частини), здійснюються суб'єктами аквакультури за рахунок їх власних коштів, коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів відповідно до затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері рибного господарства, порядку.

Об'єкти аквакультури, вселені у водні об'єкти (їх частини) у результаті їх штучного розведення (відтворення) та вирощування з метою відновлення природних популяцій, поповнення запасів водних біоресурсів та збереження їх біорізноманіття, належать до державної власності.

5. Для надання рекреаційних послуг у сфері аквакультури з метою оздоровлення, відпочинку, екологічного виховання населення суб'єкт аквакультури визначає місця у межах наданих у користування рибогосподарських водних об'єктів (їх частин), рибогосподарських технологічних водойм.

Рекреаційні послуги у сфері аквакультури можуть надаватися суб'єктом аквакультури на платній або безоплатній основі.

Стаття 14. Особливості умов здійснення аквакультури та надання рибогосподарського водного об'єкта (його частини), рибогосподарської технологічної водойми, акваторії (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, а також акваторії (водного простору) виключної (морської) економічної зони України в користування на умовах оренди для цілей аквакультури

1. Рибогосподарський водний об'єкт для цілей аквакультури надається в користування на умовах оренди юридичній чи фізичній особі відповідно до Водного кодексу України.

Частини рибогосподарського водного об'єкта надаються в користування на умовах оренди юридичній чи фізичній особі органами, які здійснюють розпорядження земельними ділянками під водою (водним простором) відповідно до Земельного кодексу України, лише для розміщення плавучих рибницьких садків. У такому разі межі наданої в користування частини рибогосподарського водного об'єкта визначаються координатами відведеної акваторії. Відведення земельної ділянки водного фонду під водою (водним простором) та встановлення її меж у натурі (на місцевості) не здійснюються.

2. Рибогосподарська технологічна водойма для цілей аквакультури надається юридичній чи фізичній особі органом, який здійснює розпорядження земельною ділянкою під водою (водним простором) відповідно до Земельного кодексу України, за договором оренди землі (земель водного фонду).

При передачі юридичній чи фізичній особі в оренду рибогосподарської технологічної водойми такої особі одночасно можуть передаватися в користування гідротехнічні споруди.

Надання рибогосподарської технологічної водойми у користування на умовах оренди здійснюється за наявності паспорта рибогосподарської технологічної водойми та/або технічного проекту рибогосподарської технологічної водойми.

Порядок розроблення та форма паспорта затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері рибного господарства.

3. Об'єктом користування на умовах оренди рибогосподарської технологічної водойми є земельна ділянка під водою, в межах якої здійснюється аквакультура, та вода (водний простір), які в комплексі одночасно надаються в користування одній і тій самій юридичній чи фізичній особі.

Плата за користування на умовах оренди рибогосподарською технологічною водоймою складається з орендної плати за використання земельних ділянок та орендної плати за рибогосподарську технологічну водойму.

4. Надання в користування на умовах оренди акваторій (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України, визначення їх меж (координат) для цілей аквакультури (марикультури) здійснюється Кабінетом Міністрів України.

При наданні Кабінетом Міністрів України юридичній чи фізичній особі в користування на умовах оренди акваторій (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, а також виключної (морської) економічної зони України органи, що відповідно до Земельного кодексу України здійснюють розпорядження земельними ділянками, можуть надавати юридичній чи фізичній особі в користування на умовах оренди земельні ділянки прибережних захисних смуг, смуг відведення.

При наданні Кабінетом Міністрів України в користування на умовах оренди акваторій (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, а також виключної (морської) економічної зони України відведення земельної ділянки водного фонду під водою (водним простором) та встановлення її меж у натурі (на місцевості) не здійснюється.

5. Методика визначення розміру плати за використання на умовах оренди акваторії (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України затверджується Кабінетом Міністрів України.

Методика визначення розміру плати за використання на умовах оренди частини рибогосподарського водного об'єкта, рибогосподарської технологічної водойми затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері рибного господарства.

6. Договір оренди частини рибогосподарського водного об'єкта, акваторії (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України укладається у письмовій формі.

Істотними умовами договору оренди частини рибогосподарського водного об'єкта, акваторії (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України, що визначаються за згодою сторін, є:

об'єкт оренди;

строк дії договору;

орендна плата із зазначенням її розміру, індексації, форм платежу, строків, порядку внесення і перегляду та відповідальності за її несплату;

умови використання частини рибогосподарського водного об'єкта, акваторії (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України;

умови і строки передачі об'єкта оренди суб'єкту аквакультури;
умови збереження стану об'єкта оренди;
умови повернення суб'єктом аквакультури об'єкта оренди;
встановлені обмеження (обтяження) щодо використання об'єкта оренди;
визначення сторони, яка несе ризик випадкового пошкодження або знищення об'єкта оренди чи його частини;

відповідальність сторін.

За згодою сторін у договорі оренди частини рибогосподарського водного об'єкта, акваторії (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України можуть конкретизуватися його умови.

7. Передача орендарем права на оренду частини рибогосподарського водного об'єкта, акваторії (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України іншим суб'єктам господарювання забороняється.

8. У договорі оренди частини рибогосподарського водного об'єкта, акваторії (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України визначаються зобов'язання орендаря щодо здійснення ним заходів з охорони та недопущення погіршення екологічного стану рибогосподарського водного об'єкта, акваторії (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України, проведення меліоративних робіт тощо.

9. Державна реєстрація права оренди здійснюється відповідно до закону.

Стаття 15. Рибальство для цілей аквакультури

1. Добування (вилов) водних біоресурсів для цілей аквакультури здійснюється упродовж визначеного законодавством промислового періоду, а також, у разі потреби, в період нересту відповідно до законодавства.

2. Плідників та ремонтні групи водних біоресурсів для цілей аквакультури виловлюють у водних об'єктах (їх частинах) за допомогою промислових і науково-дослідних знарядь лову за наявності відповідних квот і дозволів на вилучення водних біоресурсів.

3. Добування (вилов) водних біоресурсів, занесених до Червоної книги України, здійснюється відповідно до закону.

Стаття 16. Карантинні вимоги та ветеринарно-санітарний контроль у сфері аквакультури

1. Ввезення в Україну живої риби, заплідненої ікри та інших гідробіонтів, призначених для розведення, утримання та вирощування в умовах аквакультури, розміщення їх у карантинних рибогосподарських ізоляторах, переселення з карантинних рибогосподарських ізоляторів в інші рибогосподарські водні об'єкти (їх частини), рибогосподарські технологічні водойми та ветеринарно-санітарний контроль у сфері аквакультури здійснюються відповідно до Закону України «Про ветеринарну медицину».

2. Завезені із-за кордону гідробіонти, призначені для подальшого розведення, утримання та вирощування в умовах аквакультури, перебувають у карантинних рибогосподарських ізоляторах постійно упродовж періоду, визначеного законодавством. Забороняється розміщувати в умовах карантинного утримання спільно гідробіонтів різного віку, різних видів, а також завезених з різних країн і в різний час.

3. Завезені із-за кордону гідробіонти розміщуються в умовах карантинного утримання відповідно до їх біологічних потреб та біотехнологічних особливостей розведення та/або вирощування.

4. У карантинних рибогосподарських ізоляторах ведеться облік умов утримання гідробіонтів відповідно до ветеринарно-санітарних вимог.

Стаття 17. Селекційно-племінна робота у сфері аквакультури

1. Селекційно-племінна робота у сфері аквакультури здійснюється відповідно до закону з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

2. Генофондні колекції та ремонтно-маточні стада об'єктів аквакультури формуються з рідкісних, зникаючих та інших видів водних біоресурсів, одомашнених форм і порід гідробіонтів, які представляють генетичну цінність, з метою збереження їх біорізноманіття, ведення селекційно-племінної роботи, отримання потомства.

3. Генофондні колекції та ремонтно-маточні стада об'єктів аквакультури можуть знаходитись у державній, комунальній, приватній власності.

4. Порядок формування та використання генофондних колекцій та ремонтно-маточних стад об'єктів аквакультури визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері рибного господарства.

5. Фінансування заходів щодо селекційно-племінної роботи у сфері аквакультури здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів, коштів суб'єктів аквакультури, добровільних внесків та інших джерел, не заборонених законом.

6. Органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання, громадяни сприяють формуванню та розвитку національного експортного потенціалу племінних (генетичних) ресурсів об'єктів аквакультури.

Стаття 18. Рибогосподарська меліорація

1. Рибогосподарська меліорація водних об'єктів (їх частин), рибогосподарських технологічних водойм здійснюється з метою цілеспрямованого підвищення їх біологічної продуктивності, поліпшення умов існування об'єктів аквакультури, поліпшення їх кількісних та якісних характеристик, регулювання чисельності малоцінних для товарного виробництва гідробіонтів.

2. Рибогосподарська меліорація здійснюється за такими основними напрямами:

проведення днопоглиблювальних робіт та/або робіт з видалення донних відкладень;

видалення зайвої водної рослинності;

вселення об'єктів аквакультури, створення штучних донних ландшафтів з метою поліпшення екологічного стану водного об'єкта та умов природного відтворення водних біоресурсів;

вилучення хижих і малоцінних видів водних біоресурсів з метою запобігання їх негативного впливу на об'єкти аквакультури;

запобігання масовій загибелі гідробіонтів та ліквідація її наслідків.

3. Порядок здійснення рибогосподарської меліорації водних об'єктів (їх частин), рибогосподарських технологічних водойм затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері рибного господарства.

Стаття 19. Інтродукція, акліматизація та реакліматизація об'єктів аквакультури

1. Інтродукція, акліматизація та реакліматизація об'єктів аквакультури здійснюються з метою збагачення видового складу водних біоресурсів, проведення біологічної меліорації, підвищення ефективності використання біопродукційного потенціалу водного об'єкта (його частини) та одержання додаткової продукції.

2. Інтродукція, акліматизація та реакліматизація об'єктів аквакультури здійснюються з недопущенням негативного впливу на стан популяцій аборигенних видів водних біоресурсів або погіршення середовища їх існування, шляхів міграції та умов розмноження.

3. Інтродукція, акліматизація, реакліматизація та/або переселення об'єктів аквакультури здійснюються відповідно до закону на підставі науково-біологічного обґрунтування, яке розробляється науковими установами, що входять до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, Національної академії наук України, Національної академії аграрних наук України.

У науково-біологічному обґрунтуванні мають бути розкриті мета та доцільність, визначено умови інтродукції, акліматизації, реакліматизації та/або переселення об'єктів аквакультури, запропоновано заходи для забезпечення недопущення негативного впливу на стан популяцій аборигенних видів водних біоресурсів або погіршення середовища їх існування, шляхів міграції та умов розмноження.

Стаття 20. Використання чужорідних та немісцевих видів гідробіонтів у сфері аквакультури

1. Використання у сфері аквакультури чужорідних та немісцевих видів гідробіонтів здійснюється за умови забезпечення недопущення їх неконтрольованого поширення в нових місцях перебування, відсутності негативного впливу на стан популяцій місцевих видів водних біоресурсів та умови функціонування водних екосистем.

2. Розведення та/або вирощування чужорідних та немісцевих видів гідробіонтів у відкритих та/або закритих умовах аквакультури здійснюється суб'єктами аквакультури на підставі науково-біологічного обґрунтування з обов'язковим повідомленням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства.

Науково-біологічне обґрунтування щодо розведення та/або вирощування певного виду з чужорідних та немісцевих видів гідробіонтів розробляється науковими установами, що входять до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, Національної академії наук України, Національної академії аграрних наук України.

У науково-біологічному обґрунтуванні мають бути розкриті мета та доцільність, визначено умови розведення та/або вирощування даного виду, запропоновано заходи для забезпечення недопущення неконтрольованого поширення даного виду в нових місцях перебування, відсутності негативного впливу на стан популяцій місцевих видів водних біоресурсів та умови функціонування водних екосистем.

3. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, забезпечує контроль за розведенням та/або вирощуванням чужорідних та немісцевих видів гідробіонтів у відкритих та/або закритих умовах аквакультури, дія якого поширюється на усі види діяльності у сфері аквакультури, охоплюючи розведення усіх видів чужих та немісцевих гідробіонтів, у тому числі розведення та/або вирощування декоративних та акваріумних гідробіонтів.

Стаття 21. Наукове забезпечення у сфері аквакультури

1. Наукове забезпечення у сфері аквакультури здійснюють рибогосподарські та інші спеціалізовані науково-дослідні установи, наукові підприємства та організації, селекційні центри, основними завданнями яких є:

розроблення наукових основ селекційно-племінної роботи, створення та впровадження селекційних досягнень у сфері аквакультури;

розроблення в умовах прісноводної аквакультури та марикультури ресурсоощадних технологій розведення та вирощування об'єктів аквакультури з поліпшеними продуктивними та споживчими характеристиками;

розроблення біотехнологічних основ розведення та вирощування осетрових та осетроподібних видів риб та інших об'єктів аквакультури, а також господарського освоєння нових перспективних об'єктів аквакультури;

розроблення ефективних методів збереження генофонду та штучного відтворення рідкісних та зникаючих видів водних біоресурсів;

удосконалення методів низькотемпературного зберігання статевих продуктів об'єктів аквакультури з використанням сучасних кріобіотехнологій;

створення проектно-конструкторських розробок, спрямованих на технічну модернізацію підприємств з розведення та вирощування об'єктів аквакультури;

розроблення науково обґрунтованих методів раціональної годівлі прісноводних та морських гідробіонтів в аквакультурі з використанням штучних кормів поліпшеної рецептури;

удосконалення методів поліпшення умов функціонування водних екосистем рибогосподарських водних об'єктів (їх частин), рибогосподарських технологічних водойм з метою підвищення їх біологічної продуктивності та одержання екологічно безпечної продукції аквакультури;

розроблення ефективних екологічно безпечних методів діагностики, профілактики захворювань та лікування гідробіонтів, спрямованих на оздоровлення та підвищення рівня виживання об'єктів аквакультури;

визначення перспективних напрямів розвитку аквакультури.

Стаття 22. Державна підтримка у сфері аквакультури

1. Державна підтримка у сфері аквакультури здійснюється за такими напрямками:

стимулювання виробництва якісної та екологічно безпечної продукції аквакультури, конкурентоспроможної на внутрішньому та зовнішньому ринках;

розвиток та фінансування селекційно-плеємної роботи, включаючи створення і підтримання суб'єктів плеємної справи у рибництві, маточних стад та генофондних колекцій об'єктів аквакультури;

підвищення рибопроductивності водних об'єктів (їх частин) шляхом штучного розведення (відтворення) водних біоресурсів;

відновлення чисельності популяцій рідкісних і зникаючих видів гідробіонтів;

стимулювання розвитку національного виробництва кормів для об'єктів аквакультури;

організації науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт у сфері аквакультури;

поширення та впровадження у виробництво наукових розробок;

фінансування наукових досліджень у сфері аквакультури за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів інноваційних програм і проектів та інших джерел, не заборонених законом;

забезпечення проведення протиепізоотичних заходів;

забезпечення підготовки, перепідготовки, дипломування фахівців у сфері аквакультури;

проведення комплексу меліоративних та ремонтно-відновлювальних робіт на рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), рибогосподарських технологічних водоймах з метою підвищення їх біологічної продуктивності;

створення і підтримання інфраструктури, необхідної для сталого розвитку аквакультури.

2. Державна підтримка у сфері аквакультури надається відповідно до законів України «Про державну підтримку сільського господарства України», «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою» та інших законодавчих актів, які регулюють відносини у сфері державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників.

Розділ IV

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ АКВАКУЛЬТУРИ

Стаття 23. Відповідальність за порушення законодавства у сфері аквакультури та відшкодування збитків

1. Порушення вимог цього Закону тягне за собою дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну і кримінальну відповідальність відповідно до закону.

2. Застосування заходів дисциплінарної, цивільно-правової, адміністративної або кримінальної відповідальності не звільняє осіб, винних у порушенні вимог цього Закону, від відшкодування збитків.

3. Підприємства, установи, організації і громадяни України, а також іноземні юридичні і фізичні особи та особи без громадянства зобов'язані відшкодувати збитки, завдані ними внаслідок порушень законодавства у сфері аквакультури, у розмірах і порядку, встановлених законодавством.

4. Спори у сфері аквакультури вирішуються у встановленому законом порядку.

Розділ V

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ АКВАКУЛЬТУРИ

Стаття 24. Міжнародне співробітництво у сфері аквакультури

1. Міжнародне співробітництво у сфері аквакультури здійснюється шляхом:
 - укладення міжнародних договорів;
 - участі у міжнародних програмах та проектах у сфері аквакультури;
 - участі у роботі міжнародних організацій, асоціацій виробників продукції аквакультури;
 - проведення спільних досліджень, обміну фахівцями, технологіями, біологічним та генетичним матеріалом відповідно до закону;
 - гармонізації законодавства у сфері аквакультури з міжнародними стандартами, рекомендаціями, нормами і правилами, які стосуються вимог до продукції аквакультури.
2. Якщо міжнародними договорами України встановлено інші правила та положення, ніж ті, які передбачені цим Законом, то застосовуються правила цих міжнародних договорів.

Розділ VI

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 липня 2013 року, крім пункту 3 цього розділу, який набирає чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.
2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:
 - 1) у Водному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 1995р., № 24, ст.189):
 - а) статтю 1 доповнити з урахуванням алфавітного порядку термінами такого змісту:
 - «водосховище комплексного призначення — водосховище, яке відповідно до паспорта використовується для двох і більше цілей (крім рекреаційних)»;
 - «замкнений водний об'єкт — природна або штучно створена водойма, не зв'язана з іншими водними об'єктами (крім водоносних горизонтів)»;
 - «технологічна водойма — штучно створена водойма спеціального технологічного призначення, що визначається технічним проектом та/або паспортом, яка наповнюється штучно за допомогою гідротехнічних споруд і пристроїв»;
 - б) пункт 2 статті 8¹ виключити;
 - в) пункт 2 статті 14 викласти в такій редакції:
 - «2) розпорядження внутрішніми морськими водами, територіальним морем, а також акваторією морських портів»;
 - г) пункт 3 статті 17¹ виключити;
 - г) частину другу статті 48 після слова «рибогосподарських» доповнити словами «(у тому числі для цілей аквакультури)»;
 - д) статтю 51 викласти в такій редакції:

«Стаття 51. Користування водними об'єктами на умовах оренди

У користування на умовах оренди для рибогосподарських потреб, культурно-оздоровчих, лікувальних, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей, проведення науково-дослідних робіт можуть надаватися водосховища (крім водосховищ комплексного призначення), ставки, озера та замкнені природні водойми.

Не підлягають передачі у користування на умовах оренди для рибогосподарських потреб водні об'єкти, що: використовуються для питних потреб; розташовані в межах територій та об'єктів, що перебувають під охороною відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України».

Водні об'єкти надаються у користування за договором оренди земель водного фонду на земельних торгах у комплексі із земельною ділянкою.

Водні об'єкти надаються у користування на умовах оренди органами, що здійснюють розпорядження земельними ділянками під водою (водним простором) згідно з повноваженнями, визначеними Земельним кодексом України, відповідно до договору оренди, погодженого з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері водного господарства.

Надання водних об'єктів у користування на умовах оренди здійснюється за наявності паспорта водного об'єкта. Порядок розроблення та форма паспорта затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Водні об'єкти надаються в користування на умовах оренди без обмеження права загального водокористування, крім випадків, визначених законом.

Орендарі водного об'єкта зобов'язані передбачити місця для безоплатного забезпечення права громадян на загальне водокористування (купання, плавання на човнах, любительське і спортивне рибальство тощо).

При визначенні таких місць перевага надається традиційно розташованим місцям масового відпочинку. У межах населених пунктів забороняється обмеження будь-яких видів загального водокористування, крім випадків, визначених законом.

Заборона загального водокористування водними об'єктами, наданими в користування на умовах оренди, та їх нецільове використання є підставою для розірвання договору оренди.

Типова форма договору оренди водних об'єктів затверджується Кабінетом Міністрів України.

Умови використання водних об'єктів, розмір орендної плати та строк дії договору оренди водних об'єктів визначаються у договорі оренди.

Методика визначення розміру плати за надані в оренду водні об'єкти затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Сплата орендної плати за водний об'єкт не звільняє від сплати орендної плати за земельну ділянку під цим об'єктом.

У договорі оренди водного об'єкта визначаються зобов'язання щодо здійснення заходів з охорони та поліпшення екологічного стану водного об'єкта, експлуатації водосховищ та ставків відповідно до встановлених для них центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері водного господарства, режимів роботи, а також необхідність оформлення права користування гідротехнічними спорудами.

Передача орендарем права на оренду водного об'єкта іншим суб'єктам господарювання забороняється.

Орендарі, яким водний об'єкт надано в користування на умовах оренди, можуть дозволити іншим водокористувачам здійснювати спеціальне водокористування в порядку, встановленому цим Кодексом.

Користування водними об'єктами, наданими в оренду, здійснюється відповідно до вимог цього Кодексу та інших законодавчих актів України.

Надання частин рибогосподарських водних об'єктів, рибогосподарських технологічних водойм, акваторій (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України в користування для цілей аквакультури регулюються Законом України «Про аквакультуру»;

е) у частині третій статті 74 слова «рибоводні ставки» замінити словами «рибницькі ставки»;

2) у статті 59 Земельного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3-4, ст. 27):

частину третю викласти в такій редакції:

«3. Землі водного фонду за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування надаються у постійне користування:

а) державним водогосподарським організаціям для догляду за водними об'єктами, прибережними захисними смугами, смугами відведення, береговими смугами водних шляхів, гідротехнічними спорудами, а також ведення аквакультури тощо;

б) державним підприємствам для розміщення та догляду за державними об'єктами портової інфраструктури;

в) державним рибогосподарським підприємствам, установам і організаціям для ведення аквакультури»; частину четверту після слів «рибогосподарських потреб» доповнити словами «(у тому числі рибництва (аквакультури))»;

3) у Законі України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 17, ст. 155):

а) абзац другий статті 1 виключити;

б) текст статті 42 викласти в такій редакції:

«Суб'єкти аквакультури здійснюють діяльність у сфері аквакультури відповідно до закону.

Облік рибогосподарських водних об'єктів (їх частин), рибогосподарських технологічних водойм, акваторій (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України, які надані в користування для цілей аквакультури, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, відповідно до порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України».

3. Кабінету Міністрів України:

1) у дев'ятимісячний термін з дня опублікування цього Закону забезпечити підготовку та подання до Верховної Ради України законопроекту про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання відносин, пов'язаних із:

питанням власності на водні об'єкти та узгодження між собою положень Земельного та Водного кодексів України, а також із сферами їх регулювання, розмежувавши при цьому сфери їх дії відповідно на земельні та водні відносини;

справлянням орендної плати за водні об'єкти (їх частини) та її зарахуванням до відповідних місцевих бюджетів;

зменшенням розміру орендної плати за землі водного фонду державної та комунальної власності;

2) під час підготовки проектів законів України про Державний бюджет України на відповідний рік передбачати видатки на забезпечення виконання цього Закону;

3) вжити заходів щодо приведення у відповідність із цим Законом підзаконних нормативно-правових актів, забезпечивши набрання ними чинності одночасно з введенням у дію цього Закону шляхом:

приведення своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

забезпечення приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом.

Президент України

м. Київ

18 вересня 2012 року

№ 5293-VI

В.ЯНУКОВИЧ

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про природно-заповідний фонд України

{Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 34, ст.502}

{Вводиться в дію Постановою ВР

№ 2457-XII (2457-12) від 16.06.92, ВВР, 1992, № 34, ст.503}

{Із змінами, внесеними згідно з Декретом

№ 12-92 від 26.12.92, ВВР, 1993, № 10, ст. 76}

Законами України

№ 3180-XII (3180-12) від 05.05.93, ВВР, 1993, № 26, ст.277

№ 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99, ВВР, 2000, № 4, ст. 26

№ 1377-IV (1377-15) від 11.12.2003, ВВР, 2004, № 15, ст.228

№ 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010, ВВР, 2010, № 11, ст.112

№ 2856-VI (2856-17) від 23.12.2010, ВВР, 2011, № 29, ст.272

№ 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011, ВВР, 2012, № 2-3, ст.3

№ 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014, ВВР, 2014, № 23, ст.873

№ 322-VIII (322-19) від 09.04.2015, ВВР, 2015, № 25, ст.194

№ 323-VIII (323-19) від 09.04.2015, ВВР, 2015, № 25, ст.195

№ 1472-VIII (1472-19) від 14.07.2016, ВВР, 2016, № 34, ст.592

№ 1829-VIII (1829-19) від 07.02.2017, ВВР, 2017, № 11, ст.99

№ 1832-VIII (1832-19) від 07.02.2017, ВВР, 2017, № 12, ст.131

№ 2063-VIII (2063-19) від 23.05.2017, ВВР, 2017, № 37, ст.379}

{У тексті Закону слова «Міністерство охорони навколишнього природного середовища України», «Республіка Крим», «Академія наук України», «Республіканський бюджет Республіки Крим» у всіх відмінках замінено відповідно словами «центральный орган виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища», «Автономна Республіка Крим», «Національна академія наук України», «бюджет Автономної Республіки Крим» у відповідних відмінках згідно із Законом № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

Цей Закон визначає правові основи організації, охорони, ефективного використання природно-заповідного фонду України, відтворення його природних комплексів та об'єктів.

Природно-заповідний фонд становлять ділянки суші і водного простору, природні комплекси та об'єкти яких мають особливу природоохоронну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність і виділені з метою збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу та забезпечення фонового моніторингу навколишнього природного середовища.

У зв'язку з цим законодавством України природно-заповідний фонд охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення і використання. Україна розглядає цей фонд як складову частину світової системи природних територій та об'єктів, що перебувають під особливою охороною.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Завдання законодавства України про природно-заповідний фонд України

Завданням законодавства України про природно-заповідний фонд України є регулювання суспільних відносин щодо організації, охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, відтворення їх природних комплексів, управління у цій галузі.

Стаття 2. Законодавство України про природно-заповідний фонд

Відносини в галузі охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, відтворення його природних комплексів регулюються Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12), цим Законом та іншими актами законодавства України.

Стаття 3. Класифікація територій та об'єктів природно-заповідного фонду України

До природно-заповідного фонду України належать:

природні території та об'єкти — природні заповідники, біосферні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища;
штучно створені об'єкти — ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки, пам'ятки природи, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва.

{Абзац третій частини першої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 322-VIII (322-19) від 09.04.2015}

Заказники, пам'ятки природи, ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки та парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва залежно від їх екологічної і наукової, історико-культурної цінності можуть бути загальнодержавного або місцевого значення.

{Частина друга статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

Залежно від походження, інших особливостей природних комплексів та об'єктів, що оголошуються заказниками чи пам'ятками природи, мети і необхідного режиму охорони:

заказники поділяються на ландшафтні, лісові, ботанічні, загальнозоологічні, орнітологічні, ентомологічні, іхтіологічні, гідрологічні, загальногеологічні, палеонтологічні та карстово-спелеологічні;

пам'ятки природи поділяються на комплексні, пралісові, ботанічні, зоологічні, гідрологічні та геологічні. Пам'ятки природи можуть розташовуватися на території інших об'єктів природно-заповідного фонду.

{Абзац третій частини третьої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 322-VIII (322-19) від 09.04.2015, № 2063-VIII (2063-19) від 23.05.2017}

Законодавством Автономної Республіки Крим може бути встановлено додаткові категорії територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Стаття 4. **Форми власності на території та об'єкти природно-заповідного фонду**

Території природних заповідників, заповідні зони біосферних заповідників, землі та інші природні ресурси, надані національним природним паркам, є власністю Українського народу.

{Частина перша статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

Регіональні ландшафтні парки, зони — буферна, антропогенних ландшафтів, регульованого заповідного режиму біосферних заповідників, землі та інші природні ресурси, включені до складу, але не надані національним природним паркам, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища, ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки та парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва можуть перебувати як у власності Українського народу, так і в інших формах власності, передбачених законодавством України.

{Частина друга статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

Ботанічні сади, дендрологічні парки та зоологічні парки, створені до прийняття цього Закону, не підлягають приватизації.

У разі зміни форм власності на землю, на якій знаходяться заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, землевласники зобов'язані забезпечувати режим їх охорони і збереження з відповідною перереєстрацією охоронного зобов'язання.

Стаття 5. **Правові засади функціонування територій та об'єктів природно-заповідного фонду**

Завдання, науковий профіль, характер функціонування і режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду визначаються у положеннях про них, які розробляються відповідно до цього Закону, і затверджуються:

{Абзац перший частини першої статті 5 в редакції Закону № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

центральною виконавчою влади в галузі охорони навколишнього природного середовища — щодо територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення;

органами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища на місцях, органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища — щодо територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення.

{Абзац третій частини першої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011}

Завдання, особливості природоохоронного режиму пам'яток природи та заповідних урочищ визначаються на основі цього Закону безпосередньо в їх первинних облікових документах.

Завдання, особливий природоохоронний режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду, які створюються на територіях зони відчуження та зони безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, визначаються у положеннях про них, що затверджуються відповідно до Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» (791а-12).

{Статтю 5 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1472-VIII (1472-19) від 14.07.2016}

Природні заповідники, біосферні заповідники, національні природні парки, ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки загальнодержавного значення, а також регіональні ландшафтні парки є юридичними особами.

{Частина статті 5 в редакції Закону № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки місцевого значення та парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва відповідно до законодавства України можуть бути визнані юридичними особами.

Стаття 6. Охорона територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову, естетичну, господарську, а також історико-культурну цінність

Території та об'єкти, що мають особливу екологічну, наукову, естетичну, господарську, а також історико-культурну цінність, підлягають комплексній охороні, порядок здійснення якої визначається положенням щодо кожної з таких територій чи об'єктів, яке відповідно до цього Закону та законодавства України про охорону пам'яток історії та культури затверджується центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища та центральним органом виконавчої влади в галузі культури.

{Стаття 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

Стаття 7. Землі природно-заповідного фонду Землі природно-заповідного фонду – це ділянки суші і водного простору з природними комплексами та об'єктами, що мають особливу природоохоронну, екологічну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність, яким відповідно до закону надано статус територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Землі природно-заповідного фонду України, а також землі територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову, естетичну, господарську цінність і є відповідно до статті 6 цього Закону об'єктами комплексної охорони, належать до земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного або історико-культурного призначення.

{Частина друга статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

На землях природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного або історико культурного призначення забороняється будь-яка діяльність, яка негативно впливає або може негативно впливати на стан природних та історико-культурних комплексів та об'єктів чи перешкоджає їх використанню за цільовим призначенням. На землях територій та об'єктів природно-заповідного фонду, які створюються в зоні відчуження та зоні безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, забороняється будь-яка діяльність, що не забезпечує режим радіаційної безпеки.

{Частина третя статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010, № 1472-VIII (1472-19) від 14.07.2016}

Межі територій та об'єктів природно-заповідного фонду встановлюються в натурі відповідно до законодавства. До встановлення меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду в натурі їх межі визначаються відповідно до проектів створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

{Статтю 7 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

На використання земельної ділянки або її частини в межах природно-заповідного фонду може бути встановлено обмеження (обтяження) в обсязі, передбаченому законом або договором. Обмеження (обтяження) підлягає державній реєстрації і діє протягом строку, встановленого законом або договором.

Завдані внаслідок обмеження (обтяження) у землекористуванні втрати відшкодовуються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Частина шоста статті 7 в редакції Закону № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

{Стаття 7 в редакції Закону № 1377-IV (1377-15) від 11.12.2003}

Стаття 8. Основні засоби збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду забезпечується шляхом:

встановлення заповідного режиму;

організації систематичних спостережень за станом заповідних природних комплексів та об'єктів;

проведення комплексних досліджень з метою розробки наукових основ їх збереження та ефективного використання;

додержання вимог щодо охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду під час здійснення господарської, управлінської та іншої діяльності, розробки проектної і проектно-планувальної документації, землевпорядкування, лісовпорядкування, проведення екологічних експертиз;

запровадження економічних важелів стимулювання їх охорони;

здійснення державного та громадського контролю за додержанням режиму їх охорони та використання;

встановлення підвищеної відповідальності за порушення режиму їх охорони та використання, а також за знищення та пошкодження заповідних природних комплексів та об'єктів;

проведення широкого міжнародного співробітництва у цій сфері;

проведення інших заходів з метою збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

{Стаття 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

Стаття 9. Види використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Території та об'єкти природно-заповідного фонду з додержанням вимог, встановлених цим Законом та іншими актами законодавства України, можуть використовуватися:

у природоохоронних цілях;

у науково-дослідних цілях;

в оздоровчих та інших рекреаційних цілях;

в освітньо-виховних цілях;

для потреб моніторингу навколишнього природного середовища.

Встановлені частиною першою цієї статті основні види використання, а також заготівля деревини, лікарських та інших цінних рослин, їх плодів, сіна, випасання худоби, мисливство, рибальство та інші види використання можуть здійснюватися лише за умови, що така діяльність не суперечить цільовому призначенню територій та об'єктів природно-заповідного фонду, встановленим вимогам щодо охорони, відтворення та використання їх природних комплексів та окремих об'єктів.

Стаття 9-1. Спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду здійснюється в межах ліміту та на підставі дозволу на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Перелік встановлених цим Законом видів використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду і порядок їх використання визначаються режимом територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення здійснюється в межах ліміту на використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду, затвердженого центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища, а також на підставі дозволів.

Спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення здійснюється на підставі дозволів, що видаються органом виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища Автономної Республіки Крим та територіальними органами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення здійснюється в межах ліміту на використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду, затвердженого органом виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища Автономної Республіки Крим та територіальними органами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища, а також на підставі дозволів.

Спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення (крім корисних копалин) здійснюється на підставі дозволів, що видаються місцевими радами за погодженням з територіальними органами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів і встановлення лімітів на використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення визначається Кабінетом Міністрів України. Видача дозволів на спеціальне використання природних ресурсів здійснюється на безоплатній основі.

Видача дозволів здійснюється на підставі клопотання (заявки) природокористувача, погодженого із власником або постійним користувачем земельної ділянки та заінтересованими органами.

Дозвіл на спеціальне використання природних ресурсів може бути анульований органом, що його видав, у разі: різкого погіршення стану навколишнього природного середовища внаслідок природокористування, ліквідації підприємства, установи або організації, яка отримала дозвіл; порушення умов природокористування та режиму території природно-заповідного фонду; втрати чи пошкодження дозволу, що не дає можливості визначити зміст дозволу.

Здійснення господарської та іншої діяльності за декларативним принципом заборонено.

Дозвіл видається після затвердження лімітів протягом місяця з моменту подання клопотання. Підставами для відмови у видачі дозволу є відсутність затвердженого в установленому порядку ліміту, порушення умов природокористування та режиму території природно-заповідного фонду.

Рішення про відмову у видачі дозволу може бути оскаржено до центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища або до суду.

Прийняття рішення про відмову у видачі дозволу на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду здійснюється у місячний строк.

Заява про оскарження рішення про відмову у видачі дозволу подається до центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища протягом строку, що не перевищує десять днів з дня одержання відповідного рішення. Заява розглядається у десятиденний строк. Про результати розгляду заявник повідомляється у письмовій формі.

{Закон доповнено статтею 9-1 згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Стаття 10. Права громадян з питань охорони та використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Громадяни України з питань охорони та використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду мають право на:

участь в обговоренні проектів законодавчих актів з питань розвитку заповідної справи, формування природно-заповідного фонду;

участь у розробці та реалізації заходів щодо їх охорони та ефективного використання, запобігання негативного впливу на них господарської діяльності;

внесення пропозицій про включення до складу природно-заповідного фонду найбільш цінних природних територій та об'єктів;

ознайомлення з територіями та об'єктами природно-заповідного фонду, здійснення інших видів користувань з дотриманням встановлених вимог щодо заповідного режиму;

участь у здійсненні громадського контролю за охороною заповідних територій та об'єктів, внесення пропозицій про притягнення до відповідальності винних у порушенні вимог охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Законодавством України можуть бути визначені й інші права громадян з питань охорони та використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Розділ II **УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ОРГАНІЗАЦІЇ, ОХОРОНИ** **ТА ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ**

Стаття 11. Спеціально уповноважений орган державного управління в галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду

Спеціально уповноваженим органом державного управління в галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду є центральний орган виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Для забезпечення державного управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду можуть створюватися спеціальні підрозділи центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища та його органів на місцях, а на території Автономної Республіки Крим — органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища.

{Частина друга статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011}

Стаття 12. Управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду

Управління природними заповідниками, біосферними заповідниками, національними природними парками, ботанічними садами, дендрологічними та зоологічними парками загальнодержавного значення, а також регіональними ландшафтними парками здійснюється їх спеціальними адміністраціями. Спеціальні адміністрації очолюють керівники, які мають екологічну, біологічну або географічну освіту та які призначаються за погодженням із центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища, а на території Автономної Республіки Крим — також з Головою Ради міністрів Автономної Республіки Крим.

{Частина перша статті 12 в редакції Закону № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010; із змінами, внесеними згідно із Законами № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011, № 1832-VIII (1832-19) від 07.02.2017}

Спеціальні адміністрації можуть створюватися також для управління ботанічними садами, дендрологічними парками, зоологічними парками місцевого значення та парками-пам'ятками садово-паркового мистецтва за рішенням органів, у віданні яких вони перебувають.

До складу спеціальної адміністрації по управлінню територіями та об'єктами природно-заповідного фонду входять відповідні наукові підрозділи, служби охорони, екологічної освіти, господарського та іншого обслуговування.

{Частина третя статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 323-VIII (323-19) від 09.04.2015}

Спеціальні адміністрації здійснюють управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду відповідно до положень про території та об'єкти природно-заповідного фонду і проектів організації територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

{Статтю 12 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду, для яких не створюються спеціальні адміністрації, здійснюється підприємствами, установами та організаціями, у віданні яких перебувають ці території та об'єкти.

Стаття 13. Участь об'єднань громадян в управлінні територіями та об'єктами природно-заповідного фонду

Об'єднання громадян, статутами яких передбачена діяльність у галузі охорони навколишнього природного середовища, мають право на участь в управлінні територіями та об'єктами природно-заповідного фонду шляхом:

внесення пропозицій щодо організації нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду, забезпечення їх охорони, ефективного використання і відтворення природних комплексів та об'єктів; сприяння державним органам в їх діяльності у цій сфері; участі у встановленому порядку у проведенні екологічної експертизи об'єктів, що негативно впливають чи можуть негативно вплинути на стан територій та об'єктів природно-заповідного фонду; участі у контролі за додержанням режиму таких територій та об'єктів; здійснення відповідно до законодавства України інших заходів, передбачених їх статутами.

Розділ III

РЕЖИМ ТЕРИТОРІЙ ТА ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ

Стаття 14. Визначення режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду — це сукупність науково-обґрунтованих екологічних вимог, норм і правил, які визначають правовий статус, призначення цих територій та об'єктів, характер допустимої діяльності в них, порядок охорони, використання і відтворення їх природних комплексів.

Режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду визначається відповідно до цього Закону з урахуванням їх класифікації та цільового призначення.

З метою визначення та обґрунтування заходів щодо провадження відповідно до законодавства та вимог міжнародних договорів природоохоронної, науково-дослідної, рекреаційної, господарської діяльності, охорони, відтворення та використання природних комплексів та об'єктів, які передбачається здійснити протягом п'ятироків, а також стратегії розвитку об'єкта природно-заповідного фонду на десять років розробляється проект організації території об'єкта природно-заповідного фонду.

{Статтю 14 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

ГЛАВА 1. ПРИРОДНІ ЗАПОВІДНИКИ

Стаття 15. Статус та завдання природних заповідників

Природні заповідники — природоохоронні, науково-дослідні установи загальнодержавного значення, що створюються з метою збереження в природному стані типових або унікальних для даної ландшафтної зони природних комплексів з усією сукупністю їх компонентів, підтримання природних спонтанних процесів і явищ, вивчення природних процесів і явищ, що відбуваються в них, розробки наукових засад охорони навколишнього природного середовища, ефективного використання природних ресурсів та екологічної безпеки.

{Частина перша статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 322-VIII (322-19) від 09.04.2015}

Ділянки землі та водного простору з усіма природними ресурсами повністю вилучаються з господарського використання і надаються заповідникам у порядку, встановленому цим Законом та іншими актами законодавства України.

Основними завданнями природних заповідників є збереження природних комплексів та об'єктів на їх території, проведення наукових досліджень і спостережень за станом навколишнього природного середовища, розробка на їх основі природоохоронних рекомендацій, поширення екологічних знань, сприяння у підготовці наукових кадрів і спеціалістів у галузі охорони навколишнього природного середовища та заповідної справи.

На природні заповідники покладається також координація і проведення наукових досліджень на територіях заказників, пам'яток природи, заповідних урочищ у регіоні.

Стаття 16. Вимоги щодо охорони природних комплексів та об'єктів природних заповідників

На території природних заповідників забороняється будь-яка господарська та інша діяльність, що суперечить цільовому призначенню заповідника, порушує природний розвиток процесів та явищ або створює загрозу шкідливого впливу на його природні комплекси та об'єкти, а саме:

будівництво споруд, шляхів, лінійних та інших об'єктів транспорту і зв'язку, не пов'язаних з діяльністю природних заповідників, розведення вогнищ, влаштування місць відпочинку населення, стоянка транспорту, а також проїзд і прохід сторонніх осіб, прогін свійських тварин, пересування механічних транспортних засобів, за винятком шляхів загального користування, лісосплав, проліт літаків та вертольотів нижче 2000 метрів над землею, подолання літаками звукового бар'єру над територією заповідника та інші види штучного шумового впливу, що перевищують установлені нормативи;

геологорозвідувальні роботи, розробка корисних копалин, порушення ґрунтового покриву та гідрологічного і гідрохімічного режимів, руйнування геологічних відслонень, застосування хімічних засобів, усі види лісочистування, а також заготівля кормових трав, лікарських та інших рослин, квітів, насіння, очерету, випасання худоби, вилов і знищення диких тварин, порушення умов їх оселення, гніздування, інші види користування рослинним і тваринним світом, що призводять до порушення природних комплексів;

мисливство, рибальство, лісокультурні роботи, рубка дуплистих дерев, всі види екскурсій, крім пішохідних, біотехнічні заходи, сінокосіння механізованими засобами, туризм, інтродукція нових видів тварин і рослин,

проведення заходів з метою збільшення чисельності окремих видів тварин понад допустиму науково обґрунтовану ємність угідь, збирання колекційних та інших матеріалів, крім матеріалів, необхідних для виконання наукових досліджень.

{Абзац четвертий частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010; в редакції Закону № 1832-VIII (1832-19) від 07.02.2017}

{Частина перша статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

Для збереження і відтворення корінних природних комплексів, проведення науково-дослідних робіт та виконання інших завдань у природному заповіднику відповідно до проекту організації його території та охорони природних комплексів допускається:

виконання відновлювальних робіт на землях з порушеними корінними природними комплексами, а також здійснення заходів щодо запобігання змінам природних комплексів заповідника внаслідок антропогенного впливу — відновлення гідрологічного режиму, збереження та відновлення рослинних угруповань, що історично склалися, видів рослин і тварин, які зникають, тощо;

здійснення протипожежних заходів та вибіркового діагностичного відстрілу диких тварин для ветеринарно-санітарної експертизи, що не порушують режиму заповідника; спорудження у встановленому порядку будівель та інших об'єктів, необхідних для виконання поставлених перед заповідником завдань; збір колекційних та інших матеріалів, виконання робіт, передбачених планами довгострокових стаціонарних наукових досліджень, проведення екологічної освітньо-виховної роботи.

{Абзац третій частини другої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1829-VIII (1829-19) від 07.02.2017}

Проектом організації території природного заповідника та охорони його природних комплексів може бути передбачено виділення земельних ділянок для задоволення господарських потреб заповідника та його працівників у сінокосах, випасах, городах та паливі відповідно до встановлених нормативів.

Проекти організації території природних заповідників та охорони їх природних комплексів розробляються спеціалізованими проектними організаціями і затверджуються центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища.

В разі термінової необхідності за рішенням науково-технічної ради природного заповідника на території природного заповідника можуть проводитися заходи, спрямовані на охорону природних комплексів, ліквідацію наслідків аварій, стихійного лиха, не передбачені Проектом організації території природного заповідника та охорони його природних комплексів.

{Частина п'ята статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Для ліквідації наслідків аварій та стихійного лиха, в результаті яких виникає пряма загроза життю людей чи знищення заповідних природних комплексів, особливо термінові заходи здійснюються за рішенням дирекції природного заповідника.

ГЛАВА 2. БІОСФЕРНІ ЗАПОВІДНИКИ

Стаття 17. Статус і завдання біосферних заповідників

Біосферні заповідники є природоохоронними, науково-дослідними установами загальнодержавного значення, що утворюються з метою збереження у природному стані найбільш типових природних комплексів біосфери, здійснення фонових екологічних моніторингу, вивчення навколишнього природного середовища, його змін під дією антропогенних факторів.

Біосферні заповідники включаються в установленому порядку до Всесвітньої мережі біосферних резерватів у рамках програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера» та набувають міжнародного статусу.

{Стаття 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010; в редакції Закону № 1472-VIII (1472-19) від 14.07.2016}

Стаття 18. Структура території та особливості управління біосферними заповідниками

Для біосферних заповідників установлюється диференційований режим охорони, відтворення та використання природних комплексів згідно з функціональним зонуванням:

заповідна зона — включає території, призначені для збереження і відновлення найбільш цінних природних та мінімально порушених антропогенними факторами природних комплексів, генофонду рослинного і тваринного світу; її режим визначається відповідно до вимог, встановлених для природних заповідників;

буферна зона — включає території, виділені з метою запобігання негативного впливу на заповідну зону господарської діяльності на прилеглих територіях; її режим визначається відповідно до вимог, встановлених для охоронних зон природних заповідників;

зона антропогенних ландшафтів — включає території традиційного землекористування, лісокористування, водокористування, місць поселення, рекреації та інших видів господарської діяльності; в ній забороняється мисливство. *{Абзац четвертий частини першої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010 }*

{Частина перша статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

У межах території біосферних заповідників можуть виділятися зони регульованого заповідного режиму, до складу яких включаються регіональні ландшафтні парки, заказники, заповідні урочища з додержанням вимог щодо їх охорони, встановлених цим Законом.

Зонування території біосферних заповідників проводиться відповідно до проекту організації території біосферного заповідника та охорони його природних комплексів.

{Статтю 18 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

У проекті організації території біосферного заповідника та охорони його природних комплексів визначаються та обґрунтовуються заходи щодо провадження природоохоронної, науково-дослідної, рекреаційної, господарської діяльності відповідно до законодавства і міжнародних договорів.

{Статтю 18 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Проекти організації території біосферних заповідників та охорони їх природних комплексів розробляються спеціалізованими проектними організаціями і затверджуються центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища.

{Статтю 18 доповнено частиною згідно із Законом № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

Забороняється проведення рубок головного користування та всіх видів поступових та суцільних рубок, вирубування дуплистих дерев, а також добування піску та гравію в річках та інших водоймах у заповідній зоні біосферних заповідників.

{Статтю 18 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 323-VIII (323-19) від 09.04.2015}

Стаття 19. Особливості діяльності біосферних заповідників

Наукові дослідження, спостереження за станом навколишнього природного середовища та інша діяльність біосферних заповідників здійснюються з урахуванням міжнародних програм.

ГЛАВА 3. НАЦІОНАЛЬНІ ПРИРОДНІ ПАРКИ

Стаття 20. Статус і завдання національних природних парків

Національні природні парки є природоохоронними, рекреаційними, культурно-освітніми, науково-дослідними установами загальнодержавного значення, що створюються з метою збереження, відтворення і ефективного використання природних комплексів та об'єктів, які мають особливу природоохоронну, оздоровчу, історико-культурну, наукову, освітню та естетичну цінність.

Ділянки землі та водного простору з усіма природними ресурсами та об'єктами вилучаються з господарського використання і надаються національним природним паркам у порядку, встановленому цим Законом та іншими актами законодавства України.

До складу територій національних природних парків можуть включатися ділянки землі та водного простору інших землевласників та землекористувачів.

На національні природні парки покладається виконання таких основних завдань:

збереження цінних природних та історико-культурних комплексів і об'єктів;

створення умов для організованого туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з додержанням режиму охорони заповідних природних комплексів та об'єктів;

проведення наукових досліджень природних комплексів та їх змін в умовах рекреаційного використання, розробка наукових рекомендацій з питань охорони навколишнього природного середовища та ефективного використання природних ресурсів;

проведення екологічної освітньо-виховної роботи.

Стаття 21. Структура території та вимоги щодо охорони природних комплексів та об'єктів національних природних парків

На території національних природних парків з урахуванням природоохоронної, оздоровчої, наукової, рекреаційної, історико-культурної та інших цінностей природних комплексів та об'єктів, їх особливостей встановлюється диференційований режим щодо їх охорони, відтворення та використання згідно з функціональним зонуванням:

заповідна зона — призначена для охорони та відновлення найбільш цінних природних комплексів, режим якої визначається відповідно до вимог, встановлених для природних заповідників;

зона регульованої рекреації — в її межах проводяться короткостроковий відпочинок та оздоровлення населення, огляд особливо мальовничих і пам'ятних місць; у цій зоні дозволяється влаштування та відповідне обладнання туристських маршрутів і екологічних стежок; тут забороняються рубки лісу головного користування, промислове рибальство, мисливство, інша діяльність, яка може негативно вплинути на стан природних комплексів та об'єктів заповідної зони;

{Абзац третій частини першої статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

зона стаціонарної рекреації — призначена для розміщення готелів, мотелів, кемпінгів, інших об'єктів обслуговування відвідувачів парку; тут забороняється будь-яка господарська діяльність, що не пов'язана з цільовим призначенням цієї функціональної зони або може шкідливо вплинути на стан природних комплексів та об'єктів заповідної зони і зони регульованої рекреації;

{Абзац четвертий частини першої статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

господарська зона — у її межах проводиться господарська діяльність, спрямована на виконання покладених на парк завдань, знаходяться населені пункти, об'єкти комунального призначення парку, а також землі інших землевласників та землекористувачів, включені до складу парку, на яких господарська та інша діяльність здійснюється з додержанням вимог та обмежень, встановлених для зон антропогенних ландшафтів біосферних заповідників.

{Абзац п'ятий частини першої статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

{Частина перша статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

На території зони регульованої рекреації, стаціонарної рекреації та господарської зони забороняється будь-яка діяльність, яка призводить або може призвести до погіршення стану навколишнього природного середовища та зниження рекреаційної цінності території національного природного парку.

Зонування території національного природного парку, рекреаційна та інша діяльність на його території проводяться відповідно до Положення про національний природний парк та Проекту організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів, що затверджується центральним органом виконавчої влади у галузі охорони навколишнього природного середовища.

{Частина третя статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

Забороняється проведення рубок головного користування та всіх видів поступових та суцільних рубок, вирубування дуплястих дерев, а також добування піску та гравію в річках та інших водоймах у заповідній зоні національних природних парків.

{Статтю 21 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 323-VIII (323-19) від 09.04.2015}

Стаття 22. Рекреаційна діяльність на території національних природних парків

Рекреаційна діяльність на території національних природних парків організовується спеціальними підрозділами адміністрації парків, а також іншими підприємствами, установами та організаціями на підставі угод з адміністрацією парку.

ГЛАВА 4. РЕГІОНАЛЬНІ ЛАНДШАФТНІ ПАРКИ

Стаття 23. Статус і завдання регіональних ландшафтних парків

Регіональні ландшафтні парки є природоохоронними рекреаційними установами місцевого чи регіонального значення, що створюються з метою збереження в природному стані типових або унікальних природних комплексів та об'єктів, а також забезпечення умов для організованого відпочинку населення.

Регіональні ландшафтні парки організовуються з вилученням або без вилучення земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів у їх власників або користувачів.

{Частина друга статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

В разі необхідності вилучення земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів для потреб регіональних ландшафтних парків проводиться в порядку, встановленому законодавством України.

На регіональні ландшафтні парки покладається виконання таких завдань:

збереження цінних природних та історико-культурних комплексів та об'єктів;

створення умов для ефективного туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з додержанням режиму охорони заповідних природних комплексів і об'єктів;

сприяння екологічній освітньо-виховній роботі.

Стаття 24. Структура території та вимоги щодо охорони природних комплексів та об'єктів регіональних ландшафтних парків

На території регіональних ландшафтних парків з урахуванням природоохоронної, оздоровчої, наукової, рекреаційної, історико-культурної та інших цінностей природних комплексів та об'єктів, їх особливостей проводиться зонування з урахуванням вимог, встановлених для територій національних природних парків.

{Частина перша статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Проект організації території регіонального ландшафтного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів та об'єктів і порядок його реалізації затверджуються державним органом, який прийняв рішення про організацію парку.

ГЛАВА 5. ЗАКАЗНИКИ

Стаття 25. Статус і завдання заказників

Заказниками оголошуються природні території (акваторії) з метою збереження і відтворення природних комплексів чи їх окремих компонентів.

Оголошення заказників проводиться без вилучення земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів у їх власників або користувачів.

Стаття 26. Основні вимоги щодо режиму заказників

На територіях заказників забороняються суцільні, прохідні, лісовідновні та поступові рубки, видалення захаращеності, а також полювання та інша діяльність, що суперечить цілям і завданням, передбаченим положенням про заказник.

{Частина перша статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010; в редакції Закону № 2063-VIII (2063-19) від 23.05.2017}

Господарська, наукова та інша діяльність, що не суперечить цілям і завданням заказника, проводиться з дотриманням загальних вимог щодо охорони навколишнього природного середовища.

Власники або користувачі земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів, оголошених заказником, беруть на себе зобов'язання щодо забезпечення режиму їх охорони та збереження.

ГЛАВА 6. ПАМ'ЯТКИ ПРИРОДИ

Стаття 27. Статус та завдання пам'яток природи

Пам'ятками природи оголошуються окремі унікальні природні утворення, що мають особливе природоохоронне, наукове, естетичне, пізнавальне і культурне значення, з метою збереження їх у природному стані.

{Частина перша статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Оголошення пам'яток природи провадиться без вилучення земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів у їх власників або користувачів.

Стаття 28. Основні вимоги щодо режиму пам'яток природи

На території пам'яток природи забороняються суцільні, поступові, лісовідновні та прохідні рубки, видалення захаращеності, полювання та будь-яка інша діяльність, що загрожує збереженню або призводить до деградації чи зміни первісного їх стану.

На території пралісових пам'яток природи забороняються всі види рубок, у тому числі санітарні, рубки формування і оздоровлення лісів та видалення захаращеності (крім догляду за лінійними об'єктами та вирубування окремих дерев під час гасіння пожежі), будівництво споруд, прокладання шляхів, лінійних та інших об'єктів транспорту і зв'язку, випасання худоби, промислова заготівля недеревинних лісових продуктів, проїзд транспортних засобів (крім доріг загального користування та транспортних засобів оперативних і спеціальних служб).

Навколо пралісових пам'яток природи установлюються охоронні зони завширшки не менше подвійної висоти деревостану пралісу, в яких забороняються будь-які суцільні, у тому числі санітарні, а також поступові рубки.

Власники або користувачі земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів, оголошених пам'ятками природи, беруть на себе зобов'язання щодо забезпечення режиму їх охорони та збереження.

Визначення належності територій до пралісових пам'яток природи здійснюється за спеціальною методикою, яка розробляється і затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Стаття 28 в редакції Закону № 2063-VIII (2063-19) від 23.05.2017}

ГЛАВА 7. ЗАПОВІДНІ УРОЧИЩА

Стаття 29. Статус і завдання заповідних урочищ

Заповідними урочищами оголошуються лісові, степові, болотні та інші відокремлені цілісні ландшафти, що мають важливе наукове, природоохоронне і естетичне значення, з метою збереження їх у природному стані.

Оголошення заповідних урочищ провадиться без вилучення земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів у їх власників або користувачів.

Стаття 30. Основні вимоги щодо режиму заповідних урочищ

На території заповідних урочищ забороняються всі види рубок, у тому числі санітарні, рубки формування і оздоровлення лісів, видалення захаращеності та будь-яка діяльність, що порушує природні процеси, які відбуваються у природних комплексах, включених до їх складу, відповідно до вимог, встановлених для природних заповідників.

{Частина перша статті 30 в редакції Закону № 2063-VIII (2063-19) від 23.05.2017}

Власники або користувачі земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів, оголошених заповідними урочищами, беруть на себе зобов'язання щодо забезпечення режиму їх охорони та збереження.

ГЛАВА 8. БОТАНІЧНІ САДИ

Стаття 31. Статус і завдання ботанічних садів

Ботанічні сади створюються з метою збереження, вивчення, акліматизації, розмноження в спеціально створених умовах та ефективного господарського використання рідкісних і типових видів місцевої і світової флори шляхом створення, поповнення та збереження ботанічних колекцій, ведення наукової, навчальної і освітньої роботи.

Ботанічні сади загальнодержавного значення науково-дослідними природоохоронними установами.

Ботанічним садам місцевого значення у встановленому порядку може бути надано статус науково-дослідної установи.

Ділянки землі та водного простору з усіма природними ресурсами вилучаються з господарського використання і надаються ботанічним садам у порядку, встановленому цим Законом та іншими актами законодавства України.

Стаття 32. Структура території та основні вимоги щодо режиму ботанічних садів

На території ботанічних садів забороняється будь-яка діяльність, що не пов'язана з виконанням покладених на них завдань і загрожує збереженню колекцій флори.

У межах ботанічних садів для забезпечення необхідного режиму охорони та ефективного використання можуть бути виділені зони:

експозиційна — її відвідування дозволяється в порядку, що встановлюється адміністрацією ботанічного саду;

наукова — до складу зони входять колекції, експериментальні ділянки тощо, на відвідування її мають право лише співробітники ботанічного саду у зв'язку з виконанням ними службових обов'язків, а також спеціалісти інших установ з дозволу адміністрації саду;

заповідна — відвідування її забороняється, крім випадків, коли воно пов'язано з проведенням наукових спостережень;

адміністративно-господарська.

Зонування території ботанічних садів проводиться відповідно до Положення про ботанічний сад та Проекту організації території ботанічного саду, що розробляється спеціалізованими науковими та проектними установами і затверджується органом, у підпорядкуванні якого перебуває ботанічний сад, за погодженням з:

центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища — щодо ботанічних садів загальнодержавного значення;

органами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища на місцях, а на території Автономної Республіки Крим — органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища — щодо ботанічних садів місцевого значення.

{Абзац третьої частини третьої статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011}

ГЛАВА 9. ДЕНДРОЛОГІЧНІ ПАРКИ

Стаття 33. Статус і завдання дендрологічних парків

Дендрологічні парки створюються з метою збереження і вивчення у спеціально створених умовах різноманітних видів дерев і чагарників та їх композицій для найбільш ефективного наукового, культурного, рекреаційного та іншого використання.

Дендрологічні парки загальнодержавного значення є науково-дослідними природоохоронними установами.

Дендрологічним паркам місцевого значення у встановленому порядку може бути надано статус науково-дослідної установи.

Земельні ділянки з усіма природними ресурсами вилучаються з господарського використання і надаються дендрологічним паркам у порядку, встановленому цим Законом та іншими актами законодавства України.

Стаття 34. Основні вимоги щодо режиму дендрологічних парків

На території дендрологічних парків забороняється діяльність, що не пов'язана з виконанням покладених на них завдань і загрожує збереженню дендрологічних колекцій.

На території дендрологічних парків може бути проведено зонування відповідно до вимог, встановлених для ботанічних садів.

Проект організації території дендрологічного парку розробляється спеціалізованими науковими та проектними установами і затверджується органом, у підпорядкуванні якого перебуває дендрологічний парк, за погодженням з:

центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища — щодо дендрологічних парків загальнодержавного значення;

органами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища на місцях, а на території Автономної Республіки Крим — органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища — щодо дендрологічних парків місцевого значення.

{Абзац третьої частини третьої статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011}

ГЛАВА 10. ЗООЛОГІЧНІ ПАРКИ

Стаття 35. Статус і завдання зоологічних парків

Зоологічні парки створюються з метою організації екологічної освітньо-виховної роботи, створення експозицій рідкісних, екзотичних та місцевих видів тварин, збереження їх генофонду, вивчення дикої фауни і розробки наукових основ її розведення у неволі.

Зоологічні парки загальнодержавного значення є природоохоронними культурно-освітніми та науково-дослідними установами.

{Частина друга статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

Земельні ділянки з усіма природними ресурсами вилучаються з господарського використання і надаються зоологічним паркам у порядку, встановленому цим Законом та іншими актами законодавства України.

Стаття 36. Структура території та основні вимоги щодо режиму зоологічних парків

На території зоологічних парків забороняється діяльність, що не пов'язана з виконанням покладених на них завдань і загрожує збереженню сприятливих умов для життя тварин цих парків.

На території зоологічних парків з метою забезпечення виконання поставлених перед ними завдань виділяються зони:

експозиційна — призначена для стаціонарного утримання тварин і використання їх у культурно-пізнавальних цілях;

наукова — у її межах проводиться науково-дослідна робота; відвідування зони дозволяється в порядку, що встановлюється адміністрацією парку;

рекреаційна — призначена для організації відпочинку та обслуговування відвідувачів парку;

господарська — зона, де розміщуються допоміжні господарські об'єкти.

Проект організації території зоологічного парку розробляється спеціалізованими науковими та проектними організаціями і затверджується органом, у підпорядкуванні якого перебуває зоологічний парк, за погодженням з:

центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища — щодо зоологічних парків загальнодержавного значення;

органами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища на місцях, а на території Автономної Республіки Крим — органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища — щодо зоологічних парків місцевого значення.

{Абзац третьої частини статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011}

Зоологічні парки можуть організовувати пересувні експозиції тварин, мати у своєму складі підсобні господарства, які створюються для забезпечення тварин кормами.

ГЛАВА 11. ПАРКИ-ПАМ'ЯТКИ САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА

Стаття 37. Статус і завдання парків-пам'яток садово-паркового мистецтва

Парками-пам'ятками садово-паркового мистецтва оголошуються найбільш визначні та цінні зразки паркового будівництва з метою охорони їх і використання в естетичних, виховних, наукових, природоохоронних та оздоровчих цілях.

Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення є природоохоронними рекреаційними установами.

Оголошення парків-пам'яток садово-паркового мистецтва проводиться з вилученням у встановленому порядку або без вилучення земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів у їх власників або користувачів.

На території парків-пам'яток садово-паркового мистецтва можуть проводитися наукові дослідження.

Стаття 38. Основні вимоги щодо режиму парків-пам'яток садово-паркового мистецтва

На території парків-пам'яток садово-паркового мистецтва забороняється будь-яка діяльність, що не пов'язана з виконанням покладених на них завдань і загрожує їх збереженню.

На території парків-пам'яток садово-паркового мистецтва забезпечується проведення екскурсій та масовий відпочинок населення, здійснюється догляд за насадженнями, включаючи санітарні рубки, рубки реконструкції та догляду з підсадкою дерев і чагарників ідентичного видового складу, замість загиблих, вживаються заходи щодо запобігання самосіву, збереження композицій із дерев, чагарників і квітів, трав'яних газонів.

На території парків-пам'яток садово-паркового мистецтва може проводитися зонування відповідно до вимог, встановлених для ботанічних садів.

Утримання та реконструкція парків-пам'яток садово-паркового мистецтва проводиться за проектами, що розробляються спеціалізованими науковими та проектними установами і затверджуються органами, у підпорядкуванні яких перебувають ці парки, за погодженням з:

центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища — щодо парків-пам'яток садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення;

органами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища на місцях, а на території Автономної Республіки Крим — органом виконавчої влади Автономної

Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища – щодо парків-пам'яток садово-паркового мистецтва місцевого значення.

{Абзац третій частини четвертої статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011}

Власники або користувачі земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів, оголошених парками-пам'ятками садово-паркового мистецтва, беруть на себе зобов'язання щодо забезпечення режиму їх охорони та збереження.

Розділ IV ОХОРОННІ ЗОНИ ТЕРИТОРІЙ ТА ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ

Стаття 39. Завдання охоронних зон територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Для забезпечення необхідного режиму охорони природних комплексів та об'єктів природних заповідників, запобігання негативному впливу господарської діяльності на прилеглих до них територіях установлюються охоронні зони.

В разі необхідності охоронні зони можуть установлюватися на територіях, прилеглих до окремих ділянок національних природних парків, регіональних ландшафтних парків, а також навколо заказників, пам'яток природи, заповідних урочищ, ботанічних садів, дендрологічних парків, зоологічних парків та парків-пам'яток садово-паркового мистецтва.

Розміри охоронних зон визначаються відповідно до їх цільового призначення на основі спеціальних обстежень ландшафтів та господарської діяльності на прилеглих територіях.

Стаття 40. Основні вимоги щодо режиму охоронних зон територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Режим охоронних зон територій та об'єктів природно-заповідного фонду визначається з урахуванням характеру господарської діяльності на прилеглих територіях, на основі оцінки її впливу на навколишнє природне середовище.

В охоронних зонах не допускається будівництво промислових та інших об'єктів, мисливство, розвиток господарської діяльності, яка може призвести до негативного впливу на території та об'єкти природно-заповідного фонду. Оцінка такого впливу здійснюється на основі екологічної експертизи, що проводиться в порядку, встановленому законодавством України.

{Частина друга статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Положення, що визначають режим кожної з охоронних зон територій та об'єктів природно-заповідного фонду, затверджуються державними органами, які приймають рішення про їх виділення.

Охоронні зони територій та об'єктів природно-заповідного фонду враховуються під час розробки проектно-планувальної та проектної документації.

{Частина четверта статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

Розділ V НАУКОВО-ДОСЛІДНІ РОБОТИ НА ТЕРИТОРІЯХ ТА ОБ'ЄКТАХ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ

Стаття 41. Мета наукових досліджень на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду

Науково-дослідна робота на територіях природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків, ботанічних садів, дендрологічних парків, зоологічних парків та інших територіях та об'єктах природно-заповідного фонду проводиться з метою вивчення природних процесів, забезпечення постійного спостереження за їх змінами, екологічного прогнозування, розробки наукових основ охорони, відтворення і використання природних ресурсів та особливо цінних об'єктів.

Стаття 42. Основні засади забезпечення організації наукових досліджень на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду

Основні напрями наукових досліджень на територіях природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків, ботанічних садів, дендрологічних парків та зоологічних парків визначаються з урахуванням програм і планів науково-дослідних робіт, які затверджуються Національною академією наук України та центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Для ведення наукових досліджень у складі адміністрації природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків, а також ботанічних садів, дендрологічних парків та зоологічних парків загальнодержавного значення створюються відповідні наукові підрозділи, структура, штати, кошторис витрат яких затверджуються органами, у підпорядкуванні яких перебувають зазначені об'єкти природно-заповідного фонду.

В разі необхідності наукові підрозділи можуть створюватися також у складі адміністрації регіональних ландшафтних парків, ботанічних садів, дендрологічних парків та зоологічних парків місцевого значення, а також парків-пам'яток садово-паркового мистецтва.

Наукові дослідження на території природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків, регіональних ландшафтних парків, ботанічних садів, дендрологічних парків, зоологічних парків, парків-пам'яток садово-паркового мистецтва можуть здійснюватись іншими науково-дослідними установами та організаціями на основі єдиних програм і планів науково-дослідних робіт чи спеціальних угод між цими установами та організаціями і адміністраціями державних заповідників й інших територій та об'єктів природно-заповідного фонду. В разі відсутності адміністрацій ботанічних садів, дендрологічних парків, зоологічних парків місцевого значення та парків-пам'яток садово-паркового мистецтва такі угоди укладаються заінтересованими науковими установами та організаціями з органами, в підпорядкуванні яких перебувають зазначені об'єкти природно-заповідного фонду.

На території заказників, пам'яток природи, заповідних урочищ та інших територіях і об'єктах природно-заповідного фонду, де не створені спеціальні наукові підрозділи, дослідження організовуються природними заповідниками, біосферними заповідниками, національними природними парками, ботанічними садами та дендрологічними парками загальнодержавного значення, розташованими у цих регіонах.

Координацію наукових досліджень на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду України здійснює Національна академія наук України разом з центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Для вирішення наукових і науково-технічних проблем у природних заповідниках, біосферних заповідниках, національних природних парках, ботанічних садах створюються наукові або науково-технічні ради, до складу яких включаються провідні науковці та фахівці. Склад таких рад, їх завдання та порядок діяльності визначаються органами, у підпорядкуванні яких перебувають об'єкти природно-заповідного фонду зазначених категорій.

Відповідні наукові та науково-технічні ради можуть створюватися також при дендрологічних і зоологічних парках. Навчально-виховна робота учбових закладів на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду проводиться на основі угод, укладених з їх адміністраціями чи підприємствами, установами та організаціями, у підпорядкуванні яких перебувають вказані території та об'єкти.

Стаття 43. Літопис природи територій та об'єктів природно-заповідного фонду України

Основною формою узагальнення результатів наукових досліджень та спостережень за станом і змінами природних комплексів, виконаних у природних заповідниках, біосферних заповідниках, національних природних парках, є їх літописи природи, матеріали яких використовуються для оцінки стану навколишнього природного середовища, розроблення заходів щодо охорони та ефективного використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки.

Порядок підготовки та програма Літопису природи затверджуються центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища разом із Національною академією наук України.

{Стаття 43 в редакції Закону № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

Розділ VI ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ

Стаття 44. Економічні засоби забезпечення організації і функціонування природно-заповідного фонду
Ефективна організація і функціонування природно-заповідного фонду забезпечуються на основі використання таких економічних засобів:

- економічного обґрунтування організації та розвитку природно-заповідного фонду;
- економічної оцінки територій та об'єктів природно-заповідного фонду, ведення їх кадастру;
- диференційованого визначення джерел і нормативів фінансування організації та функціонування природно-заповідного фонду;
- надання відповідним підприємствам, установам та організаціям, що забезпечують функціонування природно-заповідного фонду, податкових та інших пільг;
- компенсації у встановленому порядку збитків, завданих порушенням законодавства про природно-заповідний фонд.

Стаття 45. Економічне обґрунтування та оцінка територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Економічне обґрунтування розвитку природно-заповідного фонду, а також економічна оцінка природних комплексів та об'єктів, що входять до його складу, здійснюються відповідно до кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду на основі спеціальних методик, які затверджуються центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Стаття 46. Фінансування заходів, пов'язаних із функціонуванням територій та об'єктів природно-заповідного фонду

{Назва статті 46 в редакції Закону № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Фінансування заходів щодо природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків, а також ботанічних садів, дендрологічних парків та зоологічних парків загальнодержавного значення здійснюється за рахунок державного бюджету України. Для цієї мети можуть також залучатися

кошти бюджету Автономної Республіки Крим, місцевих бюджетів, позабюджетних і благодійних фондів, кошти підприємств, установ, організацій та громадян.

Фінансування заходів щодо регіональних ландшафтних парків, а також ботанічних садів, дендрологічних парків та зоологічних парків місцевого значення здійснюється зарахунок бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів. Для цієї мети можуть також залучатися кошти позабюджетних і благодійних фондів, кошти підприємств, установ, організацій та громадян.

Витрати, пов'язані із забезпеченням режиму охорони заказників, пам'яток природи, заповідних урочищ парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, здійснюються за рахунок підприємств, установ, організацій, інших землевласників та землекористувачів, на території яких вони знаходяться.

У разі необхідності проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів природно-заповідного фонду зазначених категорій, можуть виділятися кошти:

державного бюджету — для територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення;

місцевих бюджетів — для територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення.

{Абзац третій частини четвертої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Викуп земельних ділянок, що перебувають у приватній та комунальній власності, для суспільних потреб під територією та об'єкти природно-заповідного фонду здійснюється в порядку, визначеному законом, за рахунок:

Державного бюджету України — для територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення;

місцевих бюджетів — для територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення.

{Статтю 46 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Стаття 47. Власні кошти об'єктів природно-заповідного фонду

Кошти (в тому числі в іноземній валюті), одержані природними заповідниками, біосферними заповідниками, національними природними парками, регіональними ландшафтними парками, ботанічними садами, дендрологічними парками, зоологічними парками, а також підприємствами, установами та організаціями, у підпорядкуванні яких перебувають території та об'єкти природно-заповідного фонду інших категорій, від наукової, природоохоронної, туристсько-екскурсійної, рекламно-видавничої та іншої діяльності в межах заповідних територій та об'єктів, що не суперечать їх цільовому призначенню, є їх власними коштами. Ці кошти не підлягають вилученню і використовуються для здійснення заходів щодо охорони відповідних територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

За відвідування територій та об'єктів природно-заповідного фонду їх адміністрації, а також підприємства, установи, організації і громадяни, у підпорядкуванні яких перебувають ці території та об'єкти, за погодженням із спеціально уповноваженими державними органами можуть встановлювати плату.

Стаття 48. Екологічні фонди об'єктів природно-заповідного фонду

Для фінансування природоохоронних заходів можуть створюватися цільові екологічні фонди природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків, регіональних ландшафтних парків, ботанічних садів, дендрологічних парків та зоологічних парків.

До цих фондів надходять:

частина штрафів та грошових стягнень за шкоду, заподіяну їм у результаті порушення законодавства про природно-заповідний фонд, у розмірі 70 відсотків загальної суми штрафів та грошових стягнень;

кошти, одержані від реалізації конфіскованого або вилученого відповідно до законодавства майна, яке було знаряддям або предметом екологічного правопорушення на їх території;

частина платежів підприємств, установ та організацій за забруднення відповідних територій та об'єктів природно-заповідного фонду, що визначається на підставі еколого-економічної оцінки їх впливу на навколишнє природне середовище;

цільові та інші добровільні внески підприємств, установ, організацій, у тому числі міжнародних і зарубіжних, та громадян.

Кошти вказаних екологічних фондів можуть використовуватися лише для цільового фінансування заходів, спрямованих на забезпечення охорони заповідних природних комплексів та об'єктів, розвиток наукових досліджень, міжнародного співробітництва, еколого-освітніх робіт. Їх розподіл здійснюється радою фонду, до складу якої включаються представники адміністрації відповідних природних заповідників, біосферних заповідників, регіональних ландшафтних парків, ботанічних садів, дендрологічних парків, зоологічних парків, а також державних органів з охорони навколишнього природного середовища, громадських екологічних об'єднань, провідні науковці та фахівці. До складу таких рад біосферних заповідників можуть включатися представники відповідних міжнародних організацій, відомі зарубіжні вчені та спеціалісти.

Положення про екологічні фонди природних заповідників, біосферних заповідників, національних

природних парків, ботанічних садів, дендрологічних парків та зоологічних парків затверджується центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Стаття 49. Надання податкових та інших пільг

Надання податкових пільг регулюється Податковим кодексом України (2755-17).

{Частина перша статті 49 в редакції Закону № 2856-VI (2856-17) від 23.12.2010) {Щодо зупинення дії частини першої статті 49 див. Декрет № 12-92 від 26.12.92)}

{Частину другу статті 49 виключено на підставі Закону № 2856-VI (2856-17) від 23.12.2010)}

{Частину третю статті 49 виключено на підставі Закону № 2856-VI (2856-17) від 23.12.2010)}

Природні заповідники, біосферні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, ботанічні сади, дендрологічні парки та зоологічні парки в разі розширення їх територій за рахунок земель сільськогосподарських, лісгосподарських та інших угідь, що є державною власністю, звільняються від відшкодування пов'язаних з цим втрат сільськогосподарського, лісгосподарського та іншого виробництва. У разі включення до складу їх територій земель, що перебувають у колективній чи приватній власності, відшкодування пов'язаних з цим виробничих витрат здійснюється за рахунок:

державного бюджету — для територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення;

бюджету Автономної Республіки Крим, місцевих бюджетів — для територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення.

Відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам і втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва регулюється Земельним кодексом та іншими законодавчими актами України.

{Частина п'ята статті 49 в редакції Закону № 3180-12 від 05.05.93)}

{Частину шосту статті 49 виключено на підставі Закону № 2856-VI (2856-17) від 23.12.2010)}

{Частину сьому статті 49 виключено на підставі Закону № 2856-VI (2856-17) від 23.12.2010)}

Відшкодування збитків звільняються природні заповідники, біосферні заповідники, національні природні парки та ботанічні сади загальнодержавного значення, яким надано землі у постійне користування з вилученням у землекористувачів — підприємств, установ та організацій державної форми власності.

{Статтю 49 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 1472-VIII (1472-19) від 14.07.2016)}
{Стаття 49 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3180-12 від 05.05.93)}

Стаття 50. Екологічне страхування природно-заповідного фонду

Для компенсації шкоди, заподіяної на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду внаслідок стихійних природних явищ чи промислових аварій і катастроф, проводиться обов'язкове державне чи комерційне екологічне страхування заінтересованих підприємств, установ та організацій. В порядку, що визначається законодавством України, можуть бути встановлені й інші види страхування природно-заповідного фонду.

Розділ VII **ПОРЯДОК СТВОРЕННЯ Й ОГолоШЕННЯ ТЕРИТОРІЙ** **ТА ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ**

Стаття 51. Підготовка і подання клопотань про організацію чи оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Підготовка і подання клопотань про створення чи оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду можуть здійснюватися органами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища, науковими установами, природоохоронними громадськими об'єднаннями або іншими заінтересованими підприємствами, установами, організаціями та громадянами. Клопотання подаються до державних органів, уповноважених проводити їх попередній розгляд.

Клопотання має містити обґрунтування необхідності створення чи оголошення території або об'єкту природно-заповідного фонду певної категорії, характеристики природоохоронної, наукової, естетичної та іншої цінності природних комплексів та об'єктів, що пропонуються для заповідання, відомості про місцезнаходження, розміри, характер використання, власників та користувачів природних ресурсів, а також відповідний картографічний матеріал.

До клопотань додаються документи, що підтверджують та доповнюють обґрунтування необхідності створення чи оголошення територій або об'єктів природно-заповідного фонду.

Стаття 52. Попередній розгляд клопотань про створення чи оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Клопотання про необхідність створення чи оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду попередньо розглядається у місячний строк:

щодо територій та об'єктів загальнодержавного значення — центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища;

щодо територій та об'єктів місцевого значення — органами цього центрального органу виконавчої влади на місцях, а на території Автономної Республіки Крим — органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища.

{Абзац третій частини першої статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011}

{Частина перша статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

У разі схвалення клопотань центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища та його органами на місцях, а на території Автономної Республіки Крим — органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища проводиться їх погодження з власниками та первинними користувачами природних ресурсів у межах територій, рекомендованих для заповідання.

{Частина друга статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011}

На підставі результатів погодження клопотань центральний орган виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища забезпечує розробку спеціалізованими проектними та науковими установами проектів створення природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків, заказників, пам'яток природи, парків-пам'яток садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення.

Розробка проектів створення регіональних ландшафтних парків, заповідних урочищ, а також заказників, пам'яток природи та парків-пам'яток садово-паркового мистецтва місцевого значення забезпечується органами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища на місцях, а на території Автономної Республіки Крим — органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища.

{Частина четверта статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011}

Забезпечення розробки проектів створення ботанічних садів, дендрологічних парків та зоологічних парків може бути доручено заінтересованим державним органам чи установам.

{Частина шоста статті 52 виключено на підставі Закону № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

Проекти створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду передаються центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища чи його органами на місцях, а на території Автономної Республіки Крим — органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища у встановленому порядку уповноваженим приймати рішення про створення чи оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

{Частина шоста статті 52 в редакції Закону № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011}

Стаття 53. Прийняття рішень про створення чи оголошення територій, об'єктів природно-заповідного фонду та їх охоронних зон

Рішення про створення природних заповідників, національних природних парків, а також щодо інших територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення приймаються Президентом України.

{Частина перша статті 53 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3180-12 від 05.05.93}

Рішення про створення біосферних заповідників приймається з додержанням вимог міжнародних договорів та міжнародних програм, учасником яких є Україна.

{Частина друга статті 53 в редакції Закону № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

Рішення про організацію чи оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та встановлення охоронних зон територій та об'єктів природно-заповідного фонду приймається Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими радами.

{Частина третя статті 53 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99, № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Порядок відведення земельних ділянок природним заповідникам, біосферним заповідникам, національним природним паркам, регіональним ландшафтним паркам, а також ботанічним садам, дендрологічним паркам, зоологічним паркам визначається Земельним Кодексом України.

{Частина четверта статті 53 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3180-12 від 05.05.93}

Території та об'єкти природно-заповідного фонду або їх частини, що створюються чи оголошуються без вилучення земельних ділянок, що вони займають, передаються під охорону підприємствам, установам, організаціям і громадянам органами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища з оформленням охоронного зобов'язання (z0404-13).

{Частина п'ята статті 53 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Стаття 54. Зміна меж, категорії та скасування статусу територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Зміна меж, категорії та скасування статусу територій та об'єктів природно-заповідного фонду проводиться відповідно до статей 51-53 цього Закону за погодженням з центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища на підставі відповідного експертного висновку.

{Стаття 54 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Стаття 55. Резервування цінних для заповідання природних територій та об'єктів

З метою недопущення знищення або руйнування в результаті господарської діяльності цінних для заповідання природних територій та об'єктів до прийняття у встановленому порядку рішень про організацію чи оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду і виділення необхідних для цього коштів проводиться їх резервування.

Території, що резервуються з метою наступного заповідання, залишаються у віданні їх землевласників та землекористувачів і використовуються за цільовим призначенням з додержанням особливих вимог охорони навколишнього природного середовища, що визначаються рішеннями про резервування. При цьому власникам та користувачам природних ресурсів з метою відшкодування збитків, пов'язаних з обмеженням господарської діяльності, можуть встановлюватися пільги з урахуванням статті 49 цього Закону.

Рішення про резервування приймаються органами, уповноваженими приймати рішення про створення й оголошення відповідних територій та об'єктів природно-заповідного фонду на основі в порядку, передбаченому статтями 52 і 53 цього Закону.

{Частина третя статті 55 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1287-IV (1287-14) від 14.12.99}

Розділ VIII ДЕРЖАВНИЙ КАДАСТР ТЕРИТОРІЙ ТА ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ

Стаття 56. Визначення державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду є системою необхідних і достовірних відомостей про природні, наукові, правові та інші характеристики територій та об'єктів, що входять до складу природно-заповідного фонду.

Стаття 57. Призначення державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду ведеться з метою оцінки складу та перспектив розвитку природно-заповідного фонду, стану територій та об'єктів, що входять до нього, організації їх охорони й ефективного використання, планування наукових досліджень, а також забезпечення державних органів, заінтересованих підприємств, установ та організацій відповідною інформацією, необхідною для вирішення питань соціально-економічного розвитку, розміщення продуктивних сил та в інших цілях, передбачених законодавством України.

Стаття 58. Зміст державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду містить відомості про правовий статус, належність, режим, географічне положення, кількісні і якісні характеристики цих територій та об'єктів, їх природоохоронну, наукову, освітню, виховну, рекреаційну й іншу цінність.

Стаття 59. Порядок ведення кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду ведеться центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища та його органами на місцях за рахунок державного бюджету.

Для ведення державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду можуть використовуватися також кошти Державного, республіканського Автономної Республіки Крим та місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища.

{Частина друга статті 59 в редакції Закону № 1287-IV (1287-14) від 14.12.99}

Первинний облік кадастрових відомостей щодо територій та об'єктів природно-заповідного фонду здійснюється адміністраціями природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків, регіональних ландшафтних парків, ботанічних садів, дендрологічних парків, зоологічних парків загальнодержавного значення, а також підприємствами, установами та організаціями, у віданні яких перебувають інші території та об'єкти природно-заповідного фонду, за їх рахунок.

Формами кадастрової документації є картки первинного обліку і державні кадастри територій та об'єктів природно-заповідного фонду міст, районів, областей, Автономної Республіки Крим та України.

Зміст кадастрової документації та строки подання документів первинного обліку визначаються центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Розділ IX ОХОРОНА ТЕРИТОРІЙ ТА ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ, КОНТРОЛЬ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЇХ РЕЖИМУ

Стаття 60. Організація охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Охорона природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків, а також ботанічних садів, дендрологічних парків, зоологічних парків, парків-пам'яток садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення, а також регіональних ландшафтних парків, управління якими здійснюється спеціальними адміністраціями, покладається на служби їх охорони, які входять до складу служби державної

охорони природно-заповідного фонду України. Положення про службу державної охорони природно-заповідного фонду України затверджується Кабінетом Міністрів України (1127-2000-п).

{Частина перша статті 60 в редакції Закону № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Охорона територій та об'єктів природно-заповідного фонду інших категорій покладається на підприємства, установи та організації, у віданні яких вони перебувають. У разі необхідності їх охорона може покладатися на служби державної охорони розташованих поблизу природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків та регіональних ландшафтних парків.

{Частина друга статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Органи місцевого самоврядування, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи місцевого самоврядування сприяють охороні й збереженню територій та об'єктів природно-заповідного фонду, виконанню покладених на них завдань.

{Частина третя статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

Стаття 61. Склад і повноваження служби державної охорони природно-заповідного фонду України

{Назва статті 61 в редакції Закону № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Служба державної охорони природно-заповідного фонду України має статус правоохоронного органу. Порядок діяльності служби державної охорони природно-заповідного фонду України, а також перелік підрозділів і посад працівників, які входять до її складу, визначаються Кабінетом Міністрів України. Служби державної охорони на місцях очолюють керівники адміністрацій територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

{Частина перша статті 61 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99; в редакції Закону № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Посадові особи служби державної охорони природно-заповідного фонду України мають право:

{Абзац перший частини другої статті 61 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

вимагати від громадян і службових осіб пояснення у зв'язку з порушенням режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних зон;

перевіряти у громадян і службових осіб посвідчення на право перебування, використання природних ресурсів та здійснення іншої діяльності в межах відповідних територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

доставляти порушників установленого режиму з метою з'ясування особи;

складати протоколи про порушення вимог законодавства, надсилати їх відповідним органам для притягнення винних осіб до відповідальності;

вилучати у порушників предмети та знаряддя незаконного використання природних ресурсів, транспортні засоби, відповідні документи;

проводити особистий огляд осіб, речей, транспортних засобів та перевірку знарядь і продукції одержаної в результаті природокористування;

безперешкодно відвідувати підприємства, установи, організації, судна та інші транспортні засоби в межах відповідних територій, об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних зон для перевірки додержання законодавства про охорону навколишнього природного середовища та природно-заповідний фонд;

вносити пропозиції до відповідних державних органів про припинення, зупинення чи обмеження будь-якої діяльності, що порушує вимоги законодавства про природно-заповідний фонд, давати обов'язкові для виконання приписи з метою усунення порушень, виявлених у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

{Частина друга статті 61 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99}

Посадові особи служби державної охорони природно-заповідного фонду України під час виконання службових обов'язків мають право на носіння форми встановленого зразка, табельної зброї та інших спеціальних засобів відповідно до законодавства України.

{Частина третя статті 61 в редакції Закону № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Законодавством України забезпечується правовий і соціальний захист посадових осіб служби державної охорони та інших служб, що здійснюють охорону територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

{Частина четверта статті 61 в редакції Закону № 1287-XIV (1287-14) від 14.12.99; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Стаття 61-1. Соціально-правовий захист посадових осіб служби державної охорони природно-заповідного фонду України

Держава гарантує захист честі, гідності, здоров'я, життя, майна посадових осіб служби державної охорони природно-заповідного фонду України і членів їхніх сімей від злочинних посягань та інших протиправних дій.

Посадові особи служби державної охорони природно-заповідного фонду України підлягають обов'язковому державному особистому страхуванню в порядку, встановленому законодавством.

Перелік категорій посадових осіб служби державної охорони природно-заповідного фонду України, які підлягають обов'язковому державному особистому страхуванню, а також порядок та умови цього страхування визначаються Кабінетом Міністрів України.

Посадові особи служби державної охорони природно-заповідного фонду України забезпечуються службовими жилими приміщеннями відповідно до законодавства.

Шкода, заподіяна знищенням чи пошкодженням майна посадової особи служби державної охорони природно-заповідного фонду України або членів її сім'ї у зв'язку з виконанням нею службових обов'язків, компенсується в повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України з наступним стягненням цієї суми з винних осіб.

У разі загибелі посадової особи служби державної охорони природно-заповідного фонду України у зв'язку з виконанням нею службових обов'язків сім'ї загиблого або його утриманцям виплачується одноразова допомога в розмірі десятирічної заробітної плати загиблого за останньою посадою, яку він займав, за рахунок коштів Державного бюджету України та Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України з наступним стягненням цієї суми з винних осіб.

У разі спричинення посадовій особі служби державної охорони природно-заповідного фонду України тілесних ушкоджень у зв'язку з виконанням нею службових обов'язків, що перешкоджають надалі займатися професійною діяльністю, їй виплачується одноразова допомога в розмірі п'ятирічної заробітної плати за останньою посадою, яку вона займала, за рахунок коштів Державного бюджету України та Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України з наступним стягненням цієї суми з винних осіб і призначається пенсія за інвалідністю.

У разі спричинення посадовій особі служби державної охорони природно-заповідного фонду України тілесних ушкоджень у зв'язку з виконанням нею службових обов'язків, що не перешкоджають надалі займатися професійною діяльністю, їй виплачується одноразова допомога в розмірі однорічної заробітної плати за рахунок коштів Державного бюджету України та Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України з наступним стягненням цієї суми з винних осіб.

Річна заробітна плата посадової особи служби державної охорони природно-заповідного фонду України, що береться для нарахування розміру одноразової допомоги, включає всі види грошових виплат, які одержала посадова особа за час роботи за останньою посадою за рік, що передував роковій загибелі такої особи або отримання нею тілесних ушкоджень.

За рахунок коштів Державного бюджету України виплачується різниця між сумою, передбаченою частинами шостою — восьмою цієї статті, та сумою, встановленою відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» (1105-14).

Порядок відшкодування шкоди, заподіяної майну, а також порядок виплати допомоги в разі загибелі або отримання тілесних ушкоджень посадовій особі служби державної охорони природно-заповідного фонду України чи членам її сім'ї визначаються Кабінетом Міністрів України.

{Закон доповнено статтею 61-1 згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Стаття 62. Державний контроль за додержанням режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Державний контроль за додержанням режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду здійснюється центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища, його органами на місцях, а на території Автономної Республіки Крим — органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, посадовими особами служби державної охорони природно-заповідного фонду України та іншими спеціально уповноваженими державними органами.

{Частина перша статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010, № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011}

Порядок здійснення державного контролю за додержанням режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду визначається Кабінетом Міністрів України.

{Частина друга статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1826-VI (1826-17) від 21.01.2010}

Стаття 63. Громадський контроль за додержанням режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Громадський контроль за додержанням режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду здійснюється громадськими інспекторами охорони навколишнього природного середовища, які проводять свою діяльність відповідно до Положення про громадський контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища.

Розділ X

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИЙ ФОНД

Стаття 64. Види відповідальності за порушення законодавства про природно-заповідний фонд

Порушення законодавства України про природно-заповідний фонд тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність.

Відповідальність за порушення законодавства про природно-заповідний фонд несуть особи, винні у:

а) нецільовому використанні територій та об'єктів природно-заповідного фонду, порушенні вимог проектів створення та організації територій природно-заповідного фонду;

б) здійсненні в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних зон забороненої господарської діяльності;

в) організації на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду, в їх охоронних зонах господарської діяльності без попереднього проведення екологічної експертизи або з порушенням її висновків;

г) невжитті заходів щодо попередження і ліквідації екологічних наслідків аварій та іншого шкідливого впливу на території та об'єкти природно-заповідного фонду;

д) порушенні строків і порядку розгляду клопотань про створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

е) порушенні вимог щодо використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

є) перевищенні допустимих хімічних, фізичних, біотичних та інших впливів і антропогенних навантажень, порушенні вимог наданих дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

{Пункт «є» частини другої статті 64 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

ж) псуванні, пошкодженні чи знищенні природних комплексів територій та об'єктів природно-заповідного фонду та зарезервованих для включення до його складу;

з) самочинній зміні меж, відведенні територій та об'єктів природно-заповідного фонду для інших потреб.

Законодавством України може бути встановлена відповідальність і за інші порушення законодавства про природно-заповідний фонд.

Стаття 65. Особливості застосування цивільної відповідальності

Розміри шкоди, заподіяної внаслідок порушення законодавства про природно-заповідний фонд, визначаються на основі кадастрової еколого-економічної оцінки включених до його складу територій та об'єктів, що проводиться відповідно до цього Закону, та спеціальних такс (541-2013-п), які затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Розділ XI

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ І ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЙ ТА ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ

Стаття 66. Основні форми міжнародного співробітництва в галузі охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Україна бере участь у міжнародному співробітництві в галузі охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду на основі багатосторонніх та двосторонніх міжнародних угод. З цієї метою розробляються і реалізуються міжнародні наукові та науково-технічні програми, забезпечується обмін одержаною науковою інформацією, створюються на суміжних територіях заповідники, національні природні парки і інші території та об'єкти природно-заповідного фонду, організуються спільна підготовка науковців і фахівців, еколого-виховна та видавнича діяльність.

Стаття 67. Міжнародні договори у галузі охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Якщо міжнародним договором, укладеним Україною, встановлені інші правила, ніж ті, що містяться в законодавстві України про природно-заповідний фонд, то застосовуються правила міжнародного договору.

Президент України

Л.КРАВЧУК

м. Київ, 16 червня 1992 року
№ 2456-XII

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про тваринний світ

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 14, ст.97)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1158-VI (1158-17) від 19.03.2009, ВВР, 2009, № 30, ст.428 № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010, ВВР, 2010, № 10, ст.108 № 3282-VI (3282-17) від 21.04.2011, ВВР, 2011, № 44, ст.467 № 3325-VI (3325-17) від 12.05.2011, ВВР, 2011, № 45, ст.480 № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011, ВВР, 2012, № 2-3, ст.3 № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012, ВВР, 2013, № 46, ст.640 – зміни набувають чинності з 18.11.2012, крім положень, які стосуються передачі повноважень від територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, обласним, Київській, Севастопольській міським державним адміністраціям, органам виконавчої влади Автономної Республіки Крим, які набувають чинності з 18.05.2013 – див. пункт 1 розділу II Закону № 5456-VI від 16.10.2012 № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014, ВВР, 2014, № 23, ст.873 № 1697-VII (1697-18) від 14.10.2014, ВВР, 2015, № 2-3, ст.12 № 77-VIII (77-19) від 28.12.2014, ВВР, 2015, № 11, ст.75 № 322-VIII (322-19) від 09.04.2015, ВВР, 2015, № 25, ст.194 № 1829-VIII (1829-19) від 07.02.2017, ВВР, 2017, № 11, ст.99 № 1832-VIII (1832-19) від 07.02.2017}

{У тексті Закону: слова «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів» в усіх відмінках замінено словами «центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища» у відповідному відмінку;

слова «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань мисливського господарства та полювання», «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань рибного господарства» в усіх відмінках замінено відповідно словами «центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства», «центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства» у відповідному відмінку;

слова «орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань екології та природних ресурсів», «орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань лісового і мисливського господарства та полювання», «орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань екології та природних ресурсів і мисливського господарства та полювання» в усіх відмінках і числах замінено відповідно словами «орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища», «орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань лісового та мисливського господарства», «орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища і лісового та мисливського господарства» у відповідному відмінку і числі;

слова «територіальними органами», «та їх територіальні органи», «та їх територіальних органах», «і його територіальними органами» виключено

згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012)

Тваринний світ є одним з компонентів навколишнього природного середовища, національним багатством України, джерелом духовного та естетичного збагачення і виховання людей, об'єктом наукових досліджень, а також важливою базою для одержання промислової і лікарської сировини, харчових продуктів та інших матеріальних цінностей.

В інтересах нинішнього і майбутніх поколінь в Україні за участю підприємств, установ, організацій і громадян здійснюються заходи щодо охорони, науково обґрунтованого, невиснажливого використання і відтворення тваринного світу.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Законодавство України про охорону, використання і відтворення тваринного світу

Відносини у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, об'єкти якого перебувають у стані природної волі, у напіввільних умовах чи в неволі, на суші, у воді, ґрунті та повітрі, постійно чи тимчасово населяють територію України або належать до природних багатств її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, регулюються Конституцією України (254к/96-ВР), цим

Законом, законами України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12), «Про мисливське господарство полювання» (1478-14) та іншими нормативно-правовими актами.

Відносини у галузі охорони, використання і відтворення сільськогосподарських, свійських тварин, а також діяльність, пов'язана з охороною і використанням залишків викопних тварин, регулюються відповідним законодавством України.

Стаття 2. Завдання законодавства України про охорону, використання і відтворення тваринного світу
Завданнями законодавства України про охорону, використання і відтворення тваринного світу є:
регулювання відносин у галузі охорони, використання і відтворення об'єктів тваринного світу;
збереження та поліпшення середовища існування диких тварин;
забезпечення умов збереження всього видового і популяційного різноманіття тварин.

Стаття 3. Об'єкти тваринного світу

Об'єктами тваринного світу, на які поширюється дія цього Закону, є:

дикі тварини — хордові, в тому числі хребетні (ссавці, птахи, плазуни, земноводні, риби та інші) і безхребетні (членистоногі, молюски, голкошкірі та інші) в усьому їх видовому і популяційному різноманітті та на всіх стадіях розвитку (ембріони, яйця, лялечки тощо), які перебувають у стані природної волі, утримуються у напіввільних умовах чи в неволі;

частини диких тварин (роги, шкіра тощо);

продукти життєдіяльності диких тварин (мед, віск тощо).

Об'єкти тваринного світу, а також нори, хатки, лігва, мурашники, боброві загати та інше житло і споруди тварин, місця токування, линяння, гніздових колоній птахів, постійних чи тимчасових скупчень тварин, нерестовищ, інші території, що є середовищем їх існування та шляхами міграції, підлягають охороні.

Стаття 4. Дикі тварини та інші об'єкти тваринного світу як природний ресурс загальнодержавного значення

Дикі тварини, які перебувають у стані природної волі в межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, інші об'єкти тваринного світу, на які поширюється дія цього Закону і які перебувають у державній власності, а також об'єкти тваринного світу, що у встановленому законодавством порядку набуті у комунальну або приватну власність і визнані об'єктами загальнодержавного значення, належать до природних ресурсів загальнодержавного значення.

Стаття 5. Право власності на об'єкти тваринного світу

Право власності на об'єкти тваринного світу набувається та реалізується відповідно до Конституції України, цього Закону та інших законів України.

Об'єкти тваринного світу, які перебувають у стані природної волі і знаходяться в межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, є об'єктами права власності Українського народу.

Від імені Українського народу права власника об'єктів тваринного світу, які є природним ресурсом загальнодержавного значення, здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених Конституцією України.

Кожний громадянин має право користуватися об'єктами тваринного світу — об'єктами права власності Українського народу відповідно до цього Закону та інших законів України.

Об'єкти тваринного світу в Україні можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності.

Об'єкти тваринного світу в Україні знаходяться під охороною держави незалежно від права власності на них.

Стаття 6. Право державної і комунальної власності на об'єкти тваринного світу

Об'єкти тваринного світу, які утримуються (зберігаються) підприємствами, установами та організаціями державної або комунальної форми власності, є об'єктом права державної або комунальної власності.

Стаття 7. Право приватної власності на об'єкти тваринного світу

Об'єкти тваринного світу, вилучені із стану природної волі, розведені (отримані) у напіввільних умовах чи в неволі або набуті іншим не забороненим законом шляхом, можуть перебувати у приватній власності юридичних та фізичних осіб.

Законність набуття у приватну власність об'єктів тваринного світу (крім добутих у порядку загального використання) повинна бути підтверджена відповідними документами, що засвідчують законність вилучення цих об'єктів з природного середовища, ввезення в Україну з інших країн, факту купівлі, обміну, отримання у спадок тощо, які видаються в установленому законодавством порядку.

У передбаченому законом порядку права власників об'єктів тваринного світу можуть бути обмежені в інтересах охорони цих об'єктів, навколишнього природного середовища та захисту прав громадян.

Стаття 8. Припинення права приватної власності на об'єкти тваринного світу

Право приватної власності на об'єкти тваринного світу припиняється у разі:

жорстокого поводження з дикими тваринами;

встановлення законодавчими актами заборони щодо перебування у приватній власності окремих об'єктів тваринного світу.

Право приватної власності на об'єкти тваринного світу може припинятися і в інших випадках, передбачених законом.

Право приватної власності на об'єкти тваринного світу у випадках, передбачених частиною першою цієї статті, може бути припинено в судовому порядку за позовами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

{Частина третя статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012, № 1697-VII (1697-18) від 14.10.2014}

Стаття 9. Основні вимоги та принципи охорони, раціонального використання і відтворення тваринного світу

Під час проведення заходів щодо охорони, раціонального використання і відтворення тваринного світу, а також під час здійснення будь-якої діяльності, яка може вплинути на середовище існування диких тварин та стан тваринного світу, повинно забезпечуватися додержання таких основних вимог і принципів:

- збереження умов існування видового і популяційного різноманіття тваринного світу в стані природної волі;
- недопустимість погіршення середовища існування, шляхів міграції та умов розмноження диких тварин;
- збереження цілісності природних угруповань диких тварин;
- додержання науково обґрунтованих нормативів і лімітів використання об'єктів тваринного світу, забезпечення невиснажливого їх використання, а також відтворення;
- раціональне використання корисних властивостей і продуктів життєдіяльності диких тварин;
- платність за спеціальне використання об'єктів тваринного світу;
- регулювання чисельності диких тварин в інтересах охорони здоров'я населення і запобігання заповідянню шкоди довкіллю, господарській та іншій діяльності;
- урахування висновків екологічної експертизи щодо об'єктів господарської та іншої діяльності, які можуть негативно впливати на стан тваринного світу.

Стаття 10. Права та обов'язки громадян у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

Громадяни відповідно до закону мають право:

на загальне і спеціальне використання об'єктів тваринного світу;

мати у власності окремі об'єкти тваринного світу;

на компенсацію шкоди, завданої дикими тваринами.

Громадяни відповідно до закону зобов'язані:

охороняти тваринний світ і середовище перебування диких тварин;

сприяти відтворенню відновлюваних об'єктів тваринного світу;

використовувати об'єкти тваринного світу відповідно до закону;

відшкодовувати шкоду, заподіяну ними тваринному світу внаслідок порушення вимог законодавства про охорону, використання і відтворення тваринного світу.

Громадяни мають й інші права та обов'язки, передбачені законом.

Розділ II

ДЕРЖАВНІ ОРГАНИ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ УПРАВЛІННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ, ВИКОРИСТАННЯ І ВІДТВОРЕННЯ ТВАРИННОГО СВІТУ, ТА ЇХ ПОВНОВАЖЕННЯ

Стаття 11. Державне управління та регулювання у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

Державне управління та регулювання у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу здійснюють Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, уповноважені центральні органи виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, до яких належать центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, інші уповноважені органи виконавчої влади відповідно до їх повноважень.

{Частина перша статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Органам місцевого самоврядування законами можуть бути надані окремі повноваження органів виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу.

Стаття 12. Повноваження Кабінету Міністрів України у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

До повноважень Кабінету Міністрів України у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу належить:

забезпечення реалізації визначеної Верховною Радою України державної політики у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

забезпечення державного регулювання і контролю у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

здійснення управління об'єктами тваринного світу державної власності відповідно до закону;

розроблення та здійснення загальнодержавних програм у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

затвердження порядку встановлення екологічних нормативів, лімітів та видачі відповідних дозволів чи інших документів на право використання об'єктів тваринного світу як природного ресурсу загальнодержавного значення;

організація зовнішньоекономічних зв'язків і міжнародного співробітництва у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

координація роботи уповноважених центральних органів виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу; {Абзац восьмий статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

здійснення інших повноважень, передбачених законом.

Стаття 13. Повноваження уповноважених центральних органів виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

{Назва статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

До повноважень уповноважених центральних органів виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу належить:

реалізація державної політики у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

здійснення державного регулювання і контролю у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

здійснення нормативного регулювання у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

організація робіт з охорони, використання і відтворення об'єктів тваринного світу, збереження та поліпшення середовища їх існування, умов розмноження і шляхів міграції;

вирішення відповідних питань у сфері користування об'єктами тваринного світу;

координація діяльності органів державної влади, підприємств, установ, організацій та громадян у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

розроблення порядку видачі відповідних дозволів чи інших документів на право використання об'єктів тваринного світу, а також забезпечення видачі таких документів на право використання об'єктів тваринного світу, які належать до природних ресурсів загальнодержавного значення;

прийняття рішення про припинення використання об'єктів тваринного світу у випадках, передбачених цим Законом;

встановлення лімітів, норм використання об'єктів тваринного світу, вирішення в межах своїх повноважень питань щодо регулювання здійснення полювання, рибальства та інших видів використання об'єктів тваринного світу;

визначення за погодженням із «центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику, вартості відповідних дозволів чи інших документів на право добування об'єктів тваринного світу;

{Абзац одинадцятий частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

подання в установленому порядку документів з питань надання у користування мисливських угідь та рибогосподарських водних об'єктів органам, які уповноважені приймати рішення про надання у користування таких угідь та об'єктів;

видача відповідних дозволів чи інших документів на право переселення об'єктів тваринного світу, організація роботи з їх штучного відтворення;

забезпечення ведення державного обліку чисельності та обліку обсягів добування об'єктів тваринного світу;

організація роботи щодо укладення відповідно до закону з користувачами мисливських угідь та рибогосподарських водних об'єктів договорів про умови здійснення діяльності щодо охорони, використання і відтворення тваринного світу, здійснення контролю за виконанням цих договорів;

ведення моніторингу та державного кадастру тваринного світу;

вирішення інших питань, визначених законами України та покладених на них актами Президента України.

{Абзац сімнадцятий частини першої статті 13 в редакції Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}
уповноважені центральні органи виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів, мисливського господарства та полювання здійснюють покладені на них повноваження самостійно і через їх територіальні органи (у разі їх утворення), а на території Автономної Республіки Крим — через органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища і лісового та мисливського господарства.

{Статтю 13 доповнено частиною другою згідно із Законом № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011}
{Текст статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 14. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

До повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу належить:

реалізація державної політики у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

здійснення контролю за додержанням вимог законодавства про охорону, використання і відтворення тваринного світу юридичними та фізичними особами;

розроблення та забезпечення виконання державних, місцевих та інших територіальних програм з питань охорони, використання і відтворення тваринного світу;

погодження в установленому порядку питань, що стосуються надання в користування мисливських угідь та рибогосподарських водних об'єктів;

організація і здійснення державного регулювання та контролю за охороною, використанням і відтворенням тваринного світу, забезпеченням ведення моніторингу, державного кадастру та державного обліку об'єктів тваринного світу, які перебувають на їх території;

встановлення відповідно до закону обмежень щодо використання об'єктів тваринного світу;

забезпечення додержання вимог законодавства у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

погодження питань щодо розміщення підприємств, інших об'єктів, які можуть негативно впливати на стан тваринного світу;

взаємодія з органами місцевого самоврядування з питань охорони, використання і відтворення тваринного світу;

здійснення інших повноважень, передбачених законом.

Стаття 15. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських, районних, сільських, селищних, міських, районних у містах (де вони утворені) рад у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

До повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських, районних, сільських, селищних, міських, районних у містах (де вони утворені) рад у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу належить:

організація розроблення і затвердження республіканських та інших територіальних програм з питань охорони, використання і відтворення тваринного світу;

вирішення в установленому законодавством порядку питань щодо надання в користування мисливських угідь та рибогосподарських водних об'єктів;

організація та здійснення заходів щодо охорони тваринного світу та поліпшення середовища його існування;

здійснення інших повноважень, передбачених законом.

Розділ III

ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ТВАРИННОГО СВІТУ

Стаття 16. Загальне використання об'єктів тваринного світу

Громадянам гарантується право безоплатного загального використання об'єктів тваринного світу для задоволення життєво необхідних потреб (естетичних, оздоровчих, рекреаційних тощо).

Загальне використання об'єктів тваринного світу здійснюється без вилучення об'єктів тваринного світу з природного середовища (за винятком любительського і спортивного рибальства у водних об'єктах загального користування в межах встановлених законодавством обсягів безоплатного вилову).

У порядку загального використання об'єктів тваринного світу здійснюється використання корисних властивостей життєдіяльності тварин — природних санітарів середовища, запилювачів рослин тощо, а також використання об'єктів тваринного світу в наукових, культурно-освітніх, виховних, естетичних та інших цілях, не заборонених законом.

Під час здійснення загального використання об'єктів тваринного світу забороняється знищення тварин, руйнування їхнього житла та інших споруд (нір, хаток, лігв, гнізд, мурашників, бобрових загат тощо), порушення середовища існування тварин і погіршення умов їх розмноження.

Стаття 17. Спеціальне використання об'єктів тваринного світу

До спеціального використання об'єктів тваринного світу належать усі види використання тваринного світу (за винятком передбачених законодавством випадків безоплатного любительського і спортивного рибальства у водних об'єктах загального користування), що здійснюються з їх вилученням (добуванням, збиранням тощо) із природного середовища.

Спеціальне використання об'єктів тваринного світу в порядку ведення мисливського і рибного господарства здійснюється з наданням відповідно до закону підприємствам, установам, організаціям і громадянам права користування мисливськими угіддями та рибогосподарськими водними об'єктами.

Спеціальне використання об'єктів тваринного світу здійснюється лише за відповідними дозволами чи іншими документами, що видаються в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Ця вимога поширюється також на власників чи користувачів земельними ділянками, на яких перебувають (знаходяться) об'єкти тваринного світу.

Стаття 18. Збір за спеціальне використання об'єктів тваринного світу

За спеціальне використання об'єктів тваринного світу справляється збір.

Збір справляється за такі види спеціального використання об'єктів тваринного світу:

мисливство;

рибальство, включаючи добування водних безхребетних тварин;

використання диких тварин з метою отримання продуктів їх життєдіяльності;

добування (придбання) диких тварин з метою їх утримання і розведення у напіввільних умовах чи в неволі;

використання об'єктів тваринного світу в наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілях у разі їх вилучення з природного середовища з метою отримання прибутку.

Розмір збору встановлюється залежно від виду (групи видів) тварин, мети та обсягів їх використання, поширення та цінності, з урахуванням місцезнаходження, якості, продуктивності території та інших екологічних і економічних факторів.

Спеціальне використання об'єктів тваринного світу в наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілях (якщо це не пов'язане з отриманням прибутку), з метою відтворення тваринного світу, порятунку диких тварин, які зазнають лиха, регулювання чисельності диких тварин в інтересах охорони здоров'я населення і відвернення заподіяння шкоди природному середовищу, господарській та іншій діяльності, а також регулювання чисельності хижих і шкідливих тварин у порядку ведення мисливського і рибного господарства здійснюється без справляння збору.

Порядок справляння і розміри збору за спеціальне використання об'єктів тваринного світу встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 19. Умови і підстави припинення права спеціального використання об'єктів тваринного світу

Право спеціального використання об'єктів тваринного світу припиняється в разі:

закінчення строку, на який було надано відповідний дозвіл чи інший документ на право їх використання;

добровільної відмови підприємств, установ, організацій та громадян від використання об'єктів тваринного світу;

припинення діяльності підприємств, установ, організацій та громадян, які використовували об'єкти тваринного світу;

порушення встановленого законодавством порядку та умов спеціального використання об'єктів тваринного світу;

жорстокого поводження з дикими тваринами (незалежно від виду тварин, форми вчинення такого діяння та наслідків, що настали).

{Частина першу статті 19 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 1829-VIII (1829-19) від 07.02.2017}

Право використання об'єктів тваринного світу може бути також припинено на підставі рішення суду в разі систематичного невиконання підприємствами, установами, організаціями та громадянами встановлених законодавством правил, норм та інших вимог або договірних обов'язків щодо охорони, використання і відтворення об'єктів тваринного світу, а також в інших випадках, передбачених законом.

Припинення права спеціального використання об'єктів тваринного світу здійснюється в порядку, визначеному законом.

Припинення права спеціального використання об'єктів тваринного світу не звільняє підприємства, установи, організації та громадян від зобов'язань щодо відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок порушення законодавства про охорону, використання і відтворення тваринного світу.

Стаття 20. Види використання об'єктів тваринного світу

За умови додержання вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів можуть здійснюватися такі види використання об'єктів тваринного світу:

мисливство;
рибальство, включаючи добування водних безхребетних тварин;
використання об'єктів тваринного світу в наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілях;
використання корисних властивостей життєдіяльності тварин — природних санітарів середовища, запилювачів рослин тощо;
використання диких тварин з метою отримання продуктів їх життєдіяльності;
добування (придбання) диких тварин з метою їх утримання і розведення у напіввільних умовах чи в неволі.

Законами можуть бути передбачені й інші види використання об'єктів тваринного світу.

Стаття 21. Мисливство

Мисливством вважається вид спеціального використання тваринного світу, яке здійснюється шляхом добування диких звірів та птахів, що перебувають у стані природної волі або утримуються в напіввільних умовах у межах мисливських угідь і які можуть бути об'єктами полювання.

Для організації та ведення мисливського господарства надаються у користування спеціально визначені для цього мисливські угіддя.

Користувачами мисливських угідь можуть бути спеціалізовані мисливські господарства, інші підприємства, установи та організації, в яких створені спеціалізовані підрозділи для ведення мисливського господарства з наданням в їх користування мисливських угідь.

Стаття 22. Право на полювання

Право на полювання в межах визначених для цього мисливських угідь мають громадяни України, які досягли 18-річного віку і одержали відповідні документи, що засвідчують право на полювання.

Стаття 23. Документи на право полювання

Документами на право полювання є:

- посвідчення мисливця;
- щорічна контрольна картка обліку добутої дичини і порушень правил полювання з відміткою про сплату державного мита;
- дозвіл на добування мисливських тварин (ліцензія, відстрільна картка тощо);
- відповідний дозвіл на право користування вогнепальною мисливською зброєю (у разі полювання з такою зброєю);
- паспорт на собак мисливських порід, інших ловчих звірів і птахів у разі їх використання під час полювання.

{Абзац шостий частини першої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Зазначені документи мисливець зобов'язаний мати під час здійснення полювання, транспортування або перенесення продукції полювання і пред'являти їх на вимогу осіб, уповноважених здійснювати контроль у галузі мисливського господарства та полювання.

Посвідчення мисливця та щорічна контрольна картка обліку добутої дичини і порушень правил полювання видаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, а на території Автономної Республіки Крим органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань лісового та мисливського господарства відповідно до порядку, встановленого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства.

{Частина третя статті 23 в редакції Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 24. Організація і ведення мисливського господарства, полювання та надання у користування мисливських угідь

Організація і ведення мисливського господарства, полювання та надання у користування мисливських угідь здійснюються у порядку, встановленому Законом України «Про мисливське господарство та полювання» (1478-14), іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 25. Рибальство

Рибальством вважається добування риби та водних безхребетних.

На території України відповідно до законодавства може здійснюватися промислове, любительське та спортивне рибальство.

Правила рибальства, об'єкти рибальства, порядок надання у користування рибогосподарських водних об'єктів, а також вимоги щодо ведення рибного господарства визначаються у порядку, встановленому цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 26. Промислове рибальство

Підприємствам, установам, організаціям і громадянам у порядку спеціального використання об'єктів тваринного світу надається право ведення промислового рибальства, включаючи промисел водних безхребетних на промислових ділянках рибогосподарських водних об'єктів та континентальному шельфі України.

До рибогосподарських водних об'єктів належать усі поверхневі, територіальні і внутрішні морські води, які використовуються (можуть використовуватися) для промислового добування, вирощування чи розведення риби та інших об'єктів водного промислу або мають значення для природного відтворення їх запасів, а також виключна (морська) економічна зона та акваторія у межах континентального шельфу України.

Перелік промислових ділянок рибогосподарських водних об'єктів (їх частин) визначається Кабінетом Міністрів України.

Підприємства, установи, організації і громадяни, яким надано в користування рибогосподарські водні об'єкти (їх частини), для ведення промислового рибальства, включаючи промисел водних безхребетних, зобов'язані дотримуватися вимог, передбачених статтею 34 цього Закону, а також здійснювати інші заходи, що забезпечують поліпшення екологічного стану водних об'єктів і умов відтворення рибних запасів, та утримувати в належному санітарному стані прибережні захисні смуги в місцях здійснення промислового рибальства.

Стаття 27. Любительське і спортивне рибальство

У порядку загального використання об'єктів тваринного світу громадянам, у випадках, передбачених законодавством, дозволяється безоплатне любительське і спортивне рибальство для особистого споживання (без права реалізації) у визначених відповідно до законодавства водних об'єктах загального користування у межах встановлених законодавством обсягів безоплатного вилову і за умови додержання встановлених правил рибальства і водокористування.

В інших випадках любительське і спортивне рибальство здійснюються на праві спеціального використання об'єктів тваринного світу в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України відповідно до цього та інших законів.

Стаття 28. Використання об'єктів тваринного світу в наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілях

Використання об'єктів тваринного світу, які перебувають у стані природної волі, в наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілях здійснюється підприємствами, установами, організаціями та громадянами безоплатно і без відповідних дозволів чи інших документів, якщо при цьому об'єкти тваринного світу не вилучаються (в тому числі тимчасово) із природного середовища, тваринам та середовищу їх існування не завдається шкоди, не порушуються права власників та користувачів природних ресурсів.

Використання об'єктів тваринного світу, які перебувають у напіввільних умовах чи в неволі, для наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілей може здійснюватися за плату без вилучення тварин із середовища їх існування.

Вилучення об'єктів тваринного світу в наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілях із природного середовища допускається тільки за відповідними дозволами чи іншими документами, які видаються згідно з правилами, встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

У разі необхідності уповноважені центральні органи виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, а на території Автономної Республіки Крим – органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища і лісового та мисливського господарства можуть встановлювати обмеження, а також постійну чи тимчасову заборону використання об'єктів тваринного світу або вилучення об'єктів тваринного світу в наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілях. Підприємства, установи, організації та громадяни, які в зазначених цілях вилучають об'єкти тваринного світу з природного середовища, зобов'язані забезпечувати комплексне використання їх і збереження для подальших наукових досліджень добутого зоологічного матеріалу.

{Частина четверта статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011, № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 29. Використання корисних властивостей життєдіяльності тварин

Використання корисних властивостей життєдіяльності тварин – природних санітарів середовища, запилювачів рослин тощо допускається тільки без їх вилучення та знищення, погіршення середовища їх існування і без заподіяння тваринам іншої шкоди.

Стаття 30. Використання диких тварин з метою отримання продуктів їх життєдіяльності

Використання диких тварин з метою отримання продуктів їх життєдіяльності допускається тільки без вилучення та знищення тварин і без погіршення середовища їх існування.

Використання диких тварин з метою отримання продуктів їх життєдіяльності здійснюється за правилами (з1180-11), встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Стаття 31. Добування (придбання) диких тварин з метою їх утримання і розведення у напіввільних умовах чи в неволі

Підприємствам, установам, організаціям і громадянам дозволяється добування (придбання) диких

тварин з метою утримання і розведення у напіввільних умовах чи в неволі для використання цих тварин та отриманих продуктів їх життєдіяльності.

Тварини, вилучені з природного середовища за відповідним дозволом чи іншим документом та за визначену у встановленому законодавством порядку плату, є власністю підприємств, установ, організацій та громадян, яким цей дозвіл чи інший документ було видано.

Дикі тварини, що утримуються підприємствами, установами, організаціями та громадянами у напіввільних умовах чи в неволі без відповідного дозволу чи інших документів на право вилучення їх з природного середовища, що засвідчують законність їх набуття, вважаються незаконно набутими.

Правила добування диких тварин, а також їх утримання і розведення у напіввільних умовах чи в неволі (з1384-10) встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, і центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства.

{Частина четверта статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 32. Регулювання чисельності диких тварин

В інтересах охорони здоров'я і безпеки населення, запобігання захворюванням сільськогосподарських та інших свійських тварин, відвернення заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу, господарській та іншій діяльності здійснюються заходи, спрямовані на регулювання чисельності окремих видів диких тварин.

Ці заходи повинні здійснюватися способами, які не допускали б заподіяння шкоди іншим видам тварин і забезпечували збереження середовища існування диких тварин.

Види диких тварин, чисельність яких підлягає регулюванню, порядок проведення відповідних заходів щодо регулювання їх чисельності визначаються обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, а на території Автономної Республіки Крим – органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища з урахуванням науково обґрунтованих експертних висновків та за погодженням з іншими уповноваженими центральними органами виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. Інформація щодо видів диких тварин, чисельність яких підлягає регулюванню, порядок проведення відповідних заходів щодо регулювання їх чисельності надається уповноваженими органами центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина третя статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011, № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Регулювання чисельності хижих та шкідливих тварин у порядку ведення мисливського і рибного господарства здійснюється відповідно до Закону України «Про мисливське господарство та полювання», інших нормативно-правових актів.

Стаття 33. Права користувачів об'єктами тваринного світу

Користувачі об'єктами тваринного світу в установленому законодавством порядку мають право: здійснювати спеціальне використання об'єктів тваринного світу відповідно до цього Закону; власності на добути (придбані) в законному порядку об'єкти тваринного світу і доходи від їх реалізації; оскаржувати рішення органів виконавчої влади і посадових осіб, що порушують їх права на використання об'єктів тваринного світу.

Підприємства, установи, організації та громадяни, які здійснюють ведення мисливського і рибного господарства, мають також право брати участь у вирішенні питань охорони, використання і відтворення об'єктів тваринного світу, що перебувають на території закріплених за ними мисливських угідь та рибогосподарських водних об'єктів.

Підприємства, установи, організації та громадяни користуються й іншими правами щодо використання об'єктів тваринного світу.

Права підприємств, установ, організацій та громадян щодо використання об'єктів тваринного світу можуть бути обмежені відповідно до закону.

Стаття 34. Обов'язки користувачів об'єктами тваринного світу

Користувачі об'єктами тваринного світу в установленому законодавством порядку зобов'язані: додержуватися встановлених правил, норм, лімітів і строків використання об'єктів тваринного світу; використовувати тваринний світ у способи, що не допускають порушення цілісності природних угруповань і забезпечують збереження тварин, яких не дозволено використовувати;

безперешкодно допускати до перевірки всіх об'єктів, де утримуються, перероблюються та реалізуються об'єкти тваринного світу, представників органів, що здійснюють державний контроль за охороною і використанням тваринного світу, своєчасно виконувати їх законні вимоги та розпорядження;

своєчасно вносити збір за спеціальне використання об'єктів тваринного світу.

Користувачі об'єктами тваринного світу, які здійснюють ведення мисливського та рибного господарства, також зобов'язані:

раціонально використовувати об'єкти тваринного світу, не допускати погіршення екологічного стану середовища існування тварин внаслідок власної діяльності, застосовувати природоохоронні технології під час здійснення виробничих процесів;

проводити первинний облік чисельності і використання диких тварин, вивчати їх стан та характеристики угідь, де перебувають об'єкти тваринного світу, подавати цю інформацію органам, що здійснюють державний облік тварин та облік їх використання, ведення державного кадастру і моніторингу тваринного світу;

проводити комплексні заходи, спрямовані на відтворення, в тому числі штучне, диких тварин, збереження і поліпшення середовища їх існування;

здійснювати заходи щодо виконання загальнодержавних, регіональних, республіканських та інших територіальних екологічних програм з питань охорони, використання і відтворення тваринного світу;

негайно інформувати природоохоронні органи, ветеринарні, санітарно-епідеміологічні служби про виявлення захворювань тварин, погіршення стану середовища їх існування, виникнення загрози знищення та випадки загибелі тварин, здійснювати комплексні заходи щодо профілактики і боротьби із захворюваннями;

в межах закріпленої території здійснювати охорону об'єктів тваринного світу, дотримуватися режиму охорони видів тварин, занесених до Червоної книги України і до переліків видів тварин, які підлягають особливій охороні на території Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя;

самостійно припиняти використання об'єктів тваринного світу в разі погіршення їх стану та умов існування, зниження відтворюючої здатності та виникнення загрози знищення тварин, негайно вживати заходів до усунення негативного впливу на тварин і середовище їх існування;

виконувати інші обов'язки щодо охорони і використання тваринного світу, передбачені законом.

Стаття 35. Гарантії та захист прав власників і користувачів об'єктами тваринного світу

Шкода, заподіяна власникам і користувачам об'єктами тваринного світу, підлягає відшкодуванню в порядку, передбаченому законодавством.

У разі припинення права спеціального використання об'єктів тваринного світу з підстав, не передбачених статтею 19 цього Закону, підприємствам, установам, організаціям та громадянам, яким було надано це право, надається рівноцінна можливість здійснення свого права.

Розділ IV ОХОРОНА ТВАРИННОГО СВІТУ

Стаття 36. Зміст охорони тваринного світу

Охорона тваринного світу включає систему правових, організаційних, економічних, матеріально-технічних, освітніх та інших заходів, спрямованих на збереження, відтворення і використання об'єктів тваринного світу.

Охорона тваринного світу передбачає комплексний підхід до вивчення стану, розроблення і здійснення заходів щодо охорони та поліпшення екологічних систем, в яких перебуває і складовою частиною яких є тваринний світ.

Стаття 37. Забезпечення охорони тваринного світу

Охорона тваринного світу забезпечується шляхом:

встановлення правил та науково обґрунтованих норм охорони, раціонального використання і відтворення об'єктів тваринного світу;

встановлення заборони та обмежень при використанні об'єктів тваринного світу;

охорони від самовільного використання та інших порушень встановленого законодавством порядку використання об'єктів тваринного світу;

охорони середовища існування, умов розмноження і шляхів міграції тварин;

запобігання загибелі тварин під час здійснення виробничих процесів;

формування екологічної мережі, створення державних заповідників, заказників і визначення інших природних територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні;

встановлення особливого режиму охорони видів тварин, занесених до Червоної книги України і до переліків видів тварин, які підлягають особливій охороні на території Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя;

розроблення і впровадження програм (планів дій) щодо збереження та відтворення видів диких тварин, які перебувають під загрозою зникнення;

розведення в неволі рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин, створення центрів та «банків» для зберігання генетичного матеріалу;

встановлення науково обґрунтованих нормативів і лімітів використання об'єктів тваринного світу та вимог щодо засобів їх добування;

регулювання вилучення тварин із природного середовища для зоологічних колекцій;
надання допомоги тваринам у разі захворювання, загрози їх загибелі під час стихійного лиха і внаслідок надзвичайних екологічних ситуацій;
організації наукових досліджень, спрямованих на обґрунтування заходів щодо охорони тваринного світу;
виховання громадян у дусі гуманного ставлення до тварин;
пропаганди важливості охорони тваринного світу;
здійснення контролю у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;
проведення заходів екологічної безпеки;
запобігання проникненню в природне середовище України чужорідних видів диких тварин та здійснення заходів щодо недопущення негативних наслідків у разі їх випадкового проникнення;
створення системи державного обліку, кадастру та моніторингу тваринного світу;
урахування питань охорони тваринного світу під час встановлення екологічних нормативів та здійснення господарської діяльності;
регулювання вивезення за митний кордон України об'єктів тваринного світу;
стимулювання діяльності, спрямованої на охорону, раціональне використання і відтворення тваринного світу;
проведення відповідно до законодавства інших заходів і встановлення інших вимог щодо охорони об'єктів тваринного світу.

Стаття 37-1. Наукові дослідження в галузі охорони тваринного світу

З метою забезпечення наукової підтримки заходів з охорони, відтворення та раціонального використання об'єктів тваринного світу, недопущення погіршення стану середовища існування диких тварин організація наукових досліджень здійснюється за такими напрямками:

складення переліків видів тварин, що перебувають під загрозою зникнення, або видів тварин з особливо високим ризиком зникнення з урахуванням їх географічного поширення;
складення переліків та екологічних описів територій, що мають особливе значення для видів тварин на шляхах їх міграції, а також місць зимівлі та розмноження;
створення бази даних щодо чисельності популяцій мігруючих видів тварин методом їх мічення;
оцінка стану популяцій диких тварин, вилучених з природного середовища;
розроблення або вдосконалення екологічних методів запобігання шкоди, що спричиняють дикі тварини;
визначення ролі деяких видів диких тварин як індикаторів забруднення;
вивчення негативного впливу хімічного забруднення на стан популяцій диких тварин;
інші напрями наукових досліджень, які здійснюються з метою обґрунтування заходів щодо охорони тваринного світу.

{Закон доповнено статтею 37-1 згідно із Законом № 3282-VI (3282-17) від 21.04.2011}

Стаття 38. Встановлення заборони та обмежень у використанні об'єктів тваринного світу

З метою збереження і відтворення тварин здійснення окремих видів використання об'єктів тваринного світу, а також вилучення з природного середовища тварин може бути обмежено або повністю заборонено на певній території чи на певні строки в порядку, передбаченому цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 39. Охорона середовища існування, умов розмноження, шляхів міграції тварин

Підприємства, установи, організації і громадяни при здійсненні будь-якої діяльності, що впливає або може вплинути на стан тваринного світу, зобов'язані забезпечувати охорону середовища існування, умов розмноження і шляхів міграції тварин. При цьому зазначені суб'єкти спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, органом місцевого самоврядування вживають заходів щодо визначення місць розмноження диких тварин та своєчасно інформують населення про правила поведінки, яких необхідно дотримуватися в таких місцях.

{Частина перша статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 322-VIII (322-19) від 09.04.2015}

Під час розміщення, проектування та забудови населених пунктів, підприємств, споруд та інших об'єктів, удосконалення існуючих і впровадження нових технологічних процесів, введення в господарський обіг цілих земель, заболочених, прибережних і зайнятих чагарниками територій, меліорації земель, здійснення лісових користувань і лісгосподарських заходів, проведення геологорозвідувальних робіт, видобування корисних копалин, визначення місць випасання і прогону свійських тварин, розроблення туристичних маршрутів та організації місць відпочинку населення повинні передбачатися і здійснюватися заходи щодо збереження середовища існування та умов розмноження тварин, забезпечення недоторканності ділянок, що становлять особливу цінність для збереження тваринного світу.

Під час розміщення, проектування і будівництва залізничних, шосейних, трубопровідних та інших транспортних магістралей, ліній електропередачі і зв'язку, а також каналів, гребель та інших гідротехнічних

споруд повинні розроблятися і здійснюватися заходи, які забезпечували б збереження шляхів міграції тварин.

Введення в експлуатацію об'єктів і застосування технологій без забезпечення їх засобами захисту тварин та середовища їх існування забороняються.

У період масового розмноження диких тварин, з 1 квітня до 15 червня, забороняється проведення робіт та заходів, які є джерелом підвищеного шуму та неспокою (пальба, проведення вибухових робіт, феєрверків, санітарних рубок лісу, використання моторних маломірних суден, проведення ралі та інших змагань на транспортних засобах).

{Частина п'ята статті 39 в редакції Закону № 322-VIII (322-19) від 09.04.2015}

Випалювання сухої рослинності або її залишків здійснюється в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина шоста статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011; в редакції Законів № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012, № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

З метою збереження і поліпшення екологічного стану окремих територій, визначених в установленому законом порядку такими, що мають особливу цінність як середовище існування рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, та цінних видів тварин, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища може розробляти і запроваджувати для цих територій більш суворі екологічні нормативи, ніж ті, що встановлені для всієї території України.

Експлуатація гідротехнічних та інших споруд на водних об'єктах, встановлення гідрологічного режиму і режиму водоспоживання та інша діяльність, що впливає чи може вплинути на стан середовища існування диких тварин, повинні здійснюватися з урахуванням вимог охорони тваринного світу, інтересів рибного і мисливського господарства.

Гідромеліоративні роботи та промислове рибальство у місцях, які за рішенням уповноважених органів виконавчої влади, що здійснюють управління та регулювання у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, визначені як такі, що мають особливе значення для перебування водноболотних птахів та напівводних ссавців (бобри, хохулі тощо), здійснюються за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, а на території Автономної Республіки Крим – органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань мисливського господарства та полювання.

{Частина дев'ята статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011, № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 40. Запобігання загибелі тварин під час здійснення виробничих процесів та експлуатації транспортних засобів

Підприємства, установи, організації та громадяни зобов'язані вживати заходів для запобігання загибелі тварин під час здійснення виробничих процесів, у тому числі зберігання, транспортування, застосування небезпечних для тварин препаратів, хімічних речовин та сполук, складування, знищення, захоронення промислових і побутових відходів, проведення сільськогосподарських, лісгосподарських, лісозаготівельних та інших робіт, а також під час експлуатації електричної мережі та транспортних засобів.

Стаття 41. Обов'язковість урахування під час проведення екологічної експертизи впливу об'єктів експертизи на стан тваринного світу

Під час проведення екологічної експертизи діючих об'єктів, проектів будівництва та реконструкції підприємств, споруд та інших об'єктів, впровадження нової техніки, технології, матеріалів і речовин обов'язково враховується їх вплив на стан тваринного світу, середовище існування, шляхи міграції та умови розмноження тварин.

Стаття 42. Погодження місць будівництва підприємств, споруд та інших об'єктів, впровадження нової техніки, технології, матеріалів і речовин, що впливають або можуть вплинути на стан тваринного світу

Місця будівництва підприємств, споруд та інших об'єктів, а також впровадження нової техніки, технології, матеріалів і речовин, що впливають або можуть вплинути на стан тваринного світу, погоджуються з уповноваженими центральними органами виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, органами виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища і лісового та мисливського господарства.

{Стаття 42 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011, № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 43. Охорона тваринного світу на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду України

Охорона тваринного світу на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду України забезпечується відповідно до цього Закону, Закону України «Про природно-заповідний фонд України» (2456-12), інших нормативно-правових актів.

Стаття 44. Охорона, використання і відтворення рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин

Рідкісні та такі, що перебувають під загрозою зникнення в природних умовах на території України, види тварин підлягають особливій охороні і заносяться до Червоної книги України.

Порядок і вимоги щодо охорони, використання і відтворення рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин визначаються законом про Червону книгу України.

Види тварин, які не занесені до Червоної книги України, але мають особливу наукову, природоохоронну та іншу цінність, за рішенням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища заносяться до переліків видів тварин, що підлягають особливій охороні (у0467737-12).

Визначення видів і встановлення порядку охорони, використання і відтворення тварин, занесених до зазначених переліків, здійснюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, з урахуванням науково обґрунтованих експертних висновків.

Правила добування рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин для розведення в спеціально створених умовах, а також у науково-дослідних та інших цілях встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Стаття 45. Розведення в неволі рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин

Розведення в неволі рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин може дозволятися з метою їх збереження, охорони і відтворення насамперед, якщо цього неможливо досягнути в природних умовах, а також у науково-дослідних та інших цілях, які не мають наслідком скорочення чисельності цих тварин.

Дозволи на право займатися розведенням у напіввільних умовах чи в неволі видів тварин, які занесені до Червоної книги України, видає центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина друга статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Для забезпечення збереження генетичного фонду рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин наукові установи й організації проводять дослідження з питань штучного розведення тварин, створюють центри та «банки» зберігання необхідного для цього генетичного матеріалу. Фінансування діяльності центрів та «банків» зберігання генетичного матеріалу здійснюється у порядку, передбаченому статтею 42 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12).

Стаття 46. Зоологічні колекції

Створення і поповнення зоологічних колекцій (живих колекцій зоопарків, зоосадів, океанаріумів тощо, а також у вигляді колекцій опудал, препаратів, частин і залишків тварин) шляхом вилучення тварин з природного середовища провадяться підприємствами, установами, організаціями і громадянами лише за дозволами на спеціальне використання об'єктів тваринного світу, що видаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина перша статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012, № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Зоологічні колекції, що становлять наукову, культурно-освітню, навчально-виховну або естетичну цінність і мають загальнодержавне значення, підлягають державному обліку.

Створення, поповнення, зберігання, використання, відчуження та державний облік зоологічних колекцій, торгівля ними, а також ввезення в Україну, пересилання і вивезення за її межі здійснюються за правилами, що встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Стаття 47. Надання допомоги тваринам у разі їх захворювання або загрози загибелі під час стихійного лиха та надзвичайних екологічних ситуацій

У разі виникнення стихійного лиха та надзвичайних екологічних ситуацій, які загрожують існуванню тварин, користувачі об'єктами тваринного світу зобов'язані відповідно до цього Закону, Закону України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації» (1908-14) та інших нормативно-правових актів надавати допомогу диким тваринам і негайно інформувати про це центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина перша статті 47 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

У випадках, коли дикі тварини, які зазнають лиха, не можуть бути збережені, за рішенням обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, а на території Автономної Республіки Крим — органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, дозволяється проведення їх селекційного відбору чи меліоративного відлову.

{Частина друга статті 47 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Порядок реєстрації та утримання диких тварин, які вилучені з природного середовища з метою надання їм допомоги, встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Для надання допомоги хворим і травмованим диким тваринам можуть створюватися регіональні центри порятунку та реабілітації диких тварин.

Порядок створення регіональних центрів порятунку та реабілітації диких тварин, а також порядок розміщення в них диких тварин і їх утримання визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини, та відповідними уповноваженими центральними органами виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу.

{Частина п'ята статті 47 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 48. Охорона тварин під час застосування пестицидів і агрохімікатів

Під час застосування пестицидів і агрохімікатів повинні враховуватися вимоги цього Закону, законодавства про захист рослин, інших нормативно-правових актів щодо охорони тваринного світу і середовища існування тварин.

Підприємства, установи, організації та громадяни зобов'язані вживати заходів щодо забезпечення запобігання захворюванню і загибелі тварин під час зберігання, транспортування та застосування пестицидів і агрохімікатів.

Правила зберігання, транспортування та застосування пестицидів і агрохімікатів затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

{Частина третя статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012, № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Стаття 49. Обмеження або заборона застосування на окремих територіях пестицидів і агрохімікатів

З метою запобігання загибелі тварин і погіршенню середовища їх існування обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну аграрну політику, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, а на території Автономної Республіки Крим — орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну аграрну політику, можуть визначати окремі території, на яких обмежується або забороняється застосування пестицидів і агрохімікатів.

{Стаття 49 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011; текст статті 49 в редакції Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 50. Переселення, акліматизація і схрещування диких тварин

Переселення тварин у нові місця перебування, акліматизація нових для фауни України видів диких тварин, а також заходи щодо схрещування диких тварин допускаються в науково-дослідних і господарських цілях з урахуванням науково обґрунтованих експертних висновків з дозволу центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, і центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства.

{Частина перша статті 50 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Самовільне переселення, акліматизація і схрещування диких тварин забороняються.

Підприємства, установи, організації та громадяни, які утримують або розводять у напіввільних умовах чи в неволі диких тварин, а також свійських тварин, які можуть схрещуватися з дикими тваринами або заподіяти їм шкоду, зобов'язані вживати заходів до запобігання виходу цих тварин у природне середовище.

Стаття 51. Охорона тваринного світу від шкідливого впливу продуктів біотехнології

Створення нових штамів мікроорганізмів, біологічно активних речовин, виведення генетично змінених організмів, виробництво інших продуктів біотехнології здійснюються лише в установленому порядку і за наявності позитивних висновків державної екологічної експертизи. Використання зазначених організмів і речовин за відсутності таких висновків забороняється.

Стаття 52. Урахування вимог охорони тваринного світу під час розроблення та встановлення екологічних нормативів

Під час розроблення та встановлення нормативів екологічної безпеки (гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин у навколишньому природному середовищі, гранично допустимого вмісту

забруднюючих речовин у кормах, гранично допустимих рівнів акустичного, електромагнітного, радіаційного та інших шкідливих фізичних і біологічних факторів, гранично допустимих викидів і скидів у навколишнє природне середовище забруднюючих хімічних речовин тощо) повинні враховуватися вимоги щодо охорони тваринного світу та середовища існування тварин.

Затвердження нормативів екологічної безпеки та лімітів добування диких тварин здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, у порядку, передбаченому законом.

Стаття 52-1. Заборонені знаряддя добування об'єктів тваринного світу

Для добування об'єктів тваринного світу забороняються виготовлення, збут, застосування, зберігання отруйних принад, колючих, давлених та капканоподібних знарядь лову, електроловильних систем (електровудок), електрогону, петель, самоловів, самострілів, вибухових речовин, пташиного клею та моновиткових (волосінних) сіток (крім тих, що призначені для промислового лову), а також інших засобів, заборонених законом.

{Частина перша статті 52-1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 322-VIII (322-19) від 09.04.2015}

Забороняються знаряддя добування об'єктів тваринного світу, що призводять до калічення диких тварин, їх страждань та масового неконтрольованого знищення.

{Закон доповнено статтею 52-1 згідно із Законом № 3325-VI (3325-17) від 12.05.2011}

Стаття 53. Ввезення в Україну і вивезення за її межі об'єктів тваринного світу та знарядь їх добування
{Назва статті 53 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3325-VI (3325-17) від 12.05.2011}

Ввезення в Україну і вивезення за її межі об'єктів тваринного світу здійснюються за правилами, встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, крім генетично модифікованих.

Забороняється ввезення в Україну електроловильних систем (електровудок), моновиткових (волосінних) сіток, мисливських капканів та інших засобів добування об'єктів тваринного світу, заборонених законом.

{Статтю 53 доповнено частиною другою згідно із Законом № 3325-VI (3325-17) від 12.05.2011}

{Стаття 53 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1158-VI (1158-17) від 19.03.2009}

Стаття 54. Обмеження прав власників і користувачів природних ресурсів в інтересах охорони, раціонального використання та відтворення тваринного світу

В інтересах охорони, раціонального використання та відтворення тваринного світу права власників і користувачів землі, лісів, водних об'єктів та інших природних ресурсів можуть бути обмежені законом і на них можуть покладатися відповідні обов'язки згідно з законом.

Розділ V МОНІТОРИНГ, ДЕРЖАВНИЙ ОБЛІК І ДЕРЖАВНИЙ КАДАСТР ТВАРИННОГО СВІТУ

Стаття 55. Моніторинг тваринного світу

Моніторинг тваринного світу є складовою частиною моніторингу навколишнього природного середовища і здійснюється відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12).

Стаття 56. Державний облік тварин та облік обсягів їх добування. Державний кадастр тваринного світу

Для забезпечення охорони та організації раціонального використання тваринного світу ведуться державний облік тварин, облік обсягів їх добування, а також державний кадастр тваринного світу, який містить систематизовану сукупність відомостей про географічне розповсюдження видів (груп видів) тварин, їх чисельність і стан, характеристики середовища їх існування і сучасного господарського використання та інші необхідні дані.

Порядок ведення обліку тварин та обсягу їх добування встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері статистики, заінтересованими органами виконавчої влади та відповідними науковими установами.

{Частина друга статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Форма звітів про державний облік тварин та облік обсягів їх добування, порядок їх заповнення та періодичність подання затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері статистики, за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, погодженим із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина третя статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Порядок ведення державного кадастру тваринного світу визначається Кабінетом Міністрів України.

Розділ VI

КОНТРОЛЬ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ, ВИКОРИСТАННЯ І ВІДТВОРЕННЯ ТВАРИННОГО СВІТУ

Стаття 57. Державний контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

Державний контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу здійснюється Кабінетом Міністрів України, місцевими державними адміністраціями, сільськими, селищними, міськими радами та їх виконавчими органами, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері мисливського господарства, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, органами виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища і мисливського господарства та полювання, іншими державними органами відповідно до закону.

{Частина перша статті 57 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011; в редакції Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Порядок здійснення державного контролю за охороною, використанням і відтворенням тваринного світу визначається Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12), цим Законом, Законом України «Про мисливське господарство та полювання» (1478-14), іншими законодавчими актами.

Стаття 58. Громадський контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

Громадський контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу здійснюється громадськими інспекторами з охорони довкілля та громадськими інспекторами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, і центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань мисливського господарства та полювання.

{Частина перша статті 58 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011, № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Повноваження громадських інспекторів у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу визначаються положеннями про них, затвердженими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики.

{Частина друга статті 58 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 59. Компетенція уповноважених центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим щодо державного контролю за охороною, використанням і відтворенням тваринного світу

{Назва статті 59 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011, № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері мисливського господарства, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, а на території Автономної Республіки Крим – органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища і мисливського господарства та полювання у встановленому законом порядку мають право: {Абзац перший частини першої статті 59 в редакції Закону № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011}

контролювати додержання встановленого порядку обліку тварин та обліку їх використання;

вимагати від фізичних та юридичних осіб усунення порушень законодавства про охорону, використання і відтворення об'єктів тваринного світу;

припиняти використання об'єктів тваринного світу, яке ведеться з порушенням законодавства;

зупиняти тимчасово роботи, під час проведення яких порушуються правила, норми та інші вимоги щодо охорони і використання тваринного світу, середовища існування, умов розмноження і шляхів міграції тварин, до усунення виявлених порушень;

припиняти незаконні дії або анулювати дозволи чи інші передбачені законодавством документи та встановлювати обмеження на право добування, всіх видів використання, утримання, реалізації, вивезення з України і ввезення на її територію диких тварин;

пред'являти позови про відшкодування шкоди, заподіяної підприємствами, установами, організаціями та громадянами внаслідок порушення законодавства про охорону, використання і відтворення об'єктів тваринного світу.

{Частина перша статті 59 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері мисливського господарства, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, а на території Автономної Республіки Крим – органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища і мисливського господарства та полювання мають також інші права, передбачені законом.

{Частина друга статті 59 в редакції Закону № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 60. Права посадових осіб уповноважених центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, що здійснюють державний контроль та управління в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, а також підприємств, установ і організацій, що здійснюють охорону, використання і відтворення тваринного світу

{Назва статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011, № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Посадові особи уповноважених центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, що здійснюють державний контроль та управління в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, відповідно до закону мають право:

{Абзац перший частини першої статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011}

давати обов'язкові до виконання вказівки (приписи) про усунення порушень у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

перевіряти документи на право використання об'єктів тваринного світу, зупиняти транспортні (в тому числі плавучі) засоби та проводити огляд речей, транспортних (у тому числі плавучих) засобів, знарядь полювання і рибальства, добутої продукції та інших предметів;

доставляти осіб, які порушують законодавство в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, до міліції чи в приміщення виконавчого органу сільської, селищної ради;

вилучати в порядку, визначеному законом, у осіб, які порушують законодавство в галузі охорони і використання тваринного світу, знаряддя добування тварин (у тому числі водних), транспортні (в тому числі плавучі) засоби, обладнання та предмети, що були знаряддями правопорушення, незаконно добуту продукцію, а також відповідні документи;

проводити у випадках, встановлених законом, фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку як допоміжний засіб для попередження і розкриття порушень законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

викликати посадових осіб, громадян України та іноземців для дачі усних або письмових пояснень у зв'язку з порушенням ними законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

безперешкодно відвідувати територію і приміщення підприємств, установ та організацій, які здійснюють добування, утримання, зберігання або переробку об'єктів тваринного світу, з метою здійснення нагляду за дотриманням вимог законодавства про охорону, використання і відтворення тваринного світу;

визначати розмір збитків, завданих об'єктам тваринного світу, за затвердженими таксами та методиками;

анулювати видані ними дозволи чи інші передбачені законодавством документи на право добування та утримання об'єктів тваринного світу в інших цілях, а також на право переселення, акліматизацію та утримання в неволі чи напіввільних умовах цих об'єктів тваринного світу;

складати протоколи та розглядати в установленому законом порядку справи про адміністративні правопорушення в галузі охорони, використання і відтворення об'єктів тваринного світу.

{Частина перша статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Посадові особи підприємств, установ та організацій, що здійснюють охорону, використання і відтворення тваринного світу, та громадські інспектори у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу відповідно до законодавства мають право:

перевіряти документи на право використання об'єктів тваринного світу, зупиняти транспортні (в тому числі плавучі) засоби та проводити огляд речей, транспортних (у тому числі плавучих) засобів, знарядь полювання і рибальства, добутої продукції та інших предметів;

доставляти осіб, які порушують законодавство у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, до міліції чи в приміщення виконавчого органу сільської, селищної ради;

вилучати в порядку, визначеному законом, у осіб, які порушують законодавство в галузі охорони і використання тваринного світу, знаряддя добування тварин (у тому числі водних), транспортні (в тому числі плавучі) засоби, обладнання та предмети, що були знаряддями правопорушення, незаконно добуту продукцію, а також відповідні документи (крім громадських інспекторів);

проводити у випадках, встановлених законом, фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку як допоміжний засіб для попередження і розкриття порушень законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;

складати протоколи про правопорушення в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу.

Для здійснення державного контролю за охороною, використанням і відтворенням тваринного світу у складі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, інших уповноважених центральних органів виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, органах виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища і лісового та мисливського господарства можуть створюватися спеціальні підрозділи.

{Частина третя статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011, № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Під час виконання службових обов'язків державні інспектори спеціальних підрозділів мають право на носіння форми встановленого зразка, а також на носіння та застосування табельної зброї та інших спеціальних засобів відповідно до законодавства.

Державні інспектори спеціальних підрозділів підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

{Частина п'ята статті 60 в редакції Закону № 77-VIII (77-19) від 28.12.2014}

{Частина шосту статті 60 виключено на підставі Закону № 77-VIII (77-19) від 28.12.2014}

Стаття 61. Правовий захист працівників, які здійснюють охорону і контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

Працівникам підприємств, установ та організацій, які здійснюють охорону і контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, гарантується правовий захист їх честі, гідності, здоров'я та життя відповідно до законодавства.

Стаття 62. Стимулювання працівників уповноважених органів виконавчої влади, громадських інспекторів, посадових осіб підприємств, установ та організацій, які здійснюють охорону, використання і відтворення тваринного світу

{Назва статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стимулювання працівників уповноважених органів виконавчої влади, громадських інспекторів, посадових осіб підприємств, установ та організацій, які здійснюють охорону, використання і відтворення тваринного світу, здійснюється відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12) та інших законодавчих актів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Текст статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Розділ VII ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ, ВИКОРИСТАННЯ І ВІДТВОРЕННЯ ТВАРИННОГО СВІТУ

Стаття 63. Відповідальність за порушення законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу

Порушення законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу тягне за собою адміністративну, цивільно-правову чи кримінальну відповідальність відповідно до закону.

Відповідальність за порушення законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу несуть особи, винні в:

порушенні встановленого законодавством порядку надання об'єктів тваринного світу в користування;

порушенні правил використання об'єктів тваринного світу;

незаконному вилученні об'єктів тваринного світу з природного середовища;

перевищенні лімітів і порушенні інших встановлених законодавством вимог використання об'єктів тваринного світу;

невиконанні вимог державної екологічної експертизи;

порушенні встановлених законодавством вимог щодо охорони середовища існування, умов розмноження і шляхів міграції тварин, самовільному випалюванні сухої рослинності або її залишків;

порушенні правил зберігання, транспортування, застосування засобів захисту рослин, стимуляторів їх росту, мінеральних добрив та інших речовин (препаратів);

порушенні правил створення, поповнення, зберігання, використання та державного обліку зоологічних колекцій, торгівлі ними, а також встановленого законодавством порядку їх пересилання, ввезення в Україну і вивезення за її митну територію;

самовільному або з порушенням встановленого законодавством порядку переселення, акліматизації та схрещування тварин, а також виведенні і використанні генетично змінених організмів;

жорстокому поводженні з тваринами;
приховуванні та перекрученні інформації про стан і чисельність об'єктів тваринного світу та їх використання;
невжитті заходів щодо запобігання загибелі тварин, погіршенню середовища їх існування та ліквідації негативного впливу на тваринний світ;
порушенні порядку придбання, реалізації, пересилання і вивезення за межі України, ввезення на її територію диких тварин та інших об'єктів тваринного світу;
невиконанні встановлених законодавством вимог щодо охорони видів тварин, занесених до Червоної книги України або до переліків видів тварин, що підлягають особливій охороні;
виготовленні, зберіганні, реалізації та застосуванні заборонених знарядь добування тварин;
невиконанні законних розпоряджень посадових осіб органів, що здійснюють державний контроль та управління у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу.
Законом може бути встановлено відповідальність і за інші порушення законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу.

Підприємства, установи, організації та громадяни зобов'язані відшкодовувати шкоду, заподіяну ними внаслідок порушення законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. Розмір компенсації за незаконне добування, знищення або пошкодження видів тваринного світу, а також за знищення чи погіршення середовища їх існування встановлюється Кабінетом Міністрів України.
{Частина четверта статті 63 в редакції Закону № 1832-VIII (1832-19) від 07.02.2017}

Незаконно добуті (зібрані) об'єкти тваринного світу, виготовлена з них продукція, знаряддя правопорушень підлягають безоплатному вилученню в установленому законом порядку.

Дикі тварини та інші об'єкти тваринного світу, що ввезені на територію України або вивозяться за її межі з порушенням законодавства, підлягають у встановленому законом порядку конфіскації або безоплатному вилученню і реалізуються згідно з правилами, встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини.

{Частина шоста статті 63 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

У разі вилучення незаконно добутих живих тварин повинні бути вжиті заходи щодо їх збереження, і за можливості — повернення у природне середовище.

Розділ VIII МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ, ВИКОРИСТАННЯ І ВІДТВОРЕННЯ ТВАРИННОГО СВІТУ

Стаття 64. Міжнародні договори

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, то застосовуються правила міжнародного договору.

Україна бере участь у міжнародному співробітництві з питань охорони, використання і відтворення тваринного світу.

Розділ IX ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Визнати таким, що втратив чинність, Закон України «Про тваринний світ» (3041-12) (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 18, ст. 191; 1996 р., № 15, ст. 70).

2. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

відповіднодокомпетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ, 13 грудня 2001 року
№ 2894-III

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про рослинний світ

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 22-23, ст.198)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1158-VI (1158-17) від 19.03.2009, ВВР, 2009, № 30, ст.428 № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011, ВВР, 2012, № 2-3, ст.3 № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012, ВВР, 2013, № 46, ст.640 — зміни набирають чинності з 18.11.2012, крім положень, які стосуються передачі повноважень від територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, обласним, Київській, Севастопольській міським державним адміністраціям, органам виконавчої влади Автономної Республіки Крим, які набирають чинності з 18.05.2013 — див. пункт 1 розділу II Закону № 5456-VI від 16.10.2012 № 406-VII (406-18) від 04.07.2013, ВВР, 2014, № 20-21, ст.712 № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014, ВВР, 2014, № 23, ст.873}

{У тексті Закону слова «центральный орган виконавчої влади у галузі охорони навколишнього природного середовища», «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі охорони навколишнього природного середовища» в усіх відмінках замінено словами «центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища» у відповідному відмінку згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Законодавство України про рослинний світ

Відносини у сфері охорони, використання та відтворення рослинного світу регулюються Конституцією України (254к/96-ВР), законами України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12), «Про природно-заповідний фонд України» (2456-12), Лісовим кодексом України (3852-12), цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Відносини у сфері охорони, використання та відтворення рослин і багаторічних насаджень сільськогосподарського призначення регулюються відповідним законодавством України.

Стаття 2. Завдання законодавства України про рослинний світ

Завданням законодавства України про рослинний світ є регулювання суспільних відносин у сфері охорони, використання та відтворення дикорослих та інших несільськогосподарського призначення судинних рослин, мохоподібних, водоростей, лишайників, а також грибів, їх угруповань і місцезростань.

Стаття 3. Визначення основних термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

рослинний світ — сукупність усіх видів рослин, а також грибів та утворених ними угруповань на певній території;

дикорослі рослини — рослини, що природно зростають на певній території;

природні рослинні угруповання — сукупність видів рослин, що зростають в межах певних ділянок та перебувають у тісній взаємодії як між собою, так і з умовами довкілля;

акліматизація — пристосування (адаптація) виду до нових умов існування у зв'язку зі штучним його переселенням;

інтродукція — штучне введення виду до складу рослинного світу поза межами його природного ареалу;

об'єкти рослинного світу — дикорослі та інші несільськогосподарського призначення судинні рослини, мохоподібні, водорості, лишайники, а також гриби на всіх стадіях розвитку та утворені ними природні угруповання;

природні рослинні ресурси — об'єкти рослинного світу, що використовуються або можуть бути використані населенням, для потреб виробництва та інших потреб.

Стаття 4. Природні рослинні ресурси загальнодержавного та місцевого значення

Природні рослинні ресурси засвоює екологічною, господарською, науковою, оздоровчою, рекреаційною цінністю та іншими ознаками поділяються на природні рослинні ресурси загальнодержавного та місцевого значення.

До природних рослинних ресурсів загальнодержавного значення належать:

а) об'єкти рослинного світу у межах:

внутрішніх морських вод і територіального моря, континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони України;

поверхневих вод (озер, водосховищ, річок, каналів), що розташовані і використовуються на території більш ніж однієї області, а також їх приток усіх порядків;

природних та біосферних заповідників, національних природних парків, а також заказників, пам'яток природи, ботанічних садів, дендрологічних парків, зоологічних парків, парків-пам'яток садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення;

б) лісові ресурси державного значення;

в) рідкісні і такі, що перебувають під загрозою зникнення, судинні рослини, мохоподібні, водорості, лишайники, а також гриби, види яких занесені до Червоної книги України;

г) рідкісні і такі, що перебувають під загрозою зникнення, та типові природні рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України.

До природних рослинних ресурсів загальнодержавного значення законодавством України можуть бути віднесені й інші об'єкти рослинного світу.

До природних рослинних ресурсів місцевого значення відносяться дикорослі та інші не сільськогосподарського призначення судинні рослини, мохоподібні, водорості, лишайники, а також гриби, не віднесені до природних рослинних ресурсів загальнодержавного значення.

Стаття 5. Основні вимоги до охорони, використання та відтворення рослинного світу

Під час здійснення діяльності, яка впливає на стан охорони, використання та відтворення рослинного світу, необхідно дотримуватися таких основних вимог:

збереження природної просторової, видової, популяційної та ценотичної різноманітності об'єктів рослинного світу;

збереження умов місцезростання дикорослих рослин і природних рослинних угруповань;

науково обгрунтованого, невиснажливого використання природних рослинних ресурсів;

здійснення заходів щодо запобігання негативному впливу господарської діяльності на рослинний світ;

охорони об'єктів рослинного світу від пожеж, захист від шкідників і хвороб;

здійснення заходів щодо відтворення об'єктів рослинного світу;

регулювання поширення та чисельності дикорослих рослин і використання їх запасів з врахуванням інтересів охорони здоров'я населення.

Вказані вимоги враховуються під час розробки проектів законодавчих актів, загальнодержавних, міждержавних, регіональних програм та здійснення заходів з охорони, використання та відтворення рослинного світу.

Стаття 6. Органи, що здійснюють державне управління у сфері охорони, використання та відтворення рослинного світу

Державне управління у сфері охорони, використання та відтворення рослинного світу здійснюють Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, та інші центральні органи виконавчої влади відповідно до їх компетенції.

{Стаття 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 7. Участь громадян та їх об'єднань у здійсненні заходів щодо охорони, використання та відтворення рослинного світу

Громадяни та їх об'єднання відповідно до законодавства мають право брати участь у розгляді центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування питань, пов'язаних з охороною, використанням та відтворенням рослинного світу, сприяти цим органам у здійсненні заходів щодо охорони, невиснажливого використання та відтворення об'єктів рослинного світу, а також ініціювати відповідні заходи.

Розділ II ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РОСЛИННИХ РЕСУРСІВ

Стаття 8. Форми використання природних рослинних ресурсів

Використання природних рослинних ресурсів здійснюється в порядку загального або спеціального використання.

Стаття 9. Загальне використання природних рослинних ресурсів

У порядку загального використання природних рослинних ресурсів громадяни можуть збирати лікарську і технічну сировину, квіти, ягоди, плоди, гриби та інші харчові продукти для задоволення власних

потреб, а також використовувати ці ресурси в рекреаційних, оздоровчих, культурно-освітніх та виховних цілях.

Загальне використання природних рослинних ресурсів здійснюється громадянами з додержанням правил, що затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, без надання їм відповідних дозволів.

Збирання у порядку загального використання дикорослих рослин, віднесених до переліку наркотикомісних рослин, їх плодів, насіння, післяжнивних залишків, відходів сировини тощо, забороняється.

Торгівля лікарськими і декоративними видами рослин та їх частинами (корені, стебла, плоди тощо), зібраними в порядку загального використання природних рослинних ресурсів, забороняється.

Загальне використання природних рослинних ресурсів у разі їх виснаження, різкого зменшення популяційної та ценотичної різноманітності тощо може бути обмежене Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, а також центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, іншими уповноваженими центральними органами виконавчої влади відповідно до їх компетенції.

{Частина п'ята статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 10. Спеціальне використання природних рослинних ресурсів

Спеціальне використання природних рослинних ресурсів здійснюється за дозволом юридичними або фізичними особами для задоволення їх виробничих та наукових потреб, а також з метою отримання прибутку від реалізації цих ресурсів або продуктів їх переробки.

За умови додержання вимог законодавства можуть здійснюватися такі види спеціального використання природних рослинних ресурсів:

- збирання лікарських рослин;
- заготівля деревини під час рубок головного користування;
- заготівля живиці;
- заготівля кори, лубу, деревної зелені, деревних соків тощо;
- збирання квітів, ягід, плодів, горіхів, насіння, грибів, лісової підстилки, очерету тощо;
- заготівля сіна;
- випасання худоби.

Законодавством України можуть передбачатися й інші види спеціального використання природних рослинних ресурсів.

Спеціальне використання природних рослинних ресурсів загальнодержавного значення здійснюється за дозволом, що видається в порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України.

Спеціальне використання природних рослинних ресурсів місцевого значення здійснюється за дозволом, що видається в порядку, який визначається Верховною Радою Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування.

Заготівля деревини під час рубок головного користування, живиці на земельних ділянках лісового фонду здійснюється в порядку, що встановлюється Лісовим кодексом України (3852-12). Інші види спеціального використання рослинних ресурсів на земельних ділянках лісового фонду здійснюються в порядку, що встановлюється цим Законом, Лісовим кодексом України та іншими нормативно-правовими актами.

Реалізація лікарської та технічної сировини дикорослих рослин юридичними або фізичними особами, які не мають дозволу на спеціальне використання природних рослинних ресурсів, забороняється.

Не потребують дозволу на спеціальне використання природних рослинних ресурсів:

власники земельних ділянок, на яких знаходяться об'єкти рослинного світу, крім тих, що занесені до Червоної книги України та Зеленої книги України;

користувачі (в тому числі орендарі) земельних ділянок, які їм надано для цільового призначення (ведення селянського (фермерського) господарства, особистого підсобного господарства, колективного садівництва, городництва, сінокосіння, випасання худоби), за винятком використання ними дикорослих судинних рослин, мохоподібних, водоростей, лишайників, а також грибів, види яких занесені до Червоної книги України, та природних рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України.

Форма дозволу на спеціальне використання природних рослинних ресурсів встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Видача дозволів на спеціальне використання природних рослинних ресурсів здійснюється у межах лімітів їх використання.

Стаття 11. Ліміти спеціального використання природних рослинних ресурсів

Ліміти спеціального використання природних рослинних ресурсів загальнодержавного значення встановлюються на підставі науково обґрунтованих нормативів центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Порядок встановлення лімітів спеціального використання природних рослинних ресурсів загальнодержавного значення затверджується Кабінетом Міністрів України.

Порядок встановлення лімітів спеціального використання природних рослинних ресурсів місцевого значення визначається Верховною Радою Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина третя статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 12. Збір за використання природних рослинних ресурсів

Загальне використання природних рослинних ресурсів в Україні здійснюється безоплатно.

Спеціальне використання природних рослинних ресурсів є платним.

Розмір збору за спеціальне використання природних рослинних ресурсів визначається з урахуванням природних запасів, поширення, цінності, можливості відтворення, продуктивності цих ресурсів.

Від збору за спеціальне використання природних рослинних ресурсів звільняються:

науково-дослідні установи, навчальні та освітні заклади, що проводять наукові дослідження об'єктів рослинного світу з метою їх охорони, невиснажливого використання та відтворення, за винятком використання ними дикорослих судинних рослин, мохоподібних, водоростей, лишайників, а також грибів, види яких занесені до Червоної книги України, та природних рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України;

власники земельних ділянок;

користувачі (в тому числі орендарі) земельних ділянок, за винятком використання ними дикорослих судинних рослин, мохоподібних, водоростей, лишайників, а також грибів, види яких занесені до Червоної книги України, та природних рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, для задоволення природними рослинними ресурсами власних потреб без права їх реалізації.

Порядок визначення збору та нормативи плати за спеціальне використання природних рослинних ресурсів встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 13. Розподіл збору за спеціальне використання природних рослинних ресурсів

Збір за спеціальне використання природних рослинних ресурсів загальнодержавного значення зараховується до відповідних бюджетів згідно з законодавством.

Збір за спеціальне використання природних рослинних ресурсів місцевого значення зараховується в повному розмірі до відповідних місцевих бюджетів.

Стаття 14. Мета використання природних рослинних ресурсів

Використання природних рослинних ресурсів за умови додержання встановлених вимог може здійснюватися з метою:

природоохоронною;

рекреаційною;

оздоровчою;

культурно-освітньою;

виховною;

науково-дослідною;

господарською:

а) для забезпечення потреб населення та виробництва у технічній, лікарській, пряно-ароматичній, харчовій сировині з дикорослих рослин;

б) для випасання худоби, для забезпечення інших потреб тваринництва;

в) для потреб бджільництва;

г) для потреб мисливського та рибного господарства.

Природні рослинні ресурси можуть використовуватися з господарською метою і для інших потреб, передбачених законодавством.

Стаття 15. Використання природних рослинних ресурсів з природоохоронною, рекреаційною, оздоровчою, культурно-освітньою та виховною метою

Використання природних рослинних ресурсів з природоохоронною, рекреаційною, оздоровчою, культурно-освітньою та виховною метою здійснюється в порядку загального використання.

Стаття 16. Використання природних рослинних ресурсів з науково-дослідною метою

Для проведення науково-дослідних робіт, пов'язаних з використанням природних рослинних ресурсів, у встановленому земельним законодавством порядку можуть визначатися спеціальні земельні ділянки, на яких зростають об'єкти рослинного світу.

Правила використання природних рослинних ресурсів з науково-дослідною метою затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

У разі виявлення порушення законодавства про рослинний світ та використання природних рослинних ресурсів не з науково-дослідною метою у встановленому законодавством порядку може бути прийняте рішення про обмеження або заборону використання природних рослинних ресурсів.

Стаття 17. Використання природних рослинних ресурсів для забезпечення потреб виробництва у технічній, лікарській, пряно-ароматичній, харчовій сировині з дикорослих рослин

Промислове збирання технічної, лікарської, пряно-ароматичної, харчової сировини з дикорослих рослин провадиться з урахуванням принципів невиснаження природних рослинних ресурсів, збереження сприятливих умов для життя диких тварин та охорони довкілля.

Закупівля лікарської та технічної сировини з дикорослих рослин у юридичних або фізичних осіб здійснюється за умови наявності у них дозволів на спеціальне використання природних рослинних ресурсів.

Збирання технічної, лікарської, пряно-ароматичної, харчової сировини з дикорослих рослин здійснюється відповідно до Правил, що затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Стаття 18. Використання природних рослинних ресурсів для випасання худоби та забезпечення інших потреб тваринництва

Використання природних рослинних ресурсів для випасання худоби та забезпечення інших потреб тваринництва здійснюється на земельних ділянках, що визначаються в установленому земельним законодавством порядку.

Використання природних рослинних ресурсів для випасання худоби та забезпечення інших потреб тваринництва забороняється, якщо це може призвести до деградації земель, зайнятих об'єктами рослинного світу, або перешкоджає їх своєчасному природному відтворенню.

Стаття 19. Використання природних рослинних ресурсів для потреб бджільництва

Використання природних рослинних ресурсів для потреб бджільництва здійснюється безоплатно і без отримання дозволу на спеціальне використання природних рослинних ресурсів шляхом розміщення пасік на відповідних земельних ділянках за погодженням з власником, користувачем (в тому числі орендарем) такої ділянки.

Стаття 20. Використання природних рослинних ресурсів для потреб мисливського і рибного господарства

Використання природних рослинних ресурсів для потреб мисливського і рибного господарства здійснюється з врахуванням вимог цього Закону, а також земельного, водного законодавства та нормативно-правових актів з питань ведення мисливського і рибного господарства.

Юридичні або фізичні особи, які здійснюють ведення мисливського і рибного господарства, зобов'язані здійснювати заходи щодо охорони природних рослинних угруповань на території закріплених за ними мисливських угідь та рибогосподарських водойм.

Стаття 21. Особливості використання природних рослинних ресурсів, які знаходяться на земельних ділянках, що зазнали радіоактивного забруднення

Використання природних рослинних ресурсів, які знаходяться на земельних ділянках, що зазнали радіоактивного забруднення, здійснюється в порядку, встановленому Законом України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» (791а-12), цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 22. Регулювання поширення і чисельності окремих видів дикорослих рослин

З метою охорони здоров'я населення, запобігання захворюванню тварин та заподіяння збитків рослинному світу, господарюючим суб'єктам можуть здійснюватися заходи, спрямовані на регулювання поширення і чисельності окремих видів дикорослих рослин (отруйних, наркотиковмісних, карантинних тощо).

Ці заходи не повинні завдавати шкоди іншим об'єктам рослинного та тваринного світу.

Перелік дикорослих видів рослин, поширення і чисельність яких підлягають регулюванню, а також порядок здійснення відповідних заходів щодо регулювання їх поширення і чисельності визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням із відповідними центральними органами виконавчої влади.

Розділ III

ВІДТВОРЕННЯ ПРИРОДНИХ РОСЛИННИХ РЕСУРСІВ

Стаття 23. Відтворення природних рослинних ресурсів

Відтворення природних рослинних ресурсів здійснюється власниками та користувачами (в тому числі орендарями) земельних ділянок, на яких знаходяться об'єкти рослинного світу.

Відтворення природних рослинних ресурсів забезпечується:

- сприянням природному відновленню рослинного покриву;
- штучним поновленням природних рослинних ресурсів;
- запобіганням небажаним змінам природних рослинних угруповань та негативному впливу на них господарської діяльності;
- зупиненням (тимчасово) господарської діяльності з метою створення умов для відновлення деградованих природних рослинних угруповань.

Обсяги робіт з відтворення природних рослинних ресурсів і способи їх проведення визначаються

проектами, що затверджуються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина третя статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 24. Способи відтворення природних рослинних ресурсів

Роботи, пов'язані з відтворенням природних рослинних ресурсів, здійснюються способами, що забезпечують їх відтворення в найкоротші терміни та не суперечать чинному законодавству і не завдають шкоди здоров'ю людини та довкіллю.

Правила відтворення природних рослинних ресурсів затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Розділ IV ОХОРОНА РОСЛИННОГО СВІТУ

Стаття 25. Охорона рослинного світу

Охорона рослинного світу передбачає здійснення комплексу заходів, спрямованих на збереження просторової, видової, популяційної та ценотичної різноманітності і цілісності об'єктів рослинного світу, охорону умов їх місцезростання, збереження від знищення, пошкодження, захист від шкідників і хвороб, а також невиснажливе використання.

Охорона рослинного світу здійснюється центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, власниками та користувачами (в тому числі орендарями) земельних ділянок, на яких знаходяться об'єкти рослинного світу, а також користувачами природних рослинних ресурсів.

Стаття 26. Забезпечення охорони рослинного світу

Охорона рослинного світу забезпечується:

- 1) встановленням правил і норм охорони, використання та відтворення об'єктів рослинного світу;
- 2) заборонаю та обмеженням використання природних рослинних ресурсів у разі необхідності;
- 3) проведенням екологічної експертизи та інших заходів з метою запобігання загибелі об'єктів рослинного світу в результаті господарської діяльності;
- 4) захистом земель, зайнятих об'єктами рослинного світу, від ерозії, селей, підтоплення, затоплення, заболочення, засолення, висушення, ущільнення, засмічення, забруднення промисловими і побутовими відходами і стоками, хімічними й радіоактивними речовинами та від іншого несприятливого впливу;
- 5) створенням та оголошенням територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- 6) організацією наукових досліджень, спрямованих на забезпечення здійснення заходів щодо охорони та відтворення об'єктів рослинного світу;
- 7) розвитком системи інформування про об'єкти рослинного світу та вихованням у громадян дбайливого ставлення до них;
- 8) створенням системи державного обліку та здійсненням державного контролю за охороною, використанням та відтворенням рослинного світу;
- 9) занесенням рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин до Червоної книги України, та рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, та типових природних рослинних угруповань — до Зеленої книги України;
- 10) встановленням юридичної відповідальності за порушення порядку охорони та використання природних рослинних ресурсів;
- 11) здійсненням інших заходів і встановленням законодавством інших вимог щодо охорони рослинного світу.

Стаття 27. Збереження умов місцезростання об'єктів рослинного світу

Підприємства, установи, організації та громадяни, діяльність яких пов'язана з розміщенням, проектуванням, реконструкцією, забудовою населених пунктів, підприємств, споруд та інших об'єктів, а також введенням їх в експлуатацію, повинні передбачати і здійснювати заходи щодо збереження умов місцезростання об'єктів рослинного світу.

Будівництво, введення в експлуатацію підприємств, споруд та інших об'єктів і застосування технологій, що викликають порушення стану та умов місцезростання об'єктів рослинного світу, засмічення, а також забруднення хімічними та іншими токсичними речовинами територій, зайнятих ними, забороняється.

Випалювання сухої рослинності або її залишків здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина третя статті 27 в редакції Законів № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012, № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

З територій, відведених під забудову населених пунктів, підприємств, споруд та інших об'єктів, будівництво доріг, трубопроводів, ліній електропередачі і зв'язку, а також з тих земель, що підлягають

затопленню, рідкісні рослини і такі, що перебувають під загрозою зникнення, повинні бути пересаджені на ділянки з однотипними умовами місцезростання. Пересаджувати такі рослини зобов'язані юридичні або фізичні особи, які здійснюють цю забудову.

Стаття 28. Врахування вимог щодо охорони рослинного світу під час проведення екологічної експертизи

Під час проведення екологічної експертизи проектів схем розвитку і розміщення продуктивних сил, генеральних планів розвитку населених пунктів, схем районного планування та іншої документації, а також розрахунків, проектів будівництва і реконструкції (розширення, технічного переоснащення) підприємств, споруд та інших об'єктів, впровадження нової техніки, технології обов'язково повинен враховуватися їх вплив на стан рослинного світу та умови його місцезростання.

Стаття 29. Врахування вимог щодо охорони об'єктів рослинного світу під час розробки і встановлення екологічних нормативів

Під час розробки і встановлення екологічних нормативів повинні враховуватися вимоги щодо охорони об'єктів рослинного світу, передбачені цим Законом.

Стаття 30. Охорона рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин

Рідкісні і такі, що перебувають під загрозою зникнення, види рослин, що зростають в природних умовах на території України, в межах її територіальних вод, континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, підлягають особливій охороні і заносяться до Червоної книги України.

Види рослин, які не занесені до Червоної книги України, але є рідкісними або такими, що перебувають під загрозою зникнення на території Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя, можуть заноситися до Переліку видів рослин, що підлягають особливій охороні на цих територіях. Перелік та Положення про нього затверджуються Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідними обласними, Київською та Севастопольською міськими радами.

Стаття 31. Охорона рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, та типових природних рослинних угруповань

Рідкісні і такі, що перебувають під загрозою зникнення, та типові природні рослинні угруповання підлягають охороні на всій території України і заносяться до Зеленої книги України.

Порядок ведення Зеленої книги України визначається Положенням про неї (1286-2002-п), яке затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 32. Ввезення в Україну і вивезення за її межі об'єктів рослинного світу

Ввезення в Україну і вивезення за її межі об'єктів рослинного світу, крім генетично модифікованих, здійснюється за правилами, що встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Стаття 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1158-VI (1158-17) від 19.03.2009}

Розділ V ІНТРОДУКЦІЯ, АКЛІМАТИЗАЦІЯ, СЕЛЕКЦІЯ РОСЛИН ТА БОТАНІЧНІ КОЛЕКЦІЇ

Стаття 33. Інтродукція та акліматизація рослин

{Частина першу статті 33 виключено на підставі Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

{Частина другу статті 33 виключено на підставі Закону № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Вимоги щодо проведення переселення окремих видів рослин у місцевості, де вони раніше не росли (інтродукції), та акліматизації дикорослих рослин визначаються Положенням про інтродукцію та акліматизацію рослин, яке розробляється і затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням із Національною академією наук України та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері карантину та захисту рослин.

{Частина третя статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012, № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Стаття 34. Селекція рослин

Питання селекції дикорослих рослин регулюються спеціальним законодавством.

{Стаття 34 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012, № 1193-VII (1193-18) від 09.04.2014}

Стаття 35. Ботанічні колекції

Ботанічні колекції (колекції ботанічних садів, дендраріїв, дендропарків, оранжерей, а також гербарії, банки насіння та інші види ботанічних колекцій), що мають наукову, культурно-освітню, навчально-виховну та іншу державну цінність, підлягають державному обліку.

Правила створення, поповнення, зберігання, державного обліку, а також використання, торгівлі, ввезення, пересилання і вивезення за межі України ботанічних колекцій та їх об'єктів затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням із центральними органами виконавчої влади,

що забезпечують формування державної політики у сферах карантину та захисту рослин, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, та іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади, а також Національною академією наук України.

{Частина друга статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012, № 406-VII (406-18) від 04.07.2013}

Розділ VI КОНТРОЛЬ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ, ВИКОРИСТАННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ РОСЛИННОГО СВІТУ

Стаття 36. Державний контроль у галузі охорони, використання та відтворення рослинного світу

Державний контроль у галузі охорони, використання та відтворення рослинного світу здійснюється Кабінетом Міністрів України, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, місцевими державними адміністраціями, іншими уповноваженими на це органами виконавчої влади відповідно до законодавства України.

{Стаття 36 із змінами, внесеними згідно із Законами № 3530-VI (3530-17) від 16.06.2011, № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 37. Громадський контроль у галузі охорони, використання та відтворення рослинного світу

Громадський контроль у галузі охорони, використання та відтворення рослинного світу здійснюється громадськими інспекторами з охорони довкілля.

{Частина перша статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Повноваження громадських інспекторів, що здійснюють контроль за охороною, використанням та відтворенням рослинного світу, визначаються згідно з Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12).

Розділ VII ДЕРЖАВНИЙ ОБЛІК, КАДАСТР І МОНІТОРИНГ РОСЛИННОГО СВІТУ

Стаття 38. Державний облік і кадастр рослинного світу

Державний облік і кадастр рослинного світу ведуться з метою обліку кількісних, якісних та інших характеристик природних рослинних ресурсів, обсягу, характеру та режиму їх використання, а також для здійснення систематичного контролю за якісними і кількісними змінами в рослинному світі і для забезпечення органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а також власників та користувачів (в тому числі орендарів) земельних ділянок, на яких знаходяться об'єкти рослинного світу, відомостями про стан рослинного світу.

Державний облік і кадастр рослинного світу містять систему відомостей і документів про розподіл об'єктів рослинного світу між власниками і користувачами (в тому числі орендарями) земельних ділянок, кількісні та якісні характеристики народногосподарської і наукової цінності рослинних ресурсів, поділ природних рослинних угруповань на категорії, економічну оцінку технічних, кормових, лікарських, харчових та інших властивостей природних рослинних ресурсів, інші дані про рослинні природні ресурси, необхідні для забезпечення їх невиснажливого використання, відтворення й ефективної охорони.

Порядок ведення державного обліку і кадастру рослинного світу (195-2006-п) визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 39. Моніторинг рослинного світу

Моніторинг рослинного світу є складовою частиною моніторингу навколишнього природного середовища і здійснюється в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Розділ VIII ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО РОСЛИННИЙ СВІТ

Стаття 40. Відповідальність за порушення законодавства про рослинний світ

Порушення законодавства про рослинний світ тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно з законами України.

Відповідальність за порушення законодавства про рослинний світ несуть особи, винні у:

- самовільному спеціальному використанні природних рослинних ресурсів;
- порушенні правил загального використання природних рослинних ресурсів;
- протиправному знищенні або пошкодженні об'єктів рослинного світу;
- порушенні вимог охорони умов місцезростання об'єктів рослинного світу;

порушенні вимог щодо охорони, використання та відтворення рослинного світу під час проектування, розміщення, будівництва, реконструкції, введення в дію, експлуатації споруд та об'єктів, застосування технологій, які негативно впливають на стан об'єктів рослинного світу;
перевищенні лімітів використання природних рослинних ресурсів;
самовільному проведенні інтродукції та акліматизації дикорослих видів рослин;
реалізації лікарської та технічної сировини дикорослих рослин, зібраної без дозволу на спеціальне використання природних рослинних ресурсів;
закупівлі лікарської та технічної сировини дикорослих рослин у юридичних або фізичних осіб, які не мають дозволу на їх спеціальне використання;
порушенні правил вивезення за межі України і ввезення на її територію об'єктів рослинного світу;
невнесенні збору за використання природних рослинних ресурсів у встановлені строки.
Законами України може бути встановлено відповідальність і за інші види порушень у сфері охорони, використання та відтворення рослинного світу.

Розділ IX МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ

Стаття 41. Міжнародні договори

Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж ті, що передбачені законодавством про рослинний світ, то застосовуються норми міжнародного договору.

Розділ X ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.
2. Кабінету Міністрів України протягом року:
подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про приведення законів України у відповідність із Законом України «Про рослинний світ»;
відповідно до компетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;
привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом;
забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади України їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України

Л. КУЧМА

**м. Київ, 9 квітня 1999 року
№ 591-XIV**

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Червону книгу України

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 30, ст.201)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами № 805-VI (805-17) від 25.12.2008, ВВР, 2009, № 19, ст.259 № 5072-VI (5072-17) від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 28, ст.304 № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012, ВВР, 2013, № 46, ст.640 — зміни набувають чинності з 18.11.2012, крім положень, які стосуються передачі повноважень від територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, обласним, Київській, Севастопольській міським державним адміністраціям, органам виконавчої влади Автономної Республіки Крим, які набувають чинності з 18.05.2013 — див. пункт 1 розділу II Закону № 5456-VI від 16.10.2012 № 323-VIII (323-19) від 09.04.2015, ВВР, 2015, № 25, ст.195 № 1829-VIII (1829-19) від 07.02.2017, ВВР, 2017, № 11, ст.99}

{У тексті Закону: слова «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів» в усіх відмінках замінено словами «центральный орган виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища» у відповідному відмінку; слова «державні органи» в усіх відмінках замінено словами «органи державної влади» у відповідному відмінку згідно із Законом № 805-VI (805-17) від 25.12.2008}

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Законодавство про Червону книгу України

Відносини, пов'язані з веденням Червоної книги України, охороною, використанням та відтворенням рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, регулюються законами України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12), «Про тваринний світ» (2894-14), «Про рослинний світ» (591-14), «Про природно-заповідний фонд України» (2456-12), «Про захист тварин від жорстокого поводження» (3447-15), цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

{Стаття 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 805-VI (805-17) від 25.12.2008}

Стаття 2. Завдання законодавства про Червону книгу України

Завданням законодавства про Червону книгу України є регулювання суспільних відносин у сфері охорони, використання та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, з метою попередження зникнення таких видів із природи, забезпечення збереження їх генофонду.

Стаття 3. Поняття Червоної книги України

Червона книга України є офіційним державним документом, який містить перелік рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу у межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, а також узагальнені відомості про сучасний стан цих видів тваринного і рослинного світу та заходи щодо їх збереження і відтворення.

Червона книга України є основою для розроблення та реалізації програм (планів дій), спрямованих на охорону та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до неї.

Стаття 4. Об'єкти Червоної книги України

Об'єктами Червоної книги України є рідкісні і такі, що перебувають під загрозою зникнення, види тваринного і рослинного світу, які постійно або тимчасово перебувають (зростають) у природних чи штучно створених умовах у межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони. {Частина перша статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5072-VI (5072-17) від 05.07.2012}

До Червоної книги України (рослинний світ) включаються рослини, гриби, водорості та непатогенні мікроорганізми, що не належать до тваринного світу.

{Статтю 4 доповнено частиною другою згідно із Законом № 5072-VI (5072-17) від 05.07.2012}

Стаття 5. Об'єкти Червоної книги України як природні ресурси загальнодержавного значення

Об'єкти Червоної книги України належать до природних ресурсів загальнодержавного значення і підлягають особливій охороні на всій території України, у межах її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони.

У передбаченому законом порядку права власників об'єктів Червоної книги України можуть бути обмежені в інтересах охорони цих об'єктів, навколишнього природного середовища та захисту прав громадян.

Стаття 6. Право державної і комунальної власності на об'єкти Червоної книги України

Об'єкти Червоної книги України, які утримуються (зберігаються) підприємствами, установами та організаціями державної або комунальної форми власності, є об'єктами права відповідно державної або комунальної власності.

Стаття 7. Право приватної власності на об'єкти Червоної книги України

Об'єкти Червоної книги України, надані відповідно до закону з дозволу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, у приватну власність, розведені (отримані) у штучних умовах від законно набутих у приватну власність об'єктів Червоної книги України, а також ввезені в Україну з-за кордону або набуті в Україні в осіб, які мають право приватної власності на ці об'єкти, є приватною власністю юридичних або фізичних осіб.

{Частина перша статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Законність набуття у приватну власність об'єктів Червоної книги України повинна бути підтверджена відповідними документами.

Розділ II

ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ УПРАВЛІННЯ, РЕГУЛЮВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ОХОРОНИ, ВИКОРИСТАННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ РІДКІСНИХ І ТАКИХ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ ПІД ЗАГРОЗОЮ ЗНИКНЕННЯ, ВИДІВ ТВАРИННОГО І РОСЛИННОГО СВІТУ, ЗАНЕСЕНИХ ДО ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ

Стаття 8. Державне управління, регулювання та контроль у сфері охорони, використання та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України

Державне управління, регулювання та контроль у сфері охорони, використання та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, здійснюють Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, інші уповноважені на це органи виконавчої влади відповідно до їх повноважень.

{Частина перша статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законами № 805-VI (805-17) від 25.12.2008, № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Органам місцевого самоврядування законами України можуть бути надані окремі повноваження органів виконавчої влади у сфері охорони, використання та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України.

Стаття 8-1. Державний нагляд (контроль) у сфері використання та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України

Державний нагляд (контроль) у сфері використання та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

{Закон доповнено статтею 8-1 згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 9. Повноваження органів державної влади що здійснюють управління, регулювання та контроль у сфері охорони, використання та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України

Повноваження органів державної влади, що здійснюють управління, регулювання та контроль у сфері охорони, використання та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, визначаються законами

України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12), «Про тваринний світ» (2894-14), «Про рослинний світ» (591-14), «Про природно-заповідний фонд України» (2456-12), «Про захист тварин від жорстокого поводження» (3447-15), цим та іншими законами.

{Стаття 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 805-VI (805-17) від 25.12.2008}

Розділ III

ОХОРОНА ТА ВІДТВОРЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ

Стаття 10. Охорона та відтворення об'єктів Червоної книги України

Охорона та відтворення об'єктів Червоної книги України — це комплекс організаційних, правових, економічних, наукових, інших заходів, спрямованих на забезпечення збереження, охорони та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу.

Стаття 11. Забезпечення охорони та відтворення об'єктів Червоної книги України

Охорона та відтворення об'єктів Червоної книги України забезпечуються органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами, що є суб'єктами використання тваринного і рослинного світу, власниками об'єктів Червоної книги України, власниками та користувачами земельних ділянок, у межах яких перебувають рідкісні і такі, що знаходяться під загрозою зникнення, види тваринного і рослинного світу, занесені до Червоної книги України.

{Частина перша статті 11 в редакції Закону № 323-VIII (323-19) від 09.04.2015}

Охорона об'єктів Червоної книги України забезпечується шляхом:

установлення особливого правового режиму охорони рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, заборони їх використання (добування та збирання) в господарських та військових цілях;

{Абзац другий частини другої статті 11 в редакції Закону № 805-VI (805-17) від 25.12.2008; із змінами, внесеними згідно із Законом № 323-VIII (323-19) від 09.04.2015}

урахування вимог щодо їх охорони під час розроблення нормативно-правових актів;

систематичної роботи з виявлення місць їх перебування (зростання), проведення постійного спостереження (моніторингу) за станом їх популяцій;

пріоритетного створення заповідників, інших територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також екологічної мережі на територіях, де перебувають (зростають) об'єкти Червоної книги України, та на шляхах міграції рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного світу;

створення центрів та «банків» для збереження генофонду зазначених об'єктів;

розведення їх у спеціально створених умовах (зоологічних парках, розплідниках, ботанічних садах, дендрологічних парках тощо);

урахування спеціальних вимог щодо охорони об'єктів Червоної книги України під час розміщення продуктивних сил, вирішення питань відведення земельних ділянок, розроблення проектної та проектно-планувальної документації, проведення екологічної експертизи.

Відтворення об'єктів Червоної книги України забезпечується шляхом:

сприяння природному відновленню популяцій рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, інтродукції та реінтродукції таких видів у природні умови, де вони перебували (зростали);

утримання і розведення у штучно створених умовах.

Охорона та відтворення об'єктів Червоної книги України забезпечуються також шляхом:

здійснення необхідних наукових досліджень з метою розроблення наукових засад їх охорони та відтворення;

установлення підвищеної адміністративної, цивільної та кримінальної відповідальності за знищення чи пошкодження об'єктів Червоної книги України, заподіяння шкоди середовищу їх перебування (зростання);

проведення освітньої та виховної роботи серед населення;

здійснення інших заходів відповідно до законодавства.

Перебування (зростання) на певній території рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, є підставою для оголошення її об'єктом природно-заповідного фонду України загальнодержавного значення.

Для забезпечення вирішення транскордонних та інших проблем охорони і відтворення об'єктів Червоної книги України здійснюється міжнародне співробітництво в цій сфері шляхом укладання і виконання відповідних двосторонніх та багатосторонніх міжнародних договорів, організації біосферних заповідників, створення на територіях, суміжних з іншими державами, міждержавних заповідників, національних парків, заказників та інших територій і об'єктів природно-заповідного фонду, проведення спільних наукових досліджень, обміну їх результатами.

Види тваринного і рослинного світу, занесені до Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи та природних ресурсів і Європейського Червоного списку, які перебувають (зростають) у

природних умовах у межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, можуть заноситися до Червоної книги України або їм може надаватися інший особливий статус відповідно до законодавства.

Розділ IV ВЕДЕННЯ ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ

Стаття 12. Державний облік рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, та відомості про них

Рідкісні і такі, що перебувають під загрозою зникнення, види тваринного і рослинного світу, занесені до Червоної книги України, підлягають державному обліку в порядку (з2031-12), що визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина перша статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Про кожний рідкісний і такий, що перебуває під загрозою зникнення, вид тваринного і рослинного світу, занесений до Червоної книги України, зазначаються такі відомості: назва (українською та латинською мовами), місце у системі класифікації тваринного і рослинного світу, категорія, наукове значення, поширення та чисельність (у тому числі за межами України) і причини їх зміни, місця перебування (зростання), загальна характеристика, заходи з охорони, вимоги щодо режиму збереження популяцій, відомості про розмноження або розведення в спеціально створених умовах, джерела відповідної інформації тощо. Щодо кожного виду тваринного і рослинного світу, занесеного до Червоної книги України, складається картосхема поширення, а також виготовляються його фотографії (малюнки).

Форма подання відомостей в офіційному виданні Червоної книги України визначається Національною комісією з питань Червоної книги України.

Відповідні відомості про зміст Червоної книги України, стан занесених до неї видів тваринного і рослинного світу підлягають широкому оприлюдненню, в тому числі через засоби масової інформації, доведенню до відома підприємств, навчальних закладів, наукових, виховних та інших установ і організацій.

Не допускається оприлюднення відомостей про точне місце перебування (зростання) об'єктів Червоної книги України та інших відомостей про них, якщо це може призвести до погіршення умов охорони та відтворення цих об'єктів.

Кабінет Міністрів України забезпечує офіційне видання та розповсюдження Червоної книги України не рідше одного разу на 10 років.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища забезпечує оперативне доведення до відома заінтересованих органів державної влади, громадських організацій та громадян відомостей про зміни у переліку рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, вжиття відповідних заходів щодо збирання та узагальнення отриманої науковими та іншими установами, підприємствами, організаціями і громадянами інформації про поширення, чисельність, стан об'єктів Червоної книги України, а також про факти їх знищення, пошкодження, загибелі чи захворювання тощо.

{Частина сьома статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 13. Категорії видів тваринного і рослинного світу, що заносяться до Червоної книги України

Залежно від стану та ступеня загрози зникнення видів тваринного і рослинного світу, що заносяться до Червоної книги України, вони поділяються на такі категорії:

зниклі — види, про які після неодноразових пошуків, проведених у типових місцевостях або в інших відомих та можливих місцях поширення, відсутня будь-яка інформація про наявність їх у природі чи спеціально створених умовах;

зниклі в природі — види, які зникли в природі, але збереглися у спеціально створених умовах;

зникаючі — види, які перебувають під загрозою зникнення у природних умовах і збереження яких є малоюмовірним, якщо триватиме дія факторів, що негативно впливають на стан їх популяцій;

вразливі — види, які у найближчому майбутньому можуть бути віднесені до категорії зникаючих, якщо триватиме дія факторів, що негативно впливають на стан їх популяцій;

рідкісні — види, популяції яких невеликі і на даний час не належать до категорії зникаючих чи вразливих, хоча їм і загрожує небезпека;

неоцінені — види, про які відомо, що вони можуть належати до категорії зникаючих, вразливих чи рідкісних, але ще не віднесені до неї;

недостатньо відомі — види, які не можна віднести до жодної із зазначених категорій через відсутність необхідної повної і достовірної інформації.

Національною комісією з питань Червоної книги України можуть бути внесені пропозиції про встановлення й інших категорій видів тваринного і рослинного світу, що заносяться до Червоної книги України.

Стаття 14. Визначення видів тваринного і рослинного світу для занесення до Червоної книги України

Підставою для занесення видів тваринного і рослинного світу до Червоної книги України є наявність достовірних даних про чисельність популяцій та їх динаміку, поширення і зміни умов існування, що підтверджують необхідність вжиття особливих термінових заходів для їх збереження та охорони.

До Червоної книги України в першу чергу заносяться реліктові та ендемічні види, види, що знаходяться на межі ареалу, види, що мають особливу наукову цінність, а також види, поширення яких швидко зменшується внаслідок господарської діяльності людини.

Пропозиції про занесення до Червоної книги України видів тваринного або рослинного світу можуть вносити відповідні науково-дослідні установи, державні і громадські організації, окремі фахівці, вчені. Ці пропозиції мають містити наукове обґрунтування необхідності занесення виду тваринного чи рослинного світу до Червоної книги України, відомості про його поширення, заходи, необхідні для збереження та відтворення у природних чи штучно створених умовах.

Аналіз та узагальнення пропозицій щодо занесення видів тваринного і рослинного світу до Червоної книги України здійснюються Національною комісією з питань Червоної книги України.

Рішення про занесення видів тваринного і рослинного світу до Червоної книги України приймається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, за поданням Національної комісії з питань Червоної книги України.

{Частина п'ята статті 14 в редакції Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 15. Організація ведення Червоної книги України

Ведення Червоної книги України здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина перша статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Методичне забезпечення ведення Червоної книги України здійснюється на основі використання відомостей, які містяться в кадастрах тваринного і рослинного світу, природно-заповідного фонду, літописах природи заповідників та національних природних парків, а також в інших науково-технічних інформаційних матеріалах.

Наукове забезпечення ведення Червоної книги України, підготовку пропозицій про занесення до Червоної книги України та про виключення з неї рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, організацію наукових досліджень, розроблення заходів щодо збереження і охорони таких видів та контроль за їх виконанням, координацію відповідної діяльності органів державної влади та громадських організацій здійснює Національна комісія з питань Червоної книги України, яка створюється Національною академією наук України.

{Частина третя статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

До складу Національної комісії з питань Червоної книги України включаються провідні вчені Національної академії наук України, інших наукових установ, фахівці центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, інших органів виконавчої влади відповідно до їх повноважень і громадських організацій, статутами яких передбачена діяльність в охороні видів тваринного та/або рослинного світу.

{Частина четверта статті 15 в редакції Закону № 805-VI (805-17) від 25.12.2008; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Персональний склад Національної комісії з питань Червоної книги України та Положення про неї затверджуються Національною академією наук України.

{Частина п'ята статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Матеріально-технічне забезпечення діяльності Національної комісії з питань Червоної книги України здійснюється Національною академією наук України.

{Частина шоста статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 16. Виключення видів тваринного і рослинного світу з Червоної книги України

Види тваринного і рослинного світу, занесені до Червоної книги України, які внаслідок вжитих природоохоронних заходів на підставі результатів наукових досліджень визнані такими, що знаходяться поза загрозою зникнення, підлягають виключенню з Червоної книги України. Пропозиції про їх виключення з Червоної книги України розглядаються в тому ж порядку, що і при занесенні видів тваринного і рослинного світу до Червоної книги України.

Стаття 17. Фінансування ведення Червоної книги України та заходів щодо збереження, охорони та відтворення видів тваринного і рослинного світу, занесених до неї

Ведення Червоної книги України фінансується за рахунок коштів Державного бюджету України.

Заходи щодо збереження, охорони та відтворення видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших коштів відповідно до статті 42 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12).

Розділ V

УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ

Стаття 18. Основні вимоги щодо використання об'єктів Червоної книги України

Основні вимоги щодо використання об'єктів Червоної книги України встановлюються цим Законом, законами України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12), «Про тваринний світ» (2894-14), «Про рослинний світ» (591-14), «Про природно-заповідний фонд України» (2456-12), «Про захист тварин від жорстокого поводження» (3447-15), іншими нормативно-правовими актами.

{Стаття 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 805-VI (805-17) від 25.12.2008}

Стаття 19. Умови спеціального використання об'єктів Червоної книги України

Спеціальне використання (добування, збирання) об'єктів Червоної книги України здійснюється у виняткових випадках лише у наукових і селекційних цілях, у тому числі для розмноження, розселення і розведення у штучно створених умовах, а також для відтворення популяцій за дозволом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, на підставі рішень Національної комісії з питань Червоної книги України, прийнятих відповідно до її повноважень.

{Частина перша статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Спеціальне використання (добування, збирання) об'єктів Червоної книги України з метою отримання прибутку забороняється.

{Статтю 15 доповнено частиною згідно із Законом № 805-VI (805-17) від 25.12.2008}

Порядок видачі та форма дозволів на спеціальне використання (добування, збирання) об'єктів Червоної книги України визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина третя статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Розділ VI

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ОХОРОНИ, ВИКОРИСТАННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ РІДКІСНИХ І ТАКИХ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ ПІД ЗАГРОЗОЮ ЗНИКНЕННЯ, ВИДІВ ТВАРИННОГО І РОСЛИННОГО СВІТУ, ЗАНЕСЕНИХ ДО ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ

Стаття 20. Відповідальність за порушення законодавства у сфері охорони, використання та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України

Відповідальність за порушення законодавства у сфері охорони, використання та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, несуть особи, винні у:

погіршенні, знищенні середовища перебування (зростання) видів тваринного та рослинного світу, занесених до Червоної книги України;

{Абзац другий частини першої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1829-VIII (1829-19) від 07.02.2017}

незаконному, в тому числі з порушенням вимог виданих дозволів, використанні об'єктів Червоної книги України або їх знищенні;

порушенні умов утримання видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, в ботанічних садах, дендрологічних та зоологічних парках, інших штучно створених умовах, що призвело до їх загибелі, каліцтва (пошкодження);

невиконанні законних вимог посадових осіб органів державної влади, що здійснюють управління, регулювання та контроль у сфері охорони, використання та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України;

вчиненні інших дій, що завдали шкоди тваринам і рослинам, види яких занесені до Червоної книги України.

За порушення законодавства у сфері охорони, використання та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, особи притягаються до відповідальності згідно з законом.

Шкода, завдана незаконним добуванням, знищенням або пошкодженням видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, погіршенням середовища їх перебування (зростання), відшкодовується відповідно до закону.

Розмір компенсації за незаконне добування, знищення або пошкодження видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, а також за знищення чи погіршення середовища їх перебування (зростання) (1030-2012-п) та методика її розрахунку встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Розділ VII
МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ,
ВИКОРИСТАННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ РІДКІСНИХ І ТАКИХ,
ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ ПІД ЗАГРОЗОЮ ЗНИКНЕННЯ, ВИДІВ ТВАРИННОГО
І РОСЛИННОГО СВІТУ, ЗАНЕСЕНИХ ДО ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ

Стаття 21. Міжнародні договори

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, то застосовуються правила міжнародного договору.

Україна бере участь у міжнародному співробітництві з питань охорони, використання та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу.

Розділ VIII
ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом: підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

відповідно до компетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом; забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

3. Визнати такою, що втратила чинність, Постанову Верховної Ради України від 29 жовтня 1992 року № 2750-XII (2750-12) «Про Червону книгу України» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 52, ст. 686).

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ, 7 лютого 2002 року
№ 3055-III

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про екологічну мережу України

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 45, ст.502)

{Із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012, ВВР, 2013, № 46, ст.640 — зміни набувають чинності з 18.11.2012, крім положень, які стосуються передачі повноважень від територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, обласним, Київській, Севастопольській міським державним адміністраціям, органам виконавчої влади Автономної Республіки Крим, які набувають чинності з 18.05.2013 — див. пункт 1 розділу II Закону № 5456-VI від 16.10.2012)}

{У тексті Закону слова «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища, екологічної безпеки, заповідної справи, а також гідрометеорологічної діяльності», «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища, екологічної безпеки, заповідної справи, а також гідрометеорологічної діяльності та його територіальні органи» в усіх відмінках замінені словами «центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища» у відповідному відмінку згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012)}

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Законодавство України про екологічну мережу

Відносини, пов'язані з формуванням, збереженням та раціональним, невиснажливим використанням екологічної мережі (далі — екомережа), регулюються відповідно до Конституції України (254к/96-ВР), Закону України «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки» (1989-14), цього Закону, а також законів України, інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до них, та міжнародних договорів України.

Стаття 2. Завдання законодавства про екомережу

Завданням законодавства про екомережу є регулювання суспільних відносин у сфері формування, збереження та раціонального, невиснажливого використання екомережі як однієї з найважливіших передумов забезпечення сталого, екологічно збалансованого розвитку України, охорони навколишнього природного середовища, задоволення сучасних та перспективних економічних, соціальних, екологічних та інших інтересів суспільства.

Стаття 3. Терміни, що вживаються у цьому Законі

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

екомережа — єдина територіальна система, яка утворюється з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території України, збереження ландшафтного та біорізноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного і рослинного світу, генетичного фонду, шляхів міграції тварин через поєднання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища і відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України підлягають особливій охороні;

зведена схема формування екомережі — нормативно-правовий акт, що визначає на національному рівні пріоритети і концептуальні основи формування, збереження та невиснажливого використання екомережі України, розвитку системи територій та об'єктів природно-заповідного фонду, формування структурних елементів екомережі;

об'єкт екомережі — окрема складова частина екомережі, що має ознаки просторового об'єкта — певну площу, межі, характеристики тощо. До об'єктів екомережі відносяться території та об'єкти природно-заповідного фонду, водного фонду, лісового фонду, сільськогосподарські угіддя екстенсивного використання (пасовища, сіножаті) тощо;

структурні елементи екомережі — території екомережі, що відрізняються за своїми функціями. До структурних елементів екомережі відносяться ключові, сполучні, буферні та відновлювані території. Ключові території забезпечують збереження найбільш цінних і типових для даного регіону компонентів ландшафтного та біорізноманіття. Сполучні території (екокоридори) поєднують між собою ключові території, забезпечують міграцію тварин та обмін генетичного матеріалу. Буферні території забезпечують

захист ключових та сполучних територій від зовнішніх впливів. Відновлювані території забезпечують формування просторової цілісності екомережі, для яких мають бути виконані першочергові заходи щодо відтворення первинного природного стану.

Стаття 4. Принципи формування, збереження та використання екомережі

Формування, збереження та використання екомережі здійснюється відповідно до таких основних принципів:

- а) забезпечення цілісності екосистемних функцій складових елементів екомережі;
- б) збереження та екологічно збалансоване використання природних ресурсів на території екомережі;
- в) зупинення втрат природних та напівприродних територій (зайнятих рослинними угрупованнями природного походження та комплексами, зміненими в процесі людської діяльності), розширення площі території екомережі;
- г) забезпечення державної підтримки, стимулювання суб'єктів господарювання при створенні на їх землях територій та об'єктів природно-заповідного фонду, інших територій, що підлягають особливій охороні, розвитку екомережі;
- г) забезпечення участі громадян та їх об'єднань у розробленні пропозицій і прийнятті рішень щодо формування, збереження та використання екомережі;
- д) забезпечення поєднання національної екомережі з екомережами суміжних країн, що входять до Всеєвропейської екомережі, всебічний розвиток міжнародної співпраці у цій сфері;
- е) удосконалення складу земель України шляхом забезпечення науково-обґрунтованого співвідношення між різними категоріями земель;
- е) системне врахування екологічних, соціальних та економічних інтересів суспільства.

Стаття 5. Складові екомережі

До складових структурних елементів екомережі включаються:

- а) території та об'єкти природно-заповідного фонду;
- б) землі водного фонду, водно-болотні угіддя, водоохоронні зони;
- в) землі лісового фонду;
- г) поєзакисні лісові смуги та інші захисні насадження, які не віднесені до земель лісового фонду;
- г) землі оздоровчого призначення з їх природними ресурсами;
- д) землі рекреаційного призначення, які використовуються для організації масового відпочинку населення і туризму та проведення спортивних заходів;
- е) інші природні території та об'єкти (ділянки степової рослинності, пасовища, сіножаті, кам'яні розсипи, піски, солончаки, земельні ділянки, в межах яких є природні об'єкти, що мають особливу природну цінність);
- е) земельні ділянки, на яких зростають природні рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України;
- ж) території, які є місцями перебування чи зростання видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України;
- з) частково землі сільськогосподарського призначення екстенсивного використання — пасовища, луки, сіножаті тощо;
- и) радіоактивно забруднені землі, що не використовуються та підлягають окремій охороні як природні регіони з окремим статусом.

Стаття 6. Право власності на землю та інші природні ресурси об'єктів екомережі

1. Включення територій та об'єктів до переліку територій та об'єктів екомережі не призводить до зміни форми власності і категорії земель на відповідні земельні ділянки та інші природні ресурси, їх власника чи користувача.

2. Власники і користувачі територій та об'єктів, включених до переліків територій та об'єктів екомережі, мають право:

- а) звертатися до органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з пропозиціями щодо надання фінансової підтримки, направленої на збереження ландшафтного та біорізноманіття;
- б) брати участь в обговоренні та внесенні пропозицій до проектів відповідних програм розвитку екомережі;
- в) готувати та подавати в установленому порядку пропозиції щодо надання статусу об'єкта природно-заповідного фонду;
- г) отримувати інформацію щодо екологічного стану території чи об'єкта, включеного до екомережі;
- г) брати участь у міжнародному співробітництві з питань формування, збереження та використання екомережі.

3. Власники і користувачі територій та об'єктів, включених до переліків територій та об'єктів екомережі, зобов'язані забезпечувати їх використання за цільовим призначенням.

Розділ II. УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ФОРМУВАННЯ, ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЕКОМЕРЕЖІ

Стаття 7. Організація державного управління у сфері формування, збереження та використання екомережі

1. Державне управління у сфері формування, збереження та використання екомережі здійснюють Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, інші центральні органи виконавчої влади, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом.

2. Державне управління у сфері формування, збереження та використання екомережі здійснюється із залученням громадян та їх об'єднань і забезпеченням їх широкого доступу до інформації з цих питань.

Стаття 8. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері формування, збереження та використання екомережі

До повноважень Кабінету Міністрів України у сфері формування, збереження та використання екомережі належать:

а) забезпечення реалізації державної політики у сфері формування, збереження та використання екомережі;

б) забезпечення розроблення Зведеної схеми формування екомережі України, виконання Загальнодержавної програми формування національної екомережі України на 2000-2015 роки (1989-14);

в) спрямування і координація роботи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади у сфері формування, збереження та використання екомережі;

г) вирішення відповідно до закону питань щодо надання фінансової та іншої підтримки власникам та користувачам земельних ділянок, включених до переліків територій та об'єктів екомережі;

г) здійснення інших повноважень відповідно до закону.

Стаття 9. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим у сфері формування, збереження та використання екомережі

До повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим у сфері формування, збереження та використання екомережі належать:

а) участь у розробленні та забезпеченні виконання схеми формування екомережі Автономної Республіки Крим;

б) координація діяльності органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим — виконавців Загальнодержавної програми формування національної екомережі України на 2000-2015 роки (1989-14);

в) здійснення контролю за використанням коштів, що надходять на реалізацію заходів щодо формування, збереження та використання екомережі.

Стаття 10. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, у сфері формування, збереження та використання екомережі

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, у сфері формування, збереження та використання екомережі належать:

а) внесення пропозицій щодо формування державної політики у цій сфері;

б) забезпечення розвитку відповідних наукових досліджень та їх координація разом з Національною академією наук України;

в) організація розроблення та затвердження науково-методичних документів щодо проектування екомережі;

г) виконання функцій державного замовника розроблення Зведеної схеми формування екомережі України;

г) внесення у встановленому порядку пропозицій щодо фінансування за рахунок коштів Державного бюджету України заходів, направлених на формування та збереження екомережі;

д) координація діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері формування, збереження та раціонального використання екомережі;

{Пункт «е» статті 10 виключено на підставі Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

є) здійснення міжнародного співробітництва у сфері формування, збереження та використання екомережі України.

Стаття 11. Повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері формування, збереження та використання екомережі

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у сфері формування, збереження та використання екомережі в межах своїх повноважень забезпечують:

розроблення та виконання регіональних і місцевих схем та програм розвитку екомережі, проведення необхідних для цього наукових досліджень;

надання відповідно до закону фінансової та іншої підтримки власникам і користувачам земельних ділянок, що знаходяться в межах територій та об'єктів екомережі.

Розділ III. ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ, ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЕКОМЕРЕЖІ

{Статтю 12 виключено на підставі Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

Стаття 13. Наукове забезпечення формування, збереження та використання екомережі

1. З метою забезпечення науково обгрунтованого формування, збереження та використання екомережі, поліпшення збереження та відновлення ландшафтного та біорізноманіття, прискорення створення банків даних та географічних інформаційних систем проводяться відповідні наукові дослідження згідно з програмами, що затверджуються в установленому законом порядку.

2. Розроблення проектів таких програм забезпечується в установленому порядку центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, за участю Національної академії наук України, відповідних центральних органів виконавчої влади в межах повноважень, визначених законом.

Стаття 14. Проектування екомережі

Проектування екомережі передбачає:

а) нанесення на планово-картографічні матеріали територій та об'єктів, включених до переліків екомережі;

б) визначення територій, що мають особливу природоохоронну, екологічну, наукову, естетичну, рекреаційну, історико-культурну цінність, встановлення передбачених законом обмежень на їх планування, забудову та інше використання;

в) обгрунтування необхідності включення територій та об'єктів до переліків екомережі, резервування територій для цих потреб, надання природоохоронного статусу, введення обмежень (обтяжень) для відновлюваних, буферних та сполучних територій для забезпечення формування екомережі як єдиної просторової системи;

г) розроблення рекомендацій щодо визначення режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду та інших територій, що підлягають особливій охороні, відновлюваних, буферних та сполучних територій, які пропонується створити, а також щодо необхідності вилучення і викупу земельних ділянок;

г) узгодження регіональних і місцевих схем формування екомережі із Зведеною схемою формування екомережі України, поєднання її із Всеєвропейською схемою формування екомережі та із затвердженою проектною документацією з урахуванням державних, громадських і приватних інтересів, визначення перспективних напрямів забезпечення збереження та невиснажливого використання цінних ландшафтів та інших природних комплексів, об'єктів і територій.

Стаття 15. Схеми формування екомережі

1. Проектування екомережі здійснюється шляхом розроблення регіональних схем формування екомережі Автономної Республіки Крим та областей, а також місцевих схем формування екомережі районів, населених пунктів та інших територій України. Регіональні та місцеві схеми формування екомережі затверджуються відповідними радами після їх погодження із обласними, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями.

{Частина перша статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

2. Зведена схема формування екомережі України є складовою частиною Генеральної схеми планування території України (3059-14) і затверджується Верховною Радою України. До Зведеної схеми формування екомережі України, а також регіональних та місцевих схем формування екомережі періодично, у міру розширення можливостей для розвитку такої мережі, але не рідше одного разу на десять років, вносяться зміни органами, до повноважень яких віднесено затвердження зазначених схем.

3. Виконання Зведеної схеми формування екомережі України, а також регіональних та місцевих схем формування екомережі забезпечується на основі Загальнодержавної програми розвитку екомережі, що затверджується Верховною Радою України, та регіональних і місцевих програм з питань розвитку екомережі, що затверджуються відповідними радами.

4. Зведена схема формування екомережі України, регіональні та місцеві схеми формування екомережі, програми у сфері формування, збереження та використання екомережі є основою для розроблення усіх видів проектної документації при здійсненні землеустрою, розробці містобудівної документації, а також здійсненні господарської та іншої діяльності.

Стаття 16. Переліки територій та об'єктів екомережі

1. Перелік ключових територій екомережі включає території та об'єкти природно-заповідного фонду, водно-болотні угіддя міжнародного значення, інші території, у межах яких збереглися найбільш цінні природні комплекси.

2. Перелік буферних зон екомережі включає території навколо ключових територій екомережі, які запобігають негативному впливу господарської діяльності на суміжних територіях.

3. Перелік сполучних територій екомережі включає території, що забезпечують зв'язки між ключовими територіями та цілісність екомережі.

4. Перелік відновлюваних територій екомережі включає території, що являють собою порушені землі, деградовані і малопродуктивні землі та землі, що зазнали впливу негативних процесів та стихійних явищ, інші території, важливі з точки зору формування просторової цілісності екомережі.

5. Включення територій та об'єктів до переліків територій та об'єктів екомережі не завдає шкоди правам тих, на чийй території вони розташовані.

6. Власники і користувачі територій та об'єктів, включених до переліків територій та об'єктів екомережі, беруть на себе зобов'язання щодо збереження природних ресурсів, їх екологічно-збалансованого та раціонального використання.

Стаття 17. Порядок включення до переліків територій та об'єктів екомережі

1. Включення територій та об'єктів до переліків територій та об'єктів екомережі здійснюється з урахуванням їх значення з точки зору екології, ботаніки, зоології та ландшафтознавства. У першу чергу до переліків включаються території та об'єкти, що мають загальнодержавне значення з точки зору ландшафтного та біорізноманіття.

2. Включення територій та об'єктів екомережі до відповідних переліків здійснюється на підставі рішень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень у порядку (1196-2015-п), що встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 18. Режим охорони та використання територій та об'єктів екомережі

1. Включення територій та об'єктів природно-заповідного фонду та інших територій, що підлягають особливій охороні, до переліку територій та об'єктів екомережі не призводить до зміни режиму їх охорони та використання, визначеного відповідно до закону.

2. У разі необхідності зміни режиму охорони та використання території чи об'єкта екомережі, виходячи з вимог Зведеної схеми формування екомережі України, регіональних чи місцевих схем формування екомережі, відповідно до закону змінюється статус, тип, категорія або режим відповідної території чи об'єкта екомережі.

3. Режим охорони та використання буферних зон, сполучних і відновлюваних територій екомережі визначається згідно з відповідною схемою екомережі.

Стаття 19. Фінансове забезпечення заходів, пов'язаних з формуванням, збереженням та невиснажливим використанням екомережі

1. Фінансування заходів, пов'язаних з формуванням, збереженням та невиснажливим використанням екомережі, включаючи роботи з проектування, проведення відповідних наукових досліджень, може здійснюватися за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів, коштів підприємств, установ та організацій, інших джерел, не заборонених законом.

2. Органи державного управління об'єктів екомережі, власники і користувачі земельних ділянок, що знаходяться в межах територій та об'єктів екомережі, вносять в установленому порядку пропозиції щодо фінансування заходів, пов'язаних з формуванням, збереженням та невиснажливим використанням екомережі, із коштів Державного бюджету України. Фінансування здійснюється відповідно до затверджених переліків заходів із коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів, а також з інших джерел, не заборонених законом.

Стаття 20. Державний моніторинг екомережі

1. Державний моніторинг екомережі передбачає здійснення системи спостережень, спрямованих на оцінку цілісності екомережі, стану природних комплексів та об'єктів, включених до переліків екомережі, своєчасне виявлення негативних змін та прогнозування їх можливого розвитку, пов'язаних з цим наслідків, розроблення відповідних прогнозів та рекомендацій щодо формування, збереження та використання екомережі.

2. Державний моніторинг екомережі входить до складу моніторингу навколишнього природного середовища і здійснюється в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 21. Державний облік територій та об'єктів екомережі

Території та об'єкти екомережі підлягають державному обліку. Такий облік є складовою частиною державного земельного кадастру, державних кадастрів інших природних ресурсів, територій та об'єктів природно-заповідного фонду, державної статистичної звітності і здійснюється в порядку, що визначається законом.

Стаття 22. Доступ громадян та їх об'єднань до інформації з питань, що стосуються екомережі

1. З метою врахування інтересів громадян та їх об'єднань у формуванні, збереженні та використанні екомережі обласні, Київська, Севастопольська міські державні адміністрації інформують населення через засоби масової інформації та письмово відповідні місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування про розроблення схем екомережі.

{Частина перша статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

2. Громадяни та їх об'єднання залучаються до обговорення проектів схем екомережі та стану їх виконання.

3. Для обговорення проектів схем екомережі та стану їх виконання в установленому порядку можуть проводитися громадські слухання.

Стаття 23. Контроль за формуванням, збереженням та використанням екомережі

1. Державний нагляд (контроль) за формуванням, збереженням та використанням екомережі, розробленням та виконанням регіональних і місцевих схем екомережі здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

{Частина перша статті 23 в редакції Закону № 5456-VI (5456-17) від 16.10.2012}

2. У порядку, визначеному законом, може здійснюватися також громадський контроль за формуванням, збереженням та використанням екомережі.

3. Контроль за формуванням, збереженням та використанням екомережі здійснюється органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади в межах повноважень, визначених законом.

Стаття 24. Відповідальність за порушення законодавства з питань формування, збереження та використання екомережі

Особи, винні у порушенні законодавства з питань формування, збереження та використання екомережі, несуть відповідальність відповідно до закону.

Стаття 25. Міжнародне співробітництво з питань формування, збереження та використання екомережі

1. Україна бере участь у міжнародному співробітництві з питань формування, збереження та використання Всеєвропейської екомережі, створенні транскордонних елементів екомережі.

2. Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться в цьому Законі, то застосовуються правила міжнародного договору.

Розділ IV. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2005 року.

2. Кабінету Міністрів України протягом року з дня набрання чинності цим Законом: підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законів України, що впливають з цього Закону;

забезпечити розроблення та прийняття нормативно-правових актів, віднесених цим Законом до його повноважень;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ, 24 червня 2004 року
№ 1864-IV

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про мисливське господарство та полювання

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 18, ст.132)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 3053-III (3053-14) від 07.02.2002, ВВР, 2002, № 29, ст.198

№ 762-IV (762-15) від 15.05.2003, ВВР, 2003, № 30, ст.247

№ 1122-IV (1122-15) від 11.07.2003, ВВР, 2004, № 7, ст.58

№ 1695-IV (1695-15) від 20.04.2004, ВВР, 2004, № 32, ст.391

№ 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010, ВВР, 2010, № 10, ст.108

№ 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012, ВВР, 2014, № 6-7, ст.80

№ 77-VIII (77-19) від 28.12.2014, ВВР, 2015, № 11, ст.75

№ 322-VIII (322-19) від 09.04.2015, ВВР, 2015, № 25, ст.194

№ 323-VIII (323-19) від 09.04.2015, ВВР, 2015, № 25, ст.195

№ 901-VIII (901-19) від 23.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.44

№ 1832-VIII (1832-19) від 07.02.2017)

(У тексті Закону слова «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі охорони навколишнього природного середовища», «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі мисливського господарства та полювання», «місцевий орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі мисливського господарства та полювання» і «місцевий орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі охорони навколишнього природного середовища» в усіх відмінках і числах замінено відповідно словами «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища», «спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань лісового і мисливського господарства та полювання», «територіальний орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань лісового і мисливського господарства та полювання» і «територіальний орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища» у відповідному відмінку і числі згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010)

Цей Закон визначає правові, економічні та організаційні засади діяльності юридичних і фізичних осіб у галузі мисливського господарства та полювання, забезпечує рівні права усім користувачам мисливських угідь у взаємовідносинах з органами державної влади щодо ведення мисливського господарства, організації охорони, регулювання чисельності, використання та відтворення тваринного світу.

{Препамбула із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010)

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Терміни та їх визначення

У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

біотехнічні заходи — комплекс різноманітних господарських робіт, спрямованих на поліпшення умов існування, розмноження та збільшення чисельності мисливських тварин;

державний мисливський фонд — мисливські тварини, що перебувають у стані природної волі, а також утримуються в напіввільних умовах або у неволі в межах угідь державних мисливських господарств;

користувачі мисливських угідь — спеціалізовані мисливські господарства, інші підприємства, установи та організації, в яких створені спеціалізовані підрозділи для ведення мисливського господарства з наданням в їх користування мисливських угідь;

мисливство — вид спеціального використання тваринного світу шляхом добування мисливських тварин, що перебувають у стані природної волі або утримуються в напіввільних умовах у межах мисливських угідь;

мисливське господарство як галузь — сфера суспільного виробництва, основними завданнями якого є охорона, регулювання чисельності диких тварин, використання та відтворення мисливських тварин, надання послуг мисливцям щодо здійснення полювання, розвиток мисливського собаківництва;

{Абзац шостий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

мисливське собаківництво — діяльність, пов'язана з розведенням, вирощуванням, утриманням, обліком, підготовкою до полювання та використанням для потреб мисливців собак мисливських порід;

мисливські тварини — дикі звірі та птахи, що можуть бути об'єктами полювання;

мисливські трофеї — відповідним чином оброблені частини мисливських тварин (шкури, роги, черепа, ікла тощо), добуті шляхом полювання, які використовуються у наукових, естетичних, культурних та освітніх цілях;

мисливські угіддя — ділянки суші та водного простору, на яких перебувають мисливські тварини і які можуть бути використані для ведення мисливського господарства;

мисливські угіддя державного мисливського резерву (або запасу) — мисливські угіддя, які не закріплені за певними користувачами або звільнилися за рахунок позбавлення права користування, охорона яких та регулювання чисельності тварин на яких здійснюються безпосередньо центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері мисливського господарства;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

дозвіл на добування — документ (ліцензія, відстрільна картка, дозвіл на селекційний, діагностичний та науковий відстріл), який дає право на добування (в тому числі відлов) дикої тварини (тварин), а також право на використання (транспортування, перенесення, зберігання) продукції полювання;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

незаконно добута продукція полювання — дика тварина чи її частина, добута (відловлена) чи набута будь-яким іншим шляхом з порушенням вимог цього Закону чи інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до нього, що регулюють відносини у сфері користування природними ресурсами України;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

норма відстрілу — встановлена кількість мисливських тварин, дозволена для добування одним мисливцем за визначений строк полювання;

полювання — дії людини, спрямовані на вистежування, переслідування з метою добування і саме добування (відстріл, відлов) мисливських тварин, що перебувають у стані природної волі або утримуються в напіввільних умовах;

продукція полювання — добуті шляхом полювання або придбані (набуті) будь-яким іншим шляхом туші мисливських тварин, їх частини (м'ясо, субпродукти, шкури, роги, черепа, ікла тощо), а також відловлені живі мисливські тварини; *{Абзац шістнадцятий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}*

{Абзац сімнадцятий статті 1 виключено на підставі Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

регулювання чисельності диких тварин — вилучення (відстріл та відлов) диких тварин, що перебувають у стані природної волі, за умови, що їх чисельність на конкретній території загрожує життю та здоров'ю людей, свійських тварин, завдає значних збитків сільському, лісовому чи мисливському господарству, порушує природний баланс видів, загрожує існуванню інших видів диких тварин;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

сезон полювання — період року (конкретна дата початку та закінчення), протягом якого дозволяється полювання на певний вид мисливських тварин;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

темний період доби — період доби, що починається за годину після заходу сонця і закінчується за годину до сходу сонця; *{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}*

упорядкування мисливських угідь — науково обґрунтована оцінка та інвентаризація типів мисливських угідь, видового, кількісного та якісного складу мисливських тварин певного господарства або окремого регіону, розроблення (з урахуванням природних та економічних умов) режиму ведення мисливського господарства з визначенням заходів щодо охорони, раціонального використання, відтворення мисливських тварин, збереження та поліпшення стану угідь;

утримання мисливських тварин у напіввільних умовах — утримання набутих в установленому порядку мисливських тварин у штучно створених умовах, в яких вони живляться переважно природними кормами, але не мають можливості вільно переміщуватися за межі штучно ізольованої ділянки мисливського угіддя;

утримання мисливських тварин у неволі — утримання мисливських тварин у відповідних спорудах, де вони не мають можливості живитися природними кормами та самостійно виходити за межі таких споруд.

Стаття 2. Мисливські тварини як природний ресурс загальнодержавного значення

Мисливські тварини, що перебувають у стані природної волі, належать до природних ресурсів загальнодержавного значення.

{Стаття 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Стаття 3. Право власності на мисливських тварин та право користування цими тваринами

Мисливські тварини, що перебувають у стані природної волі в межах території України, є об'єктом права власності Українського народу.

Від імені Українського народу права власника мисливських тварин здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених Конституцією України (254к/96-ВР).

Органи державної влади здійснюють права власника щодо всіх мисливських тварин, за винятком тих, які в порядку, установленому цим Законом та іншими актами законодавства, передані до комунальної власності чи приватної власності юридичних і фізичних осіб.

Користування мисливськими тваринами може здійснюватися з вилученням або без вилучення їх з природного середовища чи штучно створених напіввільних умов.

Мисливські тварини, вилучені з природного середовища в установленому законом порядку, розведені в неволі, напіввільних умовах або набуті іншим шляхом, не забороненим законом, можуть перебувати у приватній, комунальній власності юридичних та фізичних осіб.

{Частина п'ята статті 3 в редакції Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

З метою безпеки населення, а також в інтересах охорони тваринного світу право приватної власності на мисливських тварин може бути обмежено законом.

{Абзац шостий статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Розділ II **ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У ГАЛУЗІ МИСЛИВСЬКОГО** **ГОСПОДАРСТВА ТА ПОЛЮВАННЯ**

Стаття 4. Державне регулювання у галузі мисливського господарства та полювання

Державне регулювання у галузі мисливського господарства та полювання здійснюють Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, та інші центральні органи виконавчої влади відповідно до їх повноважень.

{Частина перша статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010, № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Органам місцевого самоврядування цим Законом та іншими законами України можуть бути надані окремі повноваження органів виконавчої влади у сфері державного регулювання мисливського господарства та полювання.

Стаття 5. Повноваження Кабінету Міністрів України у галузі мисливського господарства та полювання

До повноважень Кабінету Міністрів України у галузі мисливського господарства та полювання належить:

- забезпечення реалізації державної політики у галузі мисливського господарства та полювання;
- передача мисливських тварин, що перебувають у державній власності, у комунальну власність та приватну власність юридичних і фізичних осіб;
- встановлення відповідно до цього Закону та інших актів законодавства порядку видачі дозволів на використання мисливських тварин як природного ресурсу загальнодержавного значення;
- розроблення та здійснення загальнодержавних програм мисливського господарства;
- забезпечення державного регулювання та контролю у галузі охорони, використання та відтворення мисливських тварин;
- затвердження порядку встановлення лімітів та видачі дозволів на використання мисливських тварин;
- організація зовнішньоекономічних зв'язків і міжнародного співробітництва у галузі мисливського господарства та полювання;
- вирішення інших питань у межах своїх повноважень.

Стаття 6. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства

{Назва статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010; в редакції Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства, належить:

- {Абзац перший частини першої статті 6 в редакції Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}*
- здійснення державного регулювання у галузі мисливського господарства та полювання;
- {Абзац другий частини першої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}*

організація робіт з охорони, використання і відтворення мисливських тварин, збереження та поліпшення стану мисливських угідь;

розроблення та прийняття в межах своїх повноважень нормативно-правових актів з питань ведення мисливського господарства та полювання, мисливського собаківництва, використання ловчих звірів і птахів; {Статтю 6 доповнено абзацом згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010)

{Абзац п'ятий частини першої статті 6 виключено на підставі Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

встановлення відповідно до законодавства обмежень щодо використання державного мисливського фонду;

{Абзац шостий статті 6 в редакції Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

розроблення проектів лімітів та норм використання мисливських тварин, встановлення за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, строків здійснення полювання;

{Абзац сьомий статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

визначення за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, вартості ліцензій на добування мисливських тварин;

{Абзац восьмий статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

подання документів з питань надання у користування мисливських угідь;

підготовка проектів планів переселення мисливських тварин, організація роботи з їх штучного відтворення;

затвердження правил державного обліку мисливських тварин і обсягів їх добування;

{Абзац одинадцятий статті 6 в редакції Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

встановлення порядку видачі паспортів на собак мисливських порід, інших ловчих звірів і птахів; {Абзац дванадцятий статті 6 в редакції Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010)

встановлення порядку видачі посвідчень мисливця і щорічних контрольних карток обліку добутої дичини і порушень правил полювання (з1316-14), розроблення та затвердження відповідних навчальних програм з питань мисливського господарства та полювання;

{Абзац тринадцятий статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010, № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

організація роботи з упорядкування мисливських угідь, визначення їх пропускнуої спроможності;

{Абзац п'ятнадцятий частини першої статті 6 виключено на підставі Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

{Абзац шістнадцятий частини першої статті 6 виключено на підставі Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

здійснення інших повноважень, визначених законами України та покладених на нього Президентом України.

{Абзац сімнадцятий статті 6 в редакції Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

{Частину другу статті 6 виключено на підставі Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 6-1. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства у галузі мисливського господарства і полювання, належить:

подання документів з питань надання у користування мисливських угідь;

здійснення державного контролю за дотриманням законодавства в галузі мисливського господарства і полювання;

видача в установленому порядку дозволів на використання мисливських тварин, що перебувають у державній власності, за винятком тих, що знаходяться на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду;

ведення державного обліку чисельності і добування мисливських тварин;

видача паспортів на собак мисливських порід, інших ловчих звірів і птахів;

видача посвідчень мисливця і щорічної контрольної картки обліку добутої дичини та порушень правил полювання;

організація роботи з укладання з користувачами мисливських угідь договорів про умови ведення мисливського господарства та здійснення контролю за виконанням цих договорів;

ведення державного кадастру мисливських тварин, що перебувають на території України;

здійснення інших повноважень, визначених законами України та покладених на нього Президентом України.

{Закон доповнено статтею 6-1 згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 7. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим у галузі мисливського господарства та полювання

До повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим у галузі мисливського господарства та полювання належить:

реалізація державної політики у галузі охорони, використання і відтворення мисливських тварин; організація і здійснення державного регулювання та контролю за охороною, використанням і відтворенням мисливських тварин, веденням моніторингу, державного кадастру та державного обліку мисливських тварин, що перебувають у межах території Автономної Республіки Крим;

розроблення республіканських програм, пов'язаних з вивченням, охороною, використанням і відтворенням мисливських тварин;

погодження питань щодо розміщення підприємств, інших об'єктів, які можуть негативно впливати на стан об'єктів тваринного світу та якості мисливських угідь;

вирішення інших питань у межах своїх повноважень.

Стаття 8. Повноваження обласних, районних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у галузі мисливського господарства та полювання

До повноважень обласних, районних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у галузі мисливського господарства та полювання належить:

забезпечення виконання державних та регіональних програм у галузі охорони, використання і відтворення мисливських тварин, розвитку мисливського господарства;

встановлення відповідно до законодавства обмежень щодо користування мисливськими угіддями та здійснення полювання;

забезпечення додержання вимог законодавства у галузі мисливського господарства та полювання;

взаємодія з органами місцевого самоврядування з питань мисливського господарства та полювання;

вирішення інших питань у межах своїх повноважень.

Стаття 9. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, Київської і Севастопольської міських рад у галузі мисливського господарства та полювання

До повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, Київської і Севастопольської міських рад у галузі мисливського господарства та полювання належить:

затвердження відповідних програм розвитку мисливського господарства;

вирішення в установленому порядку питань надання в користування мисливських угідь;

вирішення інших питань у межах своїх повноважень.

Стаття 10. Повноваження сільських, селищних і міських рад у галузі мисливського господарства та полювання

До повноважень сільських, селищних і міських рад у галузі мисливського господарства та полювання належить:

організація та здійснення заходів щодо охорони державного мисливського фонду, поліпшення середовища перебування мисливських тварин;

вирішення відповідно до цього Закону питань, що стосуються надання у користування мисливських угідь;

реалізація інших питань у межах своїх повноважень.

Стаття 11. Громадські організації мисливців

З метою задоволення своїх законних інтересів у здійсненні полювання, сприяння веденню мисливського господарства, розвитку мисливського собаківництва громадяни можуть добровільно об'єднуватись у громадські організації мисливців.

Розділ III ПОЛЮВАННЯ

Стаття 12. Право на полювання

Право на полювання в межах визначених для цього мисливських угідь мають громадяни України, які досягли 18-річного віку, іноземці, які одержали в установленому порядку дозвіл на добування мисливських тварин та інші документи, що засвідчують право на полювання.

{Частина перша статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Полювання з використанням вогнепальної мисливської зброї дозволяється лише особам, які в установленому порядку одержали в уповноваженому державному органі відповідний документ дозвільного характеру на право користування цією зброєю.

{Частина друга статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 901-VIII (901-19) від 23.12.2015}

До полювання прирівнюється:

перебування осіб у межах мисливських угідь, у тому числі на польових і лісових дорогах (крім доріг загального користування), з будь-якою стрілецькою зброєю або з капканами та іншими знаряддями добування звірів і птахів, або з собаками мисливських порід чи ловчими звірами і птахами, або з продукцією полювання (крім випадків регулювання чисельності диких тварин, польових випробувань і змагань мисливських собак (не нижче обласного рівня);

{Абзац другий частини третьої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

перебування осіб на дорогах загального користування з продукцією полювання або з будь-якою збіраною розсочленою стрілецькою зброєю.

Стаття 13. Здійснення полювання іноземцями

Іноземці можуть здійснювати полювання на території України відповідно до цього Закону. Документи на право полювання, видані відповідними органами інших держав, чинні на території України.

Умови організації та здійснення полювання іноземцями, розмір плати за надані послуги і добути продукцію полювання визначаються відповідними договорами, що укладаються між іноземцями або юридичними особами, які організовують для них полювання, та користувачами мисливських угідь.

Стаття 14. Документи на право полювання

Документами на право полювання (для громадян України) є:

{Абзац перший частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

посвідчення мисливця;

щорічна контрольна картка обліку добутої дичини і порушень правил полювання з відміткою про сплату державного мита;

дозвіл на добування мисливських тварин (ліцензія, відстрільна картка, дозвіл на діагностичний та селекційний відстріл тощо);

{Абзац четвертий частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

відповідний дозвіл на право користування вогнепальною мисливською зброєю у разі її використання;

{Абзац п'ятий частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

паспорт на собак мисливських порід, інших ловчих звірів і птахів у разі їх використання під час полювання.

{Абзац шостий частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Зазначені документи мисливець зобов'язаний мати під час здійснення полювання, транспортування або перенесення продукції полювання і пред'являти їх на вимогу осіб, уповноважених здійснювати контроль у галузі мисливського господарства та полювання.

Посвідчення мисливця та щорічна контрольна картка обліку добутої дичини і порушень правил полювання, родоводи і паспорти на собак мисливських порід, які можуть використовуватися в полюванні, паспорти на інших ловчих звірів і птахів видаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства.

{Частина третя статті 14 в редакції Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Розмір державного мита, а також порядок стягнення платежів за видачу посвідчення мисливця та щорічної контрольної картки обліку добутої дичини і порушень правил полювання встановлюються у порядку, передбаченому законодавством.

Розмір плати за видачу посвідчення мисливця та щорічної контрольної картки обліку добутої дичини і порушень правил полювання встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

{Частина п'ята статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 15. Способи полювання

Полювання може здійснюватися такими способами:

індивідуальне полювання;

колективне полювання;

колективне полювання з нагоничами (облавне полювання).

Полювання може здійснюватися з використанням:

мисливської вогнепальної зброї;

собак мисливських порід, інших ловчих звірів і птахів (за наявності паспортів на них);

{Абзац третій частини другої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

сіток і пасток для відлову тварин живцем;

пасток для добування хутрових звірів з науковою метою та для переселення;

мисливських вишок;

{Абзац шостий частини другої статті 15 в редакції Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

пахучих неотруйних приманок.

Полювання може здійснюватися з мисливською зброєю, що належить іншій фізичній особі або користувачу мисливських угідь, лише у присутності власника цієї зброї або уповноваженого працівника

користувача мисливських угідь, за яким закріплена ця мисливська зброя, за умови наявності у власника зброї чи уповноваженого працівника користувача мисливських угідь відповідних документів дозвільного характеру, виданих уповноваженим державним органом.

{Частина третя статті 15 в редакції Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 901-VIII (901-19) від 23.12.2015}

Стаття 16. Ліміти використання мисливських тварин, віднесених до державного мисливського фонду
{Назва статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Полювання на парнокопитних тварин, куницю лісову, бобра, ондатру, бабака, білку, віднесених до державного мисливського фонду, здійснюється відповідно до лімітів (z0986-16, z1215-17), які затверджуються на мисливський сезон центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, на підставі пропозицій користувачів мисливських угідь, погоджених з обласними, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями.

{Частина перша статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010; в редакції Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Полювання на інших мисливських тварин, віднесених до державного мисливського фонду, регулюється нормами відстрілу (z0868-17), які встановлюються на мисливський сезон центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства, за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері мисливського господарства.

{Частина друга статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010; в редакції Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Полювання може здійснюватися з мисливським собакою, що належить іншій фізичній чи юридичній особі, за наявності у мисливця паспорта на такого собаку.

{Стаття 16 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

{Стаття 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1695-IV (1695-15) від 20.04.2004}

Стаття 17. Дозволи на добування мисливських тварин, віднесених до державного мисливського фонду

Добування мисливських тварин, віднесених до державного мисливського фонду здійснюється за дозволом — ліцензією або відстрільною картою.

За ліцензією здійснюється полювання на кабана, лань, оленів європейського та плямистого, козулю, лося, муфлона, білку, бабака, бобра, борсука, ондатру, куницю лісову.

За відстрільною картою здійснюється полювання на пернату дичину, кроля дикого, зайця-русака, єнотовидного собаку, вовка, лисицю, шакала, куницю кам'яну, норку американську, тхора лісового.

За дозволом може здійснюватися відстріл (відлов) будь-якого виду мисливських тварин з метою селекційного відбору, ветеринарно-санітарної експертизи, регулювання чисельності.

Добування вовка, лисиці, єнотовидного собаки та шакала дозволяється здійснювати також за наявності у мисливця ліцензії або відстрільної картки на добування інших мисливських тварин.

Ліцензії видаються мисливцям користувачем мисливських угідь, який отримує їх у центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства.

{Частина шоста статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Відстрільні картки видаються мисливцям користувачем мисливських угідь.

Ліцензії та відстрільні картки видаються мисливцям із зазначенням у них терміну та місця здійснення полювання з урахуванням лімітів добування мисливських тварин та пропускної спроможності мисливських угідь.

{Стаття 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1695-IV (1695-15) від 20.04.2004, в редакції Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Стаття 18. Вартість дозволів на добування мисливських тварин, віднесених до державного мисливського фонду

{Назва статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Вартість ліцензій на добування мисливських тварин визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

{Частина перша статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Вартість відстрільних карток на добування мисливських тварин встановлює користувач мисливських угідь.

{Частина друга статті 18 в редакції Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Дозволи на добування мисливських тварин з метою селекційного відбору, санітарно-ветеринарної експертизи, регулювання чисельності диких тварин видаються безоплатно. У разі добування мисливських тварин за вказаними дозволами, які надаються відповідно до лімітів, користувач угідь закриває ліцензію та сплачує її вартість.

{Статтю 18 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Стаття 19. Строки полювання

Полювання може здійснюватися у такі строки:

на норця великого, качок (крім гоголя, черні білоокої, савки, огара, галагаза, гаги звичайної, лутка, крохалів, черні червонодзьобої, нерозня, креха середнього, каменярки, казарок білощокої та червоноволої), лиску, куликів (крім кулика-сороки, ходуличника, шилодзьобки, кроншнепів, чайки, лежня, дерихвоста, поручайника, крем'яшника, чорниша, перевізника, фіфі, зуйка морського, малого, великодзьобого, галстучника, пісочників, плавунців, баранця великого), голубів (крім голуба-синяка) — у серпні — грудні;

{Абзац другий частини першої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 323-VIII (323-19) від 09.04.2015}

на гусок: сіру, білолобу велику, гуменника — у серпні — січні;

на куріпку сіру, фазана — у жовтні — грудні;

на перепела — у серпні — листопаді;

на самця козулі — з 1 травня по грудень включно;

на самців лані, оленів європейського і плямистого, лося, муфлона, кабана та його молодняк, здатний до самостійного існування, — у серпні — січні;

на самок лані, оленів європейського і плямистого, козулі, лося, муфлона, кабана та їх молодняк, здатний до самостійного існування, — у вересні — грудні;

на бабака — у червні — вересні;

на борсука — у жовтні — листопаді;

на білку, бобра, ондатру, куниць лісову та кам'яну, норку американську, тхора лісового, єнотовидного собаку, лисицю, вовка — з жовтня по лютий включно;

на кроля дикого та зайця-русака — з 1 листопада по січень включно.

Строки полювання (конкретна дата відкриття та закриття полювання на певний вид мисливських тварин, дні полювання протягом тижня) та порядок його здійснення, а також норма добування мисливських тварин визначаються користувачем мисливських угідь у межах строків, визначених цим Законом, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, обласними, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями та доводяться користувачами мисливських угідь до відома громадськості.

{Частина друга статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

{Стаття 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1695-IV (1695-15) від 20.04.2004; в редакції Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Стаття 20. Заборони щодо здійснення полювання

З метою раціонального використання мисливських тварин, охорони диких тварин, а також середовища їх перебування забороняється:

1) полювати без належного на те дозволу, а саме:

без документів, визначених статтею 14 цього Закону;

полювання на тварин, які не зазначені у дозволах на добування мисливських тварин або понад встановлену в цих дозволах норму;

2) полювання в заборонених для цього місцях, а саме:

на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду, де це заборонено відповідно до положень про них;

на відтворювальних ділянках (крім відстрілу і відлову хижих та шкідливих тварин); *{Абзац третій пункту 2 частини першої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}*

у межах населених пунктів (сіл, селищ, міст), за винятком випадків, передбачених рішеннями Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад;

в угіддях, не зазначених у дозволі;

на відстані ближче ніж 200 метрів від будівель населеного пункту та окремо розташованих будівель, де можливе перебування людей;

3) полювання у заборонений час, а саме:

у не дозволені для полювання строки на відповідні види тварин;

у темний період доби (пізніше години після заходу сонця і раніше години до його сходу);

4) полювання із застосуванням або використанням заборонених знарядь та забороненими способами, а саме:

клеїв, петель, капканів, підрізів, закотів, гачків, самострілів, ловчих ям; *{Абзац другий пункту 4 частини першої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 323-VIII (323-19) від 09.04.2015}*

отруйних та анестезуючих принад;

живих сліпих чи знівечених тварин як принади;
звуковідтворювальних приладів та пристроїв;
електричного обладнання для добування тварин;
штучних світлових джерел, приладів та пристроїв для підсвічування мішеней, у тому числі приладів нічного бачення;
дзеркал та інших пристроїв, що осліплюють тварин;
вибухових речовин;
з під'їзду на автомототранспорті, а також на плавучих засобах з працюючим двигуном;
літаків та вертольотів;
немисливської (у тому числі військової) вогнепальної, пневматичної та іншої стрілецької зброї, а також нарізних вкладок, напівавтоматичної або автоматичної зброї з магазинами більш як на два патрони;
руйнування жител тварин, бобрових загат, гнізд птахів;
газу та диму;
заливання нір звірів;
а також:
на тварин, які зазнають лиха (переправляються водою або по льоду, рятується від пожежі, повені тощо);
на пернату дичину з нарізною вогнепальною зброєю або з використанням набоїв, споряджених кулями і шротом діаметром більше 5 мм (№ 0000);
{Абзац вісімнадцятий пункту 4 частини першої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}
на хутрових звірів (крім вовка, єнотовидного собаки, лисиці та шакала) з нарізною вогнепальною зброєю калібром більш як 5,6 міліметра;
{Абзац дев'ятнадцятий пункту 4 частини першої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1695-IV (1695-15) від 20.04.2004, № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}
на копитних тварин з використанням малокаліберної гвинтівки під патрон кільцевого запалювання або набоїв, споряджених картеччю чи шротом;
(Абзац двадцятий пункту 4 частини першої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1695-IV (1695-15) від 20.04.2004)
полювання з мисливськими собаками, ловчими звірами і птахами без наявності на них паспорта;
{Абзац двадцять перший пункту 4 частини першої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}
полювання з дерев та мисливських вишок без дозволу користувача угідь;
{Пункт 4 частини першої статті 20 доповнено абзацом двадцять другим згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}
5) транспортування або перенесення добутих тварин чи їх частин без відмітки цього факту у щорічній контрольній картці обліку добутої дичини і порушень правил полювання, а також у дозволі на їх добування;
{Пункт 5 частини першої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}
6) допускання собак у мисливські угіддя без нагляду;
7) полювання з порушенням установленого для певної території (регіону, мисливського господарства, обходу тощо) порядку здійснення полювання;
8) полювання на заборонених для добування тварин;
9) збирання яєць птахів, загиблих мисливських птахів, самовільне привласнення знайдених в угіддях загиблих мисливських тварин або їх частин, руйнування, нищення або псування штучних гніздищ, солонців, годівниць для звірів і птахів, посівів кормових рослин, мисливських вишок, вказівних знаків, відповідних вивісок та інших атрибутів мисливського господарства.
{Пункт 9 частини першої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}
Дії, зазначені в пунктах 1-8 цієї статті, відповідно до законодавства кваліфікуються як незаконне полювання. Особи, винні у незаконному полюванні, несуть відповідальність згідно із законами.
Виявлені тварини (або їх частини) та знаряддя добування таких тварин, законність набуття яких не підтверджена відповідними документами, вважаються незаконно добутими.
{Статтю 20 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Розділ IV

ВЕДЕННЯ МИСЛИВСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ТА КОРИСТУВАННЯ

МИСЛИВСЬКИМИ УГІДДЯМИ

Стаття 21. Ведення мисливського господарства

Ведення мисливського господарства здійснюється користувачами мисливських угідь.

Не допускається користування мисливськими тваринами та ведення мисливського господарства без оформлення відповідних документів у встановленому цим Законом порядку.

Умови ведення мисливського господарства визначаються у договорі, який укладається між центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, і користувачами мисливських угідь.

{Частина третя статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Форма договору встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина четверта статті 21 в редакції Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Для потреб мисливського господарства користувачі мисливських угідь мають право у встановленому порядку, за згодою власників або користувачів земельних ділянок, будувати на мисливських угіддях необхідні будівлі та біотехнічні споруди, вирощувати кормові культури, створювати захисні насадження, проводити штучне обводнення, здійснювати інші заходи, пов'язані з веденням мисливського господарства, які не суперечать законодавству та інтересам власників або користувачів земельних ділянок.

Відносини між власниками або користувачами земельних ділянок і користувачами мисливських угідь регулюються відповідними договорами.

Стаття 22. Порядок надання у користування мисливських угідь

Мисливські угіддя для ведення мисливського господарства надаються у користування Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими радами за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, погодженим з Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, а також власниками або користувачами земельних ділянок.

{Частина перша статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Мисливські угіддя надаються у користування на строк не менш як на 15 років.

Площа мисливських угідь, що надаються користувачеві, повинна становити не менше 3 тисяч гектарів, але не більше ніж 35 відсотків від загальної площі мисливських угідь Автономної Республіки Крим, області та м. Севастополя.

(Частина третя статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3053-III (3053-14) від 07.02.2002)

Переважне право на користування мисливськими угіддями мають:

власники та постійні користувачі земельних ділянок;

користувачі мисливських угідь, які продовжують строк користування цими угіддями.

Стаття 23. Припинення права користування мисливськими угіддями

Право користування мисливськими угіддями припиняється у разі:

закінчення строку користування;

добровільної відмови від користування;

припинення діяльності юридичних осіб, яким надано у користування мисливські угіддя;

систематичного невиконання обов'язків щодо охорони та відтворення мисливських тварин, зобов'язань, обумовлених договором між користувачем мисливських угідь та власником (користувачем) земельних ділянок або центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства;

{Абзац п'ятий частини першої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

погіршення якості мисливських угідь з вини їх користувача;

в інших випадках, передбачених законодавством.

Рішення про припинення права користування мисливськими угіддями, крім випадку закінчення строку користування, приймаються:

у випадках, передбачених абзацами третім, четвертим, шостим частини першої цієї статті, — за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, або центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, тими самими органами, які уповноважені на надання у користування мисливських угідь;

у випадках, передбачених абзацами п'ятим, шостим частини першої цієї статті, — адміністративним судом за позовом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, або центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, або органів, уповноважених на надання у користування мисливських угідь щодо застосування такого заходу реагування.

{Частина друга статті 23 в редакції Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 24. Плата за користування мисливськими угіддями

Користування мисливськими угіддями є платним.

Розмір та порядок внесення плати за користування мисливськими угіддями визначаються у договорі між користувачем мисливських угідь та власником або постійним користувачем земельних ділянок, на яких знаходяться ці угіддя.

Розмір плати за користування мисливськими угіддями встановлюється залежно від їх місцезнаходження, природної якості та інших факторів.

Стаття 25. Збір за використання мисливських тварин як природного ресурсу загальнодержавного значення

За використання мисливських тварин як природного ресурсу загальнодержавного значення з користувачів мисливських угідь справляється збір.

Збір за використання мисливських тварин як природного ресурсу загальнодержавного значення не справляється у разі:

використання тварин у цілях, передбачених статтями 32 та 33 цього Закону;

добування тварин, які не перебувають у державній власності.

Розмір збору за використання мисливських тварин як природного ресурсу загальнодержавного значення встановлюється для окремих видів (груп видів) тварин залежно від їх поширення, чисельності, відтворювальної здатності та обсягу добування.

Порядок справляння і розміри збору за використання мисливських тварин як природного ресурсу загальнодержавного значення встановлюються Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 26 виключено на підставі Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 27. Охорона і відтворення мисливських тварин

З метою охорони та відтворення мисливських тварин користувачі в межах своїх мисливських угідь виділяють не менш як 20 відсотків площі угідь, на яких полювання забороняється. Порядок визначення територій для цієї мети встановлюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства.

{Частина перша статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Користувачі мисливських угідь здійснюють комплекс біотехнічних та інших заходів, спрямованих на охорону та відтворення мисливських тварин, збереження і поліпшення середовища їх перебування.

Користувачі мисливських угідь встановлюють за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, та обласними, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями пропускну спроможність мисливських угідь.

{Частина третя статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 28. Упорядкування мисливських угідь

Користувачі мисливських угідь забезпечують їх упорядкування протягом двох років з дня надання таких угідь у користування.

{Частина перша статті 28 в редакції Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Порядок проведення упорядкування мисливських угідь (z0771-01) визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина друга статті 28 в редакції Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Проекти організації та розвитку мисливського господарства після їх розроблення погоджуються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим у галузі лісового і мисливського господарства та полювання, обласними, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями.

{Статтю 28 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010; в редакції Закону № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Проекти організації та розвитку мисливського господарства, розроблені відповідно до існуючих на момент їх реалізації вимог, вважаються дійсними до закінчення строку їх дії за умови відсутності зміни площі та меж мисливських угідь.

{Статтю 28 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Стаття 29. Єгерська служба

З метою охорони мисливських угідь користувачі угідь створюють єгерську службу з розрахунку не менш як один єгер на п'ять тисяч гектарів лісових або десять тисяч гектарів польових чи водно-болотних мисливських угідь.

{Стаття 29 в редакції Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Стаття 30. Права та обов'язки користувачів мисливських угідь

Користувачі мисливських угідь мають право:

користуватися державним мисливським фондом у межах мисливських угідь;
використовувати мисливських тварин та користуватися мисливськими угіддями в установленому порядку;
розпоряджатися мисливськими тваринами, добутими або набутими в інший спосіб у законному порядку, і доходами від їх реалізації;

організовувати полювання для мисливців, у тому числі шляхом укладання відповідних договорів з ними або з юридичними особами, що представляють їхні інтереси, зокрема іноземними, надавати повний комплекс послуг, пов'язаних із здійсненням полювання, включаючи проживання, харчування, пересування мисливців та осіб, які їх супроводжують;

{Абзац п'ятий частини першої статті 30 в редакції Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

отримувати відшкодування вартості будівель, споруд та іншого нерухомого майна, яке належить їм на праві власності, у разі переходу права користування мисливськими угіддями від них до інших користувачів;

{Частина першу статті 30 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 1122-IV (1122-15) від 11.07.2003}

на відшкодування збитків від порушників правил полювання за добути незаконним шляхом тварини;

{Частина першу статті 30 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

регулювати чисельність диких тварин, проводити відстріл та відлов бродячих котів і собак, вживати невідкладних заходів для вилучення та ізоляції тварин, що мають ознаки хвороб, небезпечних для життя та здоров'я людей;

{Частина першу статті 30 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

утримувати та розводити мисливських тварин у неволі чи напіввільних умовах у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства.

{Частина першу статті 30 доповнено абзацом дев'ятим згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Користувачі мисливських угідь зобов'язані:

додержуватися встановлених правил, норм, лімітів і строків добування мисливських тварин;

виконувати біотехнічні заходи, виділяти мисливські угіддя для охорони і відтворення мисливських тварин, визначати пропускну спроможність мисливських угідь та забезпечувати їх упорядкування;

раціонально використовувати державний мисливський фонд, не допускати погіршення екологічного стану мисливських угідь;

проводити первинний облік чисельності і добування мисливських тварин, вивчати їх стан та характеристики угідь і в установленому порядку подавати цю інформацію органам, які здійснюють державний облік чисельності тварин та облік їх добування, ведення державного кадастру і моніторингу тваринного світу;

негайно інформувати обласні, Київську, Севастопольську міські державні адміністрації, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, центральні органи виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах ветеринарної медицини, санітарного та епідемічного благоустрою населення, ветеринарні, санітарно-епідеміологічні служби про виявлення випадків захворювань тварин, погіршення стану середовища їх перебування, виникнення загрози знищення та загибелі тварин, здійснювати комплексні заходи щодо профілактики і боротьби із захворюваннями;

{Абзац шостий частини другої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

обладнати згідно з ветеринарно-санітарними вимогами майданчики для оброблення відстріляної на полюванні дичини та забезпечити проведення посадовими особами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини, ветеринарно-санітарної експертизи дичини, призначеної для використання на харчові цілі;

{Абзац сьомий частини другої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

здійснювати охорону державного мисливського фонду, створювати єгерську службу;

додержуватися режиму охорони тварин, занесених до Червоної книги України і включених до переліків видів тварин, які підлягають особливій охороні на території Автономної Республіки Крим та областей, у межах наданих у користування мисливських угідь;

не допускати самовільного переселення або акліматизації тварин;

не допускати до полювання мисливців у кількості, що перевищує пропускну спроможність мисливських угідь;

проводити комплексні заходи, спрямовані на відтворення, у тому числі штучне, мисливських тварин, збереження і поліпшення середовища їх перебування, щорічно вкладати кошти на їх охорону і відтворення з розрахунку на 1 тисячу гектарів лісових угідь не менше тридцяти, польових — двадцяти п'яти, водно-болотних — двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Абзац дванадцятий частини другої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

здійснювати заходи щодо виконання загальнодержавних і місцевих екологічних програм з питань охорони тваринного світу;

самостійно припиняти використання мисливських тварин у разі погіршення їх стану та умов існування, зниження відтворювальної здатності та виникнення загрози знищення тварин, негайно вживати заходів до усунення негативних факторів впливу на тварин і середовище їх перебування;

безперешкодно допускати до перевірки стану мисливських угідь, усіх об'єктів, де утримуються, перероблюються та реалізуються мисливські тварини, посадових осіб, уповноважених здійснювати державний контроль у галузі мисливського господарства та полювання, своєчасно виконувати їх законні вимоги.

{Абзац п'ятнадцятий частини другої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

У разі систематичного невиконання або порушення користувачем мисливських угідь зазначених вимог центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, або центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, може попередити користувача про необхідність усунення порушення у визначений термін чи заборонити використання державного мисливського фонду в угіддях цього користувача строком до двох років.

{Частина третя статті 30 в редакції Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Користувачі мисливських угідь можуть мати й інші передбачені законом права та обов'язки щодо використання мисливських тварин та користування мисливськими угіддями.

Стаття 31. Гарантії і захист прав користувачів мисливських угідь

Права користувачів мисливських угідь охороняються законом.

Припинення права використання державного мисливського фонду або права користування мисливськими угіддями може мати місце лише у випадках, передбачених статтею 23 цього Закону.

У разі дострокового припинення права користування мисливськими угіддями, що сталося не з ініціативи або вини їх користувача, йому відшкодовуються витрати на проведені протягом останніх трьох років комплексні заходи, спрямовані на охорону і відтворення, у тому числі штучне, мисливських тварин, поліпшення середовища перебування тварин, а також повна вартість робіт з останнього упорядкування цих угідь. Зазначені витрати відшкодовуються за рахунок нового користувача цих угідь або органу, який прийняв таке рішення, а в разі якщо рішення про дострокове припинення права користування мисливськими угіддями ухвалювалося судом, — органом, який звернувся до адміністративного суду з позовом щодо застосування такого заходу реагування.

{Статтю 31 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 1122-IV (1122-15) від 11.07.2003; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Порушені права користувачів мисливських угідь підлягають поновленню.

Поновлення порушених прав користувачів мисливських угідь провадиться Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими радами, місцевими державними адміністраціями відповідно до їх повноважень або в судовому порядку.

{Частина статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законами № 762-IV (762-15) від 15.05.2003, № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 32. Селекційний та вибірковий діагностичний відстріли мисливських тварин для ветеринарно-санітарної експертизи

Селекційний та вибірковий діагностичний відстріли мисливських тварин для ветеринарно-санітарної експертизи проводяться незалежно від строків мисливського сезону працівниками, уповноваженими здійснювати охорону мисливських угідь, за дозволом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, а в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду — за дозволом обласних, Київської, Севастопольської міських державних адміністрацій, за письмовою заявою користувача мисливських угідь.

{Частина перша статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Відстріл мисливських тварин у встановлених ветеринарною службою вогнищах сказу та інших небезпечних захворювань здійснюється відповідно до законодавства про ветеринарну медицину.

Селекційний та вибірковий діагностичний відстріл мисливських тварин для ветеринарно-санітарної експертизи здійснюються відповідно до лімітів їх добування.

Тварини, добуті протягом мисливського сезону, вважаються добутими в межах ліміту цього мисливського сезону, а тварини, добуті в міжсезоння, — у межах ліміту наступного мисливського сезону.

Забороняється селекційний відстріл тварин у природних заповідниках. Забороняється проведення селекційного відстрілу тварин іншим мисливцям у присутності особи, яка має дозвіл на селекційний відстріл.

{Статтю 32 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 323-VIII (323-19) від 09.04.2015}

Стаття 33. Відстріл та відлов хижих та шкідливих тварин, добування мисливських тварин для наукових цілей, переселення в нові місця перебування

Відстріл та відлов вовків, бродячих собак і котів, сірих ворон здійснюються мисливцями під час полювання на інші види мисливських тварин.

{Частина перша статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010, № 323-VIII (323-19) від 09.04.2015}

Відстріл та відлов перелічених тварин, а також вовка і лисиці не в мисливський сезон або в заборонених для полювання місцях здійснюються мисливцями за дозволом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, а в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду — за дозволом обласних, Київської, Севастопольської міських державних адміністрацій, за письмовою заявою користувача мисливських угідь.

{Частина друга статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, і користувачі мисливських угідь можуть безоплатно забезпечувати мисливців, які добувають зазначених тварин, набоями та іншим необхідним спорядженням.

{Частина третя статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012, № 323-VIII (323-19) від 09.04.2015}

Добування вовків, лисиць, єнотовидних собак, бродячих собак і котів, сірих ворон належить до службових обов'язків працівників, уповноважених здійснювати охорону мисливських угідь, і здійснюється без спеціального на це дозволу протягом року.

{Частина четверта статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010, № 322-VIII (322-19) від 09.04.2015, № 323-VIII (323-19) від 09.04.2015}

{Частина п'яту статті 33 виключено на підставі Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Добування мисливських тварин для наукових цілей, переселення в нові місця перебування, а також збирання пташиних яєць здійснюються протягом року за дозволами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, які видаються у встановленому ним порядку.

{Частина шоста статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010, № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 34. Полювання із собаками мисливських порід, іншими ловчими звірами та птахами

{Назва статті 34 в редакції Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Натаскування, наганяння, вимуштрування, польові випробування і змагання мисливських собак проводяться на окремих ділянках, виділених для цієї мети користувачем мисливських угідь за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, у строки, які встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства.

{Частина перша статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010, № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Виявлені в мисливських угіддях без нагляду породисті собаки відловлюються, про що письмово повідомляються районні та обласні організації, які провадять реєстрацію відповідних порід собак. Безпородні собаки можуть бути відстріляні.

Відловлені собаки залишаються у користувача мисливських угідь, де вони були відловлені, або в особи, яка їх відловила та утримує. Власники собак зобов'язані відшкодовувати витрати на тимчасове утримання собак.

Власники собак, які допустили їх у мисливські угіддя без нагляду, несуть відповідальність як порушники правил полювання і відшкодовують користувачу мисливських угідь заподіяні при цьому збитки.

На собак мисливських порід, інших ловчих звірів і птахів, які використовуються для польових випробувань або полювання, власник повинен мати паспорт.

{Частина п'ята статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Організація обліку племінних собак мисливських порід, ведення єдиної системи накопичення інформації з племінної справи (ведення єдиних племінних книг, видача на їх підставі родоводів єдиного зразка та

паспортів на собак мисливських порід, інших ловчих звірів і птахів), розроблення нормативної документації з мисливського собаківництва (інструкцій, положень, правил випробувань тощо) здійснюються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері мисливського господарства. Затвердження нормативної документації з мисливського собаківництва (інструкцій, положень, правил випробувань тощо) здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства.

{Частина шоста статті 34 в редакції Законів № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010, № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

На ловчих звірів і птахів паспорти видаються лише на підставі оформлених у встановленому порядку документів, що засвідчують законність набуття цих тварин.

Стаття 35. Продукція полювання, мисливські трофеї

Перната дичина та хутрові звірі, а також субпродукти копитних тварин, добутих мисливцем під час полювання в установленому цим Законом порядку, є власністю мисливця.

Шкури, м'ясо, роги та ікла копитних тварин, добутих у процесі полювання, а також відловлені живі тварини здаються користувачеві мисливських угідь. Учасники полювання мають переважне право на придбання цієї продукції.

При цьому м'ясо копитних тварин може реалізовуватися учасникам полювання із знижкою до 30 відсотків (частка мисливця).

Підлягають обов'язковій здачі користувачеві мисливських угідь зібрані скинуті роги лані, оленя, козулі, лося, загиблі тварини або їх частини, а також відловлені хворі чи травмовані живі тварини.

Користувач мисливських угідь з дозволу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини, має право самостійно реалізовувати зазначену продукцію полювання (у тому числі мисливські трофеї) або здійснювати її переробку за наявності документів, що засвідчують законність її набуття, у порядку, встановленому законодавством.

{Частина п'ята статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Продукція полювання (у тому числі мисливські трофеї), яка знаходиться у юридичних і фізичних осіб без документів, що засвідчують законність її набуття, або продукція, добута з порушенням правил полювання, вважається незаконно добутою.

Мисливські трофеї, одержані від добутих копитних тварин, підлягають обов'язковій реєстрації у користувача мисливських угідь з оформленням відповідного трофейного листа із зазначенням у ньому місця, часу їх добування, оцінки трофейної якості, номера ліцензії, за якою вони добуті.

{Частина сьома статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1695-IV (1695-15) від 20.04.2004, № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Порядок реєстрації мисливських трофеїв, форма та порядок видачі трофейних листів визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина восьма статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 36. Надходження коштів від ведення мисливського господарства

Кошти від реалізації мисливцям ліцензій та відстрільних карток на добування мисливських тварин, продукції полювання (у тому числі живих мисливських тварин), надання послуг, інші надходження від ведення мисливського господарства зараховуються на рахунки користувачів мисливських угідь.

Користувачі мисливських угідь одержують від центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, ліцензії на добування кабана, лані, оленів благородного та плямистого, козулі, лося, муфлону, білки, бабака, бобра, нутрії вільної, ондатри, куниць лісової та кам'яної, норки американської, тхора лісового за плату, розмір якої визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

{Частина друга статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Кошти від реалізації користувачам мисливських угідь ліцензій, а також за видачу посвідчень мисливця та щорічних контрольних карток обліку добутої дичини і порушень правил полювання зараховуються на рахунок центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, і використовуються на охорону та відтворення державного мисливського фонду. Зазначені кошти включаються до кошторису доходів і видатків центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, і на цю суму зменшується обсяг його фінансування за рахунок Державного бюджету України.

{Частина третя статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

{Стаття 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1695-IV (1695-15) від 20.04.2004}

Розділ V

КОНТРОЛЬ ЗА ПОЛЮВАННЯМ ТА ВЕДЕННЯМ МИСЛИВСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Стаття 37. Державний контроль у галузі мисливського господарства та полювання

Державний контроль у галузі мисливського господарства та полювання здійснюється Кабінетом Міністрів України, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, місцевими державними адміністраціями, іншими державними органами відповідно до законодавства.

{Стаття 37 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010, № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 38. Громадський контроль за полюванням

Громадський контроль за полюванням здійснюється громадськими інспекторами з охорони довкілля та громадськими мисливськими інспекторами.

{Частина перша статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Повноваження громадських інспекторів з охорони довкілля визначаються положенням, яке затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, відповідно до закону.

{Частина друга статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Повноваження громадських мисливських інспекторів визначаються положенням, яке затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства, відповідно до закону.

{Частина третя статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 39. Права працівників, уповноважених здійснювати контроль у галузі мисливського господарства та полювання

Посадові особи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, відповідно до законодавства мають право:

1) давати обов'язкові до виконання вказівки (приписи) про усунення порушень вимог цього Закону;
2) перевіряти документи на право полювання та добування мисливських тварин в інших цілях, зупиняти транспортні (плавучі) засоби та проводити їх огляд та огляд речей, знарядь полювання, добутої продукції та інших предметів;

3) доставляти осіб, які порушують вимоги цього Закону, до органів Національної поліції, органів місцевого самоврядування;

{Пункт 3 частини першої статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 901-VIII (901-19) від 23.12.2015}

4) вилучати в осіб, які порушують правила полювання, знаряддя добування тварин, транспортні (плавучі) засоби, обладнання і предмети, що були знаряддям порушень, незаконно добутих тварин та іншу продукцію полювання, а також відповідні документи;

5) проводити фотографування, звукозапис, кіно- та відеозйомку як додаткові заходи для запобігання та розкриття порушень правил полювання та інших вимог, установлених цим Законом;

6) складати протоколи про порушення правил полювання, інших встановлених цим Законом вимог;

7) вільно відвідувати підприємства, установи та організації, які здійснюють добування, утримання, зберігання або переробку мисливських тварин, території та об'єкти природно-заповідного фонду з метою здійснення нагляду за дотриманням вимог законодавства про охорону тваринного світу, ведення мисливського господарства та здійснення полювання;

8) зупиняти чи припиняти полювання та іншу діяльність, що провадиться з порушеннями вимог, установлених цим Законом;

9) визначати розмір збитків, завданих мисливському господарству, за затвердженими таксами та методиками;

10) використовувати під час виконання службових обов'язків попутний транспорт і засоби зв'язку, що належать користувачу мисливських угідь;

11) анулювати видані ними дозволи на полювання та добування мисливських тварин в інших цілях;

{Пункт 11 частини першої статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

12) викликати посадових осіб, громадян України та іноземців для усних або письмових пояснень у зв'язку з порушенням ними вимог цього Закону;

13) перевіряти й безоплатно одержувати від юридичних і фізичних осіб документи з ведення мисливського господарства, мисливського собаківництва, добування, зберігання, утримання, перероблення і реалізації мисливських тварин та продукції полювання;

14) розглядати в установленому законодавством порядку справи про адміністративні правопорушення,

пов'язані з добуванням мисливських тварин, порушенням вимог щодо ведення мисливського господарства, у тому числі користування мисливськими угіддями, і накладати адміністративні стягнення;

15) на стимулювання та матеріально-технічне забезпечення діяльності в установленому законодавством порядку;

16) виконувати інші дії відповідно до законодавства про охорону навколишнього природного середовища і про тваринний світ;

17) використовувати відповідно до законодавства спеціальні засоби.

{Частина першу статті 39 доповнено пунктом 17 згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Права, визначені в пунктах 2-6, 8, 11 та 15 цієї статті, поширюються також на егерів та посадових осіб користувачів мисливських угідь, уповноважених на охорону державного мисливського фонду (в межах, закріплених за користувачами мисливських угідь). Права, визначені в пунктах 2, 3, 5 та 15 цієї статті, поширюються також на громадських інспекторів з охорони довкілля та громадських мисливських інспекторів. Права, визначені в пунктах 2-6, 8, 14 та 15 цієї статті, поширюються також на державних районних мисливствознавців, головних лісничих, лісничих, головних мисливствознавців та мисливствознавців держлісгоспів, інших державних лісогосподарських підприємств, а також державних лісомисливських та державних мисливських господарств.

{Частина друга статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1122-IV (1122-15) від 11.07.2003; в редакції Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Посадові особи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, посадові особи користувачів мисливських угідь, уповноважені на охорону державного мисливського фонду під час виконання службових обов'язків, а також громадські інспектори з охорони довкілля та громадські мисливські інспектори під час проведення рейдів, пов'язаних з охороною державного мисливського фонду, можуть перебувати у мисливських угіддях із зброєю (відомчою чи власною) незалежно від строків полювання за наявності у них службового посвідчення, а для громадських інспекторів – посвідчення громадського інспектора та письмового розпорядження (наказу) на проведення рейду. Рейд очолює посадова особа центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства.

{Частина третя статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010, № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012} {Текст статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 40. Правовий та соціальний захист працівників, уповноважених здійснювати контроль у галузі мисливського господарства та полювання

Посадові особи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, посадові особи та егері користувачів мисливських угідь, уповноважені на охорону державного мисливського фонду, підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

{Частина перша статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010, № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012; в редакції Закону № 77-VIII (77-19) від 28.12.2014}

{Частина другу статті 40 виключено на підставі Закону № 77-VIII (77-19) від 28.12.2014}

{Частина третю статті 40 виключено на підставі Закону № 77-VIII (77-19) від 28.12.2014}

{Частина четверту статті 40 виключено на підставі Закону № 77-VIII (77-19) від 28.12.2014}

Шкода, заподіяна майну посадової особи або егеря або членам їх сімей у зв'язку з виконанням ними посадових обов'язків, відшкодовується в повному обсязі за рахунок коштів державного бюджету з наступним стягненням цієї суми з винних осіб.

{Частина п'ята статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Річна заробітна плата посадової особи або егеря, що береться для нарахування одноразової допомоги, включає всі види грошових виплат, які отримала посадова особа або егер за час роботи за останньою посадою за рік, що передував року загибелі або ушкодження здоров'я.

{Частина шоста статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Посадові особи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, посадові особи та егері державних підприємств, уповноважені на охорону державного мисливського фонду, відносяться до державної лісової охорони та мають право на носіння форми встановленого зразка і вогнепальної зброї.

{Статтю 40 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

Стаття 41. Стимулювання осіб, уповноважених здійснювати контроль у галузі мисливського господарства та полювання

Стимулювання осіб, уповноважених здійснювати контроль у галузі мисливського господарства та полювання, проводиться відповідно до законів України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12) і «Про тваринний світ» (3041-12).

Особам, які виявили і вилучили незаконно добуту продукцію полювання, може бути видано як винагороду безоплатно до 50 відсотків м'яса копитних тварин, а також пернату дичину, кролів диких, зайців-русаків та м'ясо інших їстівних хутрових звірів.

Розділ VI

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У ГАЛУЗІ ПОЛЮВАННЯ ТА ВЕДЕННЯ МИСЛИВСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Стаття 42. Відповідальність за порушення законодавства у галузі мисливського господарства та полювання

Порушення законодавства у галузі мисливського господарства та полювання тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно із законами України.

Відповідальність за порушення законодавства у галузі мисливського господарства та полювання несуть особи, винні у:

порушенні права державної власності на мисливських тварин;

порушенні правил полювання та здійснення інших видів використання мисливських тварин, правил регулювання їх чисельності;

{Абзац третій частини другої статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

перевищенні лімітів та норм спеціального використання мисливських тварин;

порушенні вимог щодо користування мисливськими угіддями, погіршенні їх стану;

використанні мисливських угідь не за призначенням;

порушенні вимог щодо охорони середовища перебування мисливських тварин;

порушенні правил утримання мисливських тварин у неволі або в напіввільних умовах;

виготовленні, перевезенні, збуті та застосуванні заборонених знарядь добування тварин;

{Абзац дев'ятий частини другої статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

придбанні, перевезенні, переробці та збуті незаконно добутої продукції полювання і продукції, переробленої в таксидермічних майстернях та цехах переробки без зазначення законності її набуття;

{Абзац десятий частини другої статті 42 в редакції Закону № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

самовільному або з порушенням встановленого порядку переселенні, акліматизації та схрещуванні мисливських тварин;

неподанні в установленому порядку або приховуванні, спотворенні інформації про стан, чисельність та обсяги добування мисливських тварин;

невжитті заходів щодо запобігання загибелі мисливських тварин, погіршенню середовища їх перебування;

порушенні порядку придбання чи реалізації, транспортування, переробці продукції полювання, незаконному пересиланні, ввезенні в Україну та вивезенні за її межі мисливських тварин та іншої продукції полювання, включаючи мисливські трофеї;

{Абзац чотирнадцятий частини другої статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

порушенні прав користувачів мисливських угідь;

{Частина другу статті 42 доповнено абзацом п'ятнадцятим згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

порушенні правил техніки безпеки та поводження із зброєю на полюванні;

{Частина другу статті 42 доповнено абзацом шістнадцятим згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

перешкоджанні здійсненню державного контролю в галузі мисливського господарства та полювання, контролю користувачів угідь за додержанням чинного законодавства з питань полювання; *{Частина другу статті 42 доповнено абзацом сімнадцятим згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}*

порушенні вимог ведення мисливського собаківництва та порядку видачі родоводів і паспортів на собак мисливських порід, інших ловчих звірів та птахів.

{Частина другу статті 42 доповнено абзацом вісімнадцятим згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Законами України може бути встановлена відповідальність і за інші порушення законодавства у галузі мисливського господарства та полювання.

Притягнення порушників до відповідальності не звільняє їх від обов'язку відшкодувати збитки, завдані внаслідок порушення законодавства у галузі мисливського господарства та полювання.

Незаконно добуті мисливські тварини чи виготовлена з них продукція, а також знаряддя правопорушень підлягають конфіскації в установленому законодавством порядку.

У разі вилучення незаконно добутих або набутих в інший спосіб живих мисливських тварин повинні бути вжиті заходи до їх збереження і, якщо можливо, повернення у природне середовище.

Стаття 43. Відшкодування збитків, завданих унаслідок порушення законодавства у галузі мисливського господарства та полювання

Відшкодування збитків, завданих унаслідок порушення законодавства у галузі мисливського господарства та полювання, здійснюється добровільно або за рішенням суду відповідно до законодавства за затвердженими в установленому порядку таксами, а за їх відсутності — за розрахунками користувачів мисливських угідь.

{Частина перша статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законами № 762-IV (762-15) від 15.05.2003, № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Такси для обчислення розміру відшкодування збитків, завданих унаслідок порушення законодавства в галузі мисливського господарства та полювання (z0842-17), затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства, і центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

{Частина друга статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012}

У разі неможливості вилучення незаконно добутої продукції полювання порушник відшкодовує її вартість, яка обчислюється виходячи з ринкових цін на м'ясо, шкіряну, хутрову та іншу сировину вищого сорту, що діють на час відшкодування, у таких розмірах (не менш як):

{Абзац перший частини третьої статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1832-VIII (1832-19) від 07.02.2017}

зубр: м'ясо — 300 кілограмів, шкура — 50 кілограмів;
лось: м'ясо — 130 кілограмів, шкура — 30 кілограмів;
олень благородний: м'ясо — 80 кілограмів, шкура — 20 кілограмів;
олень плямистий: м'ясо — 50 кілограмів, шкура — 15 кілограмів;
кабан: м'ясо — 60 кілограмів, шкура — 10 кілограмів;
лань: м'ясо — 40 кілограмів, шкура — 5 кілограмів;
козуля, муфлон: м'ясо — 15 кілограмів, шкура — 3 кілограми;
ведмідь: м'ясо — 100 кілограмів, шкура — 250 квадратних дециметрів;
бобер: м'ясо — 5 кілограмів;
заєць-русак, бабак, нутрія вільна: м'ясо — 3 кілограми;
лебідь, дрофа: м'ясо — 5 кілограмів;
глухар, гуси: м'ясо — 3 кілограми;
тетерук, фазан, кріль дикий: м'ясо — 1 кілограм;
качки, лиска: м'ясо — 0,5 кілограма;
інша дрібна перната дичина: м'ясо — 0,3 кілограма.

Кошти за відшкодування збитків, завданих внаслідок порушення законодавства у галузі ведення мисливського господарства та полювання, зараховуються на рахунок користувача мисливських угідь, якому заподіяні збитки.

{Статтю 43 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

Розділ VII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Стаття 24 цього Закону набирає чинності з 1 січня 2015 року.

{Пункт 1 розділу VII доповнено абзацом згідно із Законом № 1122-IV (1122-15) від 11.07.2003; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1827-VI (1827-17) від 21.01.2010}

2. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом: подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про приведення законодавчих актів України у відповідність з цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом;

відповіднодокомпетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ, 22 лютого 2000 року
№ 1478-III

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про заходи щодо дальшого розвитку природно-заповідної справи в Україні

З метою поліпшення умов для реалізації єдиної державної політики у сфері розвитку природно-заповідної справи, вдосконалення управління природними, біосферними заповідниками та національними природними парками, прискорення формування національної екологічної мережі, розвитку міжнародного співробітництва з цих питань **п о с т а н о в л я ю**:

1. Визнати розвиток природно-заповідної справи на основі системного врахування природоохоронних, економічних, соціальних та інших інтересів суспільства, а також міжнародних зобов'язань держави одним з найважливіших пріоритетів довгострокової державної політики України.

2. Кабінету Міністрів України:

1) підготувати та внести в установленому порядку в двомісячний строк пропозиції щодо впорядкування мережі природних, біосферних заповідників, національних природних парків, уточнення їх меж та передачі у разі потреби відповідних установ в управління Міністерства охорони навколишнього природного середовища України як спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду;

2) внести у тримісячний строк проект державної програми розвитку природно-заповідної справи в Україні до 2020 року, в якому передбачити:

розширення мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду, прискорення формування на їх основі національної екологічної мережі;

зміцнення матеріально-технічної бази поліпшення фінансового забезпечення існуючих природних та біосферних заповідників, національних природних парків, інших територій та об'єктів природно-заповідного фонду, розвиток на їх базі стаціонарних та інших наукових досліджень, систем моніторингу навколишнього природного середовища, рекреаційної діяльності, туризму, освіти та екологічного виховання, міжнародного співробітництва;

забезпечення координації заходів у сфері розвитку природно-заповідної справи, передбачених загальнодержавними та іншими програмами;

3) підготувати та подати проект закону про внесення змін до Закону України «Про природно-заповідний фонд України» (2456-12) та інших законів, в якому передбачити, зокрема, забезпечення повнішого поєднання розвитку природно-заповідної справи з інтересами розвитку економіки та соціальної сфери, територіальних громад, збереження історичної та культурної спадщини, посилення вимог до режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду, вдосконалення системи державного контролю у цій сфері, підвищення відповідальності за порушення законодавства, вдосконалення порядку створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, затвердження проектів організації територій природних, біосферних заповідників та національних природних парків, підвищення ефективності системи економічного стимулювання розвитку природно-заповідної справи в Україні;

4) вжити невідкладних заходів для суттєвого поліпшення фінансового та матеріально-технічного забезпечення Державної служби заповідної справи, підвищення її відповідальності за ефективне виконання покладених на неї завдань;

5) забезпечити протягом 2005-2006 років установлення в натурі (на місцевості) меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду України, оформлення їх відповідними знаками та інформаційними матеріалами, нанесення таких меж на відповідні планово-картографічні матеріали, а також виготовлення та видачу природним та біосферним заповідникам, національним природним паркам, ботанічним садам, дендрологічним та зоологічним паркам документів, що посвідчують право на надані їм земельні ділянки;

6) активізувати роботу щодо утворення в Україні в установленому порядку нових біосферних заповідників;

7) вжити додаткових заходів для недопущення приватизації земельних ділянок з особливо цінними природними комплексами та об'єктами, внести у тримісячний строк пропозиції щодо резервування відповідних територій для наступного заповідання;

8) забезпечити поліпшення підготовки фахівців для органів державної влади, органів місцевого

самоврядування, установ та організацій, до повноважень яких віднесено управління відповідними територіями та об'єктами природно-заповідного фонду України;

9) забезпечити із залученням органів місцевого самоврядування, громадських організацій, засобів масової інформації, учених посилення контролю за додержанням режиму природних, біосферних заповідників, національних природних парків та інших територій і об'єктів природно-заповідного фонду України;

10) передбачати під час розроблення проектів законів про Державний бюджет України на 2006 та наступні роки необхідні видатки на створення та утримання природних, біосферних заповідників, національних природних парків, інших територій і об'єктів природно-заповідного фонду України за єдиними нормативами незалежно від підпорядкування таких об'єктів.

Президент України

В.ЮЩЕНКО

**м. Київ, 23 травня 2005 року
№ 838/2005**

МІНІСТЕРСТВО БУДІВНИЦТВА, АРХІТЕКТУРИ ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

НАКАЗ

10.04.2006 № 105

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України 27 липня 2006 р.
за № 880/12754

Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України

На виконання статті 28 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» (2807-15) **Н А К А З У Ю:**

1. Затвердити Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України, що додаються.
2. Скасувати наказ Держжитлокомунгоспу України від 23.08.05 № 131 «Про втрату чинності наказу Держжитлокомунгоспу України від 29.07.94 № 70» як такий, що не подавався на державну реєстрацію.
3. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Держжитлокомунгоспу України від 29.07.94 № 70 (з0301-94) «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень міст та інших населених пунктів України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14.12.94 за № 301/511.
4. Управлінню благоустрою та комунального обслуговування (Я.А.Стеценко) спільно з Юридичним управлінням (В.П.Коваленко) подати цей наказ на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України у встановленому порядку.
5. Управлінню благоустрою та комунального обслуговування (Я.А.Стеценко) довести цей наказ до відома місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.
6. Цей наказ набирає чинності з 17 серпня 2006 року.
7. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Г.М.Семчука.

Міністр

П.С.Качур

ПОГОДЖЕНО:

Голова Державного комітету
України з питань регуляторної
політики та підприємництва

А. Дашкевич

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства
будівництва, архітектури
та житлово-комунального
господарства України
10.04.2006 № 105
Зареєстровано в
Міністерстві юстиції
України 27 липня 2006 р.
за № 880/12754

ПРАВИЛА

утримання зелених насаджень у населених пунктах України

Розділ 1. Загальні положення

1.1. Ці Правила визначають правові та організаційні засади озеленення населених пунктів, спрямовані на забезпечення сприятливих умов життєдіяльності людини.

1.2. Правила розроблені з метою охорони та збереження зелених насаджень у містах та інших населених пунктах (далі — зелені насадження) і утримання їх у здоровому впорядкованому стані, створення та формування високодекоративних, стійких до несприятливих умов навколишнього природного середовища насаджень.

1.3. Правила є обов'язковими для виконання всіма установами, підприємствами, організаціями та громадянами, які займаються проектуванням, створенням, ремонтом і утриманням зелених насаджень, розташованих на територіях населених пунктів України.

Розділ 2. Визначення термінів

2.1. Наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

Балансоутримувач — спеціально вповноважені на конкурсних засадах державними чи місцевими органами влади підприємства, організації, які відповідають за утримання та збереження зелених насаджень на підпорядкованих територіях зеленого господарства.

Ботанічні сади—науково-дослідницькі та культурно-просвітницькі заклади, призначені для вивчення рослинного світу, виведення та впровадження в народне господарство нових перспективних видів, форм і сортів рослин.

Бульвар — озеленена територія вздовж проспекту, транспортної магістралі або набережної з алеями і доріжками для пішохідного руху і короткочасного відпочинку.

Буферна зона — окраїнна частина парку або додатково виділена і освоєна сусідня територія для масового відпочинку населення з метою зменшення рекреаційного навантаження на культурно-історичну зону парку.

Вертикальне озеленення — елементи озеленення фасадів будівель, паркових споруд, спеціальних ажурних споруд, вертикальних стін та інших об'єктів з використанням деревовидних ліан та інших витких рослин.

Власники земельних ділянок — це юридичні та фізичні особи, які мають документ на право власності на земельну ділянку.

Відновна вартість зелених насаджень — це вартість, яка визначає їхню цінність, включаючи витрати на відновлення.

Вуличні насадження — озеленена територія вздовж вулиць міст і населених пунктів.

Газон — певна ділянка однорідної території з штучним дерновим покривом, який створюється посівом і вирощуванням дерноутворювальних трав (переважно багаторічних злаків) або одернуванням.

Гай — великий елемент садово-паркового пейзажу площею 1-0 — 1,5 га, що складається переважно з однієї деревної породи і проглядається майже наскрізь між деревами.

Гідропарк — благоустроєний водноспортивний комплекс. Оптимальне співвідношення площ водойм, насаджень та лугів 2 : 1 : 1.

Декоративне садівництво — це підгалузь господарства, яка включає: зелене будівництво, утримання зелених насаджень, формування ландшафтів, квіткове оформлення територій, вирощування посадкового та посівного матеріалу, квіткових та декоративних культур та утримання до віку знесення.

Зелені насадження — деревна, чагарникова, квіткова та трав'яна рослинність природного і штучного походження на визначеній території населеного пункту.

Зелені насадження загального користування — зелені насадження, які розташовані на території загальноміських і районних парків, спеціалізованих парків, парків культури та відпочинку; на територіях зоопарків та ботанічних садів, міських садів і садів житлових районів, міжквартальних або при групі житлових будинків; скверів, бульварів, насадження на схилах, набережних, лісопарків, лугопарків, гідропарків і інших, які мають вільний доступ для відпочинку.

Зелені насадження обмеженого користування — насадження на територіях громадських і житлових будинків, шкіл, дитячих установ, вищих та середніх спеціальних навчальних закладів, профтехучилищ, закладів охорони здоров'я, промислових підприємств і складських зон, санаторіїв, культурно-освітніх і спортивно-оздоровчих установ та інші.

Зелені насадження спеціального призначення — насадження транспортних магістралей і вулиць; на ділянках санітарно-захисних зон довкола промислових підприємств; виставок, кладовищ і крематоріїв, ліній електропередач високої напруги; лісомеліоративні, водоохоронні, вітрозахисні, протиерозійні, насадження розсадників, квітникарських господарств, прищипові насадження в межах населених пунктів.

Зелене будівництво — комплекс робіт щодо створення нових міських зелених насаджень і реконструкції наявних.

Квітник — ділянка геометричної або довільної форми з посадженими одно-, дво- або багаторічними квітковими рослинами.

Комплексна зелена зона — сукупність міських і приміських насаджень, межі якої наносяться на картографічні матеріали органами архітектури (на генеральні плани, схеми та проекти районного планування), лісгосподарськими органами (на плани лісонасаджень), місцевих органів самоврядування.

Клумби — квітники правильної геометричної форми у вигляді кола, квадрата, прямокутника, овалу, трикутника тощо.

Користувачі земельних ділянок — фізичні чи юридичні особи, які взяли земельну ділянку в довгострокову оренду або користування ними.

Ландшафт — природний територіальний комплекс, ділянка земної поверхні, обмежена природними рубежами, у межах якої природні компоненти (рельєф, ґрунт, рослинність, водойми, клімат, тваринний світ), а також штучні або антропогенні (забудова, дороги, сільгоспугіддя тощо), перебувають у взаємодії і пристосовувані один до одного.

Лісопарк (буферний парк) — лісовий масив з елементами паркового благоустрою для масового відпочинку населення.

Лугопарк — відкритий луговий простір з насадженнями і водоймами. Оптимальне співвідношення площ лугів, насаджень, водойм 5 : 2 : 1.

Малі архітектурні форми — у зеленому господарстві штучні архітектурно-об'ємні елементи садово-паркової композиції: альтанки, бесідки, ротонди, перголи, трельяжі, арки, кіоски, павільйони, палатки, знаки, які об'єднані загальним художнім задумом, що виконують утилітарні та декоративні функції, садово-паркові меблі, обладнання ігрових та господарських майданчиків, декоративні вазы, паркові скульптури, урни, питні фонтанчики тощо.

Міський ліс — лісовий масив або ділянка лісу, розташовані в межах населеного пункту.

Норма озеленення — площа озелених територій загального користування, яка припадає на одного жителя.

Об'єкт благоустрою зеленого господарства — об'єкт благоустрою, на території якого розташовані зелені насадження.

Об'єкт озеленення — територія, призначена для озеленення, на якій передбачається реконструкція і проведення капітального або поточного ремонтів об'єктів зеленого фонду.

Озеленені території — ділянки землі, на яких розміщена рослинність природного чи штучного походження (садово-паркові комплекси та об'єкти зеленого будівництва).

Озеленення населених місць — комплекс робіт зі створення і використання зелених насаджень у населених пунктах, або інакше, система зелених насаджень населених пунктів.

Охорона зелених насаджень — система адміністративно-правових, організаційно-господарських, економічних, архітектурно-планувальних і агротехнічних заходів, спрямованих на збереження, відновлення або покращання виконання зеленими насадженнями відповідних функцій.

Парк — самостійний архітектурно-організаційний комплекс площею понад 2 га, який виконує санітарно-гігієнічні функції та призначений для короточасного відпочинку населення. Залежно від характеру і призначення вони діляться на парки культури і відпочинку, районні, спортивні, дитячі, дендрологічні, історичні, національні, меморіальні, етнографічні парки-музеї, історичні, виставкові, зоологічні, аерофітотерапії тощо.

Пошкодження зелених насаджень — надання шкоди кореневій системі, стовбуру, кроні, гілкам деревно-чагарникових порід, а також газонам, квітникам, але яка не припинила їх росту.

Присадибна ділянка — це ділянка землі, що передається у власність громадян для обслуговування житлового будинку.

Приміська зелена зона — територія за межами міської зони, зайнята лісами, лісопарками та іншими озеленими територіями, яка виконує захисні і санітарно-гігієнічні функції і є місцями відпочинку населення.

Пристовбурна лунка — верхній горизонт посадкової ями, обнесений по периметру земляним валком заввишки 6-10 см, влаштований для кожної рослини або загальний для групи рослин.

Рабатки — квітники у вигляді вузької смуги завширшки 0,6-3 м, які влаштовують уздовж доріжок і фасадів будинків, навколо пам'ятників, партерів тощо.

Рекреаційна зона — спеціально виділена генеральним планом і організована територія в місті і зеленій зоні, призначена для відпочинку населення.

Сади — упорядковані масиви зелених насаджень площею від 2 до 6 га, призначені для короткочасного відпочинку населення. За характером використання можуть бути: міські сади, сади біля видовищних споруд, сади житлових районів і мікрорайонів, міжквартальні сади та інші.

Санітарно-захисна зона — озеленена територія спеціального призначення, яка розділяє (відокремлює) сельбищну частину міста від промислових підприємств.

Сквер — упорядкована й озеленена ділянка площею від 0,02 га до 2,0 га, яка є елементом архітектурно-художнього оформлення населених місць, призначена для короткочасного відпочинку населення.

Озеленені ділянки площею менше 0,02 га, що прилягають до транспортних магістралей у вигляді островців газонів і квітників без доріжок і місць відпочинку, ураховуються в складі вулиць, як насадження спеціального призначення.

Стійкість зелених насаджень — здатність насаджень зберігати характер функціонування в умовах дії як антропогенних факторів, так і природних негативних факторів.

Ступінь озеленення — відношення площі озелених територій до загальної площі міста, одиниці його адміністративного ділення або окремої функціональної території, розрахована у відсотках.

Урочище — природно-територіальний комплекс, який складається із закономірного просторового поєднання (системи фацій). Урочища найчастіше формуються на основі певних форм рельєфу — випуклої чи ввігнутої, але єдиної за генезисом і віком. Вони розташовані на одному рівному субстраті. Прикладом урочища може слугувати моренний горб або верховий болотний масив. Це може бути будь-яка частина місцевості, не подібна на іншу, наприклад, ліс серед поля.

Утримання зелених насаджень — дотримання режиму їх використання з проведенням агротехнічних заходів, що сприяють нормальному ростові.

Розділ 3. Об'єкти благоустрою зеленого господарства населених пунктів

3.1. Об'єкти благоустрою у сфері зеленого господарства населених пунктів.

До об'єктів благоустрою у сфері зеленого господарства населених пунктів належать:

парки, парки культури та відпочинку, парки — пам'ятки садово-паркового мистецтва, гідропарки, лугопарки, лісопарки, буферні парки, районні сади;
дендрологічні парки, національні, меморіальні та інші;
сквери;
міські ліси;
зони рекреації;
зелені насадження в охоронних та санітарно-захисних зонах, зони особливого використання земель;
прибережні зелені насадження;
зелені насадження прибудинкової території.

3.2. Елементи благоустрою.

Елементами благоустрою є:

покриття доріжок відповідно до норм стандартів;
зелені насадження (у тому числі снігозахисні, протиерозійні) уздовж вулиць і доріг, у парках, скверах і алеях, бульварах, садах, інших об'єктах благоустрою загального користування, санітарно-захисних зонах, на прибудинкових територіях;
будівлі та споруди системи збирання і вивезення відходів;
засоби та обладнання зовнішнього освітлення та зовнішньої реклами;
комплекси та об'єкти монументального мистецтва;
обладнання дитячих, спортивних та інших майданчиків;
малі архітектурні форми;
інші елементи благоустрою.

Розділ 4. Використання об'єктів благоустрою зеленого господарства

4.1. Об'єкти благоустрою зеленого господарства використовуються відповідно до їх функціонального призначення для забезпечення сприятливих умов життєдіяльності людини на засадах їх раціонального використання та охорони і утримання відповідно до цих Правил.

4.2. На об'єктах благоустрою зеленого господарства забороняється:

- виконувати земляні, будівельні та інші роботи без дозволу, виданого в установленому порядку;
- самовільно влаштовувати городи, пошкоджувати дерева, кущі, квітники, газони;
- вивозити і звалювати в не відведених для цього місцях відходи, сміття, траву, гілки, деревину, сніг, листя тощо;
- складувати будівельні матеріали, конструкції, обладнання;
- самовільно встановлювати об'єкти зовнішньої реклами, торговельні лотки, павільйони, кіоски тощо;
- посипати кухонною сіллю сніг та лід на тротуарах;
- влаштовувати стоянки автомашин, суден, катерів;
- влаштовувати зупинки пасажирського транспорту та паркувати автотранспортні засоби на газонах;
- влаштовувати ігри на газонах;
- спалювати суху рослинність, розпалювати багаття та порушувати інші правила протипожежної безпеки;
- підвішувати на деревах гамаки, гойдалки, мотузки для сушіння білизни, прикріплювати рекламні щити, електропроводи та інше, якщо вони можуть пошкодити дерево;
- добувати з дерев сік, смолу, наносити механічні пошкодження;
- рвати квіти, ламати гілки дерев;
- винищувати мурашники, ловити птахів і звірів;
- випасати худобу, вигулювати та дресирувати тварин у не відведених для цього місцях;
- здійснювати ремонт, обслуговування та миття транспортних засобів, машин, механізмів у не відведених для цього місцях.

Розділ 5. Утримання об'єктів благоустрою зеленого господарства

5.1. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування визначають на конкурсних засадах із числа спеціалізованих підприємств, організацій балансоутримувачів об'єктів благоустрою зеленого господарства державної та комунальної власності.

5.2. Балансоутримувач забезпечує належне утримання та своєчасний ремонт об'єкта благоустрою власними силами або може на конкурсних засадах залучати інші підприємства, установи, організації, використовуючи для цього кошти, передбачені власником об'єкта.

5.3. На території об'єктів відповідно до містобудівної документації можуть бути розташовані будівлі та споруди торговельного, соціально-культурного, спортивного та іншого призначення. Власники цих будівель та споруд зобов'язані забезпечити належне утримання наданої їм земельної ділянки, а також на умовах договору, укладеного з балансоутримувачем, забезпечувати належне утримання закріпленої за ними прилеглої території або брати пайову участь в утриманні об'єкта.

5.4. На об'єктах державної чи комунальної власності межі закріпленої території та обсяги пайової участі визначають місцеві органи влади, а в м. Києві та Севастополі державні адміністрації.

5.5. Відповідальними за збереження зелених насаджень і належний догляд за ними є:

- на об'єктах благоустрою державної чи комунальної власності — балансоутримувачі цих об'єктів;
- на територіях установ, підприємств, організацій та прилеглих територіях — установи, організації, підприємства;
- на територіях земельних ділянок, які відведені під будівництво, — забудовники чи власники цих територій;
- на безхазяйних територіях, пустирях — місцеві органи самоврядування;
- на приватних садибах і прилеглих ділянках — їх власники або користувачі.

5.6. Елементи благоустрою входять до складу об'єктів благоустрою, за винятком меморіальних комплексів та об'єктів монументального мистецтва, фонтанів.

5.7. Загальноміські інженерні мережі водопостачання, водовідведення, кабельні електромережі, телефонізації та інші, які проходять через територію об'єкта благоустрою, не входять до його складу і перебувають на балансі та обслуговуванні відповідних підприємств, організацій.

5.8. Догляд за зеленими насадженнями на вулицях, площах, бульварах, майданах повинен проводитися спеціалізованими підприємствами, організаціями зеленого господарства, які укомплектовані спеціальною технікою та механізмами, кваліфікованими спеціалістами, на умовах договору з балансоутримувачем.

Розділ 6. Права та обов'язки балансоутримувача об'єктів благоустрою зеленого господарства державної чи комунальної форми власності

6.1. Балансоутримувач об'єкта благоустрою зеленого господарства має право:

брати участь у розробленні планів соціально-економічного розвитку населених пунктів;
брати участь в обговоренні проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів з питань озеленення населених пунктів;

залучати на договірних засадах підприємства і організації незалежно від форм власності до виконання окремих робіт на об'єктах зеленого господарства, у тому числі проведення інвентаризації;

звертатись з позовом до суду на відшкодування збитків, заподіяних унаслідок пошкодження об'єктів зеленого господарства.

6.2. Балансоутримувачі об'єкта зобов'язані:

утримувати в належному санітарно-технічному стані об'єкт благоустрою (виконання заходів, затверджених місцевими органами самоврядування);

не допускати внесення змін в архітектурно-планувальне рішення, зокрема фарбування монументів, пам'ятників, скульптур без погодження з відповідними органами;

дотримуватись технологій догляду, експлуатації та ремонту, регулярно проводити заходи щодо запобігання передчасному зносові об'єктів;

усувати пошкодження інженерних мереж, які обслуговують даний об'єкт, наслідки аварій, стихійного лиха;

проводити інвентаризацію та паспортизацію об'єктів благоустрою відповідно до планів та в межах виділених державними адміністраціями в м. Києві та органами місцевого самоврядування коштів;

брати участь у роботі комісій з прийняття в експлуатацію нових реконструйованих та капітально відремонтованих об'єктів;

брати участь у роботі комісій з обстеження зелених насаджень з метою їх знесення;

розробляти перспективні та пріоритетні напрями розвитку об'єктів благоустрою зеленого господарства;

контролювати дотримання технології виконання робіт, правил охорони зелених насаджень підпрядними організаціями на об'єктах благоустрою;

готувати зведені звіти з питань розвитку та утримання об'єктів благоустрою та надання їх місцевим органам самоврядування;

визначати обсяги збитків, заподіяних внаслідок пошкодження об'єктів благоустрою зеленого господарства.

Розділ 7. Охорона зелених насаджень

7.1. Охороні та відновленню підлягають усі зелені насадження в межах населених пунктів під час проведення будь-якої діяльності, крім зелених насаджень, які висаджені або вирости самосівом в охоронних зонах повітряних і кабельних ліній, трансформаторних підстанцій, розподільчих пунктів і підприємств та своєчасно видалені. У разі несвоєчасного видалення насаджень в охоронних зонах, коли дерева біля кореневої шийки досягли діаметра 5 см і більше, їх відновна вартість стягується в установленому порядку.

7.2. Охорона, утримання та відновлення зелених насаджень на об'єктах благоустрою, а також видалення дерев, які вирости самосівом, здійснюються за рахунок державного або місцевих бюджетів залежно від підпорядкування об'єкта благоустрою, а на земельних ділянках, переданих у постійне користування або в оренду, — за рахунок їх власників або орендарів відповідно до нормативів, затверджених у встановленому порядку.

7.3. Генеральний план розвитку населених пунктів України розробляється і реалізується з урахуванням вимог захисту зелених насаджень.

7.4. Містобудівна діяльність у населених пунктах проводиться з дотриманням вимог охорони зелених насаджень.

7.5. Господарська та інша діяльність проводиться з урахуванням коштів, необхідних для охорони, утримання та відновлення зелених насаджень і міських лісів. Кошти передбачають: місцеві органи самоврядування на утримання об'єктів зеленого господарства комунальної форми власності, підприємства, організації, установи на утримання зелених насаджень на територіях, які їм належать на правах власності, довгострокової оренди, власники чи користувачі земельних ділянок, на яких розташовані зелені насадження.

7.6. Під час проведення будь-яких робіт на земельній ділянці, на якій залишилися зелені насадження, забудовник:

огороджує дерева на території будівництва;

у процесі виконання робіт щодо будівництва доріг, тротуарів, асфальтування дворів тощо залишає місця (лунки) для посадки дерев, а також утворює лунки довкола наявних дерев;

копає канали глибше 1 м для прокладання підземних інженерних мереж і фундаментів на віддалі не менше 2 м від дерева та 1,5 м від чагарника;

не допускає засипання ґрунтом чагарників та стовбури дерев;
зберігає верхній родючий шар ґрунту на всій території забудови, організовує його зняття, складування та залишає для подальшого використання чи передачі спеціалізованому підприємству, визначеному місцевим органом влади для використання під час створення зелених насаджень;
не допускає складування будівельних матеріалів, стоянки машин і механізмів на відстані не менше 2,5 м від дерева і 1,5 м від чагарника.

Розділ 8. Створення зелених насаджень

8.1. Зелене будівництво — це комплексний процес створення нових міських насаджень і реконструкція наявних, включає такі типи робіт:

- вертикальне планування території;
- прокладання водостоків і дренажів;
- прокладання мереж каналізації;
- прокладання електричних кабелів;
- будівництво водойм;
- влаштування сходів і підпірних стін;
- будівництво доріг і майданчиків;
- будівництво огорож, містків, пергол, трельяжів, альтанок, павільйонів та інших споруд;
- обладнання території диванами, лавами, інформаторами, указівниками, урнами для сміття;
- декорування території фонтанами, скульптурами, вазами тощо.

Агротехніка озеленення включає:

- підготовку ґрунту для садіння і посіву;
- садіння і пересаджування дерев та чагарників (додаток 2);
- влаштування газонів і квітників;
- догляд за наявними зеленими насадженнями;
- біологічний і хімічний захист рослин від шкідників та хвороб.

Виконання тих чи інших робіт залежить від особливостей садово-паркового об'єкта.

8.2. Підбір і підготовка посадкового матеріалу

Створення довговічних, здорових і високодекоративних зелених насаджень вимагає проведення робіт, які включають в себе підготовку посадкового матеріалу, садіння і догляд за рослинами.

Вимоги до якості саджанців дерев і чагарників викладені в державних стандартах. Саджанці мають бути здоровими, без зовнішніх ознак пошкоджень — механічних чи хворобами, а також мати цілком визрілі бруньки і здерев'янілі пагони. Коренева система рослин має бути розвинутою, особливо її мичкувата частина з усмоктувальними корінчиками.

Стандартами для листяних дерев повинні бути такі параметри саджанців:

- висота і діаметр штамба;
- діаметр штамба на висоті 1,3 м;
- кількість скелетних гілок;
- діаметр і довжина кореневої системи.

Саджанці залежно від розмірів і віку можуть бути з оголеною кореневою системою, із глибою ґрунту різної величини, які також регламентує стандарт.

Для саджанців хвойних порід регламентується:

- висота;
- діаметр крони;
- розмір глиби ґрунту.

Обов'язковою вимогою є одновершинність і симетричність крони саджанців.

Для саджанців чагарників, які переважно висаджують у віці 3-5 років, стандартом визначаються такі параметри:

- висота;
- кількість скелетних гілок;
- довжина кореневої системи;
- симетричність крони;
- симетричний штаб.

Чагарники мають бути здорові, без видимих пошкоджень і захворювань.

Посадковий матеріал дерев та чагарників, який висаджується на озеленювальних територіях населених пунктів, повинен відповідати державним стандартам.

8.3. Викопування посадкового матеріалу

Викопування саджанців у розсаднику проводять восени і навесні.

Великорозмірні дерева, а також усі хвойні для літньої і зимової посадки потрібно викопувати з глибою ґрунту. Розміри і форми глиби ґрунту визначаються віком дерева, його виглядом і наявністю пакувального матеріалу. Найпоширеніші розміри глиби ґрунту: кругла, діаметром 0,6 або 0,8 м, глибина (висота) 0,4-0,5 м; квадратна, розміром 0,8 х 0,8 м; 1 х 1 м або 1,2 х 1,2 м, глибина (висота) 0,6-0,8 м.

8.4. Приймання посадкового матеріалу

Саджанці дерев і чагарників після викопування приймає відділ технічного контролю підприємства, яке їх вирощує. Спеціалісти відділу встановлюють групу і вид (сорт) рослин. Саджанці приймають партіями.

Партія — це будь-яка кількість дерев і чагарників одного ботанічного виду і сорту, оформлену одним приймально-здавальним документом, в якому мають бути зазначені:

- найменування, місцезнаходження і підпорядкованість підприємства-постачальника;
- найменування саджанців, їх кількість за товарним сортом;
- назва стандарту, вимогам якого вони мають відповідати.

Приймання саджанців покупцем відбувається у розсаднику постачальника. Одержувач має право провести контрольну перевірку відповідності якості саджанців вимогам стандарту, яким і визначаються методи контролю (метод випадкового відбору 1-10% саджанців, їх огляду, замірів). У разі виявлення розбіжностей між постачальником і покупцем проводять повне розбирання партії та заміри саджанців.

8.5. Пакування і транспортування саджанців

Глиби ґрунту із саджанцями упаковують у мішковину, рогожу чи поліетиленову плівку і обв'язують мотузками. В окремих випадках використовують спеціальні ящики-контейнери. Транспортування саджанців з глибою ґрунту у замороженому стані допускається без упаковки. У разі транспортування залізницею чи водним транспортом коріння саджанців з оголеною кореневою системою упаковують в тюки з мішковини, рогож чи іншого матеріалу з попереднім обмочуванням у глиняній чи земляній «бовтанці» та перекладають коріння вологим мохом або соломкою.

Без упаковки саджанці перевозять на автомобілях з додержанням відповідних вимог.

Найкраще перевозити і висаджувати посадковий матеріал у холодну, похмуру і вологу погоду.

8.6. Збереження посадкового матеріалу

Збереження саджанців до їх посадки буває короткотривалим і тривалим.

8.6.1. Короткотривале зберігання застосовують відразу після викопування або перевезення. Саджанці прикопують в нахиленому стані так, щоб їх коренева шийка була нижче рівня поверхні ґрунту на 5-10 см. ґрунт систематично поливають.

8.6.2. Тривале (5-6-місячне) зберігання практикують у зимовий період. Саджанці прикопують у незатоплених і захищених від вітру місцях із забезпеченням вільного розташування кореневої системи.

За умови прикопування саджанців у траншеї їх необхідно вкладати так, щоб етикетки з видовими назвами були зверху.

8.7. Строки і норми садіння

Садіння деревних рослин, як листяних, так і хвойних, здійснюють навесні й восени. Вибір пори року залежить від:

- організаційних можливостей;
- біологічних особливостей виду;
- типу ґрунтів.

Сучасна агротехніка дає змогу проводити садіння як взимку, так і влітку.

8.7.1. Листяні деревні рослини найкраще висаджувати весною, особливо теплолюбні дерева і чагарники. Холодостійкі рослини добре переносять і осінню посадку.

8.7.2. Періодом садіння хвойних слід вважати час появи нових приростів, тобто від половини квітня до половини травня. Осіння посадка хвойних, крім модрини, триває від серпня до початку жовтня.

8.7.3. Більшість вічнозелених дерев і кущів висаджують у той самий період, що й хвойні.

Хвойні та вічнозелені листяні є більш уразливі до пересаджування від листопадних. Види з поверхневою кореневою системою краще переносять пересаджування.

8.7.4. Осіннє садіння розпочинають, щойно припиняється ріст рослин і розпочинається листопад. Завершують садивні роботи з першими заморозками.

8.7.5. Строки пересаджування хвойних рослин — або дуже рання весна, або середина літа та зима.

Весною дерева висаджують після появи в бруньок конуса, що свідчить про завершення періоду спокою.

8.7.6. У регіонах з тривалим теплим осіннім періодом дерева краще садити восени.

8.7.7. На легких ґрунтах висаджують дерева восени, а на важких — весною. Навесні слід висаджувати рослини, чутливі до морозів.

8.7.8. Хвойні, а також вічнозелені дерева і кущі слід садити тільки з грудкою землі.

8.7.9. Розташування посадкових місць і віддалі між ними та різними об'єктами регламентуються будівельними нормами і правилами – ДБН 360-92.

8.8. Основні вимоги при садінні дерев і чагарників

Порушення технології садіння дерев і чагарників у багатьох випадках є причиною низької декоративності, недовговічності, захворювань та загибелі рослин.

8.8.1. Садивні ями та траншеї викопують за 7-10 днів до висаджування. Ями для зелених насаджень найкраще викопувати восени, утеплюючи їх на зиму опалим листям або соломкою. Готуючи ями, верхній шар землі відкидають в один бік, а нижній, менш родючий – в інший. Після висаджування рослин ями засипають так, щоб нижній шар землі був зверху. Дно ями і траншеї розпушують на глибину 15-20 см; у розпушених піщаних ґрунтах на дно укладають шар глини завтовшки до 10 см.

Розміри садивних ям залежать від розмірів і віку висаджуваних рослин. Середня глибина ями для дерева становить 70-120 см, для чагарників – 30-70 см.

Відстань від оголених коренів до дна і стінок ями має бути 10-15 см. У разі висаджування з глибою ґрунту яма повинна бути на 20-30 см більшою від глиби.

8.8.2. Для створення живоплотів із чагарників викопують траншеї: для однорядних живоплотів – розмірами 50 x 50 см, для дворядних – 70 x 50 см і для трирядних – 90 x 50 см.

8.8.3. Унесення в яму компосту чи перегною використовують:

при посадці високодекоративних і красивокувітучих дерев і чагарників на бідних ґрунтах;

на дуже бідних ґрунтах з незначним родючим шаром (на відвалах, кам'янистих розсипах), а також на вулицях.

Для хвойних дерев і кущів, а також вічнозелених листяних бажано додавати до ям торф, що сприяє кращому вкоріненню рослин.

Для кращої приживлюваності великих саджанців деревних рослин їх кореневу систему вмочують у сметаноподібну «бавтанку» з глини і торфового дрібняку з домішкою стимуляторів росту (гетероауксину, лентехніну, триману-1 тощо).

8.8.4. Перед садінням у дно ями забивають по 3 кілки (краще з добре окорованої соснової чи ялинової деревини) завдовжки близько 2 м і завтовшки 4 см, до якого потім прив'язують саджанець.

8.8.5. У центрі викопаної ями на дно насипають рослинний шар у вигляді горбочка, висота якого не менше 1/2 глибини ями. На нього й опускають саджанець з розправленими корінням. Яму засипають поступово невеликими шарами, які ущільнюються шляхом притоптування ґрунту від країв до центру.

Коренева шийка після садіння дерева має бути на 2-3 см вище рівня ямки, оскільки після поливання земля осідає разом з деревом. Довкола посадкової ямки формується земляна лунка заввишки 6-10 см.

8.8.6. Після садіння дерево підв'язують до кілків в одному місці, без сильної натяжки з огляду на осідання землі.

Через місяць після кінцевого садіння здійснюють остаточну підв'язку у вигляді вісімки. Верхню підв'язку роблять під кроною, нижню – на висоті 0,5 м від поверхні землі. Кілки не повинні досягати крони, щоб не травмувати гілок.

Під час висаджування великорозмірних дерев з глибою ґрунту використовують розтяжки з дроту.

8.8.7. Деревя мають бути посаджені на таку глибину, на якій вони росли у розсаднику.

8.8.8. Якщо дерева висаджують у таких місцях, де їм загрожує пошкодження чи вони можуть бути зламані, то їх огорожують.

8.8.9. У процесі садіння дерев їх кореневу систему вкорочують секатором, а крону підрізають, щоб привести у відповідність підземну і надземну частину дерева. Сильно розвинуті верхні бокові пагони підрізають на половину довжини, а слабші нижні – приблизно на третину. Саджанці хвойних дерев і каштанів не обрізають.

8.8.10. Деревні рослини, які викликають алергійні захворювання (тополя біла, канадська та інші породи), не рекомендується висаджувати на території населених пунктів, а також вирощувати в розсадниках.

8.8.11. Чагарники в живоплоти висаджують у траншеї на строго встановленій відстані один від одного. Після садіння крону підрізають і формують бортики із землі для затримання вологи після поливу.

8.8.12. Деревні ліани висаджують на об'єктах озеленення саджанцями, які вирощують у розсадниках. Саджанці мають бути добре розвинені, мати пагони завдовжки не менше як 1 м і добре сформовану та компактную кореневу систему.

Садивну яму копають завглибшки 50 і завширшки 50-60 см на відстані 30-40 см від опори і заповнюють родючим ґрунтом.

8.8.13. Віддаль між посадковими місцями дерев і кущів може бути різною і залежить від типу садово-паркового об'єкта. Наприклад, у парках і скверах при посадках у масивах і куртинах для дерев

вона становить 3,5-6 м. Водночас в алеїних посадках для ширококронних дерев вона становить 8-10 м, а для вузькокронних — 5-6 м.

Віддаль між кущами встановлюють залежно від висоти і форми — 70-100-150-200 см.

В окремих випадках використовують загущену посадку з розрахунком, щоб з часом частину дерев видалити (вирубати). Особливо це стосується хвойних дерев, які в молодому віці краще розвиваються в угрупованні.

8.8.14. Залежно від призначення і типу об'єкта та природнокліматичних умов району розташування існують також орієнтовні норми садіння дерев і чагарників. Вважається достатнім розташування 90-100 дерев на 1 га озелененої площі насаджень загального користування.

8.9. Способи садіння великорозмірних дерев

Оптимальний вік пересаджування дерев листяних порід — 30 років, хвойних — 25 років.

У практиці садово-паркового будівництва застосовують різні способи пересаджування великорозмірних дерев:

- з оголеними коренями;
- із замороженою грудкою;
- з незамерзеною грудкою.

8.9.1. Садіння з оголеними коренями застосовується для листяних порід. Технологія садіння звичайна.

8.9.2. При садінні з замороженою грудкою кореневу систему дерева можна не впаковувати. Найчастіше так пересаджують хвойні дерева та інші морозостійкі породи. Восени викопують яму, діаметр якої має бути більшим від діаметра грудки. Яму наполовину засипають родючим ґрунтом, а зверху покривають пухким матеріалом від промерзання. Взимку, коли коренева грудка достатньо промерзне (при температурі не нижче мінус 12 град. С), дерево транспортують на нове місце й саджають.

8.9.3. Садіння з незамерзеною грудкою потребує значних витрат на підготовчі операції, оскільки в цьому разі, коренева грудка землі має бути упакована. Діаметр садивної ями повинен на 0,4-0,5 м, а глибина — на 0,2-0,3 м перевищувати діаметр грудки. В яму спочатку засипають родючий ґрунт. Упаковку знімають з грудки після встановлення дерева на постійне місце. Потім засипають кільцевий просвіт навколо грудки, одночасно ущільнюючи ґрунт. Після садіння стовбур дерева закріплюють у вертикальному положенні трьома дрютинами відтяжками, які розміщують на стовбурі нижче від крони й направляють до кілків, забитих за межами садивної ями.

8.9.4. Зимове пересаджування практикують лише для великорозмірних дерев віком 12-15 і більше років.

8.9.5. Заготівлю, перевезення і садіння проводять при температурі не нижче мінус 15-20 град. С.

8.9.6. Стовбури і скелетні гілки слабоморозостійких дерев із гладкою глянцевою корою обгортають мішковиною з метою запобігання утворенню морозобоїн.

Хвойні для недопущення сонячних опіків, обмерзань і обламів снігом і льодом слід повністю обгортати мішковиною або крафт-папером, обв'язувати шпагатом, обгороджувати кілками.

8.10. Літня посадка

Літнє садіння проводиться в таких випадках: літнє завершення об'єкта, меморіальні посадки тощо.

У незначних обсягах використовують прийоми підготовки рослин до садіння: обрізування частини крони, а також обробку рослин антитранспірантами — плівкоутворювальними препаратами, які зменшують водовіддачу листової поверхні на 40-60%: бутилкаучук (6-8%) і латекси марки ДММА-65-1чп (5-13%) та інші. До латексу додають рідке мило і мильний концентрат у кількості 2-3% загального об'єму.

Для рослин з рівною глянцевою поверхнею листя (береза, бузок, кизильник, ясен тощо) рекомендується менша концентрація (5-6%), а для рослин із жилкуватою або опушеною поверхнею слід використовувати розчин вищої концентрації (8 і 13,5%). Дисперсію антитранспіранта готують перед самим використанням. Верхня і нижня частина листя змочується однаково.

Можливе літнє садіння і без антитранспірантів. Дерево повинно мати велику грудку, значно більшу, ніж при звичайному осінньо-весняному садінні, яку упаковують за допомогою дерев'яних щитів. Завчасно за 1 добу пересаджування яму заливають водою. Обрізають частину крони. Після садіння ведеться інтенсивний полив.

8.11. Особливості садіння на промислових територіях

На промислових територіях, відведених під озеленення, перед садінням слід заздалегідь провести ґрунтові обстеження, а також одержати дані щодо концентрації атмосферних забруднень. Виходячи із стійкості конкретних деревних видів до забруднень, підбирають рослини для садіння.

8.11.1. Спосіб підготовки ґрунту під озеленення визначається ступенем його забруднення і наявністю основних поживних речовин. На ділянках, особливо забруднених, здійснюється повна заміна ґрунту або ж на ушкоджений шар насипається родючий рослинний ґрунт. За умов меншого ступеня забруднення

грунт замінюється частково. До нього додається рослинний шар, торф з перегноем, уносяться мінеральні добрива. Підкислені ґрунти нейтралізують вапном (на супіщаних ґрунтах вносять до 2 т вапна на 1 га). На основі агрохімічного аналізу вносять комплексні мінеральні добрива.

8.11.2. У санітарно-захисних смугах садивні ями роблять більших розмірів, ніж у звичайних умовах: для дерев 1 х 1 х 1 м, а для чагарників – від 0,6 х 0,6 х 0,6 м до 0,8 х 0,8 х 0,6 м. Траншеї для однорядної живої огорожі викопують розміром 0,8 х х 0,6 м, а для дворядної – 1 х 0,6 м.

У садивну яму засипають родючий ґрунт до 1/2 глибини і на нього опускають розправлене коріння. Подальша технологія садіння аналогічна технології садіння у звичайних умовах.

8.12. Особливості садіння на вулицях

Процес росту і розвитку деревних рослин на вулицях і площах відбувається в складних умовах (підвищена температура повітря і ґрунту, ущільненість ґрунту, загазованість, задимленість повітря, наявність пилу тощо), і тому при садінні дерев і чагарників слід враховувати:

8.12.1. Висаджувати великорозмірний посадковий матеріал (у віці не менше 10 років);

8.12.2. Підбирати стійкі до загазованості, задимленості, пилу породи дерев (клен гостролистий і сріблястий, липа дрібнолиста і широколиста тощо). Хвойні найменш стійкі в складних екологічних умовах;

8.12.3. З метою створення довговічних і високодекоративних деревних насаджень на міських вулицях і площах, а також на щебенистих і ущільнених ґрунтових дорогах у парках, скверах, бульварів і садах слід садити дерева не в обмежену за об'ємом садивну яму, а в смугу відкритого ґрунту або газону шириною не менше 2,0-5 м – на вулицях і 1,5-2 м – на щебенистих і ґрунтових дорогах;

8.12.4. На асфальтованих вулицях та з іншим покриттям розмір оброблювальної пристовбурної лунки повинен бути не менше 2 х 2 м і у районах із старою забудовою – 1,5 х 1,5 м;

8.12.5. Не допускається садіння деревних порід з низько опущеною кроною та низько звисаючими гілками (плакучі форми верби, шовковиці, ясена, горобини тощо), таких, які засмічують пішохідні доріжки плодами (робінія, шовковиця тощо), дають кореневі відгалуження (тополя канадська, біла тощо), таких, що мають неприємний запах (бархат амурський);

8.12.6. Віддаль між деревами в рядових насадженнях на вулицях для ширококронних високорослих дерев – 8-10 м, середньорослих – 6-8 м, низькорослих (до 10 м) – 4-5 м і вузькокронних різної висоти – 3-4 м;

8.12.7. Віддаль від будівель, споруд до дерев та чагарників наведено в додатку 3.

Розділ 9. Догляд за об'єктами благоустрою зеленого господарства

Виробничий процес утримання об'єктів зеленого господарства включає: догляд за деревами і чагарниками, живоплотами, виткими рослинами, квітниками, газонами, садовими доріжками та майданчиками, малими архітектурними формами; захист зелених насаджень від шкідників і хвороб, садіння квітів, створення газонів, видаленням окремих дерев, садіння окремих дерев, видалення аварійних дерев, санітарне очищення території об'єкта благоустрою.

9.1. Догляд за деревами і чагарниками

Несприятливі умови урбанізованого міського середовища призводять до передчасного старіння насаджень і зниження їх життєздатності. Для встановлення ступеня життєздатності деревних рослин балансоутримувачу необхідно провести діагностику стану зелених насаджень і на основі діагностичних ознак планувати агротехніку догляду за зеленими насадженнями.

Догляд за деревами і чагарниками здійснюється протягом року і включає: поливання, внесення добрив, вкриття, оприскування крон дерев, догляд за ґрунтом, боротьбу з бур'янами, обробку дупел і механічних пошкоджень, формування крон дерев і чагарників.

9.1.1. У містах і селищах поливання є однією з основних умов нормального росту і розвитку рослин. Поливання має забезпечувати постійну оптимальну вологість коренезаселеного шару ґрунту до глибини 60-70 см. Найкраще розвивається дерево при вологості ґрунту 60-80% повної вологоємності.

Норми та кратність поливання залежать від кліматичних і погодних умов, механічного складу ґрунту та його вологості, ступеня вологолюбності й посухостійкості порід, віку дерев. Терміни та кратність поливань залежать від пори висаджування рослин, фази їхнього розвитку й зовнішніх умов.

Хвойні та листяні вічнозелені рослини (особливо у перший і другий рік після садіння) вимагають більш інтенсивного поливання в суху погоду. Це стосується також вуличних посадок. Пересаджені дерева старшого віку, крім поливання, слід дощувати.

На піщаних і супіщаних ґрунтах норма одноразового поливання дерев (30-50 кв.л/м) нижча, ніж на важких глинистих і суглинкових ґрунтах (50-80 кв.л/м), а кратність поливів вища. Для посушливої зони норма одноразового поливання на одне дерево – 100 л води, на одне дерево з глибою ґрунту – 200 л води, на один кущ – 30 л води. Частіше треба поливати дерева в першій половині вегетаційного періоду (травень-червень), який є періодом їхнього інтенсивного росту.

За сухої та жаркої погоди насадження у віці 5-15 років поливають через 3-5 днів, тобто 18-20 разів протягом вегетаційного періоду. Дерев старшого віку (15-25 років) поливають через кожні 7-10 днів.

Восени, коли довго не було дощів, за 2-4 тижні до середнього строку настання мінусових температур дуже важливо провести вологозарядне поливання рослин.

9.1.2. Удобрення деревних рослин потрібно проводити на основі агрохімічного аналізу. Необхідно своєчасно удобрювати дерева та чагарники після їхнього обрізування. Головною видимою ознакою «грунтового голоду» рослин є їхні слабкі прирости, здрібнене листя та зміна барв.

9.1.3. Дерев і чагарники, які не переносять низьких температур, вимагають захисту в зимовий період. Дуже чутливі до морозів молоді рослини. Окремі види магнолій, кипарисовики, троянди, які потрібно вкривати матами, мішковиною, крафт-папером, лапником.

9.1.4. Якщо довго немає дощу, листя дерев покривається досить товстим шаром пилу, що призводить до закупорювання їхніх продихів, погіршення фотосинтезу, сповільнення обміну речовин. З метою змивання осілого на листки пилу слід проводити освіжаюче поливання крон дерев. Вони особливо необхідні в спекотні літні дні (у липні, серпні).

Обмивання крон слід проводити в ранкові часи (не пізніше 9-ї години) або ввечері (після 19-ї години) в міру їхнього забруднення пилом, але не рідше 4-5 разів за вегетаційний період — для листяних порід і 8-10 разів — для хвойних порід.

Рекомендується приблизні витрати води на освіжаючі поливи (із розрахунку 2-3 л води на 1 кв.м поверхні крони дерева): для дерев у віці до 10 років — 15-20 л води на одне дерево, 10-20 років — до 20-30 л, 20-30 років — 40-50 л, 30 років і більше — до 100 л.

Для обмивання можна використати 0,1-0,2%-ний розчин у воді мийних засобів (зеленого мила, ОП-7 та ін.).

Для підживлення рослин роблять 0,2-0,5%-ні водні розчини мінеральних добрив (2-5 г солей на 1 л води).

Обмивання крони проводиться за допомогою шланга або поливальних машин.

9.1.5. Щоб частково видалити або нейтралізувати шкідливі солі, які застосовуються взимку для боротьби з ожеледдю, ґрунт рекомендується періодично (через два-три роки) промивати. Норми витрати води при цьому становлять: для супіщаних ґрунтів 100-110 кв.л/м пристовбурної лунки; для суглинкових — 120-160 кв.л/м.

9.1.6. З бур'янами борються двома способами — механічним

(пропалювання, скошування) та хімічним (застосування гербіцидів). Пристовбурні лунки дерев і куців на вулицях (бульварах) слід утримувати без бур'яну і в розпушеному стані. За достатнього живлення і водного режиму в них можна висівати газонні трави або висаджувати квіти.

9.1.7. На зупинках громадського транспорту, в місцях інтенсивного руху пішоходів лунки слід прикривати декоративними металевими чи дерев'яними решітками.

9.1.8. Для усунення негативного впливу ущільнення ґрунту і ефективного підживлення дерев проводять дренажування пристовбурних лунок. Для цього навколо стовбура на відстані 60-80 см робиться 5-8 свердловин діаметром 7-12 см на глибину 50-80 см. Свердловини заповнюються компостом, перегноем або деревною тирсою в суміші з торфом і мінеральними добривами. Дренажування, яке сприяє активізації росту кореневої системи, проводиться восени через 3-5 років.

9.1.9. При механічному пошкодженні стовбурів або видаленні гілок деревина пошкоджується різними цвілевими грибами і бактеріями, що зумовлює утворення дупел. Для збереження таких дерев необхідний своєчасний догляд за утвореними дуплами і ранами.

Під час обробки дупел необхідно видаляти гострим ножом або стамескою загнилу частину деревини аж до здорової. Рана дезінфікується 5%-ним розчином залізного або мідного купоросу і цементується. Після затвердіння поверхню обробленого дупла необхідно покрити масляною фарбою, бажано під колір кори дерева.

Місця механічних пошкоджень кори і деревини стовбура або гілок дерев необхідно зачистити ножом до здорового місця, а потім змастити садовою замазкою. Для більш швидкого загоювання ран доцільно використовувати пасти і мазі, виготовлені з додаванням гетероауксину в концентрації 0,01 — 0,025%.

9.1.10. Для нормального росту й правильного розвитку дерев здійснюють догляд за кроною протягом усього життя рослин. Обрізають дерева навесні до розпукування бруньок або восени після опадання листя. У дерев видаляють порослеві пагони, які утворюються біля кореневої шийки, а також на стовбурах в міру її появи. Сухі гілки обрізують у міру їх виявлення впродовж року.

9.1.11. Під час догляду за деревами застосовують три види обрізання: формувальне, санітарне й омолоджувальне.

9.1.11.1. Формувальне обрізання дерев проводять у рядових та алейних насадженнях з метою збереження природної або штучної форми рослин (колоноподібної, конусоподібної, кулеподібної тощо), рівномірного розташування скелетних гілок, а також дерев, пересаджених з лісу (з асиметричною витягнутою вгору кроною).

Розрізняють слабе, помірне і сильне обрізання, ступінь якого залежить від виду дерева, його віку і стану крони.

Формувальне обрізання рекомендується здійснювати ранньою весною, до початку вегетації (кінець лютого-квітень). У районах з м'якою зимою, де температура повітря не опускається нижче мінус 10 град.С, допускається осіннє формування після листопаду.

Хвойні породи погано переносять обрізання, тому його проводять лише на деяких видах туй, ялин, ялівців, які використовують у високих живоплотах уздовж шосейних доріг і залізниць, біля меморіалів.

Крони швидкорослих порід у місцях, де потрібно зберігати певну висоту і форму, обрізують щороку і один раз за 2-4 роки у повільнорослих (в'яз, дуб і липа). При обрізанні повільноростучих дерев в основному вкорочують однорічні прирости і лише окремі гілки обрізують до дво-трирічної деревини.

9.1.11.2. Санітарне обрізання крони виконують, щоб позбутися старих, хворих, сухих і пошкоджених гілок, а також гілок, спрямованих всередину крони або зближених одна з одною. Обрізанню підлягають також пагони, що відходять від центрального стовбура вгору під гострим кутом, щоб уникнути їхнього обламування.

Санітарне обрізання потрібно проводити щороку протягом вегетаційного періоду.

Зразу після обрізання всі рани діаметром понад 2 см зашпаровують садовою замазкою або зафарбовують олійною фарбою на натуральній оліфі під колір крон дерева. У хвойних дерев та тих, що дуже виділяють смолу, рани не замащують.

9.1.11.3. Омолоджувальне обрізання виконують лише в дерев, які добре витримують підстригання та обрізання і вершина яких почала всихати, а ріст пагонів припинився. При цьому сильно вкорочують (на 1/2 – 3/4 загальної довжини) старі гілки, залишаючи, якщо це можливо, одну-дві гілки другого порядку. Омолоджують дерева навесні, поступово протягом двох-трьох років. Помірне та слабке омолодження передбачає обрізання частини крони, а сильне – зріз крони до основи скелетних гілок.

Із листяних порід омолодженню добре піддаються верба, липа, тополя, з хвойних – ялина колюча (ф. срібляста), модрина.

Здійснювати омолодження можна шляхом спилювання стовбурів дерев (особливо берези, верби білої, граба, клена ясенелистого, липи, осики, тополі тощо) до самого пенька. Ця операція спричиняє швидкий і рясний ріст кореневої порослі, з якої можна формувати одно- або багатостовбурне дерево.

Поряд з омолодженням крони можна омолоджувати кореневі системи. Коріння обрізують поступово, підрізаючи щороку 1/3 – 1/2 кореневої системи.

Під час проведення щорічних обстежень зелених насаджень потрібно виявляти аварійні дерева.

9.1.12. Аварійне дерево – це дерево, яке може становити загрозу для життя і здоров'я пішоходів, транспортних засобів, пошкодити лінії електропередач, будівлі і споруди або перебуває у пошкодженному стані внаслідок снігопадів, вітролому, урагану та інших стихійних природних явищ чи за наявності гнилої серцевини стовбура, значної суховершинності, досягнення вікової межі.

9.1.13. На вулицях і площах населених пунктів у процесі обстеження зелених насаджень виявляють і потенційно аварійні гілки. Це скелетні гілки, які мають видимі ознаки враження шкідниками та хворобами. Їх необхідно видаляти.

9.1.14. Обмір дерева на висоті 1,3 м проводиться інструментами (мірна вилка, висотомір та інші), а діаметр пенька – будь-якими лінійними інструментами.

9.1.15. Видалення дерев і пеньків проводиться як ручним способом, так і з використанням машин та механізмів. При цьому слід керуватись правилами охорони праці під час проведення робіт з видалення дерев і пеньків у населених пунктах України (наказ Держжитлокомунгоспу України від 30.11.1995 № 51 (z0457-95) (додаток 1).

9.1.16. До розцінки робіт з видалення дерев включаються: зняття дерева, розкрязування стовбура, корчування пеньків та вивезення деревини і гілок. Деревина видалених дерев оприбутковується та використовується для власних потреб або реалізується за ринковими цінами. Кошти від реалізації деревини поступають балансоутримувачу об'єктів державної чи комунальної форми власності та використовуються на покриття витрат. Гілки та непридатна деревина утилізуються, про що складається акт.

9.1.17. Забороняється білити вапном декоративні дерева і малі архітектурні форми.

9.1.18. Обрізування кущів передбачає їх формування, поліпшення якості цвітіння й плодоношення. У кущів, квітки яких розвиваються з бруньок, закладених у попередній рік (бузок, вейгела, форзиція, хеномелес тощо), слід обрізувати лише відцвілі суцвіття, проводять проріджування, омолодження (вирізування старих скелетних гілок) та вкорочування пагонів з урахуванням розміщення квіткових бруньок.

У кущів з квітковими бруньками на пагонах поточного року (бuddleя Давида, гортензія волотиста, пухироплідник калинолистий, таволги Бумальда, японська тощо), які цвітуть у середині чи в другій половині літа, навесні до початку росту або пізно восени вкорочують пагони на 1/2 – 1/3 їхньої довжини залежно від виду й сорту, а в низькорослих кущів окремі слабкі скелетні гілки можна «саджати на пеньок», залишаючи ділянку вищу від кореневої шийки на 10-15 см.

Показником потреби в обрізанні є зменшення приросту пагонів, зниження інтенсивності цвітіння та плодоношення.

Дуже чутливі до морозів рослини, такі як троянди, плетисті троянди, окремі види магнолій, кипариси тощо, вимагають повного вкриття соломою, матами, мішковиною тощо.

Прищеплені троянди вкривають супіщаною землею або хвоею. Пагони плетистих троянд слід перед накриттям прикріпити до землі кілочками.

Штамбові троянди відв'язують від кілка, пригинають до землі, притискаючи кілком, і присипають. Можна також пригнути кронами до себе кілька троянд, накривши їхні крони разом. Штамбові троянди обкутують соломою чи матами в стоячому стані. Щоб запобігти випріванню, не можна закривати троянди завчасно, найкраще це робити після настання морозу — 1-3 град.С (жовтень, листопад).

9.1.18.1. Омолодження декоративних кущів (поодиноких, у групі та в живоплоті) проводять періодично, в міру появи старіючих та перерослих пагонів, які втратили декоративність. Це роблять навесні до початку росту.

9.1.18.2. Формувальне обрізування кущів проводиться з метою створення декоративної штучної форми, підтримування заданої форми, прискорення росту бокових пагонів і збільшення густоти крони.

9.1.18.3. Санітарне обрізування кущів проводиться з метою зрізування хворих, сухих та пошкоджених гілок щорічно протягом усього вегетаційного періоду.

9.1.19. Згрібати листя з-під групи дерев і чагарників у лісопарках, парках, гідропарках, скверах, садах, за винятком ділянок загонів тощо, забороняється, тому що це призводить до винесення органічних добрив, зменшення ізоляційного шару для ґрунту, який запобігає випаровуванню ґрунтової вологи та промерзанню коріння. Листя має залишатися на зиму під деревами, а весною його можна неглибоко прикопати або з допомогою механізмів змішати з ґрунтом, що приведе до його мінералізації. Згрібати листя слід лише тоді, коли воно негативно впливає на зовнішній вигляд (партерний газон, пам'ятники і меморіальні комплекси, площі, дитячі майданчики, спортивні комплекси, головні алеї зелених насаджень, галявини, квітники тощо).

На звичайних газонах листя слід згрібати тільки вздовж магістралей і паркових доріг з інтенсивним рухом у смузі завширшки 10-25 м залежно від значущості об'єктів.

Спалювати листя категорично забороняється.

Листя, подрібнені гілки деревини рослин і трав'янисті рештки квітково-декоративних рослин та скошених газонних трав необхідно вивозити на спеціальні полігони або на відведені площадки на підприємствах зеленого господарства для приготування компостів, садових земель та інших органічних добрив.

9.2. Догляд за живоплотами

Живоплоти із регулярною формою завжди повинні мати широку основу. Підстригання таких огорож починають від основи, визначивши необхідну ширину і рухаються догори.

Живоплоти, які формуються, починають стригти в перший рік після висаджування. Підстригання виконують згори на певній висоті від поверхні землі та з боків. Живопліт із світлолюбних кущів формують у вигляді зрізаної піраміди з нахилом бічних сторін 20-25 град.С та ширшою основою внизу.

У перший рік кущі живоплоту підстригають один раз за вегетаційний сезон — напровесні до початку сокоруху, пізніше — 3-5 разів за вегетацію в міру відростання.

9.2.1. Більш сучасний спосіб утримання живоплотів — використання хімічних стимуляторів росту: інгібіторів, зокрема гідрозиду малеїнової кислоти (ГМК).

Ефективність і тривалість дії препарату залежить від концентрації розчину, видових особливостей рослини і строків обробки. Обробка живоплоту ГМК дає можливість обмежитись одноразовою стрижкою за весь період вегетації.

Рекомендують такі концентрації ГМК:

кизильник блискучий — 1,5%;

смородина альпійська і золотиста — 0,5%;

акація жовта — 0,4%;

глід звичайний — 0,25%.

На 100 кв.м живої огорожі потрібно 10 л розчину ГМК у фазу повного облистнення рослин. Перед обробкою ГМК живопліт слід підстригати.

9.2.2. Вільнорослі живоплоти систематично не підстригають. У них вирізають старі (які починають засихати) та надто загущені гілки. Один раз за два-три роки вільнорослі живоплоти проріджують у період спокою.

9.2.3. Запущені живоплоти омолоджують (поява старіючих та перерослих пагонів). Гілки зрізують біля молодого пагона, а якщо його немає — обрізують повністю, тобто «саджують на пенёк». Неприщеплені кущі обрізують на висоті 10-15 см від кореневої шийки, прищеплені на такій же самій висоті від місця щеплення.

9.3. Догляд за виткими рослинами (ліанами)

У разі декорування стін споруд для підтримання рослин влаштовують спеціальні пристосування. Виткі рослини швидко використовують поживні речовини з ґрунту і потребують регулярного орґано-мінерального підживлення, а глибоке залягання кореневої системи — щедрого поливання. Наземні частини витких рослин потрібно обприскувати чистою водою, яка не тільки освіжає рослини, а й змиває з листя пил і шкідників. Обприскування або поверхневий полив роблять лише вранці.

9.3.1. Обов'язковим прийомом догляду за виткими рослинами є регулярне обрізування. У загущених кущів вирізають старі гілки, які заважають росту молодих пагонів.

9.3.2. Ранньоквітучі ліани рекомендується обрізувати одразу після цвітіння. Вирізають, як правило, всі квітконосні гілки на рівні верхніх ступенів осової системи, а також слабкі й загущені скелетні гілки й пагони. Проте у цьому разі залишають достатню кількість пагонів для забезпечення цвітіння ліан у наступному році.

9.3.3. Пізноквітучі ліани доцільно обрізувати на початку весни на рівні початкових ступенів осової системи. Це забезпечує утворення, ріст нових пагонів та їхнє цвітіння у поточному році.

9.3.4. Деревовидні ліани, які вирощуються заради декоративності листя чи осіннього забарвлення, обрізують восени (листопадні) або навесні (вічнозелені). Обрізування пагонів і гілок, що віддаляються від наміченого для озеленення простору, проводять в міру виявлення його протягом сезону.

9.4. Догляд за квітниками

Декоративність і якість квітників значною мірою залежать від догляду, який має забезпечити сприятливі умови для росту і розвитку рослин.

Догляд за квітниками полягає у поливанні, прополюванні, розпушуванні ґрунту, прищипуванні та видаленні суцвіть, прибиранні стебел з квітників, штикування на зиму, захисті від хвороб і шкідників, підстриганні килимових рослин, розкритті багаторічних квітів з прибиранням сміття, підживлюванні, підв'язуванні рослин та укриття їх на зиму.

9.4.1. Поливання квітників повинно проводитися рівномірно з таким розрахунком, щоб земля зволожувалася на глибину залягання коріння. Розсаду квітів поливають щоденно, краще вранці або ввечері, доти, поки вона не приживеться. Частих поверхневих поливань слід уникати.

За вегетаційний період за нормальних погодних умов при догляді за сезонними квітниками в середньому має бути проведено 20-30 поливів, у південних районах — 30-40. Квітники з покривних рослин поливають частіше — до 40-50 разів за сезон.

Норма поливання для однорічників та дворічників — 15-20, для багаторічників — 25-40 кв.л/м.

9.4.2. Розпушування ґрунту проводять в міру його ущільнення і проростання бур'яну та обов'язково після рясного поливу чи великого дощу. Перше розпушування треба виконувати напровесні, щойно просохне верхній шар ґрунту, а потім регулярно (один раз на 2-2,5 тижні) до змикання рослин.

Глибина розпушування однорічників — 3-5, багаторічників з поверхневим розміщенням коренів — 3-6 см.

Рослини з повзучими та сланкими надземними пагонами (арабіс, флокс шилоподібний тощо) і з горизонтальними кореневищами (айстра кушувата, конвалія, рудбекія тощо), а також багаторічники з наростаючим угору кореневищем (астильба, геленіум, дельфініум, первоцвіт весняний, флокс волотистий) потрібно розпушувати обережно на глибину не більше 3 см і на відстані від куща 8-10 см.

9.4.3. Квітники слід мульчувати, особливо якщо вони створюються із багаторічників. Мульчування ґрунту сприяє збереженню вологи, поліпшенню теплового режиму й затриманню розвитку бур'янів. Як мульчу слід використовувати торф або компости: торфогнойовий, торфофекальний, торфомінеральний, торфоперегнійний тощо; тирсу листяних порід, напіврозкладену солому з гноєм і листом тощо. На 2-3-річних квітниках мульчу вносять шаром 3 см, на старших — 5-6 см і більше. Мульчують квітники із багаторічників один раз за два роки — восени, після обрізування і збирання стебел, або ж весною, після внесення добрив.

9.4.4. Підживлення рослин потрібне для їх забезпечення органічними і мінеральними елементами. Сезонні квітники при добрій підготовці та удобренні ґрунту перед кожною посадкою або ж систематичною заміною ґрунту забезпечують рослини оптимальним живленням. У виняткових випадках можна удобрити рослини водним розчином мінеральних речовин. Проте землю між рослинами слід покривати торф'яною потертю, дрібно насіченою соломкою чи лісовою підстилкою.

Багаторічники починають підживлювати з другого року після посадки. Підживлення проводять два рази за сезон. Весною, до початку росту стебел, вносять мінеральні добрива з переваженням азотних, а восени — переважно фосфорних і калійних. Добрива вносять з розрахунку (кв.г/м): 15-50 фосфорних (суперфосфат), 30-60 калійних (калійна сіль, сірчаноокислий калій), 30-40 азотних (аміачна або калійна селітра) чи 10-20 сечовини. Добрива, що містять хлор, використовувати не рекомендується. Весною азотні добрива можна замінювати коров'яком (розбавляють 1:10) або курячим послідом (настій 1:20) при нормі 10 кв.л/м.

Багаторічні квіткові рослини часто відчувають нестачу мікроелементів, які найкраще слід вносити навесні під час першого розпушування ґрунту у вигляді кореневого підживлення з розрахунку 60-80 кв.мл/м.

9.4.5. Високі рослини підв'язують до кілків, а якщо вони висаджені рядами, то для підтримки стебел натягують дріт.

9.4.6. Цибульні рослини (лілії, нарциси, тюльпани тощо) на зиму прикривають товстим шаром листя. Сकेльні рослини покривають тонким шаром листя і гілками хвойних порід. Таке покриття можна використовувати і для інших рослин у морозні та сніжні зими. Не прикривають рослини лісового походження – барвінок, папороть, плющ.

9.4.7. Кожні 3-5 (6-8) років багаторічні рослини викопують, ділять, ґрунт глибоко перекопують, вибирають бур'яни, удобрюють перегноем чи компостом і на підготовлену ділянку висаджують поділені рослини.

9.4.8. На килимових квітниках слід пильнувати за дотриманням чіткості рисунка за допомогою підстригання. Підстригати можна і звислі квіти, які завдяки цьому омолоджуються і продовжують своє цвітіння.

9.4.9. У квітниках видаляють засохлі пагони та відцвілі суцвіття, які знижують естетичний вигляд квітників. Обрізування суцвіть сприяє також наступному рясному цвітінню. Цвітіння рослин продовжують прищипуванням центральних пагонів на $1/3 - 1/4$ їхньої довжини в період бутонізації, прискорюючи цим розвиток бічних пагонів (антирinum, аконіт, геленіум осінній, люпин, солідаго, флокс вологистий тощо). Після прищипування рослини рясно поливають і підживлюють.

Загальне правило догляду за квітковими рослинами у квітниках полягає в уникненні зав'язування й дозрівання насіння, що сприяє збільшенню тривалості цвітіння та довголіттю насаджень.

9.4.10. Осіннє прибирання квітників проводять після перших заморозків, коли температура знижується до мінус 1-2 град. С. Квіти, які необхідно зберегти як маточники, забирають у холодні парники, підвали й оранжереї.

9.4.11. На зиму теплолюбні рослини прикривають ялиновим або сосновим лапником, листям чи торфом. Перед прикриванням зрізують усі пагони і листя на висоті 6-12 см від землі, товщина прикривального шару 5-20 см. Прикривання проводять після заморозків (по остиглій землі).

9.4.12. Бульби жоржин, бегонії бульбової, бульбоцибулини гладіолусів, монтебреції, кореневища канн та інших рослин прибирають на зимове зберігання.

9.5. Догляд за газонами

Залежно від цілей використання газони поділяються на:

- декоративні;
- спортивні;
- спеціальні.

9.5.1. Декоративні газони створюють у садах, парках, скверах, лісопарках, лугопарках, у системі насаджень житлових районів та на інших озеленювальних об'єктах населених місць.

Декоративні газони залежно від їх місця у садово-парковому ландшафті і складу рослинності поділяються на класи.

9.5.1.1. Партерні газони. Їх створюють у головних вузлах архітектурної композиції: у партерних композиціях парків, площ, поблизу громадських будівель, біля фонтанів, пам'ятників, скульптурних груп, декоративних водойм. Вони слугують основою для влаштування партерів, відіграють суттєву роль у їхньому квітковому оформленні.

Трави, які використовують для створення партерних газонів, мають бути довговічними і впродовж усього вегетаційного періоду утворювати низький, густий, рівномірно-зімкнений травостій із однаковим яскраво-зеленим забарвленням. Найкраще цим вимогам відповідають багаторічні низькорослі злакові трави із тонкими стеблами, відносно вузьким листям, з високою інтенсивністю кушіння (вівсяниця / костиця/ червона і різнолиста, тонконіг лучний, польовиця тонка і, меншою мірою, райграс пасовищний, польовиця пагононосна тощо).

9.5.1.2. Звичайні садово-паркові газони. На території парків, скверів, бульварів, міжрайонних і внутрішньоквартальних насаджень, центральних частин лісо- і лугопарків цей тип газону займає більшу частину дернового покриття. Головними якостями цих газонів є їхня декоративність, довговічність, стійкість до частого скошування, витоптування та тіньовитривалість, а також за певних умов посухостійкість і морозостійкість.

Створення міцної стійкості дернини можливе при сумісному вирощуванні видів трав з різними типами пагоноутворення, тобто таких, які належать до різних життєвих форм (кореневищних, кореневищно-кущових, рідше – щільнокущових і стрижнекореневих).

Для створення садово-паркових газонів підходять усі види трав, що застосовуються в партерних газонах, але можуть бути використані й інші – вівсяниця валійська (типчак), лучна, овеча, східна;

тонконіг вузьколистий, сплюснутий і звичайний, райграс багатоукісний; житняк гребінчастий, пустельний і сибірський.

9.5.1.3. Лучні газони. Переважно поширені в лісопарках і лугопарках, а також на великих галявинах великих парків. Лучні газони влаштовують із різнотрав'я, що складається з трав багатьох родин (злакових, бобових, осокових тощо). До складу травостоїв лучних газонів додатково вводять багато злакових видів (гребінник звичайний, лисохвіст лучний, польовий болотна і лучна, тимофіївка лучна, стокolos безостий тощо); бобові (конюшина біла, червона і гібридна, лядвенець рогатий, люцерна синя і жовта, еспарцет, астрагал тощо); осокові (осока рання, лучна), а також багато ґрунтопокривних).

Трави на лучних газонах скошують рідко, в основному після їхнього масового цвітіння.

9.5.1.4. Мавританські газони. Їх створюють на місці звичайних садово-паркових чи лучних газонів, рідше окремі квіткові групи і плями можна влаштовувати також на фоні партерних газонів.

Мавританські газони влаштовують із суміші малокущуватих злаків (однорічних і багаторічних) з квітковими рослинами (гіпсофілою, іберісом, аліссумом, льонком, нагідками, настурцією, маком, портулаком, багаторічним льоном тощо). Можна широко використовувати рослини природної флори: гвоздики-трав'янки, герань лучну, конюшину червонувату й білу, дзвоники, жовтець їдкий, незабудку тощо.

9.5.2. Спортивні газони. Газони цього типу мають бути покриті дерниною, яка відрізняється високою зв'язністю, доброю несучою здатністю, особливою стійкістю до механічних пошкоджень і швидко проростає.

Спортивні газони створюють на однорідному за структурою і потужністю рослинному шарі землі завтовшки не менше 20 см. Ґрунт має бути добре дренажним, характеризуватися високою зв'язністю і збалансованим співвідношенням основних поживних речовин.

Нахил ділянки газону може бути спрямований в один, два або чотири боки і становити 0,005-0,01 або 5-10 мм на 1 м довжини. Після вирівнювання основи газон ущільнюють шляхом прикочування котками масою 15-20 кг.

Для спортивних газонів слід влаштовувати дренаж. На важких ґрунтах дренаж закладають частіше (4-8 м) і ближче до поверхні (60 см), але не нижче глибини промерзання; на середніх — більш рідше (10-12 м) і глибше (90-100 см).

На важких водонепроникних ґрунтах краще влаштовувати суцільний дренаж із щебеню (фракція 20 мм) шаром 10-15 см, гравію чи керамзиту (фракція 8 мм) шаром 5-7 см та крупнозернистого піску шаром 7-10 см, нахилом не менше 0,008.

9.5.3. Газони спеціального призначення — це дернові покриття, які відіграють важливу роль у рекультивації деастрованих земель, задернінні відкосів шосейних доріг і залізниць, золівдвалів електростанцій, териконів, відкосів каналів, водосховищ та інших гідротехнічних споруд, у дернуванні аеродромів тощо.

Під час оформлення виставок квітів, меморіальних пам'ятників і комплексів, проведенні разових святкових заходів використовують рулонні газони.

9.5.4. Дернина рулонна — дернина газонних трав, яка вирощена посівом насіння на спеціальні мати пухкої структури із рослинного або штучного волокна. У міру готовності дернина скручується рулонами, зручними для транспортування.

9.5.5. У процесі експлуатації газонів проводять поливання, боротьбу з бур'янами, підстригання, поверхневе удобрення, захист рослин від шкідників і хвороб, аерацію дернини, землювання, регулювання росту трав з використанням фізіологічно активних речовин, а також механічну обробку і ремонт дернини.

9.5.5.1. Щоб забезпечити нормальний ріст і розвиток газонів протягом усього вегетаційного періоду, їх регулярно поливають, змочуючи поверхневий шар ґрунту на глибину 15-20 см. Кратність поливань залежить від ґрунтово-кліматичної зони, у якій розташований населений пункт. В Україні за вегетаційний період звичайні газони поливають у середньому 16 разів, партерні — 30 разів.

За біологічними вимогами на легких піщаних ґрунтах у посушливий період газони достатньо поливати через кожні 3 дні з нормою 20-30 кв.л/м, на глинистих ґрунтах — один раз на 7-10 днів з нормою 35-40 кв.л/м.

9.5.5.2. Знищення бур'яну на газоні проводять скошуванням та прополюванням.

Скошування — основний прийом догляду за газонами. Режим скошування повинен відповідати типу, призначенню газонів і складу травосуміші.

Максимальна висота травостою має бути на партерних газонах — 5, звичайних — 10, лучних — 15-20 см. Висота скошування травостою на партерних газонах — 2-4 см, звичайних і лучних — 3-5 см. У посушливий період висоту скошування дещо збільшують (особливо на молодих газонах), бо низьке скошування дуже послаблює рослини. В Україні за вегетаційний сезон партерні газони викошують у середньому 15-18, звичайні — 10-14, лучні — 2-5 разів. Скошування слід припиняти після настання заморозків (жовтень-листопад місяці).

Щоб пригальмувати ріст і зменшити кількість скошувань, потрібно застосувати регулятори росту.

9.5.5.3. Для підвищення продуктивності та стійкості газони підживлюють добривами. При цьому

вносять сухі або рідкі добрива. Терміни та норми внесення добрив залежать від ґрунтово-кліматичних умов і віку травостою. Орієнтовні дози внесення добрив за весь вегетаційний період на малородючих ґрунтах становлять з азоту — 40-80, фосфору — 60-120, калію — 100-120 кг/га.

9.5.5.4. Для підвищення довголіття газонів слід застосовувати аерацію проколювання або прорізування дернини на глибину до 10 см у поєднанні з землюванням.

Землювання полягає в рівномірному поверхневому покритті газонів сумішшю добре перепрілих органічних добрив (перегною) та грубозернистого піску (до 30%) шаром завтовшки до 1 см. Землювання рекомендується регулярно проводити на партерних (один раз за 3-4 роки) та спортивних газонах (2-4 рази за вегетаційний період). Під час землювання вирівнюють поверхню газону, а також прополкують бур'ян, підсівають траву і поливають.

9.5.6. У разі створення газонів на пісках слід влаштовувати глиняний замок товщиною 7-10 см та шар рослинного ґрунту не менше 30 см.

9.6. Догляд за елементами благоустрою

9.6.1. Догляд за парковою дорожньою мережею включає такі види робіт, як поточний ремонт, санітарне очищення (підмітання, збирання випадкового сміття, прибирання снігу, посипання піском або іншими матеріалами, крім солі в період ожеледиці, видалення трави, зволоження щебеневих доріжок та миття асфальтних доріг, особливо в суху та жарку погоду).

9.6.2. Періодичність санітарного очищення, поливання та миття доріг проводиться в міру необхідності, залежно від інтенсивності відвідування.

Порядок та графік проведення санітарного очищення затверджує балансоутримувач.

9.6.3. Догляд за іншими елементами благоустрою включає: поточний ремонт, підготовку обладнання до експлуатації в літній та зимовий періоди, усунення поточних дефектів з урахуванням системи огляду зелених насаджень, періодичне санітарне очищення урн, фонтанів, видалення снігу в зимовий період, миття лав, обслуговування систем фонтанів, туалетів, освітлення, водопостачання, водовідведення, поливальних пристроїв, дезінфекцію урн, туалетів, місць тимчасового складування сміття.

Розділ 10. Технологічні карти

Для раціонального використання трудових і матеріальних ресурсів під час будівництва і експлуатації об'єктів зеленого господарства слід розробляти технологічні карти, які включають технологію і розрахунок вартості таких видів робіт, як: садіння дерев і кущів, створення газонів і квітників, влаштування площадок і доріжок з урахуванням сучасних машин і механізмів, поповнення відпаду і після, всі види робіт з догляду за деревами, чагарниками, газонами, квітниками й елементами благоустрою тощо.

Технологічні карти розробляють підприємства-балансоутримувачі, підприємства, власники чи користувачі земельних ділянок, на яких розміщені зелені насадження.

Розділ 11. Захист зелених насаджень від шкідників і хвороб

Захист зелених насаджень повинен проводитися протягом усього періоду їх створення та експлуатації. Для виконання або прогнозування розвитку шкідників та хвороб зелені насадження обстежуються 3-5 разів за вегетаційний період.

До системи заходів боротьби із шкідниками і хворобами зелених насаджень належать:
організація служби нагляду і прогнозу масової появи та поширення шкідників і хвороб;
заходи з підвищення стійкості насаджень;

заходи з насичення зелених насаджень комахоїдними птахами та ентомофагами;

активні заходи боротьби зі шкідниками і хворобами шляхом використання комплексу хімічних та інших методів, направлених на швидку ліквідацію вогнищ.

У системі заходів із захисту зелених насаджень одними із найголовніших є санітарно-профілактичні. Їхнє завдання полягає в усуненні джерел інфекцій і недопущенні виникнення вогнищ шкідників і хвороб. З цією метою у міських зелених насадженнях збирають опале листя, хвою, шишки, сухі гілки та загиблі рослини. Обрізують також хворі і всохлі гілки, обкоровують і корчують пеньки, знищують плодові тіла грибів. Особливе місце в заходах, спрямованих на оздоровлення і продовження віку дерев, є лікування ран і пломбування дупел.

Для захисту міських зелених насаджень від шкідників та хвороб застосовуються такі основні методи: агротехнічні, хімічні, біологічні, біофізичні, механічні та інтегральні.

11.1. Агротехнічні заходи боротьби проводяться з метою підвищення стійкості насаджень і створення несприятливих умов для розвитку і поширення шкідників та хвороб протягом усього періоду створення і експлуатації насаджень.

11.2. Хімічні засоби боротьби проводяться із застосуванням хімічних препаратів проти шкідників і збудників хвороб зелених насаджень. Обробка рослин хімічними препаратами здійснюється згідно інструкцій щодо їх застосування.

11.3. Біологічні засоби боротьби з шкідниками і збудниками хвороб ґрунтуються на принципі антагоністичності взаємовідносин між окремими групами живих організмів шляхом використання комахоїдних птахів і звірів, хижих і паразитуючих комах, збудників хвороб комах та інших антагоністичних мікроорганізмів.

11.4. Біофізичні і механічні методи боротьби включають різноманітні засоби знищення комах за допомогою фізичних і хімічних пристосувань (використання приманок, перешкод, світлових пасток тощо).

11.5. Інтегральний метод — це поєднання хімічних і біологічних методів боротьби з шкідниками, комахами, застосування хімічних методів у поєднанні з біопрепаратами — атрактантами, підбір найбільш ефективних способів і засобів боротьби, які б найменш згубно діяли на корисні організми і впливали на навколишнє середовище. Інтегральний метод боротьби передбачає використання засобів захисту зелених насаджень у поєднанні з природними регуляторами чисельності шкідників рослин.

Жоден з наведених вище заходів не може бути ефективним зокрема, тому для захисту окремих об'єктів зеленого господарства міст та інших населених пунктів необхідно розробляти і застосовувати систему заходів боротьби з шкідниками та хворобами зелених насаджень.

Для боротьби з омелою білою застосовується механічний метод — обрізування гілок з кущами омели, які не плодоносять, на 5-7 см, а з плодоносними — не менше 15-20 см нижче місця прикріплення її до гілок. У разі ураження крони дерев омелою білою більш ніж на 60% вони підлягають видаленню.

Розділ 12. Системи огляду міських зелених насаджень

З метою контролю за станом міських зелених насаджень здійснюють їх загальні, часткові та позачергові огляди.

Загальні огляди проводяться двічі на рік — навесні та восени. При загальному огляді обстежують усі елементи об'єктів благоустрою, а при частковому — лише окремі елементи. Позачергові огляди проводять після злив, ураганів, сильних вітрів, снігопадів, паводків тощо.

12.1. Весняний огляд проводять з метою перевірки стану насаджень, газонів, квітників, доріжок, площадок та інших елементів благоустрою. Під час огляду уточнюють обсяги робіт з поточного ремонту, садіння дерев та чагарників, багаторічних рослин, газонів. За даними обстежень складають акт та перелік заходів, необхідних для підготовки об'єктів до експлуатації в літній період.

12.2. Під час осіннього огляду перевіряється готовність об'єктів благоустрою до зими і складається акт.

Періодичність проведення часткових оглядів визначає балансоутримувач об'єкта, власник чи користувач земельних ділянок, на яких ростуть зелені насадження.

Огляд проводять: балансоутримувач об'єкта, власник чи користувач земельної ділянки. Форма акта (додаток 4).

Розділ 13. Капітальний та поточний ремонт об'єктів благоустрою зеленого господарства

Роботи з ремонту об'єктів благоустрою зеленого господарства поділяються на такі види:

капітальний ремонт;

поточний ремонт.

13.1. Капітальний ремонт, як правило, повинен проводитись комплексно, включаючи зелені насадження, паркові доріжки і алеї, малі архітектурні форми, фонтани, освітлення, гідротехнічні споруди та будівлі, огорожі тощо.

До капітального ремонту об'єктів благоустрою зеленого господарства належать роботи, спрямовані на відновлення їхніх експлуатаційних характеристик, підвищення якості озеленення та благоустрою шляхом заміни окремих елементів на більш сучасні конструкції та матеріали, а також садіння нових більш декоративних дерев та чагарників.

13.1.1. Роботи з капітального ремонту об'єктів благоустрою зеленого господарства включають такі види робіт, як:

видалення дерев та чагарників;

омолодження старих дерев та кущів;

садіння нових дерев та кущів, у тому числі з грудкою землі та заміною рослинного ґрунту в садивних ямах повністю або частково;

відновлення газонів, у тому числі і з додаванням рослинного ґрунту;

заміну або відновлення квітників, розаріїв із садінням нових видів квітів та троянд;

роботи, пов'язані з відновленням родючості ґрунту;

улаштування нового або відновлення пошкодженого поливального водопроводу із заміною пошкоджених труб та водопровідної арматури;

улаштування та ремонт дорожнього покриття паркових доріг та алей, майданчиків, пішохідних та велосипедних доріжок;

заміна асфальтобетонного покриття доріг і алей, майданчиків на цементно-бетонні;
вирівнювання цементобетонних плит, а також заміна їх на нові;
виправлення в повному обсязі пошкоджень водостоків із заміною труб і лотків;
ремонт і відновлення водопроводів із заміною матеріалів покриття;
установлення або заміна поребриків та бордюрних каменів;
установлення нових та заміна застарілих малих архітектурних форм;
ремонт із суцільним фарбуванням малих архітектурних форм;
відбудова зруйнованих фундаментів пам'ятників, декоративних скульптур та композицій, фонтанів,
декоративних басейнів тощо;
відновлення або повна чи часткова заміна облицювання фонтанів;
демонтаж і монтаж поливальної системи в кількості 60%;
заміна або ремонт електродвигунів, насосів та іншого обладнання;
ремонт і відновлення дренажно-меліоративної системи;
заміна пошкоджених та застарілих конструкцій опор світильників, освітлювальної арматури, дротів,
кабелів;
ремонт і заміна пристовбурних решіток;
установлення додаткових опор та світильників;
антикорозійний захист інженерних мереж;
відновлення або заміна пошкоджених парапетів, перильних огорож, сходів, підпірних стінок;
ремонт, фарбування і відновлення огорож;
улаштування та відновлення або заміна зруйнованого кріплення схилів;
очищення русел річок, водойм від намулів, відкладів та завалів;
розчищення і поглиблення ставів і каналів;
улаштування та відновлення пунктів заправки водою поливально-мийних машин;
відновлення теплиць, парників для вирощування розсади та інші роботи, передбачені проектною
документацією;
реконструкція і формування насаджень.

13.1.2. Порядок проведення капітального ремонту

Капітальний ремонт об'єкта благоустрою зеленого господарства проводиться за умови наявності проектно-кошторисної документації.

13.1.2.1. Балансоутримувач об'єкта складає перелік об'єктів, які підлягають капітальному ремонту, та об'єктів, на які потрібно розробляти проектно-кошторисну документацію на наступний рік, та передає до органу самоврядування місцевими органами самоврядування, які і включають цей перелік до фінансування.

Балансоутримувач виконує роботи власними силами або на тендерній основі визначає генпідрядника для виконання робіт і проектну організацію для проведення проектних робіт.

13.1.2.2. У разі, якщо виникла необхідність перекриття вулиці, дороги, транзитних пішохідних доріг, рішення про початок та закінчення робіт приймає виконавчий орган міських (селищних) рад.

13.1.2.3. Під час проведення капітального ремонту необхідно всебічно використовувати матеріали, дерева, деревину, придатний посадковий матеріал, металевий брухт, одержані в процесі виконання робіт.

Замовник (балансоутримувач) разом із проектною та підрядною організаціями безпосередньо на об'єкті уточнюють перелік і кількість матеріалів, придатних для подальшого використання, про що складають акт.

За умови використання таких матеріалів на даному об'єкті кошторисна вартість об'єкта зменшується на суму використаних матеріалів. Якщо підрядник використовує матеріали на інших об'єктах, то сума цих матеріалів теж враховується під час розрахунків, реалізації матеріалів, одержаних після розбирання об'єкта сторонніми організаціями. Кошти від їх реалізації надходять балансоутримувачу для подальшого проведення ремонтних робіт.

13.1.2.4. Роботи з капітального ремонту повинні здійснюватись згідно з проектною документацією. Усі незначні відхилення у процесі проведення робіт, які не впливають на якість і стан об'єкта, погоджуються із замовником та проектною організацією.

Додаткові роботи, не передбачені кошторисом, оформляються актом за участю представників замовника, підрядника і проектною організацією.

На кожному об'єкті капітального ремонту виконавець робіт веде журнал робіт, в якому фіксуються дати найважливіших етапів, дані про якість матеріалів та посадкового матеріалу, методи проведення робіт, метеорологічні умови, відхилення, допущені в процесі робіт, зауваження осіб, які перевіряють хід робіт.

13.1.2.5. У разі необхідності виконання капітального ремонту окремих елементів благоустрою чи вибіркового та нескладних видів робіт робоча документація складається із скороченого обсягу, а саме: стисла пояснювальна записка та дефектний акт із зазначенням обсягів робіт у натуральних одиницях

виміру. На основі дефектного акта складається кошторис, який затверджується балансоутримувачем об'єкта.

Перелік таких об'єктів складає балансоутримувач та подає на погодження виконавчому органу міських (селищних) рад.

Такі обсяги робіт, як правило, виконуються балансоутримувачем власними силами.

13.1.2.6. Здавання та приймання виконаних робіт з капітального ремонту об'єктів благоустрою зеленого господарства проводиться відповідно до діючих державних будівельних норм. При цьому додатковими вимогами є визначення кількості дерев, чагарників та квітів, що не прижилися. Визначення відсотку рослин, що не прижилися, проводиться в такі строки:

- для весняних посадок — восени поточного року;

- для осінніх та зимових посадок — восени наступного року (потрібно керуватись Нормативами приживлюваності дерев і кущів при проведенні робіт із озеленення міст та інших населених пунктів, затвердженими наказом Держжитлокомунгоспу України від 25.02.2005 № 32 (з0329-05), зареєстрованими в Мін'юсті 24.03.2005 за № 329/10609). Якщо відсоток нижчий нормативного, виконавець робіт виконує додаткові насадження за свій рахунок.

13.1.2.7. Догляд за зеленими насадженнями до передачі їх в експлуатацію повинні здійснювати виконавці робіт. Кошти для догляду за зеленими насадженнями передбачає проектна організація в кошторисі. За відсутності в кошторисі коштів на ці цілі замовник передбачає заходи щодо догляду за зеленими насадженнями.

13.1.2.8. Після прийняття об'єкта благоустрою в експлуатацію балансоутримувач вносить необхідні зміни в паспорт об'єкта благоустрою.

13.1.2.9. Приймання робіт з капітального ремонту окремих елементів благоустрою та нескладних обсягів робіт (робоча документація із скороченого обсягу) проводить комісія, яку призначає балансоутримувач. У складі комісії повинен бути представник виконавчого органу міських (селищних) рад. Під час прийняття в експлуатацію таких об'єктів балансоутримувач у разі необхідності вносить зміни в паспорт об'єкта.

13.2. Поточний ремонт

13.2.1. До поточного ремонту об'єктів благоустрою належать роботи, спрямовані на запобігання дрібним деформаціям і пошкодженням об'єктів благоустрою та їх ліквідацію.

До поточного ремонту на об'єктах благоустрою зеленого господарства належать:

- підсівання газонів до 25% загальної площі;

- садіння квітів у повному обсязі, у тому числі і багаторічних, з усіма попередніми супровідними роботами (підготовка ґрунту, вирівнювання, садіння, полив);

- видалення окремих засохлих чи фаутих дерев та кущів;

- знешкодження омели;

- садіння нових окремих дерев та кущів до 10% загальної кількості наявних дерев та кущів на об'єкті;

- укріплення схилів дерном;

- ремонт поливального водопроводу з незначною заміною труб до 10% загальної довжини водопроводу;

- ремонт садово-паркового інвентарю, споруд;

- ремонт та фарбування малих архітектурних форм;

- фарбування парканів, парпетів, огорож;

- заміна розбитих плиток, видалення бур'янів, профілювання доріжок;

- дрібні штукатурні та теслярські роботи;

- дрібний ремонт теплиць, парників із заміною скла;

- облаштування парників;

- ремонт покриття проїзної частини, тротуарів, майданчиків, пішохідних та велосипедних доріжок;

- виправлення окремих бордюрних каменів і поребриків;

- ремонт водостоків;

- відновлення штукатурки облицювання фундаментів пам'ятників, декоративних скульптур та композицій фонтанів, декоративних басейнів тощо;

- заміна окремих водостічних та водопровідних труб, решіток, водопровідної арматури;

- очищення водойм від намулів тощо;

- виправлення частково зношених і пошкоджених опор, світильників;

- заміна дротів і розтяжок у межах прогону між опорами, але не більше 20% загальної кількості;

- заміна кабелю в окремих місцях обсягами не більше 10% загальної його довжини на об'єкті;

- ліквідація обривів та перетягування провислих дротів;

- суцільне фарбування опор;

- ремонт та заміна реле часу;

- ремонт і заміна заземлювальних пристроїв;

- монтаж і демонтаж електродвигунів, насосів тощо;

ремонт пунктів заправки водою поливально-мийних машин, заміна водопровідної арматури, розпилювачів поливо-зрошувальної мережі, лічильників водо-, тепло-, електропостачання.

13.2.2. Фінансування робіт з поточного ремонту в зеленому господарстві проводиться із загального фінансування передбаченого на утримання об'єктів благоустрою.

13.2.3. Балансоутримувач щороку подає на розгляд органу місцевого самоврядування розрахунки на наступний рік. При затвердженні розрахунків складається кошторис робіт з поточного ремонту, який затверджує балансоутримувач.

Поточний ремонт у зеленому господарстві виконується згідно з технологічними картами.

13.2.4. Приймання робіт з поточного ремонту проводиться балансоутримувачем у присутності представника органу місцевого самоврядування, і підписується акт здавання-приймання робіт з поточного ремонту, який є основою для фінансування вказаних робіт.

13.2.5. Вартість робіт з поточного ремонту визначається і базується на нормативно-розрахункових показниках – ресурсних елементних кошторисних норм, та Порядку визначення вартості робіт з догляду за зеленими насадженнями України, затвердженого наказом Держжитлокомунгоспу України від 10.08.2005 № 121 (z0958-05), зареєстрованого у Мін'юсті 31.08.2005 за № 958/11238.

Розділ 14. Облік зелених насаджень

14.1. У містах та інших населених пунктах ведеться облік зелених насаджень та складається їхній реєстр за видовими складом та віком.

14.1.1. Облік проводиться з метою:

одержання достовірних даних щодо кількісних і якісних характеристик зелених насаджень на територіях населених пунктів;

визначення відповідності діяльності власників озелених територій установленому функціональному призначенню території;

створення інформаційної бази для організації раціонального використання озелених територій;

посилення відповідальності за збереження насаджень підприємствами, організаціями і установами;

використання даних обліку для розроблення органами місцевого самоврядування програм, заходів розвитку зелених зон населених пунктів;

розроблення заходів щодо реконструкції об'єктів благоустрою зеленого господарства.

14.1.2. Обліку підлягають усі види зелених насаджень: дерева, кущі, газони, квітники.

14.1.3. Облік зелених насаджень проводиться органами місцевого самоврядування.

14.1.4. Облік зелених насаджень проводиться на основі матеріалів інвентаризації зелених насаджень, матеріалів лісовпорядкування в приміських лісах і лісопарках.

14.1.5. Інвентаризація зелених насаджень проводиться відповідно до Інструкції з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах та селищах міського типу України, затвердженої наказом Держбуду України від 24.12.2001 № 226 (z0182-02), зареєстрованої у Мін'юсті 25.02.2002 за № 182/6470.

14.1.6. За матеріалами інвентаризації складається паспорт об'єкта (благоустрою, території підприємств, установ, організацій, інших земельних ділянок, на яких розташовані зелені насадження) затвердженої форми.

14.1.7. Паспорт об'єкта затверджується балансоутримувачем, власником чи користувачем земельних ділянок, на яких розташовані зелені насадження, та підписується виконавцем робіт з інвентаризації.

14.1.8. Дані паспорта заносять у облікові бухгалтерські документи балансоутримувачів, власників чи користувачів земельних ділянок, на яких розміщені зелені насадження. Копія паспорта передається у виконавчі органи міських, районних, селищних і сільських рад для складання реєстру зелених насаджень.

14.1.9. Паспорт об'єкта підлягає плановому поновленню один раз за 5 років.

14.1.10. Позаплановий облік зелених насаджень проводиться у разі переходу прав власності на земельні ділянки, на яких розміщені зелені насадження до іншого власника, користувача або балансоутримувача, значної втрати чи пошкодження зелених насаджень у результаті аварійних, надзвичайних ситуацій або нанесення зеленим насадженням шкоди внаслідок протиправних дій юридичних чи фізичних осіб.

Позаплановий облік проводиться в тому ж самому порядку.

14.1.11. Балансоутримувачі, власники або користувачі земельних ділянок, на яких розташовані зелені насадження, щорічно вносять в облікові документи зміни, які відбулися на об'єктах чи земельних ділянках, де розташовані зелені насадження, за цей період.

14.2. Реєстр зелених насаджень

Важливе значення щодо обліку об'єктів зеленого господарства має ведення реєстру зелених насаджень, що являє собою узагальнення даних про типи, видовий склад, вік, якість та кількість зелених насаджень на території населеного пункту. Узагальнення даних проводиться на електронному та паперовому носіях.

14.2.1. Метою ведення реєстру зелених насаджень є:

одержання достовірних комплексних даних про кількість і стан зелених насаджень;

ведення моніторингу стану і кількості зелених насаджень;
визначення основних напрямів селищної, районної та міської політики в утриманні, розвитку і захисту зелених насаджень;
розроблення програм, заходів з розвитку зелених зон населених пунктів України.
14.2.2. Реєстр об'єктів благоустрою зеленого господарства насаджень ведеться на основі даних паспортів, в розрізі територій населених пунктів, (сільських, селищних, районних та міських), по визначеній формі (додаток 9).
14.2.3. Зведений реєстр зелених насаджень населених пунктів ведеться на основі даних реєстру об'єктів благоустрою зеленого господарства (додаток 10).
14.2.4. Поновлення даних реєстрів проводиться:
на об'єктах благоустрою державної чи комунальної власності — один раз за 2 роки;
на інших територіях — один раз за 5 років.

Розділ 15. Організація розвитку зелених зон населених пунктів

Організація розвитку та утримання зелених зон населених пунктів Законом України «Про благоустрій населених пунктів» (2807-15) покладається на органи місцевого самоврядування. Цим же Законом передбачено: «Рішення місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо благоустрою території певного населеного пункту є обов'язковим для виконання розміщеними на цій території підприємствами, установами, організаціями та громадянами, які на ній проживають».

Виходячи з цього місцеві органи влади визначають уповноважений орган чи/або відповідальних осіб, які б відповідали за розвиток і контроль у сфері зеленого господарства. Уповноважений орган або визначені особи аналізують генеральний план розвитку населеного пункту, матеріали інвентаризації, звіти тощо і готують рішення виконавчої влади щодо розроблення програми розвитку та збереження зелених зон окремого населеного пункту на перспективу. В розробленні такої програми повинні брати участь архітектори, які розробляли генеральний план, спеціалісти зеленого господарства, наукові та інші працівники. У програмі передбачається збільшення території під зеленими насадженнями виходячи з нормативів, передбачених будівельними нормами (додаток 5), а саме: території під будівництво нових підприємств, установ, організацій, створення нових парків, скверів відповідно до генерального плану, реконструкція наявних зелених насаджень тощо (додатки 6, 7, 8). В програмі передбачається і фінансове забезпечення.

За фінансове забезпечення відповідають власники чи користувачі земельних ділянок, на яких передбачається озеленення, та органи місцевого самоврядування чи місцеві органи виконавчої влади на землях комунальної чи державної власності.

Окремим розділом у програмі повинно бути утримання зелених насаджень, для чого вивчається вся територія населеного пункту, встановлюються власники чи користувачі цих територій з урахуванням прилеглих територій — відповідальних за їх утримання. Безхазяйні території утримуються за рахунок коштів місцевих органів самоврядування.

Програма широко обговорюється в пресі та з громадськістю населеного пункту, після чого затверджується органами місцевого самоврядування. Програма є обов'язковою для виконання всіма підприємствами, організаціями, установами, громадянами, які в ній передбачені. Така програма щорічно коригується з урахуванням розвитку населеного пункту.

Рішення щодо затвердження доводиться до всіх виконавців, передбачених у програмі.

Контроль за виконанням вказаної програми покладається на виконавчі органи міських (селищних) рад.

Начальник управління благоустрою
та комунального обслуговування
Мінбуду

Я.А.Стеценко

Додаток 1
до п. 9.1.15 Правил утримання
зелених насаджень у населених
пунктах України

**УСЕРЕДНЕНА ВІКОВА МЕЖА ЕКСПЛУАТАЦІЇ
деревних і чагарникових рослин і газонів в зелених насадженнях населених пунктів**

Характеристика дерев і чагарників	Вікова межа, років, об'єктів зеленої зони		
	лісопар- ки, санітар- но- захисні зони	парки, сквери	вулиці, проїзди, площі
Повільноростучі дерева листяних і хвойних порід - дуба, липи, каштана, ясеня, сосни, тощо	120	90	60
Швидкоростучі дерева - акація, тополі, берези, верби, тощо	80	70	45
Чагарники	20	20	15
Газони	10	10	5

Додаток 2
до п. 8.1 Правил утримання
зелених насаджень у населених
пунктах України

**ОРІЄНТОВНА КІЛЬКІСТЬ ВИДІВ
зелених насаджень на об'єктах благоустрою зеленого господарства на 1 га території**

№ з/п	Об'єкти благоустрою	Дерева, шт.	Чагарни- ки, шт.	Газони, га	Квітники, кв.м
1.	Парки	265	1160	0,66	155
2.	Сквери	260	1116	0,62	110
3.	Бульвари	230	3600	0,37	180
4.	Лісопарки	4040	4780	0,80	20

Відстань від будівель і споруд до дерев і чагарників

N з/п	Будівлі і споруди	Відстань до осі, м	
		стовбура дерева	чагарники
1.	Від зовнішніх стін будівель і споруд	5,0	1,5
2.	Від осей трамвайних шляхів	5,0	3,0
3.	Від краю тротуарів і садових доріжок	0,7	0,5
4.	Від краю проїжджої частини вулиць, укріплених смуг країв доріг або бровок канав	2,0	1,0
5.	Від мачт та опор освітлювальної сітки трамваю, колон, галерей та естакад	4,0	-
6.	Від підшви відкосів, терас та ін.	1,0	0,5
7.	Від підшви або внутрішньої межі підпірних стінок	3,0	1,0
8.	Від підземних мереж:		
	- газопроводів, каналізації	1,5	-
	- теплопроводів (від стінок каналу) і трубопроводів теплових мереж при безканальній прокладці	2,0	1
	- водопроводів, дренажів	2,0	-
	- силових кабелів і кабелів зв'язку	2,0	0,7

Примітки.

1. Наведені нормативи стосуються до дерев з діаметром крони не більше 5 м і повинні бути відповідно збільшені для дерев з кроною більшого діаметру.
2. Відстань від повітряних електромереж до дерев слід приймати за правилами влаштування електрообладнання.

АКТ
загального (весняного або осіннього) огляду зеленого господарства

«___» _____ 200_ р.

Об'єкт _____
(найменування об'єкта)

балансоутримувач, власник чи користувач зелених насаджень _____

_____ міста _____

Загальні відомості про об'єкт

Рік створення

Площа (для вулиць довжина)

Результати огляду об'єкта Комісія у складі голови _____
(посада)

_____ і членів _____
(прізвище, ім'я, по батькові) (посада)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Провела огляд указанного об'єкта _____

Загальний стан об'єкта _____
(оцінка)

Стан окремих елементів об'єкта _____

N з/п	Конструктивні елементи благоустрою	Оцінка стану чи короткий опис дефекту, причини його виникнення, об'єми	Рішення про вжиття заходів
1.	Дерева		
2.	Чагарники		
3.	Газони		
4.	Дороги		
5.	Електромережі		
6.	Малі архітектурні форми		
7.	Поливальний водопровід		
	і т.д.		

Голова комісії:

Члени комісії:

НОРМАТИВНІ ПОКАЗНИКИ
рівня озеленення різних структурних елементів у межах міста, %

Структурні елементи	Рівень озеленення, %
1. Озеленені території загального користування	
Міські парки	65-80
Дитячі парки	40-55
Спортивні парки	15-30
Меморіальні парки	30-65
Зоологічні сади	15-40
Ботанічні сади	40-70
Сквери	75-85
Бульвари	60-75
2. Озеленені території обмеженого користування	
Житлові райони	Не менше 25
Ділянки шкіл	45-50
Ділянки дитячих установ	45-55
Ділянки громадських будинків	Не менше 40
Ділянки навчальних закладів	Близько 50
Ділянки культурно-освітніх установ	40-60
Ділянки спортивних пристроїв і споруд	30-50
Ділянки установ охорони здоров'я	55-65
Озеленені території спеціального призначення:	
на вулицях	не менше 25
біля санітарно-захисних і охоронних зон	60-80

ПЛОЩА
озелених територій загального користування в населених пунктах

Озеленені території загального користування у межах міста	Групи міст за кількістю населення, тис. чол.	Площа озелених територій, кв.м/чол.			
		Полісся, Прикарпаття, Закарпаття II В-1, II В-4	Лісостеп II В-2, II В-3	Степ III-В, III-Б	Південний берег Криму IV В-2
1	2	3	4	5	6
Загальноміські	100-1000 і більше	10	11	12	15
	50-100	7	8	9	11
	До 50	8 (10)	9 (11)	10 (12)	12 (15)
	Сільські поселення	12	13	14	17
Житлових районів	100-1000 і більше	6	6	7	8
	50-100	6	6	7	8

1. У містах, де розміщуються промислові підприємства I і II класу шкідливості, наведені норми загальноміських озелених територій загального користування слід збільшувати на 15-20%.

У містах, де розміщуються залізничні вузли, наведені норми загальноміських озелених територій загального користування треба збільшувати на 5-10%.

У середніх, малих містах і сільських поселеннях, розміщених в оточенні існуючих лісів, у прибережних зонах великих річок і водойм, площу озелених територій загального користування допускається зменшувати, але не більше як на 20%.

2. У дужках наведені розміри для малих міст з кількістю населення до 20 тис. чол.

Додаток 7
до розділу 15 Правил утримання
зелених насаджень у населених
пунктах України

БАЛАНС ТЕРИТОРІЇ
основних об'єктів зеленого господарства, %

Елементи території	Парки	Сади	Сквери	Бульва- ри	Лісопар- ки
Зелені насадження	78	72	65	60	96
Доріжки та майданчики	18	25	30	38	2,5
Споруди	4	3	5	2	1,5

Примітка. Площа водойм тут не нормується і повинна визначатися виходячи з місцевих умов.

Додаток 8
до розділу 15 Правил утримання
зелених насаджень у населених
пунктах України

НОМЕНКЛАТУРА СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ
території комплексної зеленої зони міста

Основні структурні елементи території	Складові елементів	Функціона- льна належність
1. ТЕРИТОРІЯ МІСТА		
Територія забудови		
Ландшафтно- рекреаційні території: загальноміські житлових районів	Міські сади і парки, спеціалізовані парки - дитячі, спортивні, виставкові, зоологічні тощо, ботанічні сади, сквери, бульвари Парки і сади житлових районів і міжквартальні сквери, бульвари, пішохідні зв'язки	Загального користуван- ня Те саме
Вулиці, дороги, площі	Ділянки зеленого будівництва і господарства швидкісних доріг, магістральних вулиць і доріг, вулиць місцевого призначення, периметрального обсадження площ, ділянки зеленого будівництва і господарства транспортних розв'язок автостоянок	Спеціально- го призначення

Житлові квартали	Ділянки зеленого будівництва і господарства у житлових кварталах і мікрорайонах без споруд, проїздів, майданчиків і фізкультурних майданчиків	Обмеженого користування
Промислові території, санітарно-захисні зони	Ділянки зеленого будівництва і господарства на промислових, комунально-складських територіях, санітарно-захисні зони	Обмеженого користування і спеціального призначення
Інші території	Ділянки зеленого будівництва і господарства установ і підприємств обслуговування (дитячі дошкільні установи, загальноосвітні школи, навчальні заклади, установи охорони здоров'я, будинки-інтернати для старих та інвалідів, фізкультурні і спортивні споруди, установи культури й мистецтв, підприємства торгівлі, громадського харчування й побутового обслуговування), організації та установи управління, фінансування і підприємства зв'язку, НДІ, установи комунального господарства (кладовищ, крематоріїв, квітникарських господарств), ліній високовольтних передач, лісомеліоративних насаджень, непридатних земель тощо	Обмеженого користування і спеціального призначення
2. ТЕРИТОРІЯ ЗА МЕЖАМИ ЗАБУДОВИ У МЕЖАХ МІСТА		
Ландшафтно-рекреаційні території	Лісопарки, лугопарки, гідропарки	Загального користування
Міські ліси	Лісові масиви у місті	Загального користування
Інші території	Ділянки зеленого будівництва і господарства санаторно-оздоровчих установ, спортивних пристроїв, кемпінгів, будинків для старих, смуг відведення автомобільних доріг і залізниць тощо	Обмеженого користування

3. ТЕРИТОРІЯ ЗА МЕЖАМИ МІСТА У МЕЖАХ ЗЕЛЕНОЇ ЗОНИ		
Ліси	Усі види лісів, у тому числі лісопаркова частина, лісогосподарська частина	Різної функціональної належності
Автомобільні дороги	Ділянки зеленого будівництва і господарства уздовж смуг відчуження	Спеціального призначення
Автомобільні дороги	Ділянки зеленого будівництва і господарства уздовж смуг відчуження	Спеціального призначення
Приміські населені пункти	Усі об'єкти і ділянки зеленого будівництва і господарства міста або селища міського типу, якщо вони не є окремим самостійним об'єктом	Обмеженого користування
Промислові території, санітарно-захисні зони	Ділянки зеленого будівництва і господарства на промислових, комунальних підприємствах, складах і санітарно-захисні зони	Обмеженого користування і спеціального призначення
Установи відпочинку, туризму, спорту	Ділянки зеленого будівництва і господарства на територіях санаторіїв, будинків відпочинку, пансіонатів, туристських баз, позашкільних таборів, спортивних баз	Обмеженого користування
Полезахисні смуги	Ділянки зелених насаджень, які створюються для захисту полів	Спеціального призначення
Сади і виноградники приміських господарств	Території плодкових культур, виноградників, ягідників, шовковиці, хмільників	Те саме
Сади і виноградники колективів підприємств та установ	Території садів і виноградників, які належать підприємствам та установам	Обмеженого користування
Інші території	Усі ділянки зелених насаджень, які не увійшли у вищенаведені	Різної функціональної належності

4. НЕОЗНАЧЕНІ ТЕРИТОРІЇ		
Сільськогосподарські землі	Поля, луки, городи	Різної функціональної належності
Водойми	Річки, озера, ставки, водосховища, канали, крім тих, які увійшли в об'єкти ділянки зеленого будівництва і господарства	
Інші території	Непридатні землі, непридатні для озеленення землі спецпризначення	

Додаток 9
до п. 14.2.2 Правил утримання
зелених насаджень у населених
пунктах України

РЕЄСТР
об'єктів благоустрою зеленого господарства
міста/селища _____ станом на _____

N з/п	Назва об'єкта та його адреса	Балансоутримувач, власник чи користувач	Площа, га (протяжність, м)	Породний склад об'єкту озелення	Вік	Стан	Господарські міроприємства	Примітка
Розділ 1. Насадження загального користування								
Парки культури та відпочинку								
1								
2								
разом								
Парки міські, районні, сади житлових районів при житлових будинках								
1								
2								
разом								

Сквери									
1									
2									
разом									
Набережні та бульвари									
1									
2									
разом									
Гідропарки, лугопарки, лісопарки									
1									
2									
разом									
Інші									
1									
2									
разом									
Всього по розділу 1									
Розділ 2. Насадження обмеженого користування									
На території житлових районів та мікрорайонів									
1									
2									
разом									
На території дошкільних установ									
1									
2									
разом									

На території закладів освіти									
1									
2									
разом									
На території закладів охорони здоров'я									
1									
2									
разом									
На території промислових підприємств									
1									
2									
разом									
Інші									
1									
2									
разом									
Всього по розділу 2									
Розділ 3. Насадження спеціального призначення									
Насадження вздовж вулиць									
1									
2									
разом									
Насадження санітарно-захисних зон									
1									
2									
разом									

Інші									
1									
2									
разом									
Всього по розділу 3									
Розділ 4. Міські ліси									
1									
2									
Всього по розділу 4									
Всього по розділах 1, 2, 3, 4									

Додаток 10
до п. 14.2.3 Правил утримання
зелених насаджень у населених
пунктах України

ЗВЕДЕНИЙ РЕЄСТР ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ

міста, селища, села _____ станом на _____

N з/п	Зелені насадження у межах населеного пункту	Площа зелених насаджень, га	Забезпечені- сть зеленими насадження- ми, кв.м/люд
1.	Всі види зелених насаджень у межах населеного пункту		
2.	Насадження загального користування		+
2.1.	Парки культури та відпочинку		+
2.2.	Парки міські, районні, сади житлових районів при житлових будинках		+
2.3.	Сквери		+
2.4.	Набережні та бульвари		+
2.5.	Гідропарки, лугопарки, лісопарки		+
2.6.	Інші		+
3.	Насадження обмеженого користування		+

3.1.	На території житлових районів та мікрорайонів		+
3.2.	На території дошкільних установ		+
3.3.	На території закладів освіти		+
3.4.	На території закладів охорони здоров'я		+
3.5.	На території промислових підприємств		+
3.6.	Інші		+
4.	Насадження спеціального призначення		+
4.1.	Насадження вздовж вулиць		+
4.2.	Насадження санітарно-захисних зон		+
4.3.	Інші		+
5.	Міські ліси		+

Для довідок

ЗМІСТ

Загальна нормативно-правова база

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року № 1264-XII.	3
Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06 вересня 2005 року № 2806-IV.	30
Закон України «Про адміністративні послуги» від 06 вересня 2012 року № 5203-VI.	42
Закон України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» від 19 травня 2011 року № 3392-VI.	53
Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23 травня 2017 року № 2059-VIII.	61
Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 989 «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля»	83
Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 1010 «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля»	93
Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 року № 1026 «Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля»	96
Нормативно-правова база з охорони атмосферного повітря	
Закон України «Про охорону атмосферного повітря» від 16 жовтня 1992 року № 2707-XII.	114
Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2001 року № 1655 «Про затвердження Порядку ведення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря».	124
Постанова Кабінету Міністрів України від 29 жовтня 2001 року № 1598 «Про затвердження переліку найбільш поширених і небезпечних забруднюючих речовин, викиди яких в атмосферне повітря підлягають регулюванню».	126
Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 року № 302 «Про затвердження Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян — підприємців, які отримали такі дозволи» (із змінами).	127
Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Інструкції про порядок та критерії взяття на державний облік об'єктів, які справляють або можуть справити шкідливий вплив на здоров'я людей і стан атмосферного повітря, видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря» від 10 травня 2002 року № 177 (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 22 травня 2002 р. за № 445/6733).	130
Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Інструкції про зміст та порядок складання звіту проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві» від 10 лютого 1995 року № 7 (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 15 березня 1995 р. за № 61/597)	138

Наказ Держстату України «Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 2-ТП (повітря) (річна) «Звіт про охорону атмосферного повітря» від 27 жовтня 2015 року № 345.....	147
Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Інструкції про загальні вимоги до оформлення документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для підприємств, установ, організацій та громадян-підприємців» від 09 березня 2006 року № 108 (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 29 березня 2006 р. за № 341/12215).....	156
Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел» від 27 червня 2006 року № 309 (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 1 серпня 2006 р. за № 912/12786).....	181
Нормативно-правова база у сфері поводження з відходами	
Закон України «Про відходи» від 05 березня 1998 року № 187/98-ВР.	190
Закон України «Про пестициди і агрохімікати» від 02 березня 1995 № 86/95-ВР. ...	213
Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02 березня 2015 року № 222-VIII.....	225
Закон України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» від 22 вересня 2016 № 1540-VIII.	250
Закон України «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною» від 07 квітня 2015 № 287-VIII.....	274
Постанова Кабінету Міністрів України від 03 серпня 1998 року № 1216 «Про затвердження Порядку ведення реєстру місць видалення відходів».....	287
Постанова Кабінету Міністрів України від 31 серпня 1998 року № 1360 «Про затвердження Порядку ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів».....	290
Постанова Кабінету Міністрів України від 01 листопада 1999 року № 2034 «Про затвердження Порядку ведення державного обліку та паспортизації відходів».	294
Постанова Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2016 року № 118 «Про затвердження порядку подання декларації про відходи та її форми».....	296
Постанова Кабінету Міністрів України від 13 липня 2000 року № 1120 «Про затвердження Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням і Жовтого та Зеленого переліків відходів».	298
Постанова Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2013 року № 808 «Про затвердження переліку видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку».	334
Постанова Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 року № 461 «Питання прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів».....	337
Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Порядку функціонування електронної системи здійснення дозвільних процедур у сфері поводження з відходами» від 18 травня 2016 року № 186.	346

Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України «Про затвердження Інструкції про зміст і складання паспорта місць видалення відходів» від 14 січня 1999 року № 12.	350
Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України «Про затвердження форми реєстрової карти об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів та Інструкції щодо її складання» від 17 лютого 1999 року № 41.	363
Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України «Про затвердження Правил експлуатації полігонів побутових відходів» від 01 грудня 2010 року № 435.	371
Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Правил експлуатації об'єктів поводження з побутовими відходами» від 04 травня 2012 року № 196.	379
Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів» від 23 березня 2017 року № 57.	385
Нормативно-правова база у сфері водних ресурсів	
Закон України «Про питну воду та питне водопостачання» від 10 січня 2002 року № 2918-III.	388
Постанова Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1998 року № 2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».	409
Постанова Кабінету Міністрів України від 08 травня 1996 року № 486 «Про затвердження Порядку визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них».	413
Постанова Кабінету Міністрів України від 27 січня 1995 року № 1107 «Про затвердження Порядку розроблення та затвердження нормативів питного водопостачання».	415
Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 1999 року № 465 «Про затвердження Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами».	417
Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Порядку розроблення та затвердження технологічних нормативів використання питної води підприємствами, які надають послуги з централізованого водопостачання та/або водовідведення» від 25 червня 2014 року № 179.	420
Нормативно-правова база у сфері земельних відносин	
Закон України «Про землеустрій» від 22 травня 2003 року № 858-IV.	427
Закон України «Про охорону земель» від 19 червня 2003 року № 962-IV.	455
Закон України «Про державний земельний кадастр» від 07 липня 2011 року № 3613-VI.	471
Постанова Кабінету Міністрів України від 29 травня 2013 року № 420 «Про затвердження Типового договору оренди водних об'єктів».	497
Нормативно-правова база у сфері надрокористування	
Постанова Кабінету Міністрів України від 27 січня 1995 року № 59 «Про затвердження Положення про порядок надання гірничих відводів» (зі змінами)..	517

Постанова Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 року № 594 «Про затвердження Порядку проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами» (зі змінами).....	526
Постанова Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 року № 615 «Про затвердження Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами» (зі змінами).....	532
Постанова Кабінету Міністрів України від 12 грудня 1994 року № 827 «Про затвердження переліків корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення».....	550
Нормативно-правова база у сфері економіки природокористування	
Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23 березня 2000 року № 1602-III.	556
Закон України «Про публічні закупівлі» від 25 грудня 2015 року № 922-VIII.....	562
Постанова Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 1996 року № 1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів».....	591
Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Порядку планування та фінансування природоохоронних заходів» від 12 червня 2015 року № 194	597
Постанова Кабінету Міністрів України 07 травня 1998 року № 634 «Про затвердження Положення про Державний фонд охорони навколишнього природного середовища».....	606
Нормативно-правова база у сфері природно-заповідних територій, лісового господарства та біоресурсів	
Закон України «Про аквакультуру» від 18 вересня 2012 року № 5293-VI.....	608
Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16 червня 1992 року № 2456-XII.	621
Закон України «Про тваринний світ» від 13 грудня 2001 року № 2894-III	642
Закон України «Про рослинний світ» від 09 квітня 1999 року № 591-XIV.....	661
Закон України «Про Червону книгу України» від 07 лютого 2002 року № 3055-III.	670
Закон України «Про екологічну мережу України» від 24 червня 2004 року № 1864-IV.	677
Закон України «Про мисливське господарство та полювання» від 22 лютого 2000 року № 1478-III.....	683
Указ Президента України «Про заходи щодо дальшого розвитку природно- заповідної справи в Україні» від 23 травня 2005 року № 838/2005.....	702
Наказ Міністерства будівництва, архітектури та ЖКГ України «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України» від 10 квітня 2006 року № 105.....	703

Методичний посібник

Оформлення обкладинки Альона МАРУЩАК
Комп'ютерна верстка Надія СМЕРНІЦЬКА

Формат 60x84¹/₁₆. Гарнітура Times.
Друк офсетний. Умов. друк. арк. 86,8.

ПрАТ «Вінницька обласна друкарня»
Реєстр. свідоцтво ДК № 4971 від 31.08.2015 р.

21100, м. Вінниця, вул. Київська, 4.
Тел. (0432) 67-10-53, 67-10-54
E-mail: VOD2000@i.ua